

ARHIVELE NAȚIONALE ALE ROMÂNIEI

**STENOGRAMELE ȘEDINȚELOR
CONSILIULUI DE MINIȘTRI
GUVERNAREA ION ANTONESCU**

vol. VIII

(august - decembrie 1942)

**BUCUREȘTI
2004**

ARHIVELE NAȚIONALE ALE ROMÂNIEI

**STENOGRAMELE ȘEDINȚELOR
CONSILIULUI DE MINIȘTRI
GUVERNAREA ION ANTONESCU**

vol. VIII

(august – decembrie 1942)

Ediție de documente întocmită de:

MARCEL-DUMITRU CIUCĂ

MARIA IGNAT

BUCUREȘTI

2004

Redactor: MARIA IGNAT

Cartea a apărut cu sprijinul Ministerului Culturii și Cultelor

ISBN 973-8308-16-X

INTRODUCERE

Volumul al VIII-lea al lucrării *Stenogramele ședințelor Consiliului de Miniștri. Guvernarea Ion Antonescu* conține șaisprezece stenograme, dateate între 6 august și 27 noiembrie 1942, dintre care șase sunt ale Consiliului de Miniștri, șase ale Consiliului de Miniștri Economic și patru ale Consiliului de Miniștri cu guvernatorii provinciilor Basarabia, Bucovina și Transnistria. Cum pentru luna decembrie 1942 nu am identificat nici o stenogramă, am hotărât să stabilim ca limite extreme ale volumului lunile august și decembrie. Nu știm care este cauza acestor lipsuri. Stenogramele pentru luna decembrie nu apar nici menționate în diverse materiale – inedite sau editate. Este posibil ca timp de o lună de zile să nu se fi ținut nici o ședință a Consiliului de Miniștri, datorită evoluției dramatice a luptelor pe frontul de pe Don, care la sfârșitul lunii decembrie 1942 se soldaseră, cu mici excepții, cu anihilarea trupelor române de la Stalingrad.

Toate cele șaisprezece ședințe au fost conduse de Mihai Antonescu, vicepreședintele Consiliului de Miniștri, deoarece, probabil, Mareșalul în continuare era bolnav. La 5 august el primea în audiență un doctor german, iar la 5 octombrie a primit trei medici germani. În ședința Consiliului de Miniștri din 18 august, Mihai Antonescu afirma că în luna anterioară, Mareșalul a fost bolnav, „cu complicații la vesicula (*sic* !) biliară și la ficat, credința mea este că a fost datorită oboselii și enervării”¹. Și în ședința din 16 septembrie, Mihai Antonescu a revenit asupra bolii Conducătorului Statului: „Dl Mareșal, în ultima vreme nu se poate ocupa ; a fost suferind...”².

Deși nu a participat la ședințele Consiliului de Miniștri, Mareșalul a condus însă consilii militare, așa cum arăta Mihai Antonescu în ședința din 10 octombrie, când i-a răspuns lui Nicolae Răzmeriță: „În această privință am avut ieri un Consiliu Militar la dl. Mareșal și am văzut situația echipamentelor noastre și situația nevoilor noastre”³.

În această perioadă (august-decembrie 1942), Armata Română a luptat alături de germani, la mijlocul lunii august, în regiunile de la Est de Marea de Azov, la curățirea acestui teritoriu de forțele sovietice dispersate și a preluat apoi misiunile de securitate asupra acestui teritoriu, iar la începutul lunii septembrie au făcut joncțiunea, prin strămoarea Kerchi, cu unitățile germane și române subordonate Comandantului Crimeii⁴.

---

¹ *Infra*, p. 52.

² *Infra*, p. 132.

³ *Infra*, p. 310.

⁴ Andreas Hillgruber, *Hitler, Regele Carol și Mareșalul Antonescu. Relațiile germano-române (1938-1944)*, ediție și studiu bio-bibliografic de Stelian Neagoe, București, Editura Humanitas, 1994, p. 185.

În a doua jumătate a lunii august trupele române își ocupau pozițiile prevăzute pentru ele, Armata a III-a, aflată în regiunea Rostovului, începuse să se instaleze în porțiunea sa de front de pe Don; Armata a IV-a era pe cale să se formeze din unitățile ce luptau deja în Caucaz și din unitățile nou venite⁵. Sosirea Mareșalului pe front a fost amânată de imposibilitatea constituirii în timp util a Armatei a IV-a și deci și preluarea comandamentului de către Ion Antonescu a fost amânată⁶, nerealizându-se hotărârea lui Hitler, comunicată conducătorului Statului Român încă de la începutul lunii iulie : de a se constitui un grup de armate, alcătuit, în principal, din unități române, care să se afle pe ambele părți ale Stalingradului, iar comandantul acestui grup urma să fie Mareșalul⁷. Cu toate că Mareșalul a intenționat să plece pe front, așa cum anunța Mihai Antonescu în consiliile din 27 august⁸ și 16 septembrie⁹, acest lucru nu a mai fost posibil.

În ședința din 10 octombrie, Mihai Antonescu informa Consiliul că Mareșalul nu va pleca pe front înainte de a lămuri situația trupelor noastre. Deși, cum afirmă el, se obținuse de la Hitler și de la Ribbentrop promisiunea că unitățile românești vor fi concentrate într-o anumită zonă, „și de pe acum, nu risipirea lor în diferite lupte, până în perioada din octombrie-noiembrie, când se constituie Comandamentul dlui Mareșal”, acest lucru nu s-a realizat : „Trupele noastre nu sunt concentrate”, nu au putut să-și facă instalațiile de iarnă.

Mareșalul l-a împuternicit ca, în cazul în care informațiile pe care le-a primit erau exacte, să ceară să plece, din nou, la Marele Cartier¹⁰, pentru clarificarea acestei situații, „înainte de a trece d-sale postul de comandă pe care îl are, pentru că nu se poate expune să meargă acolo, ca să ia un comandament care este dinainte compromis”¹¹.

Însă la 22 noiembrie 1942, Adolf Hitler îi comunica lui Ion Antonescu: „În acord cu intențiunile Excelenței Voastre sunt și eu de părere că ar fi bine ca luarea comenzii în sectorul Stalingrad de către Domnia Voastră să se facă după ce situația actuală, apreciată ca fiind oarecum gravă, va fi lichidată”¹². Datorită ofensivei sovietice, începută la 19 noiembrie, planul ca Mareșalul să ia comanda în sectorul Stalingrad a căzut definitiv.

La 19 noiembrie, a început marea ofensivă sovietică la cotul Donului, care a lovit cu toată puterea slabele unități ale Armatei a III-a române și a rupt frontul

---

⁵ Generalul Ion Gheorghe, *Un dictator nefericit, Mareșalul Ion Antonescu (Calea României spre statul satelit)*, ediție și studiu introductiv de Stelian Neagoe, București, Editura Machiaveli, 1996, p. 242.

⁶ *Ibidem*, p. 246.

⁷ *Lucrarea de față*, vol. VII, p. IV.

⁸ *Infra*, p. 101.

⁹ *Infra*, p. 132.

¹⁰ *Infra*, p. 311.

¹¹ *Infra*, p. 313.

¹² *Antonescu-Hitler. Corespondență și întâlniri inedite (1940-1944)*, vol. I, ediție de Vasile Arimia, Ion Ardeleanu, Ștefan Lache, București, Editura Cozia, 1991, p. 190-191.

Divizia 13 infanterie română, precum și frontul diviziilor 5 și 6 infanterie române. La 20 noiembrie, forțe puternice sovietice au atacat și Armata a IV-a română, care înainta la Sud de Stalingrad, o parte din trupele române fiind încercuite de sovietici la Stalingrad. Al doilea mare atac sovietic a început la 17 decembrie pe Donul mijlociu, care a dus la capturarea restului Armatei a III-a române. Începând cu 25 decembrie, un nou puternic atac sovietic s-a soldat cu nimicirea totală a unităților care mai rămăseseră din Armata a IV-a română, iar la sfârșitul lui decembrie 1942 toate unitățile române din zona Stalingrad, cu mici excepții, fuseseră anihilate. „Armata română a pierdut aici cea mai mare parte a celor 18 divizii, două treimi din forțele ei angajate pe frontul de Est. Cauzele catastrofei au constat, în primul rând, în lipsa de armament modern și, mai ales, de tancuri și artilerie antitanc”¹³.

La 9 noiembrie, Mihai Antonescu arăta că România avea pe front 32 divizii, în comparație cu Italia, care „este o mare Putere și are nouă divizii” în Rusia¹⁴. Situația de pe front și, în general, relațiile româno-germane au impus întâlniri între conducătorii celor două țări. În ședința Consiliului din 16 septembrie, Mihai Antonescu cerea membrilor Guvernului să-i „întocmească tablouri de toate problemele pe care cred că este posibil să le discut, dacă merg la Berlin”¹⁵. Între aceste probleme era și noul acord economic româno-german, în care trebuia să se prevadă o evidență a materialelor ce urmau să fie importate din Germania. În aceeași ședință, vicepreședintele Consiliului a precizat și bazele pe care se va desfășura colaborarea economică cu Germania¹⁶. La 22 și 23 septembrie 1942, Mihai Antonescu, vicepreședintele Consiliului de Miniștri, a fost primit de Hitler și de Ribbentrop „pentru convorbiri politice” generale. Deși, în ședința din 29 septembrie Mihai Antonescu arăta că „trebuia apoi să merg, din nou, cu dl. Mareșal Antonescu, sau să-l preced, când trebuia să merg la Marele Cartier”¹⁷, în luna octombrie Mareșalul a mers singur la Cartierul General al Führerului de lângă Vinnița, pentru a discuta probleme militare¹⁸.

În ședința Consiliului de Miniștri din 29 septembrie, Mihai Antonescu a expus, pe scurt, în ce au constat negocierile duse la Marele Cartier German¹⁹. Cu Ribbentrop a discutat probleme militare, economice, politice și financiare, problema cheltuielilor și a aprovizionării armatei noastre, care „a rămas definitiv că nu ne privesc pe noi”.

---

¹³ Andreas Hillgruber, *op.cit.*, p. 187-189; Generalul Ion Gheorghe, *op.cit.*, p. 240-246, 249-256.

¹⁴ *Infra*, p. 527.

¹⁵ *Infra*, p. 137.

¹⁶ *Infra*, p. 145.

¹⁷ *Infra*, p. 230.

¹⁸ Andreas Hillgruber, *op.cit.*, p. 186. La p. 374, în nota 286 se dă următoarea explicație: „Între 9 și 16 octombrie, iar apoi între 23 octombrie și 2 noiembrie 1942, generalul-maior Haufler a lipsit de la Statul său Major din Rostov. În una din aceste perioade a avut loc vizita lui Antonescu la Hitler”.

¹⁹ *Infra*, p. 229-233.

Și în ședința din 6 octombrie, vicepreședintele Consiliului de Miniștri a revenit asupra convorbirilor pe care le-a avut cu Ribbentrop. Ordinea de zi a întâlnirii celor doi a avut 86 puncte și discuția a durat 16 ore. Chestiunea finanțării trupelor române de către țara noastră nu s-a pus, dar Ribbentrop l-a rugat ca să contribuim cu „ceva export de cereale și de vite pentru Germania, pentru ca să dea un echilibru psihologic faptului că Germania întreține trupele noastre și nu contribuim cu nimic, nici financiar, nici economic, la întreținerea lor; și că ar părea, din punct de vedere psihologic, nepotrivit ca poporul german să întrețină aceste trupe”²⁰.

Ribbentrop a cerut colaboratorilor săi să dea mărfuri României, deoarece „România dă petrolul ei, marele articol de export, și este normal ca să primească mărfuri în schimb, nu numai armament”, dar că România, Guvernul și opinia publică „vor ține seamă de faptul că azi ne găsim într-o perioadă de război, când industria germană lucrează toată numai pentru război, și nu avem ce să dăm. Războiul acesta este și al României, și este în interesul României să ne înțeleagă”²¹. Cu Hitler a discutat probleme militare și politice. După cum spune Mihai Antonescu în ședința din 9 octombrie, la negocierile lui cu Hitler a participat și Schmidt, care a înregistrat tot ceea ce a vorbit acesta. El însuși dictează stenografului conversațiile. „Toate convorbirile mele sunt notate. Sunt mii de pagini înregistrate la Externe”²².

Pentru conducătorii României, în august 1942, după peste un an de război, care se dorea să fie scurt, se crease convingerea că : „Vor veni, pe de altă parte, împrejurări grele. Trebuie să avem conștiința realității. Războiul acesta nu se termină. Din felul cum sunt angajate ostilitățile, se vede că avem încă perspective grele. Dacă, până la sfârșitul lunii noiembrie nu se angajează nici o negociere de pace, intrăm într-un ciclu grav și lung de război...”²³.

Problema schimburilor economice cu Germania a fost frecvent analizată în Consiliul de Miniștri. La ședința Consiliului din 18 august, discutându-se despre prețul produselor petroliere, Mihai Antonescu a precizat : „Domnilor, noi ne conducem și de judecata noastră. Desigur că Germania are interese, că nu putem să fixăm un preț fără să ținem seama și de punctul de vedere german, dar dacă între punctul de vedere german și cel românesc există o deosebire, noi tranșăm problema ținând seama de interesele noastre”²⁴. Dar s-a observat că „Germania a făcut export de petrol în alte țări, dând petrol românesc și primind, în schimb, deize”²⁵. În acest caz, s-a convenit să se facă o revizuire a prețului la petrol ori de câte ori se va constata că s-a procedat astfel.

---

²⁰ *Infra*, p. 253.

²¹ *Infra*, p. 254.

²² Ar fi interesant de verificat dacă se mai păstrează în Arhiva Diplomatică a Ministerului Afacerilor Externe aceste mii de pagini.

²³ *Infra*, p. 53.

²⁴ *Infra*, p. 56.

²⁵ *Infra*, p. 64.

Generalul Ion Gheorghe, atașat militar și ambasador la Berlin, relatează că, pe la mijlocul lunii septembrie 1942, șeful serviciului de informare din Statul Major german l-a chemat la el pentru a-i arăta o telegramă primită de la Killinger, din București, pe care dorea să o discute cu el înainte de a o prezenta Führerului. Telegrama „se referea la un protest al lui Mihai Antonescu împotriva proastei aprovizionări a trupelor române din Răsărit”, că acestea ar fi fost tratate „altfel decât cele germane și că românii nu sunt aprovizionați în mod suficient și la timp nici cu muniție, din care cauză sufereau pierderi grele”. Ca urmare, s-au produs complicații în relațiile româno-germane, dar și în relațiile lui Mihai Antonescu cu Raoul Bossy, ambasador la Berlin, în urma cărora acesta și-a părăsit postul²⁶. În ședința Consiliului din 28 august, Mihai Antonescu s-a referit la Convenția Hauffe-Tătăranu, care privea Transnistria, și cu acest prilej a afirmat că acea convenție s-a încheiat fără aprobarea Guvernului și prin ea se reedita tentativa anterioară, ca trupele române să fie aprovizionate de Statul Român, cu mijloace din Transnistria. Vicepreședintele Consiliului arăta că el nu va primi acea convenție, „pentru că regiunea, care este afectată armatei noastre, pe frontul din Răsărit, este cea mai proastă din toată Rusia. Iarna aceasta va fi un adevărat blestem pentru trupele noastre, pentru că li s-a dat să păzească cea mai nenorocită regiune, cea cuprinsă între Rostov și Caspica, care (*sic* !) este extraordinar de săracă. În timp ce în Caucazia și Transcaucazia grâul local este admirabil, [...], și, firește, trupele care intră acolo se aprovizionează cu mijloacele din regiune, acolo unde merg trupele românești este un peisaj african. Și, după ce trupele noastre primesc astfel de regiuni în pază, mai pot eu să fac acest lucru nepotrivit, de fantezie, ca să ruinez economia Statului Românesc și să aprovizionez, la mii de kilometri distanță, trupele românești în astfel de regiuni, care nu se dau altor armate? Voi scrie acest lucru și voi trimite Führerului scrisoarea, pentru că nu este admisibil ca noi să suportăm toate riscurile războiului, iar alții să aibă numai beneficii”²⁷. Dar înainte de a trimite o scrisoare lui Hitler, Mihai Antonescu a protestat față de Killinger, care a informat Berlinul, iar lucrurile s-au aplanat, însă cu „sacrificarea” ambasadorului Raoul Bossy.

În aceeași ședință, Mihai Antonescu arăta că este necesar ca „la greutățile administrative să participe și germanii, făcând investiții egale cu noi. Și atunci, am să aștept să primesc de la ei automobile, cauciucuri și toate mijloacele necesare pentru valorificarea economică a acestei provincii”. Aceasta nefiind „o atitudine lipsită de cordialitate sau de amicitie”, deoarece el a „respectat mai mult decât orîșicine această alianță, dar ea nu poate fi pentru noi o servitute”, căci „Războiul acesta ne costă, până astăzi, 230 miliarde lei. Dacă nu acoperim această sumă din teritoriul ocupat, de unde?”²⁸.

---

²⁶ Generalul Ion Gheorghe, *op.cit.*, p. 246-249.

²⁷ *Infra*, p. 112.

²⁸ *Infra*, p. 113.

Și în ședința din 9 octombrie s-a discutat despre negocierile cu Germania. În cadrul problemelor militare s-au dezbătut și aspecte cu caracter economic. Livrările de petrol și de armament au dus la pierderi pentru economia României, în sensul că la armament s-au fixat prețurile din mai 1939, care n-au fost respectate, pe când românii au respectat prețurile pentru petrol, acestea fiind o sarcină grea. Altă pierdere deriva din faptul că prețurile noastre la petrol erau „așa de inferioare față de prețul mondial al petrolului, într-o vreme când economia românească, mai ales datorită crizei agricole, suferă, fiindcă petrolul este singurul element al comerțului exterior și dacă România ar putea să dispună de petrol în această perioadă de război, ea ar fi în măsură să-și echilibreze întreaga situație economică”²⁹. Altă categorie de pierderi rezulta din faptul că prețurile la armament au crescut, în timp ce noi am respectat prețurile la petrol „și am pierdut, deci, și pentru armament și pentru petrol”³⁰.

În 1941 s-a făcut cel mai masiv export de petrol pe care l-a cunoscut vreodată România în raporturile sale cu Germania și Italia³¹.

Mihai Antonescu a prezentat la Berlin: o listă a necesităților urgente ale Armatei; situația materiilor prime și a semifabricatelor pentru industria de război; problema comenzilor aviației și a înlocuirii materialului de aviație ce se pierde pe front; măsurile de apărare antiaeriană, a zonei petrolifere, a zonei Ploiești, a podului de la Cernavodă, a celui de la Tighina și a feribotului de la Giurgiu; a cerut aparatură și instalații de ceață artificială, o escadrilă de vânătoare de noapte; a pus problema deplasării unor rafinării din zona Ploieștilor, pentru a nu fi distruse toate în caz de bombardamente; problema finanțării Armatei Române din Rusia și multe altele.

Mihai Antonescu preciza că în acordul economic cu Germania, dacă se mai putea obține ceva, „să cerem să ni se dea mari cantități de opinci, textile, îmbrăcăminte și celofibră, în afară de mașini agricole și unelte agricole”³².

În România problema monetară era foarte acută și ea provenea, în primul rând, din eforturile făcute de România pentru război și, în al doilea rând, din eforturile făcute pentru finanțarea Germaniei. Mărfurile date de Germania se transformau în muniții. „Germania ne dă fier, poate mai mult decât înainte, dar fierul, în loc să meargă la particulari, la industriile mari, ca să fie transformat în marfă, el merge la muniții”³³. „Dacă se aduc din Germania 600.000 tone de fier, totul va fi luat de domnii generali Dobre și Orezeanu”³⁴.

Germanii, pe lângă petrol, cereau să li se dea 10.000 tone și „un Vorkontingent de 5000 tone de măzăriche de grâu; 10000 tone de țărâte, 10000

---

²⁹ *Infra*, p. 262.

³⁰ *Ibidem*.

³¹ *Infra*, p. 491.

³² *Infra*, p. 285.

³³ *Infra*, p. 286.

³⁴ *Infra*, p. 288.

tone de mei; 1550 tone de trifoi; 300 tone lucernă; 5000 tone muștar; soia; turte oleaginoase; 5000 tone tăieței de sfeclă uscată; 450 tone plante medicinale; 750 cai de tracțiune și de prăsilă; 50000 capete de boi și altele. Dar tărate nu se puteau da, deoarece Mareșalul ordonase „ca să se fabrice pâine din făina de grâu măcinată sută la sută”. Și nici meiul nu se putea da, deoarece se ținea „pentru înlocuirea deficitului la porumb și la grâu”. Turte de oleaginoase se dădeau și Suediei și Norvegiei, pentru oțeluri nobile, aceasta fiind „moneda noastră de schimb cu Danemarca, Suedia și Norvegia”. Și Italiei i se dădeau 30000 capete de boi.

Mihai Antonescu insistă ca să nu se dea toată cantitatea de turte oleaginoase cerută: „Vom da o anumită cotă din disponibilul pentru export, nu vom subordona consumația internă voinței Germaniei”³⁵. Problema negocierilor care urmau să se poarte la Berlin a fost reluată și în ședința Consiliului din 10 octombrie, în care vicepreședintele Consiliului arăta că „este neadmisibil ca România, care face atâtea jertfe militare, care a făcut atâtea jertfe financiare pentru întreținerea războiului [...] dacă alături de acestea se mai cere României să facă și jertfe în folosul Germaniei, prin contribuții economice și financiare excepționale...”. Și aceasta în comparație cu alte țări: „Ungaria și Bulgaria sunt țări care până acum, din acest război, au ieșit cu o dilatare de teritoriu, care este opera exclusivă a Germaniei.

Noi am plătit, în 1940, din cauza Germaniei, cu teritorii; și de la 1941 încoace, plătim cu sânge și cu contribuții economice grele”³⁶.

În aceeași ședință a Consiliului s-au discutat, din nou, posibilitățile de export la diferite produse agricole: 100000 capete de boi, 1000 cai de tăiere, 30000 porci, 200000 oi, 460000 păsări, 50000 găște vii, 500 vagoane de păsări vii și tăiate, 10 vagoane miere, 100 vagoane nuci, 500 vagoane de vin, 5000 vagoane mere (3000 din Vechiul Regat și 2000 din Transnistria), 200 vagoane de pene, puf și fulgi etc. etc³⁷.

Și în ședința de la 27 octombrie a fost un punct la ordinea de zi intitulat: Producția pe 1942-1943 și disponibilul la export; repartitia pe țări³⁸.

Tensiunea existentă în relațiile româno-germane se evidențiază în ședințele Consiliului de Miniștri atunci când este vorba de contribuțiile economice și militare românești. În ședința din 10 octombrie, Mihai Antonescu remarcă: „În ultimele săptămâni, trupele noastre și-au găsit rațiile reduse cu 40%. De asemeni, caii. Acestea sunt făcute pentru ca, după ce nu au obținut, pe căi de negocieri și de discuții economice și diplomatice, o contribuție românească de război, să ne constrângă a o da prin constatarea inferiorității neadmisibile în care sunt puse trupele noastre din partea Comandamentului german”³⁹. Economia națională

---

³⁵ Discuția despre cantitățile produselor disponibile la export, *Infra*, p.299-301.

³⁶ *Infra*, p. 309.

³⁷ *Infra*, p. 313-324.

³⁸ *Infra*, p. 464-466.

³⁹ *Infra*, p. 310.

suferea mult „datorită războiului și a schimburilor de mărfuri cu Germania”, afirma I. N. Fițescu, ministrul Economiei Naționale, în ședința din 13 octombrie⁴⁰. Și mai adăuga: „Eu cred că efortul cel mare pe care-l facem servește 90% planurilor germane, efortului de război german, iar efortul pe care-l facem noi merge să schimbe forțele în Europa...”⁴¹.

Și în ședința din 9 noiembrie, când s-a dezbătut problema negocierilor de la Berlin, I. N. Fițescu a reluat aceste idei: „Economia noastră națională stă sub influența a două eforturi: primul efort este susținerea Armatei Române și războiul actual, iar al doilea este susținerea războiului și economiei de război a țărilor Axei și, în special, a Germaniei. [...] Vasăzică, România participă la război nu numai cu sângele fiilor săi, dar <și> cu toate produsele sale și cu tot potențialul său economic. Exporturile noastre merg aproape exclusiv în țările Axei și, în special, în Germania; exporturile și importurile cu alte țări, Elveția, Suedia și Spania sunt aproape simbolice”⁴².

Iar exporturile către Germania au fost plătite în interior de către Banca Națională a României. Și, în aceste condiții, „Germania, care profită de substanța țării noastre [...], vine și ne impută nouă că facem inflație și că scumpim viața”⁴³. Mihai Antonescu a completat că, mergând la Berlin, a arătat: „Mareșalul Antonescu și Guvernul Regal Român au făcut, din septembrie 1940 și până astăzi, toate jertfele unei colaborări cu Germania”; Guvernul Român a „exportat cantități colosale față de exportul obișnuit de petrol pentru Germania. De la 848000 tone în 1939, s-a ajuns la 2474000 tone pentru Germania și 3300000 pentru Germania și Italia de la 1 octombrie 1940 până la 1 octombrie 1941, și același lucru pentru cereale și alte mărfuri”⁴⁴. În același timp, „exportul german în România a scăzut. Germania nu ne-a livrat materii prime decât în proporție de 51%” iar „Prețurile mărfurilor exportate din Germania au crescut cu 75%, în timp ce prețurile mărfurilor exportate din România în Germania au crescut cu maximum 16%”⁴⁵.

La cererea germană – prin generalul Becker – ca aprovizionarea și finanțarea trupelor române din Rusia să se facă de Guvernul Român, Mihai Antonescu i-ar fi spus acestuia: „Vă rog, înștiințați Marele Cartier General că, în calitate mea de vicepreședinte al Consiliului, răspunzător de economia românească, cer și anunț, de pe acum, retragerea trupelor române din Răsărit, întrucât Statul Român nu poate – după ce a consimțit să facă în proporții atât de mari o contribuție – s-a consimțit de Marele Stat Major – Statul Român nu poate să mai suporte încă și sarcinile economice și sarcinile financiare ale acestui război”⁴⁶.

---

⁴⁰ *Infra*, p. 362.

⁴¹ *Infra*, p. 364.

⁴² *Infra*, p. 518.

⁴³ *Infra*, p. 521.

⁴⁴ *Infra*, p. 523.

⁴⁵ *Infra*, p. 524.

⁴⁶ *Infra*, p. 535.

Negocierile cu Germania și Italia au fost reanalizate și în ședința din 9 noiembrie.

Se duceau tratative și cu alte țări pentru achiziționarea unor materii prime necesare industriilor românești sau a unor produse. Din Bulgaria s-au solicitat 270 tone ulei de ricin; s-au obținut 500000 piei de miel, 400000 fuse chevreaux și aproape 950000 fuse de diferite alte categorii de piei, 300 tone bumbac.

Legăția Italiană cerea intensificarea schimburilor comerciale cu România. Bova Scoppa a trimis o scrisoare lui Mihai Antonescu, prin care îi arăta care este situația raționalizării alimentare din Italia: „pâine 150 gr., două kg paste făinoase de persoană pe lună, trei ouă pe lună numai în centrele urbane, carne 70-100 gr. pe săptămână de persoană etc.”. Ceea ce l-a făcut pe vicepreședintele Consiliului să remarce: „Dacă am putea să publicăm datele acestea, ca să le știe unii din românii noștri, care se simt nenorociți și consideră dezastruoasă situația noastră”⁴⁷.

Italiei i se puteau da: 5000 vagoane turtă și șroturi de oleaginoase, 5000 vagoane de mazărice de grâu, 300 vagoane de soia, 2000 vagoane de floarea soarelui, 2000 vagoane de fructe, săpun de toaletă etc⁴⁸. În Finlanda se dădea mazăre, în Danemarca se exportau turtă oleaginoase.

Se discută și despre exportul spre Grecia și despre ajutorarea populației grecești, care este într-o situație disperată. Se dau: 100 vagoane fasole, 100 vagoane linte, 100 vagoane mazăre, 1000 boi, 1000 porci, 300 vagoane de diferite cereale și leguminoase. Produsele ce se dădeau Greciei urmau să intre în contul german și se plăteau în diferite mărfuri. Se avea în vedere ca o parte dintre ele să fie rezervată pentru populația românească, deoarece se spera că se va putea obține de la Statul Grec recunoașterea comunităților românești de acolo⁴⁹.

Pentru comerțul internațional se propunea organizarea unor grupuri de exportatori.

Pe plan intern, în ședințele de Consiliu s-au dezbătut o serie de probleme care priveau viața economică, socială și politică a țării. Frecvent s-a discutat despre aprovizionarea populației cu alimente, pentru rezolvarea căreia s-a propus organizarea unor centre (economate) de aprovizionare pentru funcționari și muncitori. Generalul D. Popescu, ministrul Afacerilor Interne, a informat Consiliul, la 6 august, că „Este ușor să spunem: «Țăranul are» pâine”, dar pe el l-a informat prefectul de Bihor „că a găsit oameni care nu se mai pot da jos din pat din cauza inaniției”⁵⁰.

S-a examinat, în mai multe ședințe, salarizarea funcționarilor publici, pentru acordarea „unor salarii demne și drepte”, una din „marile racile ale Statului nostru” fiind „cercul vicios în care se găsește sistemul nostru de fiscalitate și de salarizare a funcționarului public”. Plătindu-i cu salarii mici, „atunci nu vom putea

---

⁴⁷ *Infra*, p. 314.

⁴⁸ *Infra*, p. 339-340.

⁴⁹ *Infra*, p. 470-471.

⁵⁰ *Infra*, p. 13.

avea niciodată oameni cărora să avem dreptul să le cerem să-și facă datoria și nimic altceva decât datoria. Fiindcă nu poți să ceri unui om să se ucidă, să nu aibă dreptul la familie, să nu aibă dreptul la viață, pentru că noi avem un sistem financiar care trăiește pe echilibrări dogmatice și pe garanții și balansări de conturi bugetare”⁵¹.

În ședința din 13 octombrie a fost discutată din nou chestiunea salariilor: mărirea salariilor „este o necesitate absolută, pentru că salariile sunt cu totul insuficiente și este cu neputință să lăsăm pe funcționari în situația actuală”⁵².

Generalul Pantazi atrăgea atenția asupra faptului că „în minele de cărbuni producția amenință să scadă, din cauza plecării în masă a lucrătorilor, care nu sunt bine salariați”⁵³.

Aprovizionarea populației și salarizarea au fost temele propagandei duse în țară împotriva Guvernului, susținându-se că: se luau cerealele agricultorilor pentru a fi date germanilor; că populația va fi înfometată, pentru ca Guvernul să exporte produse în Germania; funcționarii nu au cu ce să trăiască. În ședința Consiliului din 16 septembrie, Mihai Antonescu afirma că are „informații foarte precise că, în ultima vreme, s-au introdus pe teritoriul Statului nostru foarte mulți bani de propagandă. Sunt foarte multe organizații internaționale care lucrează în acest moment”⁵⁴.

S-a discutat un proiect de decret pentru acordarea de gradații inginerilor, arhitecților, subinginerilor și conductorilor.

La propunerea de a se spori prețul pâinii, Mihai Antonescu arăta – la 16 septembrie – că „nu pot, în mod oficial, când Guvernul n-a sporit salariile, când muncitorii n-au centre de aprovizionare, nu pot, în această situație, ca și pentru acest articol esențial, să aduc sporiri, chiar dacă de pe urma lui profită alții. Nu este drept, nu este moral ca noi să spunem funcționarului, muncitorului, familiei mobilizatăului – și sunt sute de mii de familii de mobilizați, cu copiii lor – nu se poate să le spunem la 800000 de familii de mobilizați, la 700000 familii de muncitori, la 400000 de funcționari [...] nu se poate să le spunem acestora: pentru că eu vreau să plătesc pe marele proprietar, pentru că vreau să plătesc pe negustori, plățiți și dv.”⁵⁵.

Legată oarecum de salarizarea personalului a fost problema „scutirilor de prestație”. Au fost scutite de prestație personalul Căilor Ferate, personalul Poștei – 400000 de persoane au fost scutite –; un milion de oameni mobilizați nu pot face prestație. Dar, pe de altă parte se spunea că „nu se pot face aprovizionările fără drumuri bune. Dar dacă scutim toată lumea de prestație, mă întreb: Cine va întreține drumurile?” Mihai Antonescu a precizat că este de acord că în această chestiune trebuie să existe un „regim de egalitate”, dar că „a veni să impunem, azi,

---

⁵¹ *Infra*, p. 5-6.

⁵² *Infra*, p. 344-345.

⁵³ *Infra*, p. 75.

⁵⁴ *Infra*, p. 125, 129.

⁵⁵ *Infra*, p. 152.

o prestație funcționarilor publici, și a o face înainte de a spori salariile și înainte ca noi să fi organizat aprovizionarea, mi se pare că înseamnă să creem o atmosferă de nemulțumire, sau să dăm impresia funcționarilor că le cerem prea mult și le dăm prea puțin”⁵⁶. Plata în bani a prestației de către funcționari se va putea pune doar după acordarea sporului la salariu.

O problemă grea pentru Guvern a fost aceea a refugiaților, pentru rezolvarea căreia s-a creat Comisariatul General al Refugiaților. Acesta a fost subordonat Președinției Consiliului de Miniștri.

În țară, pe lângă fabricile cu capital românesc existau și fabrici cu capital străin: erau fabrici de textile cu 98% capital francez; fabrica „Industria lânnei” avea 90% capital unguresc; fabrica „Mărășești”, de industrie chimică, avea 51% capital ceh și 49% german, „deci sută la sută capital german”; Uzinele „Solvai”, cu capital belgian și elvețian; Societatea Franco-Română pentru drumul de fier, avea 50% capital francez; Compania Generală a Industriilor Textile avea 100% capital francez („evreu francez”); Societatea „Columbia” avea 588000 acțiuni franceze, iar germanii aveau doar 118000 acțiuni. La această societate „germanii au luat opțiuni de cumpărare peste capul Guvernului Român”⁵⁷.

În ședința din 13 octombrie s-a discutat despre producția agricolă, pe provincii. Numai în Basarabia s-au produs 15979 vagoane de grâu; la floarea-soarelui, pe întreaga țară, producția a fost de: 11958 vagoane în Vechiul Regat, 400 vagoane în Bucovina, 9000 vagoane în Basarabia și 11808 vagoane în Transnistria. Se analizează producția și la alte culturi agricole și se estimează care sunt posibilitățile de export. În ședința Consiliului din 6 noiembrie se arată că producția de grâu în anul 1942 a fost de 550 kg la hectar, iar în total a fost de 170000 de vagoane. Pe piața Bucureștilor se vindeau produse din Transnistria, această provincie având magazine în București.

Mihai Antonescu, în prezența guvernatorului Transnistriei, prof. Gh. Alexianu, subliniază că această provincie își administrează foarte bine afacerile, „dar ne dă și nouă lecție de cum să ne administrăm...”⁵⁸.

La 6 august s-a discutat posibilitatea organizării unor expoziții în Basarabia și Bucovina, cu ocazia împlinirii unui an de la „dezrobire”, în semn de recunoștință a populației de acolo. Stabilite, inițial, pentru 26-27 septembrie și, respectiv, pentru 1 septembrie, ele s-au inaugurat după 25 octombrie. În octombrie trebuia să se deschidă și la București o astfel de expoziție.

La 13 octombrie, s-a analizat din nou această problemă a expozițiilor provinciale, care trebuiau să fie organizate după 25 octombrie, ziua de naștere a Regelui Mihai, pentru a putea participa și el la festivitățile din Basarabia și Bucovina. Se dorea să se facă expoziții comerciale, industriale și administrative, pentru a evidenția rezultatele administrației românești. Expozițiile urmau să fie

---

⁵⁶ *Infra*, p. 237.

⁵⁷ *Infra*, p. 295.

⁵⁸ *Infra*, p. 407.

vizitate de diplomați, mai ales de germani și italieni, care aveau proiectate vizite și la mănăstirile din Bucovina. Tot cu acest prilej trebuia să fie inaugurat Turnul Dezrobirii, ridicat la 7 km de Chișinău, ca și podul „Adolf Hitler” de peste Nistru, la Criuleni. Trebuia, de asemenea, să fie sfințită și Catedrala din Chișinău.

Cu ocazia organizării expoziției din Bucovina s-a bătut și o medalie intitulată: „Expoziția Bucovina Reîntregită”⁵⁹.

La ședințele Consiliului la care au participat și guvernatorii provinciilor Basarabia, Bucovina și Transnistria s-au analizat o serie de probleme comune: însămânțările, producția agricolă și industrială, aprovizionarea populației etc.

Pentru Basarabia și Bucovina s-a stabilit un regim de autonomie, pentru a anticipa „asupra reformei administrative, care trebuia să cuprindă întreg Regatul și să combată centralismul administrativ, asigurând serviciilor publice locale și administrațiilor locale posibilitatea de a satisface pe loc, în mod direct, interesul general”, dar „trebuie să ne ferim să ajungem la excesul celălalt, la un sistem administrativ federalist cu totul incompatibil cu Statul autoritar al Mareșalului Antonescu și cu regimul de unitate națională perfectă”⁶⁰. În ședința din 29 septembrie, Mihai Antonescu reproșează guvernatorilor Basarabiei și Bucovinei că în consiliile cu ei, „veniți cu o atmosferă de ostilitate și de impermeabilitate și puneți problemele ca și când Guvernul central ar fi ocrotitorul nu știu căror interese străine de interesele provinciilor dvs”. Adresându-se generalului C. Voiculescu, guvernatorul Basarabiei, Mihai Antonescu continuă: „...și aici răspund și dlui general Calotescu – ca această atmosferă să înceteze, pentru că, altfel, modific Statutul Basarabiei și al Bucovinei. Noi suntem o țară unitară...”⁶¹.

Asupra condiției juridice a teritoriilor Basarabiei și Bucovinei, chiar Statele Unite ale Americii, înainte de a intra în război, au confirmat Guvernului Regal Român că au luat act de „recuperarea teritoriilor românești vremelnice ocupate de armatele sovietice”⁶². Când s-a făcut protocolul economic româno-german, privitor la Basarabia și Bucovina s-a considerat „acest teritoriu ca aparținând totdeauna Statului nostru și care numai în fapt și trecător a fost sub ocupație rusească”⁶³.

În mai multe ședințe ale Consiliului s-a discutat despre regimul juridic al Transnistriei. La 28 august, Mihai Antonescu preciza că aceasta este „un teritoriu economic românesc”⁶⁴, iar lui Ribbentrop i-a atras atenția că „...statutul Transnistriei nu poate fi un statut militar, când este vorba de contribuția românească, și apoi să fie socotită Transnistria ca teritoriu românesc, când este

---

⁵⁹ Onoriu Stoica, Adrian Frunză, *Mareșalul Antonescu - Memoria metalului*, în „Oltenia”. Studii. Documente. Culegeri, Director fondator C. S. Nicolăescu-Plopșor, Seria a III-a, an VIII, 2004, nr. 1, p. 142.

⁶⁰ *Infra*, p. 80-81.

⁶¹ *Infra*, p. 203-204.

⁶² *Infra*, p. 91.

⁶³ *Infra*, p. 92.

⁶⁴ *Infra*, p. 115.

vorba de conturi de clearing, și deci Transnistria să dea tot ceea ce are, dar să nu primească decât mărci în schimb”⁶⁵.

În Consiliul de Miniștri s-a analizat și stadiul realizării diferitelor planuri edilitare: construirea Palatului Ministerului de Interne, a Palatului Ministerului de Externe, a Palatului de Justiție, refacerea orașului Panciu; materialele necesare pentru construcția Halei Obor se cumpărau din Germania.

S-a discutat și despre alte lucrări: ridicarea digului de la Copanca, din Basarabia, lung de 18 km, după care se puteau face acolo 3500 ha livezi, 1500 ha orezărie, 1200 ha grădini de legume, 500 ha bălți, care ar fi intrat în patrimoniul Statului; pista betonată de la Odessa trebuia să fie gata până la începutul iernii. Din cauza circulației interne a trupelor române, germane și italiene, s-au distrus unele drumuri din Nordul Moldovei – cele mai multe erau în județele Baia și Bacău – și pentru că prefecturile nu aveau fonduri ca să le refacă – repararea ar fi costat 45000000 lei –, Mareșalul a indicat că „trebuie tratată și problema despăgubirii de la germani și italieni a distrugerii acestor drumuri”⁶⁶. Se pietruia și drumul Odessa-Tiraspol, care, de asemenea, costa foarte mult. •

Mihai Antonescu a discutat cu Ribbentrop problema regimului și a organizării Porților de Fier, „unde nu este numai o problemă de navigație. Acolo, mâine, se va instaura un regim industrial, care va avea unul din cele mai mari roluri din punctul de vedere al distribuției de energie a căderii de apă de la Porțile de Fier”. Erau lucrări deja făcute, deoarece s-a intenționat electrificarea Bazinului Dunărean; unii au făcut proiecte pentru „întregul Balcan. Neamul Românesc este și el dornic de lumină. Electricitatea este un lucru care ne interesează și pe noi...”⁶⁷. Începuseră să se facă lucrări, unii ingineri germani studiau la fața locului. Se iveau însă două probleme: problema Timocului și a românilor din Timoc, legată de problema industrială, și aceea a insulei Ada-Kaleh, care „ar însemna să dispară”⁶⁸.

România și-a dat acordul pentru instalarea cablului de telecomunicație Berlin-Cernăuți-București-Sofia.

La ședința din 27 octombrie se discută despre hârtia pentru ziare, M. Antonescu afirmând că a sprijinit industria hârtiei, „pentru că, într-o perioadă de război, presa ocupă un rol fundamental. Pentru mine, hârtia rotativă pentru ziare și producția ei sunt chestiuni tot atât de esențiale ca și pâinea”⁶⁹.

Problema investițiilor cu caracter edilitar a fost analizată în ședința Consiliului din 6 noiembrie, subliniindu-se că, în primul rând, s-au terminat o parte din lucrările care erau ridicate și apoi s-au făcut școli, spitale, dispensare, biserici. Lucrările edilitare erau necesare, deoarece sute de clădiri trebuiau terminate.

---

⁶⁵ *Infra*, p. 182.

⁶⁶ *Infra*, p. 446.

⁶⁷ *Infra*, p. 276.

⁶⁸ *Ibidem*.

⁶⁹ *Infra*, p. 448.

Generalul D. Popescu, ministrul Afacerilor Interne, arăta că: „avem 90 orașe, dintre care cel puțin un sfert capitale de județ, fără apă potabilă; avem 114 orașe, comune urbane, fără canalizare și avem 82 orașe fără servicii de salubritate. Rămâne ca dvs. să judecați dacă aceasta se poate numi igienă, sănătate și civilizație.

În fine, avem câteva zeci de mii de fântâni, din care țărani bea apă la un loc cu vitele”⁷⁰.

La aceasta, I. N. Fișescu, ministrul Economiei Naționale, arăta că trebuie ca investițiile în acest domeniu să fie făcute după criterii de urgență, iar Mihai Antonescu constată „că este un exces de construcții de biserici, tocmai în această perioadă de război”, care este un lucru firesc, deoarece „întotdeauna epocile de război au fost și epoci de credință mai adâncă. Dar nu noi, Statul, trebuie să facem aceasta, fiind necesară stimularea contribuției particularilor”⁷¹.

Situația economiei naționale a fost dezbătută în toate ședințele Consiliului, chiar dacă au fost și unele ședințe în care aceasta a constituit subiectul principal al discuțiilor, cum a fost aceea din 18 noiembrie.

● În ședința din 18 august s-a discutat un raport privind ancheta făcută la Turda în problema „funcționarilor maghiari sau a celor căsătoriți cu maghiari” și s-a constatat „că sunt în serviciul nostru încă mulți funcționari maghiari în Poliție, la Căile Ferate etc.”. Din „motive de siguranță a Statului”, Mihai Antonescu a cerut ca, progresiv, această situație să fie schimbată, prin transferarea unora în alte părți, „căci nu este potrivit ca să ne folosim, mai ales la Căile Ferate și Poliție, de funcționari unguri. Nu vă cer să-i scoateți pe toți, deodată, cu toate că în Transilvania de Nord nu mai există nici un român în funcții și am avea dreptul s-o facem”⁷².

Discutându-se nota Legației Republicii Chile referitoare la situația cetățenilor polonezi din Bucovina, a reieșit că aveau pașaport chilian și unii care nu au fost supuși polonezi și, deoarece „condițiile supușilor străini evrei sunt deosebite de acelea ale etnicilor, pentru că aici avem o serie de elemente diplomatice de avut în vedere” se urmăreau „modalitățile cu care, fără să creăm o protecție specială acestor elemente, să ajungem, totuși, la unele concentrații ale lor în anumite regiuni, în vederea măsurilor viitoare”. Guvernatorul Basarabiei a atras atenția că unii supuși polonezi se ocupau cu falsificarea de acte. Pentru reglementarea situației patrimoniului unor supuși străini, de origine etnică evreiască, s-a elaborat un Decret-lege⁷³.

---

⁷⁰ *Infra*, p. 482.

⁷¹ *Infra*, p. 487.

⁷² *Infra*, p. 73.

⁷³ *Infra*, p. 101-102. Este vorba, probabil, nu de un decret-lege, ci de Decizia Președinției Consiliului de Miniștri nr. 17.756, privind bunurile urbane aparținând evreilor cetățeni străini, din 28 iulie 1942 (*Evreii din România între anii 1940-1944*, vol. I, *Legislația antievreiască*, prefată de Șef Rabin dr. Moses Rosen, volum alcătuit de Lya Benjamin și Sergiu Stanciu (coordonator științific), București, Editura Hasefer, 1993, p. 221-222.

În ședința din 16 septembrie s-a discutat nota Subsecretariatului de Stat al Românilizării, referitoare la românizarea vieții economice. Un fragment din stenograma ședinței, partea privitoare la evrei, a fost publicat în lucrarea *Evreii din România între anii 1940-1944*⁷⁴. În una din notele explicative date la text este prezentat un *Tablou recapitulativ de firme individuale – pe originea etnică – din provinciile Oltenia, Muntenia, Moldova și Dobrogea, până la august 1942*, din care rezultă că români deținători de firme individuale erau, în Capitală și în provincie, 65317, evrei erau 12038, iar dintre ceilalți etnici, cei mai numeroși erau grecii, cu 827 firme⁷⁵.

În ședința din 16 septembrie, Mihai Antonescu arăta miniștrilor că: „o chestiune cu care sunt în fiecare zi asaltat – și dl. Mareșal Antonescu și eu – este chestiunea expatrierilor de evrei.

Sunt o infinitate de cereri. Dl. ministru Neubacher mi-a trimis chiar – ceea ce nu știu dacă este o procedură regulată – mi-a trimis o atragere de atenție: că o serie de vase fluviale și maritime ar fi pregătite în porturile Brăila și Galați – sunt arătate și vasele – ca să transporte evrei în Palestina și că aceste vase sunt întrebuințate de români și germani pentru ducerea în comun a războiului. Se cere ca să se împiedice de Guvernul Român plecarea acestor vase”. Vicepreședintele Consiliului informează pe miniștri că el și Mareșalul nu sunt împotriva plecării evreilor din țară, deși aceasta „este o excepție de la o serie de stări internaționale”, el a negociat și a „făcut ca să nu am nici un fel de obstacol la această posibilitate”. Este vorba de faptul că: „Începând din anul 1941, o dată cu trecerea la acțiunea de exterminare fizică a evreimii europene, guvernării celui de al III-lea Reich au interzis evreilor emigrarea”⁷⁶.

Dar transporturile de evrei nu trebuiau să împiedice transporturile cu caracter economic și, în al doilea rând, „ele nu trebuie să se transforme într-o întreprindere de emigrație nepotrivită și de furnizare de elemente de propagandă împotriva noastră și, în al treilea rând, nu înțeleg ca această emigrație să fie făcută fără o însemnată contribuție pentru Statul Român”. Mihai Antonescu era convins „că vor fi unii cari vor specula această politică liberală a Guvernului Român”. El nu dorea ca să se plătească în bani, dar dacă se ofereau „milioane și sute de milioane Guvernului, [...] nu mă simt deloc obligat să le refuz”⁷⁷. Printre alte sume

---

⁷⁴ *Ibidem*, vol. II, *Problema evreiască în stenogramele Consiliului de Miniștri*, prefată de acad. prof.dr. Nicolae Cajal, volum alcătuit de Lya Benjamin, București, Editura Hasefer, 1996, p. 432-441.

⁷⁵ *Ibidem*, p. 437-438.

⁷⁶ *Evreii din România între anii 1940-1944*, vol. II, p. 440, nota 2.

⁷⁷ *Infra*, p. 156-157.

de bani oferite pentru „acest export de evrei” s-a propus să se dea Consiliului de Patronaj 200.000.000 lei pentru 2000 emigranți evrei”.

Vicepreședintele Consiliului de Miniștri arată că „Nu vreau să reluăm experiența «Struma», împotriva căreia am fost, pentru că, în acel moment, nu exista nici un fel de garanție – nici cele pe care le-am obținut eu – în ceea ce privește libertatea de tranzit: cei care plecau în Turcia n-aveau viză turcească. Am atras atenția atunci, ca ministru al Afacerilor Străine, că emigranții se supun eventualității să fie aruncați înapoi. Nu s-a ținut seama de recomandarea mea, emigranții au fost trimiși cu vaporul, însă, în loc să fie trimiși la viață, au fost trimiși la moarte și au plătit și scump pentru aceasta.

Nu cred că este moral ca Statul să interzică expatrierea evreilor; este poate normal”⁷⁸.

Mihai Antonescu dorea să nu se creeze „impresia că Statul Român organizează el exoduri, care se fac și în condiții imorale și foarte dezavantajoase [...]. Nu-mi iau răspunderea unui transport ca să câștig eu și să las pe toți piraiții tuturor vremurilor să profite de ei”. El arată că i „s-a atras atenția că, chiar în transporturile din Capitală ale evreilor, cari au plecat cu trenurile și cari au fost trimiși, fiindcă erau comuniști sau fiindcă ceruseră să plece în Rusia, au fost detestabile. Delegatul Serviciului Secret German mi-a atras atenția că s-ar fi luat fotografii, care ar putea să servească unei propagande împotriva noastră, ca o perspectivă ostentativă și barbară a felului cum s-ar fi organizat aceste transporturi”. Generalul C. Vasiliu, subsecretar de Stat la Ministerul Internelor, arată că „În loc de 600, au plecat numai 400, deci au călătorit foarte comod. Au avut și două vagoane sanitare”. Au plecat și două barcaturi cu evrei și un al treilea urma să plece, acest transport fiind organizat de Societatea „România”. Cu un barcatur puteau să plece doar 10-12 inși”⁷⁹.

Probleme referitoare la evrei s-au discutat și în ședința Consiliului din 29 septembrie⁸⁰ – privind călătoriile lor, administrarea bunurilor românizate. Mihai Antonescu apreciază că este un lucru nepotrivit ca Statul să organizeze transporturile de evrei. Dar atrage atenția că trebuie să se aibă în vedere ca persoanele care pleacă „să-și reglementeze într-un fel condițiunea bunurilor și averii lor, ca să nu spună că noi le-am fi confiscat bunurile sau că condițiile de transport ar fi așa de dezastruoase încât noi i-am trimis la moarte – le-am luat bunurile și apoi i-am omorât – sau cine știe ce neexactități de felul acesta”⁸¹. Chiar Centrala Evreilor s-a oferit să facă aceste transporturi. Transportul evreilor a fost organizat de Ministerul de Interne „în condițiile cele mai bune. Totuși, s-au făcut fotografii de pe condițiunile în care au fost transportați acești evrei. Pentru noi, cari știm în ce condiții călătoresc proprii noștri soldați și cari cunoaștem privațiunile la

---

⁷⁸ *Infra*, p. 157.

⁷⁹ *Infra*, p. 158.

⁸⁰ *Infra*, p. 206, 211-212.

⁸¹ *Infra*, p. 212.

care este supusă populația civilă și regimul transporturilor, fotografiile acestea n-au nici o valoare. Aceste fotografii însă, speculate împotriva noastră, în afară de graniță, pot să constituie nu știu ce probe fotografice ale unor acte de barbarie, pe care le-ar săvârși România, în momentul când afirmă că luptă împotriva barbariei comuniste”.

Generalul C. Vasiliu a informat că: „Evreii au plecat câte 40 la vagon, în vagoane cu bănci. Nu puteam să le dau vagoane de clasă, pentru că n-au nici soldații noștri. Centrala Evreilor le-a trimis două camioane de alimente, plus medicamentele”⁸².

S-a dezbătut și problema circulației locale a evreilor, taxele care se precepeau pentru eliberarea actelor, care au deschis „calea aceasta nepotrivită a sperțului”. Mihai Antonescu și-a manifestat nemulțumirea: „Nu trebuia să creăm acest sistem de teroare: să ajungă oamenii să plătească, cu impresia că plătind astfel și-au asigurat viața, pentru că este lipsit de sens să aplicăm asemenea metode”⁸³. Se subliniază rolul pe care trebuie să-l aibă Centrala Evreilor în chestiunile evreiești.

Mihai Antonescu afirmând că a primit o adresă prin care se spune că s-a stabilit de către Camera de Muncă din București ca să fie eliminați de la muncă 80% din evrei, generalul C. Vasiliu a răspuns: „Nu se poate; n-are cine să-i înlocuiască”⁸⁴.

Ședința din 13 octombrie a avut la punctul 26 din ordinea de zi: „Chestiunea trecerilor peste Nistru a unor elemente din Regat”. Generalul C. Vasiliu, subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne, arăta că au fost trecuți peste Nistru evreii care au activat în mișcarea comunistă și cei care au făcut, mai de mult, cereri pentru expatriere. Din 2161, care intrau în această categorie, au fost trimiși 1538, rămânând pe loc restul de 623 evrei. Urmau să fie trimiși peste Nistru și cei care „nu se supun la regulile muncii de folos obștesc. Au fost 14.247 evrei nesupuși”. Aceștia trebuiau să plece „cu familiile lor, cu tată, mamă și copii”. Datorită numărului foarte mare la care s-ar fi ajuns, generalul C. Vasiliu arată că: „Noi am oprit plecarea lor, așa cum ați ordonat dvs. sâmbătă”. Erau și din cei care plecau benevol⁸⁵. Într-adevăr, în ședința de sâmbătă, 10 octombrie, Mihai Antonescu a arătat: „Am dispus, aseară, să se oprească, deocamdată, orice fel de trimitere de evrei și de țigani și, în orice caz, orice trimiteri de evrei din București și din orașele Regatului, aceasta din cauza dezordinei și a actelor de necinste și anarhie care se produceau și a măsurilor luate, care se întorceau în contra noastră, făcând ridicolă și necinstită o operație ca aceasta, care trebuia să se reazeme tocmai pe cinste și pe ordine!

---

⁸² *Infra*, p. 213.

⁸³ *Infra*, p. 214.

⁸⁴ *Infra*, p. 215.

⁸⁵ *Infra*, p. 379-380.

Pe de altă parte, s-au făcut excese stupide, care au determinat până și pe germani ca să semnaleze tot ceea ce s-a petrecut în acest domeniu”⁸⁶. „Conform unei informări a lui G. Richter, consilierul Ambasadei Germane din București în problema evreiască, de la sfârșitul lui septembrie 1942, în cursul anului 1942, afară de evreii bucovineni, au fost deportate în Transnistria din interiorul țării următoarele categorii de evrei: comuniști condamnați, comuniști aflați în curs de cercetare, comuniști internați în lagăre, persoane suspecte de comunism, negustori de bursă neagră, cartofori profesioniști, sabotori ai activității economice, comuniști simpatizanți ai anglo-americanilor, colportori de știri ostile Axei, evrei șovini maghiari, evrei apatrizi etc.”⁸⁷ Pentru asemenea fapte erau trimiși în lagăr nu numai evreii, ci și românii sau alți etnici.

În aceeași ședință, Mihai Antonescu arăta că „în ultima vreme s-a produs o serie întreagă de nemulțumiri și mai ales o atmosferă foarte nefavorabilă, în legătură cu regimul evreilor” și că „este o datorie pentru noi să purtăm o grijă, ca și față de români, pentru aceste elemente”⁸⁸. Apoi a adăugat: „Eu n-am nici o preocupare să pun în țeapă pe evrei, să stropesc cu sânge sau să fac o barbarie, care, la urma urmei, nici nu se potrivește cu sufletul românesc, pe care avem datoria să-l cinstim, dacă vrem să facem revoluție românească”⁸⁹ și a precizat: „Deocamdată se suspendă toate trimerile de evrei peste Nistru”⁹⁰. În lucrarea *Evreii din România*, la acest pasaj se face o notă, în care se arată că: „Hotărârea a avut importante consecințe asupra destinului evreilor din România, căci într-adevăr deportările în masă și în est și în vest au fost oprite. Din România nu a plecat nici un tren spre camerele de gazare auschwitziene”⁹¹.

În ședința din 13 octombrie s-au discutat și alte probleme referitoare la evrei, problema evreiască fiind „una din cele mai mari probleme actuale”⁹². Și în rândul evreilor erau unii favorizați de soartă, căci „s-au găsit 300 de evrei cari au fost dibaci, cari în momentul când alți evrei merg în lagăre ei au ajuns să fie stăpânii exportului românesc”⁹³.

În ședința din 27 octombrie, Mihai Antonescu arăta că „am citit întregul regim al evreilor din Bulgaria, din Ungaria și din alte țări. S-au făcut la noi, dle ministru – să nu mi-o luați în nume de rău – o serie întreagă de excese”, și i-a spus și Mareșalului că nu vrea să creeze „adversități, care să se întoarcă împotriva

---

⁸⁶ *Infra*, p. 341. Fragmente din stenograma ședinței din 10 octombrie nu au fost cuprinse în *Evreii din România*, vol. II.

⁸⁷ *Evreii din România*, vol. II, p. 464.

⁸⁸ *Infra*, p. 380.

⁸⁹ *Infra*, p. 382.

⁹⁰ *Ibidem*.

⁹¹ *Evreii din România*, vol. II, p. 464.

⁹² *Infra*, p. 384.

⁹³ *Infra*, p. 418.

istoriei neamului acestuia și în momentul când spunem că lucrăm pentru civilizație, să facem acte de barbarie inutilă”⁹⁴.

În aceeași ședință s-a discutat despre *Crearea unei Conferințe ministeriale la Președinția Consiliului pentru organizarea regimului evreilor*, ca urmare a faptului că se primea „o infinitate de cereri în legătură cu expatrierile și oferte de milioane pentru operele sociale, pentru Consiliul de Patronaj, pentru Fundația Ostășească, pentru Spitalul 303, fiindcă sunt unii evrei care vor să plece”. Acest organ funcționa pe lângă Președinția Consiliului și se ocupa de centralizarea tuturor cererilor de expatrieri și a tuturor măsurilor administrative, urmând să se fixeze niște sume de bani pentru cei care plecau, ca să se evite toate neajunsurile, și să se vadă cui se dau pașapoarte. Unii, „după ce au realizat sute de milioane de lei în afaceri de export, au primit pașapoarte și au plecat în străinătate” și, „Ceea ce este culmea este că unuia dintre ei i s-a dat un pașaport de serviciu”. În acest timp, „Un nenorocit care ar vrea să plece ia riscul în față și totuși nu i se aprobă plecarea, iar cei care au făcut piraterie pe seama Statului au plecat sub ocrotirea noastră”⁹⁵.

În continuare, în ședința din 27 octombrie, s-a dezbătut „Raportul Marelui Stat Major privitor la situația evreilor infractori la munca obligatorie”, la care generalul C. Vasiliu a arătat că „Pedepsele prevăzute în instrucțiuni sunt prea aspre”, iar Mihai Antonescu a confirmat: „Da. Tocmai”.

Vicepreședintele Consiliului a cerut ca „să se controleze și condițiunile în care acei care prestează munca obligatorie își primesc fie în bani hrana, fie hrană în natură”, căci el găsisese la Brașov, la Căminul Refugiaților de acolo „o serie de evrei care lucrau: unii primiseră hrana în bani, alții în alimente și alții deloc”⁹⁶.

În câteva ședințe s-a discutat și „chestiunea evacuării Țiganilor”, în această privință fiind „unele plângeri de ordin național”. În ședința din 29 septembrie, după ce Gh. Alexianu a informat că între Țiganii veniți acolo sunt și invalizi, văduve și orfani de război, chiar și soțiile unor soldați care se află pe front⁹⁷, Mihai Antonescu a cerut: „rog să se comunice și să se dea circulară, care să se aplice, că: mobilizații și familiile mobilizaților, precum și Țiganii cari îndeplinesc un meșteșug – fierarii, muncitorii calificați și ceilalți – nu intră în această categorie a evacuărilor”. Generalul C. Vasiliu a arătat că: „Am dus 26000. Mai sunt câțiva borfași. Nu mai ducem”, iar Gh. Alexianu, guvernatorul Transnistriei, a vrut să ceară, probabil, ca „să mă autorizați, în cazul când găsesc Țigani de aceștia mobilizați, sau orfani, invalizi de războiul trecut...” pe aceștia să-i trimită în țară.

---

⁹⁴ *Infra*, p. 437.

⁹⁵ *Infra*, p. 457-458. Pasajul respectiv din stenogramă nu a fost publicat în *Evreii din România*, vol. II, p. 468, unde i-ar fi fost locul, și în ediție nu s-a semnalat această omisiune prin puncte de suspensie.

⁹⁶ *Ibidem*, p. 458.

⁹⁷ *Infra*, p. 209.

Dar generalul C. Vasiliu, subsecretar la Ministerul de Interne, a intervenit: „Aceștia sunt toți cu cazier judiciar. Îmi trimiteți hoții îndărăt?”, ceea ce l-a determinat pe Mihai Antonescu să precizeze: „Pe acei cari i-ați ridicat – Dumnezeu să fie cu ei! – nu-i mai întorcem îndărăt”. Când erau situații deosebite – cum erau invalizii de război – se analiza de la caz la caz⁹⁸.

În ședința din 13 octombrie, discutându-se *Chestiunea trecerilor peste Nistru a unor elemente din Regat*, Mihai Antonescu a întrebat: „Ce s-a făcut cu țiganii?” Generalul C. Vasiliu i-a răspuns că: „S-a terminat cu ei. Nomazii, care au fost peste 12000, și ceilalți cu cazier, încă 12000, au fost trimiși. Cei care au rămas sunt întrebuințați la munci agricole, sunt meseriași, fierari, lăcătuși și care trebuie să rămână”. Întrebarea lui I. Petrovici: „Dar lăutarii au rămas? Ca ministru al Artelor, mă interesează”, nu s-a bucurat de răspuns⁹⁹. Apoi, Mihai Antonescu a precizat: „Pentru țigani, Consiliul de Miniștri constată că s-au executat unele evacuări de țigani. De aici înainte nu se va mai face nici o evacuare. Consiliul de Miniștri ia cele mai severe măsuri pentru ca cei mobilizați și familiile lor, sau cei care, prin meseria lor de fierari, lăcătuși, sunt folositori, să nu fie supuși unor măsuri sau să fie amenințați cu deportarea”. La întrebarea prefectului Poliției Capitalei, generalul N. Pălănganu: „Sunt peste 100 de pungași care nu mai au leac. Ce facem cu aceștia?” Mihai Antonescu a răspuns: „Aceași măsură de ordine socială, nu de culoare”. Răspunzând lui Gh. Alexianu, în legătură cu țiganii invalizi de război trimiși în Transnistria, Mihai Antonescu, de astă dată, a cerut ca: „Invalizii de război care, din greșeală, au fost trimiși peste Nistru vor fi imediat înapoiati”¹⁰⁰.

În ședințele Consiliului de Miniștri din perioada august-noiembrie 1942 s-au discutat și alte, numeroase, probleme, cum ar fi: problema migrației populației bulgărești din regiunea Bolgrad din Basarabia, în acord cu Bulgaria; necesitatea creditelor pentru materii prime; nevoia de cărbune pentru industriile din Transnistria; înființarea Uniunii Europene în domeniul Poștei și Telecomunicațiilor, din inițiativa Reichului German, în care urmau să intre statele Europei Centrale, ale Asiei, Ungaria și statele neutre: Suedia, Elveția, Spania, Portugalia etc., la care a fost invitată să adere și România; exploatarea stufului din Deltă, pentru care s-a prezentat și un plan italian, pe lângă cel german; noua organizare a ministerelor (Subsecretariatul de Stat al Înzestrării Armatei a fost transformat în Ministerul Înzestrării și al Producției de Război; s-a înființat Ministerul de Industrie, Comerț și Aprovizionare) și schimbările de miniștri – prof. I. N. Fițescu a fost numit ministru al Economiei Naționale; la Justiție, în locul lui C. Stoicescu, care s-a retras, fiind suferind, a fost instalat I. Marinescu; la Finanțe a

---

⁹⁸ *Infra*, p. 228-229.

⁹⁹ *Infra*, p. 380.

¹⁰⁰ *Infra*, p. 386.

fost numit Al. Neagu, deoarece fostul ministru, generalul N. Stoenescu, a cerut să plece pe front; la Agricultură a fost numit fostul ministru secretar de Stat, Aurelian Pană – ; subvenția acordată Bisericii Evanghelice din România; ajutorul bănesc necesar pentru repararea bisericii Sfântul Nicolae din Scheii Brașovului, ctitorie din secolul al XV-lea, a cărei pictură o reface Costin Petrescu; conflictul dintre Mitropolia Româno-Unită din Blaj și Biserica Catolică; acordul prin care Statul Român s-a obligat să plătească Statului Turc despăgubiri pentru proprietățile părăsite de emigranții turci din Cadrilater (Acestea au intrat în proprietatea Statului Român, dar prin Tratatul de la Craiova, din 7 septembrie 1940, au intrat în stăpânirea Statului Bulgar, care trebuia să dea României 850.000.000 lei); construirea unei centrale hidroelectrice la Bicăz. S-a dezbătut chiar și problema cheltuielilor „de interese superioare de Stat”, Mihai Antonescu arătând că el a dat „daruri” soției Mareșalului Göring, lui Göbbels, lui Ribbentrop, Keittel – costume românești, covoare, picturi românești – pentru a face propagandă națională, iar el a primit de la Guvernul Reichului o mașină sport.

Stenogramele din acest volum conțin și alte informații, din cele mai variate, care creează imaginea epocii la care ele se referă.

Prof.univ.dr.

MARCEL-DUMITRU CIUCĂ

**Lista miniștrilor Guvernului Ion Antonescu
(în perioada august-decembrie 1942)**

Președintele Consiliului de Miniștri: – Mareșal **Ion Antonescu**

Vicepreședintele Consiliului de Miniștri – **Mihai A. Antonescu**

– secretar general la *Președinția Consiliului de Miniștri*: – **Ovidiu Vlădescu**

– subsecretar de Stat la *Președinția Consiliului de Miniștri, pentru Românilizare, Colonizare și Inventar*: – **Titus Dragoș**

Ministerul Afacerilor Interne:

– ministru: – g-ral **Dumitru I. Popescu**

– subsecretari de Stat: – g-ral **Constantin Z. Vasiliu**
– **Petre Strihan** (pentru Administrație)

– secretar general: – **V. Gelep**

Ministerul Afacerilor Străine:

– ministru: – **Mihai A. Antonescu**

– secretar general: – **Gheorghe Davidescu**

Ministerul Finanțelor:

– ministru: – g-ral **Nicolae N. Stoenescu** (până la 26 sept. 1942)

– **Alexandru Neagu** (de la 26 sept. 1942)

– subsecretar de Stat: – **Mircea Vulcănescu**

– secretar general: – **Nicolae Răsmiriță**

Ministerul Justiției:

– ministru: – **Constantin C. Stoicescu** (până la 8 aug. 1942)

– **Ion C. Marinescu** (de la 8 aug. 1942)

Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor:

– ministru: – **Ion Petrovici**

– subsecretari de Stat pentru:

– *Educație Extrașcolară*: – g-ral **Victor Iliescu**

– *Școală*: – **Ion C. Petrescu**

– *Culte și Arte*: – **Ion Sandu**

Ministerul Propagandei Naționale:

– ministru: – **Alexandru Marcu**

Ministerul Apărării Naționale:

- ministru: – g-ral **Constantin Pantazi**
- subsecretari de Stat pentru:
  - *Înzestrarea și Administrarea Armatei*: – g-ral **Gheorghe Dobre** (până la 17 sept. 1942)
  - *Aprovizionarea Armatei și Populației Civile*: – g-ral **Constantin Constantin**
  - *Aer*: – g-ral **Gheorghe Jienescu**
  - *Marină*: – contraamiral **Nicolae Păiș**
- secretar general: g-ral **V. Davidescu**

Ministerul Înzestrării Armatei și Producției de Război:

- ministru: – g-ral **Gheorghe Dobre** (de la 17 sept. 1942)

Ministerul Agriculturii și Domeniilor:

- ministru: – **Aurelian Pană** (de la 26 sept. 1942)

Ministerul Economiei Naționale:

- ministru: – **Ion C. Marinescu** (până la 15 aug. 1942)
  - **Ion N. Fintescu** (de la 15 aug. 1942)
- subsecretar de Stat pentru:
  - *Industrie, Comerț, Mine*: – **Stavri Ghiolu** (de la 1 sept. 1942)
  - *Aprovizionarea Armatei și Populației Civile*: – g-ral **Constantin Constantin**
- secretari generali: – **Paul Sterian**
  - dr. **Iuliu Orbonaș**

Ministerul Lucrărilor Publice și al Comunicațiilor:

- ministru: – **Constantin D. Bușilă**
- secretar general: – ing. **I. Andreescu-Cale**

Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale:

- ministru: – dr. **Petre Tomescu**
- subsecretar de Stat pentru Muncă:
  - dr. **Constantin Dănulescu**
- secretar general: – **Sergiu Băcescu**

La ședințele Consiliului de Miniștri au participat, uneori, și:

- Directorul general al Poliției și Siguranței: – col. **N. Diaconescu**
- Directorul general al Serviciului Special de Informații: – **Eugen Cristescu**
- Guvernatorul Băncii Naționale a României: – **Alexandru Ottulescu**
- Guvernatorul Bucovinei: – g-ral **Corneliu Calotescu**
- Guvernatorul Basarabiei: – g-ral **C. Voiculescu**

Guvernatorul Transnistriei: – prof. **Gheorghe Alexianu**
Directorul General al Căilor Ferate Române: – g-ral **T. Orezeanu**
Comisar al Guvernului pentru aprovizionarea cu lemne: – g-ral **N. Bădescu**
Administratorul general al Consiliului Creditului Național Industrial: – prof. **LN. Fiñescu**
Directorul general al I.N.C.O.O.P.-ului: – **Gheorghe Minescu**
Directorul Economiei Naționale din Basarabia: – ing. **Dorin Nicolaescu**
Președintele Asociațiilor Industriașilor și Comercianților din Bucovina: – dr. **V. Noveanu**
Administratori delegați ai B.N.R.: – **R. Râmnicănu, Al. Bădulescu**
Directorul S.C.O.D.: – col. **V. Casian**
Directorul Mișcării de la C.F.R.: – ing. **Traian Burădescu**
Director General al Minelor din Ministerul Economiei Naționale: – **Gheorghe Andonie**
Subșeful Marelui Stat Major al Armatei: – g-ral **Ion Arhip**
Comisarul General al Prețurilor: – **M. Gr. Romașcanu**
Secretar general la Subsecretariatul de Stat al Aprovizionării: – col. **N. Bârjovanu**

LISTA DOCUMENTELOR

1. 1942 august 6. Se discută despre: situația fabricilor de ulei din Basarabia; sistemul de salarizare, indemnizațiile de merit și indemnizațiile de scumpete; crearea de economate pentru muncitori și funcționari; creditele necesare industriașilor; crearea „Uniunii Europene“ în domeniul Poștei și Telecomunicațiilor; manifestările ce se vor organiza în Basarabia, Bucovina și București cu ocazia împlinirii unui an de la „dezrobire“ etc. (p. 1)

2. 1942 august 18. Se discută despre: reorganizarea ministerelor; raporturile dintre Președinție și Guvern; tratativele duse în străinătate pentru procurarea de materiale aeronautice și de materii; regimul Dunării maritime; memoriul profesorului Jinga privitor la problemele Ardealului etc. (p. 45)

3. 1942 august 27. Se discută cu guvernatorii, despre: numirea funcționarilor administrativi din Basarabia; aprovizionarea cu produse de larg consum; statutul Basarabiei și Bucovinei; creditele necesare; situația cetățenilor polonezi din Bucovina etc. (p. 76)

4. 1942 august 28. Se discută despre statutul Transnistriei și despre situația transporturilor – de cereale, legume, sfeclă de zahăr etc. – din această provincie în toată țara. (p. 107)

5. 1942 septembrie 16. Se discută despre: solemnitățile cu caracter național, care trebuie să aibă caracter educativ; ajutorarea populației sinistrate în urma inundațiilor și alunecărilor de teren; propaganda făcută în țară pe tema înfometării populației ca urmare a exportului de produse făcut de Guvern în Germania; aprovizionarea centrelor muncitorești pentru a nu crea dezordine în țară; relațiile economice româno-germane; expatrierile de evrei etc. (p. 122)

6. 1942 septembrie 29. Se discută cu guvernatorii provinciilor Basarabia, Bucovina și Transnistria, despre: transportul de produse agricole din Transnistria; măsuri de apărare antiaeriană; salarizarea muncitorilor și funcționarilor; deficiențe în raporturile guvernămintelor cu organele centrale; transportul de evrei din România; situația refugiaților, evacuarea Țiganilor etc., iar la sfârșit Mihai Antonescu prezintă negocierile duse de el la Marele Cartier General. (p. 162)

7. 1942 octombrie 6. Se discută despre: scutirile de prestație pentru funcționari și personalul de la Căile Ferate și Poștă; măsuri pentru sporirea puterilor prefectilor; schimburile comerciale ale Transnistriei cu România și alte țări; exploatarea tractoarelor aduse din Germania; aprovizionările generale cu lemne; convorbirile lui M. Antonescu la Marele Cartier German, cu Führerul și cu Ribbentrop etc. (234)

8. 1942 octombrie 9. Se discută despre: problemele ridicate de M. Antonescu în timpul vizitei la Marele Cartier German; negocierile cu Germania și împuternicirea lui N. Răsmiriță pentru stabilirea acordului economic cu aceasta; relațiile economice cu alte țări (Norvegia, Suedia, Franța, Elveția, Italia etc.). (p. 259)

9. 1942 octombrie 10. Se discută despre: finanțarea trupelor germane din România; situația trupelor române aflate în Rusia; acordul economic cu Germania (ce se cere și ce se poate da); protocolul cauciucului etc. (p. 302)

10. 1942 octombrie 13. Participă și guvernatorii Basarabiei, Bucovinei și Transnistriei și se discută despre: problema salariilor și a aprovizionării, finanțarea Armatei Germane staționate în România; suspendarea tuturor trimerilor de evrei și țigani peste Nistru; bunurile expropriate de la Elena Lupescu; distribuirea de recompense naționale unor categorii de invalizi, orfani, văduve etc. (p. 344)

11. 1942 octombrie 13. Se discută despre: producția agricolă și posibilitățile de export; raporturile Transnistriei cu țara; organizarea unor festivități în Basarabia și Bucovina, la care urmează să participe și Regele (expoziții comerciale, industriale și administrative – pentru a arăta rezultatele administrației românești; inaugurarea Turnului Dezrobirii, lângă Chișinău; sfințirea Catedralei din Chișinău); evidența importatorilor și exportatorilor etc. (393)

12. 1942 octombrie 27. Se discută despre: recrudescența legionară; posibilitatea elaborării unui decret pentru a modifica întregul Statut al evreilor – față de care s-a făcut „o serie întreagă de excese” – și crearea unei Conferințe speciale la Președinția Consiliului pentru organizarea regimului acestora; situația arăturilor și însămânțărilor; rolul presei și producția de hârtie; sporirea salariilor și pensiilor; disponibilul de export și repartitia lui pe țări; ajutorul dat pentru repararea bisericii Sf. Nicolae din Șcheii Brașovului etc. (p. 422)

13. 1942 noiembrie 6. Se discută despre: investițiile făcute în lucrările de interes obștesc, mai ales la sate – școli, spitale, dispensare, biserici –; despăgubirea celor care au suferit din cauza bombardamentelor; situația transporturilor de cereale din Transnistria; recolta de grâu; plata prestației în muncă de către funcționarii publici; raporturile cu monarhia etc. (p. 480)

14. 1942 noiembrie 9. Se discută despre: negocierile economice cu Germania, care se prelungesc nejustificat de mult; continuarea raporturilor economice pe aceleași baze ar duce la prăbușirea echilibrului financiar românesc. (p. 511)

15. 1942 noiembrie 18. Se discută un raport al ministrului Economiei Naționale privind situația economiei românești, prezentat Mareșalului, pe care M. Antonescu îl socotește ca ofensator pentru el; se insistă apoi asupra relațiilor economice româno-germane și asupra măsurilor ce se impun în vederea echilibrării schimburilor și plăților dintre cele două țări. (p. 532)

16. 1942 noiembrie 27. Se discută despre: situația românilor din Transilvania de Nord și despre măsurile de sprijinire a lor și a refugiaților; situația bunurilor lăsate de expatriații germani din Basarabia și Bucovina; acordul româno-turc privitor la proprietățile părăsite de emigranții turci din Cadrilater; probleme economice privind provinciile Basarabia, Bucovina și Transnistria; etc. (p. 570)

DOCUMENTE

1. 1942 august 6. Se discută despre: situația fabricilor de ulei din Basarabia; sistemul de salarizare, indemnizațiile de merit și indemnizațiile de scumpete; crearea de economate pentru muncitori și funcționari; creditele necesare industriașilor; crearea „Uniunii Europene” în domeniul Poștei și Telecomunicațiilor; manifestările ce se vor organiza în Basarabia, Bucovina și București cu ocazia împlinirii unui an de la „dezrobire” etc.

CONSILIUL DE MINISTRI CU GUVERNATORII

joi, 6 august 1942, ora 11

Ședința se deschide la ora 11,05, sub președinția dlui **prof. Mihai Antonescu**, vicepreședintele Consiliului de Miniștri.

Au participat dnii: **prof. I. Petrovici**, ministrul Culturii Naționale și al Cultelor; **g-ral D. Popescu**, ministrul Afacerilor Interne; **g-ral N. Stoenescu**, ministrul Finanțelor; **I. Marinescu**, ministrul Economiei Naționale și ad-interim la Ministerul Justiției; **ing. C. Bușilă**, ministrul Lucrărilor Publice și al Comunicațiilor; **g-ral Gh. Dobre**, subsecretar de Stat la M.A.N. pentru Înzestrarea și Administrarea Armatei; **A. Pană**, subsecretar de Stat la Ministerul Agriculturii și Domeniilor; **Mircea Vulcănescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Finanțelor; **g-ral C. Constantin**, subsecretar de Stat la M.A.N. însărcinat cu Aprovizionarea Armatei și Populației Civile; **prof. I.C. Petrescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor; **prof. Al. Marcu**, subsecretar de Stat la Ministerul Propagandei Naționale; **g-ral C. Vasiliu**, subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne; **Petre Strihan**, subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne; **g-ral C. Voiculescu**, guvernatorul Basarabiei; **g-ral C. Calotescu**, guvernatorul Bucovinei; **prof. Gh. Alexianu**, guvernatorul Transnistriei; **Gh. Minescu**, directorul general al I.N.C.O.O.P.-ului; **prof. I. N. Fiñescu**, administrator general la Creditul Național-Industrial; **N. Cucu**, șeful Serviciului Expozițiilor, din Ministerul Propagandei Naționale; **dr. Noveanu**, reprezentantul industriașilor.

M. Antonescu: Avem două ordine de zi; ca întotdeauna, avem două ordine de zi. Cine se ocupă de Secretariatul Consiliilor de Miniștri?

G-ral C. Voiculescu: Noi am aflat de unele chestiuni de-abia acum.

G-ral D. Popescu: Noi am fost întrebați de acum trei zile ...

M. Antonescu: Luăm întâi chestiunile privitoare la Basarabia.

„1. Regimul «Solagrei» și al O.F.A.U.L.-ului. Memoriul Guvernământului Basarabiei. Răspunsul Ministerului Economiei Naționale, al Ministerului Agriculturii, al Subsecretariatului de Stat al Aprovizionării și al Institutului Național al Cooperăției.”

Este vorba, prin urmare, de situația Oficiului Fabricilor de Uleiuri și a Societății „Solagra”. La un Consiliu de Miniștri anterior, ne-am ocupat de această chestiune și s-au stabilit anumite baze. Au intervenit ulterior și alte elemente noi?

G-ral C. Voiculescu: Nu cunosc nimic nou. „Solagra“ are 24.000 ha de floarea-soarelui; a făcut angajamente și contracte cu populația și execută convenția hotărâtă de Consiliul de Miniștri.

M. Antonescu: Prin urmare, este un acord întreg, total, între Guvernământ și Societatea „Solagra” și O.F.A.U.L. și I.N.C.O.O.P., în ceea ce privește regimul acesta al florii-soarelui și al culturilor de floarea-soarelui. Da?

G-ral C. Voiculescu: Da.

M. Antonescu: Iată de ce am pus la ordinea zilei această chestiune.

La 1 iulie, prin urmare, după ce am avut noi Consiliul de Miniștri, mi s-a trimis o notă, în care mi se spunea: Guvernământul Basarabiei a arătat, într-un memoriu, următoarele, cu privire la regimul fabricilor de uleiuri în Basarabia – și arătând toată situația, cu măsurile și dispozițiile domnului Mareșal Antonescu – arătând toate acestea, memoriul conchidea, asupra propunerilor făcute de dvs., cu titlul de experiență: că fabricile din București să nu se încadreze în O.F.A.U.L.; pe timp de un an, pentru extensiunea culturii, O.F.A.U.L.-ul să se organizeze pe baze comerciale, după modelul „Solagrei”; drepturi de cumpărare rezervate O.F.A.U.L.-ului sau „Solagrei”; pentru Institutul Național al Cooperăției, exportul semințelor de floarea-soarelui să se facă în forma arătată și așa mai departe.

Crezând că dvs. ați revenit asupra unei probleme, pe care o stabilisem deja într-un Consiliu de Miniștri, de aceea m-am considerat dator să pun chestiunea aceasta din nou la ordinea de zi a Consiliului de Miniștri de astăzi.

G-ral C. Voiculescu: Este o chestiune închisă.

M. Antonescu: Probabil este o întârziere în funcționarea Secretariatului pentru Basarabia și Bucovina, pentru că și eu am fost foarte surprins, deoarece știam că într-un Consiliu de Miniștri anterior am stabilit măsurile generale și care este raportul între Guvernământ și I.N.C.O.O.P. pe această chestiune.

Altă chestiune:

„2. Indemnizațiile de merit ale funcționarilor din Basarabia. Avizul Ministerului Finanțelor.”

Dl. guvernator al provinciei Basarabia a cerut, printr-un raport, să se majoreze, până la cota generală de maximum 40% din salariul lunar, plafonul pentru indemnizațiile de merite excepționale și activitate, pentru toți funcționarii din Basarabia.

Acest raport fiindu-mi prezentat mie și fiind vorba de o plată – și cu atât mai mult cu cât trebuie să ajungem treptat la norme uniforme de salarizare sau de plată de prime și de activități excepționale pe întreg teritoriul țării – am cerut avizul dlui ministru al Finanțelor.

Dl. ministru al Finanțelor a comunicat că, în ce privește indemnizația de merit și activitate excepțională, este de părere să fie plătită numai funcționarilor din serviciile centrale ale celor două Guvernăminte și numai în limita plafonului de 10%, stabilit de Ministerul Finanțelor la întocmirea proiectelor de buget pe exercițiul în curs.

Funcționarii din Basarabia și din Bucovina primesc, potrivit Decretului-lege 2233, din 1 august 1941, în afară de salarii, indemnizații de reședință, de 10% din salariu, fără nici o reținere. Circa 40% din ei au fost avansați sau încadrați în funcțiuni mai mari, ceea ce a dus la un salariu mai mare. A mai adăugat dl. ministru al Finanțelor: viața în Basarabia, cu excepția Tighinei și Chișinăului, este mai ieftină

decât în alte regiuni. A plăti indemnizații pentru merite excepționale acestor funcționari ar însemna ca să fie mult mai avantajați funcționarii din Basarabia.

Aprobându-se funcționarilor din serviciile exterioare ale Basarabiei astfel de indemnizații, ar urma ca acest regim să fie extins și în Bucovina, și în restul țării, pentru ca să nu se nască nemulțumiri.

Înainte de a da cuvântul dlui guvernator, g-ral Voiculescu, rog pe dl. ministru de Finanțe să ne arate care este situația sporurilor pentru funcționarii publici, care sunt principiile pe care le-a adoptat, față de normele generale pe care le-am fixat într-un Consiliul de Miniștri anterior și dacă, în afară de cotele și primele, pe care le-am hotărât ca necesare – în special pentru magistrați și pentru militari și membrii învățământului, și cu tendința de a trece la toți funcționarii publici –, dacă aceste cote au fost dublate de un spor indirect de salarii, prin alte avantaje de aprovizionare –, nu însă spor teoretic, organizat prin texte, legi sau prin simple făgăduieli, ci prin depozite existente și prin mijloace practice, care să existe în momentul când proclamăm noi o asemenea ajutorare a funcționarilor publici.

În legătură cu aceasta, v-am transmis cândva o notă, un dosar întreg, în legătură cu soldele ofițerilor. Dvs., fără ca să întrebați pe dl. Mareșal sau fără ca să mă întrebați pe mine asupra principiilor – eu v-am transmis propunerile Ministerului Armatei ca să vă faceți propuneri asupra lor – dvs. ați trimis, mi-a spus dl. g-ral Pantazi, ați trimis o adresă, în care spuneți: „Am aprobat sporul de atât ...“

Întâi, ca principiu, un asemenea spor nu poate să fie aprobat decât de dl. Mareșal sau de mine.

În al doilea rând, un asemenea spor trebuie acordat în condițiuni care să nu creeze situații dezavantajoase Guvernului și să nu facă față de Armată impresia că părem că dăm un spor iluzoriu. Astfel s-a dat la unele solde un spor de 1000 lei. Și atunci, desigur – cum spunea și dl. g-ral Pantazi – decât să dăm 1000 lei spor la soldă, prefer să nu sporesc cu nimic. Pentru că așa, mai curând las iluzia în minte ofițerului că va veni un spor – și pe care l-aș da într-un ceas mai bun – spor care va fi efectiv, decât să dau un spor care să mă pună în situații dezavantajoase din punct de vedere moral sau inoperante, din punct de vedere economic.

În afară de aceasta, avem problema magistraților. Problema magistraților trebuie s-o privim dintr-un îndoit punct de vedere. În primul rând, din punctul de vedere al funcțiunii lor, care este lipsită de orice posibilitate de a câștiga alte venituri decât acelea ale carierei, pe când alții pot îndeplini și activități care să-i ajute din acest punct de vedere. În afară de aceasta, magistrații au în Statul nostru un rost care, alături de Armată și de Învățământ, trebuie să reprezinte o temelie morală, de care suntem datori să ținem seama.

Evident, sunt și o serie de funcțiuni cu caracter tehnic, care trebuie să fie încurajate prin salarizare tocmai pentru ca să atragem în aceste funcțiuni elementele de care avem nevoie. Trebuie să facem aceasta în momentele când avem nevoie de medici – firește că va trebui să facem o astfel de salarizare medicilor, care să-i atragă – și momentele acestea vor dura foarte mult; va trebui să procedăm la fel pentru a face față necesității de a avea ingineri de poduri, ingineri de șosele, ingineri de construcții, ingineri agronomi – mai ales ingineri agronomi – și pentru toți aceștia va trebui să creăm condiții avantajoase, la fel ca și pentru medici, pentru a-i atrage.

Știu că este momentul greu, știu că a cere dlui ministru al Finanțelor ca, pe de o parte, să facă noi jertfe pentru război și să echilibreze și bugetul, în același timp, iar, pe de altă parte, să-i cerem să salarizeze funcționarii publici în condițiuni normale, știu că aceasta nu este lucrul cel mai ușor.

Dar, ținând seama că, dvs., în mod oficial, recunoașteți necesitatea sporirii prețurilor; ținând seama că sporirea prețurilor este o realitate, care nu mai poate astăzi să fie contestată de nimeni; ținând seama că această realitate financiară nouă ne legitimează pe noi, ca în sistemul de impunere, mai ales pentru indirecte, să adaptăm regimul de fiscalitate la această realitate nouă; ținând seama de toate acestea, cred că trebuie să examinăm deopotrivă o sporire automată a unora dintre contribuțiunile indirecte, cu care să vă puteți ajuta pentru acoperirea cheltuielilor necesare pentru aceste sporuri, necesare plății salariilor, unor salarii demne și drepte, pentru funcționarii publici.

Azi-dimineață, dl. Mareșal Antonescu mi-a arătat decizia privitoare la sporul prețului pâinii și m-a întrebat dacă am decis eu acest lucru.

I-am spus: „N-am decis eu.“ Și dl. Mareșal Antonescu a fost foarte surprins, fiindcă mi-a spus că i-ați semnalat dvs. că, a nu acorda 17 lei prețul la pâine însemnează să suporte Statul 560 milioane lei ...

G-ral C. Constantin: ... compensație.

M. Antonescu: ... compensație.

Aș voi ca, în viitor, să vă rog foarte stăruitor pe dvs. care, în Delegația Economică, discutați atât de multe probleme, să aveți gentilețea, când veniți în Consiliul de Miniștri, să veniți cu date precise și care să rămână definitive.

Când am sporit prețul grâului, am discutat și problema sporirii prețului pâinii. În acel moment, dl. ministru de Finanțe și dl. ministru g-ral Constantin au afirmat că studiază sporirea unor taxe de export – la mazăre, în special, –, ca să compenseze sporul, pe care, inerent, l-am avea la pâine prin ridicarea prețului grâului, realizând această compensație pentru ca să nu ajungem la o ridicare a prețului pâinii, de natură să influențeze asupra întregului plafon al salariilor.

Noi nu putem avea această politică fragmentară a prețurilor!

S-a fixat prețul pâinii astăzi cu 4 lei mai scump; mâine prețul cărnii va fi cu 10 lei mai scump; poimâine prețul zahărului va fi cu 30 lei mai scump!... Și, în același timp, să facem inechitatea de a păstra un preț al muncii, un standard al salariilor pe vechile plafoane?!...

Atunci: sunt o serie de articole esențiale, la care trebuie să ne fixăm politica noastră, concepția noastră socială a prețurilor. Ci nu să luăm numai calculul aritmetic și să vedem dacă s-a scumpit prețul vagonului de grâu cu atât, și pâinea o scumpim cu atât! Trebuie să vedem toate consecințele lucrului. Trebuie să vedem unde ajungem.

Când v-am pus această problemă, dvs. mi-ați spus că, pe calea acestor taxe, vom ridica prețul pâinii numai cu un leu – costul va fi, deci, 14 lei – rămânând ca restul să fie acoperit prin aceste risturne, pe care le-ar căpăta Statul datorită acestor taxe.

Știu că s-a spus: prețul mazării este foarte ridicat, mazărea nu este atât de multă în acest an și a încuraja producția de mazăre însemnează să înlesnim exportul, ci nu să-l taxăm excesiv. Se întâmplă ca eu să negociez în domeniul economic și se mai întâmplă ca toți domnii miniștri, care discută probleme de aprovizionare, unele din

aceste probleme să trebuiască să treacă întâi pe la mine. Am multe cereri, pe care le-am primit pentru mazărea din acest an, necesară la export. S-a semnalat de toți solicitanții că problema de preț intră numai în subsidiar; încât, vă mărturisesc, nu văd pentru ce n-am fi putut folosi acest moment, aceasta mai ales într-o vreme când prețurile noastre sunt inferioare față de articolele manufacturate sau alte articole care ne vin din străinătate; nu văd de ce n-am face această politică de încurajare, ci am face una în dauna consumatorului și a producătorului român. Aceasta, cu atât mai mult cu cât foarte mulți dintre străini nici nu ne cer acest lucru.

De aceea, v-aș ruga foarte mult ca, de acum înainte să rămână principiul definitiv stabilit: ori de câte ori este vorba de fixarea unui preț, care are consecințe sociale, eu, domnilor miniștri, nu vreau să practic nu știu ce tiranie, nu știu ce centralism, după doi ani de muncă fără odihnă, nu mai poate să fie o dorință pentru mine ca să ajungă să-mi încarc în fiecare zi cu poveri noi răspunderile și sarcinile, eu sunt de 11 nopți nedormit, până în momentul în care vă vorbesc, fiindcă nu mai am timp să mai dorm, eu toată ziua și toată noaptea mi-o trec în Președinția Consiliului de Miniștri, nu este, deci, pentru mine un ideal, se întâmplă însă ca, pe de o parte, dl. Mareșal Antonescu să dorească ca (*sic*) toată politica generală să aibă un fir director și ca să fixăm anumite răspunderi, iar, pe de altă parte, dvs. știți bine că, în asemenea acțiuni, acela care primește toate reflecțiile despre prețuri și multe alte lucruri, este, foarte puțin, dl. Mareșal Antonescu, în anumite ocazii, și de foarte multe ori, eu, nu este vorba de menajamentul meu personal, fiindcă atunci îmi căutam cel dintâi prilej ca să mă odihnesc și să aștept ceasul de liniște când puteam reintra în viața politică fără grijă, de aceea, ori de câte ori este vorba de fixarea unui preț care are consecințe sociale, nu trebuie să lăsăm impresia că practicăm metode lipsite de coerență sau că am luat măsuri înainte de a judeca adânc asupra situației sociale.

Firește că problema de încasări, de fiscalitate prezintă importanța ei, este esențială și, firește, că sarcini noi pentru Stat nu trebuie să avem, și lucrul acesta l-ați văzut și din felul în care eu mă lupt și din negocierile pe care le-am dus pentru cele 3 ½ vagoane de aur și din preocuparea de a scăpa Statul de plata cheltuielilor pentru Armată și din lupta pentru majorarea creditelor din Germania. Prin toate acestea am făcut și eu dovada că sunt cel dintâi pătruns de preocuparea de a nu aduce noi sarcini tezaurului nostru, dar aceasta nu însemnează că trebuie să fim preocupați numai de fiscalitate, într-o perioadă când – pentru Dumnezeu! – țări, care își rezemau, cum sunt Statele Unite, sistemul lor fiduciar pe mai mult de două treimi din aurul mondial, nu mai aplică astăzi acest fetișism de dozaj mărunț între acțiunea economică și între acoperirea fiduciară.

Prin urmare, noi trebuie să găsim mijloacele financiare de care avem nevoie, dar care să nu ne facă să ne creăm dificultăți noi. Noi trebuie să evităm mai ales faptul de a împiedica producțiunea și să căutăm să nu ne paralizăm aparatul de Stat prin nemulțumirea gravă a funcționarilor publici, care să ajungă să fie prost salariați.

Pe de altă parte – mi-am făcut datoria și am spus-o din capul guvernării Mareșalului Antonescu, și o repet și astăzi –, una din marile racile ale Statului nostru este cercul vicios în care se găsește sistemul nostru de fiscalitate și de salarizare a funcționarului public. Nu vom realiza o moralitate a fiscalității românești și nu vom întemeia bugetul pe bază de încasări progresive decât dacă ne vom lua hotărârea

necesară ca să rupem cu tradiția aceasta – să mă ierte dl. ministru de Finanțe – decât dacă ne vom hotărî să renunțăm la formula noastră națională: să tot cârpim anteriorul lui Arvinte; nu vom soluționa această chestiune și până când nu vom rezolva, odată pentru totdeauna, problema unei bune și drepte salarizări a funcționarilor publici.

G-ral N. Stoescu: Aceasta, după război.

M. Antonescu: Dacă continuăm să plătim comisarul cu 6000-7000 lei, dacă plătim și mai departe inginerul agricol cu 6000 lei, dacă persistăm în a plăti cu 8000 lei un magistrat, atunci nu vom putea avea niciodată oameni cărora să avem dreptul să le cerem să-și facă datoria și nimic altceva decât datoria. Fiindcă nu poți să ceri unui om să se ucidă, să nu aibă dreptul la familie, să nu aibă dreptul la viață, pentru că noi avem un sistem financiar care trăiește pe echilibrări dogmatice și pe garanții și balansări de conturi bugetare. Atunci, firește că în această perioadă este foarte greu ca să facem această reformă radicală. Însă, decât s-o facem așa, decât să venim cu asemenea soluții, care să înlesnească viața economică, dar să nu înlesnească nimic din viața funcționarului public, atunci eu prefer să nu venim cu măsuri de jumătăți.

De ce, de exemplu, în această împrejurare, când este vorba de funcționarul public, se spune „după război“, dar, când este vorba de consumator și de producător, se spune: „în timpul războiului!“ Pentru ce să punem pâinea 17 lei în timpul războiului, pentru producători, pentru ca ei să nu păgubească, dar să lăsăm în același timp ca funcționarul să rămână cu același salariu până după război? Pentru ce?

Aș admite acest lucru cu o singură condiție: dacă Statul și-ar face datoria ca în același timp să organizeze căi de producere de venituri, la care va trebui să ajungem, fiindcă nu putem menaja la infinit orice masă de impuneri; aș admite aceasta, dacă Statul din aceste venituri va crea condițiuni sociale noi pentru funcționarul public și pentru muncitor, adică pentru cei mai apăsați de condițiunile economice grele ale timpului de față.

Avem norocul să avem o masă țărănească, care trăiește pe bază de sistem autarhic. Țăranul nostru este o autarhie. Nu avem, cu el, greutatea unei opere sociale, care să impună o asistență pentru șomerii vieții noastre rurale.

Țăranul nostru își muncește ceea ce are de muncit, de își acoperă toate nevoile lui.

Sunt țări, care au avut milioane de șomeri de satisfăcut și care n-au stat cu brațele pe piept, ci au adaptat sistemul finanțării, orișicât de greu era la început să fie soluționate aceste greutateți economice și aceste nevoi de ocrotire socială. De aceea, trebuie ca în salarizarea și organizarea viitoare a acestor sporuri, să procedăm cu măsura aceasta, cu concepția unui salariu drept și a unui sprijin efectiv, dat funcționarului public și muncitorului.

După-masă, împreună cu domnii guvernatori, voi discuta cu domnul g-ral Constantin problema formării unor centre de aprovizionare, a căror misiune și al căror scop să fie exclusiv satisfacerea nevoilor funcționarilor. Trebuie să înființăm centre de desfacere și de aprovizionare pentru funcționari și pentru muncitori; trebuie neapărat să facem acest lucru. Dacă, într-o perioadă de război, nu putem împinge ordinea financiară și regimul de fiscalitate și de impozabilitate până la nivelul crizei, pe care a creat-o războiul, avem, totuși, datoria să venim cu soluții, ca să păstrăm echilibrul social, pentru că altfel menajăm agricultura, marea industrie și producție, în genere, dar Statul sare în sus, din cauza nemulțumirii aparatului administrativ. Și dacă, în aceeași

vreame, nemulțumim clasele sociale, care ajung să fie apăsate, din cauza greutăților economice ale războiului, tot ceea ce facem în această perioadă de război rămâne lipsit de fundament.

Și atunci, îmi pare rău că ați anunțat acest preț al pâinii, înainte să fi discutat problema, tocmai pentru ca să nu sufere prea mult muncitorii. Patru lei pe zi în plus pentru o pâine, pentru un muncitor care are 7-8 copii, este un lucru cu totul neobiceiuit, dacă vine de la o zi la alta. Dacă la aceasta se adaugă toate celelalte greutăți de aprovizionare, sporul de preț colosal la încălțăminte, raritatea încălțăminte, sporul de preț la îmbrăcăminte, vă închipuiți că noi organizăm, prin însăși politica prețurilor, o stare socială, care se va întoarce pe spatele Ministerului de Interne, al Poliției și Siguranței, cu toate consecințele ei.

De aceea, trebuie să evităm aceste consecințe. Rog pe dl ministru al Finanțelor să spună care sunt principiile, pe care s-a fixat deocamdată. Rog să mi le comunice, ca să le studiez și eu, înainte de a le aduce într-un Consiliu de Miniștri.

Concomitent cu aceste sporuri, care sunt aproape iluzorii, și recunosc că nu puteți da sporuri prea mari în această perioadă, alături de acestea, trebuie să facem o politică de aprovizionări masive, acesta fiind singurul mijloc prin care să combatem justiția socială a politiciii unor prețuri exagerate, față de salarii scăzute.

G-ral N. Stoenescu: Domnule președinte, vă rog să-mi permiteți să atac chestiunea prețului pâinii, care este realmente o chestiune de ordin social. Delegația Economică a guvernului și-a făcut în întregime datoria, pentru că ea a privit această problemă prin prisma socialului. Eu am făcut declarații chiar în Consiliul de Miniștri cum înțeleg să rezolv această problemă.

Când dv. lipseați din București, fatal nu putea să vă parvină nota cu ședința Delegației Economice, care a fost trimeasă dlui Mareșal Antonescu și în care propuneam crearea unui fond de compensare, pentru ca prețul pâinii să nu fie cel rezultat din calcule, adică aproape de 18 lei, nu 17 lei, cât a fixat dl g-ral Constantin.

În același timp, am prezentat personal dlui Mareșal Decretul-lege de înființare a taxelor de export. Vasăzică, era vorba de o măsură complexă, care se întregea. Dar acest Decret-lege, care a fost semnat de domnii miniștri Pană și Constantin, nici până astăzi nu mi-a venit înapoi.

Dl g-ral Constantin m-a întrebat: Ce fac cu prețul pâinii, pentru că am nevoie de grâu în Capitală?

G-ral C. Constantin: Toți vor să vândă grâul cu 220.000 lei vagonul.

G-ral N. Stoenescu: Și atunci, am sesizat Cabinetul Militar, ca să-l roage pe dl Mareșal să rezolve această problemă, pe care am considerat-o extrem de importantă.

Dar nu nouă ne revenea răspunderea fixării acestui preț. Dl. Mareșal n-a putut vedea nota Delegației Economice; domniei-sale nu i s-a putut supune această problemă.

În ziua următoare, când ați venit dv., v-am căutat la Președinție, dar ați plecat numaidecât la Predeal. Am cerut din nou Cabinetul Militar pentru ca dl Mareșal să fie rugat să soluționeze această problemă. Mi s-a răspuns că înspre seară mi se va da rezultatul. Am plecat de la minister la ora 9 jumătate seara și am lăsat vorbă ca soluția care va fi dată de dl Mareșal să fie comunicată direct de la Predeal dlui g-ral Constantin.

A doua zi am primit nota de la dl secretar general Vlădescu, pe care dl Mareșal scrisese, în dreptul pasagiului referitor la problema pâinii: „Am dat ordin domnului general Constantin“.

Am telefonat dlui g-ral Constantin și i-am spus: „Executați hotărârea domnului Mareșal“.

M. Antonescu: Dar chiar astăzi de dimineață dl Mareșal mi-a spus că n-a știut de sporirea prețului pâinii.

G-ral C. Constantin: Vineri dimineața am fost convocați cu domnii guvernatori la dl Mareșal. Despre chestiunea pâinii, eu am scris în acea ședință: „Sporim prețul pâinii“.

P. Strihan: Dar în Delegația Economică nu s-a hotărât sporirea cu patru lei a prețului pâinii?

G-ral N. Stoenescu: Aceasta nu este hotărârea Delegației Economice.

P. Strihan: Este avizul Delegației Economice, și hotărârea dlui Mareșal este dată în marginea acestui aviz.

G-ral N. Stoenescu: Dle Strihan, vă rog să nu faceți astfel de afirmațiuni, pentru că veți regreta. Domnul Mareșal, când a luat hotărârea și a dat ordinul dlui g-ral Constantin, nu avea cunoștință de punctul de vedere și de avizul Delegației Economice. Când domnia-sa a dat ordin, arătând că nu admite decât prețul care rezultă din calcule, a luat această hotărâre fără să cunoască avizul nostru.

M. Antonescu: Eu v-aș ruga să țineți seama în viitor că atunci când este vorba de fixarea unor anumite principii, noi nu trebuie să ne schimbăm părerea în fiecare săptămână.

Acordul dintre mine și dl Mareșal este atât de perfect, încât n-aveați nevoie să mergeți pe această cale pentru a ajunge la o astfel de decizie. Dovadă că, chiar astăzi de dimineață, dl Mareșal m-a întrebat dacă eu am dat această aprobare. Când într-o ședință a Consiliului de Miniștri am stabilit principiul că nu mergem la un preț de 17 lei al pâinii, pentru ce trebuie să se mai facă discuție asupra acestui lucru? Ca să ajungeți la această măsură?

G-ral C. Constantin: N-avem grâu în Capitală.

M. Antonescu: Aceeași problemă de fiscalitate, care ne omoară și ne poate duce la catastrofe sociale. Nu pot să aduc grâu; și dacă merg la cursa prețurilor și ridic mâine prețul vagonului de grâu la 280.000 lei, va trebui să ridic și prețul pâinii la 40 lei; și dacă voi fi nevoit să urc prețul vagonului de grâu la 400.000 lei, va trebui să fixez prețul pâinii la 50 lei. Și eu stau cu brațele încrucișate. Dar Statul nu este numai al producătorilor de grâu, ca să-și organizeze singur anarhia. Se poate, dle ministru?

Dacă dv. mi-ați fi spus: N-am bani ca să cumpăr grâu, atunci v-aș fi creat imediat posibilități. Aș fi făcut calculul taxelor cu Ministerul de Finanțe și aș fi deschis un fond special, în contul acestor taxe, pe care l-aș fi pus la dispoziția Subsecretariatului de Stat al Aprovizionării și, împreună cu toți cei care se ocupă de aprovizionare, aș fi realizat operația, fără să creez aceste neajunsuri.

Dlui Mareșal nu i s-a prezentat problema în întregul ei. Când l-am văzut pe dl Mareșal, domnia-sa mi-a spus așa: „Mi s-a prezentat problema pâinii ca un spor de sarcini pentru Stat de 560.000.000 lei“. Așa mi-a afirmat domnul Mareșal.

G-ral N. Stoenescu: Așa este. E just.

M. Antonescu: Atunci am răspuns: „Fără îndoială, dar trebuie să ținem seama că, într-o perioadă de război, eu trebuie să țin prețurile pe loc și prin mijloace sociale, nu numai prin mijloacele de fiscalitate. Și atunci, nu mă preocupă această sarcină de

560.000.000 lei; mă preocupă să mențin o ordine economică și socială de liniște. Am economisi 560.000.000 lei, pe care nu i-am avut până astăzi și pe care trebuie să-i am mâine. În scopul acesta, atac o masă impozabilă, care profită de pe urma ridicării de prețuri, în dauna consumatorului.

Acesta a fost raționamentul; simplu și elementar.

Dl. Mareșal mi-a spus: Da, dar mi s-a prezentat chestiunea ca o dificultate tehnică: dacă 17 lei este prețul pâinii, cu cât se va plăti o jumătate de pâine, când nu există monedă divizionară? Și atunci, trebuie să merg la 18 lei.“

Dl. Mareșal venise cu soluția ca pâinea pentru evrei să fie mult mai scumpă decât pâinea destinată consumului celorlalți locuitori. Când însă am făcut socoteala și am văzut că o populație, chiar de 350.000 evrei, nu poate să acopere diferența aceea de 560.000.000 lei, am spus: „Vom ajunge totuși la taxele de export, ca să putem menține echilibrul.“

Vă mărturisesc însă că niciodată nu mi-a trecut prin minte să merg la o sporire a prețului pâinii până la 17 lei. Nu este drept, când într-o perioadă de război, cerem atâtea jertfe tuturor și nu dăm încălțăminte și îmbrăcăminte, pentru că nu putem să dăm, nu este drept ca pâinea aceasta, pe care o are muncitorul și funcționarul, s-o scumpim excesiv.

Aș înțelege să facem așa, dacă concomitent am spori salariile și pentru muncitori și pentru funcționarii publici. Or, acest lucru nu-l putem face, sau, dacă îl facem, dezechilibrăm tot sistemul nostru economic.

Și atunci, din acest punct de vedere sunt foarte mâhnit că mai ales nu m-ați anunțat înainte de publicarea acestei măsuri. Am mai dat un ordin cenzurei să nu mai publice nici un fel de ordin al guvernului fără să știu eu. Am dat chiar ordinul să fie destituit cenzorul, care a făcut acest lucru, pentru că odată anunțat un lucru, nu putem să mai dăm îndărăt.

G-ral D. Popescu: Trebuie să se revină.

M. Antonescu: Trebuie să revenim. Să facem un comunicat.

G-ral C. Constantin: Putem să spunem că s-a făcut o eroare de tipar.

G-ral C. Voiculescu: E o copilărie.

M. Antonescu: Am să spun pur și simplu așa: „Consiliul de Miniștri, ținând seama de greutatea vieții economice, care apasă mai aspru asupra funcționarilor și asupra muncitorilor, a hotărât să-i ajute, prin înființarea unor taxe de export, cu ajutorul cărora Guvernul poate să dispună reducerea la 14 lei a prețului pâinii, care fusese hotărât de Delegația Economică la 17 lei, ținând seama de sporirea prețului grâului.“

Acesta este comunicatul pe care al să-l dau mâine.

G-ral N. Stoenescu: La prețul de 14 lei, intervenția noastră este aproape de 2.000.000.000 lei.

M. Antonescu: Dar ce este cu 560.000.000 lei?

G-ral N. Stoenescu: Această sumă reprezintă intervenția noastră la prețul de 16 lei.

I. Marinescu: Suma se poate acoperi cu taxele vamale.

A. Pană: Toți producătorii au consimțit la aceste sporuri de taxe. Și eu am semnat decretul, prin care taxele acestea de export sunt sporite.

M. Antonescu: Cât se realizează?

A. Pană: Aproape 2.000.000.000 lei.

M. Antonescu: Știu că aveți multe nevoi, dar într-o perioadă de război, trebuie să mergem la sarcini excepționale, decât să atacăm însăși baza socială.

G-ral N. Stoenescu: Aceasta nu este o problemă a Ministerului de Finanțe. Eu am spus că nu iau nici o centimă din aceste taxe de export.

M. Antonescu: Eu merg la sarcini noi, dar nu scumpesc pâinea pentru muncitor și funcționar.

G-ral N. Stoenescu: Să vedem dacă nu există o soluție, care să satisfacă și punctul dv. de vedere.

Pentru că este nedrept, în definitiv, Statul să ajute o parte din populația românească, care are bani, cu care poate să plătească pâinea la prețul de 17 lei.

Înțeleg să ajutăm, cum ați spus foarte bine, pe funcționari și muncitori, prin fixarea pâinii la prețul de 14 lei, adică nescumpind deloc prețul.

M. Antonescu: Dați-mi voie un moment, ca să facem raționamentul pe bază de realități, de cifre.

Cât este consumația de pâine pe întreaga țară, dle g-ral Constantin?

G-ral C. Constantin: Nu o știu, dle prim-ministru.

M. Antonescu: N-o aveți?

G-ral N. Stoenescu: Dar în București?

G-ral C. Constantin: Pot să vă spun cât este consumul în vagoane: 16 vagoane pe zi, ceea ce înseamnă 900.000, circa. Sunt zile când consumul este și mai puțin, de circa 800.000 de bucăți.

G-ral N. Stoenescu: În orice caz, funcționarul și muncitorul nu cred că merg la mai mult de 10% din consum.

M. Antonescu: Admit, cu o singură condiție: ca dl. ministru de Finanțe să dea cu 10 lei mai mult salariul funcționarului public pe zi și dl. g-ral Constantin să dispună ca toate instituțiile să dea cu 10 lei mai mult pe zi, sau cu 20 de lei mai mult, fiindcă este vorba de familie, pe zi, drept spor de pâine. Altfel nu se poate.

G-ral N. Stoenescu: Sunt de acord. Calculați.

M. Antonescu: Altă soluție nu cunosc: zece lei, sau douăzeci de lei pentru funcționar și pentru muncitor, pe fiecare zi, spor de pâine.

Eu nu ies de aici decât cu una din aceste două soluții: sau cu cel puțin 20 lei pe zi mai mult pentru toți funcționarii publici și pentru toți muncitorii din toate întreprinderile din țară și din toate serviciile publice, sau cu comunicatul pe care vi l-am enunțat mai înainte. Altfel păstrez prețul la 14 lei și trec la utilizarea taxelor, pentru ca să-mi pot face operațiunile de credit necesar, pentru ca dl. g-ral Constantin să aibă la îndemână tot ceea ce îi trebuie pentru continuarea aprovizionării.

I. Marinescu: Dle prim-ministru, am făcut socoteala în materie de taxe și am luat pentru aceasta mazărea. Mazărea vine fob cu 330.000 lei și se vinde cu 600.000 lei vagonul. Ce ar fi dacă din 300.000 lei beneficiu, am lua 100.000 lei noi?

A. Pană: Am consimțit la aceste taxe.

M. Antonescu: Dle Pană, dvs. ați văzut cu câtă sinceră admirație v-am mărturisit simțământul meu de respect pentru opera dvs. agricolă, atunci când v-am văzut pământul. Dar gândiți-vă că pământul acesta este apărat în momentul acesta de soldații noștri, care mor pe câmpul de luptă, și că proprietatea aceasta trăiește prin ordinea socială a muncitorului, care se mulțumește cu atât de puțin în clipele acestea.

De aceea, trebuie neapărat să convingeți pe toți agricultorii și să convină cu toții să înțeleagă acest lucru.

A. Pană: S-a acceptat.

M. Antonescu: Într-o perioadă de război, când am sporit toate prețurile pentru produsele agricole și, în același timp, impozitele n-au urmat curba proporțională a sporurilor de prețuri, ei trebuie să primească sarcinile noi ale acestor câștiguri.

A. Pană: S-a acceptat.

M. Antonescu: Atunci nu mai discutăm. Decretul apare mâine și tot mâine apare și comunicatul.

C. Bușilă: A apărut decretul privitor la taxe.

M. Antonescu: Atunci, are sens, când apare decretul de taxe, ca în aceeași vreme să apară și scumpirea pâinii? Se poate aceasta?

C. Bușilă: Decretul pentru taxele la mazăre a apărut ieri, cred.

M. Antonescu: Rog să se vadă dacă a apărut ieri sau astăzi acest decret.

I. Marinescu: Am să vă trimit tabelul cu calculele, ca să vedeți situația.

M. Antonescu: Prin urmare, am stabilit...

G-ral N. Stoescu: Ce am stabilit? Ați vorbit de două soluții.

M. Antonescu: Prețul pâinii rămâne la 14 lei.

G-ral N. Stoescu: Pentru toată lumea?

M. Antonescu: Pentru toată lumea. Cum veți determina diferențierile?

G-ral C. Vasiliu: E foarte bună această soluție.

G-ral N. Stoescu: Domnule general, dați-mi voie să vorbesc eu de problema aceasta.

G-ral C. Vasiliu: Dar altfel împușcăm lumea ...

M. Antonescu: Vă voi arăta eu că este dreaptă această soluție.

Țara Românească se compune din producători agricoli, dar, în același timp, se compune și din consumatori de pâine, care sunt funcționarii, muncitorii industriali și producătorii industriali. Ținând seama de numărul industriilor, care la noi în țară este destul de redus, comercianții, de asemenea, și ei trebuie trecuți în rândul consumatorilor, dar ei nu ocupă un număr prea mare, numărul mare al consumatorilor îl formează tot salariații.

Sunteți de acord?

G-ral N. Stoescu: Nu.

Numărul acelor pe care vrem să-i ajutăm nu reprezintă decât 10%.

M. Antonescu: Sunt de acord cu dvs. pe această chestiune; dar și dvs. sunteți de acord cu mine, că numărul de mari industriași și numărul marilor comercianți este mult mai mic decât al salariaților din industrie și din comerț. Și atunci, dacă țineți seama de numărul mare și al funcționarilor publici, vă întreb: cine rămâne atunci în afară?

Agricultorii!

Tot pe agricultori îi atingeți pe calea taxelor la mazăre. Vreți să sporiți taxe de export cu ceva la alte articole – ținând seama că păstrați prețul pâinii pentru toată lumea, pentru toți producătorii agricoli – nu numai pentru mazăre? Foarte bine. Faceți-o. Cred că este drept ca și producătorul agricol să beneficieze de acest preț redus al pâinii, pentru că și el contribuie la întreținerea acestui preț social al pâinii, prin jertfa pe care o face asupra câștigului său, plătind taxe de export.

Prin urmare, nimic mai drept, nimic mai echilibrat decât aceasta.

Credeți că trebuie să înlăturați de la aceasta pe producătorul agricol? Trebuie să examinați această chestiune. În practică, însă, nu există posibilitate de discriminare. Am discutat cu dl. Mareșal Antonescu, alaltăieri, când a pus problema. Dar cum vei face: pâine pentru jidan, pâine pentru ortodox, pâine pentru profesor, pâine pentru popi?... Cum o prezinți? Cum o distribui? La ce rezultate ajungi și la ce greutăți administrative mergi și cu cât trebuie să plătești funcționarul care face controlul și organele de distribuție? Atunci cum mai mergi la această discriminare? De ce să ne mai încurcăm?

G-ral N. Stoenescu: Noi acordăm ajutoare familiilor mobilizaților, care sunt peste 700.000, ajutoare care se ridică la 6 miliarde lei anual. Și, cu toate acestea, operația aceasta se face; se face, deși, la prima vedere ar părea că este foarte greu să se facă o atare operație contabilă.

Și cred că și ajutorul de pâine, pe care l-ați propus acum câteva minute, se poate foarte ușor calcula, pentru a se ști care sunt drepturile fiecărui funcționar.

M. Antonescu: Dar pentru muncitori?

G-ral N. Stoenescu: Pentru muncitorii din întreprinderi, chestiunea este la fel de simplă. Operația nu este grea. Cum dau ajutoare la sute de mii de familii de mobilizați, răspândite în toată țara, cu atât mai mult voi putea face această operație pentru muncitorii industriali, care sunt adunați în centrele industriale.

M. Antonescu: Prin urmare, sporim iar prețurile?! Târâm iar prețurile în sus?!

G-ral N. Stoenescu: Care prețuri?

M. Antonescu: Din moment ce dau mai mult cu 20 lei pe zi funcționarului public, salariatului din comerț, ce înseamnă? Patronul își va calcula cei 20 de lei ce trebuie să-i dea în plus muncitorilor lui, lucrătorilor, în prețul de producție. Și atunci sporim iar prețurile. Și, în loc să limităm problema pâinii într-un cadru strâns, prin taxele la export, din contra, noi o extindem și, în loc să liniștim pe toată lumea, noi tragem pe fir pe toți.

G-ral N. Stoenescu: Sporul îl plătește tot Ministerul Finanțelor, nu întreprinzătorul.

P. Strihan: Îl plățiți uniform?

G-ral N. Stoenescu: N-are importanță.

P. Strihan: Sunt unii cu familii mai grele.

M. Antonescu: Câte formalități?! Ce paperaserie! Ce de statistici!...

G-ral N. Stoenescu: Aceasta o face întreprinzătorul; n-o fac eu. Întreprinzătorul prezintă cererea.

M. Antonescu: Și trebuiesc făcute folii și state. Plățiți fiecărui întreprinzător, din întreaga țară, diferența de pâine? Titulescu, pe vremuri, a devenit ridicol cu cele 11 țidule. „Țidula de pâine“ va intra în istorie!...

G-ral N. Stoenescu: Ca ajutor, poate să intre în istorie.

M. Antonescu: O spun deschis atunci: am instituit taxe, ca să păstrăm prețul pâinii.

G-ral N. Stoenescu: Prefer aceste formalități, ca să economisesc un miliard și jumătate lei, pe care îl pot da agriculturii. De ce să aruncăm un miliard și jumătate lei?

M. Antonescu: Nu-l aruncăm.

G-ral N. Stoenescu: Îl aruncăm, pentru că îl dăm la oameni care nu trebuie să fie ajutați.

Pâinea se vindea cu 14 lei. Se cere acum 17 lei. Este un spor de 20%.

M. Antonescu: Dle ministru de Finanțe, dați-mi voie să pun problema invers. Dvs. spuneți că numărul acelor care profită de aceste sporuri – al funcționarilor și al muncitorilor – este mai mic decât al acelor care au avantajul acestei măsuri.

G-ral N. Stoenescu: Faceți precizii.

M. Antonescu: Iată precizii: dvs. credeți că marea majoritate a producătorilor agricoli profită de acest ajutor.

G-ral N. Stoenescu: N-am crezut. Eu sunt de părerea dvs.

P. Strihan: Marea majoritate o formează țăranii, care n-au cartelă și consumă pâine.

G-ral N. Stoenescu: Sunt de părerea dvs. Eu nu cred altceva.

P. Strihan: Când 85% din populația țării este țărănească, cum puteți susține, cu argumente, că ajutorul profită altora decât funcționarilor și muncitorilor industriali?

M. Antonescu: Cine este populația orășenească?

G-ral N. Stoenescu: Consumatorul de pâine: acesta interesează.

M. Antonescu: Ce este alta populația orășenească decât funcționarii și muncitorii? Taxați-i pe aceștia, căci este mai simplu, atunci, decât să puneți toată Țara Românească pe folii de pâine.

În ce privește vechea teorie, că țăranul nu este consumator de pâine, aceasta mergea înainte de războiul celălalt. Duceți-vă la sate și duceți-vă și la orașe în zilele de târg și vedeți dacă nu se întoarce fiecare țăran cu pâinea în spate. A spune altfel, însemnează să nu cunoști consumul țărănesc. Duceți-vă în târg să vedeți dacă nu pleacă fiecare țăran acasă cu pâinea în spate.

G-ral N. Stoenescu: Țăranul are.

M. Antonescu: Atunci, de ce să-l împovărăm?

G-ral D. Popescu: Dați-mi voie să vă întrerup, fiindcă vreau să vorbesc în legătură tocmai cu această chestie.

A venit la mine prefectul de Bihor, care mi-a spus că a găsit oameni care nu se mai pot da jos din pat din cauza inaniției! Este ușor să spunem: „Țăranul are“! E foarte ușor.

G-ral N. Stoenescu: Țăranul are porumb.

M. Antonescu: Prin urmare, rămâne prețul pâinii la 14 lei, preț care va fi anunțat prin comunicat, iar comunicatul va fi redactat după indicațiunile dinainte: „Întrucât Guvernul vrea să ajute populația nevoiașă și funcționarii publici și familiile luptătorilor și lucrătorilor ...“

G-ral D. Popescu: Foarte bine.

M. Antonescu: Trebuie să faceți calculul așa: am de plătit ajutor pentru 800.000 de mobilizați. Dar aceasta însemnează 800.000 de familii, care mănâncă pâine, deodată, și cărora le cerem un plus de 4 lei la pâine.

G-ral C. Vasiliu: Dar primesc 1800 lei (!) – pentru pâine și pentru tot – la București!...

M. Antonescu: Altă chestie.

G-ral N. Stoenescu: N-am terminat chestiunea cu salariile funcționarilor publici. Vă rog să-mi dați voie s-o dezvolt.

Problema ameliorării situației funcționarilor publici a fost anvizajată pe trei planuri:

Întâi, pe o sporire a posibilității de cumpărare;

Al doilea, pe crearea de economate;

Al treilea, pe stocaje.

Prima chestiune revine Ministerului de Finanțe; celelalte două revin Ministerului Aprovizionării.

Le vom trata pe toate succesiv.

În ce privește sporirea salariilor funcționarilor publici, Delegația Economică s-a oprit la soluția de a acorda sporuri în bani pentru localitățile care sunt din categoriile a doua, a treia și a patra; și de a acorda un spor în natură, în sensul ca funcționarul să aibă o sumă de bani precisă, după cum veți vedea, cu care să fie obligat să cumpere, pentru întregul ei volum, de la economate, marfa, altfel zis: acest plus de bani, în orașele de categoria întâi, care au fost precizate, să nu însemneze un aflux pe piață de lei, care să conducă din nou la creșterea prețurilor în detrimentul și a funcționării și a celorlalte populații orășenești.

Asupra părții tehnice nu insist. Vom avea o monedă specială, pe care o dăm funcționarului din București, cu care acesta se prezintă la economat, și în schimbul ei ia marfa pe care o dorește.

S-a pus problema dacă acest spor să se dea sub forma de indemnitate de scumpete sau sub forma de prime de activitate excepțională. Vă mărturisesc că mie mi-ar fi plăcut ultima soluție, în care legăm problema existenței de chestiunea activității.

M. Antonescu: Le putem adopta pe amândouă.

G-ral N. Stoescu: Cum nu.

M. Antonescu: O cotă mai mică pentru toată lumea și o cotă progresivă, în raport cu meritele de muncă.

G-ral D. Popescu: Interesează suma, nu formula.

M. Antonescu: Sigur.

I. Petrovici: Pe mine mă interesează și altceva: la noi în țară toate excepțiunile se transformă în regulă numaidecât și meritele excepționale revin la toți.

G-ral N. Stoescu: Vă mulțumesc, dle ministru, că răspundeți dvs. dlui g-ral Popescu.

În ce privește chestiunea de indemnitate excepțională, ea are și avantajii și inconveniente. Marele inconvenient era că elimina soluția mixtă, de care vorbeați dvs., fiindcă avem prevăzute în buget indemnitate de activitate excepțională, pe care nu putem s-o tăiem, nu vroiam s-o tai. Așa era indemnitatea de activitate excepțională care se dădea la organele administrative, magistraților, funcționarilor dlui g-ral Popescu și altora. Eu nu voiam să tai această posibilitate.

Atunci ne-am oprit la soluția indemnității de scumpete, care are un caracter general. Rămâne în vigoare actualmente indemnitatea de activitate excepțională, prevăzută în buget.

În ce privește numai indemnitatea de scumpete, grija a fost pentru funcționarii mici, în sensul ca să le asigurăm un modest minimum de existență, fiindcă însuși minimul de existență este foarte variabil de la individ la individ.

Atunci scara, pe care v-o propun eu dvs., de majorare a salariilor este următoarea:

O indemnitate de scumpete pentru funcționarii din categoria întâi, fiindcă însăși indemnitatea de scumpete, ca și salariul, este lovită de această diminuare în raport cu categoria în care se găsește funcționarul: localitatea și funcțiunea.

Pentru impiegat, subșef de birou, șef de birou și șef de secție, se acordă o indemnitate de scumpete de 3000 lei lunar;

Pentru șeful de serviciu și subdirector, 4000 lei;

Pentru rest, 5.000 lei lunar.

Aceasta însemnează că sporul de salarii procentual este următorul: la impiegat, subșef de birou ...

M. Antonescu: În mână, dle ministru?

G-ral N. Stoescu: Vă dau toate detaliile pe care le doriți.

Este interesant să vă dau procentul acestor sporuri, pentru că de la 1 octombrie viața s-a scumpit, după datele Institutului Central de Statistică, cu 30%. Prin urmare, veți aprecia sporul, pe care vi-l propun dvs., în ce măsură acoperă sau depășește această creștere a vieții și plecând de la ideea că la 1 octombrie s-a dat un salariu care a permis funcționarului să trăiască. Eu spun însă – de la început – că funcționarii Statului sunt salarizați insuficient.

G-ral C. Voiculescu: Trăiesc din afaceri.

G-ral N. Stoescu: Vom veni și la această chestie.

Sporul este de 50% pentru impiegat și scade până la 18,7% pentru șeful de secție. În ce privește pe șeful de serviciu și pe subdirector, sporul scade de la 25% la 12,4%. De la director în sus și până la ministru sporul scade de la 18% până la 6,9%.

Acesta este sporul.

M. Antonescu: Cât se primea în mână înainte și cât se primește după acest spor, de către fiecare funcționar, începând cu impiegatul și sfârșind cu șeful de secție?

P. Strihan: Aceste sporuri sunt brute sau nete?

G-ral N. Stoescu: Sunt nete. Sunt exonerate de orice.

Al. Marcu: Nu variază în raport cu numărul membrilor din familie?

G-ral N. Stoescu: Noi plătim serviciile care se fac, nu calitatea pe care o are cineva de a face mai mulți copii.

M. Antonescu: Un salariu social și național trebuie să țină seama și de aceasta. Cu toate că eu sunt acela care nu pot beneficia de un asemenea titlu, totuși eu sunt cel dintâi care susțin că salariul trebuie să nu fie disproporționat față de greutatea familiale.

G-ral N. Stoescu: A mai ridicat chestiunea dl. Strihan, în Delegația Economică, și s-a văzut că nu este cazul acum.

M. Antonescu: Vom vedea mai târziu.

G-ral N. Stoescu: M-a impresionat cifra acestor sporuri.

M. Antonescu: Spuneți-o, fiindcă vrem să fim impresionați și noi.

G-ral N. Stoescu: Veți fi impresionați. Sporul pe 8 luni, adică începând de la 1 august, reprezintă 6 miliarde și 622 milioane lei.

G-ral C. Voiculescu: Cât primește lunar funcționarul?

M. Antonescu: Cât primește în mână?

G-ral N. Stoenescu: Impiegatul primește 6.300 salariu plus 3000 sporul, adică 9.300. Nu primește nimeni mai puțin decât 9.000 lei.

M. Antonescu: Aceasta în București. Dar deosebirea dintre prima categorie și a treia este mare?

G-ral N. Stoenescu: Maximum 20%.

M. Vulcănescu: Este în raport cu indicele de scumpete.

M. Antonescu: Pentru militari situația este aceeași?

G-ral N. Stoenescu: Nu; militarii au altceva.

N-am tabelele aici, ca să vă dau toate cifrele. Nu vreau să vă rețin prea mult căutându-le.

M. Antonescu: Dorim să fim reținuți cu aceste informații.

G-ral N. Stoenescu: Nu știu dacă am la mine aceste tabele, fiindcă nu le găsesc. Nu le am la mine.

G-ral Gh. Dobre: Pentru ziua de mâine era fixat un Consiliu care urma să se ocupe de problema salariilor. Așa am primit informația: în Consiliul de mâine după-amiază, trebuia să se pună problema salariilor, discuția urmând să aibă loc sub președinția dlui Mareșal.

M. Antonescu: Totdeauna să se atragă atenția dlui Mareșal când se fac ordinele de zi și când sunt alte convocări de Consilii la aceeași oră și cu aceeași ordine de zi, pentru că altfel pierdem vremea degeaba.

Din moment ce ne ocupăm azi de problema salariilor, voi spune aceasta dlui Mareșal, ca să nu pierdem vremea degeaba cu aceeași ordine de zi.

După-masă am convocat un Consiliu pentru organizarea Economiei Naționale și Înzestrarea Armatei; și tot la aceeași oră este convocat și un Consiliu de Coordonare Militară, de dl. Mareșal, la care trebuie să participe dnii generali Dobre, Pantazi, Jienescu. Probabil că nici nu sunt în București, fiindcă nu participă astăzi la lucrările noastre. Să vă interesați dacă sunt în București. Mâine la 6 este convocat un alt Consiliu; dar eu la ora 6 am ședința Asociației germano-române, pe care trebuie s-o prezidez! Vedeți, prin urmare, cum coincid orele Consiliilor. De aceea, rog pe dl. Vlădescu să numească astăzi un funcționar, care are sarcina convocării Consiliilor de Miniștri și a fixării ordinei de zi.

G-ral N. Stoenescu: Pentru ofițeri, sporul este de 3000, pentru ofițerii subalterni, sublocotenenți și locotenenți; pentru căpitani este 4000; pentru ofițerii superiori, 5000.

M. Antonescu: Da.

G-ral D. Popescu: Este invers ca la ceilalți funcționari. La ceilalți funcționari, cu cât era salariul mai mic, sporul era mai mare.

M. Antonescu: Este la fel. Procentul este mai mic. Cei din prima categorie primesc 3000 lei, ceea ce reprezintă, ca procent față de salariul lor, probabil, 30%, în timp ce generalul primește numai 5000, ceea ce reprezintă 7%, pe când la funcționarii civili era mai mult.

G-ral Gh. Dobre: Nu vorbim de procent, ci de suma primită în mână. Acela care are 45.000 lei, să primească 3000, și ceilalți să primească 5.000.

G-ral N. Stoenescu: Pot avea cei mici salarii la fel cu cei mari?

P. Strihan: Nu se poate aceasta: diferența între impiegat și șeful de secție este mai mare decât de 1.000 lei.

G-ral N. Stoenescu: Dar între șeful de secție și șeful de serviciu? Aici se vede diferența de trecere de la o categorie la alta.

M. Antonescu: Dar pentru magistrați?

G-ral N. Stoenescu: Dacă inversăm sporurile în loc de 6 miliarde ajungem la 10 miliarde.

G-ral Gh. Dobre: Este altă chestie.

G-ral N. Stoenescu: Este aceeași chestiune.

G-ral Gh. Dobre: Trebuie să dăm minimum de existență.

G-ral N. Stoenescu: Nu are nici un impiegat mai puțin de 9.000.

G-ral Gh. Dobre: Nu este mult.

P. Strihan: Notarii au mai puțin decât 9.000.

G-ral C. Voiculescu: Notarul are 5000 lei și este licențiat în drept.

G-ral N. Stoenescu: Ministerul de Interne le mai dă.

G-ral C. Voiculescu: Eu nu dau nimic, pentru că mi-ai luat d-ta ...

M. Antonescu: Domnilor miniștri, dl. ministru g-ral Stoenescu îmi depune acest proiect de spor de salarii. Eu îl voi examina, până poimâine. Voi ruga pe dl. Mareșal să amâne discuția privitoare la salarii. Aceste tabele de sporuri vor fi multiplicare de dl. ministru al Finanțelor, vă vor fi date, pentru ca fiecare din dvs. să le examinați în raport cu situația de astăzi a salarizărilor. Situațiile care, în mod excepțional, sunt cu totul nedrepte, cum este aceasta a notarilor licențiați în drept, care primesc numai 5.000 lei, și alte situații asemănătoare, dar numai de această natură, situații cu totul nedrepte, injuste, și nu cereri de revizuire a bugetului pe calea intempestivă a sporului de salarii, toate aceste situații – și numai acestea – vă rog să le aduceți la cunoștința Consiliului de Miniștri și în prealabil să-mi faceți note, și să mi le trimiteți, ca să le pot și eu avea din vreme.

Voi ruga pe dl. ministru al Finanțelor să vadă ce se poate face asupra lor și, fără ca să răsturnăm sistemul bugetar, vom vedea în ce mod și din ce fonduri vom putea, sub forma de prime, să completăm unele din aceste salarii injuste, pentru că nu putem acum, în cursul anului bugetar și cu titlul de spor al bugetului, care trebuie să aibă baza lui procentuală aritmetică, și ținând seama de întregul spor, să facem o revizuire a bugetului.

I. Petrovici: Dar la Corpul Didactic?

G-ral N. Stoenescu: Toată lumea pe același plan.

M. Antonescu: Pentru magistrați ce ați prevăzut?

G-ral N. Stoenescu: Ei au o indemnitate pentru activitatea excepțională.

M. Antonescu: Vă rog să-mi dați o notă privitoare la indemnitatea excepțională pe care o vor primi magistrații.

G-ral N. Stoenescu: Îl rog pe dl. Marinescu să aducă aceste date. Eu am dat o sumă globală, dar fixarea cotelor a fost făcută de dl. ministru Stoicescu.

M. Antonescu: Dl. Stoicescu, suferind în ultima vreme, a cerut de mai multe ori să fie desărcinat de funcțiunea de ministru. Eu am stăruit ca totuși d-sa să rămână ministru, dar în ultima vreme d-sa a cerut un concediu, stăruind însă ca, din cauza stării sănătății sale, totuși până la urmă să fie desărcinat.

Deocamdată dl Marinescu a luat interimatul Ministerului de Justiție, începând de astăzi. Aceasta este explicația pentru care dl g-ral Stoenescu s-a adresat dlui ministru Marinescu pentru aceste date.

Rog pe dl ministru Marinescu să examineze chestiunea și să-mi facă o notă cu situațiunea magistraților și a funcționarilor judecătorești și cu sporurile pe care le primesc, atât prin primele care se dau, cât și prin sporurile generale.

În ceea ce privește Basarabia, dle ministru al Finanțelor, ...

G-ral N. Stoenescu: Îmi permiteți, n-am terminat chestiunea ofițerilor.

I. Petrovici: Și a Corpului Didactic.

G-ral N. Stoenescu: Pentru mine, toată lumea stă pe același plan.

I. Petrovici: Vreau să știu: pentru învățători, cât este sporul?

G-ral N. Stoenescu: Trei mii lei.

M. Vulcănescu: La ei sporul este aproape de sută la sută.

I. C. Petrescu: Numai la localitățile din categoria întâia, sporul este de 3000 lei; la celelalte este de 2400 lei.

I. Petrovici: Cerem mereu Corpului Didactic atâtea lucruri; tragem mereu de el.

G-ral N. Stoenescu: Tuturor le cerem. Să nu creăm categorii de funcționari privilegiați. Statul se reazemă astăzi pe Armată și pe Magistratură.

M. Antonescu: Într-o epocă mărunță și în vremea unei existențe atât de trecătoare, învățământul este o problemă esențială pentru existența unui neam.

I. Petrovici: Toată lumea cere ridicarea tineretului. Cine vreți s-o facă?

M. Antonescu: Vom vedea, dle ministru.

G-ral N. Stoenescu: Chestiunea ofițerilor, pe care ați ridicat-o dv. – și vă rog să rețineți că eu nu v-am pus-o, deși aveam tot dreptul să v-o pun – trebuie lămurită și vă rog să-mi acordați câteva minute, ca să vă înfățișez întreaga problemă. Pentru ca colegii mei să nu rămână cu o anumită impresie, țin să dau câteva lămuriri.

M. Antonescu: Dl g-ral Pantazi m-a sesizat și de aceea am fost obligat să pun problema.

G-ral N. Stoenescu: Eu nu pot să atac problema, pentru că nu este aici dl g-ral Pantazi, dar am să-i expun toate detaliile.

Trecând la fond, nu la forma în care chestiunea v-a fost prezentată, corpul ofițeresc primește, în afară de salarii, o indemnitate de activitate și o alocație de hrană, pe care n-o mai au alți funcționari în Stat. Ministerul Apărării Naționale mi-a cerut să majorez leafa sublocotenentului cu 3500 lei pe lună. Vă dau numai acest caz; n-am să vă mai rețin cu celelalte.

M. Antonescu: Și atunci, majorarea cât va fi?

G-ral N. Stoenescu: Este mai mult decât cere ministerul. Dar eu, când am comunicat Ministerului Apărării Naționale sporirea alocației de hrană a sublocotenentului până la 1000 lei, el nu primea numai atât; el mai primea și sporul acesta de 3000 lei. Așadar, sublocotenentul primește 1000 lei plus 3000 lei, adică 4000 lei, ceea ce nu reprezintă un spor derizoriu, așa cum își imaginează dl g-ral Pantazi.

Așa se înfățișează problema.

M. Antonescu: Poate că nu era destul de bine explicată, nici în fond, nici în formă, în adresa pe care ați trimis-o.

În ceea ce primește aprobarea, eu am prezentat chestiunea dlui Mareșal și pot să vă declar că dl Mareșal a fost contra sporirii soldelor ofițerilor, iar eu am stăruit

pentru aprobare, dl Mareșal atrăgându-mi atenția că, în timp de război, soldele fiind calculate și dându-se familiilor sporuri pentru starea excepțională, rezultă că nu poate fi făcută o analogie absolută între salarizarea celorlalți funcționari publici și a ofițerilor, care, în marea majoritate, datorită stării de război, au salarii mult mai bune decât ceilalți funcționari.

Din acest punct de vedere, dl Mareșal a vrut să vină cu o soluție generală, nu cu o sporire specială pentru ofițeri, așa cum propunea dl ministru al Armatei, sau cu alocație specială pentru Armată, așa cum ați propus și dv.; domnia-sa dorea să se facă o sporire generală a salariilor funcționarilor publici și să se țină seama de condiția specială a ofițerilor și de sporul pe care îl primesc, datorită stării de război.

G-ral N. Stoenescu: Prin urmare, în ceea ce privește comunicarea făcută de dl g-ral Pantazi, chestiunea este la dl Mareșal, de la care n-am primit încă un răspuns de aprobare.

M. Antonescu: Vă rog să-mi dați toate aceste elemente, ca să discut cu dl Mareșal, înainte de a lua o hotărâre.

G-ral N. Stoenescu: În ceea ce privește Subsecretariatul de Stat al Aprovizionării, Delegația Economică a Guvernului s-a oprit la soluția înființării de Economate pentru funcționari și pentru muncitori: pentru funcționari în mod obligatoriu, în localitățile din categoria întâia, adică acolo unde viața este mai scumpă ...

M. Antonescu: Obligator, pentru cine?

G-ral N. Stoenescu: Pentru Subsecretariatul de Stat al Aprovizionării.

G-ral C. Voiculescu: Le are?

G-ral C. Vasiliu: Nu există.

G-ral C. Voiculescu: Am făcut aceste Economate, luând bani de la funcționari, pentru că de la centru nu s-au primit bani. Or, aceste aprovizionări trebuiesc făcute acum, nu la iarnă. Și în afară de Ministerul de Finanțe, nici un alt minister nu are Economate pentru funcționari.

M. Antonescu: După-masă la ora 5, vom examina, împreună cu domnii guvernatori, chestiunea aceasta a aprovizionărilor.

G-ral N. Stoenescu: Dacă dl guvernator n-are răbdare! Aceasta este partea a treia, chestiunea stocajelor, care revine tot dlui g-ral Constantin.

M. Antonescu: Răbdare are toată lumea.

G-ral N. Stoenescu: Gândirea nu se poate exprima decât prin cuvinte. Vreți ca, tăcând, să vă informez?

M. Antonescu: Vreți să ne întoarcem la Evanghelie și să vă amintesc primul verset? Dar oamenii nu se hrănesc nici cu Evanghelii, nici cu vorbe.

Am hotărât ca după-amiază la ora 5 să organizăm aceste aprovizionări, împreună cu domnii guvernatori.

G-ral N. Stoenescu: Vă rog să-mi dați voie să continui.

I. Petrovici: Dle ministru al Finanțelor, vreau să pun o chestiune, pentru că s-ar putea ca, prin tranziție lentă, să se ajungă la alte chestiuni. Dar, dacă vreți, terminați.

G-ral N. Stoenescu: Dl g-ral Constantin a elaborat un proiect de decret, pe care l-am văzut. Fatal, sunt divergențe de păreri: eu am spus că Subsecretariatul de Stat al Aprovizionării trebuie să înființeze aceste centre de aprovizionare, fiindcă ministerele nu pot s-o facă.

M. Antonescu: Trebuie să înființăm centre de aprovizionare nu pe departamente, ci pe regiuni, ținând seama de numărul funcționarilor, care urmează să se aprovizioneze, pentru că unele sunt cheltuielile de administrare la Ministerul Afacerilor Străine, unde am 250 de funcționari, sau la Ministerul Propagandei, unde am 300 funcționari, și altele sunt cheltuielile de administrație la Ministerul Justiției, la Ministerul Educației Naționale, la Ministerul Armatei sau la Ministerul de Interne.

G-ral N. Stoenescu: În ceea ce privește a treia chestiune, a stocajelor, tot Subsecretariatul de Stat al Aprovizionării a luat măsura să facă stocaje foarte importante, ca să se aprovizioneze aceste Economate din București și din provincie.

G-ral C. Voiculescu: Sunt toate în cartoane.

G-ral C. Constantin: Eu iau act de declarația dv. și la 1 octombrie vom sta de vorbă.

G-ral C. Voiculescu: Pentru București?

G-ral C. Constantin: Pentru toate Economatele din Țară, nu numai pentru București.

G-ral N. Stoenescu: Aceasta este problema funcționarilor.

I. Petrovici: Din discuțiile care au fost până acum <rezultă> că pentru fiecare categorie de funcționar a avut loc o discuție între dl ministru al Finanțelor și ministerul respectiv. Eu aș dori ca toți miniștri să ne bucurăm exact de aceeași situație.

M. Antonescu: La aceasta, vă dau eu lămurirea. Dl g-ral Pantazi, ținând seama de împrejurarea că într-un Consiliul de Miniștri anterior, noi am stabilit o anumită ierarhie în acordarea sporurilor de salarii, ținând seama de condiția grea în care se găsește, în primul rând, Magistratura și având în vedere, în al doilea rând, împrejurările de război, în care trebuie să dăm o atenție specială Armatei, dl g-ral Pantazi a propus, și noi am fost de acord – dv. ați spus că vine apoi Corpul Didactic și noi am fost de acord –, ca domnia-sa, împreună cu domnul ministru Stoicescu să facă propuneri pentru sporirea salariilor militarilor și Corpului judecătoresc.

Pentru Justiție, dl ministru al Finanțelor a acordat o sumă globală, care a și fost distribuită magistraților, sub formă de prime, în afară de acest spor general, care va fi dat tuturor funcționarilor publici.

Dl g-ral Pantazi, ținând seama de hotărârea noastră, a făcut propuneri pentru sporurile care trebuiesc acordate soldelor ofițerești, asupra acestor sporuri, însă, Ministerul de Finanțe rămânând – acum află – pe principiul că Armata va primi, ca toți funcționarii publici, același spor. Dl. g-ral Pantazi propusese să se dea un spor special la alocația de hrană, ținând seama de situația de astăzi.

În afară de Magistratură, căreia i s-a alocat suma globală, de care am vorbit, până astăzi pentru Armată nu s-a făcut nimic. Comunicarea făcută de dl ministru al Finanțelor a fost interpretată de dl ministru Pantazi ca reprezentând numai un spor la alocația specială; a fost, pe această chestiune, ca și pe forma în care a fost făcută comunicarea, un dezacord.

Dl g-ral Pantazi m-a sesizat cu aceasta și eu chiar i-am cerut dlui ministru de Finanțe, înainte de venirea dv., ca să-mi prezinte și mie aceste proiecte înainte de a le pune în discuție, astfel încât nici eu însumi nu sunt în curent cu tot sistemul, în afară de principiile stabilite cu asentimentul dv. al tuturor, într-o ședință anterioară a Consiliului. Aceste sporuri, după cum v-am afirmat, aceste sporuri propuse de

Ministerul de Finanțe le voi examina, pentru ca să văd dacă sunt făcute pe baza principiilor fixate anterior; le voi transmite fiecareia dintre dv., pentru a vă face observațiunile dv. ținând seama de greutățile generale și de cazurile cu totul speciale, cu totul injuste ale unei categorii sau alta, cum era cazul de adineauri al notarilor, de care am vorbit, cazuri pentru care trebuie să găsim o formulă în afară de cazul general.

De îndată ce vă faceți observațiunile dv., dl ministru de Finanțe le va examina și după aceea vom lua hotărârea definitivă și voi supune dlui Mareșal întregul sistem de modificare a salariilor, cu sporurile propuse.

Pentru Basarabia, dv., dle g-ral Voiculescu, rămâneți, prin urmare, la punctul de vedere ...

G-ral N. Stoenescu: Are regim special.

M. Antonescu: În afară de regimul special pe care îl are, să nu se mai acorde nici un spor nou.

Dle g-ral Voiculescu, ținând seama de greutățile pe care le are Statul în acordarea de sporuri, ținând seama de faptul că funcționarii din Basarabia beneficiază unii de locuințe în condițiuni mari avantajoase decât acei de aici ...

G-ral C. Voiculescu: Toți funcționarii, afară de cei din București, beneficiază de aceleași avantajii. La București, dacă s-ar face socoteala unui funcționar de cât plătește chirie și din ce trăiește, s-ar putea pune întrebarea dacă acest funcționar este cinstit sau nu, ca să poată face față cheltuielilor.

M. Antonescu: Am pus chestiunea de la început ...

G-ral C. Voiculescu: Numai cei din București fac excepție; ceilalți funcționari au aceeași situație.

M. Antonescu: Dle g-ral Voiculescu, vă întreb pe dv., ținând seama de această situație și că sunt mult mai avantajați decât funcționarii din București și ținând seama și de faptul că nu putem face ca Statul să plătească funcționarii de pe un teritoriu mult mai bine decât pe cei din altă parte, creând, în felul acesta, un sistem de demoralizare, ținând seama de toate acestea, vă întreb pe dv. dacă mai stărușiți în părerea că funcționarii din Basarabia trebuie să aibă un regim de salarizare, de sporuri și de prime aparte?

G-ral C. Voiculescu: Da, fiindcă afirmațiile dlui ministru de Finanțe că, funcționarii din Basarabia, în proporție de 40%, au fost avansați, sunt injuste. Noi am primit funcționarii cu gradele date lor de ministerele de unde plecau. Numai doi am înaintat.

G-ral N. Stoenescu: Vasăzică, este justă afirmația.

G-ral C. Voiculescu: Dar doi însemnează 40%?

M. Antonescu: Dacă, dle g-ral Voiculescu, s-ar acorda funcționarilor din Basarabia aceleași cote de sporuri, pe care le dăm funcționarilor, în genere ...

G-ral N. Stoenescu: Este un lucru natural. Nu fac nici o separație.

M. Antonescu: Ținând seama de situația existentă, nu se poate fără prejudicii acorda un spor proporțional cu sporul acordat tuturor.

G-ral N. Stoenescu: Ceea ce am propus este pentru toată lumea; pentru toți funcționarii țării.

M. Antonescu: Dle ministru de Finanțe, funcționarii din Basarabia și Bucovina, potrivit Decretului-lege nr. 2223 din 1 august 1941, primesc, în afară de salariu, o indemnizație de reședință de 10-30%. Sporul de salarii se aplică și acestora?

G-ral N. Stoenescu: Nu; aceasta este indemnitate de scumpete.

M. Antonescu: Vorbesc de salarii, în afară de indemnitatea de 10 până la 30% de reședință.

G-ral N. Stoenescu: Va fi majorată cu indemnitatea de scumpete.

M. Vulcănescu: Salariul va fi majorat cu 3000 lei.

M. Antonescu: Prin urmare, prin noul sistem se acordă o majorare a salariilor.

Dle guvernator Voiculescu, menținându-se indemnizația de reședință de 10-30%, ținându-se seama de faptul că acum, pe calea aceasta generală, se acordă un spor salariului nu indemnizației de reședință, nu credeți dv. că este totuși aceasta o satisfacție, pe care o dăm funcționarilor din Basarabia și din Bucovina, de natură ca să vă putem cere să nu mai insistați asupra unui spor al indemnizației de reședință?

G-ral C. Voiculescu: Când am făcut raportul, nu știam aceasta.

M. Antonescu: Prin urmare, suntem de acord.

G-ral C. Voiculescu: Dacă s-a pus chestiunea astfel, suntem de acord.

M. Antonescu: Prin urmare: Indemnizația de scumpete rămâne aceeași; beneficiază funcționarii din Basarabia și Bucovina de sporul acordat tuturor funcționarilor Statului.

Altă chestiune. „Proiect de decret-lege pentru crearea de păduri comunale din Basarabia.”

G-ral C. Voiculescu: Nu cunosc ordinea de zi. Nu mi s-a comunicat nimic, ca să pot susține această chestiune.

M. Antonescu: Dv. ați făcut un proiect pentru executarea unor împăduriri, pentru crearea de păduri în Basarabia și Bucovina ținând seama de suprafețele despădurite, mai ales din Basarabia, problemă atât de gravă.

Fiind cu totul de acord cu punctul dv. de vedere, am vrut să verific numai – în comparație cu punctul de vedere al Ministerului Agriculturii și al Regimului Silvic – am vrut să verific proiectul dv. de lege și să văd dacă rezultatele la care duce sunt suficiente. Cu alte cuvinte, împărtășim în totul punctul dv. de vedere că trebuie să facem imposibilul pentru a spori suprafețele de împădurire ...

G-ral C. Voiculescu: Până la 300.000 ha.

M. Antonescu: ... suprafețe lipsă, și din lipsa cărora o mare parte din structura agrară suferă, iar o mare parte din populația Basarabiei nu poate obține tot randamentul pe care trebuie să-l aducă acele terenuri; împărtășim părerea că pădurile sunt esențiale pentru economia națională și că trebuie să avem o bună distribuție a lor pe întreg teritoriul țării; din această cauză am împărtășit în totul soluțiunile propuse de dv., precum și decretul propus de dv.

Casa Pădurilor, mai exact Regimul Silvic, a făcut un raport, în care ar vrea să meargă chiar mai departe. Astfel, voiește Regimul Silvic să vă propună dv. ca proiectul dv. să devină mai general, dv. primind în realizarea acestui program de împădurire concursul mai multor organe. Așa, de exemplu, trebuie să creăm păduri comunale – și dv. le aveți în proiect – dar alături de acestea trebuie să creăm păduri pentru apărarea națională, pe care le-a cerut și Marele Stat Major.

G-ral C. Voiculescu: Deosebit am făcut această chestiune.

A. Pană: Trebuie să meargă mână în mână.

M. Antonescu: Mai trebuie ca, în același proiect, să se treacă un plan complet de împădurire. Dar acest lucru nu poate să fie trecut în planul de împădurire a unei

provincii și, iarăși, nu se pot face mai multe proiecte. Pe de altă parte, mai e și problema care privește zona drumurilor; apoi și calea ferată are nevoie de împăduriri.

G-ral C. Voiculescu: Intră în programul nostru.

M. Antonescu: Sunt apoi perdelele de protecție. Astfel, protecția agricolă, care intră într-un plan întreg al Ministerului Agriculturii, despre care am vorbit cu dl. ministru Pană. Toate acestea sunt chestiuni care intră în programul Ministerului de Domenii. De aceea, vă rog ca să vă coordonați inițiativa dv. și în ce privește proiectul cu sporirea împăduririi. Aceasta, pentru că dv. aveți conducerea întregii acțiuni în Basarabia și să nu se întâmple să avem zece proiecte de activitate, zece proiecte de probleme, zece proiecte de soluții asupra aceleiași chestiuni, ci să fie un singur proiect.

Eu vă dau dosarul și vă rog să vă înțelegeți cu dl Pană și cu Marele Stat Major asupra acestei chestiuni, pentru ca decretul să cuprindă toate aceste dispozițiuni.

Mergem mai departe: trecem la chestiunile în legătură cu Guvernământul Bucovinei.

Prima chestiune: „Situția creditului pe mai-iunie 1942“.

G-ral C. Calotescu: Este situația creditului în genere, nu numai a creditului pe mai-iunie.

De multă vreme cerem credite; din noiembrie. Dl Mareșal a fost la noi în aprilie; a ordonat să se dea 800 milioane – 1 miliard lei credite. După două luni, a venit dl ministru de Finanțe și cu un reprezentant al Creditului Industrial. S-a hotărât fiecărui industriei cât credit să i se dea.

Din mai, însă, și până acum, nu s-a dat nici un ban. Vasăzică: de două luni, după venirea dlui ministru de Finanțe, și de patru luni, după venirea dlui Mareșal, industriașii n-au obținut nici un ban.

I. N. Fițescu: Nici un ban?

G-ral C. Calotescu: Dacă de la 100 milioane am primit 60 milioane ...

I. N. Fițescu: Vasăzică, s-a primit.

G-ral C. Calotescu: Nu este din vina Creditului Industrial, ci a unei legi care a intervenit între timp și care a complicat acordarea de credite. Am făcut un memoriu.

M. Antonescu: Prin urmare, legea, în loc să ajute, a îngreunat situația.

Vedeți, domnilor miniștri, eu am, uneori, nu știu ce rezistențe de instinct. Dl decan știe cât am ținut acest decret cu românizarea înainte de a-l promulga – a stăruit dl ministru Dragoș – eu am vrut să limitez activitatea românizării numai în domeniul comerțului, ca să nu mergem la dispoziții generale.

G-ral C. Calotescu: Am și un memoriu ...

I. N. Fițescu: Dați-mi voie: am sesizat și pe dl Mareșal și Președinția Consiliului de Miniștri și pe dl ministru de Finanțe. A intervenit o lege. Înainte de a interveni această lege, în iulie, în luna trecută, Creditul Industriei, potrivit sugestiunilor făcute de dl ministru al Finanțelor, care a fost la fața locului pentru a distribui credite, a luat în cercetare cererile și ele au fost examinate de Consiliul Creditului Industrial, care a cercetat chestiunea. Industriașii se împart în două categorii: industriașii proprietari de întreprinderi și industriașii noi, care au luat întreprinderea cu arendă de la Guvernământ. Cei mai mulți sunt acești noi industriași.

Industriașii vechi au garanții reale, ceea ce face ca lucrul să fie mai ușor cu ei. Partea mai grea este pentru industriașii noi, care nu pot depune garanții și gospodărirea cărora este vremelnică. Acestora le trebuie credite pentru materii prime și ca să finanțeze manopera.

Creditul Industrial a decis ca tuturor să le dăm creditele necesare pentru procurarea de materii prime; iar, în loc de garanții reale, să depună în gaj aceste materii prime, și sub un control – relativ sever – din partea Creditului Industrial, pentru ca aceste materii prime să meargă la producție, pentru ca astfel Creditul Industrial să se despăgubească.

După ce am aprobat credite de 800 milioane lei circa, a intervenit o lege – probabil că legea este făcută în colaborare cu Subsecretariatul de Stat al Românilor și cu Banca Națională – a intervenit un decret-lege, prin care acestor industriași arendași să li se acorde credite de românizare, supunând creditele de românizare controlului și al Băncii Naționale.

Atunci, toate acordările de credite, date de noi, a trebuit ca fiecare categorie din aceste credite să suporte aceeași măsură – au trebuit să treacă pe la Banca Națională.

M. Antonescu: În forma definitivă a decretului?

I. N. Fițescu: Da.

M. Antonescu: Chiar pentru industriași?

I. N. Fițescu: Da.

M. Antonescu: De ce ați lăsat?

I. N. Fițescu: Am venit la dv.

M. Antonescu: De cine este semnat decretul?

I. N. Fițescu: De dv.

M. Antonescu: Dar dv. mi-ați spus, până la urmă, că v-ați înțeles cu dl Dragoș pentru limitarea acestei activități numai în domeniul comercial.

I. N. Fițescu: Însă Banca Națională și-a arogat acest drept, pentru că Banca Națională dorește – o dorință legitimă – ca toate creditele să pornească de la dânsa și să nu se facă nimic fără ultimul cuvânt al Băncii Naționale.

Și atunci Banca Națională examinează fiecare credit în parte – o birocrație care durează. Și, la început, la câte unele, mi-au spus: „Nu suntem de acord să dăm credit“.

M. Antonescu: Vă mulțumesc pentru explicații, dle decan.

Pe dl guvernator al Băncii Naționale îl rog să trimită astăzi lista tuturor creditelor cerute; pe dl decan Fițescu îl rog să-mi dea lista tuturor întârzierilor făcute de Banca Națională. Voi trimite Băncii Naționale o adresă, prin care îi cer răspunsul într-o săptămână, sau modific legea.

I. N. Fițescu: Am intervenit pe lângă dv.

M. Antonescu: N-am primit nimic.

G-ral N. Stoescu: Am convocat pe dl Teodorescu, administratorul delegat al Băncii Naționale, căruia îi revine sarcina aceasta. I-am arătat nota de la dl Fițescu și l-am rugat ca într-o săptămână să soluționeze chestiunea, pentru că nu este de admis ca această procedură să dea peste cap producția din Bucovina.

Mai mult decât atât: am rugat pe dl Teodorescu să ne facă sugestii asupra modificării legii, fiindcă este un impediment.

G-ral C. Calotescu: Același lucru și cu Creditul Agricol.

M. Antonescu: Să mi se dea decretul din iunie pentru creditele de românizare ...

I. N. Fițescu: Este Decretul-lege nr. 449, din 5 iunie, prin care s-au pus la dispoziție 3 miliarde.

M. Antonescu: Prin urmare, rămâne stabilit acest lucru: dacă în termen de o săptămână Banca Națională nu dă răspunsul, modific decretul.

I. N. Fiñescu: Banca Națională trimite răspunsul așa, fără nici o motivare: „Nu suntem de acord“.

G-ral C. Calotescu: Mai sunt alte piedici. Întâi, se cer o mulțime de acte și, după ce ai reușit să le aduci, se cer apoi alte acte. Trec astfel două luni și se taie creditele.

M. Antonescu: N-a rămas să se dea direct de Creditul Industrial?

I. N. Fiñescu: Dar, întrucât Banca Națională suportă 25% riscuri împreună cu Statul, zice: „Nu se vor acorda credite decât unde vreau eu“.

G-ral N. Stoenescu: Atunci și eu trebuie să cer ...

M. Antonescu: Trebuie să existe un singur organ de control. Decretul nu prevede aceasta. Prevede controlul, dar nu un control individual cu acte.

G-ral C. Calotescu: Controlul îl face Creditul Industrial.

I. N. Fiñescu: Niciodată Banca Națională n-a pierdut cinci centime.

M. Antonescu: Foarte bine. Voi vedea și voi modifica; voi arăta că numai prin Creditul Industrial se îndeplinește.

G-ral C. Calotescu: Creditul Industrial a verificat.

M. Antonescu: Alte chestiuni în legătură cu creditul mai aveți?

Să-mi dați și nota dv., dle Calotescu.

G-ral C. Calotescu: Conform aprobării dv., avem și pe reprezentantul industriaișilor aici, pe dl dr. Noveanu.

M. Antonescu: Pentru că îl văd după multă vreme pe dr. Noveanu, după ce mi-a cerut să meargă în străinătate, în Germania, în Italia, țări pentru care am primit informarea că, ducându-vă acolo, dle Noveanu, v-aș fi organizat o călătorie lipsită de rezultate – am întrebat și pe dl ministru Clodius, era și dl Marinescu, când am discutat această problemă, și care mi-a spus că în Germania, a se duce cineva acolo, este a merge într-o țară unde exportul este organizat de Stat și unde nu mai este, din acest punct de vedere, nici un fel de libertate contractuală – înlesnindu-vă această călătorie ca să vă duceți acolo, ar fi însemnat să vă pierdeți vremea. În Italia, de asemenea. Avem tocmai în acest moment o ofertă de textile – asupra căreia avem dificultăți de achiziționare – pentru Stat și pentru nevoile Armatei, și pentru nevoile de aprovizionare. În această privință, m-am înțeles cu dl ministru Marinescu ca să stabilim acest principiu: Statul face toate eforturile ca să aducă toate textilele și, prin dv., face distribuția pentru Bucovina și pentru industria de textile din Bucovina.

Acestea au fost motivele pentru care, în interesul unui rezultat efectiv, am socotit că este nepotrivit ca să dau o aprobare, care nu v-ar fi dus la nimic, dle Noveanu.

Pentru chestia creditelor sau a materiilor prime, mai aveți o dorință?

V. Noveanu: Dle președinte, dacă n-am insistat nici atunci mai mult ca să vin la dv., aceasta se datorește și faptului că în străinătate nu mă puteam duce fără bani. Achiziționările de material în străinătate sunt în funcțiune de credite. Or, când am văzut că se tergiversează la infinit, am renunțat să vă mai necăjesc.

M. Antonescu: Era și problema de deize. Și noi – Statul însuși – aveam problema de deize atunci pentru textilele din Italia.

V. Noveanu: Realitatea pentru noi este dezastruoasă, atât din punctul de vedere al aprovizionării cu materii prime, cât și din punctul de vedere al capitalului. Realmente – vorbesc de Bucovina – ne trebuie capital pentru aprovizionarea cu materii prime.

Am văzut câteva rapoarte, făcute de Banca Națională, în care se spune – era vorba de întreprinderea „Tricotanin” – că a realizat 20 milioane beneficii, fără să se gândească – cu toate că nu este real – că, în momentul când le-ar băga în materii prime, ajung pentru maximum două luni de zile.

În consfăturile pe care le-am avut, din cauza dificultăților puse pentru realizarea creditului de românizare, ne-am adresat Creditului Industrial ca să căpătăm credite bancare, după cum ne sfătuisese dl. Fițescu, renunțând complet la creditul de românizare.

Dacă dl. profesor Fițescu este de părere, renunțăm la acel credit de românizare, pe care nu-l vom primi niciodată.

M. Antonescu: Și ce credeți că veți primi?

I. N. Fițescu: Totul este în legătură cu concursul Băncii Naționale. Am disponibilități; dar n-am suficiente disponibilități.

M. Antonescu: Am și luat decretul. Dv. știți că Banca Națională ne-a spus că nu ne dă. Am discutat cu dl. ministru de Finanțe. Ați avut decretul și la Delegația Economică. Într-o Delegație, cu Banca Națională și dl. Dragoș, Banca Națională spunea că ne-ar putea da 3 miliarde.

I. N. Fițescu: Acele 3 miliarde erau pentru lână. Am rezolvat chestiunea. Aici este vorba de 800 milioane pentru Bucovina. Este cu totul altceva.

M. Antonescu: Este tot în același cadru.

I. N. Fițescu: Nu este aceeași chestiune. Este altă chestiune. Pentru lână, nu este românizare; este credit bancar. Atunci era discuția în Delegația Economică. Am rezolvat chestiunea pentru lână. Acum se pune problema numai pentru finanțarea cumpărării de materii prime în Bucovina, care este pusă creditului de românizare. Banca Națională nu zice că nu dă; dar verifică. Și dacă găsește că o întreprindere a avut câștiguri, nu-i mai dă. Dar unii au avut câștiguri mari, pe care le-au retras din întreprindere, le-au scos afară. Dar, din punct de vedere comercial, nu mă interesează dacă au avut câștiguri, dacă cineva e bogat sau nu – și cu atât mai mult îi dau dacă este bogat – și dacă mă lasă să diriguesc eu creditul. Eu dau. Dacă Banca Națională are altă politică decât politica guvernului, atunci nu dau decât în mică măsură.

M. Antonescu: Dle decan, îmi aduc aminte. Se spunea așa: Banca Națională a României va recomanda cererea adresată ei direct instituțiilor de credit, prevăzute în această lege. Cererile adresate direct instituțiilor de credite vor fi trimise de acestea, după examinare, Băncii Naționale a României, spre apreciere. Spre apreciere, dar nu pentru aprobare.

I. N. Fițescu: E mai rău decât aprobarea, aprecierea. Așa interpretează consiliul Băncii Naționale.

M. Antonescu: Nu este acesta sensul. Nu este mai rău dacă o instituție de credit cere aprecierea Băncii Naționale.

I. N. Fițescu: Și eu pun semnătura mea pe poliță.

M. Antonescu: Desigur. Aici nu este numai cererea solicitatorului, este și judecata făcută asupra instituției de credit, care adaugă la garanția solicitatorului propria ei solvabilitate. De aceea, este vorba de aprecierea Băncii Naționale.

I. N. Fițescu: Aprecieri înseamnă că mă duc la Banca Națională cu portofoliul meu, care apreciază portofoliul de scont și hotărăște dacă îmi dă sau nu.

M. Antonescu: Atunci s-a dat altă semnificație cuvântului apreciere.

Când am citit decretul, ca jurist, am făcut deosebirea între apreciere și termenul de mai jos, care zice: Toate împrumuturile, definitiv aprobate; ceea ce arată că aprecierea și aprobarea nu înseamnă același lucru, ci sunt cu totul altceva, unul față de celălalt. Așa spune decretul mai jos.

Eu mi-am închipuit că aceasta este o consultare reciprocă între Banca Națională și instituția de credit, care dă împrumutul, pentru ca împreună să controleze solvabilitatea solicitatorului și împreună să găsească mijloacele de garantare a împrumutului acordat. Acesta este sensul textului, dar nu că Banca Națională este tutorele, de care depinde aprobarea sau dezaprobarea unui împrumut, pentru că, domnilor miniștri, atunci pentru ce mai aveam nevoie de o lege specială.

I. N. Fișteșcu: Pentru suportarea riscurilor.

M. Antonescu: Faceți atunci un decret în care spuneți: Banca Națională poate să-și asume ea derogarea de la legile în vigoare, să-și asume 20% din pagubă pentru împrumutul acordat cu scopul de românizare.

I. N. Fișteșcu: S-a făcut legea aceasta mare ca să se vină în ajutorul C.N.R.-ului. Toate dispozițiunile dinainte erau ca să dea posibilitatea aceasta C.N.R.-ului, pentru aprovizionare.

M. Antonescu: Am înțeles problema și o voi soluționa, pentru ca Banca Națională să-și păstreze toate drepturile. V-aș ruga chiar să-mi faceți o notă, dle Fișteșcu, cu toată experiența dv. de la Creditul Industrial și Centrul de Românizare.

I. N. Fișteșcu: Banca Națională astăzi îmi respinge și peste o săptămână îmi admite o cerere.

M. Antonescu: Să-mi semnați această situație, vă rog.

V. Noveanu: Până când se va rezolva această problemă, noi vom ajunge în stare prefalimentară.

I. N. Fișteșcu: Nu se va întâmpla.

V. Noveanu: Din moment ce o industrie are nevoie de minimum 600 milioane – 700 milioane credite și nu capătă un singur ban, vă întreb ce va face?

M. Antonescu: Dle Noveanu, cum ați venit cu cererea pentru plecarea în străinătate, de ce nu mi-ați dat o telegramă în acest sens. Eu sunt ghicitor?

V. Noveanu: Nu sunteți ghicitor, dar ...

I. N. Fișteșcu: Mă mir cum nu vi s-a dat nota mea.

M. Antonescu: N-am primit. Celelalte note ale dv. le am aici.

I. N. Fișteșcu: V-am trimis-o și am trimis-o și dlui ministru de Finanțe și la Banca Națională ...

M. Antonescu: Mie?

I. N. Fișteșcu: La Președinție; la dosarul „Bucovina”. Am înaintat copii. Este un dosar la Președinție, pe care l-am numit „Bucovina”, la care trimet toate actele acestea.

M. Antonescu: Nu mi s-a dat nimic.

I. N. Fișteșcu: Eu trimit la dosarul cu acte „Bucovina”.

M. Antonescu: Să se aducă dosarul „Bucovina” cu toate actele trimise de dl decan Fișteșcu și să se isprăvească cu birocrăția. Le-ați trimis dosarului, nu mie.

I. N. Fișteșcu: Sunteți foarte ocupat.

M. Antonescu: Sunt mai mulțumit să iau măsuri din timp.

V. Noveanu: Mai am o altă chestiune. Iată ceea ce se întâmplă din punct de vedere practic: Ministerul Economiei Naționale ne-a repartizat pentru Bucovina 50.000 kg bumbac. N-avem bani.

I. N. Fițescu: Dau mâine eu, pentru bumbac.

M. Antonescu: Iată că avem bani. Dl decan Fițescu vă va da bani.

Prin urmare, luăm act că dl decan Fițescu va pune la dispoziție creditele necesare pentru achiziționarea bumbacului aprobat de Ministerul Economiei Naționale și necesar industriei din Bucovina.

V. Noveanu: Mai am chestiunea taxelor de consumație și taxelor de 4%, asupra schimbului, pe care le-am cerut de la Ministerul de Finanțe ...

G-ral C. Calotescu: Am făcut raportul.

V. Noveanu: ... și care nu s-au rezolvat, probabil, din spirit de administrație.

M. Antonescu: Ați propus taxe pe beneficiile realizate anul trecut la materiile prime? Nu vă speriați, este o simplă glumă.

V. Noveanu: Într-un an sau doi, veți avea aceste rezultate. Fără aceste avantaje enorme, pe care le recunosc pentru industria Bucovinei, nu putem crea o industrie românească. Aceste beneficii însă vor scădea.

M. Antonescu: Treceți la dl ministru de Finanțe ca să examineze chestiunea.

V. Noveanu: Noi nu putem face investiții, în calitatea noastră de arendași, fiindcă, în această calitate, orice investiție se face foarte greu. Dar, aceste întreprinderi ca să trăiască, pentru ca Statul să nu aibă deficite, trebuie să fie posibilitate de investiții; trebuie să avem această posibilitate. De altfel, investițiile se fac pentru Stat.

M. Antonescu: Dle Noveanu, va trece dl guvernator mâine la dl ministru de Finanțe.

I. N. Fițescu: Dau bani, dacă prin lege se acordă privilegii și asupra proprietății Statului și mi se asigură posibilitatea rambursării sumelor.

G-ral C. Calotescu: O aveți de la lege.

I. N. Fițescu: N-o am. Dumnealui este arendaș, nu e proprietar. Sunteți în eroare. Nu pot avea privilegii asupra proprietății Statului.

V. Noveanu: Aceste întreprinderi se vor distruge, se vor ruina încetul cu încetul, dacă nu pot face investiții.

M. Antonescu: Aici nu este vorba de investiții. Este alta problema. Se pune chestiunea garantării investițiilor din partea împrumutătorului. Dacă ar fi un simplu particular, împrumutătorul își ia ipotecă, gaj, folosește toate mijloacele garanțiilor reale, pe care poate să i le ofere întreprinzătorul, arendașul. Fiind, însă, un fond al Statului și asupra lui neexercitându-se decât un drept dearendă, atunci trebuie ca Statul să consimtă sau să recunoască posibilitatea arendașului de a afecta fondul, sau să constituie el un drept real, un drept de ipotecă asupra fondului, cu obligația investițiilor, firește.

M. Vulcănescu: Cu condiția ca investițiile să-i rămână lui.

M. Antonescu: Rămân Statului; îi rămân de la sine. Singura condiție este ca Creditul Industrial sau instituția împrumutătoare să controleze întrebuințarea creditului acordat și să nu dea această sumă decât numai pentru investiții și constatând că investițiile au fost făcute, Statul neputând recunoaște valabilitatea, opozabilitatea ipotecii decât în măsura în care investiția a fost efectiv făcută. Trebuie să dăm și Statului o garanție.

I. N. Fiñescu: Da. Dacă se plătește o mașină prin mine, dacă prin mine se face cumpărarea mașinei și merge mașina acolo și devine imobilă prin destinație, eu iau ipotecă generală; chiar dacă mașina ar dispărea, eu trebuie să fiu despăgubit, fiindcă am luat ipotecă asupra ei. Sunt oarecare riscuri, deci, pentru Stat.

M. Antonescu: Este problema imobilelor prin destinație.

I. N. Fiñescu: Când expiră contractul de arendare și Statul n-are mașina, eu trebuie să-mi iau mașina. Acesta este pericolul arendașiei.

G-ral N. Stoenescu: Dv. vreți, dle Noveanu, să faceți investiții.

V. Noveanu: Trebuie să adaptăm.

G-ral N. Stoenescu: Adaptare însemnează spor. Deci, aveți nevoie de fonduri de investiții. Dar bunul realizat este al Statului. Dv. vă înscrieți în inventarul dv. cu acest plus. Atunci Creditul Industrial, ca să vă acorde aceste credite, are nevoie de garanția Statului?

I. N. Fiñescu: Am nevoie de o lege, care să mă pună la adăpost de pagubă.

M. Vulcănescu: Vreți să se poată face ipotecă asupra investițiilor.

G-ral N. Stoenescu: Mai este o chestiune: cum se va face amortizarea acestui împrumut? Amortismentele cine le plătește? Arendașul. În momentul când se vinde bunul, trece asupra Statului. Îl lichidează. Dar fără lichidare? Arendașul trebuie să sporească arenda, pentru că s-au făcut ameliorări. Vă luați angajamentul amortismentului?

V. Noveanu: Din moment ce îmi iau obligația de a face o îmbunătățire, de a face investiții, completări de instalații, eu, față de Creditul Industrial, eu răspund. Dar Creditul Industrial spune: Nu sunt mulțumit cu răspunderea d-tale, pentru că acea mașină, când n-o mai ai în proprietatea d-tale, ci ai băgat-o în întreprindere, eu ce fac? Cu alte cuvinte, Creditul Industrial spune că este nemulțumit numai cu garanția d-tale, arendașul, pentru că d-ta, arendașul, nu poți amortiza aceste instalații în acest interval de timp. Ce se cere? Garanția proprietarului direct, deci a Statului, pentru amortizarea capitalului pe care eu, Creditul Industrial, îl pun în această investiție. Aceasta este problema.

Și atunci se poate răspunde: Statul n-are posibilitatea să dea dlui Fiñescu această garanție, dar atunci investițiile nu se pot face.

G-ral N. Stoenescu: Se pot, dar cu o singură condiție: ca dv., arendașii, să suportați sporirea arendeii cu cota de amortisment respectivă.

V. Noveanu: Este și normal să fie așa.

G-ral N. Stoenescu: Prin urmare: sporirea arendeii cu cota de amortisment respectivă.

V. Noveanu: Dar mai este o posibilitate, anume aceea ca Guvernământul să dea posibilitatea să se facă aceste investiții.

G-ral N. Stoenescu: N-avem bani.

I. N. Fiñescu: Vom găsi o formulă.

M. Antonescu: Prin urmare, vă rog să faceți un proiect.

I. N. Fiñescu: S-ar putea face chiar o participare a Statului în aceste industrii, trecând fabricile unora dintre arendași.

G-ral C. Calotescu: Sigur. Aceste fabrici se vor vinde pe baza legii din 26 mai. Aștept numai convenția cu dl Dragoș, ca să vând.

G-ral N. Stoenescu: Nu vă grăbiți. Fondul acesta va fi necesar să-l păstrăm, pe cât ne vor permite puterile Tezaurului Statului, ca să fie rezervă de capital românesc la finele războiului, pentru marile planuri de investiții. Eu nu trebuie să-l atac.

I. N. Fiñescu: În legătură cu Basarabia și Bucovina: Creditul Industrial are unele creanțe în Basarabia și Bucovina asupra fabricilor trecute în proprietatea Statului. Ele au fost date cu arendă. Noi facem oarecari investiții în Basarabia și Bucovina. Ar trebui ca creanțele noastre ipotecare ...

G-ral C. Voiculescu: N-am fost sesizați că le aveți. Cum a fost chestiunea cu Creditul Urban, cu locuințele? Aceștia și-au trecut din vreme asupra lor toate drepturile.

I. N. Fiñescu: Am dat lista și dlui ministru de Finanțe și am sesizat și pe dl prim-ministru.

G-ral N. Stoenescu: Eu nu sesizez decât chestiuni pe care le-am pus la punct. Dl Fiñescu are și ipotecă asupra fabricilor distruse de ruși.

I. N. Fiñescu: Vorbesc numai de acelea care funcționează.

G-ral N. Stoenescu: V-am spus că este logic să treacă asupra noastră aceste sarcini, dar numai pentru ceea ce există.

V. Noveanu: Dați-mi voie să mai ridic o chestiune: cu afirmația dlui profesor că creditele de ordin industrial se pot rezolva ușor, se pune, însă, problema creditului comercial. Nu știu ce facem cu creditul comercial. Este o problemă mai gravă, pe care numai Creditul Industrial are posibilitatea de a o rezolva.

I. N. Fiñescu: În parte.

V. Noveanu: Creditele pentru industrii pot fi rezolvate prin Creditul Industrial. Ele sunt presante, dar nu ca acelea pentru comerț, care se găsesc într-o situație quasinenorocită, fiindcă nu există posibilitate de credit în Bucovina.

Nici Creditul Industrial, nici Institutul de Credit Românesc n-au putut rezolva problema. Ni s-a spus că acesta din urmă va face sucursale la fața locului, dar au trecut două, trei luni și aceste sucursale n-au fost înființate.

Este o chestiune într-adevăr națională această problemă a creditelor meșteșugărești – care acum se pot acorda mai ușor prin instituția respectivă – și a creditelor comerciale. Noi am văzut de la început că această problemă va fi greu de rezolvat și am vrut să înființăm o bancă cooperativă, dar I.N.C.O.O.P.-ul nu și-a dat asentimentul.

G-ral N. Stoenescu: N-ar servi la nimic, o astfel de bancă.

I. N. Fiñescu: Vedeți, domnilor miniștri, că în ceea ce privește creditele necesare industriei, mare parte din ele sunt credite teoretice, pentru că depind de materia primă, care trebuie cumpărată. Astfel, am dat industriilor credite teoretice în valoare totală de 800.000.000 lei. Dar când se vor realiza ele?

Acum este o mare suferință în ce privește creditele comerciale. Noi, Creditul Industrial, am înființat, după sugestia Băncii Naționale, împreună cu Fondul Național Bisericesc, Banca Nordului, care este, în același timp, și sucursala Creditului Industrial pentru Bucovina. Banca Nordului a început să lucreze; este singura bancă creată din București, care lucrează la Cernăuți, fără să mai fie nevoie de corespondență cu noi și de aprobări. Însă, și aici este nevoie de acordul Băncii Naționale, care trebuie să dea Băncii Nordului posibilități de finanțare comercială, ca să nu mai fie nevoie să se creeze și alte bănci mici, nesigure. Banca Nordului a pus piciorul acolo, lucrează, are sprijinul Creditului Industrial, pe care îl reprezintă – și acolo este Statul și Banca Națională –, deci trebuie să fie încurajată.

G-ral N. Stoenescu: Dar soluția dv. are un inconvenient: creditele acordate de dv. sunt scumpe; se dau cu 7%.

V. Noveanu: Cu 7% plus 3%, adică cu 10%.

I. N. Fiñescu: Dar în comerț cât se câștigă? Băncile particulare dau împrumuturi pe 14 și pe 15%.

G-ral N. Stoenescu: Eu am renunțat la impozitele din Bucovina. Aș ruga și băncile să renunțe la o parte din beneficii, pentru sprijinirea activității comerciale din această provincie.

I. N. Fiñescu: Nu este o problemă de dobândă; este o problemă de bani.

V. Noveanu: Exact.

I. N. Fiñescu: Dacă s-ar putea să se dea împrumuturi cu un scont mai mic, ar fi mai bine. Să nu stea Banca Națională mereu să socotească dobânda.

M. Antonescu: Vă rog să-mi faceți o notă asupra situației creditelor. Dv., dle g-ral Calotescu, ați expus toate cererile care s-au făcut și ceea ce s-a acordat până astăzi?

G-ral C. Calotescu: Am arătat ce a acordat Creditul Industrial și ce greutate face Banca Națională la aprobarea creditelor.

M. Antonescu: Ați menționat?

G-ral C. Calotescu: Da, dle prim-ministru.

G-ral N. Stoenescu: În legătură cu chestiunea aceasta, dl Noveanu mi-a adus un studiu, pe care i l-am cerut când am fost la Cernăuți, privitor la sumele necesare întreprinderilor comerciale din Bucovina. Am sesizat pe dl Dragoș, rugându-l să înființeze o sucursală a Institutului de Credit Românesc la Cernăuți; Domnia-sa, însă, a înființat o sucursală la Bacău. De ce la Bacău, și nu la Cernăuți? Regret că această filială nu s-a înființat la Cernăuți.

M. Antonescu: Dl Dragoș va înființa imediat câte o filială a Institutului de Credit Românesc la Cernăuți și la Chișinău, pentru ajutorarea comerțului, prin acordarea de credite de românizare întreprinderilor din aceste provincii.

V. Noveanu: Oare cât va dura acest lucru, dle prim-ministru?

M. Antonescu: Ce să dureze?

V. Noveanu: Înființarea sucursalei.

M. Antonescu: Nu este vorba de aceasta: problema înființării acestei sucursale n-are nici un raport cu problema creditului, pe care o voi rezolva cel mai târziu săptămâna aceasta. Dacă Banca Națională nu acordă credite, am să dau dlui Fiñescu dreptul exclusiv să acorde credite, comunicând Băncii Naționale cererile ce vor fi înaintate, pentru apreciere, în cadrul legii. Dl decan Fiñescu vă va pune la dispoziție toate sumele necesare. Rămâne ca d-sa să vă propună textul decretului, înțelegându-se cu dv. și cu dl ministru de Finanțe în ceea ce privește formula tehnică, pentru ca investițiile să fie opozabile Statului și garanțiile reale cerute de Creditul Industrial să fie acordate. Prin același decret, creăm Creditului Industrial posibilitatea de a spori creditele de investiții, de care aveți nevoie.

În această chestiune, dl ministru Dragoș va prezenta imediat un raport asupra termenului în care va instala două sucursale, la Cernăuți și Chișinău. I se va arăta dlui ministru Dragoș surprinderea mea că a început cu înființarea unei sucursale la Bacău, mai ales că dl ministru al Finanțelor solicitase înființarea uneia la Cernăuți.

Înainte de a trece la celelalte chestiuni din ordinea de zi, referitor la care trebuie să luăm oarecare măsuri de ordin general, și fiindcă dl ministru Bușilă trebuie să meargă la gară, unde are de primit un coleg străin, aș dori să iau în discuție trei chestiuni care privesc Ministerul Lucrărilor Publice.

Prima este privitoare la renunțarea Căilor Ferate la o cotă de cărbuni, pentru a putea face față nevoilor de aprovizionare a fabricilor de zahăr, ce trebuie să intre în funcțiune în toamnă.

Ținând seama de situația intrărilor de cărbuni, care nu este strălucită, de ritmul cu care intră cărbunii din Germania la noi în țară – un vagon pe zi, în loc de două sau trei vagoane, cât a fost promis –, ca să se acopere fâgăduielile din noiembrie anul trecut, când am fost întrebat care este cota de cărbuni de care avem nevoie, care este minimul cantității de cărbuni pe care trebuie să o avem în țară, ca să putem face treptat, treptat substituirea combustibilului de lichid cu combustibil solid, iar eu am indicat 50.000 tone pentru depozitele inițiale și câte 50.000 tone lunar pentru consumația obicinuită, dacă s-ar calcula totalul acestor cote lunare de la decembrie și până acum, ar însemna ca acum să intre în țară câte 8 sau 9 trenuri de cărbuni pe zi, ca să se acopere cantitățile fâgăduite.

Între timp, noi am exportat, totuși, foarte mult petrol. Eu voi face o notă Legației Germane în această privință. Rog și pe dl ministru Marinescu să stăruie pe lângă dl Neubacher, atrăgându-i atenția că nu vom mai putea da, începând de la septembrie, nici cotele de petrol din program, cu atât mai puțin orîșice fel de suplimente, înaintea de a ne fi format stocurile de petrol și cărbuni necesare pentru consumul intern.

În al doilea rând, avem nevoie de combustibilul necesar fabricilor de zahăr. Aceste fabrici, dacă nu lucrează, nu numai că se distrug, dar ele constituie o primejdie a economiei noastre și o imposibilitate a valorificării producției noastre de sfeclă. Este lipsit de sens ca să nu luăm măsuri și să continuăm cu un export, care ajunge să răstoarne o producție industrială, cum este cea de zahăr.

Deocamdată, rog pe dl ministru Bușilă să-mi facă o notă, ținând seama de planul acesta care a fost stabilit la 29 noiembrie –, vă amintiți, dle ministru, că atunci când am fost la Berlin, am discutat acest lucru; prin urmare, de la decembrie, ar fi trebuit să urmeze lucrările. De atunci, dl Clodius mi-a comunicat o acceptare de principiu, discutând numai dacă trebuie să ne dea inițial 50.000 sau 60.000 tone.

C. Bușilă: V-a comunicat la telefon.

M. Antonescu: Vă rog să-mi trimiteți această notă mâine-dimineață, pentru că o voi pune în legătură cu exporturile de petrol. Vă rog să-mi arătați care ar fi fost cantitățile de cărbuni, care ar fi trebuit să intre în țară, conform acestui angajament, cu 60.000 tone inițial și 50.000 tone lunar, cu scopul de a substitui combustibilul lichid de la Căile Ferate; care sunt intrările de atunci și până astăzi; care sunt necesitățile de astăzi, ca să substituim la Căile Ferate combustibilul lichid prin combustibil solid și care sunt necesitățile industriei din Transnistria, care ar urma să fie deduse din stocurile Căilor Ferate.

Vi s-a comunicat vreun plan din partea dlui guvernator Alexianu? Vă rog, dle Alexianu, să luați legătură cu dl Bușilă.

Gh. Alexianu: Am nevoie de 10.000 vagoane de cărbuni pe an și mie îmi dă acum Calea Ferată numai câte 300 vagoane pe lună, ceea ce este absolut insuficient.

M. Antonescu: În nota pe care mi-o veți trimite, vă rog să menționați, dle ministru Bușilă, că angajamentele dintre Transnistria și Căile Ferate trebuie să fie sporite și că, față de această necesitate, Căile Ferate trebuie să dea Transnistriei din disponibilul de cărbuni, pe care îl are, până la 10.000 vagoane anual, nu numai 3600 vagoane, cât a dat până acum.

C. Bușilă: Vă atrag atenția că am comunicat dlui ministru al Economiei Naționale că Direcția Căilor Ferate stă foarte prost cu cărbunii și păoura. Este necesar să se ia măsuri pentru activarea furniturilor de combustibil, pentru că vă dați seama ce ar putea să însemne blocarea Căilor Ferate în timp de război.

I. Marinescu: Începând din septembrie, dl președinte a dispus să reconstituim stocurile.

M. Antonescu: Vă voi arăta, într-o ședință viitoare sau când veți trece pe la mine, nota pe care o voi remite Legației Germane, cu condițiile în care noi am consimțit la aceste suplimente de contingente la export. Eu am anunțat oficial că, începând din septembrie, trecem la refacerea stocurilor pentru aprovizionarea cu combustibil a țării, în vederea iernii. Înainte de a face exportul de petrol și derivate, trebuie să ținem seama de nevoile noastre.

„Contractele de lucrări publice“.

Dl ministru Bușilă a discutat și a lucrat cu dl ministru al Finanțelor la Decretul nr. 106 din 1942. Întârzierea, care s-a pus atunci în rezolvarea problemei, pentru că erau atâtea greutăți și pentru că recunosc că Ministerul Finanțelor avea în față grava consecință a recunoașterii acestui drept de revizuire a tuturor contractelor, atunci când contractele de Stat se ridică la atâtea miliarde, toate acestea, firește, au putut să explice, în parte, pentru ce Decretul nr. 106 n-a reușit.

Cred că astăzi este neîndoielnic că Decretul nr. 106 n-a reușit, că el trebuie să fie amendat, că nu putem duce la faliment pe întreprinzătorii de lucrări publice, că, într-o perioadă de război, prin însăși condițiile naturale de transport și mână de lucru care, din cauza mobilizării, îngreunează opera de construcții, nu putem distruge aceste instituții, pe care trebuie să rezemăm mâine marea plan național de reconstrucții și de lucrări publice.

Prin urmare, din toate punctele de vedere, și din punctul de vedere al echității, și din punctul de vedere al conservării instituțiilor esențiale și producției și activității naționale, și din punctul de vedere al programului Guvernului pentru viitor, nu putem face o politică de distrugere a întreprinzătorilor de lucrări publice și a constructorilor.

Mi s-a semnalat că s-a făcut un proiect și că proiectul acesta a fost supus apoi unei comisii. Dv. știți, dle ministru Bușilă, fără ca aceasta să însemneze vreo critică, care este mentalitatea birocratică a unor funcționari și ideea aceasta a funcționarului, care nu vrea să-și ia răspunderea recunoașterii unui principiu de impreviziune sau a unui act oarecare.

Noi trebuie să mergem la un principiu curajos; noi trebuie să ne dăm seama că, dacă am fi făcut același lucru în primăvara trecută, acum un an și jumătate, când spuneam că, dacă pierdem vremea, materialele se vor scumpi și mijloacele de transport se vor împutina și, fatal, vom ajunge sau să ducem la faliment pe întreprinzători, sau să nu mai avem lucrări publice, sau să organizăm noi înșine, și pentru Stat și pentru particulari, imposibilitatea de a folosi în termenele de care avem nevoie aceste construcții, foarte multe din ele deja începute.

Pe de altă parte, ideea aceasta a fixării prețurilor pentru articolele care sunt supuse unui circuit internațional și nu pot fi stăpânite numai prin simpla noastră voință, mă determină ca, de asemenea, să cer măsuri de înțelegere, cercetând contract cu contract, ca să nu se facă abuzuri, pentru că erau contracte în care clauza de neprevăzut era susceptibilă de o foarte largă interpretare, dar să nu împiedicăm pe constructorii de bună credință să-și continue lucrările lor, acesta fiind însuși interesul Statului.

Vă rog să-mi spuneți când este gata acest decret.

C. Bușilă: Îl aveți acolo. Iată cum stă chestiunea. Sesizat de toate autoritățile, am convocat o comisie, care a făcut un proiect, împreună cu reprezentanții antreprenorilor. Am căutat să vedem dacă proiectul este aplicabil și am însărcinat pe un secretar general de la noi ca, împreună cu dl col. Emanoil, secretar general la Ministerul de Finanțe, și cu doi antreprenori, să facă un al doilea anteproiect.

Tabloul pe care vi l-am înaintat dv. este trecut în coloana întâia vechiul decret, în coloana a doua anteproiectul comisiei, în coloana a treia modificările introduse de cei doi secretari generali, iar în coloana a patra un alt anteproiect redactat de dl Fiñescu.

Deosebirea între cele trei anteproiecte este următoarea: Comisiunea care a lucrat la minister n-a lucrat practic; a fost de părere ca revizuirea să se facă anticipativ, adică din patru în patru luni, plecând de la data revizuirii înainte.

Dl col. Emanoil ca și dl Fiñescu sunt de părere ca această revizuire să se facă retroactiv: la patru luni să se facă revizuirea și să se aplice sporurile pentru perioada anterioară.

Natural că comisiunea a dat argumente pentru primul sistem și eu găsesc că aceste argumente sunt juste.

M. Antonescu: Atunci noi facem acum un decret modificabil peste patru luni.

C. Bușilă: Eu sunt de părere să rămână sistemul dlui Fiñescu și al dlui secretar general Emanoil. (Aprobări).

G-ral N. Stoenescu: De acord.

C. Bușilă: Dacă și dv., dle prim-ministru, sunteți de acord cu Consiliul, atunci proiectul poate fi aprobat.

M. Antonescu: Mai multă majoritate decât aveți, nu puteți spera; aveți unanimitatea. Prin urmare, adoptăm proiectul de decret al dlui Fiñescu.

I. N. Fiñescu: După patru luni de zile de la încheierea unui contract, el poate fi revizuit, pe baza unui indice special pentru fiecare categorie.

M. Antonescu: Acesta este textul pe care l-ați adoptat?

G-ral N. Stoenescu: Să-l văd și eu, fiindcă mă interesează.

C. Bușilă: Chestiunea a doua: este o diferență care urmează să se plătească; un aconto. Se cere 40% din valoarea lucrărilor, care mai sunt de efectuat; alți 40% din valoarea lucrărilor revizuibile. Este mai bună soluția a doua. Chestiunea a doua este de mică importanță. Se cere să se dea numai un aconto de 40% la restul lucrărilor, ceea ce nu însemnează mult, pentru că restul lucrărilor sunt de minimă importanță.

I. N. Fiñescu: Antreprenorii au de primit sume importante, dle ministru. Sunteți de acord să se dea?

C. Bușilă: Da.

M. Antonescu: Să se acorde.

I. N. Fiñescu: De îndată, pentru că atunci când va apare legea, antreprenorii vor avea importante sume de primit. Să li se dea un avans de 40% pentru lucrările efectuate, însă ținând seama administrația ...

C. Bușilă: Vom pune un articol tranzitoriu la urmă.

G-ral N. Stoenescu: Aceasta mă interesează pe mine, să se pună: **până la 40%.**

C. Bușilă: Mai am chestiunea următoare. Este un raport la dv. în această privință. Există un schimb internațional de corespondență poștală, raporturi legate prin convenții internaționale, cum sunt convențiile de la Buenos-Aires și de la Madrid,

convenții din care facem parte și noi. În afară de Uniunea Internațională, fiecare serie de State și-au creat Uniuni locale. Astfel sunt Uniunea Poștală a țărilor Americii de Sud, a Scandinaviei etc.

Ministerul Reichului german are intențiunea ca să creeze o Uniune Poștală și de Telecomunicație Europeană, în care intră Statele Europei Centrale, Statele Asiei, Ungaria și Statele neutre: Scandinavia, Suedia, Elveția, Spania, Portugalia etc.

Ne-a făcut o invitație ca să aderăm principal și noi.

Și atunci vă supun dv. și aprobării Consiliului de Miniștri chestiunea aceasta ca să autorizați ministerul meu și să răspundem Statului German că suntem de acord ca să luăm parte la consfăturile în vederea înființării Uniunii Europene și să dați delegație directorului general al Poștelor, care să cerceteze și să se ocupe de această chestiune, urmând să se facă o delegație, care să fie formată din experți ai celor interesați în comunicațiile poștale: Telegraful, Radio-comunicația, adică Radio-difuziunea, Societatea de Telefoane, C.E.C.-ul și administrația Căilor Ferate. Această lucrare va avea loc la toamnă, probabil.

Dacă sunteți de acord ...

M. Antonescu: Dar ce facem noi cu obligațiile de Uniune Internațională existente? Creăm o dublă Uniune?

C. Bușilă: Sunt mai multe State, care și-au creat Uniuni de interes local, fără ca să contrazică, prin aceasta, Uniunea Internațională. Statele au dreptul să se unească. De aceea v-am și citat adineauri o serie de State care au făcut așa.

M. Antonescu: Și ce facem atunci cu regimul de compensație și cu balansările de conturi?

C. Bușilă: Se fac în aceeași regulă internațională.

M. Antonescu: Atunci facem două serii de operațiuni: una, prin Uniunea de la Berna și, a doua, aceasta din urmă.

C. Bușilă: Uniunea Europeană, care se va crea, va crea și un regim special de transmitere a corespondenței în Europa. Va fi ceva în felul celor ce am făcut noi cu Germania. Pentru Germania punem aceleași timbre ca și cum am trimite corespondența în România.

M. Antonescu: Pentru Uniunea Poștală este ușor, dar mandatele nu mai funcționează din cauza miniștrilor de Finanțe. Dar pentru telegrafie, pentru normele de compensare, cum vom face, pentru că noi suntem Uniune Internațională și acum creăm și o Uniune specială.

C. Bușilă: Decontarea se face de la Stat la Stat, în interior.

M. Antonescu: Plătim două contribuții?

C. Bușilă: N-are importanță.

M. Antonescu: Bine. Dacă dv. propuneți această chestiune, bine.

C. Bușilă: O altă chestiune, tot în legătură cu Germania și cu noi.

Când am fost la Berlin, s-a pus chestiunea legăturii în Europa Centrală și România. S-a realizat telegrafia trasă prin Germania, fără Ungaria; și telefonía directă. În afară de ceea ce am vorbit cu ministrul Poștelor, ca să se perfecționeze aceasta, Ministerul German comandă un cablu pentru această legătură. Legătura cu cablu o face Berlinul cu Sofia, cu tendința de a merge la Ankara și mai departe. Ministerul German are mari posibilități în realizarea acestei opere. Se fac mari intervenții ca să treacă acest

cablu din Ungaria. Dl Sorge a fost foarte amabil că mi-a trimis răspuns, spunându-mi că, dacă suntem de acord, el preferă să treacă pe la noi cu acest cablu. Este un cablu de telegrafie și telefonie, cablu care face legătură între centrul Europei și Orient.

Cablul acesta are, din punct de vedere politic, pentru noi foarte mare importanță ca să treacă pe la noi și nu prin Ungaria. De aceea, rog Consiliul de Miniștri să accepte această propunere.

Este un cablu care va avea 138 canale telefonice; un canal telefonic cuprinde 18 canale telegrafice; un canal telefonic face cât trei canale de radio. Aceste canale vor putea să împace necesitățile de comunicație dintre noi și Germania, Germania și Bulgaria și mai departe încă. În orice caz, prezintă interes pentru noi. Nu știm câte canale vom avea noi, dar am făcut o socoteală. Dacă avem 50-60 canale, noi putem satisface, pentru multă vreme, serviciile noastre în această privință.

Al. Marcu: Pentru presă și propagandă este o fericire lucrul acesta. Știți inconvenientele trecerii prin Budapesta! ...

M. Antonescu: În ce privește radio, când se va face Uniunea, să-mi spuneți, ca să trimit delegați și eu.

C. Bușilă: Vor fi câte doi delegați de la cei interesați: doi de la radio, doi de la telefoane etc.

M. Antonescu: Foarte bine.

C. Bușilă: Mai am o chestiune în legătură cu tarifele pentru transporturile de lemne. Comisia de transport mă sesizează cu cererea să se prelungească tarifele reduse la Calea Ferată pentru lemne, până la 1 ianuarie 1943.

M. Antonescu: Până la 1 ianuarie 1943 prelungim tarifele reduse pentru lemne.

G-ral N. Stoienescu: Putea Calea Ferată să ceară de la Ministerul Finanțelor.

C. Bușilă: Mai am o chestiune, pe care o ridic, fiindcă este și dl ministru Petrovici aici.

Primăria de la Craiova a donat, pe baza unei legi făcute de Ministerul de Interne, ...

M. Antonescu: Dacă știam că aveți atâtea chestiuni îl lăsăm pe dl g-ral Vasiliu să vă întrerupă.

C. Bușilă: Eu termin imediat.

... a cedat un teren pentru construirea unei clădiri a Administrației Căilor Ferate din Craiova. Asupra acestui teren, însă, se pare că a avut oarecari drepturi și Ministerul Culturii Naționale, care ar dori să facă un teatru.

I. Petrovici: A fost un teatru.

C. Bușilă: Am dori asentimentul Ministerului Culturii Naționale ...

M. Antonescu: Propagandei Naționale sau Educației Naționale?

C. Bușilă: Culturii Naționale. Așa știu că se cheamă. Colegul meu, dl ministru Petrovici, spune că ar ceda el drepturile sale asupra acestui teren, dar să-i dăm ceva ...

N-avem parale. De aceea facem apel ca să cedeze și d-sa.

G-ral C. Vasiliu: Terenul nu este mare.

I. Petrovici: A fost pe el teatrul de la Craiova.

M. Antonescu: Este proprietatea Educației Naționale?

I. Petrovici: Este proprietatea Educației Naționale.

C. Bușilă: Este al Primăriei. Ni l-a dat.

I. Petrovici: O dovadă că donația nu este valabilă e faptul că vă rugați de mine ca să vi-l dau.

M. Antonescu: Chestiunea expozițiilor.

Dle guvernator g-ral Voiculescu, ce măsuri ați luat pentru pregătirea expoziției și ce date propuneți.

G-ral C. Voiculescu: Expozițiile, pe care urmează să le facă Basarabia, sunt încadrate la mine într-un program de serbări, care comemorează împlinirea unui an de la dezrobire, comemorare făcută în semn de recunoștință din partea populației basarabene pentru această dezrobire. Serbările acestea se încadrează într-o serie de alte programe și de alte interese și evenimente locale. De exemplu, o dată cu expoziția va trebui să aibă loc și sfințirea Catedralei din Chișinău, inaugurarea unui muzeu bisericesc, pe care îl fac în vechiul local, în vechea locuință a mitropolitului basarabean Gavril Bănulescu, primul mitropolit român; expoziția mai este legată de inaugurarea monumentului, care urmează să fie ridicat pe locul de unde dl Mareșal Antonescu – pe înălțimile de la Ghidighici, deasupra gării, 3 kilometri și jumătate de oraș și 100 metri distanță de la șosea – urmărirea operațiunile de cucerire a Chișinăului.

Am făcut să coincidă toate acestea, ținând seamă de faptul că expoziția mea este pur agricolă și că n-aș prea avea ce arăta la data de 26-28 septembrie.

Am aici și o fotografie a machetei monumentului, machetă făcută de arhitectul Doicescu. Este un turn care immortalizează locul unde dl Mareșal a stat pentru a urmări luptele. Este în construcție turnul având o înălțime de 26 metri cu o foarte mare rază vizuală. Va fi gata la data de 26-27 septembrie, când îl voi inaugura.

M. Antonescu: Prin urmare, programul expoziției îl propuneți până la 26-27 septembrie, dată când ar urma să aibă loc expoziția.

G-ral C. Voiculescu: Da.

Pe coloana turnului vor fi scrise numele marilor unități germane și române, care au luat parte la lupta pentru dezrobirea <Basarabiei>¹.

M. Antonescu: Păcat că nu este valorificat mai mult. Eu l-aș fi făcut chiar în marginea Chișinăului.

G-ral N. Stoenescu: Este izolat.

G-ral C. Voiculescu: Vreau să fac un <parc>² de jur împrejurul lui.

M. Antonescu: Este foarte frumos. Păcat că nu l-ați făcut în Chișinău.

G-ral C. Voiculescu: Din șoseaua care merge la Chișinău și până la turn sunt o sută de metri. O parte a turnului este rezervată pentru fresca Neamului.

M. Antonescu: Trebuia făcută în Chișinău.

G-ral C. Voiculescu: Nu se poate. Dl Mareșal mi-a spus să-l fac pe locul de unde a condus bateria de artilerie.

M. Antonescu: Prin urmare, dv. sunteți gata pentru data de 26-27 septembrie.

Dar dl guvernator g-ral Calotescu?

G-ral C. Calotescu: Eu sunt gata la 1 septembrie.

M. Antonescu: Faceți două expoziții?

G-ral N. Stoenescu: Este bine să le decalăm.

---

¹ În text este: *României*.

² În text este: *pact*.

M. Antonescu: Pregătisem să facem un tren ...

Al. Marcu: Două trenuri.

G-ral C. Calotescu: Dv., dle prim-ministru, ați lipsi 3-4 zile din București; pentru populația care vine cu vagoanele de clasă, dacă face circuitul București-Cernăuți-Chișinău-București, ar însemna să aibă de suportat 4-5 nopți nedormite, afară numai dacă nu se pun vagoane cu paturi.

M. Antonescu: Eu viu cu avionul.

G-ral C. Calotescu: Poate vin și domnii miniștri cu avionul.

M. Antonescu: Vin tot cu avionul, fiindcă sunt miniștri moderni.

G-ral C. Calotescu: Am dat ieri dlui Orezeanu un proiect de mers al trenurilor, trenuri care ar putea să vină 3 pe săptămână; să vină dimineața și să plece seara.

C. Bușilă: Vasăzică, două nopți nedormite.

S-ar putea pune numai câte patru sau șase persoane în compartiment și ar putea sta mai bine.

G-ral C. Calotescu: Am socotit 200 persoane de fiecare tren.

M. Antonescu: Prin urmare, dle g-ral Calotescu, dv. propuneți începutul lui septembrie. Dar dl Alexianu?

Gh. Alexianu: Oricând doriți dv. La noi este mai greu, însă, fiindcă la mine trebuie să se vadă realizările, să se vadă lucrul.

M. Antonescu: Era bine să aibă loc într-o perioadă de munci agricole expoziția dv.

Gh. Alexianu: Acum este frumos de vizitat: toată luna august, cât mai este floarea-soarelui pe câmp și cât este câmpul înflorit. În toamnă sunt ploii și atunci nu pot invita pe nimeni.

M. Antonescu: Puteți să organizați expoziția la Odessa, la Tiraspol?

Gh. Alexianu: Nu.

M. Antonescu: Dar spectacole?

Gh. Alexianu: Da. Ar mai fi de văzut fabricile din Odessa.

M. Antonescu: Când ați fi gata?

Gh. Alexianu: Măine dacă vreți să veniți, eu sunt gata. Vă aștept oricând.

M. Antonescu: Dl. Marcu și dl Corbu și cu dl Cucu, pentru partea decorativă, se întâlnesc astă-seară cu dl Alexianu pentru stabilirea datelor și condițiilor celor două trenuri, care trebuie să meargă acolo; de asemenea, se vor îngriji să stabilească un sistem de decorațiuni în Odessa.

Al. Marcu: Eventual, mâine-dimineață.

M. Antonescu: De ce „eventual” mâine-dimineață și nu „eventual” astă-seară?

Gh. Alexianu: Eu mâine trebuie să plec.

Al. Marcu: Am de lucru în Vlașca. Mă înțeleg cu dl guvernator.

M. Antonescu: Vă duceți în Vlașca mâine sau poimâine.

Prin urmare, pentru Bucovina propuneți data de 1 septembrie.

G-ral C. Calotescu: Da.

M. Antonescu: Dle Marcu, îmi comunicați ziua fixată pentru Transnistria și circuitul pe care urmează – și trenurile pe care le organizați – să-l faceți. Pentru Basarabia rămâne 26-27 septembrie.

În ce lună faceți expoziția la București?

G-ral C. Calotescu: Octombrie.

G-ral C. Voiculescu: Dăm planurile și dlui Mareșal.

M. Antonescu: Domnilor miniștri, mai sunt o serie de chestiuni urgente pe care trebuie să le vedem acum.

Cu dl guvernator Alexianu voi lucra, după-amiază, „Problema mutării reședinței Guvernământului de la Tiraspol la Odessa“, dacă Statul Major n-are nimic.

Gh. Alexianu: Dl. Mareșal Antonescu a spus.

M. Antonescu: Foarte bine.

Tot în legătură cu Transnistria mai avem la ordinea de zi „Problema valorificării cerealelor din recolta anului acesta“.

Chestiunea aceasta o vom discuta după-amiază.

„Problema renunțării Căilor Ferate la o cotă de cărbuni, pentru a putea face față nevoilor de aprovizionare a fabricilor de zahăr, ce trebuie să intre în funcțiune în toamnă“.

Chestiunea aceasta am discutat-o mai înainte.

„Convențiile încheiate de Guvernământul Transnistriei fără încunoștințarea Guvernului“.

Este, în această privință, o rezoluție a dlui Mareșal Antonescu, în legătură cu <0>notă pe care a primit-o de la Cabinetul Militar, rezoluție care începe așa: „Dl Alexianu nu poate încheia ...“, – cunoașteți situația. Mi-ați dat o notă în această privință, pe care o discutăm după-amiază, în legătură și cu problemele viitoare.

Urmează o chestiune privind Ministerul Afacerilor Interne: „Extinderea autorității prefecților asupra organelor exterioare județene ale celorlalte ministere“.

Înainte ca reforma administrativă, care este aproape terminată, să fi fost măcar supusă unei comisiuni de elaborare, cu dorința ca, totuși, să intervenim puțin în administrația noastră și folosind marea înțelegere a dlui ministru g-ral Popescu, am modificat organizarea administrativă actuală dintr-un îndoit punct de vedere.

Întâi, nu existau în Vechiul Regat unități administrative care să se poată suprapune circumscripției teritoriale de competență identică. Astfel: Ocolul Silvic avea altă întindere teritorială decât cel agricol, decât cel sanitar, decât Pretura și așa mai departe. Din această cauză, era o imposibilitate absolută ca să se creeze unități administrative viabile, de sine stătătoare, după cum aceasta făcea ca asemenea unități teritoriale locale, neputând avea legătura între ele, să fie exclusiv dependente de centru și, prin urmare, să adauge la această centralizare administrativă, cu această hipertrofie a organelor centrale, să adauge și o cauză funcțională. Inginerul agricol, de exemplu, în loc să depindă de un organ celular de conducere locală, care să-i coordoneze activitatea și, împreună cu el, să formeze o mare unitate administrativă, depindea de o unitate mai mare, regiunea, care și ea era tot așa de puțin conformă și unitară față de altă unitate regională; depindea direct de centru. Din această cauză, prefectul, pretorul nu puteau controla sau lega activitățile unității administrative locale în domeniul agricol, fiindcă nu cunoștea agronomul alt șef decât pe inspectorul agricol sau pe organul de la centru.

Prin urmare, incapacitatea de creare a unei unități locale, imposibilitatea de a combate centralismul administrativ, acestea găseam, pe de o parte; pe de altă parte, între organele locale – cum există, din nefericire, și la organele centrale – nu exista nici un sistem de coordonare, de concurs pentru luarea de măsuri în comun, pentru evitarea unor cheltuieli nefolositoare, pentru organizarea unor măsuri de circulație și de activitate comună. Nici un fel de asemenea măsuri nu existau.

În această situație, la o simplă conferință a prefecților – și trebuie să mărturisesc dlui ministru g-ral Popescu recunoștința mea că m-a înțeles și m-a ajutat în ceea ce propusesem: 1. Am cerut prefecților ca să aplice o nouă arondare a unităților și, împreună cu organele administrațiilor diferite locale, să meargă la un conformism geografic al diferitelor unități de servicii publice, tinzând ca să formeze marile unități, pretura și prefectura; unitatea administrativă, pretura, trebuind să fie un serviciu complet de satisfacere a interesului local și prefectul tinzând să devină organul de control și de coordonare; 2. De asemenea, am propus sfaturi de colaborare între conducătorii serviciilor publice comunale, preturale și așa mai departe; învățătorul, pretorul și ceilalți – și fără nici o lege, fără nici o reformă administrativă, datorită numai stăruinței dlui ministru Popescu, am realizat în Vechiul Regat această dublă reformă de revizuire teritorială a circumscripțiilor administrative pentru realizarea unor unități cu un conformism geografic și de obținere a unei colaborări între diferitele organe ale diferitelor servicii publice.

Vrem să face acum un pas înainte.

Pentru aceasta trebuie ca domnii miniștri să consimtă să renunțe – ajutându-ne în interesul și al serviciului dumnealor și în interesul general – să renunțe la centralismul organizat până astăzi, prin dependența exclusivă a organelor locale de puterea centrală. Îi rog să consimtă să mergem mai departe, pentru ca, din conformismul teritorial organizat și din colaborarea făcută între diferitele organe până astăzi, să creăm un organ de coordonare, și anume: prefectul.

Prefectul să poată să exercite asupra organelor exterioare județene ale tuturor serviciilor publice, ale tuturor departamentelor, dreptul său de control. Dar acest drept al său de control, această injoncțiune a sa, să nu însemne, fără îndoială, un drept absolut de pedepsire, o activitate care să răstoarne ierarhia și dependența față de organele legale ale fiecărui departament, ci să însemneze o conducere efectivă, unitară; însemnează formarea prefectului ca un organ de control, el fiind șef, cap al unui unități administrative complete.

Vă rog să primiți acest lucru. Îl facem până la legea specială.

În legea administrativă, care este lucrată, aceasta este baza de reformă a Statului.

Primind aceasta, facem un pas înainte.

De aceea, vă rog ca să elaborăm împreună o circulară semnată de toți, prin care – semnată de toți membrii Guvernului – aducem la cunoștința tuturor autorităților noastre cele două reforme înfăptuite până astăzi, fără vreo modificare de lege, ci numai prin simpla aplicare stăruitoare, în fapt, a unei decizii de principiu. Să ducem mai departe aceste principii și să organizăm dreptul prefectului, stabilind care este competența prefectului, care este dreptul lui de control asupra tuturor serviciilor publice.

Firește, vom preciza, o dată cu aceasta – așa cum s-a făcut pentru Basarabia și cum s-a făcut pentru Bucovina –, că prefectul exercită un drept de injoncțiune, ori de câte ori constată abateri grave și le aduce la cunoștința ministrului de resort. În celelalte cazuri, el exercită un drept de control și are obligațiunea de a aduce la cunoștința Ministerului de Interne abaterile, care le comunică domnilor miniștri, pentru ca să nu facem birocrație prea multă.

Acesta este primul pas, față de viitoarea lege administrativă, pe care trebuie să-l facem încă de pe acum. Deci: organele de coordonare și de conducere. Prin aceasta

realizăm singurul mijloc prin care putem combate centralismul administrativ și prin care putem așeza unitățile administrative locale pe baze sănătoase și cu puteri efective, pentru acei care au interesul și datoria să facă administrație în această țară.

G-ral D. Popescu: Dle președinte, dl Mareșal, care a luat această hotărâre, a adăugat că se exclud: Justiția, Armata și Învățămintul Superior.

M. Antonescu: Este evident. Principiul din Statutul Basarabiei și Bucovinei.

I. Petrovici: Dar cum? Învățămintul secundar merge la Prefectură?

I. C. Petrescu: Dacă prefectul ar fi o persoană capabilă să dea îndrumări, ar fi foarte bine. Dar închipuți-vă că un prefect intră într-o școală, cu chipiul pe cap, găsește o neregulă și înjură.

M. Antonescu: Să nu ne pierdem vremea. În circulara pe care o vom da, vom preciza care sunt actele de înjoctiune și care sunt actele pe care le va îndeplini prefectul, ca organ de control; altfel nu se poate.

Când am anunțat, anul trecut, și am pus problema sfaturilor comunale și a conformismului geografic, au fost mulți dintre administratori care au spus: „Mihai Antonescu, teoreticianul, filosoful, profesorul!” Or, nu se poate combate centralismul administrativ, dacă nu dăm puteri organelor locale, eliberându-vă pe dv. Nu putem face organelor locale ofensa să le dăm atribuții de control asupra instituțiilor care stau pe bază spirituală și trebuie să aibă în mod normal o anumită autonomie.

G-ral D. Popescu: Eu nu știu de ce dl ministru Petrescu ține ca prefectii să intre în școli cu chipiul pe cap. Sunt foarte bine crescuți.

I. C. Petrescu: Vă pot da cazuri precise.

G-ral D. Popescu: Vă rog să-mi spuneți unul.

I. C. Petrescu: Să vă dau și alte cazuri: pretori care fac anchete asupra învățătorilor. Nu se pricep.

G-ral D. Popescu: Ați citat vreun caz? Dacă nu arătați nici un caz, degeaba mai puneți chestiunea.

I. C. Petrescu: O pun, fiindcă se discută. Vă dau cazul prefectului de Rădăuți.

G-ral D. Popescu: Nu este sub ordinele mele.

I. Petrovici: Atunci când dl prim-ministru a pus problema, în interesul coordonării activității instituțiilor locale, evident că chestiunea apărera și interesantă și chiar ademenitoare.

M. Antonescu: Se practică deja.

I. Petrovici: Mie mi s-a părut ademenitoare, fiindcă am crezut că este vorba de un experiment, ca să vedem cum merge. Dar, din ce spune dl prim-ministru, reiese că chestiunea a ieșit din faza experiențelor.

M. Antonescu: Măsura va fi introdusă pe calea unei circulări.

I. Petrovici: Dv. ați spus că sunteți fixat de ce va fi în viitor. Atunci acesta nu este un experiment, ci o etapă insensibilă către ce va fi în viitor.

M. Antonescu: Experimental este făcut în Basarabia și Bucovina.

I. Petrovici: Poate nici n-aș fi intervenit în discuție, dacă nu s-ar fi precizat că, în afară de învățămintul superior, tot învățămintul intră sub tutela prefectului.

G-ral D. Popescu: Nu este precizarea mea; este hotărârea dlui Mareșal. Eu n-am făcut nici măcar o sugestie.

I. Petrovici: Dv. ați spus acest lucru întâi în Consiliu. Or, o dată ce chestiunea a fost adusă aici, o discutăm; dacă nu este de discutat, nu se aduce în Consiliu; dacă vine, avem dreptul să ne facem observările noastre.

Eu aş fi înţeles ca anumite organe, cum sunt revizorii şi inspectorii, care au mai multe atribuţii administrative, chiar în şcoală, să fie coordonaţi în activitatea lor. Dar, de pildă, este posibil ca învăţământul secundar să treacă la prefectură?

M. Antonescu: Nu se poate ca un prefect să intre într-o clasă şi să spună profesorului: „D-ta nu trebuie să vorbeşti de Nabucodonosor, ci despre Papa Pius XII”. Nu este vorba de aceasta, ci este vorba de unitatea administrativă. În circulara pe care o vom face – pentru că măsura o vom introduce cu titlu de experienţă, deşi în Legea administrativă vom merge la principiul unităţii administrative –, vom preciza în ce constă această unitate. În instrucţiunile pe care le vom trimite, vom stabili în ce constă acest drept, pe care îl va exercita prefectul asupra serviciilor publice, de pe întreg teritoriul judeţului. Vom spune şi despre învăţământ ...

I. Petrovici: Latura pur spirituală trebuie lăsată complet la o parte.

M. Antonescu: O vom lăsa.

Iată în ce împrejurări, dl Mareşal a ajuns la această hotărâre: să merg în judeţul Argeş, unde episcopul s-a plâns că nu poate aplica sancţiuni unor preoţi care nu-şi fac datoria. Prefectul a adăugat că n-are absolut nici un drept asupra lor, nici măcar de amendă; sunt cazuri în care preoţii nu-şi fac datoria şi prefectul nu poate lua măsuri: „Eu, prefect, privesc cum preoţii nu-şi fac datoria şi nu pot să fac nimic”.

Faţă de această situaţie, am discutat cu dl Mareşal Antonescu chiar acolo şi i-am spus: Înainte să vină Legea administrativă, cu titlu de introducere în fapt şi cu titlu de experienţă, vom lua această măsură, care veţi vedea că va da foarte bune rezultate. Nu sunt prefecti iresponsabili. Şi chiar dacă va fi o greşeală, ceea ce vor îndrepta prefectii în multe servicii va fi mult mai folositor decât păcatele unuia sau altuia, care se abate de la regulile poliţiei.

Şi atunci, ceea ce este esenţial, este să apărăm autonomia spirituală a unor instituţii, fără ca aceasta să constituie un izvor de drepturi pentru celelalte servicii locale din circumscripţia respectivă.

I. Petrovici: Pentru preoţi, înţeleg să se plângă Ministerul Cultelor, nu episcopii, pentru că toată răspunderea o are acest minister. În realitate – şi aici este o mare reformă de făcut – este imposibil ca Ministerul Cultelor să fie tratat numai ca un casier plătitor al preoţilor.

M. Antonescu: Vedeţi cum chiar dv. mărturişiţi, pe un plan mai larg, necesitatea acestei măsuri.

I. Petrovici: Eu mă mir că s-a plâns episcopul; nu vrea să-i pedepsească.

M. Antonescu: Ştiu că episcopul de Argeş nu este titular şi de aceea nu poate să administreze nici o pedeapsă. Dar chiar dv. aţi demonstrat necesitatea controlului, tocmai în acest domeniu, aşa de spiritual, cum este biserica.

I. Petrovici: Aş vrea să ştiu dacă aceasta este o etapă în subordonarea tuturor departamentelor Ministerului de Interne. Începem cu prefectii; să nu ajungem la centru.

I. C. Petrescu: Ne-am plâns că suntem subordonaţi Ministerului de Finanţe. Am scăpat de Ministerul de Finanţe şi cum trecem la Interne.

G-ral N. Stoenescu: N-aţi scăpat. (Râsete)

M. Antonescu: Vom organiza controlul prefecturilor asupra organelor diferitelor departamente, în aşa fel ca să nu constituie nici o atingere a autonomiei serviciilor spirituale.

I. Petrovici: Se desemnează al treilea stăpân. Până acum era Președinția și Ministerul Finanțelor. (Ilaritate).

G-ral C. Voiculescu: S-au făcut niște școli pentru învățători, pentru ridicarea satelor. Se vede că Basarabia n-are nevoie să fie ridicată, pentru că învățătorimea din Basarabia n-a fost chemată, așa că a trebuit să înființez eu astfel de cursuri.

I. C. Petrescu: Cu fondurile ministerului, n-am fi putut plăti asemenea cursuri și pentru Basarabia.

G-ral C. Voiculescu: V-aș fi dat eu fonduri.

I. Petrovici: Toate sugestiunile pe care le-ați făcut, le-am realizat.

M. Antonescu: Domnilor, primesc o telegramă de la dl prof. Mehedinți, care îmi spune: „Dacă nu treierăm, Armata și țara mor de foame. Aștept cu 40 de oameni începerea lucrului, pentru că delegatul militar nu sosește“.

A. Pană: Eu am dat dispoziții să înceapă treieratul în orice caz.

G-ral C. Constantin: Este dispoziție să nu se treiere până când nu se fac arăturile.

G-ral C. Voiculescu: Nu se poate.

A. Pană: Ba se poate: poftiți în județ la mine să vă arăt.

M. Antonescu: Aici este vorba de altceva: lipsește delegatul militar.

G-ral C. Constantin: Nu este nevoie ca delegatul militar să fie acolo. Probabil că dl prof. Mehedinți nu este în curent cu dispozițiile noastre. Învățătorul din sat ține locul delegatului.

M. Antonescu: Dle ministru Pană, vă rog să dați o telegramă, cu dispoziția să se treiere în orice caz.

Din județul Arad mi se semnalează că ridicările din cele 60 kg de grâu, lăsate de fiecare persoană, în comuna Radna, au produs unele nemulțumiri și că locuitorii acestei comune, în majoritate unguri, au început în fața notarului să-și manifeste nemulțumirea, unii amenințând că nu vor mai lucra pământul și nu vor mai semăna grâu.

Eu am adus această chestiune, nu ca să mai discut problema celor 60 kg, pentru că am mai discutat-o o dată cu dl g-ral Constantin, dar ca să atrag atenția dlui ministru de Interne ca să nu înceapă ungurii o acțiune de pretinse nemulțumiri, sub pretextul că facem aceste rechiziții, depășind normele stabilite.

G-ral C. Constantin: Am trecut de la 60 la 70 kg. Aceasta înseamnă încă un spor de 7.500 vagoane.

M. Antonescu: Dl ministru Pană mi-a dat o hartă cu suprafața izlazurilor din județul Argeș. Vreau să vă arăt acum ce însemnează izlazurile din Țara Românească. Iată harta. Și toate aceste izlazuri sunt în stare primitivă; nici un plan de cultură, nimic. Prin urmare, pierdem în fiecare județ o suprafață destul de mare de la cultură. Comunele și locuitorii înșiși ajung să fie păgubiți, datorită lipsei unui plan și a unui sistem, pentru că nu este vorba de întinderi mici. Iată suprafețele izlazurilor din câteva județe: 391 ha, 111 ha, 258 ha, 247 ha, 750 ha, 309 ha, 748 ha ...

P. Strihan: După datele Ministerului Agriculturii, suprafața totală a izlazurilor este de 1.631.000 hectare.

M. Antonescu: De aceea, am pus problema, pornind de la județul Argeș. Chiar pentru toamna acestui an voi face pentru județul Argeș un plan de însămânțări și punere în valoare a izlazurilor, cu grădini de zarzavat, pe sistemul: o parte a comunei, iar altă parte dată individual locuitorilor. Din ceea ce se va produce în comun, voi da

prime celor care vor fi avut cea mai bună producție. Se vor semăna cu lucernă și plante furajere anumite tarlale, ținând seama de propunerile pe care le va face Ministerul Agriculturii.

Pentru Argeș, rog pe dl. ministru Pană să-mi facă propuneri asupra asolamentului pe care îl recomandă, pentru ca să dispun să se execute imediat; de asemenea, și în ce privește măsurile pe care trebuie să le luăm în legătură cu însămânțările.

Pe dl. ministru de Interne îl rog ca, împreună cu dl. ministru Pană, să facă același lucru pentru întreaga țară. Trebuie să faceți un plan, care să poată fi realizat în etape. Pentru Ialomița, ați făcut, în parte, acest lucru. Trebuie ca, prin serviciile administrative și prin serviciile agricole să punem în valoare toate aceste suprafețe de izlazuri și să începem executarea planului din acest an, chiar dacă nu vom putea aduce, încă din toamna aceasta, totul la îndeplinire.

Mai am câteva chestiuni.

Rog pe dl. ministru Marinescu să-mi spună care este stadiul chestiunii gazului metan.

I. Marinescu: Am aici protocolul. Vi-l pot da.

M. Antonescu: Chestiunea pescuitului.

Nu știu dacă vi s-a semnalat dvs., vine acum și o propunere italiană ...

G-ral N. Stoescu: Pentru stuf.

M. Antonescu: Nu; pentru pescuit. Pentru stuf sunt alte propuneri.

G-ral N. Stoescu: Italienii au material de exploatare.

I. Marinescu: Am să vă trimit protocolul.

M. Antonescu: Bine.

De asemenea, în ce privește pescuitul, să-mi trimiteți situația pe care o aveți, discuțiunile pe care le-ați făcut în legătură cu diferite propuneri și dacă s-a ajuns la o înțelegere definitivă. Trebuie terminată chestiunea; să nu mai pierdem atâta vreme.

După-amiază, la ora 6, rog pe dl. ministru g-ral Stoescu, pe dl. ministru Marinescu, pe dl. ministru g-ral Constantin, pe dl. ministru g-ral Dobre, ca să vină la Președinție – voi vorbi cu dl. Mareșal Antonescu și îl voi ruga să amâne ceva mai târziu lucrările ce le aveți cu d-sa –, pe dl. decan Fișescu îl rog, de asemenea, să vină după-masă la aceeași oră, ca să organizăm, să discutăm chestiunea distribuirii serviciilor publice, a reorganizării: Ministerului Economiei Naționale, al Înzeestrării Armatei și al Aprovizionării, în cadrul economiei naționale, și ca să stabilim definitiv și direcțiile. Știm direcțiile care trec de la Ministerul Economiei Naționale la Ministerul de Externe; am stabilit chestiunea aceasta într-o conferință anterioară.

După-amiază trebuie să luăm o hotărâre definitivă, pentru că dl. g-ral Constantin stă fără o lege de organizare, iar dl. g-ral Dobre așteaptă soluția ca să poată face organizarea producției; iar Ministerul Economiei Naționale n-are o bază statomică.

Cu d-nii guvernatori lucrez la ora 5.

Ședința se ridică la ora 14,20.

Stenografi: D. Fierăscu, A. Ionescu

▼
D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds. 510 (fost 482)/1942, f. 142-252

2. 1942 august 18. Se discută despre: reorganizarea ministerelor; raporturile dintre Președinție și Guvern; tratativele duse în străinătate pentru procurarea de materiale aeronautice și de materii; regimul Dunării maritime; memoriul profesorului Jinga privitor la problemele Ardealului etc.

CONSILIUL DE MINIȘTRI

de marți, 18 august 1942

Ședința se deschide la ora 11,30, sub președinția dlui **prof. Mihai Antonescu**, vicepreședintele Consiliului de Miniștri.

Iau parte domnii: **prof. Ioan Petrovici**, ministrul Culturii Naționale și al Cultelor; **g-ral Dumitru Popescu**, ministrul Afacerilor Interne; **g-ral N. Stoenescu**, ministrul Finanțelor; **I. Marinescu**, ministrul Justiției; **ing. Const. Bușilă**, ministrul Lucrărilor Publice și Comunicațiilor; **Aurelian Pană**, ministrul Agriculturii și Domeniilor; **prof. I. N. Fițescu**, ministrul Economiei Naționale; **g-ral Gh. Dobre**, subsecretar de Stat la M.A.N., pentru Înzestrarea și Administrarea Armatei; **g-ral Gh. Jienescu**, subsecretar de Stat la M.A.N., pentru Aer; **g-ral Victor Iliescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor; **contraamiral N. Păiș**, subsecretar de Stat la M.A.N., pentru Marină; **Mircea Vulcănescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Finanțelor; **g-ral C. Constantin**, subsecretar de Stat la Ministerul Economiei Naționale pentru Aprovizionarea Armatei și Populației Civile; **prof. I. C. Petrescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor; **Titus Dragoș**, subsecretar de Stat la Președinția Consiliului de Miniștri, pentru Românizare, Colonizare și Inventar; **prof. Al. Marcu**, subsecretar de Stat la Ministerul Propagandei Naționale; **Petre Strihan**, subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne; **Al. Ottulescu**, guvernatorul Băncii Naționale; **Gh. Minescu**, directorul general al I.N.C.O.O.P.-ului.

M. Antonescu: Domnilor miniștri, fiindcă este cea dintâi ședință la care participă dl. prof. Fițescu în calitate de ministru, sunt fericit să-l salut și să-i doresc o activitate plină de rodnicie, pentru că este una din cele mai grele pe care o poate concepe cineva în împrejurările de astăzi.

Folosesc acest prilej, și aceasta se va publica în comunicat, ca să exprim toată recunoștința Guvernului față de fostului nostru coleg, dl. ministru Stoicescu, care s-a retras, fiind suferind, pentru munca pe care a adus-o și pentru competența cu care a slujit Statul și pe domnul Mareșal cât timp a funcționat ca ministru al Justiției.

Dl. Mareșal Antonescu a căutat, folosind această vacanță la Ministerul Justiției, să dea o soluție cât mai simplă acestei crize ivite la Ministerul Justiției.

Dl. ministru Stoicescu de mai multă vreme era suferind. Pe de altă parte – și aceasta nu este un lucru care să-l dezonoreze –, domnia-sa a arătat punctul domniei-sale de vedere în ceea ce privește obligațiunile familiare, că trebuie să se gândească și la răspunderea pe care o are ca părinte, nu numai la cea de ministru, întrucât salariul de ministru nu-i este suficient.

Din cauză că era suferind de mai multă vreme, a cerut, în ultimele luni, să i se permită să plece din Guvern. Eu am stăruit să rămână, după cum astăzi voi avea grijă ca să poată să-și găsească rosturile lui.

Dl. Mareșal a folosit această vacanță la Ministerul Justiției pentru a o completa, pășind cu această ocazie la o reorganizare de ordin economic, pe care o urmărea de mai multă vreme.

De aceea, a trecut pe dl. Marinescu la Ministerul Justiției și a numit ca ministru al Economiei Naționale pe dl. prof. Fițescu.

Folosesc acest prilej ca să exprim dlui ministru Marinescu, și în numele dlui Mareșal, și în numele meu personal, cele mai calde mulțumiri pentru munca pe care a prestat-o ca ministru al Economiei Naționale, și îl rog să înțeleagă că, dacă uneori am avut unele lucruri de mărturisit în legătură cu activitatea Ministerului Economiei Naționale, sau chiar unele reflecții asupra unora din colaboratorii săi, și i-am atras atenția asupra acestor lucruri, n-am fost niciodată preocupat decât de gândul de a veghea la bunul mers și la tot ceea ce este necesar pentru buna funcționare a Economiei Naționale.

Dl. Mareșal a numit pe dl. prof. Fițescu ca ministru al Economiei Naționale, folosind această numire pentru ca să dea structurii administrative a economiei noastre o nouă organizare.

Ministerul Economiei Naționale, în noua organizare, nu mai este un minister administrativ care conduce o activitate în legătură cu producția, cu industria și comerțul în mod direct. Ministerul Economiei Naționale, în noua organizare pe care o primește, este un minister de coordonare economică.

De aceea, se vor face, în noua organizare, o serie de modificări față de structura administrativă actuală, și anume, Ministerul Economiei Naționale rămâne un simplu organ de coordonare, care, în realitate, reprezintă foarte mult, înseamnă să stabilească legătura între toate departamentele economice. Ministerul Economiei Naționale îndeplinește prin aceasta o funcțiune de colaborare între departamente. Ministerul Economiei Naționale va ceda toate serviciile publice pe care le avea până astăzi, pentru a forma un Minister de Industrie, Comerț și Aprovizionare.

Ministerul de Industrie și Comerț va continua să se ocupe de problema producției, în genere, de problema producției industriale și comerciale și va avea un Subsecretariat de Stat pentru problema aprovizionării.

Subsecretariatul de Stat al Aprovizionării de astăzi trece, deci, de la Armată, unde funcționează actualmente, la Ministerul Economiei Naționale, unde este normal să funcționeze.

În aceeași vreme, Subsecretariatul de Stat al Înzestrării Armatei primește o parte din funcțiunile industriei, supraveghind producția industrială, adică în competența acestui departament intră toate activitățile legate de industria metalurgică, siderurgică și de război, producția carboniferă, și toate acestea vor fi conduse de dl. g-ral Dobre.

Ministerul Economiei Naționale face funcțiunea de coordonare între toate Departamentele economice și cel al Românilizării și, în același timp, elaborează planurile economice și supraveghează, în principal, și colaborarea între factorii producției, comerțului și între Guvernul țării.

Pe aceste baze se va face reorganizarea ministerială și împărțirea serviciilor publice existente.

Domnilor miniștri, cu aceasta intrăm în ordinea de zi.

Înainte de a trece la ordinea zilei, și în legătură cu primul punct al ordinei de zi – problema decretelor –, aş dori să vă rog să priviţi aceste dosare pe care le-am adus. Aceste dosare sunt, domnilor miniștri, cele cu care eu am plecat pentru cele două zile de sărbătoare, sâmbătă şi duminică, la Predeal.

Sunt dosarele pe care mi le-a dat Cabinetul meu, pentru ziua mea de odihnă. În fiecare seară eu primesc 4-5 dosare, în afară de cele pe care le primesc în tot cursul zilei.

Găsiţi aici, în afară de dosarele Ministerului Afacerilor Străine, care, fără îndoială, intră în răspunderea mea directă, şi diverse acte în legătură cu acţiunea diplomatică, în afară de unele dosare ale Ministerului Propagandei, pentru decizii de principiu, care, de asemenea, intră în răspunderea mea. Cele mai multe dintre aceste dosare, însă, privesc anumite referate, rapoarte şi hotărâri de principiu, purtând asupra guvernării, în general.

V-aş ruga să înţelegeţi că, în momentul în care dl. Mareşal îmi cere să trec la organizarea Statului, în momentul când dl. Mareşal îmi cere să fac reforma administrativă, în momentul când domnia-sa îmi cere să fac organizarea profesională, oricâtă putere, oricâtă rezistenţă, oricâtă tinereţe blestată aş avea, este cu neputinţă să realizez toată această răspundere, primind acest potop de hârtii, rapoarte şi referate, asupra cărora trebuie să decid.

De aceea, vă rog ca, înţelegând că fac acest lucru de doi ani – fiindcă de doi ani îl fac –, în momentul când trebuie să trec la organizarea nouă, care este indispensabilă bunului mers şi viitorului acestei ţări, reorganizarea administrativă, reorganizarea ministerială, punerea Puterii Centrale pe baze noi, revizuirea administrativă locală, legarea interesului general de activitatea Guvernului, participarea, sub o formă oricât de strânsă, dar participarea efectivă a grupurilor de interese la conducerea Statului, acestea sunt lucruri esenţiale fără care nu putem să dăm o guvernare sănătoasă şi nu putem da regimului o continuitate.

Pentru ca să pot realiza aceste lucruri, trebuie să înţelegeţi că nu pot continua această activitate la nesfârşit şi nu pot în fiecare zi să am de rezolvat atâtea probleme câte mi se trimit de toate departamentele.

Vă rog să nu-mi-o luaţi în nume de rău, dar, cu tot respectul şi recunoştinţa pe care o port fiecăruia dintre dvs. pentru munca pe care o duceţi, vă fac, totuşi, o imputare: sunt prea multe probleme asupra cărora aşteptaţi numai decizia Mareşalului sau decizia mea, sunt prea multe probleme în care raportul se termină cu formula: „Vă rugăm să binevoiţi a decide“, sunt prea multe probleme în care răspunderea dvs. aşteaptă ca dl. Mareşal sau eu să venim cu o hotărâre.

Vă rog să înţelegeţi că, chiar dacă, din punct de vedere formal, dvs. aşteptaţi ca să luăm noi, exclusiv, această răspundere, dl. Mareşal şi cu mine, eu nu ezit o clipă să o fac, dar vă rog s-o cereţi sub formă de principii, să o dăm sub formă de linii generale, mari, dar nu este posibil ca, pentru toate actele administrative, pentru toate hotărârile, pentru toate măsurile care intră în competenţa dvs., şi care, în orice caz, rămân în răspunderea dvs., nu este posibil ca pentru toate aceste acte, dvs. să veniţi şi să ne cereţi hotărârea şi răspunderea noastră formală.

De altă parte, sunt o serie de acte, sunt o serie de măsuri, pe care dl. Mareşal sau eu vi le cerem.

Vă rog din toată inima să credeți că atunci când ajungem la o hotărâre, nu este pentru că împieteză asupra răspunderii dvs., sau să vă cerem măsuri care nu ar fi necesare Statului. Când am ajuns la o convingere, când am ajuns la o hotărâre și când v-o comunicăm dvs., vă rog din toată inima să înțelegeți că este nefolositor să pierdem vremea cu studii și discuțiuni inutile, care să reîntoarcă problema de două-trei ori la noi sub altă formă, pentru ca, la urmă, să ne oprim tot la principiile de la început.

Am luat, în legătură cu aceasta, problema decretelor pe care o punem astăzi la baza acestei hotărâri pe care vă rog s-o luăm, ca să schimbăm însăși metoda de guvernare și de conducere ministerială, condițiile de elaborare ale unor decrete mai importante, numărul mare de decrete, decretul pentru refacerea orașului Panciu, decretul pentru construirea Palatului Ministerului de Interne, regimul contractelor de antrepriză, trei probleme pe care le-am discutat de nu știu câte ori în Consiliul de Miniștri. Am fixat principiile, am discutat, și dl. Mareșal pentru unele, și eu personal, stabilind bazele pe care mergem, ei bine, pentru executarea contractului Ministerului de <Interne>¹, când dl. Mareșal a cerut să vadă pentru ce s-a întârziat atât, și când a trimis și dlui ministru de Interne o notă ca să arate motivele întârzierii, am constatat că de la data când dl. Mareșal a hotărât și de la data când eu am stabilit principiile pentru punerea în executare a contractului privitor la construcția Palatului Ministerului de Interne și a lucrărilor necesare, s-au instituit 12 comisii, care, sub diverse forme, au luat în discuție ceea ce stabilisem odată pentru totdeauna. Aceste comisii au întors, au sucit, au transformat și modificat, pentru ca, la urmă, să se întoarcă la aceleași principii pe care le-am fixat. În vremea aceasta, Statul a pierdut vremea, Ministerul Afacerilor Interne n-a avut local, prețul materialelor s-a scumpit cu 300%, și noi am privit cu nepăsare toate aceste lucruri. Pentru orașul Panciu, de doi ani, dl. Mareșal personal a convocat, la Președinția Consiliului, o comisie interministerială, împreună cu reprezentanții orașului Panciu. S-a schimbat guvernul, am convocat eu o altă comisie aici, ne-am întrunit cu toții, am stabilit principiile, am discutat, într-un Consiliul de Miniștri, bazele pe care să se facă decretul. De abia acum o săptămână, decretul a fost prezentat dlui Mareșal.

În sfârșit, domnilor, pentru contractele de antrepriză, pe acestea le-am discutat de atâtea ori în Consiliile de Miniștri, am stabilit de atâtea ori principiile, s-au studiat la Ministerul Finanțelor, la Ministerul Lucrărilor Publice, și în toată această vreme, contractele au stat pe loc, iar Statul n-a avut localul.

Deși Statul avea bani la dispoziție, cu care putea să facă investiții imediate, totuși n-a putut lucra. S-au instituit, din nou, comisii peste comisii, și rezultatele nici până astăzi nu se văd, căci, deși a fost adoptat în Consiliul de Miniștri, Decretul pentru regimul contractelor de antrepriză n-a fost publicat.

Domnilor, întâmplarea face să fi luat aceste exemple ...

C. Bușilă: Îmi dați voie ...

M. Antonescu: Știu că explicații se pot da.

De acum înainte trebuie să pășim la o altă metodă de lucru. Sunt prea multe comisii care se instituie. Trebuie să se desființeze absolut toate comisiunile care funcționează pe lângă fiecare departament. Să se instituie pe lângă fiecare departament

---

¹ În text este: *Externe*.

o singură comisiune consultativă cu competență generală. La aceste comisiuni pot fi chemați specialiști, ori de câte ori se pune în discuțiune o problemă cu caracter special. Nu avem nevoie să instituim mii de organe, și în organizarea ministerială pe care o fac, institui funcțiunea de consilier ministerial. Această funcțiune de consilier ministerial va fi, în parte, ocupată pe unii specialiști, pe care îi veți alege dvs., miniștrii, pe răspunderea dvs., și unii pe care îi vom alege noi, Președinția, care vor funcționa cu caracter permanent. Alții vor fi consilieri ministeriali ad-hoc, sau temporari, ținând seama de lucrările de care veți avea nevoie. Acești consilieri vor funcționa și vor constitui Corpul Consultativ cu care va lucra fiecare ministru.

Sistemul acesta al unei infinități de comisiuni care se adună, cu o procedură complicată, trebuie să înceteze.

Aceste comisiuni nu trebuie să fie organe care să întârzie sau să împiedice activitatea ministerială, ci organe care să ajute pe ministru.

Prin urmare, vă rog să revizuiți toate aceste comisiuni existente și să le instituiți pe aceste baze. Într-un viitor Consiliul de Miniștri vom revizui toate comisiunile pe care le credeți că trebuie să mai rămână. Nu vor rămâne decât comisiunile speciale cu caracter tehnic și cu totul special, sau cele care sunt prevăzute în legi ca organe tehnice cu caracter autonom și care, fără îndoială, nu pot fi schimbate de la o zi la alta.

T. Dragoș: Sau cele jurisdicționare.

M. Antonescu: Acestea nu sunt organe consultative care să intre în organizarea administrativă propriu-zisă.

Acesta este singurul mijloc prin care ne vom putea abate de la mijloacele prea birocrate și ne vom putea dispensa de această activitate întârziătoare și nefolositoare.

De altă parte, am constatat, domnilor miniștri, și vă rog ca și în această privință să luăm astăzi o hotărâre, am constatat o prea mare tentință (*sic*) de legiferare.

Sunt foarte mulți, în afară de Guvern, în afară de lumea cunoașterii, care își închipuie că Mihai Antonescu este cel care este inițiatorul acestei legiferomanii.

Nu există un adversar, un dușman mai înverșunat al legiferării, decât sunt eu.

Dacă luați și cercetați legile pe care le-am făcut eu ca ministru de Justiție, de Propagandă, sau ca ministru al Afacerilor Străine, și dacă ați ști ce spuneam totdeauna când Contenciosul acestor ministere îmi propunea o serie de decrete, v-ați putea face ușor convingerea că am fost și sunt cel mai mare dușman al legiferării și că am făcut cele mai puține legi de doi ani de când sunt în Guvernul Mareșalului.

De altă parte, v-am informat că lucrez la un sistem care modifică radical întregul sistem de legiferare. Schimb însăși legile normative legale, pentru ca să isprăvim cu anomaliiile care există astăzi și care fac, ca un Jurnal al Consiliului de Miniștri, care poartă semnătura Mareșalului, a vicepreședintelui Consiliului, a 7-8, și uneori a 10 miniștri, să aibă, din punct de vedere formal și al conținutului, mai puțină putere decât un decret care nu poartă decât semnătura dlui Mareșal și a unui ministru răspunzător.

V-am mai arătat că eu consider că este cu totul nepotrivit ca noi, miniștrii, să semnăm și să andosăm răspunderea unui act patrimonial al unui ministru, cu atât mai mult cu cât, în fapt, nu controlăm, și nu este nici delicat să controlăm, ceea ce propune un coleg în interesul administrației. Semnătura noastră pe un Jurnal al Consiliului de Miniștri capătă, prin aceasta, un caracter nesincer, de împărțire a unor răspunderi pe care nu le putem purta în fapt, și al unui control colectiv pe care îl exercităm asupra răspunderii ministeriale, care trebuie să rămână ministrului respectiv.

Sunt Jurnalele Consiliului de Miniștri, care decid ce sumă trebuie să se dea cuiva care trebuie să-l trimitem în străinătate pentru studii, sau care este autorizat să facă o inspecție.

Aceste lucruri trebuie să rămână în atributul nostru? Știm noi cine este persoana și ne privește pe noi suma care trebuie s-o primească? Aceasta este o chestiune care trebuie tratată în Consiliul de Miniștri?

Prin aceasta ajungem, în fapt, la o fătărnicie. Se trimite la secretarul general al Președinției o asemenea lucrare, care ne parvine nouă pentru semnătură, o semnăm, cetind că domnul cutare a fost trimis undeva, sau că se aprobă cutare contract.

Domnilor, în noua organizare noi vom da aprobări de principii, de la o anumită sumă în sus, pentru stabilirea ierarhiei creditelor pe care le aprobă Guvernul. Răspunderea executării și controlul trebuie să se facă exclusiv de către organele învestite în Stat cu acest drept, și anume de ministerul răspunzător, singurul care trebuie să aibă acest drept și această obligație, cum și de organele Ministerului Finanțelor, care trebuie să exercite, prin Curtea de Conturi, nu un control formal și întârziator, ci unul rapid, chiar în cursul anului. Un control administrativ, nu unul contabil, un control asupra realităților, asupra cheltuielilor ministerului răspunzător, nu o formalitate postumă. După ce operația a fost făcută, ministrul nu mai are posibilitatea să constate neregulele, mai ales după nu știu câți ani.

Nu putem să mergem pe aceste baze nesincere.

Aceasta puteau s-o facă oamenii care voiau să acopere actele lor de dezonoare prin forme care să le alambicheze această necinste, dar oamenii cinstiți și de răspundere, oamenii care au conștiința ceasurilor grele prin care trecem astăzi trebuie să aibă libertatea de acțiune și să nu se sfiască să primească un control organizat de Stat, chiar în interesul lor și în timpul gestiunii lor.

Acest control al decretului și al Jurnalului Consiliului de Miniștri trebuie să se reducă, pur și simplu, la stabilirea unor ședințe lunare, speciale, când Consiliul de Miniștri să aibă numai această îndatorire a discuției unor proiecte de credite sau aprobări de cheltuieli, care să le facă un minister, cu aprobarea ministrului Finanțelor. Atât și nimic mai mult. Toate celelalte sunt fătărnicii și ele n-au împiedicat ca Statul să fie jefuit atâția ani de-a rândul, n-au împiedicat ca acei care au gestionat să facă averi în dauna Statului. Până astăzi, la Legea patrimoniului public am văzut trimiși în judecată nenorociți care au ieșit din viață goi, dar marii vinovați ai jafului, ai dezonoarei prăbușirii Statului, pe aceștia îi vedem cum, din umbră, pândesc să ne dea lecții de moralitate și de modul cum trebuie să scriem istoria Neamului Românesc.

Aceasta trebuie să înceteze.

Prin urmare, de acum înainte vă rog să evitați cât se poate mai mult sistemul acesta de legiferare.

Legea de organizare a puterii centrale, cu libertatea mare acordată ministrului și cu un sistem nou de control al activității fiecărui departament, va apare în foarte scurtă vreme. Până atunci, vă rog să nu mai adăugați, la noianul de legi, care va trebui să le revizuiți, altele. Punând principii noi, despre ceea ce va fi o lege, un regulament, o circulară sau un Jurnal al Consiliului de Miniștri, vom revizui întreaga legislație a fiecărui departament.

Consiliul de Stat în secția tehnică, care va absorbi Consiliul Legislativ de astăzi, și care va fi dublat cu specialiști, va avea această sarcină ca, pe baza principiilor de organizare a însăși normei legale, să revizuiască, împreună cu fiecare ministru,

întreaga legislație a ministerului respectiv, și să nu mai rămână cu titlul de lege decât numai acele care merită, acele care fixează marile principii ale raporturilor Statului cu interesele patrimoniale și morale ale cetățenilor.

Regulamentele vor fi norme de organizare ale serviciului public, care vor avea un caracter de elasticitate și va depinde de fiecare ministru ca modificarea să se facă cât se poate de ușor.

Vom adopta o normă nouă între lege și regulament, – statutul – care va fi adoptat în Consiliul de Miniștri din punct de vedere formal, pentru ca regulile lui să aibă și valoare de lege, și valoare de regulament, în același timp și dispoziții de principii, dar și dispoziții de mobilitate prin adaptarea la realități.

În sfârșit, vom defini ce este un Jurnal al Consiliului de Miniștri, care este valoarea lui în Stat, ce este o circulară ministerială, ce este o ordonanță și așa mai departe, pentru ca să nu mai avem, și de aici înainte, haosul pe care l-am avut, în toată legislația noastră. Astfel, vom da cadrele fundamentale, pe care nu le putem modifica acum, din lipsă de timp, dar pe care le vom adapta și le vom revizui, pentru a le fixa pe aceste baze.

Dl ministru Bușilă știe că a venit acum câteva luni la mine și mi-a prezentat un decret pentru modificarea sistemului de frâne la Căile Ferate.

C. Bușilă: La vagoanele particulare.

M. Antonescu: Un decret-lege! Și avea dreptate, pentru că acest sistem de frâne fusese instituit tot printr-o lege și nu putea fi modificat decât tot pe această cale.

Ei bine, domnilor, este posibil să facem această prostituare a noțiunii de lege, să umilim într-atât răspunderea ministrului și libertatea lui de inițiativă în organizarea serviciului public, pe care îl conduce, încât, pentru asemenea acte de ordin administrativ sau tehnic, să fie nevoie de legi? Este posibil aceasta? Și atunci, trebuie să modificăm toată această organizare defectuoasă, care astăzi ne împiedică să lucrăm liber și repede, pentru ca să adaptăm Statul acesta, de împrejurări grele, Statul Mareșalului Antonescu, la posibilități normale de lucru și la sinceritatea normelor, pe care trebuie să le aplicăm.

Firește, contez că dl ministru Marinescu îmi va da tot sprijinul. Chiar acum îl rog să examineze situația Consiliului Legislativ și să-mi dea o notă asupra calității tuturor membrilor lui, pentru ca, în această încadrare pe care o facem, să folosim numai elemente care pot înțelege acest nou rost al Consiliului de Stat, Secția Legislativă, și să nu mai repetăm de aici înainte greșeala care s-a făcut până acum, care, în loc să fie combătută, a fost favorizată prin Consiliul Legislativ, preocupat numai de chestiuni de formă, în loc să fie preocupat de chestiunile de fond ale normelor de organizare pe teritoriul nostru.

Ca soluție practică, trebuie să vă mărturisesc acum că încă din luna martie, când știam că vom intra în război, dl Mareșal Antonescu nu s-a mai ocupat de toate actele administrative ale Guvernului și, cu titlul neoficial, eu am purtat toată răspunderea lucrărilor, pe care dv. le-ați trimis dlui Mareșal Antonescu, trudindu-mă ca, lucrând pentru dânsul, să-i evit vremea pe care i-ar fi cerut-o analizarea tuturor proiectelor și actelor care i se trimiteau.

După aceea, când dl Mareșal Antonescu a trebuit să poarte acțiunea pe front, mi-a dat direct răspunderea. Am purtat-o luni întregi, bolnav aproape, zbuciumându-mă cu o temperatură de 39 grade, lucrând în fiecare noapte până la 3-4 dimineata, ca să pot conține acest val de dosare care veneau mereu.

De atunci continui să fac același lucru. Când, la un moment dat, dl Mareșal Antonescu m-a rugat să trec la organizare, acum câteva luni, a trebuit, firește, să-i las o parte din dosare.

Dacă dl Mareșal Antonescu a fost bolnav luna trecută, cu complicații la vesicula (*sic*) biliară și la ficat, credința mea este că a fost datorită oboșelii și enervării, pentru că o mare parte din aceste dosare, fatal, i-au fost trecute domniei-sale, în loc să-mi fie date tot mie, ca mai înainte.

Mă străduiesc acum să evit dlui Mareșal orișice oboșală. De aceea, decretule care trebuie să vină la dl Mareșal sunt cercetate întâi de mine, pentru ca să nu mai aștept ca la unele din ele să mă consulte domnia-sa. Toate actele trebuie să treacă pe la mine, pentru ca eu să spun, într-o formulă scurtă, ce gândesc asupra lor.

Dar sunt și eu un om, care își face onoarea, nu dezonoarea și nu ipocrizia de modestie, a sarcinei sale; sunt un om care, vă mărturisesc că risc într-o zi să cad, sub povara aceasta blestemată a unei activități, care nu se mai sfârșește niciodată. În doi ani de zile n-am avut o zi de odihnă. În nopțile de Crăciun și de Paște am lucrat până la 4 dimineata, pentru că am fost mai liber. Nu este cu puțință să-mi îndeplinesc rostul meu, să ajut pe dl Mareșal Antonescu și să-i evit zbuciumul, dacă și dv. nu mă ajutați.

Și atunci, vă rog, pentru câțeva vreme, cel puțin, pentru câteva luni, până când se introduc aceste noi norme de clasificare a legilor, regulamentelor, jurnalelor Consiliilor de Miniștri și așa mai departe, să nu mai propuneți modificări de legi și regulamente. Putem să trăim foarte bine și fără modificarea lor; putem foarte bine să luăm măsuri administrative de fapt, fără să schimbăm structura legală. Să legiferăm cât se poate mai puțin, să schimbăm cât mai mult din realități, din practici, pentru că, dacă vom modifica legile și nu vom schimba practicile și aceeași birocrație, același potop de paperașerie va continua, orișice normă organizată în lege va fi desființată de practică.

Și atunci, vă rog foarte mult să nu mai supuneți nici dlui Mareșal Antonescu, nici mie, decât chestiunile de principiu. Vă rog să ne faceți, fie într-un Consiliu de Miniștri, fie într-un raport cu caracter general, înfățișarea unor serii de probleme o dată pe săptămână, sau dacă se poate la două săptămâni o dată. Dar nu este posibil ca în fiecare zi să vie mereu valul acesta de lucrări, pentru a fi supus dlui Mareșal sau mie, cu aceeași formulă stereotipă: „Vă rugăm să binevoiți a decide; vă rugăm să ne arătați punctul dv. de vedere; vă rugăm să dați instrucțiuni; vă rugăm să hotărâți“, pentru că ajungem să nu mai putem avea nimic altceva de făcut în Stat, decât numai să decidem asupra măsurilor, care aparțin răspunderii dv.

Pe de altă parte, când sunt anumite decrete de interes general, norme pe care le hotărâm în Consiliul de Miniștri, principii asupra cărora am convenit în modul cel mai obiectiv, printr-o înțelegere comună, vă rog să nu mai puneți săptămâni întregi pentru realizarea practică a lucrărilor, pentru că faptul acesta micșorează însuși prestigiul Guvernului, nu numai raporturilor de colaborare dintre noi.

Dacă hotărâm într-un Consiliu de Miniștri un lucru și-l anunțăm public, este un act care ne știrbește prestigiul, dacă, pe urmă, lumea stă și așteaptă săptămâni și luni întregi din momentul când am hotărât un principiu și până când am ajuns să-l realizăm. De cele mai multe ori, este mai grav decât atât: din momentul când hotărâm până în momentul când se adoptă textul de lege respectiv, de multe ori trece atâta vreme, că se schimbă însăși condițiile inițiale și apare aproape lipsit de sens actul pe care îl facem

după atâtea luni și care ajunge să nu mai corespundă împrejurărilor. Iată, de exemplu, regimul excepțional al contractelor de antrepriză. Au trecut atâtea luni între momentul când am discutat problema în Consiliul de Miniștri și apariția decretului, în așa fel că atunci când decretul a apărut, a fost desuetudinar. A trebuit apoi să constatăm acest lucru în Consiliul de Miniștri și să treacă iarăși încă câteva săptămâni, ca să apară un nou decret.

C. Bușilă: La mine a fost gata imediat.

M. Antonescu: Nu este nici un fel de critică, dle ministru Bușilă. Nu vreau să fac critici și chiar dacă fac vreodată, nu este nici trufie, nici ofensă, nici lipsă de eleganță sau de colegialitate față de dv.. Sunt cel dintâi care suferă înaintea dv., dar, între a fi nesincer și a vă lăsa ca, fără nici o observație, să ajungeți la dl Mareșal cu câte o problemă, pe care domnia-sa o privește grav și aspru, și să nu vă spun deschis acest lucru, ca să împiedic acest fapt, ca să determin activitatea necesară, credeți-mă că este mult mai prietenesc și nu este jignitor pentru dv. să vă spun deschis părerea mea, pentru că eu sunt cel care muncește alături de dv. și care împarte cu dv. criticile, când nu le ia toate asupra lui, pentru că așa este totdeauna tradiția, ca cineva să fie răspunzător și ispășitor de o stare de spirit. Eu nu v-am spus de câte ori, în doi ani de zile, lumea, cu criticismul nostru latin, cu bârfeala noastră profesională, mi-a aruncat învinuiri și lucruri împotriva căroră fusesem din primul moment. Și am primit, pentru că am înțeles că sunt anumite ceasuri când cineva își ia răspunderea asupra lui, nu numai aparența unor avantagii.

De aceea, vă rog să nu mai trimeteți, nici dlui Mareșal nici mie, decretul. Vă rog să faceți cât mai puține decrete și legi și cât mai puține modificări, în această perioadă, când mă zbat să fac această organizare de principiu, în interesul activității dv. de mâine.

În ceea ce privește actele administrative, vă rog, dlor miniștri, dacă nu din alte considerații, din motive de omenie, să mă scăpați de acest blestem și de această teroare zilnică, pentru că nu mai pot să continui. Să nu credeți că o fac din lașitate, pentru că aș vrea mai bine să mor decât să abdic de la credința mea, dar s-ar putea ca într-o zi să fac unele greșeli, neputând controla totul, să simt că nu mai pot sluji misiunea dlui Mareșal, care trebuie să rămână intactă, lipsită de critici și statornică, pentru că acesta este singurul mijloc prin care Statul nostru poate fi salvat.

Vor veni, pe de altă parte, împrejurări grele. Trebuie să avem conștiința realității. Războiul acesta nu se termină. Din felul cum sunt angajate ostilitățile, se vede că avem încă perspective grele. Dacă, până la sfârșitul lunii noiembrie, nu se angajează nici o negociere de pace, intrăm într-un ciclu grav și lung de război, care cere atâta încordare și atâta răspundere, încât, Statul acesta, care are probleme atât de mari de soluționat în această perioadă, trebuie să fie servit prin aceste linii mari și nu printr-o administrație zilnică sau prin amănunte de guvernare.

De aceea, vă rog să țineți seama că dl Mareșal Antonescu, mai ales în această perioadă de război, în care are atâtea răspunderi grele, trebuie să fie ferit de preocupările acestor acte de administrație. Ajutați-mă și pe mine, liberându-mă de această povară, pentru ca, în interesul dv., să vă pot da structura de care aveți nevoie, ca să vă liberați de toate servituțile unui regim prea formalist, care împiedică o activitate serioasă și onestă.

I. Petrovici: Domnilor, apelul dlui prim-ministru a fost foarte impresionant. Într-adevăr, așa este: ar trebui ca dl Mareșal și domnia-sa să fie cât mai dispensați de rezolvarea problemelor de amănunt. Din acest punct de vedere, cred că fiecare ministru ar trebui să-și ia, cât mai întreagă, răspunderea domniei-sale.

Vreau, însă, să atrag atenția dlui prim-ministru și asupra altor cauze, care creează acest munte de dosare, pe care domnia-sa are să-l rezolve zilnic. Sunt reclamații care vin la Președinție și pe care dv., dle prim-ministru, din inițiativa Președinției, sesizați ministerele, ca să li se răspundă. Eu cred că jumătate din aceste dosare au ca origine corespondența aceasta, care nu pleacă din inițiativa ministerelor, ci este provocată de explicații cerute de la centru.

Dacă este bine ca miniștri să-și ia răspunderea cât mai întreagă a administrației lor, noi am dori, și exprim acest deziderat în numele colegilor, ca și Președinția să aibă încredere în persoanele alese să compună Guvernul. Ministerele noastre sunt împovărate cu această necesitate de a răspunde la corespondența enormă, pe care o avem cu Președinția, datorită tuturor reclamațiilor, pe care toți particularii le îndrumază aici, la dl Mareșal. Dacă încrederea în noi s-ar mări, în măsura în care noi ne luăm răspunderea noastră, cred că prin aceasta s-ar diminua, într-o măsură oarecare, acest munte de dosare, care, incontestabil, dle prim-ministru, vă împiedică să vă gândiți la marile linii ale guvernării.

M. Antonescu: Dle ministru, la acestea vă răspund că și eu am acest sentiment că Președinția Consiliului de Miniștri, acum mai puțin, dar câțva timp în urmă ajunsese să devină un fel de supraguvern, care avea să rezolve direct o seamă de probleme care aparțineau departamentelor.

În ceea ce mă privește, dvs. știți că, în afară de unele chestiuni care purtau asupra relațiilor internaționale și în care aveam o mare răspundere când a trebuit să intervin direct, unind calitatea mea de ministru al Afacerilor Străine cu aceea de vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, în afară de acestea, niciodată, dar absolut niciodată, eu n-am venit cu o deciziune, sau nu am făcut un act care să însemneze substituirea unui ministru și a răspunderii lui în departamentul respectiv. Chiar când am avut o reclamație, eu am trimis-o totdeauna ministrului respectiv și uneori am riscat chiar să primesc unele răspunsuri neplăcute.

De pildă, acum câteva zile am primit, ca un răspuns la o scrisoare trimisă mie în legătură cu chestiunea cimentului, am primit un răspuns de la dl. g-ral Dobre, în care am recunoscut stilul dlui Damian, și în care mi se dădea o lecție în materie de naționalism. Ceea ce este mai paradoxal este că eu, cu două zile înainte de a primi acest răspuns, discutaseam cu dl. Neubacher și îi spuseseam că rămân pe poziția naționalizării cimentului. Acest lucru l-am comunicat cu cinci săptămâni înainte, în scris, dlui Killinger, în calitatea mea de ministru al Afacerilor Străine.

Prin urmare, și eu primesc și risc uneori dezavantagiile acestui amestec.

Sunt unele situațiuni când domnii miniștri reclamă că s-au făcut de către Președinție unele acte de cercetare în însăși departamentele respective. Acestea au fost ordonate de către dl. Mareșal, și nu de mine.

Dl. Mareșal, însă, le-a făcut, condus și dânsul de un sentiment foarte înalt și de o răspundere, pe care o înțelegeți, desigur, cu toții.

Dacă noi am avea organe prin care opinia publică, dle ministru Petrovici, mai ales dvs., ca psiholog, o puteți înțelege cu deosebire, prin care opinia publică să poată mărturisi într-un anumit fel sentimentele sale în ceea ce privește situația în

împrejurările de astăzi, care nu poate să fie fericită, oricât ne-am străduit noi, dacă am avea aceste organe prin care să existe posibilitate de mărturisire, iar din partea noastră un mijloc de a arăta voința noastră de a satisface aceste interese, atunci, desigur, dacă dl. Mareșal ar face acest amestec direct, aceste cercetări în interiorul unor departamente și ar lua unele măsuri ca răspuns la unele reclamațiuni cu caracter mai grav, atunci poate că ați putea să considerați aceasta ca un act de neînțelegere.

Dl. Mareșal nu este astăzi numai simbolul aspirațiilor unui neam, în momente de grea încercare; el este și singurul instrument spre care se îndreaptă strigătul de dreptate al unei mulțimi, care nu are organul de împlinire a unor aspirații. Dl. Mareșal nu poate să dea impresia că rămâne străin, că rămâne insensibil la acest strigăt. El nu poate da impresia că nici el măcar nu este organul care să simtă acest freamăt de neliniște din lume.

De aceea, dl. Mareșal, și prin comunicate, și prin măsurile uneori aspre pe care le ia, vrea să păstreze acest echilibru de încredere.

Aceasta este explicația intervențiilor pe care le face uneori Președinția.

De altă parte, sunt unele cazuri când această intervenție este făcută chiar în interesul întăririi autorității ministeriale, și nu pentru atingerea ei. Așa, de pildă, ieri, dl. Mareșal mi-a prezentat plângerea Episcopului de Constanța împotriva dvs., dle ministru Petrovici.

I. Petrovici: Îmi iau toată răspunderea.

M. Antonescu: Episcopul de Constanța se plânge că l-ați terorizat, că l-ați adus cu mașina la minister și că i-ați cerut demisia.

I. Petrovici: Dvs., care mă cunoașteți, vă puteți închipui în ce măsură pot eu teroriza pe cineva.

M. Antonescu: Printr-o întâmplare, cu o zi înainte discutasem cu un înalt prelat întreaga problemă a Bisericii noastre. Dl. Mareșal asistasem la această discuțiune și a adăugat mahnirea sa, că Biserica nu-i sprijină strădania și toate jertfele neamului pentru cruce nu capătă simțul de răspundere al tuturor membrilor Clerului nostru. Sunt unele situațiuni, pe de altă parte, când eu primesc o infinitate de reclamații chiar de la dvs., de exemplu, împotriva ministrului Aprovizionării asupra modului în care s-au fixat unele prețuri. Eu nu pot să dau impresia unei insensibilități absolute, pentru că atunci organizăm noi înșine nemulțumirile, și în acest caz trimit aceste reclamațiuni dlor miniștri și le cer referate.

I. Petrovici: Creați dosare.

M. Antonescu: Când mi se pare, însă, că este vorba de o chestiune asupra căreia am fixat principiile, trimit, pur și simplu, reclamația și spun cum se va decide. Dl. ministru al Afacerilor Interne știe că, în majoritatea cazurilor, așa sunt hârtiile pe care i le trimit: „Domnului Ministru al Afacerilor Interne, care va decide“. Numai când sunt probleme asupra cărora nu am fixat principiile, spun: „Referat“.

Aș vrea să informez pe dl. ministru Petrovici și aș vrea să se uite la aceste dosare. Îl rog să creadă că nu toate actele care îi vin sunt în aceste dosare. Majoritatea lor trece prin mâna colaboratorilor mei, prin mâna consilierilor mei, și la mine nu vin decât numai anumite lucrări.

Iată, de pildă, un dosar în legătură cu un aviz al Consiliului Legislativ. Este un dezacord între Consiliul Legislativ și organele care propun un decret în legătură cu

propunerea Guvernământului, și un conflict de principii între Ministerul Finanțelor și Guvernământul Basarabiei.

Apoi, avizul asupra proiectului pentru înființarea cărții de lucru. Instituim o carte de muncă pentru toată lumea și am cerut avizul de principiu al Consiliului Legislativ în legătură cu decretul pentru regimul muncii în timp de război.

Deci numai lucrări în legătură cu chestiuni de principiu. Dar chiar și pe acestea, decât să le aducem sub forma unor dezbateri în Consiliul de Miniștri și să îmi cereți să le cercetez noaptea, eu v-aș fi recunoscător dacă, în Consiliul de Miniștri, ați veni cu chestiuni de principiu pe care le-am hotărî în comun, și cele mai multe le-am rezolva în orele de lucru pe care le am fixate cu fiecare dintre dvs.

Dar și în privința acestor ore, v-aș fi recunoscător dacă, atunci când vă înscrieți pentru ore, să respectați realmente timpul pe care îl cereți. Sunt miniștri care mi-au cerut, de exemplu, jumătate de oră și, în realitate, stau două ore. Îmi este greu să-i spun: „S-a terminat ora”, dar acest fapt îmi dezechilibrează tot programul.

Dacă la această pierdere de timp mai adaug audiențele lumii străine, stric tot sistemul de muncă și ajung să sporesc sistemul de muncă de noapte. De asemenea, toată această paperaserie și această libertate a dvs. de a lucra în problemele administrative este și ea influențată, căci trebuie să vă rămână și dvs. un timp necesar lucrului.

De aceea, de acum înainte vă rog călduros ca numai chestiunile de principii să fie supuse Consiliului de Miniștri. În orele când lucrăm împreună și pe care le voi face joia în mod regulat, să aduceți, de asemenea, numai chestiuni de principiu. În chestiunile administrative, de acum înainte vă restitui referatele și vă rog să hotărâți singuri în puterea principiilor stabilite astăzi ca bază de lucru.

Pentru chestiunile economice și financiare, vă rog călduros, de acum înainte, să-mi aduceți în Consiliul de Miniștri numai dezacordurile dintre dvs. care n-au putut fi soluționate în cadrul noului sistem de concentrare economică. Să-mi aduceți numai chestiunile de principiu, sau cele care investesc un caracter politic sau de tratări diplomatice. Atât, și nimic mai mult.

Celelalte, hotărâți singuri. Când este vorba de fixarea prețurilor, de pildă, pentru cereale, să dezbatem în Consiliul de Miniștri și să fixăm un criteriu după care să meargă toate celelalte, dar să nu ne ocupăm de fiecare problemă în parte.

De pildă, când eu vă solicit să fixați un preț, și în legătură cu acest preț primesc o infinitate de plângeri, vă rog să nu puneți prea mult timp pentru soluționarea problemei. În chestiunea prețului produselor petroliere, vă rog să nu mai întârziați. În această chestie am vorbit cu dl. Neubacher.

Domnilor, noi ne conducem și de judecata noastră. Desigur că Germania are interese, că nu putem să fixăm un preț, fără să ținem seama și de punctul de vedere german, dar dacă între punctul de vedere german și cel românesc există o deosebire, noi tranșăm problema ținând seama de interesele noastre. Am spus dlui Neubacher că vom ține seama de propunerile făcute și vom căuta să ne apropiem cât mai mult de ele.

I. Marinescu: Am ajuns foarte aproape. Suntem deosebiți numai la trei puncte.

I. N. Fintescu: Dl. Neubacher a ajuns la o soluție, și dl. Marinescu la alta.

M. Antonescu: Pe urmă, toate chestiunile care privesc legăturile dintre departamente. Vom publica zilele acestea decretul care dezvoltă această organizare a Ministerului Economiei Naționale și această coordonare de atribuții va fi de natură să

înlătura aducerea la Consiliu a tuturor problemelor, în afară de chestiunile de principiu. Toate celelalte probleme trebuie să fie soluționate în acest cadru al Economiei Naționale.

Urmează chestiunea fuziunii Concordia-Foraki.

T. Dragoș: Aceasta este interpretare a Jurnalului Consiliului de Miniștri.

M. Antonescu: Noi am stabilit o serie de principii și ele trebuie respectate, indiferent de cine ar fi vorba.

T. Dragoș: Aceasta nu este o chestiune de Consiliu. O veți soluționa dvs. în audiența de lucru pe care o voi avea cu dvs.

M. Antonescu: Urmează discuțiunea asupra proiectului de decret-lege pentru acordarea de gradații inginerilor, arhitecților, subinginerilor și conductorilor.

Acest proiect nu poate să intre decât în cadrul decretului general privitor la salarii.

Dl. ministru de Finanțe va trebui, printr-un sistem economic, să adopte o nouă definiție privitoare la salarii, și apoi, în ceea ce privește majorările, să-mi trimeată lucrările, ca să stabilim.

Mai departe, în cadrul acestei noi activități economice, vă rog să mi se supună de acum înainte, și chiar pentru trecut, tot programul de investiții, căci dl. ministru de Finanțe trebuie să aibă un plafon, trebuie să impună anumite revizuiți în interesul unor investiții care sunt absolut necesare. Vă rog călduros ca asupra acestor investiții să ne fixăm și să găsim mijloacele, indiferent dacă au făcut sau nu parte din program.

În principiu, dl. ministru de Finanțe are dreptate când spune că planul financiar trebuie să fie respectat, căci nu este posibil ca în cursul anului să ne creăm surse de venituri pentru acoperirea unor noi investiții.

În ceea ce privește însă cazul special, acela al planului de investiții făcut de Ministerul Marinei în legătură cu dotarea ei, din datele trimise de dl. ministru Păiș, am constatat, dle ministru de Finanțe, că mi s-a adus la cunoștință acest plan dinainte și că a fost chiar depus.

G-ral N. Stoenescu: Îmi pare rău că n-a venit întâi la mine.

M. Antonescu: În orice caz, dl. ministru al Marinei, căruia i-am făcut imputarea pentru ce nu a informat la timp pe dl. ministru al Finanțelor, că acest plan să fie executat, mi-a făcut dovada că informase pe dl. ministru de Finanțe. Chiar dacă, prin urmare, nu a dat programul de detaliu, era posibil ca, în cadrul planului de investiții generale, să se rezerve o sumă globală pentru aceasta.

G-ral N. Stoenescu: Dl. ministru Păiș nu a sesizat Ministerul de Finanțe de această problemă, când s-a elaborat planul financiar. Adresa prin care ministrul Finanțelor a rugat pe d-nii colegi să-i trimită planurile de investiții a fost trimisă și dlui ministru Păiș.

Rog pe dl. ministru Păiș să-mi producă dovada că mi-a răspuns la acea adresă.

M. Antonescu: Iarăși facem formalism. Trebuie să ne punem de acord asupra principiilor, nu a formelor. Dl. ministru Păiș mi-a arătat că a comunicat Ministerului Finanțelor programul de investiții generale.

G-ral N. Stoenescu: Da, dar acest plan se poate executa și într-un an, și în doi și în cinci.

M. Antonescu: Eu îmi fac datoria să atrag atenția dlui ministru de Finanțe că, în orice caz, trebuie să găsească soluția.

De exemplu, pe mine mă interesează dezvoltarea clinicilor. Vă spun aceasta, dle ministru de Finanțe, pentru că dvs. mi-ați afirmat că nu aveți disponibil pentru ne-

cesitățile Eforiei. Vă rog să țineți seama că acest program trebuie să-l realizăm, fiindcă Facultatea de Medicină nu are posibilitatea să sporească numărul studenților, dacă nu sporim, la rândul nostru, și nu reorganizăm clinicile și posibilitățile de învățământ.

Vă rog să examinați neîntârziat acest disponibil, chiar dacă vom face unele concesiuni.

Este concesiia apei de la Sinaia. Una este dacă reziliem contractul și altceva dacă răscumpărăm dreptul Eforiei în cursul anului financiar. În orice caz, trebuie să creăm mijloace de realizare a acestor lucrări.

Sunt, de altă parte, o serie de lucruri care trebuie să fie făcute. De pildă, deși v-am rugat, nici până astăzi nu s-a soluționat problema timbrului judiciar ...

G-ral N. Stoenescu: Nici până astăzi dl. Porumbeanu, secretarul general al Ministerului de Justiție, n-a venit la mine.

M. Antonescu: În tot acest timp tribunalul rămâne cu nevoile nesatisfăcute.

Rog pe dl. Marinescu să trimită pe secretarul general al Ministerului Justiției la dl. ministru de Finanțe, ca să se rezolve această chestiune, pentru că și tribunalul are o situațiune din cele mai proaste și lucrările lui stagnează datorită lipsei de spațiu.

Și aici trebuie să procedăm la organizare.

Rog pe dl. ministru Bușilă să-mi facă un proiect în legătură cu concentrarea tuturor serviciilor de arhitectură la Ministerul Lucrărilor Publice și a controlului întregii activități tehnice a Statului.

Dle ministru Bușilă, aștept de la dv. să-mi creați sistemul care să desființeze rutina administrativă, să desființeze organele de control inutile. În ceea ce privește controlul de licitații, vă rog să-mi creați un sistem practic, care să desființeze trimerile dosarelor la Ministerul Finanțelor, reîntoarcerea lor la Ministerul Lucrărilor Publice, o infinitate de lucrări inutile, după cum comisiunile create de dvs. să nu fie organe formate de oameni prea specialiști, care văd problemele numai într-o perspectivă strâmtă. Un funcționar mediocru – dle ministru Bușilă, nu este o imputare specială pentru departamentul dvs. – nu poate fi de folos, căci el are totdeauna sentimentul să complice lucrurile și să creeze tot felul de dificultăți particularului față de care i se pare că o lucrare poate să-i aducă un câștig prea mare, că este un câștig ilicit și, deci, caută prin toate mijloacele să paralizeze activitatea.

Pe de altă parte, aceste comisiuni trebuie să fie formate și din gânditori, fiindcă va veni vremea când va trebui să deschidem problema urbanistică și a orașelor noastre, cum și a destinului care trebuie să-l primească fiecare centru urban într-o nouă structură de Stat, care să ajute la dezvoltarea lor, și să nu le ducă la o concurență, aspirând să fie, dintr-o dată, și orașe conducătoare, și industriale, și comerciale, și religioase, și tradiționale.

Va trebui să ajungem la o hartă a misiunii fiecărui centru, la organizarea fiecărei provincii, la dotarea fiecărui mare centru cu un sens istoric, național și tehnic, și tot programul, și toate investițiile Statului vor fi legate de această idee.

În organizarea dvs., vă rog să țineți seama de toate aceste contingente. Faceți acest organ cu caracter cât mai larg, ca să înțeleagă acest rost, propunând formula pentru control, pentru organizare, concentrând activitățile pentru un control cât mai efectiv. Aceasta cât mai repede, pentru a putea ieși din starea actuală.

C. Bușilă: În cât timp?

M. Antonescu: Cât se poate mai repede. Nu vă dau decât timpul necesar pentru o lucrare urgentă.

De ce să vă impun eu un anumit termen? Nu știu câte zile de inspecție aveți și care este programul dvs.

Urmează la ordinea zilei raportul geologic privitor la situațiunea cartierelor din Iași, care au suferit de pe urma alunecărilor de teren în cursul primăverii acestui an.

C. Bușilă: Chestiunea este mai veche. Am trimis ingineri la Iași să facă studii. Este o alunecare de teren și, după studiile geologice făcute, s-au constatat că oarecare lucrări de canalizare <au fost> începute de Primărie și neglijate. Am obligat Serviciul Apelor de la Iași, ca să facă lucrările de canalizare și să le termine. În ceea ce ne privește, noi am făcut oarecare lucrări acolo.

În ceea ce privește această problemă, urgența a privit mutarea acelor nenorociți din cartierul Țicău. N-au fost mutați decât cei care n-au vrut.

M. Antonescu: Aceasta poate să devină o problemă de finanțare în măsura în care executarea planului dvs. cere fonduri.

De aceea vă rog să faceți o notă în care să arătați dacă situațiunea este sau nu gravă, dacă lucrările pot sau nu să fie amânate, să o trimiteți Ministerului de Interne, care, printr-o organizare nouă, va vedea care sunt mijloacele de care dispune Primăria, Prefectura sau Ministerul Afacerilor Interne, pentru realizarea lucrării.

Dacă dl. ministru de Interne, constatând necesitatea urgentă și mijloacele financiare reduse, dacă va găsi că este nevoie să se aducă fonduri noi, dl. ministru al Afacerilor Interne va trimite nota dlui ministru al Finanțelor, care va vedea în ce măsură poate să satisfacă executarea acestei lucrări.

Aceasta, însă, este o procedură pe care vă rog, de aici înainte, s-o întrebuințați, în principiu, ori de câte ori vor fi asemenea cazuri, ca să nu mai ajungem la discuții în Consiliul de Miniștri.

„Raport privitor la executarea lucrărilor Palatului Ministerului Afacerilor Străine“.

Cu localul Ministerului de Interne s-a terminat? Vă rog, grăbiți lucrurile.

C. Bușilă: Acolo a fost un contract, pe care l-am găsit încheiat.

G-ral D. Popescu: Acum se lucrează intens.

M. Antonescu: Dle ministru Bușilă, dv. ați făcut o notă în legătură cu lucrările de construcție ale Palatului Ministerului de Externe, în care criticați activitatea dlui Vasilescu.

C. Bușilă: Atunci, lăsați-l pe dânsul și desărcinați-ne pe noi.

M. Antonescu: În noua organizare a ministerelor voi trece toate serviciile de contencios la Ministerul Justiției, care va face un mare Contencios General al Statului, pe secțiuni specializate, la care departamentele vor trimite toate lucrările, chiar și chestiuni de principiu, pentru că contencioasele vor fi organe de consultat. Răspunderea o vor purta miniștrii și administrația; contenciosul va fi un organ tehnic de consultare și un organ de purtare a răspunderii, în fața Justiției, nu în administrație.

După cum voi merge cu această organizare de centralizare a contencioaselor, după cum voi concentra serviciile sanitare la Ministerul Sănătății și serviciile agricole la Ministerul Agriculturii, fără îndoială că tot așa voi face și cu serviciile tehnice, pe care le voi trece la Ministerul Lucrărilor Publice, fiindcă nu se poate altfel.

Dar, până atunci, dl Vasilescu este inginer arhitect la Ministerul de Externe. Pentru ce îl țineți acolo, dacă atunci când are ocazia să lucreze, spuneți: „Dați-l la o

parte și puneți pe altul“. Dl Vasilescu are gradul cel mai înalt, este inginer consilier. Pentru ce îl plătim, dacă atunci când are ocazia să lucreze la Externe, unde funcționează, spuneți: „Dați-l la o parte și puneți pe altul?“

C. Bușilă: Eu constat că există unele frecături, că lucrările merg greu.

M. Antonescu: Vă spun eu pentru ce merg greu: să mă ierte dl ministru Marcu, care este rudă, dar dl arhitect Duiliu Marcu a făcut un deviz cu lucrări de lux, pentru că vrea să facă risipă, confundând regimul lui Carol II cu regimul Mareșalului Antonescu și măsurile regimului trecut, care s-a făcut vinovat de risipă, cu măsurile regimului nostru, care trebuie să pună regulă în toate actele și care nu vrea să fie meschin, ci vrea să fie serios. Dl arhitect Vasilescu a fost omul care n-a aplaudat tot ceea ce conțineau devizele dlui. Marcu. Desigur că aceasta creează nemulțumiri. Dar tocmai pentru aceasta îl felicit și îi mulțumesc dlui Vasilescu pentru că n-a vrut să îmbogățească pe dl Marcu, care a câștigat destul și poate să mai câștige și de aici înainte, dar nu într-o perioadă de război.

C. Bușilă: Dl Vasilescu nu este arhitect; este inginer. Dânsul a fost în serviciul Căilor Ferate. Dl. Manoiescu, când a fost la Departamentul Lucrărilor Publice, pentru că era foarte bun prieten cu dl Vasilescu, i-a dat delegația să treacă la Ministerul de Externe, pentru această construcție.

M. Antonescu: Dl Vasilescu este astăzi arhitect al Ministerului de Externe, plătit pentru această însărcinare de doi ani.

C. Bușilă: Calea Ferată nu-l cere înapoi, n-are nevoie de dânsul. Eu am vrut să execut delegația. Dacă dl Vasilescu este delegatul dv., eu n-am nimic de zis. L-ați trimis să caute un imobil pentru Legația noastră de la Berlin. Nu se pricepe.

M. Antonescu: Dle ministru, dv. puneți patimă. Știți pentru ce l-am trimis? Aveam o propunere de cumpărare a unui imobil la Berlin. S-a fixat un preț de organele oficiale, dar proprietarul n-a vrut să-l vândă, decât dacă i se dă un supliment de preț. Ministerul Prețurilor a consimțit la acest preț, făcându-se că nu știe de el. Eu, însă, trebuia să-mi iau răspunderea, împotriva legilor germane și fără posibilitatea unei rectificări legale, să plătesc de la Fondul Intereselor Superioare de Stat această diferență de preț. Dl Bossie mi-a făcut această propunere și eu l-am întrebat dacă își ia răspunderea. Mi-a răspuns că nu-și ia răspunderea. Ca să știu și eu ce cumpăr, am trimis pe dl Vasilescu acolo să se informeze și să cerceteze valoarea imobilului. Dânsul mi-a făcut un raport împotriva cumpărării imobilului, arătându-mi că este insuficient, iar dl Bossie, la capătul acestui raport obiectiv și serios, a adăugat: „Domnul Vasilescu are dreptate.“

Iată cum, trimițând pe dl Vasilescu la Berlin, eu am făcut un act serios, nu un act criticabil; am vrut să controlez un preț, pe care nu-l mai plătesc.

C. Bușilă: Dv. îl țineți pe dl Vasilescu aici.

Al. Marcu: Fiind vorba de onorabilitatea unei familii ...

M. Antonescu: Dl arhitect Duiliu Marcu are cupiditatea unor onorarii mari.

Al. Marcu: ... fără să mă amestec personal – dl arhitect Marcu este băiatul generalului Marcu –, trebuie să spun că este vorba aici de un contract, care a fixat anumite drepturi de onorar.

M. Antonescu: Voi trimite contractul dlui Marinescu, ca să-l rezilieze ca oneros, dacă este vorba ca dl Marcu să stăruie în el. Chiar vă rog, dle Marinescu, să luați contractul.

I. N. Fiñescu: Dle ministru Marcu, sã nu-l mai apãrați pe dl arhitect.

Al. Marcu: Poate cã dl Fiñescu face o glumã, dar este vorba de drepturile unui om, de onoarea unei familii.

C. Bușilã: Dv., dle prim-ministru, țineți ca dl Vasilescu sã continue sã lucreze la Externe? Atunci, ne vom acomoda noi. La Ministerul de Interne ne-am înțeles cu dl Nãdejde și lucrãrile merg foarte bine.

M. Antonescu: Dl Vasilescu este un om cinstit și serios. Dupã cele ce a fãcut aici, n-am nici un motiv sã-i spun: „leși afarã.”

C. Bușilã: Dv. îl aveți pe dl Vasilescu aici, la Externe, unde a venit de la Cãile Ferate. În ceea ce privește chestiunea cu dl arhitect Marcu ...

M. Antonescu: N-o mai discutãm acum. Eu vãd ce este aici. Sunt cinci ascensoare care au costat o avere și la care s-au luat cote de onorar.

C. Bușilã: Ascensoarele s-au cerut.

M. Antonescu: De oameni care voiau sã se ridice ușor; aveau nevoie de vehiculãri.

C. Bușilã: Multe am putea suprima, din ceea ce s-a cerut înainte, dar dacã s-a fãcut, ce sã mai fãcem.

M. Antonescu: „Raport și proiect de decret-lege privitoare la înființarea Sindicatului pentru încurajarea creșterii oilor”.

A. Panã: Pentru cã chestiunea a fost pusã la ordinea zilei, am sã spun în douã cuvinte despre ce este vorba. În Legea pentru organizarea agriculturii s-a prevãzut un text pentru încurajarea creșterii oilor. Ministerul Agriculturii a întocmit un proiect de decret prin care încredințeazã aceastã sarcinã Sindicatului Oierilor, cu depline puteri din partea Ministerului Agriculturii. Acest proiect a fost trimis dlui ministru al Finanțelor, care n-a fãcut obiecțiuni din punct de vedere financiar, dar a cerut ca acest organ sã nu poarte numele de *Sindicat* și sã funcționeze pe lângã Uniunea Sindicatelor Agricole, ci sã poarte numele de *Oficiu*.

Pentru ca rezultatele sã fie cât mai bune cu putințã, am socotit ca aceastã operã de încurajare sã se facã de comun acord cu crescãtorii și de aceea am atașat acest Sindicat pe lângã Uniunea Sindicatelor Agricole.

La art. 11 se prevede: „Sindicatul va întocmi în fiecare an un buget de venituri și cheltuieli, aprobat de Ministerul Agriculturii și Domeniilor. Modificãrile aduse de minister sunt obligatorii”.

Prin urmare, existã acest control din partea ministerului. Eu cred cã Sindicatul va da foarte bune rezultate. Este bine ca el sã funcționeze pe lângã o organizație agricolã, dat fiindcã Ministerul Agriculturii are depline puteri în ceea ce privește bugetul și organizarea.

M. Antonescu: Aceastã organizare purtând asupra unei ordini profesionale, vã rog sã semnați dv. decretul și, ținând seama de principiul pe care îl urmãrim pentru reorganizarea generalã a contactului cu Economia Naționalã, prin unele organe de Stat, vã rog sã examinați dv. funcțiunile acestui Sindicat și sã vedeți dacã este mai bine sã-l lãsãm particularilor sau sã-l atașãm Ministerului Agriculturii, pentru cã aceasta este o chestiune de încadrare.

G-ral N. Stoenescu: Aceasta este politica Ministerului Agriculturii, pe care o organizeazã el. Or, Ministerul Agriculturii renunțã la atributele sale din acest punct de vedere.

A. Pană: Nu renunță absolut la nimic; își rezervă toate drepturile.

M. Antonescu: „Memoriu și proiect de circulară privitoare la arăturile de toamnă“.

A. Pană: V-am adus la cunoștință situația arăturilor de toamnă, cu rugămintea să interveniți pe lângă Ministerul de Interne ca să depună mai multă stăruință pentru executarea lor. De pe urma acestor arături rezultă un mare spor de producție.

Dispoziția a fost ca arăturile acestea să se facă imediat după seceriș. Acolo unde nu s-au făcut, nu se mai pot face decât după prima ploaie. Dar atunci, toate organele administrative trebuie să depună toată stăruința pentru ca aceste arături să se facă, pentru că sunt indispensabile producției.

M. Antonescu: Având în vedere că a plouat într-o mare parte a țării, ...

G-ral D. Popescu: În 22 județe.

M. Antonescu: ... rog pe domnul ministru de Interne să dea ordine prefectilor pentru intensificarea acțiunii de dezmiriștire.

G-ral D. Popescu: Am și dat de ieri.

P. Strihan: În legătură cu această chestiune, vă rog, dle prim-ministru, să puneți în vedere Ministerului Agriculturii ca izlazarile să fie arate într-o cât mai mare măsură cu putință. Am sesizat, în acest sens, Ministerul Agriculturii, potrivit instrucțiunilor dv.

M. Antonescu: Am cerut și eu planul de cultivare a izlazarilor.

A. Pană: Vi l-am trimes.

P. Strihan: Izlazarile nu se pot ara decât cu tractorul – plugurile se rup – din cauză că pământul este tasat de prea multă vreme de odihnă. Așa fiind, Camerele de Agricultură având foarte multe tractoare, iar Ministerul Agriculturii având un ascendent asupra marilor proprietari ...

A. Pană: Le vor rechiziționa pur și simplu.

M. Antonescu: Vă rog să stabiliți împreună cu Ministerul de Interne programul de rechiziții, ținând seama de aceste disponibilități.

De altfel, la un viitor Consiliu de Miniștri, vă rog să înscrieți la ordinea de zi chestiunea de principiu a organizării centrelor de întreținere și reparare a mașinilor agricole.

Rog și pe dl Fițescu să studieze această problemă. Dl Minescu îi va da toate datele privitoare la importurile de mașini agricole.

Să studiem și să luăm o hotărâre asupra modului cum organizăm de acum înainte distribuirea mașinilor agricole și a tractoarelor pe care le vom importa, centrele de conservare pe care le creăm și mijloacele financiare pe care le vom putea avea pentru păstrarea inventarului agricol, pe care nu-l putem lăsa aleatorului.

Sunt o serie întreagă de proiecte. Este problema tehnică a formării și conservării inventarului agricol, a mașinilor, este problema financiară și economică a finanțării acestui inventar, și este problema socială dacă mergem la o participare a Statului și la formarea unor societăți de import și export împreună cu marii proprietari, care să formeze centre economice de inventare agricole, cum și la o organizare în colaborare dintre marii proprietari, proprietarii mijlocii și acei mici, pentru crearea unui întreg sistem de exploatare în comun.

Mai concret: doresc să solidarizez marea proprietate, care să vină cu capitaluri pentru importul acestor mașini agricole, în loc ca aceste tractoare să fie distribuite individual marilor proprietari, proprietarilor mijlocii sau celor mici, constituiți sau nu în obștii.

Eu doresc să creăm societății de exploatare, în care să participe marii proprietari și cei mijlocii cu capitalurile lor, pentru importul acestor mașini și pentru organizarea centrelor de conservare. Micul proprietar să vină cu munca și să primească, în schimbul exploatarei pământului, obligația de a contribui la aceste societăți cu brațe de lucru, creând, cu alte cuvinte, o adevărată societate capitalistă în jurul tractorului și înjghebând, prin aceasta, o colaborare între marea proprietate și mica proprietate, fără să mergem la obștii sau la un spirit colectivist, sau să refuzăm celorlalți dreptul de a exploata capitalul investit, sau să limităm conservarea și întreținerea întregului inventar agricol numai la vechile reguli ale economiei.

DI. Pană are o serie întreagă de propuneri pe care le vom discuta împreună, căci trebuie să facem de urgență, și în această privință, un pas înainte.

A. Pană: În ceea ce privește izlazarile, proiectul de însămânțare al izlazarilor este întocmit și înaintat dlui Mareșal. Totul depinde și de dl. ministru de Finanțe, care trebuie să ne acorde creditele necesare.

Am vorbit dlui Mareșal, și d-sa a fost de acord să facem împrumut. Proiectul a fost aprobat, așa că nu va rămâne nimic neînsămânțat.

M. Antonescu: Ați făcut un întreg program?

A. Pană: Da. Se va însămânța absolut tot.

M. Antonescu: Foarte bine. Chiar din toamna aceasta?

A. Pană: Partea cea mai grea este arătura, fiindcă izlazarile se ară foarte greu.

M. Antonescu: Sunt unele însămânțări care se pot face și acum.

A. Pană: Noi pregătim sămânța chiar de acum.

M. Antonescu: Urmează discuțiunea asupra notei informative în legătură cu tratativele duse în străinătate pentru procurarea de materiale aeronautice.

G-ral Gh. Jienescu: Problema este destul de interesantă, prin aceea că ni se cere ca, în angajamentele noastre față de străinătate, prețurile să fie cele dinainte de război.

Această chestiune, realmente, noi nu o putem verifica. Ne găsim în fața unei dispoziții legale de a fixa prețurile dinainte de război, iar în realitate aceste prețuri nu le putem avea.

În plus, chestiunea nevoilor noastre de materiale va fi greu soluționată. De exemplu, am găsit anumite materiale în Suedia, și Suedia cere materia primă în schimbul francilor elvețieni.

M. Antonescu: Prim urmare, este o problemă de schimb cu benzină sau produse petroliere, care ar servi ca bază și pentru importurile noastre. Acest lucru trebuie examinat.

G-ral Gh. Dobre: Aceasta este o chestiune care trebuie rezolvată cu dl. ministru Clodius.

M. Antonescu: Dl. Clodius vine în curând la București, și va veni și dl. Funk.

Aș fi recunoscător dnilor Fiñescu, g-ral Dobre și g-ral Jienescu, dacă chiar în cursul acestei săptămâni ar discuta cu dl. Neubacher chestiunea diferențelor de prețuri privitoare la materiale.

G-ral Gh. Dobre: Am discutat-o.

M. Antonescu: Este vorba ca o comisiune să funcționeze la Berlin. După aceea, am primit comunicarea ca dl. Neubacher să examineze direct toate aceste propuneri ale noastre, aici, la București.

Vă rog să-i spuneți dvs. că, în conformitate cu Acordul, Germania trebuie să ne furnizeze armament cu prețurile dinainte de război. De asemenea, volumul exportului nostru trebuie să fie acoperit prin contravaloarea materialului de război.

De o parte, volumul materialului de război ajunsese a nu fi acoperit prin contravaloare, iar de altă parte, prețurile care intrau în acest volum, pentru armamentul dat nouă, acest preț n-a fost respectat, căci nu s-a fixat prețul dinainte de război, ci s-au sporit prețurile sub diferite titluri.

Dl. g-ral Dobre a făcut această constatare și a cerut, firește, revizuirea și reducerea prețului, ceea ce ne dă o vacanță de volum de acoperire cu armament, încât în cantitate, și pe urmă ne dispensează de a plăti acest armament, pentru că a fost calculat cu un preț mai mare cel livrat.

La Berlin, am convenit ca să se facă această revizuire și România să primească diferența, după cum am convenit să se facă o revizuire, ori de câte ori s-a constatat că Germania a făcut export de petrol în alte țări, dând petrol românesc și primind, în schimb, deize. Va trebui să ni se dea nouă contravaloarea acestor deize.

Va trebui să se examineze și acest lucru, pentru ca, în momentul când vor veni d-nii Funk și Clodius, să putem pune problema aceasta concret și să putem vedea care este această diferență și modul în care o acoperim neîntârziat.

Va trebui să examinăm și întreaga problemă a schimburilor și să facem planul acesta și pentru exportul de petrol.

Vă rog să examinați dvs., dl ministru Fișescu, g-ral Dobre și g-ral Jienescu, toate aceste elemente și referatul dlui g-ral Jienescu, pentru a fi avut în vedere.

Urmează la ordinea zilei nota informativă referitoare la rezultatele tratatelor directe duse cu Bulgaria pentru achiziționarea a 270 tone ulei de ricin.

G-ral Gh. Jienescu: Am dat această notă informativă în legătură cu livrarea uleiului de ricin din Bulgaria, pentru că am descoperit anumite lucruri: fixarea prețului uleiului era mult mai mare decât în realitate, a fost obținut acest preț în tratativele directe duse acolo. Când tratăm direct, noi obținem mai ieftin. În ce situație ne găsim?

M. Antonescu: Vă rog, dle ministru Fișescu, să examinați această chestiune și, într-o ședință viitoare, vom vedea care sunt organele pe care le stabilim de acum înainte, ca să facă aceste comenzi.

Eu nu urmăresc să paraliziez comerțul internațional și, prin urmare, posibilitatea comercianților de a-și crea venituri, dar nu admit ca Statul, pentru propriile sale comenzi, să recurgă la intermediari.

I. N. Fișescu: Ieri am primit de la dl. Mareșal o notă.

M. Antonescu: Trebuie să trecem la lucruri practice.

Ceea ce poate să obțină particularul de la Banca Națională, un scont pentru finanțarea acestor importuri, nu văd cum nu ar putea să obțină Statul, sau cel puțin unele instituții de Stat pe care le-am însărcinat cu executarea acestor importuri.

Știu că sunt mulți interesați, știu că, datorită dlui g-ral Constantin, care, în piața internă, nu lăsa câștiguri prea mari, a silit pe comercianți să se refugieze în comerțul internațional.

De altă parte, la Ministerul Economiei Naționale se făceau lucruri incorecte și mulți au sărit în sus, pretinzând că este o nouă atitudine politică, o nouă prigoană împotriva legionarilor, pentru că acolo erau conducători legionari care aranjau lucrurile cu grupuri de importatori, cu care aveau legături directe.

Eu nu văd ce explicație se poate găsi acestui fapt, că i-am schimbat acum, atunci când legionarii au fost, și sunt și astăzi. Dacă i-am scos, am făcut-o petru ca să pun capăt unei anumite stări de lucruri, unui anumit sistem care nu putea fi schimbat decât în întregime.

Nu m-a preocupat nicidecum culoarea politică a cuiva. Dl. Fițescu știe că niciodată n-am vorbit despre aceasta. De asemenea, dl. Marinescu, care a ocupat atât timp Departamentul Economiei Naționale, știe să nu m-a interesat niciodată numele vreunei persoane, dar am primit o infinitate de informații, pe care le-am dat spre verificare serviciilor secrete, și am primit informații, că erau foști ofițeri care camuflau anumite firme.

Când am văzut că nu se mai poate face altceva, am socotit că este timpul să se termine cu rolul acestor persoane în exportul nostru.

Aceasta arată, însă, cât interes și ce câștiguri se puteau realiza prin comenzile făcute de Stat.

Dl. ministru al Afacerilor Interne știe că, de câteva zile, se spune că din nou capul meu este pus la bătaie și că s-a descoperit un complot împotriva mea. Am auzit că această schimbare la Ministerul Economiei Naționale, pe care am făcut-o, a provocat nu știu ce reacțiune.

Mai bine să mor în luptă cu hoții, decât să trăiesc închizând ochii. Acesta este răspunsul pe care îl dau bandiților Neamului Românesc.

În orice caz, trebuie să evităm de acum înainte asemenea situații și să dăm o organizare sănătoasă importurilor și schimbului. Statul, pentru comenzile lui, cu concursul Băncii Naționale, concurs pe care îl solicită în mod formal, să-și facă singur aceste operațiuni, și chiar dacă Banca Națională ne cere gajul asupra mărfurilor importate – pentru că, în definitiv, trebuie să i se garanteze sumele împrumutate –, va trebui să-l dăm, decât să recurgem la serviciile interesate ale altora.

Cred că Banca Națională este dornică să ne ajute pentru comenzile noastre, sau chiar dacă organizăm, pentru importurile sau exporturile noastre, unele grupuri de firme, va trebui să alegem casele cu care lucrăm.

Cred că dl. guvernator Ottulescu ne va da concursul, pentru ca Armata să aibă tot ce este necesar fără ca să mai avem nevoie de sprijinul particular.

Rog pe dl. ministru Fițescu să nu se uite la vechimea firmelor. Dl. Mareșal mi-a spus că a găsit că firma „Leonida“, care este o Casă foarte veche, a luat 25% comision la nu știu care furnitură pentru Stat.

I. N. Fițescu: La I.A.R.

M. Antonescu: Ceea ce arată că, și în acest sector, casele reputele trebuie să fie supuse unui control, pentru că, altfel, ne silesc să trecem la impozitul pe capital, sau la alte mijloace de taxare a acestor câștiguri.

Prin urmare, vă rog să examinați și să veniți cu o soluțiune practică, fie organizând un grup pentru o parte din operațiuni, fie creând organul, sau investind un organ care, cu concursul Băncii Naționale, să facă în mod direct aceste comenzi.

Urmează discuțiuni asupra notei cu privire la devizele imobilizate în străinătate, pentru procurarea de materiale necesare înzestrării Armatei.

Eu am cerut să punem la ordinea de zi această notă, pentru că vreau să rog pe dl. guvernator al Băncii Naționale ca, împreună cu dl. ministru al Finanțelor, să examineze această problemă.

G-ral Gh. Dobre: Dl. ministru de Finanțe cunoaște chestiunea.

M. Antonescu: Dl. Grigorcea mi-a comunicat că, în principiu, s-a admis.

Aș dori un lucru, ca să nu pierdem timpul, ca, dacă nu găsim un alt mijloc, dl. g-ral Dobre să facă o compensație cu Banca Națională.

Al. Ottulescu: Nu am lirete.

M. Antonescu: Nu aveți nici o posibilitate? Nici ultimele schimbări cu Italia nu v-au putut da nimic?

G-ral Gh. Dobre: Am nevoie de un acreditiv de 235 milioane lirete.

M. Antonescu: Am să rog pe dl. ministru Bova Scoppa ca să intervină la Roma, să grăbească răspunsul. Cu această ocazie, vă rog, dle Fițescu, să-i spuneți dlui Bova Scoppa că-l rog să grăbească soluționarea aceasta a creditelor. D-sa mi-a comunicat, că guvernul italian este încântat ca să ne pună la dispoziție aceste articole de import cerute de armata noastră.

Folosesc acest prilej ca să vă rog să-i comunicați că eu nu am auzit nimic despre unele negocieri și discuțiuni începute de dl. g-ral Stoenescu și continuate de dl. Marinescu în privința stufului din Deltă.

Noi am discutat problema în Consiliul de Miniștri și dvs. nu mi-ați spus că lucrează și un grup italian.

G-ral N. Stoenescu: Eu, în darea de seamă asupra călătoriei în Italia, am specificat că se prezintă un plan italian în legătură cu stuful din Deltă.

M. Antonescu: Am primit o scrisoare din partea dlui Bova Scoppa. Trebuia să ne informați pe noi, ca să știm când am discutat problema stufului. Pe de altă parte, să-i dați asigurări că nu este vorba de o exclusivitate absolută pentru germani, că și italienii pot să ne facă propuneri, că aveam două treimi din stuful din Deltă care este rezervat pentru alte experiențe, și că treimea pe care am dat-o Grupului German are caracterul unei vocațiuni și, prin urmare, industria italiană poate foarte bine să colaboreze.

Nu m-am gândit niciodată să creeze un monopol pentru Grupul German și să resping orice colaborare italiană.

I. N. Fițescu: Eu, ca elev al Romei, nu voi avea niciodată o atitudine antiitaliană.

M. Antonescu: Trecem la discuțiunea raporturilor privitor la prețurile postavului pentru echipament.

Este vorba de o diferență de preț de 5%.

G-ral Gh. Dobre: Pentru toată comanda reprezintă 500 milioane.

M. Antonescu: Ținând seama că dl. g-ral Dobre, care cunoaște condițiunile, afirmă că, din experiența anilor trecuți, dacă vrem realmente să meargă bine achiziția deșeurilor de stofe – aceasta intră și în cadrul politicii noastre de sprijinire a producției –, ținând seama de faptul că diferențele acestea sunt impuse de necesitatea ca Armata să aibă stofa necesară, și nu de o singură operațiune economică oarecare, pentru aceste motive, cred că este cazul să acceptăm sporul de 5% cerut de fabrici, în schimbul căruia ele se obligă să furnizeze tot postavul de mantale, vestoane, și toate celelalte articole necesare Armatei.

Eu sunt de părere să aprobăm acest spor. Am pus chestiunea în Consiliu, pentru că este vorba de 597 milioane și am socotit potrivit ca să fie dat și asentimentul dvs.. (Aprobări)

Urmează la ordinea zilei discuțiunea asupra adresei privitoare la necesitatea finanțării Direcției Dunării Maritime.

Domnilor, nu este cazul ca să vă fac o expunere asupra regimului Dunării Maritime.

Dvs. știți că Comisiunea Europeană a Dunării, care a funcționat multă vreme, avea în sarcină o serie întreagă de operațiuni tehnice, pe care le acoperea prin impozite și taxe. Noi, folosind o conjunctură favorabilă, am obținut instituirea unei Direcții Maritime, care să aibă o funcțiune românească pe această porțiune a Dunării și am luat asupra noastră o mare parte din sarcinile de ordin financiar și tehnic, pe care, anterior și conform convențiilor internaționale, le avea Comisiunea Europeană a Dunării.

Împrejurările de război și imposibilitatea de lucru la Gurile Dunării au făcut ca bancuri întregi de nisip aruncate de Dunăre să nu poată fi înlăturate. Eu trebuie să fac dragaje și operațiuni de schimbare a cursului apei, nu numai de înlăturare a nisipului care se adună. Toate acestea cer o infinitate de cheltuieli și obligațiuni de finanțare.

Firește că trebuie să încercăm să acoperim cât mai multe din mai multe din aceste cheltuieli. Suntem, însă, în stare de război și traficul pe această porțiune este redus astăzi și folosit aproape numai de germani, care au interese militare.

În orice caz, trebuie găsită soluțiune, pentru că nu putem lăsa ca Dunărea să se împotmolească în acest punct.

Trebuie să se ia în considerație că aici este angajat și prestigiul nostru, din moment ce ne-am luat această obligațiune.

Rog, prin urmare, pe dl ministru al Finanțelor să examineze cheltuielile care sunt necesare, ținând seama de experiența pe care am făcut-o până acum.

Eu am pus problema taxelor în reuniunile internaționale; am dat instrucțiuni dlui ministru Pella și pentru unele sume pe care trebuie să le plătim foștilor funcționari, dintre care unele, pentru piloți și alți funcționari, trebuiesc achitate în aur. Am făcut tot ce am putut în cadrul diplomatic și în cadrul Comisiei Internaționale a Dunării.

Ceea ce îl rog pe dl ministru al Finanțelor este să examineze mijloacele de finanțare care trebuiesc găsite pentru Direcția Dunării Maritime, ca să vedem în ce mod le-am putea acoperi, punând problema unor suplimente de taxe. Ținând seama de împrejurările de astăzi și de traficul militar german, firește că momentul nu este prea bine ales. Dar dacă vor începe să vină din Rusia transporturi de mărfuri remuneratorii, nu numai militare, va fi un motiv ca acest trafic să ducă și la recunoașterea unor drepturi pentru România.

Dacă nu, trebuie să punem problema unei colaborări tehnice cu Direcția Dunării Maritime, ca să putem întreține navigabilitatea. Germanii n-au decât ca, prin export, prin contribuții la cheltuieli, sau printr-o contribuție de materiale, să suporte o parte din cheltuieli, dacă nu vor să contribuie la ele pe calea sporirii taxelor.

Contraamiral N. Păiș: În 1941 și 1942 am fost împrumutați cu 360.000.000.

M. Antonescu: Cunosc problema, pentru că am cercetat toate dosarele în toamna trecută când erau necesare 50.000.000 lei. După ce am examinat toată chestiunea, am discutat-o și cu dl. Mareșal.

Contraamiral N. Păiș: Anul acesta mi s-au aprobat 300.000.000 lei, pe care i-am luat de la Casa de Depuneri.

G-ral N. Stoenescu: Problema Dunării Maritime este o problemă românească din punct de vedere moral, dar este, în același timp, și o problemă economică, care interesează nu numai pe români. Nu este drept să ne interesăm numai noi de această

problemă, pentru că atunci ar însemna să acoperim singuri toate nevoile Direcției Dunării Maritime. Problema aceasta interesează un grup de State, care au participat la conferința care s-a ținut la Sinaia și care a statornicit condițiile în care va funcționa această Direcție specială.

Trebuie să recunosc că, studiind Convenția de la Sinaia, am constatat că acolo nu s-a vorbit nimic de problemele de ordin financiar. Fără îndoială că aceasta nu înseamnă că Statul Român și-a luat răspunderea să suporte toate cheltuielile; nu și-a luat și nici nu putea să-și ia o asemenea obligațiune. De aceea, v-am rugat să sesizați conferința de la Viena prin dl. Pella.

M. Antonescu: Problema s-a pus înainte ca dv. să fiți în guvern. S-a pus chestiunea aplicării convenției de la Sinaia, în privința vărsămintelor pe care trebuie să le facem. S-a spus atunci: Vom ridica tarifele, dar pe urmă dl Pella a atras atenția că tarifele sunt deja calculate pe bază de aur.

Abia începusem războiul și, cu ajutorul Germaniei, apărăm în comun Gurile Dunării, așa că era foarte greu să pun problema unui spor de taxe în aceste împrejurări. Acum cred că este momentul. Vă rog, dle ministru al Finanțelor, să-mi faceți o notă în care să arătați cam cât ar fi aceste sume, pe care trebuie să le trecem ca taxe, și ce alte contribuții ar putea să dea Germania, față de interesele comune, pe care le are ea, și toate celelalte State care navighează pe Dunăre și care au și ele interesele lor. Problema se pune, însă, în momentul de față.

G-ral N. Stoescu: Am dat un împrumut.

M. Antonescu: Împreună cu dl contraamiral Păiș, vă rog să-mi faceți o notă cu sumele ce trebuiesc transformate în taxe și ce repartiție am putea să facem, arătând și ce alte contribuții putem cere Germaniei, fie în materiale, fie în colaborare la lucrările care trebuiesc făcute.

Contraamiral N. Păiș: Bugetul pentru anul viitor al acestei direcții se va ridica la 500.000.000 lei.

G-ral N. Stoescu: De aceea am adoptat soluția împrumutului. Dacă am fi făcut o finanțare din bugetul Statului, ar fi fost greu să recuperăm sumele plătite.

M. Antonescu: „Dosarul cu rezultatele anchetei de la O.R.A.P.“

Domnilor, în legătură cu O.R.A.P.-ul, Președinția a făcut o serie întreagă de cercetări. Ne-am ocupat și noi, în Consiliile de Miniștri anterioare, de anchetele care au avut loc. Am pus problema aceasta la Consiliu, nu atât pentru a reveni asupra unor soluții sau a le examina în cadrul justiției sau a altor organe. A constatat ancheta că în orice caz la O.R.A.P. este o mentalitate de societate pe acțiuni, o mentalitate de întreprindere particulară, care exercită un monopol de Stat, dar care n-are decât avantajii și foarte puține din sarcinile situației.

Am pus la ordine zilei această problemă ca să-l rog pe dl ministrul Fințescu ca, examinând această problemă, împreună cu dl g-ral Dobre pentru comenzile Armatei, aceasta fiind singura sarcină pe care o are O.R.A.P.-ul, să găsească mijloace de revizuire a regimului O.R.A.P.-ului, pentru că mai zilele trecute mi-a arătat chiar M.S. Regele că l s-a cerut pentru confecționarea unei perechi de pantofi, cu materialul său, 15.000 lei, iar pentru o pereche de papuci de casă l s-a cerut 12.000 lei. Și prețurile acestea l s-au cerut M.S. Regelui, care poate să le controleze.

Pe de altă parte, de la toată lumea cu care vorbesc aud că prețurile la încălțăminte au ajuns fabuloase.

În această vreme, însă, O.R.A.P.-ul cumpără pieile pe nimic de la agricultori. Un agricultor mi-a arătat că i s-a plătit 70 lei pentru o pile de vițel și 120 lei pentru o piele de bou. Acestea sunt prețuri de nimic și nu este posibil ca O.R.A.P.-ul să fie o simplă întreprindere de speculă și a producătorului și a consumatorului.

De aceea, ținând seama de cercetările făcute, rog pe dl ministru Fințescu să examineze modul cum urmează să se desfășoare activitatea O.R.A.P.-ului. Acestea, în interesul acestui organ, pentru că dl Mareșal ar putea ajunge într-o zi să desființeze toată organizația, dacă continuă să producă numai nemulțumiri și să creeze un alt mijloc, ca să evite ca din anchetă să iasă totdeauna nevinovați, iar toată lumea să rămână victimă.

„Tablou privitor la stocajele minime de alimente ce trebuie realizate până la 1 noiembrie a.c.”

Aș vrea să-l rog pe dl g-ral Constantin să ia act că, ținând seama de faptul că ploaia nu vine în regiunea Dunării, deocamdată nu mai putem da drumul la exportul de cereale. Dl ministru Bușilă a dat o circulară – o am chiar printre actele de astăzi – în care se arată că, în urma hotărârii luate privitoare la prohibirea la export a porumbului, fără autorizarea Consiliului de Miniștri, Calea Ferată a difuzat această dispoziție în toate stațiile de frontieră și a cerut ca organele de inspecție din țară să raporteze care sunt cantitățile de porumb aflate în gări.

Cred că acest lucru trebuia făcut mult mai devreme, nu în 1942. De acum înainte, chiar autorizările de export pe care le dăm, trebuie să fie acordate cu foarte multă circumspecție, față de situația care amenință recolta și aprovizionarea cu porumb. Noi trebuie să mergem la o politică de aprovizionare, care să nu provoace goluri în anumite regiuni ale țării.

Gh. Minescu: Poate ați face o excepție pentru cele 50 vagoane de porumb destinate Macedonenilor.

M. Antonescu: Cu 50 vagoane de porumb n-am să rezolv problema aprovizionării neamului românesc.

Gh. Minescu: Sunt oprite de aprovizionare.

M. Antonescu: În privința stocajelor, pe care nu le vom discuta acum, v-aș ruga să atrageți atenția dlui Alexianu că, de unde până acum nu se comunicau deloc rezervele Transnistriei, acum sunt pe toate birourile tablouri cu aceste rezerve.

Rog să se comunice Cabinetului pentru administrarea Basarabiei, Bucovinei și Transnistriei că datele privitoare la cereale și la producția generală a acestei provincii au un caracter secret, rămânând răspunzător funcționarul care se va abate de la această regulă.

Vă rog, dle g-ral Constantin, să examinați dv., din punct de vedere practic, aceste rezerve.

G-ral C. Constantin: Este aici o chestiune de credit, în legătură cu colaborarea comercianților și industriașilor cu ministerele economice. La un moment dat, chestiunea creditului a fost folosită ca un mijloc de presiune împotriva noastră.

M. Antonescu: Dle Fințescu, între măsurile pe care le-am luat, în încercarea de colaborare pe care am făcut-o cu industriașii și producătorii, ne-am ocupat și de problema creditului. S-au convocat o serie întreagă de conferințe cu industriașii și comercianții pentru stabilirea nevoilor lor și a sprijinului pe care trebuie să-l dăm noi, fie în politica creditelor, fie prin măsuri de aprovizionare sau pe cale administrativă și militară, ca să asigurăm continuitatea lucrului.

V-aș ruga foarte mult ca, luând toate datele informative de la dl ministru Marinescu, să convocați dv. pe toți reprezentanții, să luați legătura cu dâșii, să vedeți tot ce se poate face. Același lucru pentru industria alimentară și pentru comerț.

Vă rog să examinați, de asemenea, cererile de credit pe care le-au făcut unele întreprinderi în vederea aprovizionării cu materii prime, potrivit solicitării noastre și, împreună cu dl g-ral Constantin, să luați măsuri pentru executarea acestui plan, mai ales că dv. ați fost de față aici, atunci când am discutat principiile.

Veți examina problema stabilirii unor centre urbane de aprovizionare, unele ale Statului, altele comune, ale Statului și ale particularilor, și altele pentru întreprinderi.

Prin urmare, veți examina toate măsurile care trebuiesc luate în vederea realizării programului care a fost întocmit.

P. Strihan: În legătură cu aceasta, vă rog să-mi îngăduiți să fac o observație: din inspecțiile mele am constatat că în Basarabia este mai mult porumb decât în Vechiul Regat, dar că acolo nu se respectă măsurile luate pentru înlesnirea circulației porumbului.

Am și dovada de la Prefectura Covurlui, care se plânge că întâmpină dificultăți, și prefectul de Argeș mi-a arătat un ordin al prefectului de Ismail ...

M. Antonescu: Vă rog să trimiteți aceste note dlui guvernator al Basarabiei și să-i spuneți că, în Consiliul de Miniștri de astăzi, s-a luat hotărârea ca d-sa să fie rugat să ia măsuri ca acest lucru să nu mai continue, întrucât paralizează sistemul de aprovizionare al Statului.

P. Strihan: Dl. g-ral Constantin ne-a asigurat că Armata nu va mai consuma porumb. Totuși, am informațiuni precise că, în anumite puncte din țară, Armata cumpără porumb, fiindcă are și posibilități la îndemână, și stochează porumbul. O ultimă informație din Constanța ne arată că Regimentul 13 Artilerie a cumpărat mai multe vagoane de porumb.

G-ral C. Constantin: Armata nu mai consumă porumb. Cantitățile pe care le mai cumpără, le strânge pentru necesitățile populației civile. Ceea ce semnalează dl. Strihan la Regimentul 13 Artilerie, este un lucru pe care l-am aflat și eu săptămâna trecută.

Am trimis la Constanța un controlor, ca să ridice acest porumb.

M. Antonescu: Prin urmare, este o abatere. Vă rog să luați măsuri ca să nu se mai întâmple asemenea lucruri.

În legătură cu aprovizionările din București și cu Spitalul Colentina, dle g-ral Constantin, mi-ați dat o informație în legătură cu pâinea. Aveți în ministerul dvs. un domn director Pavel. Vă rog să-i cereți ca, altă dată, să vă dea informațiuni mai precise, căci spitalul Colentina a rămas timp de 7 zile fără pâine.

G-ral C. Constantin: Nu este posibil.

M. Antonescu: Am să vă trimit dovada. Față de informațiile date de dvs., am comunicat spitalului Colentina, care mi-a răspuns cu toate dovezile necesare, că n-a avut timp de 6 zile pâine.

V-aș ruga să-mi mai spuneți, dacă ați verificat cifrele privitoare la cerealele luate din Transnistria pentru Armată.

G-ral C. Constantin: Comandamentul Etapelor are ordin să raporteze. Eu nu am autoritate dincolo de Nistru.

M. Antonescu: Vă rog să stăruieți, căci acesta este singurul mijloc ca să ne putem da seama ce au devenit cerealele din Transnistria.

Urmează discuția asupra tabloului referitor la modificările ce s-au produs în proprietatea bunurilor comerciale și industriale, în favoarea germanilor.

T. Dragoș: Dl. Mareșal a cerut un tablou al tuturor bunurilor și dintr-un referat al Româнизării s-a constatat că aceste tablouri sunt foarte aproximative, pentru că nici Camerele de Comerț n-au avut posibilitatea să dea date precise.

Îmi închipui că l-ați pus la Consiliul de Miniștri, ca să cunosc rezoluțiunea dlui Mareșal.

Eu sunt dator ca să vă arăt că, actualmente, se lucrează, și am adus chiar lucrările din 3 județe în legătură cu transferurile făcute în ultimul timp.

M. Antonescu: V-aș ruga să grăbiți lucrările, ca să putem merge pe date precise.

T. Dragoș: Sunt încă cca 35.000 de firme individuale la care se lucrează.

M. Antonescu: Dvs., dle Dragoș, cunoașteți rezoluția dlui Mareșal.

Urmează, la ordinea zilei, corespondența referitoare la transferul a 31.649 acțiuni „Națională” către „Wiener Stadtische Wechselseitige Versicherungsanstalt”.

T. Dragoș: Lucrarea este la dvs. cu o scrisoare a dlui Neubacher.

Aceste 31.649 acțiuni „Națională”, care se află în mâna unui Grup Francez, se cere a fi cumpărate de o societate de asigurări vieneză. În realitate, societatea vieneză cumpărase, încă înainte de regimul actelor de dispoziție, aceste acțiuni. Existau, totuși, atunci comisarii de românizare. De aceea, din punct de vedere al legalității, am socotit că acest transfer este neregulat. Dl. Neubacher a intervenit cu o scrisoare.

Este o creanță de 2 milioane de franci francezi asupra Societății „Națională”. Dacă germanii cumpără acest grup de acțiuni au posibilitatea de a amâna sau de a lichida această creanță. Dacă nu cumpără, Societatea „Națională” poate să fie declarată în stare de faliment.

M. Antonescu: Rog pe dl. ministru Fiștescu, să examineze această chestiune și vom hotărî asupra ei într-un Consiliu viitor, ținând seama de interesele pe care le avem și noi.

T. Dragoș: Din punct de vedere al aspectului de românizare, acțiunile franceze trec în mâinile germanilor.

M. Antonescu: Nu ar fi fost potrivit ca să cerem și o participatie românească?

T. Dragoș: Când membrii Consiliului de Administrație ai Societății „Națională” au venit la mine, mi-au făcut o propunere în legătură cu cedarea unei participații unui Grup românesc.

M. Antonescu: La Societatea „Națională”, după cât știu, este și o participatie italiană.

T. Dragoș: Din 25 milioane sunt 15.865.000 capitaluri franceze, 3 milioane românești, apoi evrei etc.

M. Antonescu: La Societatea „Generală”, au mai mult. În orice caz, vă rog să examinați și să vedeți, care este cota de participatie care trebuie cerută pentru un grup românesc.

Urmează, la ordinea zilei, discuții asupra notei privitoare la situația Societății „Neumann” din Brașov.

T. Dragoș: Această notă o făcusem pentru dvs., personal. Iată ce se întâmplă: 50% din capitalul acestei Societăți este al Statului, iar 50% o formează un Grup german, împreună cu o mică participatie a lui Atanasie, proprietarul firmei „Vulturul de Mare cu Peștele în Ghiare”. „Neuman” reprezintă mult pentru Brașov, și cred că s-ar putea crea în jurul acestei firme o atmosferă de românizare.

Când am fost, odată, acolo, am constatat că participatia germană se arăta dispusă să vândă drepturile.

M. Antonescu: Trebuie examinat cu cât ar vrea Grupul German să vândă acțiunile și dacă noi am putea găsi un Grup românesc care să le ia, dar să facă și Statul o mică afacere din acest transfer.

De altfel, vă recomand, dlor miniștri, să folosiți acest moment intermediar, când proprietatea este, totuși, 50% a Statului, fiindcă, pe urmă, cu siguranță, nu vă veți mai aduce aminte de avantajile pe care le-ați fi putut avea, cel puțin de frica posibilității de a le controla conturile prin agenții noștri.

De altfel, acolo este o tradiție în ceea ce privește prețurile.

Urmează nota privitoare la problema finanțării industriilor alimentare.

I. N. Fițescu: S-a și realizat.

De când sunt la Ministerul Industriei, industriile alimentare nu mi-au făcut nici o cerere.

M. Antonescu: Vă rog să faceți publicitate, ca să nu se mai răspândească zvonuri despre indiferența noastră. Faceți această publicitate, fie dvs. direct, fie s-o treceți unor ziariști, fie s-o treceți Ministerului Propagandei, ca să se știe că noi vrem să ajutăm, să dăm credite și că nu vor să beneficieze de ele.

G-ral C. Constantin: Industriile alimentare sunt într-o situație proastă. Au vrut, de la început, să exercite o presiune asupra noastră.

M. Antonescu: Cererea dlui dr. Burileanu, pusă la ordinea zilei, va fi soluționată o dată cu soluția asupra creditelor pentru organizarea Facultăților de Medicină. Aceasta o vom discuta direct.

Urmează nota privitoare la dispozițiile ce urmează să fie luate, în urma constatărilor făcute în inspecția din județul Ialomița.

Dl. Fițescu semnalează că, în jud. Ialomița, prefectul a izbutit să facă, luând mici cantități de piele și talpă de la O.R.A.P., ghetе pentru orfanii de război din Ialomița, care au costat 1000 lei perechea.

I. N. Fițescu: O.R.A.P.-ul este o asociație de tăbăcari.

M. Antonescu: Pe dl. ministru g-ral Stonescu îl rog să examineze chestiunea salariilor inginerilor agronomi, iar pe dl. ministru Pană îl rog să îmi spună dacă personalul de la Centrul de Cercetări Agronomice din Ialomița a primit acele sporuri de salarii.

A. Pană: S-au acordat.

M. Antonescu: Vă rog să vedeți ce s-a făcut.

Urmează nota Legației Italiene cu privire la intensificarea schimburilor comerciale româno-italiene.

Am discutat mai înainte această chestiune, când ne-am ocupat de Italia, și i-am spus dlui Fițescu, că este tocmai nota prin care mă informează dl. Bova Scoppa asupra schimburilor pe care trebuie să le facem. Este vorba de 200-300 tone extrase tanante, 200-300 kg ață de bumbac și o serie de alte articole.

Rugați pe dl. Bova Scoppa să grăbească posibilitățile de finanțare ale creditului, ca să putem realiza aceste schimburi.

Urmează nota de prezentare a raportului de anchetă făcut de dl procuror general Antonescu la Turda, în chestiunea funcționarilor maghiari sau a celor căsătoriți cu maghiare.

Cu ocazia cercetărilor făcute de Comisiunea Mixtă, mi-au căzut în mână unele date și am putut constata că sunt în serviciul nostru încă mulți funcționari maghiari în Poliție, la Căile Ferate etc.

Din motive de siguranță a Statului și fără nici un act scris, procedându-se verbal și de la caz la caz, vă rog să ajungeți, progresiv, și nu deodată, într-un termen scurt, ca această situație să fie schimbată. Începeți prin a transfera pe unii în alte părți, căci nu este potrivit ca să ne folosim, mai ales la Căile Ferate și Poliție, de funcționari unguri. Nu vă cer să-i scoateți pe toți deodată, cu toate că în Transilvania de Nord nu mai există nici un român în funcții și am avea dreptul s-o facem.

În tot cazul, să nu începeți această operațiune înainte de 3-4 săptămâni, când Comisiunea Rogeri-Henke își va fi terminat lucrările.

Vă rog să țineți seama ca, cel puțin pentru sectorul Poliției și Căilor Ferate, măsura aceasta să fie luată neîntârziat.

Raportul mai constată că la Tribunalul Cluj-Turda sunt 14 funcționari maghiari, la Poliția din Turda sunt încă 16, la Administrația Financiară sunt 10, la P.T.T. sunt 5, la Calea Ferată 4, la Inspectoratul Școlar Turda 7, la Prefectura Turda, 9 funcționari.

Pe dl. ministru al Justiției îl rog să schimbe situația de acolo. Președintele Secției a II-a de la acel Tribunal este căsătorit cu o evreică. Este un magistrat distins, duce o viață serioasă, însă trebuie găsită o soluțiune.

Vă rog, dle ministru al Justiției, să-l mutați cel puțin de acolo.

Sunt comisari și funcționari de Poliție care au soții unguroaice. Șeful Poliției locuiește la un evreu, Berfalvi, în casa căruia ia masa de seară și joacă cărți.

De asemenea, dle Dragoș, vă rog să examinați situația bunurilor evreiești din Transilvania, unde mi s-a spus că nici un evreu nu este depozitat.

Procurorul general de la Turda propune mutarea președintelui de la Secția a II-a, și vă rog, dle ministru al Justiției, s-o faceți. Măsura aceasta să n-o luați, însă, după cum v-am mai spus, înainte de 3 săptămâni, întrucât Comisiunea Specială continuă însă lucrările și n-aș vrea să fac o îndelicateță, deși am dreptul să iau unele măsuri legitime. După cum vă rog să spațiați măsurile dvs., luându-le progresiv, câte una. Trimiteți anchete, cercetări, nu fără nici un motiv, uzând chiar de motive noi.

G-ral D. Popescu: Eu am mutat, până acum, 56 de persoane, și cei mai mulți și-au dat demisia.

M. Antonescu: La Turda se face o intensă propagandă iredentistă maghiară.

Vă atrag atenția că asociațiile maghiare cu caracter economic și agricol sunt focare de iredentism.

Rog pe dl. ministru al Agriculturii ca, în înțelegere cu Siguranța Generală, să facă o verificare a tuturor acestor asociații.

Au fost cercetați pentru fapte penale, numai de la 1 ianuarie, un număr de 979 unguri și evrei.

Urmează la ordinea zilei răspunsurile ministerelor la memoriul dlui prof. Jinga privitor la problemele Ardealului.

Domnilor, în ultima vreme s-au găsit unii din frații noștri ardeleni, care să ofenseze tot zbuciumul dlui Mareșal și al nostru, și pe care vi l-am mărturisit într-o ședință specială, când v-am dezvoltat toată acțiunea noastră diplomatică. Acești domni vor să ne dea lecții.

Acestor domni le răspund: „Nu Mareșalul Antonescu a fost împotriva unității Neamului Românesc, atunci când unitatea fusese făcută; nu Mareșalul Antonescu a sabotat timp de 20 ani unitatea Neamului Românesc; nu Mareșalul Antonescu a guvernat cu oameni necinstiți, dezechilibrând bazele unității noastre naționale; nu Mareșalul a făcut o politică demagogică și pacte electorale cu ungurii din Transilvania,

făcând o politică de partid și încurajând minoritatea ungurească din Transilvania; nu Mareșalul Antonescu a suportat și aprobat, ani de-a rândul, politica unor ticăloși, care au distrus sufletul Neamului, dând din fruntea Statului cel mai odios exemplu de cum trebuie condus acest neam.

De aceea, nu Mareșalului Antonescu i se poate pune în spate răspunderea în legătură cu refugiații din Transilvania sau răspunderea prăbușirii granițelor.

Eu îmi amintesc, și să ferească Dumnezeu să deschid odată acest proces politic, că Ionel Brătianu, cel care trebuia să dea cea dintâi Constituție a țării după război, a fost primit de frații ardeleni, în Parlament, cu gaze asfixiante. Același Ionel Brătianu, de abia a putut să intre în cel dintâi Parlament din 1919.

De aceea, astăzi, când eu nu am o noapte în care să nu fac un act de apărare a Transilvaniei sau a drepturilor noastre, când mi-am riscat și situația mea personală, ținând un limbaj tare, cel mai tare limbaj pe care îl putea ține un ministru de Externe, unei Mari Puteri, socotesc că este prea mult ca să fim acuzați că nu cheltuim milioane pentru refugiați. Când ne zbatem să facem românizarea și când unii din frații ardeleni se îndesesc să ia câte ceva de la Românizare, să fim tot noi vinovați de tratamentul refugiaților din Transilvania.

Aceasta este prea mult. Noi ne facem datoria față de transilvăneni, față de drepturile transilvănenilor, pentru că aceasta este porunca mândriei noastre de a fi români, dar lecțiile le respingem.

Vă rog ca, în toate ocaziile, să atrageți atențiunea că nu Mareșalul Antonescu l-a adus pe Regele Carol și a jucat cu chestiunile închise și cu chestiunile deschise, și nu Mareșalul Antonescu a sabotat votarea celei dintâi Constituții, pentru ca, după 20 de ani, să vină și să ceară aplicarea aceleiași Constituții.

Prin urmare, acest proces nu-l mai discutăm. Noi trebuie să facem totul pentru refugiați.

Vă rog să faceți tot ce se poate face pentru refugiații ardeleni.

În ceea ce privește plasamentele, dle Dragoș, eu nu sunt împotriva lor, dar sunt împotriva ca cei plasați să ne dea nouă lecții, atunci când nu avem nici zi nici noapte și când Mareșalul se zbate ca să salveze țara.

Acești domni să aibă cel puțin decența ca să nu ne dea lecții, iar altora, care au răspunderea prăbușirii granițelor, eu le spun că la un moment dat am fost anunțat de consilierul Steltzer, de la Legația Germană, că, în cazul în care nu ne hotărâm atitudinea față de Germania, ne așteaptă sau invazia, sau ocupația, atunci când Regele Carol se ducea la Legația Germană să ceară permisiunea să mai rămână în țară, sau să fie dat jos, sau să fie menținut. Toate acestea sunt lucruri de care nu poate fi răspunzător Mareșalul, și să ferească Dumnezeu să deschidem odată acest proces al răspunderilor.

O spun aceasta, pentru că, în ultima vreme s-au petrecut o serie de lucruri, tocmai atunci când noi pregătim acțiunea noastră diplomatică și când nu trebuie să fim considerați ca trădători care am abandonat Transilvania.

Pentru că dl. Mareșal a pus câteva rezoluții în care a judecat aspru, cu mândria și onoarea ostașului care a salvat neamul, și nu cu ură împotriva Transilvaniei, pentru că a făcut acest lucru, se critică rezoluțiile lui și este scos, este considerat ca un trădător, ca să se facă jocul străinilor împotriva noastră și ca să slăbească regimul.

Trebuie să luăm măsuri ca problema Ardealului să fie soluționată cât mai drept, cât mai serios și să sprijinim prin toate mijloacele pe ardelenii noștri, și ca demonstrație, ca să se știe de toată lumea că tot sensul istoric al existenței noastre este legat de Transilvania.

Dar domnii aceștia, care au contribuit la situația de astăzi, să înceteze de a ne da nouă lecții politice. Acești domni care s-au îmbogățit în dauna țării, acești domni care au fost preocupați numai de ambiții personale, sau de averea lor personală, n-au calitatea să ne învețe pe noi cum trebuie să rezolvăm problema Ardealului.

În același timp, însă, vă rog ca în toate ocaziunile, de câte ori aveți de rezolvat probleme ale Ardealului, s-o faceți în modul cel mai larg, sprijinind cât mai mult pe ardeleni și făcând cât mai mult pentru protecția și ocrotirea refugiaților.

Domnilor miniștri, în legătură cu unele măsuri de ordin general – și cu acestea sfârșesc – rog pe dl. Fițescu să examineze nota prin care dl. g-ral Pantazi atrage atenția că în minele de cărbuni producția amenință să scadă, din cauza plecării în masă a lucrătorilor, care nu sunt bine salarizați, fiindcă acesta este o problemă asupra căreia trebuie să luăm o decizie.

Rog pe dl. g-ral Dobre ca Textila „Găvana” să primească bumbac din capturi, pentru că este amenințată să nu mai lucreze. Îl rog să-i dea, ca să poată lucra.

În legătură cu prețurile, aș vrea să-mi spună dl. g-ral Dobre dacă crede că trebuie să dau drumul decretului. Rog și pe dl. Marinescu și pe dl. Fițescu să-mi spună punctele de vedere ale domniilor lor.

Subsecretariatul de Stat al Muncii a făcut un proiect în care a prevăzut că Comisia Superioară de Arbitraj poate să sporească salariile, însă sporul acesta poate fi dat, conform proiectului, până la o limită maximă de 30%.

G-ral Gh. Dobre: Este o chestiune foarte complicată. De ce nu mi-ați spus și mie?

M. Antonescu: Atunci o dau dlui Fițescu, împreună cu scrisoarea dlui consilier Petit, președintele comisiei de la Subsecretariatul de Stat al Muncii, și împreună cu decretul, însă vă rog s-o examinați și dv.

Trebuie găsită o soluție, pentru că însăși producția din minele de cărbuni scade, datorită prețului ne<re>muneratoriu.

Domnilor, într-un Consiliu anterior ne-am ocupat de ing. Țânțăreanu.

I. Marinescu: Este delegatul Ministerului Economiei Naționale în chestiunea regulării transporturilor petroliere.

M. Antonescu: Atunci vă rog să citiți această notă, ca să vă informați.

C. Bușilă: Decretul referitor la regimul excepțional al contractelor de antrepriză este la dv. Vi l-am trimis a doua sau a treia zi.

M. Antonescu: Domnilor, astăzi s-a sfârșit un sistem de lucru. De acum înainte, la Consiliile de Miniștri nu vom mai discuta decât chestiuni de principiu. Pentru chestiunile economice, vă rog să vă adresați dlui ministru Fițescu, problemele de coordonare generală rămânând să le stabilim în Consiliu, însă numai pe bază de principii. De acum înainte vă rog să nu mai trimiteți note cu chestiuni administrative, pe care trebuie să le rezolvați dv. Noi vom stabili principiile în Consilii, iar dv. le veți aplica cum veți crede.

Ședința se ridică la ora 14,30.

Stenografi: D. Fierăscu, S. Mihail

▼
D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds. 506 (fost 478)/1942, f. 631-710; alt exemplar, Ibidem, ds. 499 (fost 473) vol. II/1942, f. 554-630.

3. 1942 august 27. Se discută cu guvernatorii, despre: numirea funcționarilor administrativi din Basarabia; aprovizionarea cu produse de larg consum; statutul Basarabiei și Bucovinei; creditele necesare; situația cetățenilor polonezi din Bucovina etc.

CONSILIUL DE MINISTRI CU GUVERNATORII

de joi, 27 august 1942, ora 11

Ședința se deschide la ora 11, sub președinția dlui **prof. Mihai Antonescu**, vicepreședintele Consiliului.

Iau parte dnii: **prof. I. Petrovici**, ministrul Culturii Naționale și al Cultelor; **g-ral D. Popescu**, ministrul Afacerilor Interne; **g-ral N. Stoescu**, ministrul Finanțelor; **dr. P. Tomescu**, ministrul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale; **ing. C. Bușilă**, ministrul Lucrărilor Publice și Comunicațiilor; **I. Marinescu**, ministrul Justiției; **prof. I. N. Fițescu**, ministrul Economiei Naționale; **g-ral Gh. Dobre**, subsecretar de Stat la Ministerul Apărării Naționale, pentru Înzestrarea și Administrarea Armatei; **g-ral Gh. Jienescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Apărării Naționale, pentru Aer; **contraamiral Nicolae Păiș**, subsecretar de Stat la Ministerul Apărării Naționale, pentru Marină; **g-ral Victor Iliescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor, pentru Educația extrașcolară; **Mircea Vulcănescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Finanțelor; **g-ral C. Constantin**, subsecretar de Stat la Ministerul Economiei Naționale, pentru Aprovizionarea Armatei și Populației Civile; **prof. I. C. Petrescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor, pentru Școale; **Titus Dragoș**, subsecretar de Stat la Președinția Consiliului de Miniștri, pentru Românizare, Colonizare și Inventar; **g-ral C. Vasiliu**, subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne; **Petre Strihan**, subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne; **g-ral C. Voiculescu**, guvernatorul Basarabiei; **g-ral C. Calotescu**, guvernatorul Bucovinei; **prof. Gh. Alexianu**, guvernatorul Transnistriei; **g-ral T. Orezeanu**, directorul general al C.F.R.; **Gh. Minescu**, directorul general al I.N.C.O.O.P.-ului; **Gh. Alexandrescu**, directorul general al Creditului Național Agricol; **comandor Gh. Constantinescu**, directorul general al S.M.R.; **ing. Dorin Nicolaescu**, directorul Economiei Naționale din Basarabia; **R. Râmniceanu**, administratorul delegat al B.N.R.; **dr. V. Noveanu**, președintele Asociației Industriașilor și Comercianților din Bucovina.

M. Antonescu: Domnilor, avem la ordinea de zi: „Suspendarea aplicării dispozițiilor Codului Funcționarilor Publici pe anul financiar 1942-1943, în ceea ce privește numirea, înaintarea, transferarea și încadrarea funcționarilor administrativi din teritoriile ce fac parte din Basarabia”.

G-ral C. Voiculescu: Dle prim-ministru, dl Mareșal Antonescu a aprobat pentru Bucovina suspendarea statutului și de aceea fac și eu cererea aceasta, ca în aceleași condițiuni să se suspende statutul și pentru Basarabia. În acest mod vom putea recruta mai ușor personalul de care avem nevoie. Dl guvernator al Bucovinei a făcut un raport către dl Mareșal, care a fost trecut la Ministerul Justiției, unde a obținut un aviz favorabil și, printr-o ordonanță dată de guvernatori, s-a făcut pentru Bucovina această suspendare. În aceleași condițiuni vă rog să-mi admiteți și mie să dau o asemenea ordonanță.

G-ral C. Calotescu: Pentru ca să putem găsi funcționari mai ușor, s-au suspendat anumite cerințe din Statutul funcționarilor publici, menținându-se, însă, toate condițiunile de capacitate.

M. Antonescu: Eu înțeleg, fără îndoială, că mai ales pentru a combate tendința de centralism a noastră și o anumită tendință centralistă a funcționarilor publici, care voiau toți să fie funcționari în Capitală, înțeleg că datorită acestei tendințe este indicat să venim cu unele măsuri excepționale pentru ca să organizăm un spirit nou, o mentalitate nouă și să-i facem pe funcționarii publici să servească și în provincie, dar noi nu putem crea un drept public, un drept administrativ cu trepte, pe care să-l organizăm cu caracter de permanență. Nu putem face ca Basarabia și Bucovina să aibă un anumit statut administrativ, iar restul țării alt statut administrativ și aceasta să o facem cu caracter de stabilitate, pentru că atunci înseamnă că pe teritoriul Statului Român avem organe de drept public deosebite.

Una este să aplicăm aceste măsuri atunci când organizăm serviciile publice, deci la începutul intrării administrației noastre – așa cum a fost imediat după dezrobire în aceste teritorii –, și cu totul altceva este ca să dăm acestor măsuri excepționale un caracter de durabilitate, pentru că atunci creăm ceea ce s-a făcut în alte țări: drepturi provinciale, într-o vreme în care trebuie să mergem la unificarea totală, și avem deja experiența unor regionalisme administrative care au pregătit în mod ocult prăbușirea granițelor.

Eu vă mărturisesc că nu sunt pentru menținerea unor norme de drept public cu caracter provincial.

Apoi, mai am unele observațiuni și vreau să discut cu dl ministru de Interne amănuntele noii Legi administrative care este aproape gata. Vom ajunge în scurtă vreme să introducem noua Lege administrativă care se va aplica în mod unitar pe întreg cuprinsul țării. Această Lege administrativă va introduce sistemul regiunii și provinciei la baza organizării noastre administrative și în modul acesta se va ajunge ca statutul Basarabiei și Bucovinei să fie generalizat în tot Regatul.

A veni și a continua cu regimul acesta în Basarabia și Bucovina ar însemna să lucrăm noi înșine împotriva programului pe care l-am primit prin însărcinarea dată de dl Mareșal de a face organizarea administrativă a Statului.

Atunci când se impun anumite excepțiuni, de pildă nu puteți găsi funcționari decât prin anumite derogări de la statut, când pentru a răsplăti meritele excepționale și pentru a stimula anumite calități și talente locale aveți nevoie de unele derogări, atunci înțeleg, de la caz la caz, să venim cu aceste măsuri de excepție de la Codul Funcționarilor Publici.

Eu, personal, nu consider Codul Funcționarilor Publici ca o evanghelie; Codul Funcționarilor Publici cuprinde prea multe măsuri rigide și are o mentalitate prea birocratică, pentru ca eu să devin partizanul său, însă trebuie să recunoaștem că este singurul statut care reglementează astăzi condițiunea funcționarilor publici. Dacă și pe acesta îl desființăm, atunci înseamnă că Statutul funcționarilor și întregul sistem administrativ al Statului pe care se reazemă ordinea bugetară, sistemul ierarhic al funcționarilor publici, toate acestea nu mai există.

G-ral C. Calotescu: Toate condițiunile de capacitate, toate condițiunile pentru asigurarea unei bune recrutări a funcționarilor se mențin. Și apoi, aceasta nu este o măsură permanentă, ci suspendarea este numai pentru anul bugetar în curs. Noua Lege administrativă se va pune în aplicare numai de la anul bugetar viitor, așa că nu se stingherește cu nimic aplicarea noii Legi administrative.

P. Strihan: Dar funcționarii care ar intra prin derogare de la Statutul funcționarilor publici n-ar fi permanenți?

G-ral C. Calotescu: Când am plecat anul trecut în aceste provincii, dv., dle prim-ministru, ați dat dispozițiuni ca ministerele să încadreze toate nevoile provinciilor.

Am făcut, de atunci, rapoarte nenumărate și am ajuns la un compromis în sensul ca să facem și noi angajări. Eu nu cer mai mult decât ministerele să-mi dea personalul de care am nevoie, să facă încadrările respective.

M. Antonescu: Dv. știți foarte bine că statutul pentru organizarea Basarabiei și Bucovinei eu l-am făcut. Când am stabilit principiile de derogare și organizarea cu caracter special a acestor provincii, știți că eu am făcut-o. Când s-a făcut încadrarea de funcționari publici, am dorit să desconggestionăm autorizarea centrală și să dăm posibilitatea guvernamintelor să aibă buni funcționari, oferindu-le grade pe care nu le aveau în administrația Regatului, am făcut decretul și am stabilit ordonanțele necesare pentru aceasta. Aceasta a fost la început. Sunt, deci, perfect consecvent atunci când vă spun și astăzi că urmăresc stabilirea unei administrațiuni unitare.

Știu că în îndeplinirea sarcinilor care revin administrațiunei dv., aveți încă greutăți și voi face eforturi, cu concursul dv., ca să înlăturăm aceste greutăți. Vom căuta să complectăm locurile, acesta fiind un mijloc ca să ne liberăm de o parte din funcționarii publici din centrele aglomerate și numai dacă prin această operațiune nu vom izbuti, chiar oferind unele avantaje de avansare, de pildă, celor pe care i-am trimite în Basarabia și Bucovina, numai atunci vom recurge la măsuri derogatorii, pentru că altfel creăm un regim diferențiat și eu sunt pentru Statul unitar și pentru regula de drept public care se reazemă pe unitatea Statului și pe instituțiunile practicate zilnic. Altfel creăm deosebiri provinciale și întărim regimul provincial într-o țară care a plătit prea scump micile ieșiri la regionalism pe care și le-a permis altădată.

Vă rog să-mi dați o listă de toți funcționarii de care aveți nevoie, pentru ca să vă complectați lipsurile și dacă nu vom izbuti să le complectăm, atunci vom veni cu dispoziții speciale pentru locurile care urmează să fie ocupate.

Aș vrea ca acest principiu să fie aplicat și în Bucovina de aici înainte.

G-ral C. Calotescu: Să nu mi se trimită ceea ce este mai slab, așa cum s-a întâmplat rândul trecut cu aceste provincii.

G-ral C. Voiculescu: Vă aduc la cunoștință că au început mutările disciplinare. Ce nu este bun ni se trimite nouă.

M. Antonescu: În ce privește alegerea oamenilor pentru Basarabia și Bucovina, la început pot să vă asigur că eu sunt acela care am făcut-o și am fost preocupat să aleg oamenii de calitate, deoarece unul din motivele destrămării Statului Român a fost tocmai această totală ignorare și disprețuire a nevoilor provinciilor câștigate în războiul trecut. Prin proasta organizare administrativă și prin mediocritatea agenților trimiși să funcționeze acolo, în aceste provincii, s-a pregătit prăbușirea granițelor.

G-ral C. Calotescu: Cei aleși de dv. funcționează și astăzi la noi și pot spune că dacă Guvernământul Bucovinei merge bine, aceasta se datorează, în mare măsură, și lor.

M. Antonescu: Aveți dreptate. Trebuie să vă ajut. La urma urmei vom trece în Legea de organizare a funcționarilor publici obligațiunea de stagiul provincial, care să servească pentru formarea unei mentalități complete și pentru cunoașterea realităților sociale de către funcționarii publici români. Aceasta ar fi cea mai bună metodă. În

modul acesta avem siguranța unor oameni de calitate, care să vă fie de un real folos, iar noi vom putea da o nouă mentalitate funcționarilor publici, care nu trebuie să fie înrădăcinați pe viață în Capitală sau într-un anumit centru, fără nici o viziune asupra problemelor românești și asupra datoriilor românești.

Acest lucru m-a preocupat totdeauna. Nu putem trata provinciile în mod vitreg. Sunt de acord că trebuie să existe un nivel egal al funcționarilor din provincii cu cei de la centru.

G-ral C. Voiculescu: Trebuie oprite mutările disciplinare.

M. Antonescu: Desigur că trebuie oprite. Noi n-avem un imperiu atât de mare ca romanii pentru ca să ne îngăduim reguli de drept și măsuri care au făcut pe atâția să spună că regula de drept se subția în raport invers cu depărtarea de Capitală: era mai mare la centru și cu cât mergeam spre periferie se transformau regulile de drept; după cum nu putem avea nici proconsuli și nici diferite cete ale proconsulilor care să-și facă o administrație după propria lor concepție.

Noi trebuie să avem un Stat unitar, cu reguli comune și cu nivel egal de conducere în toate teritoriile.

Domnilor, trecem la punctul 2 din ordinea de zi:

„Aprovizionarea provinciei cu toate produsele de mare consum direct de la fabrici“.

G-ral C. Voiculescu: Dle prim-ministru, Basarabia a venit în ajutorul restului țării cu o mulțime de produse agricole. Dar, provincia are și ea nevoile ei și produsele care ne lipsesc pentru populație ne vin foarte greu și sunt enorm de scumpe. Noi cerem să ni se dea dreptul de a putea cumpăra o cotă direct de la fabrici, căci în felul acesta am avea produsele mai sigur și cu mult mai ieftin.

M. Antonescu: Ce înțelegeți dv. prin produsele de mare consum?

G-ral C. Voiculescu: De pildă: pânzeturile.

M. Antonescu: Sunt unele produse supuse unor anumite regimuri economice, supuse raționalizării, supuse unor anumite regimuri militare etc.

G-ral C. Voiculescu: Ne lipsesc pânzeturile, stofele – stofe standard n-am văzut în Basarabia nici măcar un metru –, produsele metalurgice: sape, cuie, coase, secere și altele.

M. Antonescu: Domnii guvernatori au posibilitatea de a achiziționa acestea direct, adresându-se fabricantilor. Măsurile de blocare și de control, exercitate de Ministerul Economiei Naționale și de Ministerul Aprovizionării, ori de Ministerul Înzestrării Armatei, nu vă pot stingheri pe dv., deoarece aceste ministere sunt învestite cu dreptul de a autoriza guvernămintele să-și facă o aprovizionare. Dv. vă puteți adresa acestor ministere.

G-ral Gh. Dobre: Tot ce este produs metalurgic poate fi procurat prin C.D.E.S.F.R.

M. Antonescu: Și în această privință trebuie să stabilim un sistem de coeziune.

Vă adresați Ministerului Economiei Naționale și propuneți o serie de articole într-o anumită cotă. Vă adresați dlui g-ral Dobre și cereți lista articolelor metalurgice, pe care vreți să le aveți, și dl ministru Fințescu, ținând seama de posibilitățile industriei, iar dl g-ral Dobre ținând seama de planul general, vă vor comunica care (*sic*) sunt fabricile la care vă puteți adresa pentru executarea comenzii. Este bine să păstrăm această legătură, în primul rând, pentru că nu putem face un regim preferențial pentru Basarabia ...

G-ral C. Voiculescu: Noi cerem cotele de care avem nevoie.

M. Antonescu: Trebuie să indicați și fabricile ori întreprinderile cărora vreți să vă adresați. De aceea, în prealabil, trebuie să vă interesați care sunt întreprinderile care ar putea să vă furnizeze produsele de care aveți nevoie.

Pentru produsele care le puteți obține prin C.D.E.S.F.R. va fi mai ușor. Pentru celelalte, până vom ajunge să concentrăm totul într-un organ care să dirijeze întreaga acțiune a aprovizionărilor, până atunci dv. să aveți un contact direct cu întreprinderile care vă pot satisface și apoi să cereți Ministerului Economiei Naționale atribuirea cotelor și autorizarea întreprinderilor pe care le menționați ca să vă execute aceste cote.

I. N. Fițescu: Ar fi locul să ne ocupăm puțin și în ceea ce privește unitatea care ar trebui să prezideze cu privire la aprovizionarea cu materii prime pe întreaga țară. N-avem un comandament unic pentru aceasta.

După datele mele de la Economia Națională, se pare că dv. aveți unele plusuri de produse. Așa, de pildă, Bucovina este excedentară în lemn și cherestea; este deficitară în ce privește anumite materii prime, de pildă, textilele. Basarabia produce ulei brut, dar nu-l poate rafina în întregime.

G-ral C. Voiculescu: Am pus în funcțiune a doua rafinărie de la fabrica Wohlmann.

I. N. Fițescu: Trebuie o colaborare mai intimă între provincii ca să armonizăm producția. Să nu fie într-o parte o materie primă în exces, iar altă parte a țării să sufere de lipsa acestei materii prime.

G-ral C. Calotescu: Noi acolo avem mici ministere. Fiecare minister de la București are la noi un minister mai mic, care are pretenția să conducă economia provinciei. Directorul Economiei Naționale de la noi, care are un șef foarte bun, trimis de dl Marinescu de la Ministerul Economiei Naționale, se ocupă el cu conducerea economiei provinciei.

M. Antonescu: Prin urmare, este o chestiune de coordonare între serviciile economiei locale și centrale.

G-ral C. Calotescu: În ce privește aprovizionarea provinciei, s-a făcut un protocol cu Ministerul Economiei Naționale.

M. Antonescu: Domnilor guvernatori, folosesc această problemă pusă de dl Fițescu pentru ca, în același spirit în care v-am arătat preocuparea pe care o am de a asigura o unitate absolută pe planul moral și administrativ, să vă arăt că sunt preocupat și de ideea așezării economiei pe un plan unitar.

Motivul pentru care am stabilit un statut de autonomie pentru Basarabia și Bucovina a fost ca să anticipăm asupra reformei administrative, care trebuia să cuprindă întreg Regatul și să combatem centralismul administrativ, asigurând serviciilor publice locale și administrațiilor locale posibilitatea de a satisface pe loc, în mod direct, interesul general; de asemenea, am făcut-o pentru ca să împlinim fără întârziere reforma de coordonare a serviciilor publice locale. Am vrut ca să înlăturăm una din marile cauze pentru care administrația locală era incapabilă să lucreze.

Dar, o dată ce, din punct de vedere administrativ, am realizat această împlinire a interesului general – în mare parte prin activitatea exclusivă a organelor locale –, este potrivit să începeți să vă gândiți la avantajele pe care le puteți avea. Nu este vorba numai să dați, dar puteți să și luați din această coordonare.

Trebuie să ne ferim să ajungem la excesul celălalt, la un sistem administrativ federalist cu totul incompatibil cu Statul autoritar al Mareșalului Antonescu și cu regimul de unitate națională perfectă.

De aceea, vă rog să atrageți atenția serviciilor dv. economice ca să înceapă – după ce acțiunea de așezare a serviciilor locale a fost făcută –, să înceapă să trimită note serviciilor noastre în ce privesc posibilitățile de dezvoltare locală și dacă ar primi sprijinul centrului asupra nevoilor locale. De pildă, chestiunea pădurilor este chestiune simplă. Am avut dificultăți cu prețurile. Pentru Bucovina, mi s-a pus chestiunea prețurilor. Aveți problema împăduririlor în Basarabia. După cum drumurile nu le-ați putut face singuri, și acolo impermeabilitatea provincială a devenit dintr-o dată foarte poroasă și absorbantă și a cerut ca Statul să-i facă drumuri ...

G-ral C. Voiculescu: Pentru că drumurile sunt pe categorii.

M. Antonescu: Indiferent de aceasta, am convingerea că dacă vreți să izbutiți în politica de împădurire masivă, trebuie să vă organizați acțiunea de împădurire cu concursul organelor centrale. Poate că va fi nevoie să organizați un Directorat al Pădurilor, căci va trebui să aveți un organ răspunzător care să se ocupe exclusiv de executarea acestui plan, fie că îl numiți dv. acest organ, fie că îl numește centrala.

Ați avut o serie de materii prime în Bucovina, în Basarabia mai puțin. Nu ne-am ocupat să vă absorbim aceste materii prime, deși multe din ele ne erau foarte necesare.

G-ral C. Calotescu: A avut grijă dl g-ral Dobre.

M. Antonescu: A venit, însă, un moment când nu mai aveți materii prime și dv. nu sunteți Stat suveran pentru ca să faceți importuri direct și trebuie să intrați în sistemul importurilor generale și în măsurile de organizare pe aceste baze. Una din carențele noastre a fost lipsa de organizare metodică a organelor Statului investite cu sarcina importurilor și exporturilor și a organizării particularilor, producătorilor și a consumatorilor, care trebuiau să fie ajutați ca să-și creeze organe de sinteză și aceasta însemna sănătatea mijloacelor de import și export și garantarea continuității importurilor și exporturilor. Acestea au fost, însă, lăsate pe seama economiei liberale: particularul cerea permisul care i se acorda, după aceea n-avea capitalul necesar și până să se realizeze operațiunea se termina importul ori se ridicau prețurile.

Aceasta nu o mai putem face de aici înainte.

De aceea, în interesul general și dacă vreți să vă ridicați producția trebuie de pe acum să colaborați la planul economic, pe care îl va întocmi dl prof. Fințescu, și să furnizați date asupra tuturor posibilităților care pot fi valorificate în provinciile dv. și să dați dispozițiuni Directoratelor Economice ca să comunice ministerului aceste date cu statistici, cu situația capitalurilor întreprinderilor, cu nevoile de investiție și de materii prime, ca și cu ceea ce poate da provincia în economia generală a țării și mijloacele tehnice pentru realizare.

D. Nicolaescu: În Basarabia și Bucovina s-a lucrat în conformitate cu dispozițiunile dv. Însă atunci când a fost vorba să fie alimentată Basarabia cu produsele care trebuiau împărțite în mod proporțional cu populația țării, nu ni s-a dat această posibilitate.

Așa, de pildă, la început era vorba să ni se dea produse de piele. N-am putut căpăta produse de piele proporțional cu numărul populației decât prin decembrie sau

ianuarie. Când a fost vorba de cherestea, n-am căpătat-o decât după ce noi am dat tot porumbul disponibil și atunci ni s-a spus: „Vă dăm un vagon de cherestea, pentru un vagon de porumb“.

M. Antonescu: Aceasta urmăresc să combatem, nu numai că nu vreau să organizez.

De aceea, dați dispoziții Directoratelor Economice să facă un plan serios cu toate datele, cu excedentele, cu posibilitățile de investire locală, cu nevoile de investire, și contribuția pe care trebuie să o dea centrul și provinciile pentru aceasta.

G-ral C. Voiculescu: În legătură cu împăduririle, am luat contact cu Ministerul Agriculturii și Marele Stat Major și s-a făcut un decret pentru toată țara.

M. Antonescu: Dar pentru realizarea practică, în Basarabia dv. aveți nevoie de un spor de împăduriri. Ați mers până la 16% și poate cu vremea vom putea urca până la 35%.

G-ral C. Voiculescu: În planul pentru zece ani, am 199.000 hectare care urmează să fie împădurite.

M. Antonescu: De aceea spuneam că poate este bine să dați o organizare specială.

G-ral C. Voiculescu: Am organele mele; am o direcție silvică.

Gh. Minescu: Dle președinte al Consiliului, în legătură cu coasele și secerile, care nu se produc în țară, am de făcut o propunere.

Dacă țara noastră poate să producă locomotive, cred că în 6 luni de acum înainte ar putea să producă și aceste articole de mare consum. Italienii râd de noi și nu ne livrează din comenzi nici 5%.

G-ral Gh. Dobre: Este un oțel special.

Gh. Minescu: Anul viitor nu vom mai avea coase și secere.

M. Antonescu: Iată avantajele planului economic, pe care l-am rugat pe dl ministru Fișescu să-l întocmească.

Dacă în politica schimburilor, atunci când tratez cu guvernele străine și cer să-mi dea ceea ce pot și să dăm ceea ce avem, eu nu am un plan economic, cu o scară a necesităților absolute și relative, pe care să le impun în politica schimburilor și a acordurilor pe care le închei, risc la un moment dat să las țara lipsită de o serie de articole ale producției, pentru simplul motiv că nu am fost informat asupra datelor și necesităților și nu mi-am jucat, în politica schimburilor, la maximum, ceea ce am dat, ca să obțin ceea ce este absolut necesar producției noastre.

Avem petrol, care este un articol atât de esențial, în această perioadă, și războiului și producției, încât, pe baza exportului de petrol, putem să jucăm la maximum pentru acoperirea nevoilor noastre.

De pildă, am făcut o experiență în negocierile de zilele trecute cu Guvernul Bulgar, și am pus problema aprovizionării cu piele de încălțăminte.

Vă anunț, mai întâi, că am obținut 500.000 piei de miel, 400.000 fuse chevreaux și aproape 950.000 fuse de diferite alte categorii de piei.

Am insistat pentru bumbac și am obținut 300 tone.

În același mod aș putea să joc în toate negocierile, la maximum, nevoile noastre, ca să nu dau ceea ce schimbăm decât primind ceea ce este absolut necesar producției noastre industriale și agricole.

Știți bine că am stabilit încă de acum câteva luni un inventar pentru negocierile cu Germania, și că negocierile pe care le-am purtat cu dl Clodius, când a fost la București, pentru importurile din Germania, au fost făcute pe această bază.

Am stabilit un tablou de articolele esențiale producției noastre, am stabilit o ierarhie a acestor articole, am stabilit cantitățile minimale indispensabile acestei producții, și pe aceste baze am negociat cu dl Clodius.

Acest lucru trebuie să-l generalizăm. Planul economic trebuie să cuprindă toate necesitățile noastre și ordinea lor ierarhică. Dl. ministru Fințescu trebuie să întocmească acest plan, înaintea oricăror negocieri internaționale.

Sunt în curs acum negocieri cu Bulgaria. Va veni peste câteva zile dl. ministru Funk, împreună cu dl Clodius și vom începe în toamnă o serie de alte negocieri.

Având această listă, în momentul când încep negocierile și când primesc cererile de export românesc, opun lista nevoilor noastre, a articolelor care nu pot fi produse în țară, sau a acelor care, pentru a fi produse, au nevoie de materii prime sau de unele semifabricate, sau de unele mașini care sunt indispensabile, și în politica schimburilor voi folosi la maximum și voi încerca să obțin ceea ce este necesar.

Deocamdată rog pe dl ministru g-ral Dobre să examineze problema în cadrul producției noastre metalurgice, împreună cu dl ministru al Agriculturii. Dacă va fi nevoie, voi ruga din nou pe dl ministru de Interne ca, prin administrația locală, să facem o cercetare statistică pentru a cunoaște aceste nevoi, dacă în adevăr este primejdie ca lipsa coaselor și a secerilor să ne ducă la o criză a producției noastre, care ar avea și repercusiuni asupra țărânilor, deoarece coasele și secerile sunt esențiale pentru țărâni noștri.

Atunci, firește, va trebui să pun un accent special în negocierile economice internaționale, ca să obțin ceea ce este trebuincios, fie pentru a importa, fie pentru a încerca, în parte, o producție, chiar de calitate mai redusă.

Rog pe dl ministru g-ral Dobre să examineze amândouă aspectele și, ținând seama de disponibilitățile noastre, să-mi facă propuneri în această privință – examinând și cu dl ministru Fințescu problema – ca să vedem, în cadrul economiei naționale, care sunt mijloacele și ce trebuie să obținem prin negocieri în străinătate.

I. N. Fințescu: Relativ la negocierile cu Bulgaria, vă rog să-mi acordați un răgaz.

M. Antonescu: Am o scrisoare din partea ministrului Bulgariei, pe care vă rog să o citiți, care mă angajează prea precis, și eu nu sunt dispus să fac un angajament precis înainte de a avea același lucru din partea Bulgariei, mai ales că avem în curs chestiunea arbitrajului în privința executării actului de la Viena, și a revendicărilor pe care și noi și Guvernul bulgar le-am făcut în ce privește recoltele și alte despăgubiri.

Sunt pe punctul de a tranșa acest litigiu. Am obținut 850 milioane, adică să se reducă pretențiile bulgare de la 1 miliard, cât erau până acum. Am obținut, de asemenea, 1500 vagoane porumb din recolta considerată a Cadrilaterului, care să ne fie livrată imediat; 500 vagoane de floarea-soarelui; oprirea tuturor măsurilor de expropriere împotriva proprietății urbane din Dobrogea de Sud; aplicarea unui regim de impozite absolut egal, fără nici un caracter discriminatoriu, de drept sau de fapt, împotriva proprietarilor români; iar în ce privește schimbul facultativ, au primit textele propuse de mine ca bază de discuție, și apoi le-au acceptat ca bază a compromisului pe care l-am încheiat.

Mai am în discuțiune chestiunea celor 25 vagoane de bumbac pe care le-am pretins ca recoltă nouă, și o sumă de despăgubiri pentru proprietățile societăților comerciale din Dobrogea de Sud. Am cerut o sumă forfetară sau recunoașterea acestei proprietăți ca intrând în regimul la care este supusă proprietatea persoanelor fizice. Aștept asupra acestor două ultime puncte rezultatul, fiindcă aceste puncte au rămas în discuție, precum și comunicarea termenelor de livrare și predarea sumei.

Aștept, de asemeni, să-mi comunice dacă plata acestei sume ar voi să o facă în mărfuri, să-mi precizeze lista mărfurilor și prețurile pe care le-ar livra, căci, dacă aş putea să obțin, în loc de o operație de creditare sau de devize, care, în împrejurările de azi sunt destul de grele și ar cere termene, dacă aş obține mărfuri, care să fie imediat livrabile, cred că acesta ar fi un serviciu făcut și economiei naționale, și Statului, și Băncii Naționale, căci n-ar mai fi o operație pe termen lung, pe care s-o garanteze.

În orice caz, după Consiliu, dle ministru Fințescu, vă voi ruga să discutați chestiunea, pentru a vedea formularea răspunsului.

„Raport privitor la lucrările ce urmează să fie făcute pentru apărarea contra inundațiilor a regiunii pomicele Copanca”.

G-ral C. Voiculescu: Dle președinte al Consiliului, în Consiliul de Miniștri din iulie am depus un raport în legătură cu regiunea Copanca, care este cea mai bogată sub raportul fructelor. Raportul s-a dus, probabil, la Ministerul Agriculturii.

M. Antonescu: Ministerul Agriculturii îmi trimite această notă, și spune: „După reocuparea Basarabiei livezile au fost găsite într-o stare și mai rea, iar refacerea lor este o problemă urgentă, căci anual se pierde o avuție însemnată. Pentru aceasta este nevoie, în primul rând, de reluarea lucrărilor de îndiguire și amenajarea hidrologică de la Copanca, începute de delegații Ministerului înainte de cedarea Basarabiei, îndiguire fără de care nu se poate asigura reușite replantării livezilor. Fără de executarea acestor lucrări livezile nu se vor putea reface și economia națională va avea pierderi însemnate, căci numai recolta unui an reprezintă o valoare de aproape un miliard lei”.

Rog pe dl ministru Bușilă ca, împreună cu dl g-ral Voiculescu, să examineze chestiunea din punct de vedere tehnic, să vedem care sunt sumele necesare pentru aceasta.

De asemeni, dacă această măsură de îndiguire va face să se câștige o recoltă anuală de aproape un miliard, înseamnă că proprietarul care și-ar vedea această recoltă poate să contribuie, în cadrul unui plan financiar, la asigurarea acestor mijloace, pentru că planul de finanțare nu trebuie să fie numaidecât al Statului. Trebuie să vedem, apoi, în ce măsură Statul poate garanta sau ajuta o operație de credit.

G-ral C. Voiculescu: Majoritatea livezilor de la Copanca sunt proprietatea Statului, chiar dinainte de anul 1940, nu numai acelea părăsite de evrei.

M. Antonescu: Vă rog ca, împreună cu dl ministru Pană, să examinați, din punct de vedere tehnic, care ar fi investițiile necesare, care ar fi costul acestor investiții, durata lucrărilor, repartitia plăților, pe ani, și posibilitățile de amortizare a acestor sume și de acoperirea cheltuielilor, ca să vedem când putem trece la executarea lor.

Planul de investiții este făcut într-o perioadă de război și, oricât este nevoie de noi investiții, nu putem merge mereu la noi investiții, și să facem un fel de butoi al Danaidelor din aceste cereri de investiții.

C. Bușilă: Vom complecta studiul cu raportul făcut cu delegatul Ministerului Agriculturii.

M. Antonescu: „Necesitățile de grâu de sămânță ale Basarabiei”.

G-ral C. Voiculescu: Am făcut o cerere la Ministerul Agriculturii, în acest sens.

M. Antonescu: Îmi pare rău că nu este și dl ministru Pană aici.

Domnia-sa mi-a dat chiar ieri dimineață, la Odessa, o cerere ca să aplicăm un tratament special grâului de sămânță, rugându-mă să găsesc mijlocul de a discuta chestiunea cu dl Mareșal.

Dl Mareșal a fost contra unor prime pentru grâul de sămânță, pentru că atunci când am fixat prețul grâului, l-am fixat destul de ridicat, ca să poată fi achiziționat grâu de sămânță în cadrul acestui preț, fără să mai mergem la o nouă sporire.

Am făcut experiența sporurilor. Sporurile, cu orice titlu, sunt o încurajare a politicii de nestabilitate a prețurilor și, în același timp, a producătorilor de a nu vinde, pentru a aștepta ridicarea prețurilor.

Pe de altă parte, dl Mareșal avea o sumă de informații asupra calității grâului. Este grâu puțin, dar calitatea nu este proastă. În orice caz, putem folosi și grâu din Transnistria, care este de o calitate excelentă, care să fie întrebuințat ca grâu de sămânță.

Prin urmare, fiindcă eu am răspunderea fixării prețului grâului – dl Mareșal nici nu era aici – pentru că aceasta se înadrează într-o politică generală de stabilitate a prețurilor, și pentru că, prin prețul fixat la grâu s-a sporit destul de remuneratoriu pentru producător prețul grâului, cred că nu este bine să admitem ideea unor prime, fiindcă ar însemna de la început, la câteva luni numai după ce am fixat prețul, să încurajăm din nou la cursa prețurilor în materie de grâu.

Primul lucru.

Aceasta nu însemnează însă că, în al doilea rând, nu trebuie să ne ocupăm de aprovizionarea țării cu grâu de sămânță.

Problema privește, deci, nu numai Basarabia, ci întreg teritoriul.

Rog pe dl ministru g-ral Constantin ca, împreună cu dl ministru al Agriculturii, să examineze situația grâului de sămânță și a rezervelor lăsate producătorilor cu ocazia colectărilor de cereale, pe întregul cuprins al țării, pentru a vedea dacă mai este necesar să autorizăm Camerele de Agricultură să achiziționeze în condiții speciale. Iar dacă este nevoie, și în orice caz, pentru Basarabia, rog pe dl ministru g-ral Constantin ca, împreună cu dl ministru al Agriculturii, cu dl guvernator al Basarabiei, care are planul acestor necesități, și cu dl Alexianu, să examineze, astăzi chiar, posibilitatea procurării, acolo unde nu este suficient, din Transnistria, în condițiile pe care le voi stabili cu dl Alexianu, din punct de vedere practic; căci nu este normal ca atunci când Basarabia poate să-și procure din vecinătatea imediată, din Transnistria, să ajungem să facem alte transporturi de grâu de sămânță din Regat, pentru a îndeplini nevoile Basarabiei.

Examinați problema împreună, vedeți necesitățile, și apoi voi discuta cu domnii Alexianu și g-ral Constantin realizarea lor, chiar mâine-dimineață.

Pentru că azi după-amiază am o misiune străină, care vine la mine și rămâne până mâine-seară în București, și nu știu dacă voi putea lucra cu dv. – poate voi lucra pe seară – rog pe domnii guvernatori să vină mâine-dimineață la mine, când vom lucra din nou împreună și vom vedea care sunt problemele administrative care nu fac obiectul discuției în Consiliu și, cu acest prilej, împreună cu dl g-ral Constantin vom examina și chestiunea aceasta a transporturilor din Basarabia.

Voi ruga și pe dl ministru Fișescu să vină, pentru că mâine ne vom ocupa de întreaga problemă a transporturilor și de organizarea unui plan de transporturi pentru Transnistria, pe bazele pe care până mâine le va studia și dl g-ral Orezeanu, și Marina noastră.

G-ral C. Constantin: Le-am studiat și cu delegatul Căilor Ferate. Avem gata o lucrare completă, cu planul de transporturi, cu capacitatea vaselor, cu modul de colectare.

M. Antonescu: Atunci, îl vom examina la sfârșit.

În orice caz, acest lucru este esențial.

Am stat de vorbă cu comandorul Bardescu, cu directorul portului de la Odessa, și am examinat situația și schimbările de adus, pentru folosirea la maximum a elevatorilor și posibilităților de transport.

Am discutat cu directorul Codreanu de la C.F.R. folosirea la maximum a liniilor locale și generale.

„Situația juridică a proprietății celor 6 lacuri din patrimoniul Fundației Culturale și Școlare a Liceului din Bolgrad“.

Domnilor, dl Mareșal Antonescu, pe această veche, prea veche afacere de Stat, a pus următoarea rezoluție:

„Problema este mult mai complexă. Trebuie examinată pe toate fețele. Ceea ce a făcut Vogoride, în alte circumstanțe politice și economice, nu poate fi etern, când interesele practice și economice actuale și viitoare ale Statului dictează altfel.

Legatele Ministerului Culturii sunt în mare majoritate foarte rău administrate, păgubitoare pentru Stat și unele ruinate. Bălțile reprezintă o imensă avere pentru întreaga colectivitate românească. Bolgradul este situat într-o regiune înstrăinată.

De la Vogoride și până azi, poate și datorită, în mare parte, dispoziției luate de el, elementele străine s-au înstărit și întărit, în detrimentul populației românești, care, încetul cu încetul, a dispărut. Aceste elemente sunt acolo încă foarte tari economiceste și ca număr. De la Marea Unire până la catastrofa din 1940 s-a făcut acolo o detestabilă politică de toți improvizatii și nepregătiții. S-a făcut și acolo, ca și în Transilvania și în Bucovina, politica criminală a voturilor, în loc să se facă aceea a intereselor neamului.

Un ticălos care, speculând talentul și situația cumnatului său, se alegea în Secuime sub firmă naționalistă românească, însă cu steagul unguresc arborat pe edificiile publice românești. Toate aceste greșeli s-au plătit scump de neam; de generația actuală cu sânge. Vinovații stau ascunși, însă, printre jidani și jidăniți, rod ceea ce au acumulat și pândesc avizi jurnalele ca să ridice iar capul și să reînceapă funesta lor activitate. Patronii lor, domnii Maniu, Mihai Popovici, Valer Pop, Bușilă etc., etc., îi încurajează și îmi trimit și memorii, dându-mi mie lecție de ceea ce trebuie să fac ca să nu distrug opera lor.

Cazul Bolgrad este unul dintr-o mie. Soluționarea lui nu poate fi discutată de interesele particulare ale Eforiei sau ale unui minister.

De aceea, ținând seamă de cele de mai sus, care nu prezintă toate laturile problemei, se vor întruni, sub președinția dlui Mihai Antonescu, domnii Petrovici, Marinescu, Pană și ministrul Justiției, vor discuta și vor propune o soluție, după ce vor lua și avizul meu, soluție care să țină seama de interesele naționale prezente și viitoare“.

C. Bușilă: Nu știu ce amestec am eu în această chestiune.

M. Antonescu: Dle Bușilă, era tocmai în momentul când dl Mareșal primise o notă cu Reșița, cu administrația de acolo, cu condiția socială a lucrătorilor de la Reșița, și știind că ați fost și dv. multă vreme la Reșița, a făcut-o cu un caracter de generalitate asupra metodelor.

C. Bușilă: Dar de ce mă bagă pe mine la un loc cu o serie de oameni politici și cu jidanii? Eu am pretenția că am fost mult mai antisemit decât unii care vorbesc astăzi despre aceasta. Mi se pare curios că mă bagă pe mine în afacerea aceasta.

M. Antonescu: Nu este vorba numai de aceasta. Era politica generală ...

C. Bușilă: Dar nici politică n-am făcut. Ce am avut eu cu domnii Maniu și Popovici?

M. Antonescu: Eu am citit rezoluția în întregime.

Voi căuta să aflu la ce s-a gândit dl Mareșal, și vă voi informa, dacă nu vă va informa d-sa.

În ce privește problema în sine, dl Mareșal a constatat că Eforia aceasta are o administrație defectuoasă, că datorită statutului de care dispune, fără îndoială, ea beneficiază de un regim de administrație cu caracter special, fiind vorba de un legat care urmează condițiile fixate atunci când a fost primit.

Noi nu putem veni în principiu, nici azi, cu legi care să deroge de la sistemul succesiunilor.

Regimul succesiunilor, pentru continuitatea unui Stat și pentru cimentarea proprietății, este atât de necesar, și într-o țară în care inițiativa privată și spiritul de dăruire pentru interesele obștești este atât de redus, că eu cred că este o datorie pentru noi să întărim chiar ideea de succesiune, chiar dacă, din punct de vedere social sau fiscal, îi dăm anumite limite, și, în orice caz, să facem cât mai mult respectate legatele dăruite obștei, ca să încurajăm la această trecere a patrimoniilor particulare într-un folos obștesc.

Trebuie, totuși, să găsim soluții practice, pentru ca fără să derogăm de la aceste principii generale și de la respectarea ideii de legat, pentru că voința testatorului este aceea care domină, din punct de vedere practic să organizăm administrația în așa mod ca ea să nu mai ducă la asemenea neajunsuri.

Atunci, dl ministru al Justiției a făcut un referat. A examinat o rezoluție a dlui Mareșal și punctul de vedere juridic, constatând că aceste lacuri erau stăpânite de Fundația Culturală și Școlară a liceului din Bolgrad. Proprietatea este azi revendicată de Guvernământul Basarabiei, pe motivul că în timpul ocupației bolșevice au trecut în proprietatea Statului Rus, de la care a intrat în urmă în patrimoniul provinciei Basarabia; de asemeni, de Direcția Comercială a Pescăriilor din Ministerul Domeniilor, care consideră că ele au fost totdeauna proprietatea Statului Rus, din care cauză trebuiau să treacă, încă din 1918, în patrimoniul Statului Român, iar nu în acela al Eforiei liceului din Bolgrad.

Din punct de vedere juridic, spune dl ministru al Justiției, nici una din pretențiunile formulate nu sunt justificate. Proprietatea lacurilor în chestiune a fost a „Fundației Culturale și Școlare a Liceului din Bolgrad“, și, prin urmare, conform prevederilor legii nr. 791 din 4 septembrie 1941 au reintrat în patrimoniul și administrațiunea sa, așa precum, cu drept cuvânt, a opinat Consiliul Superior Juridic al Statului, prin avizul său cu nr. 181 din 10 aprilie 1942.

Din punct de vedere național, încă nu socotim că ar fi legal să se aducă vreo schimbare acestei situații juridice, căci, precum arată Ministerul Culturii Naționale, veniturile acestei Fundațiuni vor servi pentru întărirea elementului românesc, prin întreținerea, sub supravegherea autorității centrale, a numeroaselor școli din regiune. Credem, însă, că nu este cazul să se înfrângă drepturile Eforiei Liceului din Bolgrad, prin trecerea averii sale în administrațiunea Casei Școalelor, care urmează numai să controleze gestiunea și felul întrebuințării veniturilor.

În sfârșit, din punct de vedere economic, nu credem că este necesar să se intervină prin lege specială pentru modificarea situației juridice și trecerea în patrimoniul Statului a celor 6 lacuri, căci scopul urmărit de Ministerul Economiei Naționale, care dorește ca exploatarea acestor lacuri să se facă împreună cu cele din Delta de către o societate căreia i s-ar concesiona anumite drepturi, se poate ajunge, prin consimțământul pe care l-ar da însăși Fundațiunea Școlară a Liceului din Bolgrad, care este persoană juridică, ca lacurile ce sunt proprietatea sa să fie aduse drept aport în societatea desemnată de Stat și în condițiunile hotărâre de Ministerul Economiei Naționale.

Prețul concesiunii și redevenței ar reveni zisei Fundațiuni, pentru a le întrebuința conform actelor de fundațiune, sub controlul organelor Ministerului Culturii Naționale.

Domnilor miniștri, întâi eu constat că nu avem un sistem de Stat cu concepții precise pentru administrarea patrimoniilor Statului, sau acelea care sunt trecute în afectatiunea sa.

Una din marile probleme ale organizării noastre este să facem ca în Legea patrimoniului public să luăm nu măsuri de administrație absurde și de terorizare, pentru ca să ocrotim nu știu ce nereguli și abuzuri ale organelor publice, care, de rea-credință, își vor găsi oricum mijloace de a-și continua aceste lucruri.

Prin Legea patrimoniului public de asemeni nu va trebui să ne referim numai la administrarea contabilă și financiară, pentru cercetarea gestiunii bănești, ci va trebui să stabilim un sistem de înregistrare a inventarului avuțiilor Statului, o concepție de administrare a întregului patrimoniu al Statului, nu numai a gestiunilor de bani, și această administrare să o fixăm pentru totdeauna ca trebuind să fie exercitată prin anumite organe, numai pentru ca să evităm asemenea amestecuri și proceduri sau conflicte de revendicări între instituțiile Statului.

Am constatat, domnilor miniștri, că acest neajuns se ridică foarte sus.

Așa, de pildă, știți, Palatul Regal din Calea Victoriei – să mă ierte Majestățile Lor care îl înlocuiesc că mă ocup tocmai de Palatul Regal ca exemplu, dar aceasta este o realitate pe care am spus-o și M. S. Regelui –, știți că Palatul Regal, care este proprietatea Statului, depinde de Ministerul Agriculturii și Domeniilor.

Ce raport are Ministerul Agriculturii și Domeniilor cu Palatul Regal decât că altă dată cu organizarea de acum 80 ani, care nu are nimic comun cu situația de transformare a patrimoniului Statului, era cuprins în noțiunea de domenialitate, care abia se organiza atunci? Este posibil ca astăzi să continuăm a rămâne în aceeași situație? Este defectuositatea sistemului nostru administrativ, care făcea ca la fiecare minister să existe un serviciu sanitar, un serviciu de arhitectură, un serviciu de contencios și așa mai departe. Era lipsa unitară a unei concepții de concentrare și de specializare a serviciilor publice în cadre precise. Aceasta a dominat și în administrația patrimoniului Statului și avem o confuziune fără margini a organelor care fac această administrație. În orice caz, n-avem un instrument care să se ocupe de coordonarea măsurilor pentru buna administrație a bunurilor Statului.

De aceea, eu cred că soluțiunea cea mai bună pentru Eforia Liceului din Bolgrad este să nu se vină cu o schimbare radicală a condițiunilor de fond, ci să se vină cu o revizuire a tuturor bunurilor Statului sau instituțiunilor de Stat și fixarea unor principii uniforme de administrație a unor organe de administrație și de control special

investite cu această sarcină și prin aceasta vom câștiga miliarde. Statul, în ceasul când ne vom hotărî să mergem la specializarea serviciilor publice și la concentrarea lor, natural sunt departamentele care au exclusivă competență în acest domeniu, în ceasul când vom crea o singură unitate de administrare din punct de vedere al îndrumării generale și vom crea organe comune pentru executarea tehnică a acestei administrații și mai ales al controlului administrației la care să participe toate organele de Stat care au activitate în legătură cu bunul de care este vorba, în acel ceas Statul ar putea să realizeze beneficii enorme.

Dacă, de pildă, aici, în loc să facem o revendicare absolută pentru Guvernământul Basarabiei și să spunem: lacurile și aceste proprietăți trebuie să treacă la guvernământ, sau să admitem teoretic o revendicare absolută pentru lacuri de către Direcțiunea Pescăriilor, am ajunge la proprietatea așa cum a fost sfințită prin voința aceluia care a legat-o cu acest scop și, ținând seama de condițiunile de administrare locală, am crea o Eforie de administrare în care, rămânând principiul că administrația trebuie să aparțină Eforiei și veniturile, de asemenea, am pune reprezentanți ai guvernământului care să supravegheze și să îndrumeze administrația, reprezentanți ai pescăriilor, care, din punct de vedere tehnic al modului de exploatare al bălților, să poată să-și dea contribuția lor și să realizeze venituri pentru Eforie, prin aceasta am servi interesele Guvernământului, care nu vrea ca un bun să nu fie valorificat cum trebuie, am servi interesele Pescăriilor, care vrea să folosească și să exploateze la maximum aceste lacuri, iar din punctul de vedere al scopului pe care l-a urmărit legatul, noi l-am respectat și nu cred că dl guvernator socotește că școala din Basarabia nu poate fi ajutată de această instituțiune, de această fundație și într-un plan stabilit de acord cu Guvernământul. De asemeni, nu cred că Direcțiunea Pescăriilor își închipuia că trebuie să devină proprietara tuturor lacurilor și să le exploateze numai pentru exploatare, ca și cum exploatarea peștilor din România ar trebui să treacă asupra tuturor celorlalte probleme morale fără să se țină seama de instituțiunile, de legile în vigoare și de interesele altora.

Iată, deci situațiunea pe care o dau.

Îl rog pe dl ministru Petrovici să pună Contenciosul său să întocmească un statut de Eforie pe aceste baze, la care să participe reprezentanții Guvernământului, reprezentanți ai Direcțiunei Pescăriilor și acest statut, după ce-l examinați dv., îl vom vedea și noi dacă corespunde în total.

Domnul guvernator, de asemeni, cu Direcția Pescăriilor ne vor face observațiunile lor.

Proprietatea va rămâne așa cum a fost legată și nici o critică nu va putea fi adusă mâine.

Deși dl Mareșal a dat această soluțiune, eu sunt de părere că dacă nu mergem la acest principiu de Eforie locală, nu dăm soluțiunea cea mai bună. Casa Școalelor va avea ea însăși greutăți de administrat. Această soluțiune nu este incompatibilă cu voința celui care a legat aceste bunuri, dimpotrivă, se realizează mai bine, mai perfecționat și în modul acesta se dă o satisfacție mai bună și Guvernământului și Direcțiunii Pescăriilor, care se ocupă cu exploatarea și crea să valorifice lacurile pentru Economia Națională.

Aceasta este soluțiunea care cred că trebuie s-o adoptăm și-l rog pe dl. ministru Petrovici s-o considere folositoare chiar pentru liceul din Bolgrad.

I. Petrovici: Înainte de această rezoluție a dlui Mareșal, pe care ați citit-o, a avut loc și altă rezoluție, fără să-l cuprindă pe dl Bușilă, și din cauza acestei rezoluții eu am luat unele măsuri tocmai pentru ca să mă conformez.

Dl Mareșal spune să se între, în primul rând, în cadrul legal.

M. Antonescu: Această rezoluție a fost oprită la Președinție. Eu mi-am făcut datoria să citesc astăzi rezoluția pe care am citit-o, pentru că am găsit-o în dosarul Secretarului General. Dacă o aveam pe aceea pe care o aveți dv. nu o mai citeam pe cealaltă. Finalul rezoluției dlui Mareșal era acesta: Domnii Stoicescu, Marinescu, Pană și Petrovici sunt rugați să studieze problema împreună pe toate fețele ei și să facă pentru 1 iunie propuneri care să țină seama de interesul național, nu de cel al bulgarilor și găgăuților.

I. Petrovici: Fapt este că, din punct de vedere istoric, Alexandru III a respectat Fundația lui Vogoride, în timp ce dl g-ral Voiculescu a respectat dispozițiunea regimului sovietic de un an, care a desființat această epitropie.

G-ral C. Voiculescu: Dar numai în folosul Statului.

I. Petrovici: Și Sovietele tot pentru Stat le luase.

Acum eu în urma acestei rezoluții m-am conformat și am luat contact cu acei domni miniștri și am ajuns tocmai la o soluție foarte apropiată de aceea pe care o propune astăzi dl prim-ministru.

Ceea ce mă interesează pe mine ca ministru al Școalelor este să păstrez pentru școală venitul acestor proprietăți. Încolo, evident că doresc să fie cât mai bine administrate și dl Mareșal spune că Ministerul Cultelor nu prea administrează bine.

Cred însă că dl Mareșal a spus un adevăr parțial. Eu socotesc că aproape peste tot nu se administrează bine și nu se dă maximum de randament în ceea ce privește administrarea Statului. Este drept că eu m-am oprit la formula administrării de către Casa Școalelor. De ce? Pentru că această Casă a Școalelor este autoritatea tutelară a tuturor bunurilor, chiar dacă au o destinațiune specială și precisă, însă, dacă sunt bunuri care trebuie să alimenteze interesul școalelor, tot această instituție trebuie să le administreze.

Mai aveam și un alt motiv: epitropia desființată de dl g-ral Voiculescu nu mai exista în realitate. Înainte de a face un statut definitiv al noi epitropii și pentru a împiedica faptul ca prin alegeri să avem epitropie bulgară, pentru că suntem într-un Stat totalitar m-am gândit ca această Casă a Școalelor să numească pe epitropi, care să fie români și pe care să-i avem la dispoziție. Acesta a fost motivul pentru care m-am gândit la formula Casei Școalelor.

Încolo, rămâne ca dl prim-ministru să găsească formula definitivă.

M. Antonescu: Dv. știți foarte bine că și Casa Școalelor nu dispune de suficiente organe pentru administrație, care să ridice randamentul proprietății și n-aveți decât să faceți ca și Casa Școalelor să fie reprezentată aici, scopul acestei Fundații fiind școlăresc, de întârzierea școalelor și Casa Școalelor fiind aceea care exercită în Stat, prin mijloace patrimoniale, această activitate de sprijinire a investițiilor școlare, este natural să aibă și o prezență în această Eforie și conducere.

Trebuie, însă, din punct de vedere practic, să venim cu o soluție ca să rămână o Eforie, însă să participe și Guvernământul și Direcțiunea Pescăriilor și Ministerul Agriculturii, să participe toate acestea în compunerea ei și să exercite în administrație un drept de control.

G-ral C. Voiculescu: Din informațiunile culese de mine asupra acestei Eforii, aceste informațiuni m-au făcut să profit de măsura luată de Soviete și să o trec în patrimoniul Statului. Bolgradul era un centru de cultură bulgărească unde tineretul bulgar era crescut în spiritul naționalist bulgăresc și apoi trecea la Sofia, unde devenea cel mai teribil propovăduitor al drepturilor bulgărești asupra Dobrogei de Sud. Atunci mi-am spus că din moment ce rușii au pus mâna pe această avere, eu pot s-o trec în patrimoniul Statului.

M. Antonescu: Împărtășind în total grija dv., țin să vă arăt că preocupările dv. sunt și ale mele. În ce privește, însă, formula, nu o împărtășesc.

Discut chiar acum cu Guvernul Bulgar posibilitatea migrațiunii populației bulgărești din această regiune.

Să vă arăt pentru ce, din punct de vedere formal, nu împărtășesc procedeul dv.

În primul rând, chiar dacă n-aș avea la îndemână un statut de Fundație, pentru care v-am arătat care sunt considerațiunile care impun să respectăm mai mult ca valoare educatoare această fundație, dar în afară de aceasta știți condițiunea juridică pe care m-am așezat eu la Ministerul Afacerilor Străine în ce privește teritoriul Basarabiei și Bucovinei. N-am recunoscut niciodată un transfer din punct de vedere al dreptului internațional și am considerat aceste teritorii sub ocupație rusă. Așadar, transferul de proprietate în favoarea Statului Rus nu a avut loc. Aceasta este explicațiunea pentru care am recunoscut proprietatea și n-am admis nici o derogatiune de la principiul continuității proprietății, decât pentru fapte de război, ca să nu vină proprietarii și să ne ceară și despăgubiri, susținând că bunurile le-au fost deteriorate. Când, din punct de vedere legal, este un fel de vacuum al dreptului românesc, care nu s-a exercitat pe aceste teritorii, nu puteam recunoaște că noi, în calitate de succesor, am dobândit aceste proprietăți prin efectul reintrării suveranității românești acolo.

Am discutat problema atunci când s-a pus chestiunea despăgubirii repatriaților germani, care cereau pe urmă să fie despăgubiți de Statul Român, nu însă pentru ca să susțin numaidecât această trecere de bunuri în patrimoniul Statului Rus, pe care, în calitate de moștenitor, Statul Român le-ar fi luat și n-are de plătit nici o despăgubire, întrucât proprietatea era socializată și dreptul de succesiune de la Stat la Stat legitima aceasta, ci a făcut-o pentru că am susținut că prin manifestarea lor liberă de voință acești proprietari din Basarabia și Bucovina au transformat dreptul de proprietate imobiliară împotriva Statului Rus și în condițiunile stabilite cu Statul Rus, iar în momentul când Statul Român intră în Basarabia și Bucovina, Statul Român devine proprietarul acestor bunuri care sunt proprietatea Statului și printr-o operație de drept privat, de transformare în creanțe și de abandonare a foștilor proprietari, sau sunt bunuri fără stăpân, sau sunt bunuri luate de Statul Rus în schimbul unei despăgubiri liber consimțite de proprietar, dar, în afară de această derogatiune și în măsura de a trece în decretul privitor la Basarabia și Bucovina clauza de nedespăgubire, niciodată n-am recunoscut formal acest drept al Statului Rus.

Pot să vă afirm că chiar Statele Unite ale Americii, înainte de a ajunge la intrarea în război, comunicându-ne această condițiune juridică a teritoriilor Basarabiei și Bucovinei au confirmat Guvernului Regal Român că au luat act de „recuperarea teritoriilor românești vremelnice ocupate de armatele sovietice“.

Prin urmare, pe plan internațional am avut această recunoaștere.

Când am făcut Protocolul economic cu dl Clodius, privitor la Basarabia și Bucovina, pentru ca să extindem angajamentele internaționale economice între Statul Român și Statul German, după ce teritoriul nostru fusese mărit prin dezrobirea acestor pământuri, am considerat acest teritoriu ca aparținând totdeauna Statului nostru și care numai în fapt și trecător a fost sub ocupație rusească.

Prin urmare, v-am dat toate aceste explicațiuni, pentru că se pot pune uneori probleme de drept cu privire la aplicarea acestor principii în chestiunile de proprietate, în drepturile subiective individuale. Și, vă rog, niciodată în vreun act să nu aveți o altă bază juridică.

Știți dv. că, de pildă, în chestiunea Dunării, în faimoasa afacere a competenței Comisiunii Dunărene de la Galați și până la Brăila, cu toate că niciodată n-am recunoscut formal dreptul acestei comisii de a exercita jurisdicția de la Galați la Brăila, la Conferința de la Londra refuzasem să primim această extindere a competenței pentru simplul fapt că s-a găsit un act – un comisar al Comisiunii Europene făcute un act de jurisdicție, de anchetarea unei abordaj în sectorul naval de la Galați la Brăila – pentru această simplă măsură de fapt, Curtea Permanentă de Justiție Internațională, căreia îi fusese supusă chestiunea, a dat un aviz în care a spus că, în fapt, Guvernul Român a recunoscut competența Comisiunii Europene și pentru această porțiune.

De aceea, v-am dat toate aceste explicațiuni și vă rog să țineți seama că o măsură juridică cu o afirmație de succesiune de la Statul Sovietic, afirmație pornită din partea suveranității românești poate să pară că România a recunoscut ocupația de drept a teritoriului Basarabiei și Bucovinei de către Soviete în 1940, ceea ce este inadmisibil.

De aceea, pentru soluționarea acestei chestiuni, vă rog să fixați, de comun acord, statutul acestei fundații, pentru ca să evităm toate neajunsurile.

Trecem la punctul 6 din ordinea de zi: Problema creditelor necesare arendașilor moșiilor din Bucovina intrate în patrimoniul Statului.

G-ral C. Calotescu: Se pune mereu această chestiune. Acum Creditul Agricol nu mai dă bani.

Gh. Alexandrescu: Lucrurile nu stau chiar așa. Creditul Agricol dă bani, însă nu mai dă așa cum a dat până acum, întrucât, la 13 iulie, a apărut o Lege de românizare, care reglementează de data aceasta cu totul altfel operațiunile de credit pentru arendași din Basarabia și Bucovina, care beneficiau de creditele respective, numai pe baza garanției Statului, recte a Ministerului de Finanțe. Prin această nouă lege, ni s-a tăiat nouă dreptul de a primi numai recomandarea guvernământului respectiv și pe baza acestei recomandări să acordăm credite. S-a spus că Statul nu mai poate să garanteze credite și atunci noi nu facem altceva decât dirijăm aceste credite către forurile respective.

M. Antonescu: Mă adresez Băncii Naționale și îl rog pe dl Râmniceanu să ne ajute să soluționăm problema aceasta.

Iată cum s-au petrecut lucrurile. Eu am răspunderea acestei dispozițiuni legale, căci eu am semnat acest decret, nu dl Mareșal Antonescu.

Când s-a pus problema creditelor de românizare, ceream Băncii Naționale, și eu și dl Mareșal Antonescu, încă de anul trecut ca Banca Națională să facă un plan întreg pentru românizare și pentru folosirea acestui moment de trecerea în patrimoniul Statului a unor bunuri industriale agricole și comerciale evreiești, pentru ca să unim refacerea acestor teritorii cu opera de românizare, ceea ce, desigur, era un lucru foarte simplu de gândit.

Atunci am convocat o conferință și am pus problema creditelor, în genere, atrăgând atenția asupra creditelor de românizare necesare în Basarabia și Bucovina, unde sunt o serie întreagă de bunuri vacante, care credite să poată îngădui agricultorilor și industriașilor să intre imediat în posesiunea acestor bunuri.

S-au luat unele măsuri. Am rugat apoi pe dl prof. Fițescu ca, de asemeni, să facă tot ce se putea pentru sprijinirea industriașilor din Bucovina.

Am constatat că fondurilor de care dispuneam nu erau suficiente și atunci s-a pus problema nu numai a unui plan teoretic și de metodă, ci s-a pus problema unor sume, care să fie afectate formal acestui rost de românizare și de sprijinire a comerțului și industriei.

Am discutat cu dl guvernator al Băncii Naționale. Firește că Banca Națională, într-o perioadă când îi ceream și unele operațiuni de trezorerie pentru noi în cadrul nevoilor Statului, precum și unele operațiuni cerute de politica schimburilor noastre internaționale, firește că Banca Națională trebuia respectată în toate legitimele sale nevoi și să nu fie stingherită cu nimic din îndatoririle care-i incumbă unui institut de emisiune. Banca Națională nu trebuia să fie surprinsă de politica de credite a Statului sau a unor instituțiuni de Stat care ar merge cu un volum de credite prea mare, credite date într-o perioadă în care Banca Națională are de satisfăcut alte nevoi de Stat, sau alte nevoi îndrumate de Stat la Banca Națională.

Acesta a fost sensul pe care am înțeles să-l dau principiului consfințit în decret ca Banca Națională să aibă direcțiunea generală în acordarea acestor credite. Am vrut ca Banca Națională să nu fie la un moment dat surprinsă de nevoia de credite și să fie silită să meargă la emisiuni noi, care apoi să se întoarcă împotriva echilibrului financiar al Statului și astfel să provoace inflația.

După cum am înțeles ca Banca Națională să facă, prin instituțiile de credit, o politică de cercetare generală a plasamentelor, a creditelor, așa cum știți că ne-a preocupat totdeauna.

Dvs. ați asistat la discuțiile pe care le-am avut noi – unele prezidate chiar de dl. Mareșal Antonescu – privitoare la însăși organizarea creditului și la rostul Băncii Naționale în politica creditelor.

Știți că am discutat, după aceea, de nenumărate ori problema concentrărilor activității de credite și a planurilor de credite pentru industrii în sarcina Creditului Național Industrial; pentru că de aceea a fost creat Creditul Național Industrial, și fiindcă nu este nici în interesul Băncii Naționale, și nici în interesul producției, ca să nu existe organe intermediare, chiar numai pentru amortizarea unor riscuri la executarea acestor plasamente și a unei politici de credit.

În același timp, am discutat problema organizării unitare a creditului agricol, și v-am înfățișat cele două ipoteze: sau concentrăm la Instituția de Credit Agricol, sau îi dăm sarcina de îndrumare generală a instituțiilor de credit și de efectuare a politicii creditelor agricole, fiindcă una este operația tehnică de plasament, și cu totul alta este politica creditelor, care aparține Statului și care trebuie să aibă un organ de răspundere și direcție în efectuarea ei. Și am stabilit principiul că numai Banca Națională să aibă în aceste operații de credit politica sconturilor, legată și ea de politica generală a creditelor, condusă de Stat, și să aibă dirijarea politicii tehnice a creditelor față de bănci și de celelalte instituții de credit din România.

Acestea sunt principiile care au fost lămurit fixate, înainte chiar ca să pun problema tratamentului industriei, comerțului sau agriculturii în provinciile dezrobite, pentru care am cerut sprijinul tuturor, sau aceea a creditelor pentru românizare.

Nu mi-a trecut niciodată prin minte ca să fac din acest decret nici o răsturnare a acestor principii foarte geometrice pentru politica creditelor în Statul Român, nici o operație întârziatoare din punct de vedere tehnic, nici o derogare de la principiile deja stabilite prin legi.

De pildă, pentru Creditul Industrial, să fie singurul care are răspunderea și direcțiunea creditelor industriale în țară, inclusiv a creditelor de românizare, unde trebuie, desigur, să-și conjuge acțiunea cu Ministerul Românizării, pentru politica de românizare, și cu Centru Național al Românizării, pentru executarea acestei politici. Dar în nici un caz Creditul Industrial să nu fie evins din rostul pe care i l-am atribuit prin lege, de a avea această exclusivitate în direcțiunea creditelor industriale.

Mă preocupă acest lucru, dle Râmniceanu, nu numai din punct de vedere al echilibrului instituțiilor și rostului instituțiilor, pe care vedeți că sunt totdeauna dornic să-l fixez prin propria noastră activitate de Stat, și între serviciile publice. Căci, de aceea Statul a mers prost. N-am avut nici o concepție și o coordonare de funcțiuni, și o concepție biologică a Statului, să-i spun, o concepție, în orice caz, funcțională, care să creeze servicii publice pentru anumite funcțiuni, și nu această incoerență de competență asupra unui domeniu identic.

Dar mă interesează din punct de vedere practic. Banca Națională ia 3%. Creditul Industrial, datorită acestui rol secundar pe care îl are și trebuind și el să-și întrețină activitatea, trebuie să ia și el 3%.

I. N. Fițescu: Pentru românizare, cu totul este 4%.

M. Antonescu: Caracterul de românizare este ceva foarte relativ. Este foarte greu să spui: cutare industrie are nevoie de credit de românizare, și cutare de credit de producție.

Și atunci, în orice caz, trebuie principiul general pentru aplicarea acestei legi, să se stabilească cu precizie care sunt categoriile de întreprinderi sau de operații de credit care trebuie să intre în această noțiune de românizare.

I. N. Fițescu: Este prevăzut.

M. Antonescu: În practică, sunt confuzii.

Vă voi trimite, și voi trimite și dlui Râmniceanu, cererile pe care le primesc eu de la solicitori, care mă roagă să intervin la Creditul Industrial, să nu le ia și Creditul Industrial 3%, pe lângă 3% pe care îl ia Banca Națională.

Dar chiar dacă este precizat, și chiar dacă, în practică, până acum s-a făcut acest lucru, nu s-a făcut destulă publicitate asupra acestor criterii, pentru ca solicitorii să poată să știe.

Eu admit că poate să fie o simplă bănuială sau confuzie. Dar aceasta dovedește, în orice caz, că solicitorii nu sunt informați.

Deci, prima măsură trebuie să fie următoarea: pentru acordul între Creditul Industrial și Banca Națională, Ministerul Românizării să poată da un comunicat lămuritor asupra condițiilor și criteriilor pentru românizare.

Al doilea lucru: trebuie ca decretul să nu fie interpretat într-un sens foarte restrictiv și rigid de către Banca Națională.

Am avut, într-o ședință anterioară, o discuție asupra prerogativelor cu care a fost investită Banca Națională prin această lege.

Întâi, în principiu, doresc să știți că eu am semnat acest decret, atunci când dl. ministru Fișescu, care mă ajutase la redactarea lui pentru Creditul Industrial, mi-a spus că Banca Națională nu trece peste aceste formulare, nu consimte, cu alte cuvinte, ca să nu aibă acest control general, din motivele pe care le-am înțeles, al controlului emisiunii, al controlului plasamentelor, al răspunderii politicii scontului.

Dar nu vreau ca, în fapt, acest control de garanție al Băncii Naționale, această politică de echilibrare a emisiunilor, această politică de echilibrare a emisiunilor să-și schimbe rostul, fiindcă numai așa am înțeles eu să se transforme din nou într-un centralism al operațiilor de credit la Banca Națională, într-o abandonare a funcțiunilor de specializare pe care le-am dat prin lege în mod absolut, Creditului Industrial pentru creditul industrial, și la început să le dăm Creditul Național Agricol, pentru agricultură, rămânând ca formula definitivă să o găsim, să o consacram; și o vom consacra în foarte scurtă vreme, ca să nu mai avem iarăși haos și dezacorduri și în această privință. După cum n-am înțeles ca Banca Națională să ajungă, atunci când aceste instituții de credit își iau răspunderea unei operații de credit și prin urmare Banca Națională este acoperită, să refuze, pur și simplu, din motive chiar de securitate formală, o propunere pe care o face o instituție de credit industrial.

N-am înțeles această aplicare. Și dacă luați textul, veți vedea că se vorbește de definitivarea acordării împrumutului și se vorbește de aviz, dar nu se vorbește de aprobare, pentru că operația are un caracter de ratificare, și ceea ce am înțeles eu este ca Banca Națională să fie prevenită și să facă, firește, un control de ordin general, dacă nu este o instituție de credit foarte însemnată și care oferă destulă garanție, care solicită împrumut alături de particulari, când Banca Națională are atunci toate garanțiile față de această instituție, și nu mai trebuie să întârzie în acordarea împrumutului.

Am înțeles, în același timp, că acest control se face de Banca Națională numai pentru ca să-și fixeze termenele în aplicarea politicii sconturilor și să nu fie invadată, în termene prea scurte, de cereri prea numeroase, care să-i dezechilibreze politica și continuitatea emisiunii sale. Atât.

Atunci, vă voi ruga să spuneți dlui guvernator Ottulescu că, sensibil, cum am fost totdeauna, ca să nu ating actele care trebuie să întrețină și prestigiul, și caracterul conservator, și elementele sănătoase ale mecanismului de funcționare a Băncii Naționale, înțeleg că dacă noi venim cu o lege de acordare de credite de românizare, și în practică facem atâtea greutăți, mai multe chiar de câte erau înainte, și ajungem să paralizăm posibilitățile pe care le aveau până astăzi, fie Creditul Industrial, fie Creditul Național Agricol, eu prefer să abrog legea și să-mi creez o altă politică de credite, care să dispenseze Banca Națională de această operă centralizatoare, întârziatoare și de paralizarea unor activități care să sprijine efectiv și repede producția agricolă și industrială.

I. N. Fișescu: Cred că s-ar putea găsi o soluție care să împace și Banca Națională, și nevoia acordării mai ușor a acestor credite.

La administrarea Creditului Industrial iau parte și trei administratori ai Băncii Naționale. Prin urmare, hotărârile se iau oarecum cu aprobarea de principiu a Băncii Naționale.

Să fixăm împreună cât este necesar industriei, cât este necesar agriculturii, și să lăsați ca suma ce se alocă industriei să hotărască Creditul Industrial cui se dă.

Prin urmare, în cadrul sumelor fixate instituțiile respective să aibă libertate, așa încât să se poată merge accelerat.

T. Dragoș: În ce mă privește, eu trebuie să fac o declarație categorică.

La creditele de comerț, care se dau prin Institutul de Credit românesc, n-am avut niciodată nici un fel de dificultate. Lucrurile merg foarte bine, și dacă Banca Națională exercită și ea un control, justificat, noi, din punctul nostru de vedere, suntem foarte încântați.

Nu știu dacă și la Creditul Industrial este tot așa, dar am impresia că nu au fost niciodată nemulțumiri.

M. Antonescu: Eu nu pot să am impresia aceasta, când am fost sesizat printr-un memoriu, și mă mir că dvs. o păstrați, când la un consiliu interior s-a mai discutat aceasta.

T. Dragoș: Mi se pare că tot de la Agricultură a venit, și mi se pare că ați spus dlui Alexandrescu că n-are nici un motiv să se oprească creditele.

Gh. Alexandrescu: Nici n-am luat parte la consiliul acela.

T. Dragoș: În orice caz, așa s-a hotărât; și să se arate micile piedici, care vă jenează, ca să găsim formula de a fi înlăturate.

R. Râmniceanu: Domnule Președinte al Consiliului, trebuie să accentuez de la început că nu poate fi din partea Băncii Naționale o chestiune de bani.

Banca Națională a pus la dispoziție, pentru viața economică din Basarabia, 499 milioane lei, și pentru Bucovina 468 milioane lei. În total, 967 milioane lei, în afara creditelor de românizare.

Trebuie să atrag atenția că din totalul acestor credite nu s-a utilizat tot, și nu este vina noastră.

Creditului Național Agricol i s-a deschis un credit de 280 milioane lei, defalcat din creditul de 500 milioane și a utilizat numai 98.837.000 lei.

Tot Creditului Național Agricol i s-a mai deschis un credit de 300 milioane lei, pentru finanțarea viticulturilor.

Acestea sunt credite ordinare, care nu beneficiază de avantajele românizării, și aceste credite sunt mai puțin cerute, tocmai fiindcă nu sunt așa de avantajoase.

În urma Legii de românizare, citată de dvs., s-a pus la dispoziție un credit de 3 miliarde pentru aceștia. Dar, în special, pentru agricultori s-a întâmplat ceva: s-a suprimat legea veche, care permitea acordarea acestor credite, cu garanția integrală a Statului și numai pe recomandarea Guvernămintelor, și, probabil, pentru o mai bună acordare a creditelor s-a încadrat în Legea de românizare.

Atunci s-a pus și chestiunea replătirii acestor credite, pentru că atâta vreme cât Statul acoperea integral aceste credite, se acordau fără să se mai țină seama de bonitatea celor care le primeau.

O dată ce Creditul Agricol trebuia să acopere cu 50% riscul său, Statul cu 25% și Banca Națională cu 25%, s-au cercetat și garanțiile, și s-a constatat că foarte multe dintre ele nu intrau în cadrul Legii de românizare. Și atunci nu au putut fi aprobate nici de Banca Națională, nici de instituțiile respective, pentru că era o chestiune de bani.

Am în fața mea memoriul făcut de dl. g-ral Calotescu, în care se arată și doleanțele. Dar, doleanțele sunt foarte curioase. Se plâng aici agricultorii și industriașii că li se cere la gajul de mărfuri o marje de 20%, și interpretează aceasta în sensul că dacă li se dă un credit de 20 milioane, nu realizează decât 16 milioane, confundând noțiunea de marje și de credit acordat.

Se plâng și dvs. ați spus că trebuie îndreptate toate chestiunile spre Creditul Industrial, se plâng de această eventuală mutare de credit; se plâng că în Bucovina se îndreaptă către Banca de Nord, care este reprezentanta Creditului Industrial.

Prin urmare, plângerile lor nu sunt în acord cu dorințele și tendințele dvs.

În ce privește dreptul sau căderea Băncii Naționale de a examina și ea aceste credite, dvs. ați spus: Banca Națională să nu se preocupe de chestiunea solvabilității persoanei, pentru că este acoperită de semnătura Creditului Industrial și a Creditului Agricol.

Trebuie să semnez că legea nu prevede chiar aceasta. S-a precizat că toți răspund numai pentru 50%.

M. Antonescu: Este un principiu de răspundere acolo, care, în adevăr, vă dă și dvs. unele riscuri. Dar atunci când o instituție de credit, cum este Creditul Industrial, a cărei experiență de lucru o aveți, care cercetează singur actele, este inutil să prelungim prelungirea (*sic!*) de cercetare, pentru ca și Banca Națională, care nu dispune decât de un singur funcționar în Bucovina, de pildă, să mai facă cercetări suplimentare, ca să întârzie operația.

I. N. Fițescu: Creditul Industrial a acordat credite în Bucovina pentru procurarea de materii prime, cu condiția ca să gajeze materia primă pe care o va cumpăra pentru Creditul Industrial. Ce vreți, o garanție mai bună pentru cei care româneză?

Dacă veți cerceta averea lor personală, veți găsi că li s-au arendat fabrici. Li se spune: Dau bani, eu, Creditul Industrial, dar nu în mână. Plătesc materia primă, o pun sub cheie, și pe măsură ce ridici materia primă, o plătești. Și Banca Națională a hotărât ca pentru fiecare credit acordat de Creditul Industrial să se cerceteze la Cernăuți bonitatea.

V. Noveanu: Nu numai atât. Am cerut un credit X, pentru procurarea de materii prime. Se cere nici mai mult nici mai puțin decât acordarea unei marje de 20%.

La împrumutul pe care eu îl fac la dvs., urmează ca pentru întrebuințarea acestor bani să depun un plus de 20%.

R. Râmniceanu: Este absolut inexact.

M. Antonescu: Dle Râmniceanu, dl. ministru Fițescu mă informează că unele industrii au renunțat la creditul de românzare și au cerut credit comercial obișnuit, căci nu mai puteau să aștepte.

Dvs. credeți că Creditul Industrial a dat bani fără considerații asupra solvabilității celui care i-a primit?

R. Râmniceanu: Nu spun aceasta. Dar aș vrea să văd cazuri precise.

M. Antonescu: Rog pe dl. ministru Fițescu ca la prima ședință a Delegației Economice să invite și pe dl. Râmniceanu. Până atunci, împreună cu Creditul Industrial, și cu dl. Alexandrescu de la Creditul Național Agricol, și domnii guvernatori, prin reprezentanți, să cerceteze problemele în fapt și să vină cu soluții, ca să nu fim siliți să modificăm legea, al cărei țel vi l-am arătat care a fost în mintea mea, când am semnat legea.

R. Râmniceanu: Intenția Băncii Naționale nu a fost să restrângă creditele, ci să le împingă, și am respectat mereu lozinca dlui Mareșal că nici un petec de pământ nu trebuie să rămână necultivat și nici un credit să nu fie refuzat.

M. Antonescu: Vă rog ca această formulă să fie tradusă în realizări practice, prin măsuri concrete.

G-ral C. Calotescu: De acum o lună nu s-a modificat nimic.

M. Antonescu: Au fost unele schimbări, și Banca Națională mi-a afirmat că s-au luat măsuri. Am vorbit personal cu dl. guvernator Ottulescu, care mi-a spus că a dat dispoziții.

Îmi făcea impresia că măsurile sunt cunoscute de dvs., ca să nu mai fiu obligat să vă informez separat asupra lor. Dacă, însă, cu toate că am intervenit și am trimis memoriul dvs. dlui guvernator, Delegația Economică nu va putea să rezolve problema, vă anunț, dle Râmniceanu, că modific legea.

Gh. Alexandrescu: Problema are și altă latură.

Toată lumea, când lua înainte în arendă, știa că poate să vină și, dacă are dreptul, i se dă credit. Astăzi Banca Națională spune: Ce garanții îmi mai dați, căci răspund cu 50%?

Eu am un caz, de 3.600.000.000 care mi-au venit. Mi-a spus: Sunt asociat cu Patronajul. Am spus: Dați-mi scrisoarea Patronajului. Nu v-o dau. Dar îmi trebuie o garanție! Atunci, îmi aduce un contract de asociație cu Patronajul.

M-am adresat Consiliului de Patronaj: Dvs., ca asociați, înțelegeți să garantați împrumutul? Consiliul de Patronaj spune: Nu mă amestec. Atunci, cum pot să dau eu credit?

M. Antonescu: Este o asociație în participatie care, după regulile cele mai simple, joacă în limitele actului de asociație. Dacă asociatul nu și-a luat o corespundere egală și participă numai la beneficii, nu poate fi obligat să coparticipe la toate actele asociatului principal.

Gh. Alexandrescu: Dar actul acesta era o asociație de fond. Am venit eu, Patronajul, cu 2.000.000; înțeleg să am toate drepturile etc., etc.

Atunci, desigur că el s-a dus și a reclamat că nu i-am dat. Cel mult, puteam să scindez.

M. Antonescu: Dați-mi voie să nu fiu jurist, ci omul de pe stradă.

Vasăzică, dacă dl. Patraș era singur, putea să beneficieze ....

Gh. Alexandrescu: Cu garanția Statului.

M. Antonescu: Și pentru că dl Patraș are un asociat care i-a mai dat și bani și este instituție de Stat, nu poate să beneficieze de credit.

Dle Alexandrescu, dă-mi voie să nu-ți pricep raționamentul. D-ta vrei să vină Statul Român să-ți garanteze? Atunci nu mai am nevoie de d-ta; mă duc la C.E.C., sau fac o operație cu Banca Națională, în calitate de Stat.

Dacă vrei să tratezi asociația în mod peiorativ și să consideri că inferiorizează pe un solicitator de credit ...

Gh. Alexandrescu: Nu m-am gândit la aceasta. Am spus: Patronajul să recunoască că (*sic*) mi se garantează. Dar Patronajul mi-a spus: N-am nici un contract cu acesta. Raportul între mine și el nu este decât de donație.

M. Antonescu: Puteți transforma Consiliul de Patronaj în debitor principal?

Gh. Alexandrescu: Pe acest considerent, a spus să se dea altă garanție. Mi-a spus: Mobila din casă. Dar este posibil aceasta?

Dacă eu, la legea mea organică, merg cu gajul până la achitarea definitivă, aici nu am decât recolta anului.

R. Râmniceanu: Se cer credite mai lungi decât contractele de arendare.

M. Antonescu: Aceasta este altceva. Acolo trebuie să-și dea acordul Guvernământul, ca să-i poată fi opozabil.

T. Dragoș: Cei mai mulți au sentimentul că este un cadou pe care îl face Statul, fără nici un fel de obligație.

M. Antonescu: Nu-mi trece prin minte să încurajez pe amatorii de aventuri pe contul Băncii Naționale sau Statului.

Acolo, însă, unde sunt cazuri îndreptățite sau o procedură întârziatoare, vă rog să le revizuiți toate și să le schimbați, să reduceți cât mai mult sistemul garanțiilor complete și contragaraniilor, și să mergeți la sistemul de garanție simplă, cum era exemplul dat de dl. ministru Fițescu. Este vorba de procurarea de materiale, gajul asupra materialelor sau proprietatea însăși a bunului importat să nu treacă în patrimoniul debitorului decât în măsura în care achită prețul.

În gajul de recolte, de asemeni, este o soluție foarte simplă, pentru dvs., ca să faceți o politică de credit fără ca să aveți riscuri mari, dar și fără ca să se supere industria și agricultorii.

În orice caz, la Delegația Economică, vă rog pe dvs., dle g-ral Calotescu, să depuneți toate datele și plângerile dvs., și pe dl. Alexandrescu îl rog să aducă și chestiunea Patraș, pentru că, dacă memoria mea, care, dacă până acum nu m-a compromis prea des, funcționează încă normal, am convingerea că în cazul Patraș dvs. ați cerut o clauză de care nu era nevoie.

Îmi aduc aminte că este un schimb de scrisori prin care Patraș se angajează să dea Consiliului de Patronaj o parte din recoltele sale, iar el nu poate da Consiliului de Patronaj decât beneficiul net.

Nu văd ce ar fi putut să îngreuneze acest împrumut faptul că Consiliul de Patronaj este beneficiarul unei asemenea clauze.

Vă rog să-i aduceți dlui Fițescu și acest caz.

Trecem la punctul 8 din ordinea de zi:

„Atribuțiile date prefectilor de județe de diferite ministere“.

G-ral C. Calotescu: La noi, prefectii sunt numai organe de control și tutelă, însă, în mod treptat, diferite ministere și instituțiuni le-au dat o mulțime de atribuțiuni prefectilor.

Așa, de pildă, prefectul este președinte al Consiliului de Higienă și Ocrotire; este președinte al Comisiunii permanente pentru administrarea bunurilor Statului; are diferite îndatoriri privitoare la organizarea agriculturii.

M. Antonescu: Dle guvernator, care sunt organele care, după dv., ar trebui să exercite aceste atribute pe teritoriul județului?

G-ral C. Calotescu: Imediat vă răspund că prefectul, dar atunci trebuie să se organizeze ca atare. După Legea de organizare a Basarabiei și Bucovinei, Prefectura nu are decât trei funcționari.

M. Antonescu: Prefectul este aici mai mult un organ de direcție și coordonare decât un organ administrativ.

Pentru Consiliul Rechiizițiilor, pentru Consiliul de Higienă, pentru Consiliul de Patronaj, se prevăd o serie de organe, care ele au răspunderea directă. În exercitarea atributelor sale prefectul este un organ de coordonare și de direcțiune generală. Consiliul de Patronaj nu poate să ia măsuri pe teritoriul unui județ dacă prefectul nu este de acord cu aceste măsuri. Consiliul de Higienă nu poate face efective măsurile sale dacă prefectul nu a dat dispozițiuni organelor sale.

Nu se poate organiza o colectare de cereale și nu ne pot îndeplini o serie de atribute de ordin economic, pe teritoriul județului, dacă prefectul nu este de acord. Dv. nu aveți omnipotența răspunderilor pe teritoriul provinciei? Dacă aș veni și aș spune: Prefecții, inclusiv cei din Basarabia și Bucovina, exercită toate atribuțiile de coordonare, controlează și îndrumă orice activitate, ce ați face dv.?

De pildă, din punct de vedere practic, cine împiedică pe prefect să-și delege atribuțiile sale, ca măsurile administrative de executare, să le delege secretarului Prefecturii. Astfel, la Consiliul de Higienă, prefectul participă o dată pe lună și atunci cere lucrările Consiliului de Higienă pentru luna întreagă, stabilește un program și-l însărcinează apoi pe secretarul Prefecturii cu executarea programului, iar el, organ de control, se duce din când în când în județ și controlează la fața locului modul cum s-a executat programul.

În calitate de președinte al Consiliului de Patronaj, ce-l împiedică pe prefect să participe o dată pe lună la ședința Consiliului, să fixeze programul activității lunare și să dea apoi dispozițiuni ca activitatea să se desfășoare prin Comitetul de Patronaj local și apoi să controleze în județ în ce măsură s-au executat propriile lor dispoziții. Să zicem că se țin zece consilii pe lună.

G-ral D. Popescu: În total, se țin 5-6 Consilii.

G-ral C. Calotescu: Pentru administrarea bunurilor s-a primit la un județ 300 hârtii.

M. Antonescu: Prefectul nu citește nici o hârtie.

G-ral C. Calotescu: I se cere răspuns de către organele respective de la centru.

Dl g-ral Constantin, de pildă, nu vorbește decât numai cu prefecții.

G-ral C. Constantin: De când am discutat cu dv., nu mai vorbesc cu prefecții, ci numai cu dv.

M. Antonescu: Luați dispoziții ca executarea să se facă de către organele pretorale, ținându-se seama de realitățile administrative de la dv. Faceți Consiliul de Patronaj pe pretură, Consiliul de Higienă pe pretură și atunci prefectul nu urmărește decât executarea planului stabilit de dv.

Dar eu nu pot, câtă vreme majoritatea teritoriului țării are încă o unitate administrativă, Prefectura, să pun într-o lege că prefectul îndeplinește aceste atribuțiuni pentru cutare parte a țării, iar pentru altă parte a țării le îndeplinește pretorul.

Dv. aveți dreptul de a reglementa atribuțiunile acestea prin anumite dispoziții ci puteți face descongestionarea de atribuții a prefectului, trecând aceste atribuții de executare asupra pretorului, iar atribuțiile de coordonare și control să le lăsați numai prefecților.

G-ral C. Calotescu: Domnii miniștri să dea ordin în departamentele respective ca să se accepte această dispoziție.

M. Antonescu: Dacă prefectul nu dispune de organe, domnii miniștri vor fi încantați să aibă rezultate, indiferent cine sunt organele care le execută în provinciile dv.

Trecem la punctul 9 din ordinea de zi.

„Situția creditelor acordate de Creditul Național Industrial, Institutul de Credit Românesc și Institutul de Credit Agricol solicitorilor din Basarabia și Bucovina“.

Aceasta intră în cadrul măsurilor de care se va ocupa dl ministru Fințescu.

G-ral C. Calotescu: S-a sărit punctul 7:

„Înlesnirile și reducerile pe C.F.R., care urmează să se acorde vizitatorilor expoziției din Cernăuți“.

Aici este o chestiune puțin mai amplă.

Am primit o înștiințare de la dl ministru Marcu, prin care ni se aducea la cunoștință că ar fi de dorit ca expoziția de la Cernăuți să fie amânată la 20 septembrie, ca să fie în continuare cu aceea de la Chișinău, întrucât deplasarea membrilor corpului diplomatic ar fi prea obositoare în trei zile.

Dacă dv. aprobați, eu pot amâna expoziția la 20.

M. Antonescu: Problema nu este ridicată numai de dl Marcu.

Eu am studiat cum se poate realiza practic acest program și i-am spus dlui ministru Marcu să vă întrebe pe dv. dacă nu puteți amâna expoziția.

În primul rând, trebuie să facem o economie la Căile Ferate. Să nu organizăm prea multe trenuri. O expoziție la Chișinău, după aceea, la un oarecare interval, altă expoziție la Cernăuți, ca să se organizeze două trenuri – întâi unul pentru Chișinău, apoi altul pentru Cernăuți –, este destul de greu pentru Calea Ferată și, în orice caz, o risipă nefolositoare.

Pe de altă parte, corpul diplomatic nu poate lipsi prea multă vreme din Capitală, unde își exercită misiunea. După ce a mers în Transnistria, acum merge în Bucovina și apoi în Basarabia. În mod fatal ajungem, până la urmă, ca o parte din membrii corpului diplomatic să nu mai poată merge, căci nu se poate, în timp de o lună de zile, să părăsească sediul Legației de trei ori.

De aceea, am socotit că este bine să unim la interval de o zi sau două distanță aceste expoziții, mai ales pentru că la aceste solemnități participă și dl Mareșal și domnia-sa însăși mi-a spus că se poate să aducem și pe Majestățile Lor Regele și Regina. Am vorbit cu M. S. Regele și aseară mă întreba – pentru că pleca pentru câteva zile în regiunea Timișoarei –, mă întreba dacă s-a fixat definitiv în chestiunea expozițiilor. Dacă rămâne definitiv să meargă și Majestățile lor, atunci, de ce să le ducem de două ori și la Cernăuți și la Chișinău ori să-i ducem numai la Cernăuți și la Chișinău nu? Pe de altă parte, dl Mareșal va trebui să plece pe front și atunci ne-am gândit să apropiem termenul celor două expoziții și un singur tren să facă un circuit scurt și să meargă și la Chișinău și la Cernăuți, urmând ca dv. să concentrați, în cele două Capitale, ceea ce aveți de înfățișat. Bucovina poate să concentreze pe linia mănăstirilor tot ce vrea să prezinte, iar Basarabia, de asemenea, să-și facă prezentarea pe același traseu sau, bine, dacă se poate, să concentreze întreaga expoziție la Chișinău.

Și atunci, vă rog să discutați astăzi cu d-nii Marcu și Bădăuță, și mâine veți aduce programul definitiv.

„Nota Legației Chili referitoare la situația cetățenilor polonezi din Bucovina“.

Eu am trimis această notă, pentru că, la ședința Consiliului din luna trecută, dvs. îmi spuneți că sunt unii care ar beneficia de pașaport chilian, deși nu au fost supuși polonezi.

Îndată ce mi-ați spus aceasta, am chemat pe însărcinatul cu afaceri al Republicii Chili și i-am atras atenția că nu putem să recunoaștem un drept decât pentru cei care sunt cetățeni polonezi.

Pentru aceștia, ținând seama de protecția chiliană și de faptul că, conform dispozițiilor adoptate în Consiliul de Miniștri, condițiile supușilor străini evrei sunt deosebite de acelea ale etnicilor, pentru că aici avem o serie de elemente diplomatice de avut în vedere, vă rog să țineți seamă dvs. de acest lucru, și mâine, când ne întâlnim, vom discuta modalitățile cu care, fără să creăm o protecție specială acestor elemente, să ajungem, totuși, la unele concentrații ale lor în anumite regiuni, în vederea măsurilor viitoare.

G-ral C. Calotescu: În orice caz, dacă mai aveți ocazia să vorbiți cu ministrul chilian, să-i aduceți la cunoștință că dintre acești supuși polonezi am prins câțiva care se ocupă cu falsificarea de acte.

M. Antonescu: Toți cei care se abat de la normele legale suportă toate consecințele, și, indiferent de cine îi protejează, eu sunt liberat de orice fel de tradiții și obligații diplomatice.

Cine s-a abătut de la legile în vigoare trage toate consecințele.

V. Noveanu: A apărut un decret-lege care reglementează situația patrimoniilor unor supuși străini de origine etnică evreiască.

M. Antonescu: Polonezii nu intră în această categorie în nici un caz, pentru simplul motiv că nu există o convenție cu Statul Polonez în acest moment, care să ne oblige la acest tratament. Nici cu Republica Chili n-am un asemenea angajament, așa încât problema nu se pune. De altfel, nu mi s-a cerut.

S-a cerut să se stabilească definitiv localitățile și numărul celor care vor fi admiși să beneficieze de această protecție a Republicii Chili; să se dea dispoziții dlui guvernator și prefecturilor în ce privește lichidarea bunurilor lor, schimbarea de reședință și primirea lor ca supuși polonezi.

Prin urmare, admite însăși ideea de lichidare a acestor bunuri, prin chiar această notă care se trimite, și-mi solicită să intervin ca dl. guvernator să trimeată pe cineva care să ia legătură cu delegatul Republicii Chili, dr. Grigore Simonovici, pentru detaliile administrative.

Eu vă rog să examinați aceste lucruri. Măine vom discuta aplicarea practică a soluțiilor administrative.

Înainte de a trece la problemele Transnistriei, fiindcă cer o serie de măsuri speciale, eu aș vrea să mai stabilesc încă unele lucruri. Întâi, privitor la Basarabia.

Dl. ministru Fișescu mi-a dat chiar acum o notă în ce privește chestiunea uleiului.

Noi am mai discutat problema aceasta într-un consiliu anterior, și am stabilit chiar pe aceste baze, nu de intrare în O.F.A.U.L. în acest an, dar de contribuția dvs., domnule Voiculescu, de folosirea capacității industriale a țării, pentru ca să nu pierim din uleiul brut prin condițiile de rafinare de acolo, și de revizuirea organizației actuale în ce privește colectarea, pentru a se crea organizații noi, care, pe viitor, să poată să facă această operă de colectare pe baze serioase.

Acestea sunt principiile. Ce s-a făcut până azi?

D. Nicolaescu: Capacitatea de rafinare a fabricelor din Bălți este mult mai mare decât capacitatea de producție a uleiului brut.

M. Antonescu: Vă rog să examinați chestiunea împreună cu dl. ministru Fișescu și să-i dați toate datele cu privire la măsurile practice luate până azi.

În Bucovina, se spune, sunt fabrici de textile, de țesătorie și de tricotaje, dar nu există nici o filatură de bumbac și de lână, și este absolut necesar ca o filatură de bumbac să fie adusă de la Odessa.

Vom discuta chestiunea mâine-dimineață, o dată cu planul referitor la Transnistria.

Rog pe dl. g-ral Dobre să vină mâine-dimineață la 10, când va veni și dl. g-ral Orezeanu, căruia îi voi da îndată indicații asupra problemelor care se pun în legătură cu transporturile din Transnistria și până mâine să studieze toate aceste acte. De asemeni, Marina și S.M.R.

Prin urmare, mâine soluționăm și această problemă și vedem în ce măsură poate să fie satisfăcută.

Printr-un angajament anterior, Guvernământul Transnistriei s-a obligat să furnizeze 1000 vagoane de sămânță de floarea-soarelui, dar nu s-a livrat decât o mică parte.

Gh. Alexianu: Peste 300 vagoane, și 150 vagoane de turte de floarea-soarelui.

M. Antonescu: Vom discuta mâine.

„Problema mijloacelor de transport în Transnistria, aprovizionarea cu cărbuni, evacuarea fabricelor de la Odessa”.

Întâi, în ce privește aprovizionarea cu cărbuni, o notă pe care mi-a făcut-o dl. g-ral Constantin, din care rezultă scăderea producției de cărbuni și consecințele tot mai mari pe care le are asupra consumului intern.

Consumul intern este crescut, datorită reducerii cotelor de păcură, sporirii traficului prin întinderea teritorială, preluării exploatării căilor ferate din Transnistria, și unei activități industriale care se desfășoară în Transnistria.

Deficitul de producție este de 35.000 tone lunar, ceea ce este foarte grav, într-o perioadă când trebuie să sporim producția de cărbuni și să înlocuim combustibilul lichid în consumația internă.

De aceea, rog pe dl. ministru Fințescu ca, împreună cu dl. ministru g-ral Dobre, până mâine chiar, să examineze toată această situație, pentru a vedea tot ceea ce trebuie să facem ca să sporim producția.

Vor veni prizonieri. Vă rog să faceți ca dintre primii prizonieri care mai vin să se sporească numărul celor care lucrează.

G-ral Gh. Dobre: Soluția este să ni se dea maramureșeni.

M. Antonescu: S-a admis.

Eu am trimis lista ce mi s-a dat Marelui Stat Major, ca să cerceteze, căci Statul Major mi-a făcut rezerve din punct de vedere al siguranței publice și apărării naționale.

Vă rog să cercetați dvs., și rog pe dl. ministru Fințescu să ia legătură cu Statul Major și Serviciul Special, și să se dea relații asupra listei transmise de Legația Germană.

Prin urmare, dl. șef al Marelui Stat Major și dl. Cristescu să fie rugați, telefonic, să dea chiar astăzi rezultatul în privința investigațiilor făcute pentru admiterea listei minerilor maramureșeni, care mi-a fost transmisă prin Legația Germaniei.

În același timp, mi se semnalează, dle ministru g-ral Dobre, că situația celor de la Petroșani, din punct de vedere al hranei, al îmbrăcăminte, al încălțăminte, este foarte proastă.

G-ral Gh. Dobre: Le-am dat.

Gh. Alexianu: Eu am trimis 15 vagoane grâu.

M. Antonescu: Dle g-ral Orezeanu, nu au ajuns nici până astăzi la Petroșani.

G-ral T. Orezeanu: N-am avut cunoștință.

M. Antonescu: Vă rog să cercetați și mâine să-mi spuneți situația. După cum vă rog să-mi aduceți situația tuturor transporturilor din Transnistria, pentru ca să vedem care a fost destinația dată și pentru ce nu s-au realizat unele din măsurile luate de Guvern.

În același timp, dle g-ral Orezeanu, vă rog să luați măsuri și să atrageți atenția tuturor șefilor de gară care nu vor da informații Serviciului Special instituit pentru

aceasta și de dvs., și de noi, asupra transporturilor și conținutului transporturilor că vor fi destituiți. Dl: Mareșal însuși a primit informații că foarte mulți dintre șefii de gară nu raportează, și că chiar își primesc cote ale tăcerii atât de tenace și vă rog ca acest sistem să înceteze.

Organele dv. de inspecție, și ale Ministerului Comunicațiilor, și ale Căilor Ferate să treacă imediat la lucru, să cerceteze și dacă prindeți unul singur care nu și-a făcut datoria, să-l destituiți imediat și să dați un comunicat în care să arătați că a fost destituit pentru că nu a executat ordinul nr. .... de a furniza date asupra transportului.

G-ral T. Orezeanu: Până acum n-am această informație.

M. Antonescu: Eu nu știu că se petrec asemenea lucruri.

De asemeni, vă rog să-mi prezentați situația pe grafice. Vreau să am o evidență a transporturilor de cereale în toată țara, nu mă interesează pe circuite interioare, ci mă interesează circuitul care trece de provincie și acela care merge la graniță.

Aceleași măsuri vă rog să le luați și dv., dle amiral Păiș, și să dați dispoziții în consecință tuturor organelor dv. de porturi.

Ce ați făcut dv., dle g-ral Constantin, cu vagoanele de porumb care se găseau la Hârșova?

G-ral C. Constantin: N-am primit încă răspunsul; probabil îl voi primi astăzi.

M. Antonescu: În ce privește problema mijloacelor de transport în Transnistria și aprovizionarea cu cărbuni a Transnistriei, îl rog pe dl ministru Fințescu să vadă ce se poate face la Odessa.

Evacuarea fabricilor de la Odessa o vom discuta mâine. Am discutat chestiunea cu dl col. Casian la Odessa și în acest scop am avut nota dv. cu toată situația.

În problema repartizării deșeurilor și zdrențelor de la Odessa, aceste materiale mi se pare că sunt socotite captură de război.

G-ral Gh. Dobre: Acestea sunt, într-adevăr, capturi de război și aparțin Armatei.

M. Antonescu: Prin urmare, nu se mai dau în comerț sub nici un motiv.

Gh. Alexianu: Este o situațiune particulară.

Aceste deșeuri erau niște putregaiuri, așa cum sunt și astăzi și care, încetul cu încetul, se distrugeau complet.

În luna decembrie, S.C.O.D. a venit și a dat aceste deșeuri primăriei. Noi am valorificat acele zdrențe și le-am vândut, făcând un contract cu firma „Agrotex”, reprezentată prin dl Tomaziu.

Bun sau rău, acest contract – eu cred că este bun contractul –, dar am fost în drept să fac acest contract.

A apărut la un moment dat un domn general, îmbrăcat civil, care a spus că aceste zdrențe îi trebuiesc pentru fabrica d-sale de la București. A venit acolo, l-a scos pe Tomaziu cu oamenii lui și a spus că ia Armata aceste zdrențe.

Eu am încheiat un contract în mod legal și aș vrea ca responsabilitatea ce decurge din acest contract să nu mai apese asupra mea. Dl g-ral Dobre mi-a spus că își ia d-sa această răspundere.

G-ral Gh. Dobre: Eu îmi iau toată răspunderea. Dl Tomaziu vrea să facă o afacere din care să câștige 40 milioane lei. Dacă vreau să ajungă la lagăr, îl asigur pe dl Tomaziu că ajunge în 24 ore.

M. Antonescu: Am și eu niște cereri de diverși Tomazii.

Dacă dv. puteți, să faceți, prin organele militare, cât mai curând colectarea.

G-ral Gh. Dobre: Sunt deja strânse aceste deșeuri. Domnii aceștia vor să cumpere deșeurile cu 100 lei, când aceste deșeuri se vând cu 400 lei kilogramul și ei aleg zdrențele cele mai bune.

Gh. Alexianu: În momentul când s-au vândut zdrențele, s-au vândut așa cum se găseau: cu pământ, cu părți putrede, cu sămânță etc. Tomaziu a făcut un abuz alegându-le, aceasta este o chestiune de executarea contractului.

Eu nu vreau să planeze asupra facerii contractului vreo bănuială că acest contract nu a fost făcut în condițiuni foarte bune.

M. Antonescu: Prin urmare, Ministerul Înzestrării își ia întreaga răspundere.

G-ral Gh. Dobre: Desigur.

M. Antonescu: Punctele a, b, c și d, de la nr. 14 din ordinea de zi vor fi rezolvate în același cadru.

Trecem la punctul 15 din ordinea de zi:

„Adresa Uniunii Centrale a Sindicatelor Agricole referitoare la îngrășămintele chimice rămase în Transnistria“.

Această Uniune pretinde că ar exista însemnate cantități de îngrășăminte chimice în Transnistria și care să se dispună ca, prin legătura între Sindicate și Guvernământ, să se pună la dispoziția lor aceste îngrășăminte.

Gh. Alexianu: Am publicat o licitație pentru aceste îngrășăminte. S-au prezentat două societăți. Am discutat chestiunea și cu dl ministru Pană. Cine vrea să ia aceste îngrășăminte, să poftască.

Gh. Alexandrescu: Uniunea are un credit de 100 milioane la noi pentru îngrășăminte, din care nu a utilizat nici un ban.

M. Antonescu: Aceste îngrășăminte le pot obține din străinătate?

Gh. Alexandrescu: Să uzeze acum de aceste credite.

M. Antonescu: Să se comunice dlui președinte Mareș, chiar azi, că dl guvernator Alexianu, găsindu-se în București, să caute să ia legătură cu d-sa pentru a stabili modalitățile practice pentru ca să poată folosi îngrășămintele care se găsesc în Transnistria.

V. Noveanu: Domnule prim-ministru, legea ne consideră pe noi întreprinzători noi, având dreptul la o reducere a coeficientului de rentabilitate în ceea ce privește impunerile.

Cu toate că dl ministru Stoenescu a fost binevoitor cu noi, până în prezent nu am ajuns la rezolvarea acestei probleme și nu știm încă dacă ne bucurăm de aceste drepturi ca întreprinzători noi. Suntem sau nu întreprinzători noi? În cazul afirmativ, coeficientul de rentabilitate se reduce la jumătate pentru toate întreprinderile noi. În felul în care este redactat decretul, acolo se vorbește despre întreprinzători noi, nu despre întreprinderi noi și, în acest sens, cred că mai noi întreprinzători nu există alții.

De șase luni suntem în conflict cu administrația financiară din Cernăuți pe această chestiune.

M. Antonescu: Să ceară Guvernământul să se clarifice această situație.

G-ral N. Stoenescu: Îl aveți pe directorul Munteanu acolo.

V. Noveanu: Dl director Munteanu hotărăște altfel decât hotărâți dv. Vrem să știm dacă bunurile rămase acolo sunt sau nu pradă de război.

G-ral Gh. Dobre: Sunt pradă de război.

M. Antonescu: Domnilor, chestiunile Transnistriei, pentru organizare, cerând o activitate de ordin tehnic și cu delegați speciali, în vom întâlni mâine pentru a le discuta.

Deocamdată am examinat, împreună cu dl Alexianu și cu domnii conducători ai serviciilor locale, am examinat întreaga situație a transporturilor din Transnistria și vă rog ca până mâine planul să fie întocmit. Dacă este deja întocmit, cu atât mai bine.

Eu, în orice caz, vă dau indicațiuni asupra modului cum vreau ca acest plan să fie întocmit.

În primul rând, în ceea ce privește Calea Ferată, ea trebuie să stabilească programul tuturor transporturilor interioare în Transnistria, pentru concentrarea cerealelor în anumite stațiuni de depozitare și scurgerea acestor cereale până la legăturile de Cale Ferată cu Regatul, în special, scurgerea la Odessa, pentru ca acolo, cu elevatoarele, să poată fi ridicate și transportate cu vasele noastre.

Calea Ferată trebuie să ia măsuri și mâine chiar dl director general să-mi comunice plățile efectuate pentru ferry-boatul de la Bugaz. Nu mă interesează cine plătește.

Contraamiral N. Păiș: S-a comunicat că plătește Ministerul Apărării Naționale.

M. Antonescu: Prin urmare, dispuneți plata imediat.

C. Bușilă: Plata s-a făcut.

M. Antonescu: Să-mi arătați mâine în cât timp acest ferry-boat este pus în funcțiune și care este capacitatea lui de transport.

Să-mi arătați care sunt transporturile pe care le puteți efectua pe linia Tiraspol; câte trenuri de legătură puteți organiza pentru depozitarea pe teritoriul Regatului sau, eventual, numai în Basarabia; câte trenuri puteți organiza pe zi; câte trenuri pot fi organizate spre Odessa; câte pot fi organizate în ipoteza că mențineți parcul de vagoane existent astăzi în Transnistria; dacă puteți spori parcul de vagoane pentru un timp mai lung sau pentru o perioadă numită, de la 30 septembrie la 30 octombrie, pentru deservirea exclusivă a acestei provincii. Programul dv. trebuie legat cu programul de depozitare din porturi.

Prin urmare, țineți seama de depozitare, țineți seama de capacitatea de transport a Marinei.

Marina, așa cum s-a stabilit, face transporturi prin utilizarea capacității de transport maxime a tuturor vaselor care merg în regiunea Est în sus cu alte scopuri. La întoarcere, absolut toate trebuie să fie utilizate pentru transporturi de la Odessa în țară.

Afară de aceasta, ținând seama de faptul că, după referințele date de dvs., capacitatea de încărcare a vaselor este foarte redusă, chiar a celor care se întorc, și ținând seamă că silozurile, ele însele au o capacitate destul de redusă, trebuie să faceți un sistem combinat de transporturi, indiferent dacă, din punct de vedere al mâinii de lucru, aceasta se sporește, dar trebuie efectuate aceste transporturi.

Sistem de înmagazinare la Galați și Brăila, cu capacitatea disponibilă, combinată cu capacitatea de transporturi, ca să scurgem pentru Brăila și Galați tot ceea ce se poate.

Același lucru pentru vase.

Calea Ferată studiază ipoteza transporturilor regulate și a unei concentrări masive de transporturi, cu suspendarea altora pentru altă perioadă.

De asemeni, Marina face același lucru, pentru ca, eventual, și în măsura în care situația Mării Negre se schimbă – și Murmanskul poate să o schimbe – în măsura în

care această situație se schimbă, noi putem, eventual, să cerem suspendarea, pentru câteva zile, a unora din transporturi și să facem un plan de transporturi masive, pentru scurgerea pe teritoriul nostru.

De asemeni, rog pe dl. g-ral Orezeanu să studieze posibilitatea de a folosi linia Nord-Germană Smelinka-Lemberg, și posibilitatea unor contacte pe care le-am face noi cu această linie prin Cernăuți, pentru ca o parte din transporturi să le dirijăm pe această linie, și o parte din aceste vagoane, la fiecare din aceste transporturi germane, să ne revină nouă.

G-ral T. Orezeanu: Foarte greu. Sunt ocupate cu transporturi militare.

M. Antonescu: Vedeți ce se poate face. Eu spun planul până la noiembrie.

Prin urmare, pe aceste baze dvs. să aduceți fiecare, separat, mâine, planul cu toate posibilitățile, și planul pe care îl face Calea Ferată, ținând seamă de aceste posibilități de combinare și de depozitare.

Vă atrag atenția că elevatoarele de la Odessa au o capacitate foarte mare, că, prin urmare, dificultățile care existau până acum pentru a utiliza la maximum această capacitate, din cauza liniei de cheiaj, care este deținută în parte de germani, pot fi înlăturate în parte.

Prin urmare, în calculul pe care îl faceți dvs., referitor la capacitatea de transport și legătura cu Marina, și capacitatea de cheiaj, în vederea elevatoarelor și de înmagazinare în depozitele de la Odessa, să țineți seama de ipoteza cea mai bună, fiindcă am rugat chiar ieri pe dl von Killinger, și voi stăruî să ni se dea aceste linii, care sunt esențiale. Este vorba de liniile de la depozitele din fața elevatoarelor.

Mâine vom începe cu chestiunea aceasta a transporturilor.

Ședința se ridică la ora 14,30.

Stenografi: D. Dumitrescu, I. Vasilescu

▼
D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds. 510 (fost 482)/1942, f. 254-330

4. 1942 august 28. *Se discută despre statutul Transnistriei și despre situația transporturilor – de cereale, legume, sfeclă de zahăr etc. – din această provincie în toată țara.*

CONSILIUL DE MINISTRI

de la 28 august 1942

Ședința se deschide la ora 11, sub președinția dlui **prof. Mihai Antonescu**, vicepreședintele Consiliului.

Iau parte dnii: **prof. I. N. Fițescu**, ministrul Economiei Naționale; **g-ral Gh. Dobre**, subsecretar de Stat al Înzestrării Armatei; **g-ral C. Constantin**, subsecretar de Stat al Aprovizionării Armatei și Populației Civile; **contraamiral Nicolae Păiș**, subsecretar de Stat al Marinei; **g-ral C. Voiculescu**, guvernatorul Basarabiei; **g-ral Corneliu Calotescu**, guvernatorul Bucovinei; **prof. Gh. Alexianu**, guvernatorul

Transnistriei; **g-ral T. Orezeanu**, directorul general al Căilor Ferate; **col. V. Casian**, directorul S.C.O.D.-ului; **ing. Traian Buradescu**, directorul Mișcării de la Căile Ferate; **comandor Gh. Constantinescu**, directorul Serviciului Maritim Român.

M. Antonescu: Domnilor, mai întâi ne vom ocupa de chestiunea cea mai însemnată, a transporturilor.

Dl. g-ral Constantin ne va citi referatul d-sale în legătură cu aceasta.

G-ral C. Constantin: Prin adresa din 15 august, anexată în copie, Guvernământul Transnistriei face cunoscut că va putea expedia în țară următoarele cantități de cereale și legume...

M. Antonescu: V-am rugat, să verificați toate aceste ridicări făcute de Armată în Transnistria.

G-ral C. Constantin: Am situația.

M. Antonescu: Ați verificat-o?

Gh. Alexianu: Dv. știți situația. Ceea ce am vorbit în conferința de la Dl. Mareșal, rămâne vorbit, dar dl. g-ral Constantin vrea să-i dau înscris. Eu înscris nu-i pot da.

G-ral C. Constantin: Eu nu cer nimic scris. Eu nu știu ce ați vorbit la conferință.

M. Antonescu: Este mai bine să nu fie scris.

Gh. Alexianu: Dv., dle g-ral Constantin, mi-ați trimis o adresă ca să vă dau scris. Eu nu pot da nimic scris.

G-ral C. Constantin: Nu pot să transport ceva fără să știu ce am de transportat.

Gh. Alexianu: Dv. v-ați notat că eu dau în țară 10.000 vagoane grâu. Aceasta este.

G-ral C. Constantin: Dv. ați promis 45.000 vagoane și astăzi dați mai puțin.

În total sunt 103.000 vagoane. Pentru transportul acestor cantități de cereale și legume, se vor folosi transporturile pe uscat și pe apă.

M. Antonescu: Dacă se vor intensifica transporturile militare, aceste transporturi pe uscat și pe apă vor merge în același ritm?

G-ral T. Orezeanu: Da.

M. Antonescu: Vă rog să anunțați că nu mai avem capacitatea de transporturi. Noi nu putem muri de foame. O anumită perioadă de timp trebuie să fie destinată transporturilor de cereale necesare aprovizionărilor în toată țara.

G-ral T. Orezeanu: În situația actuală putem face șase trenuri, în total 360 vagoane.

G-ral C. Constantin: De aceste posibilități putem dispune până la 25 septembrie.

G-ral T. Orezeanu: Dacă sistăm traficul de călători, putem mări traficul de mărfuri, rămânând pe fiecare linie un tren de călători zilnic.

Gh. Alexianu: Ar fi rău, dacă dv. ați reduce transporturile din Transnistria în țară. Avem un tren la două zile.

M. Antonescu: Dle Orezeanu, ați putea mări parcul de vagoane pentru o anumită perioadă de timp? D. aveți acolo 4.000 vagoane rusești.

G-ral T. Orezeanu: Nu sunt gata toate.

M. Antonescu: Cu cele utilizabile, puteți mări parcul?

G-ral T. Orezeanu: Da.

M. Antonescu: Spre Odessa, până la ce capacitate ați calculat dv.?

G-ral C. Constantin: Mi s-a dat numărul de șapte pe zi.

M. Antonescu: Dl. Codreanu mi-a spus că poate să facă până la șapte sute vagoane. Dv. cât ați calculat?

G-ral C. Constantin: Șapte trenuri.

Gh. Alexianu: Este o situație: trebuie ținut seama la încărcături, și de produsele care se transportă. Pe căldura aceasta, anumite transporturi suferă și, după 10-15 zile, aceste cereale ajung la destinație încinse.

G-ral T. Orezeanu: Trebuie să fie neapărat uscate.

Gh. Alexianu: Trebuie să bageți la silozuri uscate, și aceasta nu se poate face decât dacă se pun câte trei vagoane pe zi.

G-ral C. Constantin: Înseamnă, că trebuie să dureze prea mult această operație.

M. Antonescu: În 5-6 zile, nu se încinge grâul.

Gh. Alexianu: Au venit Federalele și au luat grâu de la noi. Au pretins că, până a ajuns grâul la destinație, el s-a încins și n-a mai putut fi folosit.

Trebuie să ținem socoteala la aceste transporturi și să expediem întâi orzul, apoi porumbul.

G-ral C. Constantin: Porumbul trebuie să fie transportat cu foarte multă grijă, căci el cere o atenție mai mare decât la grâu, chiar.

Gh. Alexianu: Trebuie să mai aveți în vedere că grâul se treieră acum, că treieratul durează, că trebuie să strâng recolta, să fac însămânțări, și toate acestea nu se pot face deodată. Eu am spus, că de la 1 septembrie pot să încarc în toate stațiile câte 50 vagoane la două zile, și aceasta după capacitatea stațiilor.

G-ral C. Constantin: Ținând seama de numărul prefecturilor, ar însemna o medie de 300 vagoane pe zi.

G-ral T. Orezeanu: Putem da și mai mult.

Gh. Alexianu: Vă rog să nu neglijați că vagoanele n-au obloane.

G-ral T. Orezeanu: Nu avem obloane la vagoane.

De 14 ani Căile Ferate nu mai au obloane la vagoanele de mărfuri.

Gh. Alexianu: Ne trebuie 100 vagoane scânduri, ca să putem face obloane în atelierele de la Odessa.

M. Antonescu: Nu mai încape nici o discuție că aceasta trebuie făcută imediat.

Gh. Alexianu: Am trimis și la Fondul Bisericesc, și la Guvernământul Bucovinei, și am spus că dau grâu pentru scânduri. Mi s-a răspuns că nu pot să dea cu prețul oficial.

G-ral C. Calotescu: Unde este regie autonomă nu mă pot amesteca.

G-ral C. Constantin: Voi da dispoziții ca să se rechiziționeze de urgență 100 vagoane scânduri și să fie expediate Guvernământului Transnistriei pentru confecționarea obloanelor.

M. Antonescu: Domnule g-ral Orezeanu vă rog să dați dispoziții ca imediat să se execute această măsură.

Gh. Alexianu: Ce dimensiuni trebuie?

G-ral T. Orezeanu: Trebuie dulapi (*sic!*) de 3-4 centimetri grosime.

Gh. Alexianu: Mai trebuie și scânduri de umplutură, 50 vagoane.

M. Antonescu: Prin urmare, dv. contați pe 300 vagoane încărcări zilnice. Această înseamnă că în două luni vom putea avea numai o cantitate de 18.000-20.000 vagoane.

G-ral C. Constantin: Transportate pe Căile Ferate. Mai avem și celălalt mijloc de transport, pe apă.

Gh. Alexianu: Am mai avea un mijloc de transport executat prin coloana de camioane, dacă primesc între timp cauciuc.

G-ral C. Constantin: Mai sunt camioanele întrebuințate la fabrici.

Gh. Alexianu: Aceste camioane sunt necesare pentru transportul materiilor prime. Dacă se ridică aceste camioane, aceasta înseamnă că nu mai pot să fac conserve, nu mai pot să fac legume, bulion etc.

G-ral C. Constantin: N-am pus tot numărul de camioane.

M. Antonescu: Domnule Alexianu, dv. aveți aproximativ 1000 camioane în Transnistria?

Gh. Alexianu: Nu cunosc situația numărului lor.

M. Antonescu: Așa ar reieși.

Gh. Alexianu: Eu sunt foarte dispus să le dau pe toate Armatei.

M. Antonescu: Care este situația autocamioanelor, dl. col. Casian?

Col. V. Casian: La Odessa sunt 201 camioane la particulari și la diferite întreprinderi.

Gh. Alexianu: Sunt numai 150.

Col. V. Casian: Sunt 200 mașini la particulari și 200 mașini sunt ascunse. Cele ascunse se vor putea da imediat ce se va da ordonanța că particularii nu mai au voie să vândă mașinile. Noi vom scoate aceste mașini dacă se dă ordonanța.

Gh. Alexianu: Decât să dau o ordonanță și să nu am nici un rezultat, este, cred preferabil să procedez altfel. Noi am dat premii pentru acei care ne-au pus la dispoziție piese de mașini. Numai așa ne-am putut face treburile.

De aceea, cred că este preferabil să mai cheltuim încă ceva, decât să dăm o ordonanță care să nu aibă nici o aplicațiune practică.

Dacă dau ordonanța, nu voi mai avea nici o mașină și nici un cauciuc.

M. Antonescu: Deci 200 mașini sunt în folosința particularilor.

Dv., dle Casian, credeți că ar mai putea să mai iasă încă 200, dacă se dă o ordonanță, iar dl Alexianu crede că va ieși un număr oarecare prin premii.

Col. V. Casian: S-au dat Guvernământului 327 de autocamioane, care funcționează la diferite administrații, Calea Ferată, Prefecturi etc. Mai sunt altele care s-au pus ulterior în circulație și a căror situația nu o avem.

Gh. Alexianu: Dv. credeți că, dacă am avea un singur camion în plus, noi nu l-am folosi.

Prin ce mijloace pleacă în fiecare zi, 20 de vagoane numai cu alimente și numai de la Tiraspol? Cum se aduc aceste vagoane de la o depărtare de 40-50 kilometru? Toate aceste camioane sunt în serviciu, iar cele care nu pot fi utilizate stau fiindcă n-au cauciucuri.

L-am rugat pe dl g-ral Dobre, ca să ne dea cauciucuri, și să putem astfel utiliza toate camioanele pe care le avem.

M. Antonescu: Deci 327 autocamioane sunt în serviciul administrativ.

G-ral C. Constantin: Vă spun eu, dle prim-ministru: Ministerul Apărării Naționale, conform ordinului dlui Mareșal, trebuia să mai dea o sută de mașini, care ar

fi trebuit să plece în două rate egale. Din primele 50 de mașini, 20 sunt în stare de plecare chiar astăzi.

M. Antonescu: S-a așteptat o decizie. Raportul a fost prezentat dlui Mareșal miercuri, 26 august, iar a doua zi, joi, 27 august, col. Davidescu a comunicat că lucrarea se găsește la dl prim-ministru, care o va soluționa imediat.

Vă rog să luați dispozițiuni să plece aceste o sută de mașini.

G-ral C. Constantin: La iscodirea mea, g-ralul Nicolaescu mi-a spus că mai poate da încă o sută de mașini până la 15 septembrie.

M. Antonescu: Să mai dea. Nici acestea, nici celelalte nu sunt afectate permanent Trnsnistriei, ci numai transporturilor din toamna aceasta. Pe urmă vom vedea ce destinație vor căpăta mașinile.

De aceea, rog pe dl Alexianu să dea situația exactă a acestor mașini.

Gh. Alexianu: Am și dat-o.

M. Antonescu: Iată, dle Alexianu, pentru ce vă atrag atenția: Noi, Vechiul Regat, ducem războiul, prin contribuția pe care o dau producătorii. Noi, aici le-am luat mașinile producătorilor români, iar în Transnistria, unde sunt producători străini, n-am luat mașinile. Este o diferență morală, pe care nu pot s-o primesc. Nu pot să avantajez pe minoritari, în dauna masei românești.

Gh. Alexianu: Domnule prim-ministru, cred că este o eroare. Noi n-am dat particularilor mașini; le-a dat S.C.O.D.-ul, și era necesar să se dea. Un oraș așa de mare cum este Odessa, care se aprovizionează numai prin administrație, nu se poate lăsa așa.

M. Antonescu: Dv. credeți că la noi, dată fiind lipsa mijloacelor de transport, mai există vreun oraș care să poată fi aprovizionat prin grupuri de interese particulare organizate? Nicăieri nu se mai poate face așa. Dat fiind sistemul de transporturi, mobilizările, controlul administrativ de pretutindeni, orașele nu pot fi aprovizionate decât cu concursul administrației. Suntem într-un regim de socialism de Stat, impus de structura economică, în toate țările.

Gh. Alexianu: Aici avem transporturi de cale ferată pentru particulari; acolo n-avem.

M. Antonescu: Vreau să fac o verificare. Chiar și pentru acești particulari, vă rog să impuneți o perioadă între 1 septembrie și 15 octombrie, când să le retrageți mașinile.

Gh. Alexianu: Le retrag complet.

M. Antonescu: Cu atât mai bine.

Dv. știți că aici în Regat sunt mari producători, care n-au mașini și care vin la mine să se plângă. Eu recunosc că ei sunt puși într-o situație imposibilă, dar n-am ce să fac. Și sunt oameni care în activitatea productivă au poziții serioase, persoane care, prin trecutul și activitatea lor economică, sunt folositoare țării; totuși, nu pot să satisfac cererile. Și atunci, rog să se înțeleagă acest lucru și în Transnistria.

Pe de altă parte, vă rog ca, în calculul pe care îl veți face și pe care îl vom discuta, să puneți tot ce ați primit, pentru că tot ceea ce vi s-a dat provine tot din capitalul național, pe care noi l-am afectat Transnistriei. Într-adevăr, dacă aceleași mașini le-aș fi pus la dispoziția producției de aici, aș fi intensificat-o, cu ajutorul acestor mijloace rezultate din capturi. Iar dacă am luat alte mijloace de transport din Regat și le-am dus în Transnistria, ele trebuie să intre în calculul investițiilor, care vor trebui să fie acoperite. Deci, rog să se menționeze absolut tot.

Gh. Alexianu: Sunt cheltuieli mari: drumul Odessa-Tiraspol, care se pietruiește acum, costă enorm.

M. Antonescu: S-a încercat în ultimul moment să se dea o anumită interpretare Convenției Hauffe-Tătăranu, care este un acord încheiat în grabă la Tighina, fără aprobarea Guvernului și fără semnătura responsabilă a ministrului Afacerilor Străine, singurul care angajează Statul. S-au făcut acolo unele înțelegeri de împărțire, care se raportau, însă, numai la momentul ocupării Transnistriei. Se încearcă acum o interpretare, pentru ca Transnistria să contribuie la întreținerea războiului în Răsărit și, sub o altă formă, se reeditează tentativa veche, la care ați văzut cum am rezistat, de a ni se cere să facem noi aprovizionarea trupelor noastre, cu mijloace din Transnistria.

Mai întâi, nu voi primi, pentru că regiunea, care este afectată armatei noastre, pe frontul din Răsărit, este cea mai proastă din toată Rusia. Iarna aceasta va fi un adevărat blestem pentru trupele noastre, pentru că li s-a dat să păzească cea mai nenorocită regiune, cea cuprinsă între Rostov și Caspica, care (*sic!*) este extraordinar de săracă. În timp ce în Caucazia și Transcaucazia grâul local este admirabil – a fost dl g-ral Jienescu și ne-a adus informații – și, firește, trupele care intră acolo se aprovizionează cu mijloacele din regiune, acolo unde merg trupele românești, este un peisaj african. Și, după ce trupele noastre primesc astfel de regiuni în pază, mai pot eu să fac acest lucru nepotrivit, de fantezie, ca să ruinez economia Statului românesc și să aprovizionez, la mii de kilometri distanță, trupele românești în astfel de regiuni, care nu se dau altor armate? Voi scrie acest lucru și voi trimite Führerului scrisoarea, pentru că nu este admisibil ca noi să suportăm toate riscurile războiului, iar alții să aibă numai beneficii. Voi scrie și despre încercarea făcută față de dl Alexianu – am obiceiul să răspund la toate – ca să se dea Convenției Hauffe-Tătăreanu interpretarea că trebuie să punem în comun produsele din Transnistria – un fel de asociație în participație legală – întrucât Transnistria a fost dată pentru susținerea războiului.

Și atunci, dle Alexianu, aș vrea să vă rog să faceți și dv. un inventar, pentru că sunt unele lucruri, pe care administrația locală; să faceți o notă, care să cuprindă toate investițiile făcute de noi sub orice formă, în Transnistria, chiar și din capturi, pentru că toate capturile aparțin beligerantului respectiv. Când trupele românești au luptat acolo, ele au dreptul la capturi și nici o lege pentru pământul acesta nu le poate opri de la capturi, – un drept pe care îl aveau chiar și mercenarii. Tradițiile dreptului internațional, cutumele, regulile de la Haga sunt categorice în această privință.

Prin urmare, chiar și capturile care au fost afectate administrației din Transnistria trebuie să intre în acest calcul de investiții, pentru că aș fi putut să iau aceste capturi și să le aduc în Regat, pentru că nici o lege n-ar fi putut să mă oprească de la aceasta, impunându-mi să fixez o anumită teritorialitate a folosirii capturilor.

În războiul celălalt, germanii au ridicat tot materialul rulant de Cale Ferată din România și l-au dus în Germania; și nu i-a întrebat nimeni dacă folosesc acest material pentru România sau în alte părți, și era legitim: după toate principiile dreptului internațional de atunci s-a recunoscut, în sfârșit, legalitatea acestei operații.

Prin urmare, toate investițiile, chiar din capturi, făcute în Transnistria, intră în calculul investițiilor, pentru că aceste capturi ar fi putut fi ridicate și folosite în Regat, nu în teritoriul ocupat.

Trebuie să facem acest calcul, pentru că dacă se va pune problema unei interpretări a Convenției Hauffe-Tătăranu, eu să arăt că primesc acest lucru, însă numai cu condiția ca la greutățile administrative să participe și germanii, făcând investiții egale cu noi. Și atunci, am să aștept să primesc de la ei automobile, cauciucuri și toate mijloacele necesare pentru valorificarea economică a acestei provincii.

Nu este vorba aici de nici o atitudine lipsită de cordialitate sau de amicitie; nu este vorba de o nerespectare a alianței. Eu sunt dintre aceia care am respectat mai mult decât oricine această alianță, dar ea nu poate fi pentru noi o servitute; ea trebuie să fie și în folosul nostru și să nu ducă la abdicarea unor poziții esențiale pentru noi. Războiul acesta ne costă până astăzi 230 miliarde lei. Dacă nu acoperim această sumă din teritoriul ocupat, de unde? Din ipoteze false? Eu sunt și ministru de Externe și trebuie să privesc cu tot sângele rece această situație.

Pe de altă parte, sunt alte popoare care nu dau pentru acest război nici o contribuție de sânge, nici o contribuție economică. Și atunci, cu atât mai mult sunt obligat să apăr pozițiile câștigate, pentru ca să nu se creadă că Neamul Românesc este condus de un guvern care nu poate scoate din sacrificiile făcute, ceea ce ar putea face orișicare altul.

Prin urmare, dle Alexianu, trebuie să faceți acest calcul, pentru că dacă se dă interpretarea că Transnistria trebuie să folosească pentru războiul german, fără îndoială că trebuie să folosească și pentru războiul român, pentru că de aceea îl face România.

Gh. Alexianu: Domnul Mareșal mi-a spus că atunci când a fost încheiată convenția, luptele erau la Bug și Odessa nu era încă ocupată. Atunci Transnistria servea ca teritoriu de etape și servicii, pentru hrană.

M. Antonescu: Era o convenție încheiată, față de situația de atunci, dar după aceea, domnul Mareșal a spus: A intervenit o înțelegere prin care Transnistria rămâne sub administrație românească, întrucât etapele armatelor germane și române s-au dus mai departe.

G-ral C. Constantin: Totuși, ca să vedeți cum se interpretează această convenție, este destul să vă spun că comandorul Steriopol a vorbit cu comandorul Astmann căruia i-a cerut să ne dea tot concursul pentru încărcările noastre de vase cu cereale. Și răspunsul a fost că nu vom avea ce încărca, pentru că tot disponibilul din Transnistria și Ucraina este rezervat armatei germane, întrucât nu se va aduce din Germania absolut nici un bob de grâu în acest scop.

M. Antonescu: Vă rog să comunicați acestui domn că, în primul rând, regulile din România le stabilește Statul Român și, în al doilea rând, dacă vasele acestea nu servesc pentru hrana poporului român, reviu și le retrag din folosința germană.

G-ral C. Constantin: Convenția vă dă dreptul.

Contraamiral N. Păiș: Am vorbit și eu cu Astmann. El trebuie să aprovizioneze trupele germane și va cere dispoziții de la Statul Major, pe care ni le va comunica.

Eu am spus că am să le iau vasele – pentru aceasta, convenția prevede un preaviz de zece zile – dar dl Mareșal mi-a spus: „Încă nu, Păiș, mai vorbește cu ei.”

Sunt și interesele războiului în joc, care cer să se aducă muniții și carburant. În orișice caz, comandorul Astmann s-a arătat foarte înțelegător.

M. Antonescu: Evident, n-o să oprim transporturile de muniții, dar la întoarcere vasele pot fi folosite pentru transportul de grâu.

Contraamiral N. Păiș: Mi-a spus că vasele goale se duc la Odessa și se întorc cu grâu.

G-ral C. Constantin: Sub forma minimală, în care este arătat mai jos, acest program trebuie neapărat realizat.

M. Antonescu: Prin urmare, rămân să se mai dea încă o sută de mașini.

G-ral Gh. Dobre: Eu nu știu ce spune g-ralul Nicolaescu. Să nu conteze pe unele mașini, care nu sunt încă sosite.

G-ral C. Constantin: Eu am vorbit cu g-ralul Nicolaescu precis și i-am spus: „Îmi dai acum prima rată de 100 mașini și pe urmă îmi dai ceva“. Mi-a răspuns: „Îți voi mai da încă o sută de mașini.“

G-ral Gh. Dobre: În ce privește cauciucurile, am dat 125 pentru cele 100 mașini de aici și am mai dat încă 162.

M. Antonescu: Vă rog să-mi dați o notă în legătură cu aceste cauciucuri.

Contraamiral N. Păiș: Discuția care a fost între comandorul Steriopol și ofițerul german a avut un caracter particular. Ofițerul german a întrebat pe Steriopol, cam ce cantități de cereale vor fi transportate, și el a răspuns că nu știe.

Nu este cazul, ca să luați act de aceasta.

G-ral C. Constantin: Este o notă informativă a dlui comandor Steriopol.

M. Antonescu: Recomandați-i, vă rog, să se ocupe de problemele care îl privesc, și nu de problemele de aprovizionare, care aparțin altor persoane.

Am ajuns acum, ca pe vasele noastre să nu mai putem avea nici un drept?

Contraamiral N. Păiș: Germanii ne pun înainte nevoile războiului.

M. Antonescu: Dacă vor să vadă în ce măsură onorează Ungaria aceste nevoi, le dau harta Ungariei și a Bulgariei, care și-au mărit teritoriile, nu cu concursul meu. Noi nu putem să facem politică de fanarioți. Aceasta este deosebirea între un regim de onoare și un regim de dezonoare istorică.

G-ral C. Constantin: Am putea căpăta 160 mașini din Transnistria, dacă Centrul de Capturi renunță, pentru perioada cât sunt drumurile bune, să facă transportul de capturi de la Est spre Vest, în acest caz, zic, se mai pot căpăta și aceste 160 mașini, măcar pentru 60 zile.

M. Antonescu: Domnilor, sunt o serie de oameni care lucrează, firește, unii din exces de zel, alții închipuindu-și că-și fac datoria, și încearcă să obțină de la noi, sau să ne pună în condiții de minoritate, sau ne amenință cu primejdia de a diminua răspunderea noastră.

Dl. Alexianu a fost martor, când a venit dl Killinger să mă ia la o unitate militară, și când cel dintâi lucru pe care i l-am spus a fost: „Domnule ministru, se încearcă unele exagerări. Nu este posibil să luăm aceste teritorii numai cu dezavantajii. Noi trebuie să ne înțelegem, ca toate mijloacele de transport să fie afectate Guvernământului“.

Era la Odessa o dificultate, în port, în sectorul bazinului de carantină, care împiedica manevrele de keiaj. Dl. Killinger mi-a spus, imediat, că acestea sunt greutăți birocratice, că se exagerează de către unele persoane și a adăugat ofițerului german, rugându-l să ia măsuri.

Am găsit totdeauna la conducătorii răspunzători ai poporului german toată înțelegerea și tot respectul pentru noi, și dacă unii dintre aceștia încearcă, nu trebuie noi

să avem psihologie de vasali, care primesc imediat, nu știu ce injoncțiuni ale unui oarecare domn. Nici măcar din punct de vedere al susținerii războiului, aceasta nu folosește, pentru că cercurile conducătoare germane, de care depinde viitorul politic al Europei, nici măcar nu sunt informate de aceste exagerări. Dacă ar fi informate, ne-ar disprețui, pentru că noi ne lăsăm conduși de agenți de a zecea mână, care n-au nici o răspundere politică.

Am amintit dlui Killinger că am asistat la o lecție pe care Mareșalul Göring a făcut-o unui colaborator însemnat, atunci când îi spunea că nu trebuie numai să se ceară României, dar că trebuie să i se și dea. În fața mea i-a făcut observații, ca să arate sensul pe care îl dau germanii colaborării cu România.

Dle Alexianu, vă rog să luați act că Transnistria este un teritoriu care a făcut obiectul unor protocoale politice. În protocolul Clodius am prevăzut Transnistria ca făcând parte din teritoriul economic românesc.

Prin urmare, „teritoriu economic românesc“ înseamnă că toate convențiunile economice în vigoare se aplică și Transnistriei.

Transnistria nu este sub un regim de sine stătător, care să poată să îngăduie cuiva să facă o derogare, iar din punct de vedere militar există o scrisoare a Führerului însuși către dl Mareșal, prin care se prevede absoluta administrație românească în acest teritoriu, fără nici un amestec german.

G-ral C. Constantin: Dacă s-ar sista toate aceste măsuri, s-ar ajunge la 900 mașini în Transnistria, pentru transportul cerealelor, fie către gări, fie către porturi.

Un alt capitol sunt transporturile pe apă. Vasele ce se pot folosi pentru transporturi sunt: Suceava, Carpați, Oituz ...

M. Antonescu: Am discutat ipotezele și posibilitățile de încărcare ale dlui Alexianu, care spunea că se pot încărca maximum 300 vagoane pe zi.

G-ral C. Constantin: Acestea, trecute către țară.

M. Antonescu: Aceasta vreau să se precizeze: dv. credeți că nu am putea totuși să sporim numărul vagoanelor, cel puțin de la o anumită perioadă, ca să putem duce în porturi cantități mai mari?

G-ral C. Constantin: Transnistria trebuie împărțită în două: o zonă care ar putea fi dirijată mai mult către țară, și o altă zonă unde vor contribui mai mult camioanele pentru Odessa.

M. Antonescu: Ieri dimineată am stat de vorbă, la Odessa, cu dl Codreanu, d-sa mi-a spus că pentru Odessa se poate merge până la 18 trenuri.

Gh. Alexianu: Dacă se suspendă toate trenurile.

G-ral T. Orezeanu: Nu putem duce atâtea trenuri. Încărcarea este grea.

Gh. Alexianu: Noi n-am putea spune decât după o experiență de câteva zile.

Dv. știți că avem lipsă de lucrători. Eu, astăzi, de abia am găsit câțiva lucrători pentru încărcare, și trebuie să țineți seama că nu pot folosi femeile. Ca să ia <sacul>¹ cu grâu în spate, trebuie să fie un bărbat.

G-ral C. Constantin: Eu la Odessa am văzut cărând, și cereale și cărbuni.

Gh. Alexianu: Dacă este vorba să spuneți că ați văzut o femeie, aceasta nu duce la concluzie. Nu trebuie să cereți lucruri imposibile.

---

¹ În text este greșit: *Statul*.

M. Antonescu: Vă rog să luați măsuri pentru activarea la maximum a transporturilor pe linia Odessa. Este foarte bună ideea împărțirii transporturilor în două categorii: una pentru destinația scurgerii produselor spre țară, și alta spre Odessa. Trebuie sporită linia de keiaj, să se pună la maximum capacitatea elevatoarelor și în modul acesta, sunt convins, că vom ajunge la rezultatele bune.

Dv., dle Alexianu, mai aveți acolo și unități militare.

Gh. Alexianu: Nu le pot întrebuința.

G-ral C. Constantin: Se pot întrebuința.

Gh. Alexianu: Unitățile militare nu le pot întrebuința, pentru că dl Mareșal a interzis formal acest lucru.

M. Antonescu: Le-a interzis în momentul când Coastele erau amenințate, și sunt încă amenințate până în momentul în care nu se termină cu portul Novorosisk.

În afară de aceasta, dl Mareșal n-a voit să întrebuințeze aceste trupe la alte rosturi, știind că ele au o misiune grea, acolo. De aceea, a spus că interzice întrebuințarea unităților pentru alte rosturi, că ele trebuie să facă instrucție, mai ales că erau unități complectate cu rezerviști, care nu-și făcuseră instrucția complet.

Acum, având instrucția terminată, le putem folosi.

Contraamiral N. Păiș: Lucrătorii din porturi trebuie să fie de specialitate.

M. Antonescu: Eu nu vorbesc de lucrări tehnice. Pentru săpăturile la linia de fier nu-i nevoie de specialiști.

Gh. Alexianu: Și căruțele armatei se pot folosi.

M. Antonescu: Vă rog să vedeți tot ce se poate folosi. Vorbiți și cu dl g-ral Șteflea.

G-ral T. Orezeanu: Eu mă ocup numai de încărcări.

M. Antonescu: Luați măsuri pentru sporirea capacității de încărcare.

Dle g-ral Orezeanu, luați chiar de pe acum toate măsurile, pentru că la 1 septembrie să înceapă încărcările.

Gh. Alexianu: La 1 septembrie încep încărcările, dar greutatea cea mare este că nu avem obloane.

M. Antonescu: Dle Alexianu, dv. aveți în administrație un funcționar foarte priceput, care să fie organul acestor încărcări?

Gh. Alexianu: Da, îl am. Ne trebuie în fiecare stație oameni, care să privegheze încărcările.

M. Antonescu: Dle g-ral Dobre, comunicați și rugați pe dl g-ral Șteflea să trimită comandanți de gări în Transnistria, cu misiunea specială de a supraveghea încărcările în gări pe toată perioada executării acestui program.

Gh. Alexianu: Toți aceștia să fie puși la dispoziția noastră și să se execute ordinele și măsurile noastre. Altfel, toată acțiunea lor nu va fi folositoare.

M. Antonescu: Dv. aveți, și conducerea, și răspunderea.

Gh. Alexianu: Sunt perioade când încărcările pot să meargă mai încet, și altele când trebuie să fie făcute maximum de eforturi pentru executarea acestor încărcări.

De exemplu, noi vom trimite cartofi. Aceste transporturi trebuiesc făcute într-un anumit termen, pentru ca aceste produse să nu înghețe pe drum. Același lucru și cu zarzavaturile.

În același program de încărcări pe care l-am făcut, trebuie să vă arăt că, între 15 septembrie și 10 octombrie, noi vom face mai mult transporturi de sfeclă către fabricile de

zahăr din Transnistria. Dacă nu vom proceda așa, atunci n-am făcut nimic. Avem astăzi toate posibilitățile de încărcare, dar trebuie să ținem socoteala de toate nevoile, și, în același timp, trebuie să dirijăm spre fabricile de zahăr și cărbunii necesari.

Trebuie să mai ținem socoteala și de transporturile militare care se fac. De asemenea, de fânul din Transnistria. Sunt mii de vagoane de fân, care trebuie transportat.

G-ral C. Constantin: Nu e nevoie să se transporte acum tot fânul. Dacă este balotat, se fac clăi, și se poate aștepta.

Gh. Alexianu: Trebuie să fie transportat în gări, căci Etapele îl cer acum.

M. Antonescu: Dv. cunoașteți programul transporturilor militare. Aceste transporturi au anumite termene fixe. Nu avem nevoie să facem acum depozite pentru trupele care se întorc.

Gh. Alexianu: Sunt obligat să car 12.000 vagoane de lemne și de aceea trebuie să fac toate eforturile și nu trebuie să neglijez nici această mare nevoie pentru iarnă.

M. Antonescu: Trebuie să știți că germanii, care au tot potențialul necesar, nu fac în teritoriile ocupate o politică de investiții fără echivalent.

La rândul nostru, dacă nu scoatem din aceste teritorii toate foloasele, atunci nu mai facem nici o investiție. Ne mărginim la o acțiune militară, scoatem pentru armată tot ce este necesar, nu mai cheltuim nimic pentru administrație, punem sub ocupație militară întregul teritoriu și ne ocupăm numai de păstrarea ordinii și de rechiziții.

Dar nu putem face, la rândul nostru, o politică de investiții fără echivalent.

Vă rog să atrageți atențiunea și germanilor asupra acestui lucru. Realizările făcute de dv., dle Alexianu, sunt, desigur, foarte mari, dar sunt datorite sprijinului pe care l-ați primit de la guvernul român pentru aceste investiții. Investițiile trebuie să-și primească un echivalent, și să nu-și închipuie germanii că ele s-au născut, ca din legendă, fără mijloacele necesare.

Gh. Alexianu: Eu am voit să vă atrag atențiunea asupra tuturor nevoilor și dificultăților care sunt, pentru că atunci când mi-am luat angajamentul să transport 300 vagoane pe zi, acesta era maximum pe care puteam să-l fac.

Trebuie să știți însă că, eu urmez să satisfac și toate celelalte nevoi.

M. Antonescu: Rămân 300 vagoane pe zi. Restul vă privește. Dacă veți mai avea nevoi, se va spori acțiunea dv. și veți avea tot concursul, dar din aceste 300 vagoane nu mai coborâm nimic.

Gh. Alexianu: Nu mă pot angaja la nici un lucru pe care nu-l pot executa.

G-ral T. Orezeanu: 300 vagoane pe Calea Ferată și pe apă.

Gh. Alexianu: Desigur.

G-ral T. Orezeanu: Ar fi în medie 100.000 vagoane într-un an de zile.

M. Antonescu: Eu încep cu 300 vagoane, și am să văd pe urmă.

Gh. Alexianu: Dacă o ieși mai mult, cu atât mai bine. Cartofii trebuie să-i scot deodată.

G-ral T. Orezeanu: Noi putem face acum 600 vagoane, și putem merge chiar până la o mie.

G-ral C. Constantin: Nu toate trebuiesc transportate în toamnă. De exemplu, cartofi noi avem cantități suficiente, și am putea lua numai jumătate din cele 30.000 vagoane, iar restul îl lăsăm să-i ridicăm în primăvară.

Mai repede, să aducem porumbul.

M. Antonescu: Vreau să văd cum merg lucrurile la început. În septembrie voi merge la Odessa, ca să văd cum se face executarea. Acolo voi vedea toate măsurile care s-au luat și cele care vor trebui să fie luate pe teren. Pe mine mă preocupă capacitatea de transport pentru cereale. Va trebui să dăm și germanilor, dar prefer să le dau după ce vom vedea ce avem și să le dăm pe linia Smerinka, obligându-i ca din transporturile pe care le fac, să ne dea o parte din vagoane pe care să le trecem în Nordul Bucovinei și Basarabiei.

G-ral T. Orezeanu: Este un ocol foarte mare. Sunt 600 km.

M. Antonescu: Câți kilometri sunt și câte greutatea sunt pentru încărcările de la Odessa, pentru descărcările în porturile de descărcare și pentru transbordare, credeți că nu echivalează cu distanța celor 600 de kilometri? Ce înseamnă 600 kilometri?

Dacă eu cer germanilor, ca echivalent, să-mi dea o cotă-parte din transporturile care le fac, atunci nu se mai pune problema vagoanelor.

G-ral T. Orezeanu: Dacă ne dau și vagoane, da.

M. Antonescu: Aceasta să se ceară: din vagoanele cu care transportă, să ni se dea și nouă o cotă de vagoane, pe care să le reținem noi de la Bălți sau din altă parte și care să fie destinate pentru Nordul țării. Și atunci, putem face o aprovizionare foarte logică, chiar din punctul de vedere al transporturilor.

G-ral T. Orezeanu: Am mai avut noi vagoane împrumutate de la nemți. Ei ne pot da.

M. Antonescu: Când crede dl g-ral Constantin că vom putea avea o cifră, cu situația exactă a disponibilităților de cereale în Regat.

G-ral C. Constantin: V-am înaintat tot studiul.

M. Antonescu: Cu verificări?

G-ral C. Constantin: Verificări nu se pot face. Am luat cea mai proastă situație.

M. Antonescu: Deci tablourile dv. ...

G-ral C. Constantin: ... Sunt sub realitate.

M. Antonescu: Dv. vorbiți de tablourile și de graficele pe care le-ați dat dlui Mareșal.

Într-o zi vom face o conferință specială pentru stabilirea întregului plan al aprovizionărilor. Vă rog chiar să lucrați dv. în acest sens, ținând seama de nevoile țării, ca să vedem ce ne rămâne ca disponibil la export, pentru ca să vedem dacă nevoile noastre de aprovizionare nu ne cer cumva să luăm din Transnistria cantități mari de cereale.

G-ral C. Constantin: Afară de cartofi, nu pot să dau nimic. Mi-am notat toate chestiunile, pentru că știu că săptămâna viitoare vine la București dl ministru Funk.

M. Antonescu: Să faceți toate calculele, ca să arăt dlui Funk toată situația din țară.

G-ral C. Constantin: Eu propun mai mult decât atât: ca să ajungem să avem pâine suficientă, trebuie să reducem însămânțările; altfel vom face grâu pentru morți. Noi vrem să însămânțăm 4 milioane hectare grâu, ca să realizăm 260.000 vagoane. Pentru cine, când nouă ne este destul 150.000 vagoane?

M. Antonescu: Să faceți toate studiile, cu toate datele și cu situația aprovizionării.

G-ral C. Constantin: Totul este gata.

M. Antonescu: Săptămâna viitoare, înainte de venirea dlui Funk, vom face o ședință specială, în care ne vom ocupa – numai cu cifre – numai de problemele de

aprovizionare și de chestiunea însămânțării, ca să avem în vedere și eventualele nevoi de import.

G-ral C. Constantin: La 1 septembrie vor fi aici toți prefecții și vom putea să facem o verificare a datelor.

M. Antonescu: Am văzut capacitatea transporturilor pe Căile Ferate și am examinat posibilitățile de legătură între Căile Ferate și transporturile cu autocamioanele. Să vedem acum ce se poate transporta pe apă.

G-ral C. Voiculescu: Trebuie făcută o ordine de urgență.

G-ral C. Constantin: Dacă totalizăm puterea de transport a tuturor mijloacelor de pe apă, inclusiv cele două vase din Mediterană, atunci ajungem la o capacitate lunară de transport de 10.920 vagoane.

Comandor Gh. Constantinescu: În ipoteza că vasele „Suceava” și „Carpați” n-ar face decât transporturi de cereale.

G-ral C. Constantin: Două transporturi de cereale și două combinate.

Comandor Gh. Constantinescu: Așa a fost prima propunere: două vase să rămână pentru cereale, iar alte două să rămână în contract, și pentru armată și pentru cereale și minereuri. În această ipoteză, s-ar putea transporta lunar 10.920 vagoane. În a doua ipoteză, s-ar putea transporta 9000 vagoane lunar.

M. Antonescu: Prin urmare, rog pe dl ministru Păiș să discute cu dl comandor Astmann.

Contraamiral N. Păiș: Aici sunt două chestiuni: prima este încărcarea vapoarelor și a doua este transportul cu convoiere. Eu am vorbit și cu comandorul Alba și cu comandorul Astmann. Amândoi și-au manifestat toată dragostea lor și ne-au făgăduit tot concursul ca să putem aduce și cereale și minereuri.

Se pune, însă, întrebarea dacă, ocupându-se porturile Mării Negre spre Caucaz, vasele n-au să meargă nu numai până la Nicolaiev, ci până la Novorosisk. Și atunci, perioada de transport prelungindu-se, timpul de parcurs va fi mai lung decât pentru cursele făcute până la Nicolaiev, ceea ce poate să dea loc la întârzieri.

De aceea, cele două vase pe cale le vom aduce din Adriatica vor face numai transporturi de cereale.

M. Antonescu: Ce capacitate au?

Contraamiral N. Păiș: În total, 1100 vagoane: 500 vagoane „Bucegi” și 600 vagoane „Alba-Iulia”. Cu acestea, se poate face mai des convoirea, împreună cu toate celelalte vase afectate germanilor. Unele din ele se încarcă la Brăila, altele se încarcă la Galați, altele la Constanța. Convoiul se face odată pentru toate vasele, fiecare vas intrând în convoi la portul de încărcare.

Pentru această operație, concursul germanilor este complet asigurat.

M. Antonescu: Vă rog să-l asigurați cu precizie, ca să știm pe ce contăm.

Contraamiral N. Păiș: Astăzi sau mâine trebuie să ne vie răspunsul. Noi le pretindem convoirea, așa cum s-a făcut și până acum.

Gh. Alexianu: L-am rugat pe dl contraamiral Păiș să înlesnească transporturile pe Nistru.

Contraamiral N. Păiș: Am și dat decizie pentru 12 pilotile, care urcă până la Soroca. Le-am rechiziționat, în interes economic.

Trebuie, însă, ca dl g-ral Constantin să aibă bani ca să ne pună la dispoziție, pentru plata personalului, a combustibilului, a reparațiilor și a transformărilor necesare pentru adaptarea unor vase la transporturile pe mare. Eu n-am un ban. Am cerut și la Ministerul Finanțelor și domnului g-ral Constantin.

G-ral C. Constantin: După ordinul dlui Mareșal Antonescu cerealele din Transnistria se colectează la prețul de 110.000 lei vagonul – atât se plătește guvernământului – și se vând la 220.000 lei vagonul, cât este prețul în țară. Rămân de fiecare vagon câte 110.000 lei, cu care se va forma un fond de câteva miliarde, pentru plata tuturor cheltuielilor de transport.

M. Antonescu: Vă rog să faceți un plan de finanțare pentru transporturi. Noi trebuie să examinăm toate aceste nevoi de aprovizionare, pentru ca, prin deschideri de credite, garanții bancare, sau printr-o combinație cu Banca Națională, să putem realiza programul.

G-ral C. Constantin: Concluzia care trebuie trasă din analiza transporturilor pe uscat, față de cele pe apă, este că trebuie să se facă de Căile Ferate toate eforturile necesare pentru aducerea cerealelor în porturi, ca să le putem transporta mai departe.

Gh. Alexianu: În special la Odessa.

G-ral C. Constantin: Transporturile trebuie să aibă apoi îndrumare la Brăila, unde avem magazine cu o capacitate de 16.000 tone, la Galați, unde avem magazine pentru 18.000 tone, la Constanța, unde avem o capacitate de înmagazinat de 17.000 tone și la diferitele silozuri regionale. Mai sunt și magazinele „Ceremag” din porturi și gări, care, de asemenea, reprezintă o capacitate de 110.000 tone.

G-ral C. Calotescu: Acestea trebuie să se umplă întâi, până nu îngheață Dunărea.

G-ral C. Voiculescu: Pentru scurgerea produselor din Basarabia, este necesar ca Prutul să fie redat navigației.

M. Antonescu: Vă rog să luați măsurile necesare împreună cu dl ministru Bușilă.

G-ral C. Voiculescu: Trebuie ridicat podul căzut la Oancea și palierul de la Albița.

M. Antonescu: Să se dea dlui ministru Bușilă o notă, ca să ia numai decăți măsuri.

Contraamiral N. Păiș: Nouă ne trebuie bani ca să dăm acțiuni pentru șlepurile și remorcherile rechiziționate. De asemenea, ne trebuie bani și pentru transformarea șlepurilor.

M. Antonescu: Vă rog să dați o notă de sume de care aveți nevoie pentru realizarea acestor lucrări.

G-ral C. Constantin: Trebuie numită o persoană de încredere pentru conducerea și supravegherea acestor transporturi, pentru ca toate lucrările să fie făcute de un cap.

M. Antonescu: Dv. trebuie să vă ocupați. După aceea, după ce vom vedea planul de finanțare, dl ministru Fișescu va cerceta modul de realizare practică a lui.

I. N. Fișescu: Rog să mi se prezinte lucrarea de ansamblu.

G-ral C. Constantin: Mai este chestiunea prețurilor și a colectării cerealelor pe teritoriul Transnistriei.

M. Antonescu: După-masă rog pe dl Alexianu să vorbească cu dv.

G-ral C. Constantin: Aveți ateliere de reparații pentru mașini? Altfel, iese o harababură. Ați vorbit cu g-ralul Nicolaescu?

Gh. Alexianu: Eu nu v-am cerut nimic pentru aducerea acestor 300 vagoane de cereale pe zi.

Contraamiral N. Păiș: La Subsecretariatul de Stat al Marinei se fac toate lucrările pentru transporturile cu șlepurile, vasele și remorcherile. Voi face un tablou și îl voi trimite dlui g-ral Constantin, ca să-mi dea bani.

G-ral C. Constantin: La fel, pentru Căile Ferate.

I. N. Fișteșcu: Lucrările se vor concentra la Ministerul Economiei Naționale, unde vor fi examinate și coordonate, de acord cu dnii miniștri Stoenescu și Dobre.

M. Antonescu: Să se stabilească programul de finanțare.

Contraamiral N. Păiș: Din moment ce se rechiziționează vase, este nevoie de bani pentru personal și reparații. Bani aceștia trebuie să ni se dea.

M. Antonescu: Domnule ministru, faceți imediat o notă de nevoie dv.

De asemenea, și dv., dle g-ral Orezeanu, deși dv. aveți sistemul dv. de finanțare și nu aveți nevoie.

Domnilor miniștri, pentru că trebuie să mă duc la un Consiliu al unei fundații, vă rog să discutați dv. chestiunea transporturilor de fonduri industriale.

Am discutat la Odessa cu dl guvernator Alexianu și cu dl col. Casian. Sunt câteva industrii asupra cărora dl Alexianu ar vrea să nu fie înstrăinate, altele care le consideră necesare Guvernământului. Vă rog să examinați toate aceste situații și cele care veți crede că trebuiesc lăsate, să procedați după nevoi.

Gh. Alexianu: Dl Mareșal mi-a spus ieri să vă aduc la cunoștință, și dv., și dlui g-ral Dobre, că d-sa consideră că trebuiesc scoase întâi numai industriile care nu funcționează și că nu admite scoaterea mai întâi ca dl g-ral Dobre să nu fie anunțat.

M. Antonescu: Ce admite dl Mareșal, admit și eu, și ce admit eu, admite și dl Mareșal. Asupra acestui lucru nu mai discutăm.

G-ral Gh. Dobre: Trebuie stabilită procedura de urmat.

M. Antonescu: Mai este chestiunea expozițiilor, de care mă ocup eu.

Datele sunt stabilite definitiv?

G-ral C. Voiculescu: 27 și 28.

G-ral C. Calotescu: Atunci, fixați la mine 4 zile mai înainte, căci vor domnii reprezentanți ai Statelor aliate să vadă toată Bucovina.

Gh. Alexianu: Dv., dle g-ral Voiculescu, de câte zile aveți nevoie?

G-ral C. Voiculescu: De două zile, 27 și 28.

M. Antonescu: Atunci Bucovina are 24, 25 și 26.

Vă rog să luați legătura cu dl Marcu și cu directorul Corbu de la Propagandă, ca să le prezentați un program asupra lucrurilor ce vizitați, a timpului necesar pentru vizitarea centrelor, pentru ca domniile lor să facă un program general al acestor vizite, în raport cu programul dv. local.

Stabiliți de cât timp aveți nevoie pentru executarea acestor programe locale și îndeplinirea lor, adăugați ce credeți că puteți adăuga și ce prezintă interes, pentru ca, după aceea, să se poată face programul definitiv și general.

Ședința se ridică la ora 12,15.

Stenografi: D. Fierăscu, S. Mihail

▼
D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds. 499 (fost 473) vol. II/1942, f. 632-667.

5. 1942 septembrie 16. Se discută despre: solemnitățile cu caracter național, care trebuie să aibă caracter educativ; ajutorarea populației sinistrate în urma inundațiilor și alunecărilor de teren; propaganda făcută în țară pe tema înfometării populației ca urmare a exportului de produse făcut de Guvern în Germania; aprovizionarea centrelor muncitorești pentru a nu crea dezordine în țară; relațiile economice româno-germane; expatrierile de evrei etc.

CONSILIUL DE MINISTRI

de miercuri, 16 septembrie 1942

Ședința se deschide la ora 11,45 sub președinția dlui **prof. Mihai Antonescu**, vicepreședintele Consiliului.

Participă dnii: **prof. I. Petrovici**, ministrul Culturii Naționale; **g-ral D. Popescu**, ministrul Afacerilor Interne; **g-ral N. Stoenescu**, ministrul Finanțelor; **dr. Petre Tomescu**, ministrul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale; **I. Marinescu**, ministrul Justiției; **ing. C. Bușilă**, ministrul Lucrărilor Publice și Comunicațiilor; **g-ral C. Pantazi**, ministrul Apărării Naționale; **prof. I. N. Fițescu**, ministrul Economiei Naționale; **g-ral Gh. Dobre**, ministrul Înzestrării Armatei și al Producției de Război; **A. Pană**, ministrul Agriculturii și Domeniilor; **contraamiral N. Păiș**, subsecretar de Stat pentru Marină; **Mircea Vulcănescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Finanțelor; **dr. C. Dănulescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale, pentru Muncă; **I. C. Petrescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor; **Titus Dragoș**, subsecretar de Stat pentru Românizare, Colonizare și Inventar; **g-ral C. Vasiliu**, subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne; **Stavri Ghiolu**, subsecretar de Stat la Ministerul Economiei Naționale; **Gh. Minescu**, directorul general al I.N.C.O.O.P.-ului; **R. Râmniceanu**, administrator delegat al Băncii Naționale.

M. Antonescu: Domnilor miniștri, pentru că este primul consiliu pe care îl ținem în al treilea an de guvernare a dlui Mareșal Antonescu, îmi fac datoria ca să vă mărturisesc toată recunoștința mea, pentru înțelegerea și prietenia pe care mi-ați arătat-o în colaborarea noastră și să vă rog ca, și de acum înainte, să mă ajutați ca să putem să ne împlinim răspunderile.

Îmi fac – de asemenea – mândria să vă anunț că, prin noua organizare a ministerelor, Subsecretariatul de Stat al Înzestrării Armatei a fost transformat în Minister al Înzestrării și al Producției de Război. Astăzi dl. Mareșal Antonescu a semnat Decretul, prin care colegul nostru, dl g-ral de Divizie Gh. Dobre, este înaintat ministru Secretar de Stat al Înzestrării Armatei și Producției de Război.

*

La ordinea zilei, care a fost întocmită destul de dezordonat, sunt foarte multe lucruri însemnate și unele cu totul secundare. Așa, de exemplu, această ordine de zi începe: *Probleme Generale: Programul General al Manifestațiilor Muncitorești* – nu

este vorba numai de „Muncitorești“ – (*Expoziții și solemnități*) și punerea de acord între departamentele pentru stabilirea acestor programe.

Chiar acum am avut o conferință cu dl. ministru g-ral Pantazi, cu dl. ministru g-ral Vasiliu, cu reprezentanții Protocolului, Armatei și ai Marelui Stat Major, pentru ca să stabilim o serie întreagă de reguli, privitoare la condițiile de protocol și de ordine exterioare ale manifestărilor publice și ale participațiunilor Majestății Sale Regelui; ale dlui Mareșal sau ale membrilor Guvernului.

Aș voi ca, tot în legătură cu aceasta, să vă rog un lucru: anume, ca, de acum înainte, manifestările cu caracter mai însemnat – expoziții sau solemnități, care ne privesc pe noi, dar mai ales vizite de miniștri străini și participațiuni de miniștri străini – aș voi ca toate acestea să le organizăm pe baza unui program comun, pe care să-l discutăm în Consiliul de Miniștri și împreună să fixăm datele și coordonarea acestor manifestări ale noastre. Dacă nu procedăm așa, ajungem ca într-o singură lună să fie trei miniștri străini în țara noastră, sau ajungem ca o solemnitate cu caracter național să nu poată fi împlinită din cauza nu știu cărui angajament luat pentru o manifestare mai puțin reprezentativă, sau ajungem ca o simplă angajare în raporturile cu străinii să ne strice nu știu ce obligație, fiindcă de la ea nu se mai poate reveni; și așa mai departe. Acesta s-ar părea – dar numai în aparență – un lucru mărunț; în realitate însă tocmai lucrul acesta ne poate lipsi – dacă îl facem cum trebuie – de la foarte multe răspunderi și, mai ales, de la foarte multe riscuri.

Am stabilit, în conferința pe care am ținut-o înainte de acest consiliu, am stabilit o serie de reguli privitoare la solemnitățile însăle, pentru ca să putem asigura prezența nu numai a M.S. Regelui și a domnului Mareșal, dar chiar a membrilor Guvernului – reprezentativitate care este potrivită nu numai unui regim de autoritate, dar rangurilor pe care trebuie să le impună în Stat și formele exterioare. Un regim de autoritate trăiește – desigur – în prim rând, prin prestigiul moral al guvernării și prin simțul de dreptate, pe care știe să-l îplinească, dar un regim de autoritate trăiește hotărât și prin înfățișarea educatoare, pe care reprezentanții Guvernului știu s-o impună în manifestările exterioare și în contactul lor cu mulțimea, care trebuie îndrumată.

De aceea, am stabilit un program întreg în această conferință. Când lucrurile vor fi gata, vi le voi aduce la cunoștința Dvs. desigur; aceasta pentru că mărturisesc că am spiritul unitar, dorind să văd cum prezența colegilor mei la solemnitățile, la care participă ca membri ai Guvernului, este înconjurată de tot respectul care se cuvine rostului Dvs. în Stat și nivelului pe care trebuie să-l păstrați și să-l păstrăm față de lumea noastră, prin prezența noastră în ocaziunile și solemnitățile oficiale.

Prin urmare, vă rog ca, de acum înainte, toate aceste programe, toate aceste date și toate solemnitățile, care au un caracter de manifestare a Guvernului sau un caracter de manifestare națională, să le fixăm împreună. Iată, de exemplu, o inaugurare de drumuri sau de linii. Dacă aș fi fost anunțat, dacă știam din vreme de lucrul acesta, evitam ca tot la acea dată să fie invitați miniștri străini în țara noastră, în felul acesta puteam participa la acea solemnitate, pentru ca să dăm caracterul educator, care se cuvine unei creații și toată recunoașterea, prin însăși participarea noastră, a unei munci, a colaboratorilor noștri sau a funcționarilor Statului, sau, pur și simplu, a economiei noastre naționale.

Mergem mai departe.

Probleme Speciale

Ministerul Afacerilor Interne: Notă referitoare la necesitatea deschiderii unui credit de 390 milioane lei, pentru ajutorarea populației sinistrate de pe urma inundațiilor și alunecărilor de terenuri.

Domnilor, printr-o adresă, dl. ministru de Interne a arătat că în diferite regiuni ale țării au avut loc inundații, alunecări de terenuri și alte sinistre; și, față de cererile administrației locale pentru ajutorarea populației sinistrate, dl. ministru de Interne a intervenit la Ministerul de Finanțe pentru deschiderea unui credit de 390 milioane lei. Dar dl. ministru de Finanțe a răspuns că fondul pentru deschiderea de credite este angajat pentru acoperirea altor cheltuieli și să nu poate aproba deschiderea creditului solicitat.

Ținând seama însă de faptul că unele regiuni au putut să sufere foarte mult de pe urma acestor împrejurări și încercări, cred că nu trebuie să opunem un veto absolut unei asemenea cereri de sprijinire din partea noastră și că un program de credite, care a fost întocmit, nu poate să excludă datoria noastră de a nu ne crea dificultăți, prin aparența unei insensibilități absolute față de nevoile grave ale unor asemenea regiuni sau comune.

De aceea: rog pe dl. ministru de Interne ca să examineze aceste cereri de credite, făcute de prefecturile noastre; acolo unde sunt împrejurări foarte grave sau foarte grele, care cer imperios și imediat sprijinul nostru, să vedem ce putem face în împrejurările de astăzi, să se evalueze această situație, ținând seama și de situația grea a bugetului nostru, care are atâtea de împlinit într-o perioadă de război. Să se facă totuși propuneri concrete asupra acestor nevoi de neînlăturat și – firește – noi vom interveni ca dl. ministru de Finanțe să găsească mijloace necesare pentru ca, chiar dacă creditul de 390 de milioane nu poate să fie acum realizat, să se poată totuși sprijini aceste regiuni sinistrate, sau orașe, sau comune, care trebuie să fie înțelese și ajutate.

G-ral D. Popescu: Am văzut chestiunea. Am și dat 22 milioane lei ajutoare, până acum, circa 27 milioane lei. Cred că dacă s-ar da încă vreo 50 de milioane, ar fi destul; ar fi lumea satisfăcută.

G-ral N. Stoescu: Dle vice-președinte al Consiliului, v-aș ruga să-mi îngăduiți să profit de această ocaziune, ca să informez pe colegii mei că am epuizat absolut toate posibilitățile: și ale bugetului, și ale creditului. Sunt descoperit cu 4 miliarde lei. Repet: cu 4 miliarde lei sunt descoperit.

M. Antonescu: Și o spuneți?...

G-ral N. Stoescu: O spun, fiindcă este bine să se cunoască situația finanțelor Statului.

Dorința Dvs., domnilor colegi, de a realiza este legitimă, dar adeseori nu se încadrează în nota și în directivele date de dl. Mareșal, care a interzis, de exemplu, să se facă construcții noi în timp de război, și totuși noi construim, noi facem construcții noi.

De aceea, v-aș ruga, în mod foarte stăruitor, ca să aveți în vedere această situație, pe care voi face efortul ca s-o salvez, fiindcă nu putem să ne prezentăm cu un plan financiar deficitar. Prin urmare, vă rog să aveți în vedere această situație și să renunțați la orice inițiativă, care ar fi în legătură imediată cu planul financiar al Statului, fiindcă, dacă până acum opoziția mea a fost foarte redusă – și trebuie să recunoașteți lucrul acesta – de acum înainte ea va fi netă, prin faptul că eu am răspunderea, și față de Dvs. și – mai ales – față de dl. Mareșal, răspunderea de prezentare a unui plan financiar sănătos și executarea lui în condițiuni optime până la 31 martie anul viitor.

Bineînțeles că, sume ca acestea, ca acelea de care vorbea dl. g-ral Popescu, nu contează în mecanica finanțelor; dar sunt sume mari care se solicită și față de care sunt dezarmat.

M. Antonescu: Sunt de acord cu dl. ministru de Finanțe, că nu putem crea dificultăți financiare în împrejurările de astăzi. Cred că era datoria noastră, a fiecărui departament, să facem toate previziunile și să ținem seama de toate nevoile, pentru ca, la întocmirea planului financiar care a fost stabilit, să fi fost totul prevăzut. Acolo însă unde lucrurile nu puteau fi prevăzute când s-a întocmit planul financiar, sau acolo unde, chiar cu omisiuni, sunt nevoi urgente, care ne pot crea dificultăți, acolo cred că între dogmatica financiară și sănătatea Statului trebuie să primeze sănătatea Statului, fără de care nu poate să existe nici ordine financiară; fiindcă, dacă rămân cu o ordine financiară apărută, cu toată jandarmeria morală a Ministerului de Finanțe, dar aduc criză, creez stări sociale și economice grave în țară și ameninț ordinea publică însăși, atunci, în această situație, cea mai sănătoasă politică financiară nu servește la nimic.

De aceea: ori de câte ori sunt cazuri excepționale și nevoi acute, care cer liniște, măsuri de prevedere și datoria noastră de a interveni, atunci va trebui să intervenim ca să le satisfacem.

G-ral D. Popescu: La Giurgiu mai sunt încă unele case sub apă și unii oameni stau în sate, locuințele lor fiind năvălite de apă. Am făcut ceea ce am putut face; dar nu mai avem mijloace. La Țicău și în alte puncte trebuie să intervină Statul. Cifrele date au fost umflate. Cred că cu 50 milioane lei se poate face față împrejurărilor în bune condițiuni.

M. Antonescu: Dar unde sunt domnii miniștri Fintescu și Constantin? Convocările de consilii de miniștri nu le facem ca simple formalități, ci ca să lucrăm.

Voiam tocmai, în legătură cu aceasta – și rog și pe dl. ministru de Interne să ne ajute și să ia toate măsurile – să rog pe dl. g-ral Vasiliu ca, prin Jandarmerie, să întreprindă o întreagă rețea de organizare a informațiilor noastre. Am informația că s-a început o propagandă cu caracter economic în întreaga țară, care tinde să speculeze greutățile economice, măsurile de economie ale Guvernului și să lovească în unele acte și restricțiuni, impuse de Guvern din cauza stării de război.

În scurte cuvinte: propaganda răspândește în țară aceste teme.

Guvernul nu face nimic pentru funcționarii lui; funcționarii nu au cu ce să trăiască; Guvernul nu face nimic pentru ca să ajute pe producători; ia agricultorilor cerealele, ca să le dea germanilor; populația va fi înfometată, pentru ca Guvernul să exporte produsele în Germania; populația țării va avea de suferit, pentru că Guvernul nu și-ar face datoria și ar prefera să slujească interesele străine.

Domnilor, pentru că nu toți din dvs. sunteți informați asupra ultimelor negocieri, pe care le-am avut cu dl. ministru Funk, pot să vă asigur că n-am angajat nici măcar un bob de grâu; nici discuție n-am primit asupra unor angajamente eventuale. Aceasta, pe de o parte, pentru că în starea actuală era cu neputință să fi făcut o asemenea discuțiune, recolta de porumb neputând să ne dea date precise asupra rezultatelor efective ale acestui an agricol; iar, pe de altă parte, din încercarea grea agricolă, pe care am trăit-o din toamna anului trecut și până astăzi, rezervele noastre agricole sunt în acest an atât de deficitare, încât nici măcar – în perspectiva unui om onest, care vrea să-și țină angajamentele internaționale – nu se putea face discuție

asupra unor posibilități sau eventualități de export. Avem datoria să ținem aici o ordine economică minimală; să asigurăm aprovizionările și liniștea poporului nostru. Și, nici prin minte nu mi-a trecut ca să fac acte împotriva acestei datorii.

De aceea, când știu care sunt interesele noastre și când am negociat 16 ore, până când se stinsese în mine și această rezistență fizică, pe care am pus-o de atâtea ori la încercare, care nu m-a compromis prea mult; când, după 16 ore de rezistență, am spus că acesta este un lucru care nu poate să fie discutat cu toată conștiința mea de român și mândria de om, cred că numai ticăloșii neamului acestuia și acei care slujesc interesele străine pot critica Guvernul Mareșalului Antonescu. Toată activitatea noastră a fost să găsim soluții pentru remedierea nevoilor țării și a acestei situații grele de aprovizionare, pe care o trecem.

În această situație, trebuie deci să combatem toate aceste încercări. Voi lua măsuri în același timp, și prin Propagandă. V-aș ruga însă ca, prin toate organele noastre administrative – și de industrie și de comerț – de care dispunem, să se atragă atenția asupra a cestei situații, fără ca să se revoace însă această rezistență a noastră pe această chestiune, în sprijinirea ei, ca să nu pară că este o ostentație de alt sens – și cu totul inutilă de altfel.

De aceea, să se atragă atenția că: Guvernul veghează asupra aprovizionării și organizării producției, că nici un act n-a fost și nu va fi săvârșit de Guvern împotriva intereselor economice ale neamului român și nevoilor noastre de aprovizionări și că considerăm că am umili sinceritatea soldaților noștri dacă, în timp ce ei mor ca să ne apere drepturile noastre, noi am compromite țara prin acte de dezordine sau care să nu țină seama de nevoile românești.

Pe de altă parte însă, trebuie să se atragă atenția – și rog pe dl. ministru de Finanțe să țină seamă de acest lucru – că situația financiară, oricât de gravă, ne impune ca să nu lăsăm pe funcționarul public victimă împrejurărilor grele economice. Firește că ne-am angajat formal – și planul este deja făcut – ca să dăm ajutoare funcționarilor, fie prin suplimente de salarii, fie printr-o ameliorare a condițiilor de aprovizionare, deci o remunerație a muncii prin îmbunătățirea condițiilor existenței funcționarului ca un salariu în natură. Nu putem însă să venim cu angajamente publice în această privință și nu pot să-mi iau lipsa de răspundere de a face cea mai vagă promisiune și indicațiune de tehnică a modului cum vom da aceste sporuri – fie și în natură – înainte ca să existe organizațiuni efective de aprovizionare, înainte ca aceste organizațiuni să aibă mărfurile și alimentele sau îmbrăcămintea, pe care le făgăduim. Înainte deci ca acestea să devină o realitate, ca să mă angajez față de țară, după ce am făgăduit formal că vom da sporuri funcționarilor, că sporurile vor fi în aprovizionări, care se vor da pe centre sau pește câteva luni, să fac aceasta acum, mi se pare un lucru nepotrivit.

Dacă însă aceste aprovizionări nu pot să fie organizate și generalizate pe țară, eu îi atrag atenția dlui ministru de Finanțe că noi nu putem lăsa funcționarul public să fie pradă împrejurărilor economice grele, pentru că vom demoraliza și revolta pe funcționarii de elită și onești și vom da o primă și o justificare lipsei de morală a acelora care vor continua sau vor începe să-și completeze nevoile vieții prin venituri inavuabile. (Aprobări)

Statul va pierde, deci, din veniturile lui, pentru că dacă funcționarul public poate să-și ia pe căi nemărturisite și lăturalnice sporiri ale salariului său, însemnează

că Statul ar putea să le încaseze el însuși. Eu prefer ca, în fața unei asemenea situații, să arătăm deschis și onest problemele pe care le are Statul și interesul general de a fi satisfăcută producția, ca să fie sprijinită și ajutată prin funcționari onești și bine remunerați, cari să-i satisfacă interesele, ci nu să dăm această aparență de menajare a unor sectoare de activitate, a unor sectoare de producție, pentru ca, în realitate, să le atacăm pe urmă și mai grav, și să facem aceasta prin mijloacele imorale ale acțiunilor personale ale funcționarilor necinstiți sau condamnați de viață la acte nepotrivite.

De aceea rog pe dl. ministru de Finanțe ca să studieze, împreună cu dl. g-ral Constantin, care regret că lipsește ...

– Se aduce la cunoștința dlui vicepreședinte că dl. g-ral Constantin este grav bolnav și că i se face chiar în acest moment o transfuzie de sânge.

M. Antonescu: Transfuzie de sânge?!

Rog să se trimeată imediat cineva să se intereseze din partea mea. Să se ducă de la Cabinetul meu, dl. col. Turtureanu.

Trebuie să studiați această chestiune, ca să vedem ceea ce se poate face cu aceste aprovizionări, să știm ce pot reprezenta ele și să trecem la realizări efective.

Un alt sector este sectorul muncitoresc și industrial...

G-ral N. Stoescu: Ministerul Finanțelor este gata acum chiar să acorde sporurile pe care vi le-a propus. V-am dat lucrările Dvs. Dacă nu a făcut-o până acum, este, întâi, pentru că n-a avut dezlegarea ca s-o facă. Am toate posibilitățile ...

M. Antonescu: Planul pe care l-ați întocmit dvs. se întemeiase pe această posibilitate, pe sporuri financiare, pe sporuri de salarii propriu-zise și pe sporul de salarii în natură, prin aprovizionările date funcționarilor. Dar, deocamdată, întreg sistemul acesta nu este posibil. Tot planul dvs. este întemeiat pe aceste baze. Ca să accept și să dau dezlegare ministrului de Finanțe înseamnă că primesc tot planul dvs. Or, din cercetările pe care le-am făcut personal, lucrând cu dl. ministru de Finanțe și cu dl. g-ral Constantin, cu ministrul Aprovizionării, mi-am dat seama că aceste sporuri în natură înseamnă o simplă iluzie, proprie să nu spună nimic funcționarului.

Mai bine să spunem funcționarilor: vă dăm atâta spor în bani, deocamdată, și vom face eforturi să vă dăm mai mult în viitor. Dar, să fac angajamente de aprovizionări și să consider sporul în natură, să promitem sporuri în natură, să promitem ceea ce nu putem da, este să repetăm greșelile de neiertat ale trecutului, care stropseau cu făgăduiala iluziilor și așteptările legitime ale mulțimii, creând stări de nemulțumire. Și atunci, de ce să creăm și noi aceiași stare de nemulțumire și de revoltă, pe care regimurile de altădată le-au creat în țara noastră.

Pe de altă parte, cred că este bine ca acțiunea de sporirea salariilor să fie întovărășită de o serie de măsuri de aprovizionări; să fie ajutată de o serie de măsuri, cel puțin de circulația mărfurilor, dacă nu de aprovizionare a funcționarului însuși.

Dacă nu legăm acest moment financiar, al sporului de salarii, de un moment economic, al înlesnirii aprovizionărilor, noi atingem cu acest spor de salarii o problemă de ridicare a prețurilor.

Prin urmare, acestea sunt chestiunile care mă preocupă și acesta este motivul pentru care n-am vrut cum spuneți dvs. d-le ministru de Finanțe, „să dau dezlegare Ministerului de Finanțe”: pentru că Ministerul Aprovizionării, din ceea ce mi-a arătat, nu dispune de un asemenea moment economic.

Dar nu putem nici să prelungim la infinit această situație.

Regret că dl. ministru Fișescu nu este aici, pentru problema generală de la punctul 1. Nu credeam că însemnătatea aceasta a programului de festivități își va arăta importanța ei – oricâtă aparență relativă are – prin chiar ilustrarea pe care ne-o face dl. ministru Fișescu, care s-a dus la Camera de Comerț, la o adunare.

În orice caz, rog să se transmită d-lui ministru Fișescu, stenograma cu tot ceea ce s-a discutat, fiindcă de aceea convocăm consiliile de miniștri: ca să luăm măsuri; iar camerele de comerț pot să-și așeze la alte ore ședința, oricât ar fi de importantă. Aici luăm măsuri mult mai urgente și de care depinde însăși activitatea viitoare a camerelor de comerț.

Prin urmare, rog ca, la prima ședință pe care o are Consiliul Interministerial, să cerceteze această problemă a aprovizionărilor; a situației de astăzi a aprovizionărilor și a posibilității de a lega planul de sporire a salariilor și momentul introducerii acestui spor de un moment economic, care să nu ajungă să ne creeze noi dificultăți financiare.

Pe de altă parte, însă, trebuie să ne ocupăm și de sectorul muncitoresc. S-au făcut sporiri de salarii, dar în acest domeniu s-a discutat prea mult; sporurile au venit prea târziu, dar cel puțin au venit.

Sunt însă regiuni industriale, față de care răspunderea noastră nu este numai aceea de a crea, individual, condițiuni de existență muncitorului, prin posibilitatea de a-și obține un salariu aproape mulțumitor, în condițiile grele de astăzi; sunt regiuni industriale, sectoare industriale și activități industriale, care interesează în primul rând ordinea, liniștea Statului și însăși siguranța publică.

Domnilor, datorită măsurilor militare și planului de contribuție militară întocmit de Statul Major, noi dispunem de foarte puține unități militare pe teritoriul nostru. Noi ne-am umple de rușine dacă, după ce am trăit un moment de demnitate națională și după ce lupta soldatului român a izbutit să impună realitatea românească pe plan internațional, ca o realitate de viață, nu numai ca un efort moral, ne-am umple de rușine dacă, în vreme ce sute de mii de soldați sunt la distanțe mari de țara noastră și luptă vitejește, pe teritoriul nostru n-am fi în stare nici măcar ordinea și unitatea s-o păstrăm. Tot efortul militar și toată contribuția istorică a armatei ar deveni nefolositoare; dimpotrivă s-ar întoarce în contra noastră, contra armatei noastre însăși, ca un act de imprudență față de Armată și ca un act lipsit de prevedere făcut de Guvern.

Acest lucru trebuie să-l evităm. Chiar dacă Armata și-a angajat forțele sale în afară de teritoriul țării, noi trebuie să luăm toate măsurile ca să evităm o asemenea situație. Măsurile acestea nu sunt numai represive, ci sunt și preventive. Ordinea economică și măsurile de aprovizionare, ca și condițiile de supraveghere și înlesnirea producției, ca și crearea unui climat de liniște pentru producători, chiar cu anumite jertfe pentru ordinea financiară, aceasta este ceea ce trebuia să creăm, cu orîșice preț, în țară, dacă vrem să așezăm o ordine sănătoasă, care să evite riscurile unor mișcări sociale și ale unor acțiuni împotriva ordinii publice, lucrate din afară.

Domnilor, am cât războiul durează, cu atât aceste greutăți economicești și sociale sporesc. Amintiți-vă ce s-a petrecut în războiul celălalt: cu cât forțele militare se sleiesc, cu atât acțiunea de beligeranță trece pe plan economic și social și mijloacele de luptă trec de pe frontul exterior, pe frontul intern, încercând să slăbească puterea morală de rezistență și potențialul economic, pe care se reazemă acțiunea militară.

Am avut neajunsul trist al unor încercări grele, – și trebuie să-l primim cu liniște, nu cu fatalism nepăsător – și am avut și neajunsul unui an agricol detestabil. Aceasta nu înseamnă însă că nu trebuie să facem imposibilul, pentru a le evita consecințele. Pentru aceasta trebuie luate măsuri de ordine și supraveghere.

În cursul lunii septembrie, sunt încă o serie întreagă de acte, care ne vor reține aici, dar pentru luna octombrie, vă rog, domnilor miniștri, să mergeți împreună cu mine și să facem, succesiv, o serie întreagă de vizite în diferite centre ale țării, la care să chemăm reprezentanții activităților locale și mai ales ai producției locale pentru a le asculta cuvântul și a încerca să le satisfacem interesele. În cursul aceleiași luni, pornind de la aceste puncte de contact cu interesele, trebuie să întărim spiritul de autoritate al administrației, dublând aceste vizite de contact cu inspecții, pe care să le facem pe întregul cuprins al țării asupra administrației noastre.

De aceea, luna octombrie trebuie s-o închinăm acestui contact; luna noiembrie, dacă iarna va fi prematură, ne va împiedica să circulăm.

Trebuie deci ca în luna octombrie să stabilim un program întreg de inspecții și de vizite. Vom merge în centrele cele mai reprezentative; vom merge în grupuri și în regiunile mai puțin însemnate din punctul de vedere al contactului cu interesele generale, pentru ca astfel să putem colabora cu toate aceste interese la organizare și la evitarea primejdiilor, care pot să vină.

Domnilor, vă anunț că am informații foarte precise că, în ultima vreme, s-au introdus pe teritoriul Statului nostru foarte mulți bani de propagandă. Sunt foarte multe organizații internaționale, care lucrează în acest moment. Punctul esențial al temelor de propagandă la toate aceste organizații, oricăre le-ar fi structura, este defăimarea Guvernului, specularea greutăților economice, încercarea de a ataca administrația militară a Statului, pentru a atinge prestigiul armatei și de a critica activitatea administrativă a Guvernului, pentru a pune în valoare nemulțumirile legitime, față de greutățile economice, prin care trecem.

La acestea, trebuie să răspundem printr-o acțiune de propagandă și de lămurire, dar nu de propagandă de ziar, ci de cuvânt sincer, simplu, rostit direct grupurilor care ne vor asculta.

Domnilor miniștri, am stat de vorbă ieri cu un însărcinat de afaceri al unei țări sud-americane, venit în țara noastră acum, după ce a funcționat patru ani în Elveția, care mi-a spus: „Sunt indignat să văd până la ce măsură propaganda împotriva dv. a izbutit să se ascundă chiar și în cercuri obiective și serioase, ca cele elvețiene. Se spune în Elveția că Țara Românească este o țară de gravă teroare economică și de gravă dictatură politică. Vă asigur că dictatura economică, în liberala Elveție, este de zece ori mai gravă decât dictatura economică din Țara Românească; că măsurile de restricție, nu numai de ordin economic, privitoare la circulația și controlul bunurilor, dar de ordin financiar, privitoare la libera folosință a capitalurilor și de ordin politic, privitoare la circulația persoanelor, în Elveția sunt atât de grave, că la dv. este o țară de libertate, care pe mine m-a impresionat atât de mult, că îmi voi face datoria să lămuresc pe toți de acest lucru“.

Mi-a arătat cu obiectivitate câteva cazuri de aparențe, de trimeri în lagăr și de alte măsuri luate la noi, care sunt arătate ca un simptom de tiranie, atunci când în țară la noi se vorbește prea mult și prea liber; se face prea mult caz de suferință, atunci când țara noastră – spunea acel diplomat neutral – este un adevărat paradis.

Vitrinele Elveției, care importă din toate țările și trăiește pe capitaluri și piață internațională, sunt de necomparat cu vitrinele românești pline de mărfuri. Este o nedreptate ca acest lucru să nu fie cunoscut și apreciat.

Ieri am ascultat aceste cuvinte din partea unui om, pe care îl vedem pentru prima oară în viața mea, din partea unui om serios, care a venit cu o misiune foarte obiectivă și în nici un caz cu sentimente prea dispuse pentru o totală și mimetistă înțelegere a poziției politice a Guvernului Marelui Antonescu.

Prin urmare, acestor lucruri trebuie să le spunem pe nume, direct oamenilor. Trebuie ca această acțiune să n-o facem numai prin alții, ci prin noi. Trebuie, concomitent cu aceasta, să luăm măsuri de aprovizionare, ca să putem evita eventuale neajunsuri.

Domnul prof. I. N. Fițescu, ministrul Economiei Naționale, intră în sala de ședință.

M. Antonescu: Îmi pare bine că la începutul ședinței am înscris această problemă generală, căreia dv., dle ministru Fițescu, i-ați făcut ilustrațiunea, ca să vă rog ca, altă dată, când organizați anumite solemnități, să le stabilim programul împreună, tocmai pentru a nu vă pune în situația să lipsiți de la unele manifestații importante, sau să lipsiți de la lucrările Consiliului de Miniștri.

I. N. Fițescu: Aceasta nu era o solemnitate de la care n-ar fi putut să lipsească ministrul Economiei Naționale. Eu mă declar vinovat, dar trebuie să spun că n-am știut că astăzi se va ține un Consiliu de Miniștri.

M. Antonescu: Tocmai de aceea, programele acestor solemnități trebuiesc stabilite în Consiliul de Miniștri, fiindcă, uneori, se întâmplă să se creeze asemenea incompatibilități.

Din moment ce eu convoc Consiliile de Miniștri atât de rare, rog pe toți domnii miniștri să fie prezenți.

Domnule ministru Fițescu, am rugat să vi se dea stenograma, ca să vedeți ce am discutat în legătură cu salariile funcționarilor publici, cu sporirile de salarii, cu politica de aprovizionare și cu momentul introducerii sporului de salarii, ca să nu creăm dificultăți din punct de vedere financiar și să nu fie o primă de sporire a prețurilor, dacă această majorare a salariilor s-ar introduce fără un plan de aprovizionare sau fără să se aleagă un moment economic prielnic.

De asemenea, spunem că sunt o serie întreagă de măsuri care trebuiesc luate ca să evităm să pătrundă acțiunea de propagandă străină, despre care m-ați informat chiar dv. că a ajuns să treacă în mediul rural, ca să speculeze împrejurările grele ale țării noastre, atât de greu încercate de anii prin care a trecut și să se așeze ca temă de propagandă că Guvernul impune aceste sarcini și nu poate să asigure aprovizionarea necesară populației noastre, pentru că dă străinilor, mai ales germanilor, tot ceea ce produce agricultura noastră.

Spunem că trebuie să luăm măsuri pentru lămurire; să mergem în țară, să luăm contact cu producătorii, să convocăm în luna octombrie o serie întreagă de adunări, nu manifestări cu discursuri, ci contacte directe și simple cu grupuri de producători, pentru ca, prin lămuriri simple, să atragem atenția asupra realității și, prin comparații cu ceea ce se petrece în alte țări, să arătăm pentru ce Guvernul, făcând toate eforturile, nu poate da mai mult, dar are datoria să sprijine toate strădanile factorilor de producție.

Spunem, pe de altă parte, că trebuie să creăm un climat de încredere și să dăm impresia producătorului că poate lucra în liniște și că, dincolo de orice vorbe, de orice program, prezența noastră în grupurile de producători și luarea unor măsuri practice,

pentru a le înlesni efectiv activitatea și producția și a le înlătura neajunsurile, acestea sunt mijloacele cele mai bune pentru crearea acestui climat.

I. N. Fițescu: Dați-mi voie să vă fac o propunere: învățătorii să fie întruniți pe județe; să se ia contact cu învățătorii și să li se explice situația noastră economică și netemeinicia propagandei care se face.

M. Antonescu: Domnule ministru, este o perfectă coincidență între ceea ce doriți Dvs. și ceea ce facem. La 19 martie am anunțat formarea unei organizațiuni naționale de educație și propagandă, cu Clerul și Învățămantul, indiferent de cum va fi această formațiune, dar ea trebuie să fie un instrument al Statului pentru cunoașterea realităților, formațiune în care să nu se facă decât politică națională, de slujire a Statului și a Armatei în împrejurările acestea grele.

Cred că această acțiune trebuie imediat organizată. La sfârșitul acestei săptămâni trebuie să se facă aceasta. Voi discuta cu dl. ministru Petrescu, în ceea ce privește problemele de învățământ primar, și cu dl. ministru Petrovici voi discuta întreaga problemă a colaborării dintre membrii Învățămantului și ai Clerului, cu Guvernul, pentru această acțiune de propagandă.

Este indispensabil ca să facem din învățătorul și din preotul nostru instrumentul de informare al nostru, de bună credință și de sprijinire națională a unității naționale; pentru că altfel riscăm să intrăm într-o stare de criză.

Dl. ministru de Finanțe va trebui să înțeleagă că nu putem cere învățătorilor și preoților ca, pe lângă activitatea lor obișnuită, să desfășoare o nouă activitate în interesul Statului, din care activitate vor avea să câștige și finanțele Statului, prin așezarea unei ordini de liniște în toată întinderea Statului, ceea ce va face ca veniturile Statului să poată ieși mai ușor; în această situație, dl. ministru de Finanțe ne va ajuta atunci în această operă, prin prime date acestora care fac această acțiune; prime care să însemneze o complinire a salariului și o apreciere și răsplată a meritelor acelor care ne ajută în această activitate.

La sfârșitul săptămânii, vom începe în fapt, practic, efectiv, să pășim la această organizație, ieșind din faza discuțiilor teoretice. Însă cred că este bine ca să formăm un anumit nucleu, care să execute anumite programe, pe care le vom face, să rezolve anumite probleme, pe care le vom pune. Va trebui ca pentru această activitate a Învățămantului să se formeze unii conducători, răspunzători ai acestei activități, care să urmărească executarea ei în mod special. Aceasta, fiindcă inspectorul școlar are alte atribuțiuni; iar revizorul școlar, la fel. Nu este bine ca același organ să fie organ de realizare a unui program rigid, de disciplină profesională în Învățămant și, în același timp, același organ să fie investit cu sarcina, mai largă și mai suplă, de a încuraja elementele de propagandă românească și elementele de acțiune națională în afară de rigiditatea învățământului, fără ca acesta să fie turburat, fără ca acesta să fie atins. La sfârșitul săptămânii, vineri sau sâmbătă, vreau să discut cu dl. ministru Petrovici întreaga problemă și să stabilim bazele acestei acțiuni.

I. Petrovici: Țin să asigur pe dl. prim-ministru că nu va fi vorba decât de perfecționarea unui instrument care a existat; fiindcă, dacă a fost un Corp, care s-a pus de la început în serviciul propagandei naționale și al lămuririi maselor, acesta a fost Corpul învățătorilor și al preoților.

De când am venit în fruntea Departamentului, în colaborare cu dl. Petrescu, ne-am ocupat foarte de aproape de această chestiune și am creat acest instrument, care n-are nevoie decât să fie perfecționat.

Dacă se poate da o recompensă materială, acelor care vor munci efectiv, acesta este un lucru foarte bine venit, dată fiind situația cu totul precară a acestui Corp, care a muncit din spirit de jertfă.

M. Antonescu: Pe dl. ministru Fițescu îl rog ca, în afară de cercetarea problemelor de salarizare generală și în raport cu momentul economic și cu posibilitatea organizării aprovizionării și a centrelor de aprovizionare – vă rog să cetați stenogramele Consiliilor de Miniștri, pentru ca să vedeți ceea ce am spus în legătură și cu centrele de aprovizionare pentru funcționari – care nu pot să fie ficțiuni – vă rog, dle ministru Fițescu, ca să întocmiți Dvs. – în colaborare cu Industria și Comerțul și cu Ministerul Propagandei – de pe acum, grupuri care să lucreze la formarea temelor de propagandă economică, pe care trebuie să le difuzăm în țară. Aceasta presupune nu numai dibăcie – acesta ar putea-o face Propaganda – dar presupune informație tehnică și măsură în dozarea acțiunii de propagandă, în raport cu posibilitățile efective ale Statului. Să nu ne angajăm la prea multe; să nu afirmăm lucruri care nu se pot rezema pe o documentare imediat prezentată. Aceasta trebuie să se organizeze. Este esențial să facem aceasta, mai ales în momentul acesta când, cum spuneam mai înainte, mi s-a atras atenția că sunt foarte mulți bani veniți pe teritoriul nostru pentru realizarea propagandei de defăimare a Guvernului și de specularea situației.

I. N. Fițescu: N-avem legături cu masele ...

M. Antonescu: Nu putem ofensa jertfa Armatei și trebuie să ținem seama și de faptul că nu avem unități multe pe teritoriul nostru și să nu ne expunem umilirei de a crea dezordine în țară prin lipsa noastră de prevedere și organizare.

În orice caz, lucrul de care v-am vorbit, pentru funcționari, trebuie făcut; trebuie de asemenea să fie aplicate aceleași măsuri pentru regiunile muncitorești; să examinați toate situațiile aprovizionărilor.

Am rugat pe dl. ministru de Interne, pe dl. g-ral Vasiliu ...

G-ral C. Vasiliu: Am fost la Petroșani; am făcut un raport dlui Mareșal, vineri mă duc la Reșița.

M. Antonescu: Iată ce vă rog. Dl. Mareșal în ultima vreme nu se poate ocupa; a fost suferind; nu s-a putut ocupa de toate aceste acțiuni în toate amănuntele. Un raport către dl. Mareșal îl chinuie inutil. În asemenea ocaziune, ceea ce vă rog călduros, este să faceți o notă informativă, scurtă, s-o treceți dlui ministru Fițescu, mi-o trimiteți și mie, fiindcă sunt măsuri de coordonare, care trebuiesc luate cu Administrația generală, sau cu Armata, sau cu Propaganda. Dar măsurile generale trebuie să fie privite și din punct de vedere economic ...

G-ral C. Vasiliu: Era o prezentare a lucrurilor bune, executate; dl. Mareșal a fost mulțumit.

M. Antonescu: Spun numai ca metodă – dl. Mareșal Antonescu va pleca pe front – de acum înainte: prin note, prin convorbiri telefonice, prin convorbiri cu dl. ministru Fițescu, se vor da informațiuni asupra situației și asupra măsurilor care trebuiesc luate, ca să nu mai pierdem vremea.

Dl. ministru g-ral Dobre, de asemenea trebuie să ne ajute în unele sectoare industriale, pentru ca acolo unde este nemulțumirea gravă, s-o acoperim din când în când și cu aceste mijloace, care aparțin Înzestrării Armatei sau blocărilor Armatei, – în colaborare cu dl. ministru Fițescu pentru aceste distribuiri, și fără ca să facem exces –

Dl. ministru Fiñescu va examina acolo unde trebuie să facem asemenea intervenții urgente, ca să ajutăm ordinea publică și să o ferim de dezordini viitoare, prin lipsa noastră de prevedere în aprovizionare sau în sprijinirea muncitorilor. Sectorul petrolifer și industrial trebuie urmărit.

Dl. Mareșal Antonescu a semnat un Decret, prin care se instituie un regim special pentru combaterea transmiterii de informații și sabotajului în întreprinderile și depozitele publice și particulare. Conform acestui Decret, trebuie ca întreprinderile industriale și comerciale să fie supuse unui regim de control. Acest control, de asemenea, va înlesni Ministerului Economiei Naționale să poată fi informat asupra situațiilor economice și tendințelor sociale din anumite întreprinderi. Sensul Decretului este mai curând represiv și polițienesc. Prin acest Decret, prin informațiile pe care le prevede și care constituie o sarcină pentru întreprinderi, noi trebuie să scoatem elementele de informație economică, ca să ajutăm întreprinderile, și să vedem dacă sunt unele turburări sociale sau nemulțumiri muncitorești grave.

I. N. Fiñescu: Dați-mi voie să vă aduc la cunoștință ceva, în legătură cu această chestiune. N-am putut verifica acest lucru însă. Iată despre ce este vorba. La țară, mi s-a spus – și v-o spun și eu Dvs., cu toată rezerva – că în unele regiuni se colectează lână de către sași. De aici propaganda că nu vom avea lână.

G-ral C. Vasiliu: Inexact ...

I. N. Fiñescu: Se spune că sașii – se presupune – și-au extins activitatea în interesul fabricilor lor.

M. Antonescu: Elemente de propagandă.

În orice caz, trebuie verificată chestiunea aceasta. Când sunt asemenea informații economice, se face operațiunea inversă: trimiteți Dvs. pentru verificare. Vă rog, dle Fiñescu, să vedeți această chestiune.

R. Râmniceanu: Am avut asemenea situații; unele afirmații sunt inexacte. Fabricile nu colectează ele, ci Uniunea Sindicatelor; însă agenții fabricile asistă. Este posibil să se fi întâmplat ca unui agenți să fi venit în uniforma organizațiilor săsești și de aici s-a tras concluzia aceasta.

M. Antonescu: Vă rog, dle Fiñescu, verificați Dvs. chestiunea aceasta. Dacă trebuie, găsim mijloacele pentru ca, prin propagandă, să atragem atenția asupra acestui lucru, fără însă să spunem ceva despre sași – pentru că aceasta se și urmărește probabil. Se va spune însă: circulă tot felul de zvonuri despre condițiunile în care se face colectarea de lână. Colectarea lânii se face numai de organele Armatei și prin acei investiți de Armată cu această sarcină: Sindicatul de Proprietari sau alte organe; colectarea se face numai în interesul producțiunii și al Armatei noastre. Pe această temă trebuie să se facă propaganda.

I. N. Fiñescu: Da.

M. Antonescu: Să se comunice și la Ministerul Propagandei acest lucru, pentru normativul Presei.

Mergem mai departe:

„Dare de seamă asupra controlului executat la federale și cooperative“.

Gh. Minescu: Aveți un raport din partea Ministerului de Interne .

M. Antonescu: Dle Minescu, dl ministru de Interne, care m-a ajutat foarte mult în informațiunile pe care le-am obținut din țară asupra unor situații, m-a ajutat și

în această chestiune, făcând ca, prin domnii prefecți de județe, să se efectueze controlul asupra federaledor și cooperativelor, pentru a vedea starea de funcționare și raporturile lor cu publicul, cu clienții pe care îi servesc.

Raportul d-lui ministru de Interne arată că sunt foarte multe județele în care federaledor și cooperativelor nu-și fac datoria; sunt și județe în care lucrează efectiv și foarte bine, dar sunt alte județe în care ele sunt nule. De exemplu: în Alba, se spune că și-au îndeplinit în parte misiunea; la Arad: „Ni se semnalează abuzuri“; la Argeș: „Activitatea detestabilă“. Mi-am dat seama singur, de altfel, de aceasta. Era un sentiment de revoltă. Dl. ministru g-ral Vasiliu a asistat la explozia tuturor – și a comercianților, și a consumatorilor – împotriva cooperativelor și federaledor. La Bacău: „Nu s-a putut face față aprovizionărilor și au fost nemulțumiri foarte grave, mai ales în colectări“; la Baia: „Federaledor și Cooperativa au lucrat efectiv“; la Bihor: „Nu și-au îndeplinit misiunea“ – și se spune încă – „Întrucât I.N.C.O.O.P.-ul nu le-a pus la dispoziție capitalul necesar“, și așa mai departe.

Dle Minescu, ceea ce vă rog, este să înțelegeți cele ce v-am spus și altă dată:

Cooperativele nu pot deveni un instrument de speculă, nici în înavuțire pentru cooperatori, într-o perioadă tragică pentru neamul nostru!

Este interesant că ați răscumpărat 255 milioane lei, din capitalul de la Stat, din care 169 milioane vărsate deja; este foarte folositoare situația aceasta pentru realizarea acelei acțiuni de independență, de autonomie a Cooperației, care nu trebuie să mai macine inutil capitalul Statului în aventuri de capitalism rural mărunț. Dar pe Dvs. vă rog să examinați serios situația în fiecare județ și rog și pe Dl. ministru Fișescu să ia aceste tablouri, să vadă care e situația. Să se dea dlui ministru Fișescu constatările anterioare și discuțiunile anterioare din consiliile de miniștri, privitoare în acțiunea de control și represiune a cooperativelor; dl. ministru Fișescu să controleze ceea ce ați făcut și ceea ce n-ați făcut din semnalările noastre anterioare. Rog pe dl. ministru Fișescu să ia imediat măsuri de îndreptare în toate județele în care nu s-a lucrat, însă măsuri de răspundere, acolo unde, atrăgându-i-se atenția de către Guvern, Direcția I.N.C.O.O.P.-ului a fost prea indulgentă sau prea „cooperatoare“ cu cooperatorii.

Gh. Minescu: Dle președinte, dați-mi voie să vă predau un tablou cu răspunsurile a 20 de domni prefecți și primari ai unor comune.

M. Antonescu: Dragă dle Minescu, după toate avantajele date I.N.C.O.O.P.-ului, atât ar mai lipsi: să nu găsiți 20 de prefecți care să se declare satisfăcuți de activitatea Dvs.! După cum, atât ar mai lipsi, când ați câștigat atâtea miliarde, să nu fi creat cel puțin 20 de unități serioase în toată țara.

Dar iată ce spune nota dlui ministru de Interne: „Majoritatea prefecturilor sunt nemulțumite de modul cum funcționează federaledor, care nu sunt în măsură să satisfacă nevoile.“

G-ral D. Popescu: Nota am făcut-o în comun cu dl Minescu. D-sa a luat cunoștință și după aceea am făcut raportul.

Gh. Minescu: Am văzut nota și am și răspuns ...

M. Antonescu: Dați răspuns nu de cuvinte, ci de fapte, dle Minescu, dlui ministru Fișescu.

Gh. Minescu: La Alba se spune că nu suntem organizați. Am făcut federaledor.

M. Antonescu: Dle Minescu, să nu facem literatură. Te rog să fii energic și să iei măsuri aspre. Eu nu-ți spun, ca dl. Mareșal Antonescu, că ajungi la lagăr altfel, dar

îți spun că nu se poate I.N.C.O.O.P.-ul să dețină de la Stat atâtea avantagii și să continue să le folosească, dacă I.N.C.O.O.P.-ul nu poartă această răspundere. Scurt și simplu: unele sunt organe locale inapte, să le schimbați. Mai bine abțineți-vă de a avea o activitate, decât să vă luați asupra Dvs. acțiuni care să vă depășească.

Lăsați grupul de comercianți, organizat de Ministerul Comerțului, ca să-și ia ei această răspundere. Nu compromiteți Cooperajia. Nu vă răsluiți răspunderile și, mai ales, nu vă depășiți puterile, ca să nu ne obligați pe noi să luăm act de acest lucru, prin investirea cooperativelor dvs. cu funcțiuni pe care nu le pot îndeplini.

Gh. Minescu: Tocmai ceea ce cerem și noi.

M. Antonescu: Să nu mai cereți ceea ce vă poate depăși. Să dați date precise, simple și deschise, ca să se poată proceda limpede și repede.

S. Ghiolu: S-au dat și Cooperajiei multe însărcinări, fără să vrea.

M. Antonescu: De acord.

Gh. Minescu: Mereu am cerut să nu mi se mai dea peste puterile noastre.

M. Antonescu: Dl. Minescu a fost ajutat de mine cât s-a putut mai mult; nici observațiuni n-a primit dl. Minescu. Dar, când s-au petrecut lucrurile semnalate de Ministerul de Interne, eu nu puteam să stau cu brațele pe piept și să mă mulțumesc cu constatarea unor satisfacții pentru unele activități și să nu semnez și neajunsurile.

Prin urmare, rog pe dl. ministru Fișescu să examineze situația, județ cu județ, și să înlăture – scurt și simplu – tot ce este și unde este funcționare defectuoasă.

I. N. Fișescu: Negustorii au venit la mine și mi-au spus doleanțele lor: că Cooperativele și-au extins mult activitatea și tind să desființeze comerțul român. Nu este aceasta menirea Cooperajiei.

M. Antonescu: Sigur. Dle ministru Fișescu, dvs. știți că nu suntem pentru socialism de Stat. Ar fi paradoxal ca Armata noastră să lupte împotriva comunismului și Guvernul să-l facă pe plan economic.

I. N. Fișescu: Comercianții vor să-și pună toată munca lor în folosul țării.

Gh. Minescu: În Delegația Economică am rugat, în trei ședințe, să nu ni se dea anumite obligațiuni.

M. Antonescu: Mergem mai departe.

„Ministerul Finanțelor: Adrese referitoare la modificarea legii administrative pentru a se reglementa chestiunea plății prestației pentru funcționarii publici“.

Este vorba deci de plata prestației pentru funcționarii publici. Mi-a fost trimisă de la Ministerul de Finanțe, Direcția Personalului, o adresă către Consiliul de Miniștri, Secretariatul General. Dar cred că nu este momentul ca să mai încărcăm pe funcționarii publici cu prestație, când prestația pe care o are Statul, de îndeplinire a unui drept de salarizare, nu este îndeplinită de noi. Așa că problema nici nu se mai pune.

Dr. C. Dănuțescu: Și pentru muncitorii din industrie se pune problema.

G-ral C. Vasiliu: Li se cere mai mult decât câștigă. Trebuie să plătească 250 lei pe zi și ei câștigă 150.

M. Antonescu: În Delegația Economică vă rog să arătați situația aceasta. Dacă dl. ministru g-ral Vasiliu are date, în această privință, să le comunice dlui ministru Fișescu și să se ia măsuri, pentru ca să ajutăm și astfel muncitorimea și să evităm nemulțumirile, mai ales nemulțumiri din cauză că am realizat niște diferențe care nu sunt atât de mari încât să constituie un venit important pentru Stat, sume care nu pot să ne creeze greutăți financiare prin neîncasarea lor.

G-ral N. Stoenescu: Despre ce e vorba?

M. Antonescu: Este vorba de prestația pe care o plătește fiecare muncitor ca să-și continue munca. Plătește 250 lei pe zi prestație în unele părți și încasează 150 lei pe zi, ceea ce este nedrept.

G-ral N. Stoenescu: Aceasta este situația? Dar muncitorii câștigă și plata se face eșalonat.

G-ral C. Vasiliu: La Reșița se cere o dată plata, în loc să fie eșalonată.

G-ral D. Popescu: Nu este așa chestiunea.

G-ral N. Stoenescu: Auziți, dl. ministru de Interne spune că nu este așa chestiunea.

G-ral D. Popescu: Întâi, nu este prestația de 250 lei în fiecare zi și, al doilea, plata acestei prestații se eșalonează pe tot anul.

G-ral C. Vasiliu: Comuna Petroșani a făcut invers.

G-ral D. Popescu: Este o măsură locală acolo.

G-ral N. Stoenescu: Muncitorii sunt bine plătiți.

M. Antonescu: Vă rog să examinați chestiunea.

Mergem mai departe.

Notă privitoare la relațiile comerciale și monetare române-germane.

În Consiliul de la Dl. Mareșal Antonescu, am discutat problema.

Ceea ce rog pe dl. ministru Fițescu și pe dl. ministru Stoenescu, este ca să-mi dea imediat materialul informativ și graficele privitoare la sporirea de prețuri și toate sarcinile financiare, și decalajul de prețuri în care ne angajăm. Este posibil ca să plec în Germania în foarte scurtă vreme, în câteva zile chiar.

Prin urmare, pentru aceasta, vă rog foarte mult ca să am tot materialul acesta pregătit. Eu am deja o mare parte din materialul necesar dar, în ce privește prețurile, în afară de graficele Odeser, îmi trebuie graficele generale cu problema prețurilor, cu sporirea de prețuri industriale față de sporirea prețurilor noastre industriale, față de sporurile petrolului, adică îmi trebuie și datele agricole.

Vă rog să-mi dați – este un lucru esențial pentru mine și asupra căruia mă găsesc într-o mare controversă cu mine însumi, față de materialul de care dispun – să-mi dați: realitatea schimburilor noastre cu Germania. După informațiile, pe care le primesc de la cei mai mulți, s-au livrat mașini agricole și am primit contingente, însă din contingentul 1941-1942, nu pe 1942-1943, adică pe doi ani.

Gh. Minescu: Și acela a venit târziu.

M. Antonescu: Da. Dacă aceasta este situația, trebuie să prezentați, pe o paralelă, ceea ce a executat România livrări în contingent până astăzi și ceea ce a executat Germania. Dacă, teoretic, Germania organizează contingente și le respectă, dar practic n-am primit schimburile necesare, conform negocierilor economice. Trebuie deci să ne fie livrate mărfurile din contingent. Ceea ce mă interesează însă mai ales, este ca să le am cât mai din vreme. Vreau să arăt această situație. De aceea, îmi trebuie grafice foarte lămurite, cu înfățișarea paralelă a livrărilor noastre față de Germania și a livrărilor Germaniei față de noi.

De asemenea, în ce privește sarcinile financiare. Am trimis o notă la Dvs., în care am rugat să mi se dea toate cifrele privitoare la sporirile de emisiuni ale noastre – rog și Banca Națională să ia cunoștință – la sporirile de emisiuni în raport cu finanțarea față de Germania.

G-ral N. Stoenescu: Sunt făcute datele. V-am dat toată documentarea.

M. Antonescu: Vreau să am toată documentarea, pentru ca să pot înfățișa coincidența dintre sporul emisiunii noastre și nevoile de finanțare a Germaniei în România, fie pentru Armată, fie pentru export; coincidența nevoilor de finanțare românească și structura emisiunilor monetare pentru acoperirea nevoilor României, chiar și de război, în raport cu variabilitatea excepțională a emisiunii noastre pentru acoperirea nevoilor de export și ale armatei germane. Vreau să arăt aceste coincidențe.

De asemenea, variabilitatea prețurilor, ridicarea aceea excepțională din anul trecut, corespunzând cu venirea trupelor germane, momentul economic al sporirii prețurilor, toate acestea trebuie să le am până mâine seară cel mai târziu, pentru ca acei care îmi fac albumele să mi le prezinte uniform. Nu pot să merg cu 300 de grafice, eu țin și la prezentarea materialului documentar, nu numai la documentarea însăși.

Am să vă trimit graficele spre verificare și apoi vom face o ședință împreună, ca să vedem care din ele rămân și care nu.

Notă referitoare la plata materialelor, ce urmează a fi aduse din Germania, pentru construcția halei Obor.

Dv., dle ministru al Finanțelor, mi-ați trimis o notă, în care spuneți că țineți ca această chestiune să intre în acordul româno-german.

G-ral N. Stoenescu: Până acum n-am avut nici un răspuns.

M. Antonescu: Tot în legătură cu această problemă, rog Ministerul Economiei Naționale, Ministerul Finanțelor, Ministerul Agriculturii și Banca Națională să-mi întocmească tablouri ...

I. N. Fințescu: Eu cred că Subsecretariatul de Stat pentru industrie și comerț ar trebui s-o facă.

M. Antonescu: Eu mă refer acum la probleme.

... să-mi întocmească tablouri de toate problemele pe care cred că este potrivit să le discut, dacă merg la Berlin.

Pentru industrie și comerț noi ne-am pregătit deja materialul, cu ocazia venirii domnului ministru Funk. Dacă, în afară de acestea mai aveți unele probleme, sau vreți să faceți inventarul general al problemelor de industrie și comerț, vă rog să-l faceți imediat, ca să văd ce material documentar este nevoie să iau cu mine.

Deci, v-aș ruga ca, până mâine seară, să trimiteți acest material documentar, cu grafice, și până luni să faceți inventarul tuturor chestiunilor, ca să văd dacă este nevoie să-mi completez materialul documentar cu alte date. Vă rog să introduceți și lucrările mai de amănunt, pentru că eu voi discuta la Berlin nu numai probleme mari de principiu; să treceți acolo și problema aceasta a finanțării construcției halelor de la Obor, pe care am discutat-o la Berlin odată – s-a stabilit un principiu – dar n-a fost introdusă în acord.

G-ral N. Stoenescu: Ar fi necesar ca domnii miniștri – eu am făcut-o la mine – să stabilească acum o evidență a materialelor care trebuiesc importate din Germania și care să formeze baza noului acord economic.

M. Antonescu: Desigur. Dv. știți că în Consiliul de Miniștri am discutat această problemă și am rezolvat-o în luna mai, cu prilejul venirii domnului Clodius. Acest material documentar există. Rog pe dl Ghiolu să studieze tot acest material și să spună dlui Fințescu care vor fi articolele care urmează să fie importate, cu lista lor

ierarhică, pe cantități și calități de materii prime, semifabricate și produse finite, cu cantitățile minime, mijlocii și maxime, pe care trebuie să le cer și cu ierarhia de importuri, pe care s-o solicităm și care să facă obiectul negocierilor și ale discuțiilor noastre.

I. N. Fițescu: Nu numai pentru industrie și comerț, ci pentru toate departamentele.

M. Antonescu: Desigur. Îl rog pe dl ministru Tomescu să semnaleze nevoile de materiale sanitare și să arate și diferența de prețuri la aceste materiale, care s-a ridicat la 70% în ultimele săptămâni.

Dr. P. Tomescu: Nu pentru comenzile acceptate, ci pentru viitor.

M. Antonescu: La unele articole s-a pretins această majorare, chiar pentru comenzile aprobate.

I. N. Fițescu: Toate departamentele trebuie să pregătească acest material.

I. Petrovici: Cam până când?

S. Ghiolu: Eu am trimis o circulară ca acest sens, la 15 septembrie. Am fost un simplu organ de colectare a datelor, fără să cunosc nimic altceva. Am trimis circulara întâmplător.

M. Antonescu: Vă rog să treceți pe la mine ca să vă dau, cu titlul de împrumut, dosarele negocierilor mele – sunt dascăl meticulos, cu arhiva în regulă – și să vedeți ce a mai rămas de executat din ele și ce mai puteți scoate pentru viitor.

Pe dl g-ral Dobre îl rog să facă, din nou, un tablou cu ierarhia importurilor ce urmează să fie cerute din Germania.

G-ral Gh. Dobre: Am dat, din nou, tot ceea ce trebuie.

M. Antonescu: Vă mențineți propunerile?

G-ral Gh. Dobre: Da, domnule prim-ministru.

M. Antonescu: Pentru situațiile de armament, vă rog să dați toată curba de sporire a prețurilor.

G-ral Gh. Dobre: Am dat-o, este de 15 miliarde lei; s-au făcut și graficele în legătură cu prețul petrolului.

M. Antonescu: Le-am văzut; le-am citit astă-noapte.

Adresă privitoare la cererea de 55.000.000 r.k.k.s. pentru nevoile armatei de operații.

Am vorbit cu domnii Funk și Puhl și a rămas să mi se comunice rezultatul. Prin urmare, și această chestiune va fi trecută pe lista problemelor care urmează să fie discutată la Berlin.

G-ral N. Stoescu: Suma aceasta de 55.000.000 r.k.k.s. va fi redusă, pentru că va intra în vigoare acordul Becker-Șteflea, potrivit căruia toate soldele vor fi plătite de serviciile Armatei germane și nu va mai fi nevoie să mai intervenim noi.

M. Antonescu: Vă rog să-mi faceți dv. o notă, în care să stabiliți cât mai este nevoie.

G-ral N. Stoescu: În legătură cu aceasta, vă rog să-mi permiteți să vă citesc un extras dintr-o scrisoare a domnului Neubacher:

„Profit de această ocazie, domnule ministru, să vă rog să binevoiți a dispune începerea numaidecât a unor conversații, care să aibă de scop îmbunătățirea circulației monetare din Transnistria, și aceasta într-un termen cât mai scurt posibil. După cum vă este cunoscut, acolo, banii țării, adică rublele, au fost scoase din circulație, iar

Reichskreditkassenscheine au fost lăsate ca singură monedă în circulație. Prin aceasta, Reichskreditkassenscheine sunt supuse unei devalorizări nedorite, din cauza lipsei de reglementare a relațiilor comerciale și a plăților și din pricina faptului că ele nu corespund, nici în ceea ce privește subdiviziunile ...“

Din partea germanilor se precizează, în concluzie, necesitatea emisiunii unei monede locale.

M. Antonescu: Conform principiului stabilit de dl Mareșal Antonescu, Ministerul de Finanțe nu poate angaja nici o discuție în această privință. Germanii să se adreseze Ministerului Afacerilor Străine, care este singurul investit în țară cu conducerea negocierilor și cu relațiile cu legațiile străine.

Rog pe domnii miniștrii, dacă primesc adrese direct de la legații, să urmeze aceeași procedură, pentru că în ultima vreme – după ce se pusese destulă ordine – se încearcă din nou, desigur și din cauza unor schimbări care au întârziat unele răspunsuri, reluarea procedurii de contact direct cu unele departamente.

I. N. Fițescu: Aș vrea să am o lămurire, dat fiindcă eu sunt ministru nou. Eu fac o distincțiune și vă rog să mă controlați: dacă vine la mine la minister domnul Neubacher – s-a anunțat și pentru după masă – și vrea să discute o problemă în legătură cu executarea unor acorduri existente, acolo eu pot să stau de vorbă.

M. Antonescu: Desigur.

I. N. Fițescu: Sunt însă probleme care depășesc acest cadru și acolo intervine Ministerul de Externe.

M. Antonescu: Tot ceea ce este chestiune nouă, n-o poate discuta decât Ministerul Afacerilor Străine; tot ceea ce este principiu deja stabilit, fie prin acorduri, fie prin însăși măsurile luate de noi în comun aici, de domnul Mareșal sau de mine, comunicate dv. și stabilite în înțelegere cu dv., pentru îndeplinirea lor puteți discuta cât vreți dv. Însă procedura aceasta, sau procedura pe care o încerca Marina ca să revină asupra unui contract, în afară de bazele pe care stă Guvernul, nu se poate admite, ca și încercarea de a se cere crearea de situații care să modifice condițiunile de import și export, sau tendința ca, prin Statul Major să se obțină angajamentele economice, care să fie opozabile Guvernului, deși Guvernul nu este informat.

Aceste lucruri, în însăși interesul respectării angajamentelor noastre, nu trebuie să fie făcute, pentru că vin pe urmă la mine și unele din ele, care n-au fost consimțite de domnul Mareșal sau de mine, nu le respectăm și sunteți puși și dv. în situația să nu vă poată fi opozabile.

I. N. Fițescu: Credeți dv. că noi ne luăm angajamente? Suntem bucuroși să vi le luăm dv.

M. Antonescu: Proiect de decret pentru acordarea de gradații inginerilor, arhitecților, subinginerilor și conductorilor.

Domnul Mareșal Antonescu a trimis decretul pentru dezbaterea în Consiliul de Miniștri a acestei probleme. Ținând seama însă că este vorba de un regim în legătură cu gradațiile inginerilor și cu întreaga problemă a salariilor, eu aș prefera ca, înainte să discutăm noi, să discutați dv. decretul, în Delegația Economică a Guvernului, și să stabiliți, în raport cu sporurile care sunt acum adăugate, în ce măsură pot fi acordate aceste gradații. Nu putem, în nici un caz, să luăm această măsură pe cale de lege specială.

Pe acest decret, pe care eu nu l-am semnat pentru motivul că urmăresc să luăm măsuri militare, care să nu creeze deosebiri – când creez deosebiri, le creez tot în actul general referitor la salarizare, cu motivarea respectivă, iar nu ca măsuri deosebite – pe acest decret dl Mareșal Antonescu a pus următoarea rezoluție: „Legiferăm la derivă. La 10 martie, când s-au publicat tabelele de salarizare, nu se știa care este situațiile? Nu era mai bine să se cerceteze problema? Decretul trebuie refăcut cu consimțământul tuturor. Trebuie trecut prin Consiliul de Miniștri; altfel vin și alte modificări.

Trebuie limitat numărul locurilor libere pentru fiecare grad. Altfel, toți șefii de birou vor deveni inspectori generali cu 1000 gradații.“

În afară de ceea ce spune dl Mareșal, care arată cum vede problema, v-aș ruga, dle ministru Bușilă, ca ținând seama de experiența făcută de noi în învățământ ...

I. Petrovici: La Universitate, s-au suprimat gradațiile.

M. Antonescu: ... unde gradațiile se acordă fără nici o considerație de merit – sunt unii care și-au adăugat gradații, pentru că au fost pe front; sunt alții care au ajuns până la 7-8 gradații – v-aș ruga, dle ministru Bușilă, să studiați această problemă.

Sistemul acestor gradații cred că trebuie înlocuit cu sistemul primelor de merit. Este mult mai potrivit să acordăm prime de merit în condițiuni speciale, fără însă ca primele de merit să fie transformate în gradații, cum am constatat că s-a făcut la ministerele mele. Acolo am dat prime de merit și când mi s-au trimis tablourile cu distribuirea lor, m-am trezit că toți erau merituoși. Este mai ușor să împarți aceste prime proporțional cu salariile, decât să vezi cine muncește și cine nu.

Știți ce am făcut? Am introdus carnetul de muncă pe birou, și pentru miniștrii plenipotențieri, directori în minister. Fiecare dintre ei are un carnet pe masă, în care își trece activitatea zilnică, nu în discursuri lungi, ci în rezumate simple. Pe baza lor eu am să fac distribuirea primelor de merit, în administrația centrală, bineînțeles.

Acest lucru trebuie generalizat. Nu se poate să mergem cu sisteme de gradații automate, fiindcă nu formăm elite; sprijinim din punct de vedere economic, însă nu formăm elite cu acest sistem de uniformizare și de remunerație uniformă.

C. Bușilă: Pentru că întotdeauna s-a pus chestiunea gradelor, a ridicării în grad, și la ingineri rezultatul a fost că, de unde înainte la gradul cel mai mare de inginer inspector general erau 10, acum sunt 150 de posturi.

Într-o nouă lege a Corpului Tehnic, pe care o voi propune-o până la sfârșitul lunii, am dat soluțiunea următoare: leg chestiunea aceasta de limita de vârstă. Reduc limita de vârstă, fără a fi obligatorie scoaterea la pensie, este numai facultativă pentru Minister. Prevăd adică pentru minister dreptul de a scoate la pensie pe cineva de la anumită vârstă înainte; însă, chiar dacă cineva e menținut în serviciu, de la acea vârstă înainte nu mai avansează în Corpul Tehnic. Aceasta am prevăzut în noua lege a Corpului Tehnic.

M. Antonescu: Foarte bine.

Prin urmare, țineți și această chestiune, până când vom vedea care este soluția. Mergem mai departe.

Notă referitoare la necesitatea ajutorării Eforiei Spitalelor Civile pentru repararea clinicilor medicale.

Dl. ministru Stoenescu, deși noi am discutat în două consilii de miniștri problema, a trimis dlui Mareșal un raport, care nu era în legătură cu ceea ce discutăm noi. Eu înscrisesem chestiunea în ordinea zilei.

Dintr-o discuțiune, am aflat de la dl. Mareșal că i-ați trimis un raport d-sale. Dl. Mareșal Antonescu a pus atunci rezoluția pe care o știți.

G-ral N. Stoenescu: Am aici chestiunea.

M. Antonescu: D-sa nu cunoștea problema.

G-ral N. Stoenescu: Orice modificare în planul financiar nu se poate face decât cu aprobarea Conducătorului. Acesta este motivul pentru care am făcut raportul. V-am trimis și Dvs. unul.

M. Antonescu: Dl. Mareșal nu face deosebiri între dispoziția d-sale și dispoziția mea. V-a făcut de o mie de ori dovada în această privință. Este inutil, prin urmare, lucrul acesta. Dar în ce situație îl puneți Dvs. pe dl. Mareșal ca, după ce un Consiliu de Miniștri întreg se întrunește aici ca să discute problema aceasta și o serie de alte probleme – vă deranjați dvs., se deranjează dl. ministru Petrovici, vă duceți și vizitați spitale, dl. ministru doctor Tomescu face angajamente, la Facultatea de Medicină se întocmește un program pentru mărirea numărului de studenți – dl. Mareșal nici nu este în curent cu toate aceste chestiuni –, dl. Mareșal e pus în situația să primească numai un raport din punct de vedere financiar, și în legătură cu același plan al dvs. și cu nevoile de ordin financiar.

În această situație, sigur că dl. Mareșal, în fața acestor lucruri, necunoscând problema, pune o soluție de rigiditate în raport cu planul financiar. Niciodată însă dl. Mareșal nu vrea să fixeze preocupările Consiliului de Miniștri și măsurile luate de noi, nici să treacă peste un punct luat de noi.

D-sa a pus rezoluția: „Eforia trebuie ajutată. Fondul să fie procurat de la o instituție de credit și garantat de Stat. Plata să se facă în 5-10 ani. Eforia să dea compensații. Hotelul nu este o afacere bună. Trebuie bani ca să fie terminat. Nu va fi rentabil. A fost o prostație.”

Iată, dacă este prezentată problema superficial: a fost pus dl. Mareșal să facă aceasta, să dea această rezoluție cu un calificativ atât de aspru.

Când am discutat cu d-sa ieri, mi-a spus: „N-am știut. Discută cu Eforia”.

Am discutat cu Eforia ipoteza ca să luăm hotelul, dacă nu există alte garanții, pe un preț care să reprezinte un preț normal, nu o afacere pentru Eforie.

C. Bușilă: Turismul să-l ia.

M. Antonescu: Împreună cu Ministerul Propagandei. De ce să nu prindă Ministerul Propagandei momentul – în loc să cheltuiască Ministerul Propagandei cu alte hoteluri – când Eforia vrea să dea o acoperire reală a creditului pe care i-l dau? Și, decât nimic, prefer o construcție de roșu, pe care am s-o transform și care, în niciun caz, nu se devalorizează prin evoluția prețurilor de construcție de acum înainte, și să o consider totuși ca o formulă de acoperire pentru Eforie.

În orice caz, indiferent de soluție, rog și pe dl. ministru Petrovici să vină joi sau vineri dimineața – am făgăduit să merg la 10½ la Spitalul Brâncovenesc – la ora 11, când mă voi duce la Facultatea de Medicină. Am fost informat că sunt unii din profesori care își închipuie că aş vrea să măresc numărul studenților în medicină fără să țin seamă de nevoile Facultății. Fără să fac vreun amestec în atribuțiunile Dvs., dle Petrovici, dar ținând seama de faptul că sunt chestiuni de finanțare și fiindcă vreau să fac împreună cu Eforia un plan comun de ajutorare – fiindcă nu putem sprijini Eforia numai pentru ea, ci ca să creeze și clinicile necesare pentru sporirea numărului studenților – am

intervenit în această chestiune și vă rog să participați la această conferință, la care va veni dl. dr. Burileanu. Împreună cu noi, vă rog să veniți și Dvs. să asistați la discuție, fiindcă se va pune problema și din punct de vedere financiar și din punctul de vedere al colaborării Eforiei; va trebui atunci să examinăm problema sub toate aspectele și să vedem măsurile care se cer pentru realizarea programului de sporire a numărului studenților în medicină. De aceea, vă rog să veniți mâine la ora 11 la Facultatea de Medicină.

În ce privește mijloacele de finanțare, Eforia cere 240 milioane lei, bani care spune că sunt indispensabili pentru o serie de reparațiuni și pentru alte ameliorări.

Eu, dlui dr. Burileanu, cu care am discutat problema – dl. Mareșal Antonescu, care, după cum credeți Dvs. dle ministru de Finanțe, nu admite să luăm măsuri pe plan financiar, când a venit dl. dr. Burileanu la Predeal, ca să vorbească cu d-sa, i-a spus: „Vorbește cu Mihai Antonescu. Eu n-am bani.“ – i-am arătat care e situația.

Când i-am arătat situația d-lui Mareșal Antonescu, că trebuie să sporim clinicile și că nu vreau să dau bani, dl. Mareșal, care pe o scrisoare a doctorului Burileanu pusese rezoluția „Să se dea Eforiei bani pentru reparații“, după discuția pe care am avut-o cu dl. dr. Burileanu, a revenit și a spus: „Nu veți primi bani decât în condițiunile fixate de Mihai Antonescu, ca să ajutați și învățământul, nu numai să reparați clădirile“, adică tocmai ceea ce discutasem noi în Consiliul de Miniștri înainte.

Dl. dr. Burileanu mi-a cerut un răspuns, ca să poată angaja lucrările și reparația. Mi-a spus: „Pot conta pe acești bani? Nu pe cei 240 milioane lei, ci pe banii necesari pentru ca clinicile să poată fi oferite Facultății în stare de funcționare“.

Și, i-am spus dlui dr. Burileanu, dle ministru de Finanțe – fără autorizarea dlui Mareșal și a Dvs. – i-am spus doctorului Burileanu că poate conta, fiindcă eu știu că în Consiliul de Miniștri noi am hotărât – și mie îmi place, când hotărâm un lucru, să-l respectăm – am hotărât să sporim numărul studenților la medicină. Dl. dr. Tomescu mi-a atras atenția că Facultatea de Medicină n-are nici clinici, n-are nici localuri suficiente și trebuie ajutată.

I. Petrovici: Intră și chestiunea aceasta în discuție?

M. Antonescu: Sunt trei puncte la ordinea zilei, care vor fi discutate.

Nu putem ajuta învățământul decât ajutând Eforia să facă reparația localurilor și dotarea clinicilor.

Am adăugat atunci, pentru că Eforia este o instituție bogată, nu este potrivit ca să ceară Statului să facă jertfe, dacă ea poate, cu mijloacele sale financiare și cu sprijinul numai al Statului, să realizeze această operație.

Dl. dr. Burileanu ne-a oferit acel hotel – l-am vizitat – de la Predeal. Am fost cu dl. dr. Burileanu la Sinaia; am văzut hotelul; am văzut instalațiile și am rugat pe dl. ministru de Interne ca, prin Direcția Exploatărilor Comunale, să facă o evaluare a instalațiilor de apă de la Sinaia și a vedea ce dr.-ul Burileanu a oferit să cedeze administrației Statului: instalațiile și drepturile pe care le are în distribuirea apei și electricității la Sinaia.

Prin urmare, am discutat pe aceste baze. Situația este așa: Eforiei trebuie să-i dăm bani, trebuie să găsim formula comună convenabilă, să nu mergem pe principiul rigid numai de credit garantat de Stat, fiindcă, chiar dacă e garantat de Stat creditul, aceasta este tot o sarcină pentru Stat. Nu văd atunci ce avantaj am avea, dacă am face chiar un credit pe 5-10 ani al Eforiei, garantat de Stat, fiindcă tot constituie o sarcină pentru Stat și tot atacăm planul financiar.

Prefer ca, împreună cu Eforia, să vedem care sunt nevoile de reparațiuni, de organizare a clinicilor, cu cifre precise, și să pun la dispoziția Eforiei aceste sume din orice fond și prin orice operațiune de credit cu caracter provizoriu; sau Eforia să poată angaja din fondurile pe care le are, dar cu altă destinație între timp, să poată angaja din aceste fonduri, fiindcă ea nu este reținută de rigiditatea bugetelor noastre, să poată angaja din fondurile ei sumele disponibile necesare pentru acoperirea acestor reparațiuni. Între timp, să vedem dacă putem lua în plată, pentru a plăti din sumele pe care le-ar da Statul, hotelul de la Sinaia; să vedem dacă Ministerul de Interne găsește interesantă propunerea Eforiei de a primi electricitatea și apa de la Sinaia; dacă dl. ministru de Justiție găsește legitimă poziția Ministerului de Interne că Eforia n-are niciun drept, în realitate, la Sinaia, că este un fel de uzurpare și toleranță, pe care Ministerul de Interne și administrația locală au făcut-o.

De aceea, să dăm Ministerului de Interne și Ministerului de Justiție să examineze problema aceasta, pentru ca să vedem dacă are dreptul Eforia să cedeze aceasta sau dacă cedează ceea ce nu are; dacă îi aparține, să vedem atunci ce valoare are, și aceasta nu ținând seamă de ceea ce ar putea realiza comuna, dacă ea va lua apoi instalația, ci de faptul că instalația există și o ia administrația comunală asupra ei și de valoarea ei de astăzi, ca și de rentabilitatea ei.

În afară de acestea, Ministerul de Finanțe este rugat să vadă care sunt sumele pe care le putem da Eforiei cu titlu de ajutor, prin Ministerul Educației Naționale și cu servituți și de ordin bugetar, cu justificări bugetar și ținând seama de hotărârea noastră pentru formarea clinicilor necesare Facultății de Medicină.

Prin urmare: ajutam, nu Eforia, ci ajutam Învățământul; și ajutam și Eforia prin învățământ universitar.

G-ral N. Stoescu: Are subvenții de aproape 90 milioane și pentru anul trecut, și pentru anul acesta, ceea ce face 180 milioane.

M. Antonescu: Să vedem ceea ce putem da.

Prin urmare, vineri vă rog să veniți și dvs. și cu propuneri precise, pentru ca, față de propunerile pe care le-a făcut dl. Burileanu, să-i răspundem. În orice caz, să nu discutăm prea mult, fiindcă Facultatea trebuie să-și înceapă activitatea și Eforia își face reparațiile. Trebuie ca săptămâna viitoare să terminăm chestiunea aceasta complex, să fie totul stabilit și în ce privește sumele care trebuiesc date. Pe dl. ministru de Interne îl rog să trimeată, chiar azi, dlui ministru de Justiție hârtia privitoare la situația de drept.

Mergem mai departe.

Ministerul Economiei Naționale: Notă în legătură cu acțiunile Societății Moroeni.

Rog pe dl. ministru de Finanțe ca să mă libereze pe mine și Consiliul de Miniștri de a discuta direct chestiuni de societăți, de acțiuni și altele ca acestea. În Consiliul Interministerial, vă rog să vă ocupați de toate aceste situațiuni, de toate acțiunile. Și rog pe dl. Dragoș să spună despre acțiunile ...

T. Dragoș: Nu știu despre ce este vorba.

M. Antonescu: Este vorba de chestiunea Grupului Union Lomaș.

T. Dragoș: Este o chestiune veche. Este o scrisoare veche în această privință.

M. Antonescu: Este o problemă foarte serioasă, care trebuie discutată și rezolvată. Nu trebuie să lăsăm la infinit camuflajul să continue și, când noi ne văităm

că n-avem cărbuni, ei să facă ceea ce vor. Am la ordinea zilei și cererea Ministerului de Interne și o serie de alte chestiuni, pe care le-am lăsat, în legătură tocmai cu sporirea producției de cărbuni. Noi nu putem lăsa masivul Lomaș fără soluție și ca Uniunea de Exploatare Forestiere din Geneva să dețină acțiuni pe care le putem lua noi.

T. Dragoș: Am raportul de expertiză, făcut la Societatea Moroeni, care s-a terminat acum; am un raport complex asupra situației.

M. Antonescu: Ca metodă: de acum înainte toate aceste chestiuni – românizare, capitaluri, acțiuni – să fie supuse Consiliului Interministerial, Delegației Economice. Acest consiliu interministerial discută din punct de vedere economic și financiar operațiunile, iar din punct de vedere al oportunității politice, în ședința de lucru pe care o am cu dl. ministru Fișescu, o dată pe săptămână, d-sa îmi arată chestiunea și stabilem principiile și oportunitatea politică a lucrului și limitele măsurilor pe care le luăm. Iar pentru actele mai importante, când este vorba de averi importante și de acte însemnate, de înstrăinare sau redobândire a patrimoniului național, este potrivit ca ministrul Economiei Naționale să înscrie chestiunea la ordinea de zi a Consiliului de Miniștri și să o prezinte chiar d-sa. Nu va face aceasta la fiecare ședință a Consiliului, ci la o lună și jumătate va prezenta o notă, urmând ca Consiliul de Miniștri să-i dea avizul asupra problemelor de principiu și asupra limitelor acestor participațiuni, pentru românizare sau soluții de ordin general.

Această metodă s-o adoptați de acum înainte.

Eu o aplic chiar acum asupra notei pe care am primit-o. Iată, am primit un proiect de colaborare și ajutorare tehnică, ce Șantierul Naval Galați urmează a încheia cu Uzinele „Hermann Göringswerke”, prin care se aduce la cunoștință, de secretarul general, că Consiliul Interministerial a aprobat acest contract, urmând a fi supus Consiliului de Miniștri.

Domnilor miniștri, între actele sincere pe care le fac, unul va fi și acela ca Consiliul de Miniștri să fie liberat de răspunderile de ordin tehnic. Noi stabilem principiile; tehnica realizării lor rămâne și aparține răspunderii Delegației Economice și ministrului Economiei Naționale. Acesta este lucrul normal, pe care trebuie să-l instituim, pentru că altfel facem un lucru nesincer. Toate actele, toate contractele, despre care se spune că sunt secrete, care au trecut prin Delegația Economică, cum să vi le mai aduc și să mă pun să vă citesc toate paginile cu tot felul de chestiuni tehnice, pentru ca apoi Dvs. – dl. prof. dr. Tomescu, profesor de medicină; dl. profesor Petrovici, filozoful nostru; dl. general Vasiliu, preocupat de ordinea publică și de măsurile militare – pentru ca apoi Dvs. să stați și să examinați aceste chestiuni și să vă angajați răspunderea și conștiința într-o problemă tehnică?! Este nesincer! Nu este potrivit!

Putem, cel mult, să cerem ca, la unele din actele mai importante, dl. ministru de Justiție să participe, sau să facem un Consiliu de Cabinet, la care, în afară de ministrul Economiei Naționale și de ministrul care cere un asemenea important contract, să vină și ministrul de Justiție, alături de ministrul de resort; sau, când interesează chestiunile militare, să vină și ministrul Armatei, și ministrul Înzestrării Armatei. Aceasta, da. Dar cum să trecem printr-un consiliu de miniștri asemenea probleme tehnice, pentru ca apoi el să-și ia răspunderea?!

Mă întorc la speță: nici nu trec chestiunea aceasta prin Consiliul de Miniștri, pentru că aseară am înștiințat pe dl. Guido Schmidt că cer revizuirea totală a contractelor Rogifer; că cer retragerea participațiunii germane din Întreprinderea

Rogifer; că voi discuta o simplă participațiune în Societatea de Exploatare, care va deveni o societate română, exclusiv; că colaborarea economică cu Germania se va așeza pe aceste baze: participațiuni în societățile românești aprobate de Stat, în limitele fixate de Stat și cu simpla participare în administrația societății, pe bazele codului de comerț și ținând seama de însemnătatea capitalurilor care participă; sau colaborare de ordin economic, de principiu, de la guvern la guvern, pe baza acordurilor economice.

Am discutat cu dl. Guido Schmidt; i-am arătat situația morală de neadmis, în care mă găsesc, după ce aceste contracte au fost încheiate sub o împrejurare politică, despre care i-am vorbit deschis – dl. g-ral Dobre a fost de față – și i-am vorbit cu aceeași limpezime cu care vă vorbesc dvs. astăzi. I-am spus: am încheiat contractele în împrejurările politice de atunci, și din punct de vedere economic am crezut că pot să dea rezultate. Știu că numai împrejurările de război au împiedicat Germania ca să facă din această colaborare o mare realitate economică. Dar, din nefericire, România este în această situație de inferioritate și într-o poziție morală grea, pentru că am susținut aceste contracte împotriva oricărei opoziții, și rezultatele lor nu sunt bune. Ele pot atinge și prestigiul Guvernului și colaborarea germano-română și Întreprinderea „Hermann Göringswerke”.

Această situație nu o las să continue.

Sunt cel dintâi angajat în această chestiune.

Țin să respect, cu onoare, răspunderile mele. Nu mi-ar rămâne, dacă această întreprindere ar continua să fie considerată că o necesitate, decât să trag consecințele pozițiunii morale în situația în care m-am pus, apărând o situație care n-a dat rezultate.

Am recunoscut că această colaborare și aceste contracte, înjghebate în ianuarie 1941, au servit Statul Român, liniștea Statului Român, viitorul Statului Român și au dat garanția colaborării germano-române.

Și pentru aceasta am spus dlui Guido Schmidt că îmi voi face onoarea și datoria, pentru că a slujit politica Statului Român acest acord, să propun Majestății Sale Regelui ca domnul Guido Schmidt să fie decorat. I-am spus acestea, realmente, așa cum în fața mea, cu aceeași sinceritate, domnul Guido Schmidt mi-a spus: „Vă asigur că cele dintâi elemente convingătoare ale regimului Mareșalului Antonescu, despre intenția lui sinceră de colaborare cu Germania – când Germania pregătea un război împotriva Rusiei și pozițiunile industriale din România nu-i puteau fi indiferente –; cele dintâi elemente convingătoare au fost date de aceste contracte. Dv. – politic – v-au servit enorm și nu aveți de ce să vă plângeți.”

I-am spus că sunt de acord, adăugând că de aceea am și semnat contractul – cu toate că nu era ideal – pentru ca contractul să servească Statul Român. De aceea: din momentul în care pot servi Statul Român, onoarea noastră și neamul românesc pe alte baze, am datoria s-o fac fără întârziere. I-am declarat că nu semnez contractul privitor la Șantierele Navale și nu-mi dau aprobarea până când nu este tranșată întreaga discuție. Am pus și problema colaborării la Reșița, și a renunțării la toate contractele, semnate în ianuarie-februarie 1941, pentru a stabili colaborarea cu Germania pe aceste baze: o participațiune industrială la Reșița, în cotele pe care le vom fixa – cu capitaluri germane, cu orice alte capitaluri – și cu reprezentarea acestor capitaluri așa cum este normal.

La „Rogifer”, a rămas să-i răspund dacă doresc rezilierea completă și desființarea totală a oricărei idei de colaborare germano-română; sau dacă primesc transformarea ei într-o participațiune germană la societatea de exploatare, numai prin transformarea societății de exploatare într-o societate română exclusivă, în care

capitalul german participă ca orice capital care poate lucra în țara noastră și într-o cotă care ar fi între 24-33% – mi s-a propus – iar „Hermann-Görings-Werke” renunță la absolut toate dispozițiile contractului și la orice cerere de opțiune și de cumpărare de fond a acestor întreprinderi, în favoarea Statului Român.

Pentru că – firește – am datoria ca să nu pun nici întreprinderile „Hermann-Görings-Werke” – despre care, cu aceeași obiectivitate recunosc că n-au putut folosi contractul din cauza greutăților războiului – nu le pot pune – mai ales când este vorba de colaborarea industrială germano-română – într-o situație peiorativă, de inferioritate, de incapacitate declarată public prin însăși recunoașterea sa și silirea Guvernului Român la aceasta, fiindcă împrejurările de război au dus la această consecință, deși intențiile au fost altele, așa cum o spunea domnul Guido Schmidt chiar aseară la ședința pe care am avut-o aseară cu domnia-sa, în prezența dlui g-ral Dobre.

Aceste lucruri le vom stabili pentru întreprinderile Șantierele Navale.

Cunoscând situația grea a Șantierelor Navale, discutând cu dl ministru Dobre, știind ceea ce mi-a spus dl ministru Păiș în privința nevoilor noastre și a dificultăților noastre, știind risipa îndrăzneată care a fost făcută acolo și aproape inconștiența cu care ne-am propus să ne facem mari întreprinderi de concurență industrială navală, cu oamenii nepregătiți pentru aceasta – rămâne de examinat dacă la Șantierele Navale este absolut indispensabil acest concurs tehnic.

Am pus problema unei participațiuni, și dl Guido Schmidt mi-a spus că Șantierele Navale sunt în astfel de condițiuni tehnice, economice și financiare, că chiar contribuția de ordin tehnic, pe care o dau ei, este o sarcină pentru „Hermann-Görings-Werke”, ci nu un privilegiu, pentru că: Șantierele au fost prost organizate, condițiunile de producțiune sunt foarte scumpe, încât o participațiune de fond, oricât de simbolică, de natură să ducă la conducerea tehnică în cadrele legii noastre, însă fără nici un alt acord, nu interesează.

Rămâne, prin urmare, să dăm hotărârea noastră asupra tuturor acordurilor.

Dacă dl ministru g-ral Dobre, care poartă răspunderea lucrului, și dacă dl amiral Păiș, care, de asemenea, are răspunderea militară și politică, cred că este necesar s-o anticipăm și să lăsăm să lucreze, înainte de semnare – eu n-am fost pentru semnarea acestor acorduri înainte de tranșarea definitivă a tuturor raporturilor dintre Statul Român și „Hermann-Görings-Werke” și toate întreprinderile care au încheiat convenții cu Statul Român – dacă dv. credeți altfel, vă rog să o spuneți.

G-ral Gh. Dobre: Să se termine întâi chestiunea cealaltă.

Contraamiral N. Păiș: Aprobăm ca imediat să se vină în ajutorul Șantierelor Navale, în mod tehnic.

M. Antonescu: Ce însemnează „imediat“?

Contraamiral N. Păiș: 20 zile.

M. Antonescu: Atunci: în 20 zile trebuie să rezolvăm problema.

Dacă mă duc la Berlin, nu mă întorc fără rezolvarea acestei probleme.

I. N. Fițescu: Șantierele Navale au un mare viitor; ele reprezintă o unitate industrială de primul ordin și cred că dl Guido Schmidt a exagerat atunci când a spus că nu-i interesează. Îi interesează foarte mult.

M. Antonescu: Îi interesează foarte mult. Nu-i interesează însă din punctul de vedere financiar, al cumpărării. Adică, dl Guido Schmidt spune: „Este o întreprindere care are atâtea datorii și comenzi, pe care nu le poate executa, decât cu un preț foarte scump.“

I. N. Fiñtescu: Nu ...

M. Antonescu: Poate că datele mele nu sunt complete. Dar, când o întreprindere ia un contract pentru 180.000.000 lei și-l lucrează pentru 400.000.000 lei ...

Contraamiral N. Păiș: Cel mai scump ...

M. Antonescu: ... și când o întreprindere are datoriile pe care le are aceasta și nu mai poate lucra chiar dacă are fondul industrial, instalații, din punctul de vedere al valorificării acestui fond eu găsesc o stare lamentabilă.

Dacă aveți dv., dle Fiñtescu, altă părere? ...

I. N. Fiñtescu: Sunt de acord cu dv., dar trebuie prezentată altfel problema.

M. Antonescu: Iată ce vă rog: prezentați-mi dv. situația, cu valoarea fondului industrial.

I. N. Fiñtescu: Fondul are o valoare foarte mare, iar sarcinile lui sunt foarte mici.

M. Antonescu: Să-mi arătați și contractele existente și sarcinile.

I. N. Fiñtescu: Trebuie să interesăm pe particulari. Capitalul particular s-ar putea interesa.

Contraamiral N. Păiș: Nu există.

I. N. Fiñtescu: Dați pe îndrumător la o parte și veți vedea cum vin particularii.

M. Antonescu: Vă rog să-mi arătați situația, cu valoarea fondului, veniturile, angajamentele, sarcinile directe și indirecte, contractele angajate pe un preț și care trebuie să fie executate pe alt preț și așa mai departe.

I. N. Fiñtescu: Germanii vor să vină la Șantierul Naval Galați, fără să aducă o contribuție financiară; ei vor să ia conducerea acestei întreprinderi, spunând că este vorba numai de o colaborare tehnică; însă colaborare tehnică cu un director nepriceput însemnează stăpânire asupra noastră; cu banii noștri, pentru că noi vom plăti.

M. Antonescu: Știu că dl g-ral Dobre nu poate fi partizanul unor formule de colaborare, în care noi să pierdem pozițiile. Din nenorocire, organizarea acestei instituții este într-un hal fără de hal.

Contraamiral N. Păiș: Nu mai merge.

M. Antonescu: Eu v-aș recomanda, dle ministru Fiñtescu, ca, împreună cu dl g-ral Dobre, dl contraamiral Păiș, și dl subsecretar de Stat Ghiolu, să luați în cercetare dacă contribuția capitalului românesc ar putea să amelioreze situația tehnică a acestei întreprinderi. Însă, dle Fiñtescu, de la 20 noiembrie 1940 și până astăzi, Guvernul Român are pe brațe Șantierul Naval din Galați; de la 20 noiembrie 1940 și până astăzi, endemic, sub o formă sau alta, s-a schimbat administrația, s-a schimbat conducerea, s-au încercat planuri financiare, dar problema rămâne aceeași.

Pe de altă parte, sunt o serie întreagă de lucruri în legătură cu această problemă. Se aduc acuzații absurde; și dv., dle ministru Bușilă, sunteți atacat că nu ajutați Șantierul ca să poată pune vase pe Dunăre.

C. Bușilă: Eu nu le-am împiedicat.

M. Antonescu: Știu, însă Direcția Construcțiilor de la dv. vrea să se transforme în direcție de șantier fluviale și navale.

C. Bușilă: Nu se dau credite.

M. Antonescu: Trebuie examinată problema în ansamblu și, dacă se poate, cu personalul românesc sau german, angajat fie și de la H.G.W., să venim cu o altă soluție de conducere decât aceasta a colaborării tehnice, s-o facem, dar nu ca să pierdem vremea, pentru că altfel răsturnăm complet Șantierul.

Vă rog să examinați și dv. această problemă, dle ministru Bușilă.

Contraamiral N. Păiș: Mai este și cazul șantierului de la Turnu-Severin.

M. Antonescu: La acela am făcut aluzie, când am vorbit de atacurile aduse dlui ministru Bușilă.

C. Bușilă: Eu voi cerceta această chestiune, dar nu pe baza situației șantierului de la Galați, care este complet dezorganizat.

Contraamiral N. Păiș: Acela nu poate fi bine organizat decât cu o colaborare străină.

C. Bușilă: Trebuie colaborare străină

I. N. Fințescu: Sunt de acord cu domnii miniștri Păiș și Bușilă, însă efortarea financiară ni se va cere tot nouă.

Contraamiral N. Păiș: La Șantierul Naval Galați este nevoie de colaborare străină.

M. Antonescu: V-am trimes chiar eu lucrurile privitoare la fabricarea de vase de ciment. Se studiază problema la Ministerul Lucrărilor Publice și la Subsecretariatul de Stat al Marinei. Este posibil ca, atunci când noi avem o industrie navală, întreținută cu atâtea sacrificii, să n-o punem în ordine?

Contraamiral N. Păiș: Șantierul Naval Galați n-au nici un inginer naval.

M. Antonescu: Desigur că în condițiile acestea nu se mai poate merge înainte. Dacă într-o zi am să merg la Galați, am să controlez la fața locului situația de la șantier. În orice caz, ceva trebuie făcut; nu se poate întârzia.

G-ral N. Stoenescu: Mai ales că după război va fi mare nevoie de tonaj.

M. Antonescu: Dar chiar de acum trebuie să lucrăm pentru sporirea mijloacelor noastre de transport.

Referatul Corpului Agronomic, privitor la înaintarea și pensionarea inginerilor și funcționarilor publici mobilizați.

Această lucrare trebuie s-o dau dlui g-ral Pantazi s-o examineze, pentru ca domnia-sa să vadă ce se poate face. Referatul a fost trimis Președinției și a fost pus la ordinea de zi a Consiliului de azi fără opinia dv. Vă rog să-l examinați dv., dle g-ral Pantazi.

Cum dl Mareșal este foarte rigid cu Armata însăși, cu avansările, recunoașterile de drepturi și alte măsuri de ordinul acesta, în raport cu lucrările existente, cred că și pentru recunoașterile de drepturi cuvenite rezerviștilor va fi tot așa de rigid. De aceea, este potrivit să nu luăm nici o măsură fără să consultăm și Ministerul Apărării Naționale, mai ales că în războiul trecut s-au făcut abuzuri cu gradațiile de război.

Raportul Decanatului Facultății de Medicină din București, privitor la fixarea numărului studenților în anul I de studii.

Chestiunea aceasta rămâne să fie rezolvată direct în conferința ce se va ține vineri la Facultatea de Medicină.

Cererea episcopului Wilhelm Staedel.

Domnule ministru Petrovici, chestiunea aceasta revine pentru a treia oară la Consiliul de Miniștri; eu am pus-o.

Domnul Mareșal Antonescu a promis un ajutor de 10.000.000 lei acestor episcopi. Ulterior însă s-au trecut în buget o serie întreagă de subvenții, iar acum se stăruie să dăm și subvenția din buget și această subvenție excepțională.

Se spune că în 1940 fostul guvern Gigurtu, printr-o hotărâre a Consiliului, a acordat Bisericii Evanghelice din România, pentru școlile ei, o subvenție extraordinară, în sumă de 100.000.000 lei.

Se spune în această cerere că dl Mareșal a recunoscut numai în principiu această subvenție și a ordonat, în toamna anului 1940, 20.000.000 lei, iar în mai 1941, 10.000.000 lei, prin Grupul Etnic German din România.

Eu am stăruit peste aceste 10.000.000 lei, pentru că Guvernul apucase să se angajeze în principiu.

După aceea, episcopul Staedel arată că la audiența care a fost acordată, i s-au promis 10.000.000 lei, din care 2.000.000 lei au fost ordonate imediat, iar 8.000.000 lei au rămas să-i fie plătite până la sfârșitul lunii.

Or, între timp, de la data când am făcut promisiunea și până când ar fi urmat să se plătească restul, subvenția a fost trecută chiar în buget.

I. Petrovici: În buget este trecută subvenția normală de 27.000.000 lei.

M. Antonescu: Care n-a existat mai înainte.

În orice caz, vă rog să-i spuneți dv. episcopului că Consiliul de Miniștri, examinând această cerere, a constatat că n-avem mijloace financiare pentru a spori subvenția bugetară de anul acesta.

Notă privitoare la situația juridică a cetății Râșnov.

Deși pare un lucru mărunț, eu dau această chestiune dlui g-ral Pantazi, pentru că d-sa, împreună cu dl ministru Petrovici – respectiv Comisiunea Monumentelor Istorice – să examineze întreaga problemă. Grupul Etnic a făcut o cerere, solicitând această cetate, ca monument german.

Mai întâi, această cetate a fost oferită Regelui Ferdinand, imediat după război, și Regele Ferdinand a lăsat-o pentru Armată, fără să fi prevăzut aceasta în testament sau în alte acte. Aceasta este situația.

În orice caz, rog Comisiunea Monumentele Istorice să se ocupe de situația juridică a cetății Râșnov, în care Ministerul Apărării Naționale vrea să facă un cămin pentru elevii liceelor militare în timpul verii.

Vă rog pe dv. să examinați chestiunea și să vedeți care este situațiunea, iar dacă Grupul Etnic va reveni, îi voi atrage atenția că această cetate a fost deja cerută de Armată și că în timp de război nu pot să renunț la un bun al Armatei, ca să-l dau Grupului Etnic.

I. Petrovici: Mie mi s-a comunicat, printr-un act oficial, că comuna Râșnov a cedat Ministerului Armatei în luna iulie această cetate.

M. Antonescu: Vă rog să examinați dacă și la Primăria Brașov – vă va ajuta și dl ministru de Interne – există un act prin care această cetate a fost oferită Regelui Ferdinand. Trebuie să fac cercetări și la Palat.

I. Petrovici: În tot cazul, este interesantă nota care mi-a fost dată mie de la Comisiunea Monumentelor Istorice și în care mi se spune că în luna iulie Consiliul Comunal al comunei Râșnov, compus din patru români și cinci germani, a cedat această cetățuie de la Râșnov Ministerului Armatei.

G-ral D. Popescu: Nu este tocmai așa. S-a făcut un proiect de decret-lege, acum, nu în iulie, pentru ca această cetate să poată fi utilizată pentru elevii de școală militară.

M. Antonescu: Astăzi cetatea este proprietatea comunei Râșnov.

G-ral D. Popescu: Comuna nu este în stare s-o îngrijească și de aceea se dărapănă.

M. Antonescu: Notă referitoare la activitatea în domeniul apărării pasive a prefectilor, primarilor și pretorilor, în ținuturile recucerite.

Dl g-ral Jienescu atrage atenția că prefectii, primarii și pretorii n-au fixate în bugete sumele necesare apărării pasive și nu se interesează de dotarea cu materiale și n-au înființat birouri de apărare pasivă la prefecturi.

G-ral D. Popescu: În ținuturile recucerite.

M. Antonescu: Consiliul de Miniștri hotărăște să se aplice și acolo aceleași măsuri ca și în Vechiul Regat și roagă pe dl ministru de Interne să comunice această hotărâre și să vegheze la îndeplinirea ei și pe teritoriul Basarabiei și Bucovinei.

Notă privitoare la întreruperea lucrărilor de infrastructură din cauza scumpirii materialului și mâinii de lucru.

Dl g-ral Jienescu ne arată că sunt o serie de lucrări de infrastructură, care, deși începute în 1939 și 1940, n-au fost terminate, scumpirea materialelor și a transporturilor neputând să îlesnească acest lucru. După multe insistențe, în februarie 1942 a apărut decretul relativ la revizuirea contractelor. Întrucât acest decret a fost inoperant, Ministerul, în colaborare cu reprezentanții întreprinderilor, a dispus studierea acestor contracte.

Nici până în prezent n-a apărut acest decret.

C. Bușilă: A apărut.

M. Antonescu: De ce a întârziat atât de mult, dle ministru?

C. Bușilă: A stat aici mult.

M. Antonescu: Președinția, întotdeauna!

Domnilor miniștri, am lucrat ieri, marți, toată ziua. Am stat până la 11 la Președinție; am primit diplomați; am fost apoi la dl Mareșal; am lucrat apoi până la patru jumătate azi dimineață și la ora opt jumătate am lucrat alte chestiuni; am primit iar, am făcut alte lucrări și la zece jumătate am avut un prim Consiliu, o Conferință cu chestiuni de organizare, și după aceea am intrat la acest Consiliu. Dar, cu toate acestea, nu este pe biroul meu o singură hârtie, domnilor miniștri.

C. Bușilă: N-am spus că este la dv. Sunt două lucruri aici. Proiectul a fost adus pe biroul dv. și a rămas ca să fie iscălit. A ieșit acum.

M. Antonescu: Da, a și fost publicat.

Mergem mai departe.

Subsecretariatul de Stat al Românilor:

Notă referitoare la românizarea vieții economice

Dl ministru Dragoș mi-a înaintat un studiu cu privire la românizarea vieții economice. D-sa face o serie de propuneri, care poartă asupra unor măsuri de ordin economic; propune unele modificări de legislație, ca să asigure dreptul de asociere sau să-l desființeze pentru anumite categorii de activități, pentru a evita în românizare și lichidare degrevarea imobilelor sau a bunurilor comerciale industriale evreiești de sarcinile lor anterioare. Este o serie întreagă de lucruri în această direcție.

Rog pe dl ministru Dragoș – de aceea am și pus chestiunea aceasta la ordinea de zi a unui Consiliu de Miniștri, fiind și de acord în principiu cu necesitatea de a face un proiect de lege, care să sistematizeze românizarea, mai ales în viața economică – să

termine lucrarea d-sale, fiindcă, întâi, cred că trebuie stabilite o serie de premise economice, ținând seama de structura capitalului. Prin urmare, dle Dragoș, trebuie să terminați lucrarea privitoare la structura capitalului.

Nu putem trace la o politică de românizare, la o schimbare a condițiilor de românizare, înainte de a ști care este această poziție a capitalurilor, fiindcă altfel lucrăm în abstract și riscăm să organizăm camuflajul sau să luăm măsuri incomplete. Prin urmare, la 1 octombrie să fie terminată această lucrare și, până atunci, împreună cu industria și comerțul, vă rog să cercetați posibilitatea, cu Banca Națională, pentru finanțare și să vedeți posibilitățile noi de finanțare și, la Consiliul Interministerial, cu dl ministru Fițescu, să discutați chestiunea aceasta, urmând ca să nu trecem la proiectul de lege modificator decât după ce vom cerceta și vom cunoaște structura capitalurilor și a societăților așa cum există astăzi, – deși coeficientul de camuflaj rămâne încă important.

T. Dragoș: În permanență sunt confiscări și condamnări.

Studiul, pe care vi l-am dat, vă mai trebuie?

M. Antonescu: Studiul rămâne la mine.

Mergem mai departe.

Institutul Național al Cooperăției:

Adresă privitoare la distribuirea mașinilor agricole, ce urmează să sosească din Germania.

Gh. Minescu: Sunt 800 tractoare, care trebuie să sosească din Germania.

A. Pană: Este pusă în Consiliul Interministerial.

M. Antonescu: Merge la Delegația Economică chestiunea aceasta.

Trebuie să veghem ca să se aducă tractoarele.

Rog pe dl ministru Fițescu, pe dl ministru Pană și pe dl Mares, președintele Sindicatului Agricol, să studieze formarea unor societăți de exploatare industrială. Am discutat problema, de aceea am și pus-o la Consiliu. Nu mai continuăm distribuirea acestor tractoare, pentru a le risipi individualist, pe întinderea țării. Vă rog foarte mult ca să examinați dv. problema și să vedeți posibilitatea constituirii unor societăți de exploatare. Sunt studiile deja făcute. Le-am discutat în Consiliile de Miniștri de două, trei ori. Rog să se trimeată dlui ministru Fițescu și dlui ministru Ghiolu dezbaterile anterioare ale Consiliilor de Miniștri asupra acestei probleme.

Rog ca, în Delegația Economică, să țineți seama de acest punct de vedere și de la acesta să plecați, fiindcă aceasta este o bază a reorganizării și de ordin agricol și a colaborării cu marea proprietate.

Cabinetul Militar al Conducătorului Statului:

Notă referitoare la mărirea rației de grâu și ridicarea disponibilului de la producători.

Aceasta v-o las pentru Delegația Economică, pentru ca s-o examinați dv.

Sunt o serie de plângeri, pe care le semnaleză Ministerului de Interne, pe care le-a constatat și Subsecretariatul de Stat al Aprovizionării; sunt și unele propuneri. Recent chiar am avut unele. Azi noapte am citit informații în același sens. V-aș ruga să citiți toate informațiile asupra situației, dle Fițescu, mai ales după cele ce s-au petrecut la grâu, și să vedeți dacă este cazul să se mărească cantitatea la grâu.

Tot în Delegația Economică s-au fixat definitiv cotele pentru însămânțări pe țară. Fixați cote mai mari de însămânțări ...

A. Pană: Suprafețe?

M. Antonescu: Nu!

A. Pană: De semințe?

M. Antonescu: Da.

... chiar dacă în programul pe care îl vom realiza în toamnă și în primăvară, vom reduce din cote, pentru ca aprovizionarea să nu sufere și nici să nu avem la export probleme noi.

I. N. Fițescu: Nu se ajunge la rezultat, la prețul pâinei și compensarea lui prin taxe. Este o dificultate în ce privește plata grâului, din cauză că diferența trebuie completată prin rezultatul unor taxe la export.

M. Antonescu: Chestia taxelor îmi vine prin Legația Germană, Legația Italiei, Legației Croației.

Dle Fițescu, sunt de acord că soluția nu este ideală, aceea de a păstra prețul pâinei la 14 lei. Dar nici nu pot, în mod oficial, când Guvernul n-a sporit salariile, când muncitorii n-au centre de aprovizionare, nu pot în această situație ca și pentru acest articol esențial, să aduc sporiri, chiar dacă de pe urma lui profită și alții. Nu este drept, nu este moral ca noi să spunem funcționarului, muncitorului, familiei mobilizatului – și sunt sute de mii de familii de mobilizați, cu copii lor – nu se poate să le spunem la 800.000 familii de mobilizați, la 700.000 familii de muncitori, la 400.000 de funcționari, dacă socotim și administrația locală și funcționarii particulari – nu se poate să le spunem acestora: pentru că eu vreau să plătesc marele proprietar, pentru că vreau să plătesc pe negustori, plățiți și dv. Discriminare, în practică, pentru pâine nu se poate face. Puneți contribuții pe anumite categorii, dacă vreți; înființați taxe speciale la export. Pentru unele articole, mi s-a semnalat că taxa de export este de sută la sută.

I. N. Fițescu: La fasole ...

S. Ghiolu: Nu s-a dat la export.

G-ral N. Stoenescu: Este 200.000.

M. Antonescu: Examinați chestia dv.

În nici un caz nu sunt de părere să revenim asupra prețului pâinii!

Dacă s-ar face ridicarea prețului pâinii odată cu sporirea salariilor, a pensiilor, a ajutoarelor pentru mobilizați, ar avea atunci o bază morală; dar, ca astăzi să facem acest lucru, domnilor miniștri, aceasta nu se poate. (Aprobări).

Eu nu-l fac pentru nimic în lume!

G-ral D. Popescu: Este foarte riscant.

M. Antonescu: Dar chiar ca pozițiune morală: nu putem face acest lucru.

Regimul Mareșalului Antonescu este un regim de mituri. Nu trebuie să ne jucăm cu sensibilitatea populară. Noi nu suntem ca un regim politic, care face greșeli, care poate fi atacat de un adversar, care răspunde adversarului; pleacă unul și vine altul. Nu. Regimul Mareșalului Antonescu este un regim care trăiește prin încredere, prin atitudinea morală pe care se reazemă și nu putem să ne jucăm cu aceasta, să ne arătăm indiferenți la elementele de rădăcină morală, pe care ne rezemăm.

Examinați dv. chestiunea și vedeți dacă aveți altă posibilitate. Dacă nu, eu spun Germaniei și Italiei:

„Regret, dar nu pot să răstorn Țara Românească pentru câteva vagoane de fasole!...”

A. Pană: Nu se vaită nimeni dintre producători pentru taxele de export. Ceea ce constituie o greutate, este faptul că nu se acoperă diferența de preț la grâu pentru morari; morarii cumpără grâu cu un anumit preț și trebuie să vândă făina cu un alt preț, care nu acoperă cheltuielile. Foarte mulți dintre acești morari și-au epuizat puterea financiară. Trebuie acoperită o diferență de circa 60.000 lei la vagonul de grâu.

M. Antonescu: La Delegația Economică veți studia problema aceasta. În ce privește contractele anterioare și instituirea unor taxe, s-au și luat unele măsuri de exonerare, ceea ce arată toată bunăvoința și înțelegerea noastră.

Oficiul de Control și Anchete de la Președinția Consiliului:

Nota din 29 august a.c., cu rezoluția dlui Mareșal Antonescu, privitoare la suprimarea registrelor și formalităților administrative inutile.

Rog pe dl ministru de Interne să pregătească circulară, prin care să atragem atenția că vom pedepsi pe funcționarii care continuă acțiunea de paperaserie.

Folosesc acest prilej – și de aceea am și înscris această chestiune la ordinea de zi a Consiliului de Miniștri de astăzi – ca să vă spun că dl Mareșal Antonescu, prin mine, exprimă dlui Strihan scuze, pentru ceea ce a fost o adnotare pe o notă prezentată de Cabinetul Militar și care trebuia să fie transmisă sub formă de rezoluție privitoare la normele de desființare a registrelor – atât și nimic mai mult – și trebuie să fie transmisă secretarilor generali nu nota, ci numai rezoluția privitoare la măsura luată și, firește, în cadrul unor principii diriguitoare, iar nu ca o operă negativă și de popularitate a rezoluțiilor domnului Mareșal Antonescu, mai ales că dl Mareșal și-a exprimat o indignare față de o situație foarte locală.

Domnul Mareșal Antonescu a aflat că această notă, care trebuia să fie comunicată dlui Strihan, personal, și nicidecum adusă la cunoștința altora, a ajuns să circule la toate ministerele, la toți secretarii generali, pentru ca dl Strihan să-și piardă complet autoritatea față de chiar propriul său secretar general, pe care l-ar chema să-i dea dispoziții.

Domnul Mareșal a pus următoarea rezoluție: „Ce face domnul Strihan? Acesta este rostul său. Altfel a luat banii degeaba“.

Și adaugă pe urmă, fără însă ca să se raporteze la dl Strihan, ci ca un simplu principiu general:

„Decât banchete și discursuri, mai bine treabă“.

„Eu, în doi ani, n-am dat un banchet; n-am participat la nici un banchet și nu am tolerat nici un discurs. Să se termine total și definitiv cu politicianismul și cu balcanismul. Cine nu poate să se adapteze noului ritm și regim este mai de dorit să plece singur“.

Domnul Mareșal Antonescu n-a vrut să-l vexeze pe dl Strihan și mi-a spus că îi va comunica personal regretul său asupra acestei rezoluții, care era în legătură cu ceea ce a găsit într-o comună: 217 registre trebuiau să fie ținute pentru informarea autorităților.

Ca unul care am acest obicei, oricât ați crede altfel – și nu știu dacă o credeți altfel – de a apăra întotdeauna, ca propria mea mândrie, mândria și răspunderea oricăruia dintre colaboratorii noștri și din membrii Guvernului, eu personal l-am rugat pe dl Mareșal Antonescu pentru aceasta, d-sa fiind indignat când a aflat că această rezoluție a circulat la toți secretarii generali din București; și, firește, m-a autorizat ca

să dau o notă informativă, în care să lămuresc că aceasta era o simplă notă, care nu se adresa personal, ci care era ca urmare a unei situații grave, pe care o constatase dl Mareșal într-o administrație, notă care nicidecum nu avea caracterul de circulară, pentru că, realmente, în fața unei asemenea rezoluții, nu-i rămânea dlui Strihan decât să se retragă; și eu sunt cel dintâi care aș fi subscris la această atitudine.

G-ral D. Popescu: A vrut s-o facă; l-am oprit eu.

M. Antonescu: Știu. Dl Mareșal Antonescu n-a vrut să-l vexeze pe dl Strihan. Îmi fac datoria să-i exprim – o va face și domnul Mareșal, ca față de un colaborator și membru al Guvernului – să-i exprim regretul că s-a putut da o asemenea interpretare unei rezoluții.

G-ral D. Popescu: Dl Mareșal l-a chemat pe dl Strihan azi dimineață.

M. Antonescu: Știu. Îmi pare bine că astfel dl Strihan poate să-și dea seama personal de acest lucru.

În ceea ce privește chestiunea discursurilor și a banchetelor.

Este adevărat că, în principiu, nu este bine să facem banchete; și nici n-am făcut. Eu, în doi ani, am participat la câteva mese, fiind invitat de miniștri străini. Anul trecut, deși ca ministru de externe sunt obligat, n-am participat la nici o masă și am dat o singură masă Guvernului anul acesta, într-un moment când vroiam să restabilesc liniștea, pentru că erau atâtea zvonuri în București despre remaniere, încât se putea, realmente, ca și membrii Guvernului, care nu mai luaseră contact nici cu dl Mareșal, nici cu mine – și care probabil că se găseau într-o poziție de mândrie personală – puteau să creadă că, realmente, aceste zvonuri au o bază serioasă.

I. Petrovici: La masă au fost și mai alarmați decât înainte de masă. (Mare ilaritate).

M. Antonescu: Am auzit că, după aceea, rezultatul a fost că n-au crezut. (Ilaritate).

Indiferent dacă și mesele viitoare vor ajunge să alarmeze, vă anunț că consider de datoria mea ca, de acum înainte, să avem o masă pe lună, împreună, când să putem trăi un moment și ca oameni, care astfel își schimbă gândurile împreună. Și aceasta să facem într-o zi când avem convocat Consiliul, pentru ca, cel puțin, să am politetea de gazdă atunci și să termin Consiliul mai devreme.

În ceea ce privește discursurile, într-adevăr, dl Mareșal Antonescu a fost întotdeauna de această părere și aceasta mi-a creat și mie greutate: s-a putut crede că, dacă am vorbit, a fost dintr-o dorință a mea. Dar sunt împrejurări când detest că sunt ministru al Propagandei Naționale, trebuind să vorbesc la anumite ocaziuni; și detest să vorbesc la orice ocaziuni, fiindcă aș prefera să vorbesc ca să spun lucruri care să rămână o poziție de angajament și care să însemneze, realmente, o contribuție de principii.

Dl Mareșal Antonescu însă nu autoriză pe nimeni din membrii Guvernului să angajeze Guvernul – decât pe mine. Și, când am discutat acest lucru – și am folosit ocaziunea acestei rezoluții, pentru ca să încerc să schimb această situație, care mie îmi este, mai înainte de toate, dezavantajoasă – dl Mareșal a menținut principiul și mi-a spus: „Comunicați scuze pentru această rezoluție, dlui Strihan; mențin interdicția banchetelor; nu este nimeni autorizat să facă declarații decât dlui Mihai Antonescu.“

Firește că și domnul Mihai Antonescu – după ce a avut anul trecut obligația ca să lămurească, și din motive de politică internațională, orientarea guvernului, fiindcă se

spuneau despre intențiile noastre multe – de acum înainte, dl Mihai Antonescu vă va face cea mai bună companie și nu va vorbi decât din ce în ce mai rar, pentru că s-au arătat o serie întreagă din preocupările Guvernului și acum trebuie să trecem la contactul direct cu grupurile organizate.

Că trebuie să arătăm unele puncte de vedere generale și de tehnică ale Guvernului, aceasta este inevitabil; și rezoluția aceasta nu poate să însemneze decât evitarea unei obsesii de discursuri sau ținerii de discursuri goale, de vorbe fără însemnătate, care să nu constituie un angajament tehnic al Guvernului.

I. Petrovici: Dar sunt situații în care ai rămâne un fel de grosolan, dacă n-ai ține un discurs.

Iată, când am fost la Odessa, am vizitat și Universitatea de acolo, iar rectorul mi-a ținut un discurs. Ce ar fi însemnat dacă nu i-aș fi răspuns nimic.

I. N. Fișescu: Știa că nu avem voie ...

I. Petrovici: Sper că dl Fișescu va folosi această reflecție și pentru ceilalți.

G-ral C. Pantazi: Să nu se publice de presă.

I. Petrovici: Aceasta, da.

M. Antonescu: Pe dl ministru Fișescu și pe dl ministru Ghiolu, îi rog să-mi arate situația posibilităților eventuale de export – nu numai pentru germani – și articolele de export; fiindcă, dacă merg în Germania, probabil voi întreba ce putem da în schimbul cererilor pe care le facem. Dar, pentru că în ultima vreme vin la mine o serie de cereri și, conform principiului pe care l-am stabilit, de a face angajamente, dar pe baza posibilităților noastre, arătate de dv., vreau să știu ce pot răspunde la asemenea cereri viitoare. Așa, de exemplu, vin bulgarii – informez pe dl ministru Fișescu, în afară de nota pe care mi-a dat-o, despre ceea ce puteam obține – și am obținut 500.000 piei de miel; s-a cerut petrol în schimb. Domnul ministru Fișescu să nu uite că avem de încasat de la bulgari 860.000.000 lei; am mai luat 20.000.000 lei pentru societățile comerciale; 350.000.000 lei vor fi imediat plătiți, iar restul va trebui să fie plătit. Ceea ce înseamnă că trebuie importate mărfuri în afară de acordul de clearing și de acordurile economice existente; vor fi importate mărfuri pentru acoperirea acestei sume.

S-au făcut propuneri pentru 100 automobile, din care 50 cu cauciucuri; și am mai primit propuneri pentru 500 vagoane de floarea-soarelui și, dacă se poate, pentru ceva porumb. La aceasta nu mi-am dat nici o acceptare. Să ni se dea chiar aur și devize pentru cele 500 vagoane de floarea soarelui, datorate conform consecințelor acordului de la Craiova. Mi se fac propuneri pentru 500 vagoane de porumb, dar nu le-am acceptat, considerându-l necesar pentru producția noastră.

În mare, vă rog, dle Fișescu, să examinați chestiunea aceasta și să vedeți dacă este de primit aur sau devize, sau dacă este mai folositor pentru noi să primim mărfuri, și care anume mărfuri. Să-mi comunicați lucrul acesta, pentru că în acest cadru și indiferent de angajamentele de petrol, de livrările de petrol și piei, voi pune problema schimburilor cu Bulgaria și voi trata cu domnul Filoff, personal, sau prin intermediul ministrului bulgar.

Altă chestiune, în afară de ordinea de zi:

Crucea Roșie cere ca să acordăm anumite scutiri de taxe vamale și timbru pentru trimiterea de ajutoare, alimente și îmbrăcăminte, destinate populației civile din teritoriul ocupat. Este chiar o corespondență de la Geneva în acest sens, din care rezultă că România este singurul Stat care n-a acordat vreo scutire în această direcție.

Cred că în ceea ce privește transportul, socot că pentru tranzit trebuie să nu facem nici o dificultate. De asemenea, în ceea ce privește importul: să scutim de taxe, orice fel de taxe de vamă, cu condiția controlului vamal, pentru a se vedea dacă lucrurile acestea sunt destinate ajutorării; ele să fie supuse unui control exercitat de Guvern. Pentru export, nu putem aproba decât de la caz la caz, ținând seama de calitate, de scopul și de destinația mărfii.

Acestea cred că trebuie să fie principiile pe care să le aplicăm în materie, dacă sunteți de acord și dv. să adoptăm aceste înlesniri. (Aprobări)

Altă chestiune, tot în afară de ordinea de zi:

Domnul Mircea Niculescu a comunicat de la Paris că Guvernul Francez nu-și poate lua angajamentul de a găsi materii prime corespunzătoare comenzilor române, nu poate garanta aceasta; și nu poate pune la dispoziție credit de 800.000 franci. Pentru evitarea dificultăților, propune trimiterea de vapoare la Constanța, stocări de petrol în România, mai curând în petrol, și roagă să i se trimeată instrucțiuni.

Referitor la posibilitatea de a înlocui petrolul cu alte măsuri disponibile, d-sa n-a luat nici un angajament. Vă rog să examinați și această chestiune, domnule Fițescu.

Cu Elveția am încheiat un protocol, conform căruia ne-am raportat pentru anul 1943 la 185.000 tone, care ne vor putea fi livrate în cursul anului, de acord economic, curent. Dacă credeți că, cu francezii, se poate proceda la fel, ca să obținem un cont de credite, vă rog să faceți propunerile dv. și să le comunicăm la vreme, fiindcă dl Mircea Niculescu așteaptă răspuns.

G-ral N. Stoescu: Partea cea mai gravă este că nu-și ia angajamentul Guvernul Francez să procure materii prime.

M. Antonescu: Aceasta trebuie văzută. Atunci nici noi nu ne putem angaja la politica de stocaje și nici la angajamente de privilegii, pentru că n-are nici un sens.

Domnilor miniștri, o chestiune cu care sunt în fiecare zi asaltat – și dl Mareșal Antonescu și eu – este chestiunea expatrierilor de evrei.

Sunt o infinitate de cereri. Dl ministru Neubacher mi-a trimis chiar – ceea ce nu știu dacă este o procedură regulată – mi-a remis o atragere de atenție: că o serie de vase fluviale și maritime ar fi pregătite în porturile Brăila și Galați – sunt arătate și vasele – ca să transporte evrei în Palestina și că aceste vase sunt întrebuințate de români și germani pentru ducerea în comun a războiului. Se cere ca să se împiedice de Guvernul Român plecarea acestor vase.

Domnilor miniștri, v-o spun deschis: dl Mareșal, eu însumi, nu suntem împotriva plecării evreilor din țară. Ținând seama însă că plecarea acestor evrei este o excepție de la o serie de stări internaționale, mi-am luat răspunderea și am negociat și am făcut ca să nu am nici un fel de obstacol la această posibilitate.

Însă, firește, aceste transporturi de evrei nu trebuie să împiedice transporturile cu caracter economic, aceasta în primul rând și, în al doilea rând, ele nu trebuie să se transforme într-o întreprindere de emigrație nepotrivită și de furnizare de elemente de propagandă împotriva noastră și, în al treilea rând, nu înțeleg ca această emigrație să fie făcută fără o însemnată contribuție pentru Statul Român.

Știu că vor fi unii care vor specula această politică liberală a Guvernului Român. Nu vreau să se plătească în bani, ceea ce Guvernul Român va trebui să arate ca poziție a sa ferm și de principii generale, care îl privește; dar, dacă primesc propuneri, în care se oferă milioane și sute de milioane Guvernului, eu vă mărturisesc că nu mă simt deloc obligat să le refuz, drept condiții a acestor expatrieri de evrei.

Și, domnilor, am primit o propunere prin Centrala Evreilor, în care se oferea să se dea 12.000.000 lei Consiliului de Patronaj ...

G-ral C. Vasiliu: Este alta, cu 100.000.000 lei.

M. Antonescu: ... 3 milioane lei pentru Spitalul Prefecturii de Poliție, 3 milioane pentru Centrala Evreilor, 5.280.000 lei pentru Ministerul Afacerilor Interne ...

G-ral C. Vasiliu: Fiecare cu cota lui. (Ilaritate).

M. Antonescu: Pentru 132 emigranți.

Contraamiral N. Păiș: Numai Marinei nu-i dau nimic. Să le cerem să mărească numărul emigranților. (Ilaritate).

M. Antonescu: Sunteți pe loc satisfăcut, dar iată ce aş propune: Oficiul Român de Import și Aprovizionare – nu știu dacă este o aprovizionare acest export de evrei – propune să se dea Consiliul de Patronaj 200.000.000 lei pentru 2000 emigranți evrei.

Toate acestea arată un lucru: că circulă pe piață sute de milioane lei și, din nou, în mod imoral, se găsesc întreprinzători de afaceri inavuabile, care să speculeze instinctul de viață și teama unora și, pe de altă parte, greutatea de transport de astăzi.

Nu vreau să reluăm experiența „Struma“, împotriva căreia am fost, pentru că, în acel moment, nu exista nici un fel de garanție – nici cele pe care le-am obținut eu – în ceea ce privește libertatea de tranzit: cei care plecau în Turcia n-aveau viza turcească. Am atras atenția atunci, ca ministru al Afacerilor Străine, că emigranții se supun eventualității să fie aruncați înapoi. Nu s-a ținut seama de recomandarea mea, emigranții au fost trimiși cu vaporul, însă în loc să fie trimiși la viață au fost trimiși la moarte, și au plătit și scump pentru aceasta.

Eu cred că este moral ca Statul să interzică expatrierea evreilor; este poate normal. Ca Statul să admită expatrierile de evrei în anumite condițiuni, este sigur normal, dar ca Statul să lase pe cineva să joace între interzicerea expatrierilor și expatrierile cu anumite condițiuni, nu sunt de acord.

De aceea, rog pe dl g-ral Vasiliu ca, împreună cu domnul contraamiral Păiș și cu dl profesor Vântu, consilier al Ministerului Afacerilor Străine, și cu delegatul Centralei Evreilor, să examineze toate propunerile care au fost făcute, toate taxele care pot să fie cerute, care sunt organele și care sunt posibilitățile de aplicare ale unor măsuri în această privință, fără să se folosească mijloacele pe care, cu siguranță, le folosesc acești domni particulari, care speculează instinctul de viață și greutatea de astăzi ale evreilor.

Pe de altă parte, vă atrag atenția că s-a propus Centralei Evreilor că cei care pleacă să spună că n-au nici o pretenție pentru bunurile expropriate în România. Dacă se face o declarație și se propune acest lucru, chemați și pe dl Dragoș, ca să nu facem un lucru imoral sau nereserios și nici un lucru fără o valoare juridică. Dacă se declară că s-au primit unele rente sau se admite că plata unora din aceste cote, care ar fi fost făcută, să fie socotită ca o despăgubire pentru exproprierile efectuate, considerate ca atât la sută și prin aceasta s-ar stinge drepturile de despăgubire pentru exproprierile făcute, foarte bine. Dacă nu, într-un Consiliu viitor vom lua o hotărâre.

Și acesta nu este un lucru care să circule pe piață, ca o marfă în dauna prestigiului Guvernului și a regimului aplicat evreilor. Noi trebuie să punem ordine. Eu am pus problema aceasta în Germania și acolo am fost rugat ca ceea ce facem să comunicăm, pur și simplu, hotărând ceea ce credem, dar să nu dăm impresia că Statul Român organizează el exoduri, care se fac și în condiții imorale și foarte dezavantajoase.

Când am ajuns să obțin acest lucru, este lipsit de sens ca Guvernul Român să facă lașități. Nu-mi iau răspunderea unui transport ca să câștig eu și să las pe toți pirații tuturor vremurilor să profite ei.

Pe de altă parte, mi s-a atras atenția că chiar în transporturile din Capitală ale evreilor, care au plecat cu trenurile și care au fost trimiși, fiindcă erau comuniști sau fiindcă ceruseră să plece în Rusia, au fost detestabile. Delegatul Serviciului Secret German mi-a atras atenția că s-ar fi luat fotografii, care ar putea să servească unei propagande împotriva noastră, ca o perspectivă ostentativă și barbară a felului cum s-ar fi organizat aceste transporturi.

Ca să luăm măsuri împotriva evreilor atât cât credem și așa cum credem, nu interesează pe nimeni decât pe noi; ca să nu facem o propagandă împotriva metodelor noastre de organizare, vă rog să luați măsuri să nu se mai petreacă.

G-ral C. Vasiliu: În loc de 600 evrei, au plecat numai 400, deci au călătorit foarte comod. Au avut și două vagoane sanitare. Dar colonelul german de la Serviciul Secret este cam supărat pe mine; i se pare că nu-i dau destulă considerație.

M. Antonescu: Mi s-a spus că s-a afirmat că toți evreii care au plecat au avut aprobarea Președinției.

Contraamiral N. Păiș: Dv. ați aprobat Societății „România“ să organizeze un transport de evrei cu 3 barcazure. Au plecat două și a mai rămas să mai plece unul.

M. Antonescu: Eu am aprobat „României“? Eu sunt un om lucid, muncesc zi și noapte, dar îmi păstrez încă memoria. Am spus că Ministerul Propagandei având unele acțiuni ale Societății „România“ ...

Contraamiral N. Păiș: A aprobat Ministerul de Interne.

G-ral C. Vasiliu: Pe baza aprobării Președinției.

G-ral D. Popescu: Nici Ministerul de Interne n-a aprobat.

M. Antonescu: Dacă dau o aprobare, eu o dau în văzul lumii, pe principii stabilite și fără nici un fel de ezitare. Apoi o comunic, ca o hotărâre a noastră. De ce să se discute atunci că aprobarea a dat-o Președinția Consiliului sau Siguranța Generală?

G-ral C. Vasiliu: Aprobarea este dată cu toate formele legale.

Contraamiral N. Păiș: Societatea „România“ a făcut o cerere la Marină, întrebând dacă poate utiliza două barcazure pentru transportul de evrei. Luând informații de la Comandamentul Marinei că aceste barcazure nu sunt utile transporturilor militare, pe baza aceasta, am aprobat cererea.

M. Antonescu: Prin urmare, dv. sunteți autorul.

Contraamiral N. Păiș: Am avut dezlegarea domnului Mareșal.

M. Antonescu: Câștigă alții astfel sute de milioane lei și nu câștigă nimic dl ministru de Finanțe, căruia dv. îi cereți atâția bani!

Contraamiral N. Păiș: Într-un barcăz de acesta nu pot să plece decât 10-12 inși.

M. Antonescu: Domnule ministru Petrovici, ați trimis un decret pentru reintegrarea lui Vlădescu în postul de conferențiar la Istoria Românilor.

I. Petrovici: Decretul e trimis mai de mult. Acum, Vlădescu a murit.

M. Antonescu: De morți se spune numai bine, dar despre un universitar nedemn trebuie să se spună tot răul pe care l-a provocat.

Nu mă conduce nici un sentiment personal, dl Dragoș știe că am pledat, cu înverșunare, împreună, fără să luăm un ban onorar, ca să apărăm prestigiul Universității

și hotărârea ministerului. Un om care a fost reclamat la Parchet pentru fals de polițe, rămăsese, printr-un privilegiu datorit unei dispute între Iorga și Giurescu, încă în Universitate. Comisia de disciplină și Senatul Universitar l-au scos.

După cinci ani, dle Dragoș, în procesul în care noi am pledat împreună, Curtea de Casație, pentru un viciu de formă – că Comisia de disciplină a Universității n-a respectat oricare formă – reintegrează pe un ticălos, nedemn să poarte numele de profesor universitar, și în fața morții căruia nu mă simt obligat să-l calific altfel, pentru că un profesor care semnează fals pe polițe și care ajunge să fie reclamat de ceasornicar la Universitate, că nu-și plătește ceasornicele, n-are ce căuta în Universitate.

I. Petrovici: Aceasta era înainte de moartea lui. Acum chestiunea nu mai prezintă nici o importanță.

M. Antonescu: Iată de ce am pus problema: Curtea de Casație poate să treacă peste autonomia universitară, care a fost consacrată prin lege, și să reintegreze în Universitate pe un profesor pe care noi l-am descalificat ca nedemn? Acest lucru nu poate fi posibil. Universitatea trebuie să-și îndrepte formele; Ministerul Culturii Naționale poate să-și refacă deciziile, dar când Magistratura este geloasă de independența ei să dea voie și Universității – și aici vorbește nu vicepreședintele Consiliului de Miniștri, ci universitarul – să fie geloasă de mândria ei și Justiția să nu repună în Universitate pe acela pe care Universitatea îl găsește nedem.

Îți amintești, dle Dragoș, că atunci, în fața Curții de Casație, eu îmi terminam pledoaria mea astfel: „Facultatea, ca și Magistratura, trăiesc prin prestigiul lor moral. Universitatea este o casă curată. Se întâmplă uneori ca geamurile să rămână deschise și pe fereastră să intre gunoaie în Universitate. Și când Universitatea și-a făcut datoria și a aruncat gunoiul, care intrase în casa ei pe această cale, nu veți fi dv., domnilor, vântul năprasnic care să readucă gunoiul în casa Universității.“

Or, astăzi, vicepreședintele Consiliului de Miniștri constată că Justiția a adus înapoi gunoiul în Universitate și în momentul când noi luptăm să întărim autonomia Universității și apărarea ei morală, Justiția ofensează autonomia universitară, în folosul unui excroc, pentru o chestiune de formă.

Aceasta nu este justiție. Eu am apărât justiția. Domnul Mareșal Antonescu, cu simțul său de a realiza lucrurile repede, a trecut peste anumite forme; și eu le-am păstrat. Dar nu este posibil ca Justiția, care dă lecții de rigiditate, să dea astfel de lecții altora. Și rigiditatea autonomiei universitare este un lucru care trebuie respectat.

Rog pe dl ministru Petrovici, ținând seama de aceste constatări, să aplice efect retroactiv decretului, nu printr-o declarație de retroactivitate, pentru că nu vreau să ofensez un principiu. Să se prevadă că tuturor proceselor existente și tuturor actelor administrative atacate și care n-au fost până astăzi atacate, chiar dacă nu există hotărâri judecătorești, li se aplică decretul. Așa și trebuie. Atunci când Universitatea hotărăște o măsură disciplinară și Ministerul nu face altceva decât să-i dea urmare și să facă din acest act preparator temeiul actului administrativ, acest act de autonomie universitară nu poate fi atacat pe calea procedurii în Contencios.

Se poate introduce acțiune în daună, pentru actele ilegale; hotărârea, din punct de vedere formal, poate să fie complexată. Dar niciodată hotărârea Senatului Universitar, care a servit la bază și actul administrativ al ministrului, nu poate să fie înlăturată.

I. Petrovici: Eu, personal, am fost dezolat când mi-a venit hotărârea Casației, fiindcă îl cunosc pe acesta așa de bine – pe Vlădescu. Dar toți juriștii mi-au spus că hotărârea Casației este aplicabilă.

M. Antonescu: Iată până unde merg cu obiectivitatea: beneficiarul acestui decret este copilul lui, care este nepotul unuia din cei mai buni prieteni ai mei, al profesorului Constantin Rădulescu.

G-ral N. Stoiculescu: Este un băiat eminent.

M. Antonescu: Da. Nu pot să nu-l sacrific, chiar dacă i-aș găsi 3000 de compensații. Pentru mine, principiul autonomiei universitare este consfințit și dreptul Universității de a izgoni pe netrebnici este așa de datorat în Statul nostru, că nu pot admite, în nici un fel, lucrul acesta. El e mort. Regret că trebuie să fiu aspru cu un mort. Dar trebuie să fiu aspru și să restitui Universității ceea ce i se cuvine, fiindcă și Universitatea ocupă în Stat cel puțin același rol moral ca și Justiția.

Nu este admisibil ca Curtea de Casație, care este creată de Universitate – din punctul de vedere al persoanelor care o compun, și al legii fundamentale pe care se bazează, pentru că juriștii Facultății de Drept au întemeiat Curtea de Casație – nu este posibil ca Curtea de Casație să nu respecte principiul de autonomie morală a Universității și, pentru chestie de formă, să ajungem să transformăm pe universitari în agenți de tracțiune, care n-au altă preocupare în Universitate decât să mute, ca acarii, generațiile de pe o linie pe alta!

Pe dl ministru Fițescu îl rog să examineze chestiunea depozitelor de lemne. Am făcut anchete în Capitală, prin organele mele directe, și am constatat că sunt unele depozite cu lemne; altele, afară. Această situație nu poate continua. Sunt, pe de altă parte, unele depozite cum arată anumite cantități de lemne, sunt unele firme, au fost semnalate, cred că le aveți, dar n-au acele cantități. Dl g-ral Vlădescu spune că refuză unii din proprietari ca să dea lemne pentru a fi desfăcute prin depozite. Aceasta s-ar petrece în diferite județe. Vă rog să examinați și această chestiune, ca să silim și pe acești proprietari să dea lemne. Ei vor să le desfacă direct, nu prin depozite.

De asemenea, vă rog să examinați dv. chestiunea majorării taxelor supușilor străini și patronilor întreprinderilor cu salariați străini. La un moment dat se fixase o taxă foarte mare; se revenise asupra ei. Vă rog să examinați dacă propunerile Ministerului Muncii crează dificultăți pentru dv. Din punct de vedere diplomatic, țineți seama de momentul prin care trecem și propuneți lucruri acceptabile imediat.

În ceea ce privește aprovizionarea, dle ministru Fițescu, vă rog să priviți problema nu numai pentru funcționari, dar să țineți seama de situația grea pe care trebuie să ne-o luăm în spate și să faceți un program de aprovizionări și de transporturi; să știm unde mergem, de unde aducem, nu numai din Transnistria. Vă atrag atenția că acest lucru trebuie făcut și aici, altfel nu putem conta. Momentul greu vine la sfârșitul perioadei septembrie-octombrie și în martie, când aprovizionările sunt foarte grele. Vă rog să verificați dv. personal toate aprovizionările, domnule ministru.

Am primit o notă de la dl Neubacher, în care se arată cantitățile primite – tractoare, pluguri, pluguri cu tracțiune animală – pe anul 1941 și pe anul 1942. Pe baza datelor comunicate, după informațiile pe care le-am primit din contingentele 1942, nu s-au făcut livrările acestea. Rog pe domnul Ghiolu să examineze această chestiune și să-mi facă un referat, fiindcă vreau să răspund acestei legende de exporturi, care sunt sau nu sunt.

Am o chestiune pentru dl ministru de Interne, A apărut un articol, „Negustorii Orbi“, în care se vorbește despre orbi, cărora Ministerul de Interne le-a interzis să mai facă orice fel de profesiune. Nu pentru că „ei fac apel cu gândul lor curat, care se

îndreaptă spre profesorul Mihai Antonescu“, ridic această chestie, dar pentru că constat că s-a luat măsura de împiedicare a orbilor de a circula pe străzi, fără ca în același timp să se ia măsuri de asistență pentru ei.

G-ral C. Vasiliu: De ce s-a desființat „Vatra Luminoasă”?

M. Antonescu: Rog pe dl ministru de Interne să examineze situația, să vadă numărul lor, să propună măsurile necesare. Dacă renunțăm la privilegiile și la drepturile lor, atunci îi facem clienți ai Asistenței Sociale. Nu-i putem lăsa cerșetori.

Dr. P. Tomescu: „Vatra Luminoasă“ n-a fost desființată. Era acolo un spital de zonă interioară, care acum s-a demobilizat.

G-ral C. Vasiliu: Dar nu mai e nimic acolo. Sunt pereții goi. Nu mai sunt orbi acolo.

Dr. P. Tomescu: Sunt.

M. Antonescu: Altă chestiune.

Dl ministru Neubacher spune că dl Alexianu nu efectuează exportul. D-sa vrea să execute 7000 tone de sămânță de floarea soarelui, care s-ar găsi în Transnistria, în cadrul contingentelor, și spune să fie exportate în Germania 10.000 tone de alte semințe decât soia, din Transnistria.

Domnul Alexianu nu exportă decât cu autorizația Președinției Consiliului, ceea ce nu este compatibil cu contractul încheiat cu Germania, se spune.

Domnia-sa roagă să se exporte restul, care trebuie să fie exportat.

Pe dl ministru Fițescu, în cadrul exporturilor posibile și al condițiilor stabilite, vechi, îl rog să-mi arate, alături de cantitățile de export, și condițiile în care putem exporta.

De asemenea, rog pe dl ministru Fițescu să arate dl ministru Neubacher că nu putem discuta exportul local decât în cadrul principiilor generale.

Din Transnistria nu mai pleacă deocamdată nimic, până nu stabilim acest principiu.

Altă chestiune: I.N.C.O.O.P.-ul speculează Liceul „Regina Maria“ pentru un imobil, pe care îl cere de la noi.

Gh. Minescu: Nu este al nostru.

M. Antonescu: Este imoral. Să nu mă siliți să fac legi de expropriere. S-a cerut de la dv. pentru localul de la „Regina Maria“ să-i dați în schimb localul lui „Marmorosch Blank“.

Gh. Minescu: Este o eroare. N-am cerut noi.

M. Antonescu: Nu mă interesează.

Domnilor miniștri, ora este foarte înaintată, este aproape trei, vă fac scuze că v-am ținut atât, dar au fost multe chestiuni.

Unele din lucrări nici nu le mai discutăm astăzi.

Domnul profesor Mihai Antonescu, vicepreședintele Consiliului, înainte de ridicarea ședinței Consiliului de Miniștri, repartizează domnilor miniștri diferite lucrări curente, pentru studiere.

Ședința se ridică la ora 14,55.

Stenografi: D. Fierăscu, A. Ionescu

▼
D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds. 499 (fost 473)/1942, vol. II, f. 668-770

6. 1942 septembrie 29. Se discută cu guvernatorii provinciilor Basarabia, Bucovina și Transnistria, despre: transportul de produse agricole din Transnistria; măsuri de apărare antiaeriană; salarizarea muncitorilor și funcționarilor; deficiențe în raporturile guvernămintelor cu organele centrale; transportul de evrei din România; situația refugiaților, evacuarea Țiganilor etc., iar la sfârșit Mihai Antonescu prezintă negocierile duse de el la Marele Cartier General.

CONSILIUL DE MINISTRI CU GUVERNATORII

de marți, 29 septembrie 1942

Ședința se deschide la ora 10,30 sub președinția dlui **prof. Mihai Antonescu**, vicepreședintele Consiliului.

Participă dnii: **prof. I. Petrovici**, ministrul Culturii Naționale și al Cultelor; **g-ral D. Popescu**, ministrul Afacerilor Interne; **I. Marinescu**, ministrul Justiției; **ing. C. Bușilă**, ministrul Lucrărilor Publice și Comunicațiilor; **g-ral C. Pantazi**, ministrul Apărării Naționale; **A. Pană**, ministrul Agriculturii și Domeniilor; **g-ral Gh. Dobre**, ministrul Înzestrării Armatei și al Producției de Război; **Al. Neagu**, ministrul Finanțelor; **g-ral Gh. Jienescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Apărării Naționale, pentru Aer; **amiral N. Păiș**, subsecretar de Stat la Ministerul Apărării Naționale, pentru Marină; **g-ral Victor Iliescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Culturii Naționale, pentru Educație Extrașcolară; **Mircea Vulcănescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Finanțelor; **g-ral C. Constantin**, subsecretar de Stat la Ministerul Economiei Naționale, pentru Aprovizionarea Armatei și a Populației Civile; **prof. I. C. Petrescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor; **Titus Dragoș**, subsecretar de Stat pe lângă Președinția Consiliului de Miniștri, pentru Românizare, Colonizare și Inventar; **prof. Al. Marcu**, subsecretar de Stat la Ministerul Propagandei Naționale; **g-ral C. Vasiliu**, subsecretar de Stat pe lângă Ministerul Afacerilor Interne; **Petre Strihan**, subsecretar de Stat pe lângă Ministerul Afacerilor Interne; **ing. Stavri Ghiolu**, subsecretar de Stat al Industriei, Comerțului și Minelor; **g-ral C. Voiculescu**, guvernatorul Basarabiei; **g-ral C. Calotescu**, guvernatorul Bucovinei; **prof. Gh. Alexianu**, guvernatorul Transnistriei; **Gh. Minescu**, directorul general al I.N.C.O.O.P.-ului; **dr. V. Noveanu**, delegatul Guvernământului Bucovinei, pentru problemele industriale; **g-ral N. Stoenescu**, fostul ministru al Finanțelor.

M. Antonescu: Domnilor miniștri, îmi fac datoria ca, la această deschidere a ședinței noastre, să exprim dlui g-ral Stoenescu, fostul ministru de Finanțe, toată recunoștința Guvernului pentru serviciile pe care le-a făcut țării, prin munca sa plină de pricepere și de devotament în serviciul finanțelor Statului și în ceasuri atât de grele pentru țară.

Exprim această mulțumire nu numai în numele meu și exprimând – desigur – și sentimentul Dvs., domnilor miniștri, dar și în numele d-lui Mareșal Antonescu, care îi adresează această scrisoare:

„Domnule General,

Mi-ați cerut să aprob plecarea Dvs. din Guvern, pentru a putea să vă faceți datoria de general, acolo unde luptă ostașii noștri, pe front.

Ostaș eu însumi, vă înțeleg și am datoria să vă înlesnesc această chemare a carierei Dvs.

Folosesc acest prilej ca să vă mulțumesc călduros pentru serviciile pe care le-ați făcut Guvernului și țării, prin munca Dvs., prin devotamentul Dvs. și prin realizările pe care, deși militar, ați știut să le obțineți la un Departament tehnic, din cele mai grele, în împrejurări de război, care cer atâtea contribuții, dar impun atâta disciplină finanțelor Statului.

Ați servit țara în împrejurări excepționale de grele și aceasta nu o voi uita niciodată.

Reintrând în cariera noastră ostășească, sunt sigur că meritele Dvs. vor continua să folosească țării.

Primiți, vă rog, Domnule Ministru, asigurarea stimei mele
(ss) Mareșal Antonescu.”

Vă înmânez, cu toată satisfacția, scrisoarea dlui Mareșal, dle ministru de Finanțe de până ieri, dle g-ral Stoenescu. Vă înmânez această scrisoare și vă rog să credeți că personal nu voi uita nici eu, nici munca plină de lealitate pe care ați pus-o în serviciul Statului, nici liberarea noastră de atâtea sarcini grele, pe care desigur Ministerul Finanțelor le are de suportat în împrejurări de război, pentru tot Guvernul.

Desigur au fost ceasuri, când unii dintre colegi au considerat acțiunea Dvs., de disciplinare a finanțelor, poate ca un obstacol în realizarea unora din dezideratele lor sau a scopurilor pe care le urmăreau. Eu sunt cel dintâi însă care trebuie să vă fac omagiul disciplinei, pe care ați știut s-o puneți în finanțele noastre, pentru că, deși împrejurările grele de război cereau contribuții speciale și aveam nevoie de izvoare cât mai intense, pentru ca să acoperim nevoile războiului, cu toate acestea, printr-un sistem apropiat și serios, Dvs. ați știut să menajați și să acordați posibilitățile contribuabilului și cu nevoile Statului și ale Armatei noastre.

De aceea, însă o dată, vă exprim toată recunoștința mea și vă asigur că este pentru noi un sentiment de mândrie că am lucrat cu Dvs. atâtea vreme și v-am cunoscut și priceperea, și devotamentul, și munca Dvs.

G-ral N. Stoenescu: Domnule vicepreședinte, îngăduiți-mi, vă rog, să vă arăt toată mulțumirea mea pentru felul cum ați înțeles ca să recompensați strădania mea de 20 de luni, convocându-mă în plin Consiliu de Miniștri și adresându-mi cuvinte extrem de măgulitoare pentru mine.

Noi, ostașii, nu trăim, domnilor miniștri, decât din această satisfacție morală: satisfacția pe care ți-o dă datoria împlinită, mai ales când această împlinire are loc în circumstanțe cu totul excepționale, ca acelea prin care am trecut.

Domnilor miniștri,

Vă mulțumesc și Dvs. pentru faptul că ați înțeles că – câte o dată – rezistența mea nu era făcută decât pentru binele tuturor.

Dacă în mâna mea stătea acel nervum rerum, pe care Dvs. îl solicitați foarte adeseori, vă rog să credeți că în mânuirea lui n-am avut în vedere decât scopul principal, definit de Conducătorul Statului, și anume acela de întreținere a războiului,

direct sau indirect, fiindcă la ora actuală nu era îngăduită nici o risipă, care să însemneze o compromitere – într-un fel oricât de mic – a țelului către care merg toate eforturile Dvs.

Vă rog să credeți că am avut suferințe personale, atunci când a fost nevoie să nu pot răspunde dorințelor Dvs., fiindcă înțelegeam că fiecare, în sectorul D-sale de activitate, dorea să realizeze cât mai mult posibil. Am făcut-o însă, învingându-mă pe mine însumi și, deși sunt un sentimental, totuși mi-am impus să nu mă abat de la linia pe care mi-a trasat-o șeful nostru.

De ce nu v-aș mărturisi că sunt satisfăcut, fiindcă mă reîntorc în rândurile oștirii?

Mai bine de 30 de ani m-am pregătit pentru acest moment suprem, pe care Nația românească nu-l va mai trăi a doua oară.

Miniștri putem fi în orice moment; însă generali comandanți pe câmp de luptă, ei bine, aceasta nu putem fi decât numai în momente cu totul rare în istoria noastră. Vă mărturisesc că ar fi fost pentru mine o înfrângere personală, dacă aș fi fost absent de pe acest câmp de bătlie, în care se toarce soarta unei Româнии noi, tot mai frumoasă; și vă mărturisesc că aș fi simțit aripile mele frânte, dacă n-aș fi adus contribuția mea – modestă – în acest act istoric militar, pentru care, cum vă spuneam, m-am pregătit și am pregătit și pe alții.

Dacă am satisfacția de a fi făcut parte din Guvernul Reîntregirii Țării, îngăduiți-mi să am satisfacția de a fi soldat, amestecat în vălmășagul luptei, și de a contribui direct și efectiv la turnarea în forme noi a istoriei noastre militare și, în mod indirect, la construirea unui edificiu politic nou României.

Ceea ce vă urez Dvs. este ca toată strădania Dvs. să dea liniștea necesară acelei oștiri care sângerează cu voieșie pentru împlinirea marelui nostru ideal național.

(Dl. general N. Stoescu, fostul ministru al Finanțelor părăsește sala Consiliului).

M. Antonescu: Domnilor, la Consiliul de astăzi, participă pentru prima oară, ca ministru titular, dl. Pană, și noul ministru al Finanțelor, dl. Alexandru Neagu.

Îi salut cu urarea ca munca domniilor lor să poată să slujească Țării.

Dl. Pană nu mai are nevoie de cuvintele mele, pentru că d-sa conduce Ministerul Agriculturii de mai multă vreme.

Dl. Neagu este un om care aparține generației mele.

Știu că generația noastră a fost, de multe ori, privită cu înțelegere relativă și de acei dinainte și de acei din urmă; știu că generația noastră a fost, de multe ori, considerată, de acei dinainte, drept nu știu ce element de incertitudine și uneori, chiar cu un fel de remușcare; și știu că a fost considerată uneori, de acei din urmă, drept o piedică și drept o amintire tradițională a unor vremuri incomode.

Totuși, eu îmi fac bucuria să vi-l prezint pe dl. Neagu, pe care îl cunosc foarte bine, ca pe o expresie adevărată a acestei generații, care oferă generațiilor dinainte devotamentul și credința unei tradiții pline de modestie și onoare, al unei munci care s-a realizat cu seninătate și disciplină, care este gata să slujească o continuitate de generații și să respecte – mai ales – vârsta celor dinainte, fără nici o ostentație și fără nici un fel de slăbiciune.

Dl. Neagu aparține generației tradiționaliste, care și-a făcut din educația de familie și din spiritul de familie, ca și din munca și realizările profesionale, un țel, atât de sfințit încât nu poate ușor să primească un vârtej, venit din spate, partea acelor din urmă, care își închipuie că noi suntem o piedică în realizarea unei mari creațiuni naționale.

Nu suntem o piedică; suntem un baraj de demnitate națională și românească, în calea acelor care cred că realizarea drepturilor unui neam și onoarea pentru om este o simplă afirmație trufașă.

Vrem să servim, prin disciplina noastră de muncă, prin credința noastră de drepturi, Țara; și, printr-o slujire a unor idealuri românești statornice, vrem să înlesnim, prin exemplul nostru de respect pentru cei dinainte și de muncă pentru cei din urmă, elementul de continuitate de care orice generație are nevoie pentru a se putea realiza.

Dl. Neagu este un vechi prieten, dl. miniștri, și v-o mărturisesc cu toată mândria. D-sa a muncit și, în domeniul activității sale, este unul din specialiștii noștri cunoscuți.

Sunt fericit că adaug astfel colaborarea d-lui Neagu, pierzând însă colaborarea generalului Stoenescu, pe care – sincer și leal – l-am prețuit întotdeauna, chiar dacă uneori, ca vice-președinte de Consiliu și trebuind să dau satisfacție legitimă unor revendicări ale Dvs., am fost pus în situația de a-l sili să primească anumite soluțiuni. Cu aceeași lealitate, cu care am cinstit munca generalului Stoenescu – și pe care, mai ales în această clipă când el lipsește, pot s-o mărturisesc în toată convingerea mea – muncă ce a slujit foarte mult Statului nostru, pentru că nu este ușor să faci finanțe bune într-o perioadă de război, cu aceeași bucurie, cu care am văzut lucrându-se la Ministerul Finanțelor în timpul generalului Stoenescu, sunt convins că pot acum să salut pe prietenul meu – și colaboratorul meu și al Dvs. –, pe dl. ministru Neagu și să-i urez ca toată energia, toată credința și toată priceperea lui să poată sluji Guvernului, pentru ca să continuăm a păstra finanțe sănătoase într-un timp frământat de atâtea probleme și într-o vreme când economia noastră națională este atât de zbuciumată de prea lungi lipsuri.

Cu acestea, domnilor, intru în ordinea de zi.

Prima chestiune:

Transporturile de cereale din Transnistria

Am să rog pe dl. ministru Neagu ca, în lipsa dlui ministru Fiñescu, să ia d-sa notă de toate măsurile pe care le luăm pentru Delegația Economică, ca să nu se întârzie cu lucrările.

S. Ghiolu: Domnule Președinte, dl. ministru Fiñescu mi-a dat câteva lămuriri în legătură cu această chestiune.

M. Antonescu: Bine.

În ce privește transporturile din Transnistria, îmi fac datoria să vă anunț – pentru că am asistat la o discuție, la care unii din Dvs. – dl. ministru general Pantazi și colaboratorul său, ministrul Armatei – dumnealor au asistat la o reacție pe care am avut-o în momentul când dl. amiral Păiș a vorbit de adresa dlui colonel Astmann¹, privitoare la transporturile din Marea Neagră – îmi fac datoria să vă spun ce am vorbit atunci. Am spus atunci: cum poate un domn colonel să facă o adresă trecând peste principiile Guvernului Țării Românești și am adăugat să nu cred ca acest lucru poate să fie îngăduit de Guvernul German; de aceea, voi reacționa cu promptitudine.

Domnilor, primele fraze pe care le-am pronunțat în fața dlui von Ribbentrop, sosind acolo – dl. general Jienescu mi se pare că era de față, a fost tocmai, când am venit eu la dl. von Ribbentrop, dl general Jienescu și colonel Davidescu au fost trimiși la

---

¹ În text este scris și *Hasmann*.

Marele Cartier, înainte de sosirea mea, ca să discute problemele tehnice militare, în legătură cu nevoile urgente – primele fraze pe care le-am pronunțat când am sosit înaintea dlui von Ribbentrop au fost privitoare la vederea acestei chestiuni a transporturilor.

Dl. g-ral Jienescu vă poate spune că am scos originalul adresei pe care dl amiral Păiș mi-o înmânase, primită din partea dlui colonel Astmann și i-am spus dlui von Ribbentrop că nu găsesc potrivit: nici ca un colonel să facă asemenea adresă Guvernului Român, nici ca Guvernul Român să primească un asemenea limbaj, din partea oricui ar fi acela.

Dl. ministru von Ribbentrop a citit fraza și mi-a exprimat – cu lealitatea căreia trebuie să-i fac omagiu – mi-a exprimat părerea d-sale, însărcinând pe ambasadorul Ritter ca să meargă cu acea scrisoare și să atragă atenția la Marele Cartier că acesta este un lucru care nu privește pe colonelul Astmann și că, în nici un caz colonelul Astmann nu se poate adresa Guvernului Român în asemenea termeni.

Am pus această chestiune nu din dorința ca, dintr-o frază sau dintr-o nedibăcie, să fac nu știu ce problemă. De altfel n-am avut nevoie să prezint cu prea multă insistență lucrul, pentru că am fost de îndată înțeles.

N-am făcut niciodată, dl-or miniștri – am prilejul să v-o afirm acum – nici un singur act care să însemneze vreo alunecare a demnității noastre românești sau de la respectul cuvenit suveranității noastre. Aceasta, pentru că știu ceea ce prețuiesc alții într-un aliat, este mai ales onoarea, pe care acesta știe să și-o respecte singur. Am fost întotdeauna condus de acest principiu. Am cele mai bune învățăminte din practicile, din credințele și din metodele întrebuițate în raporturile cu Guvernul Reichului.

Imediat după aceea mi s-a spus că se dă dispoziția ca transporturile în Marea Neagră să fie înlesnite. De îndată ce am pus problema unor schimbări – de altfel, ne vom ocupa chiar astăzi de problema vaselor noastre, în Mediterana, a vasului „Albă-Iulia” și a celui alt – de îndată ce am pus problema, dl von Ribbentrop mi-a spus: „Se vor găsi toate formulele necesare pentru siguranța Dvs. legitimă în folosirea vaselor pentru transporturile indispensabile; singurul lucru pe care vă rog – a adăugat d-sa – este să țineți seama și de nevoile militare. Sigur, în Marea Neagră este propria Dvs. securitate; dar, în planul pe care îl faceți să țineți seama și de nevoile de război”.

Prin urmare rog pe dl. ministru Păiș și pe dl. guvernator Alexianu ca să dea corp acestor declarații formale și măsurilor luate de către dl. ministru von Ribbentrop și Marele Cartier German.

Nici n-am mai avut nevoie să discut această problemă cu Führer-ul, pentru că era deja rezolvată, și ambasadorul Ritter – cu care am mers câțva vreme, în timpul când dl ministru von Ribbentrop era într-o conferință – ambasadorul Ritter m-a informat că această chestiune este tranșată.

De aceea, trebuie ca planul întocmirii Dvs. să țină seama de nevoile militare...

Contraamiral N. Păiș: Dl ambasador Ritter și-a cerut scuze și a spus că colonelul Hasmann n-are dreptul să vorbească așa. A spus că ne pune la dispoziție toate vasele S.M.R.-ului și vasele D.D.S.G.-ului, pentru transport. Din acest punct de vedere sunt în perfectă înțelegere cu D.D.S.G.-ul ca să începem transportul. Comunicarea le-a venit lor de la Marele Cartier. S-au prezentat la mine și mi-au spus că rău a făcut colonelul Hasmann în ceea ce a făcut și că nu trebuia să se amestece în această discuție și că ne pun la dispoziție tot parcul lor de vase.

G-ral C. Pantazi: Două mii de tone.

M. Antonescu: Chestia transporturilor este una din cele mai grele și din cele mai apăsătoare pentru răspunderile noastre.

Anul trecut – și în primăvară, și în toamnă – am făcut experiența aprovizionărilor. Am condus personal, în primăvară, acțiunea de aprovizionare și de distribuție a cerealelor, în vederea războiului. Am făcut ceea ce am putut în toamnă, pentru ca să supraveghez acțiunea de aprovizionare.

Anul acesta am rugat pe dl ministru Fițescu, ca, împreună cu dl g-ral Constantin, să realizeze acest lucru.

În consiliul pe care l-am avut la dl Mareșal Antonescu, am arătat care sunt condițiunile pe care le consider necesare pentru realizarea transporturilor și am însărcinat pe dl g-ral Nicolaescu ca să facă această supraveghere.

Față de rezultatele pe care le-am obținut până astăzi, declar că regret cum s-a lucrat și că sunt foarte nemulțumit de întârzierea pusă în aceste transporturi. Discutăm problema transporturilor din Transnistria de o lună și jumătate. Am fost eu însumi la Odessa. Era vorba ca, începând de la 1 septembrie, transporturile acestea să funcționeze regulat. Cantitățile de cereale, care au intrat până astăzi – 70 de vagoane de orz și altele – nici acelea n-au intrat complet ...

Gh. Alexianu: De câtă vreme aveți această informație? Cine v-a informat?

M. Antonescu: Dl ministru al Aprovizionării, dl g-ral Constantin.

Gh. Alexianu: Vă dau eu situația.

M. Antonescu: Care sunt încărcările din ultimul timp?

Gh. Alexianu: De la 1 septembrie și până la 27 septembrie, sunt 5000 de vagoane.

G-ral C. Constantin: N-am informat eu, dle prim-ministru.

M. Antonescu: Dvs. mi-ați trimis o notă, de acum 6 zile, în care vorbiți de 70 de vagoane de orz. Dl ministru Păiș, de asemenea mi-a trimis o notă despre încărcările făcute. Șaptezeci de vagoane de orz, colectate la Nicolaev, așa se spune în raport. Raportul este mai vechi – este adevărat – dar dl ministru Păiș mă informează că comandantul Constantinescu, directorul general al S.M.R.-ului, îi raportează că s-a luat înțelegerea cu căpitanul cutare, la Nicolaev, în ce privește vasul „Danubiu” și încărcătura pe care o face; la fel în ce privește vasul „Oituz”, care de la 14 septembrie este la Nicolaev și încarcă cereale; până în prezent s-au încărcat 70 de vagoane de orz; la Odessa nu s-au colectat cereale.

Gh. Alexianu: Sunt 910 vagoane în silozuri. S-a progresat foarte mult.

G-ral C. Constantin: S-a progresat foarte mult în ultimele zece zile.

M. Antonescu: Sunt foarte mulțumit de acest lucru, dar vreau să văd transporturile efectuate.

S. Ghiolu: Intrările, până la 27 septembrie, sunt de cca 1313 vagoane, făcute între Tighina și Bugaz; intrând în țară pe Calea Ferată.

M. Antonescu: De Cale Ferată nu m-am ocupat încă. M-am ocupat numai de transporturile maritime, pentru că ele erau în legătură cu ceea ce discutasem mai înainte și cu înlesnirea transporturilor din Marea Neagră. La acestea m-am referit, ținând seama de informația primită de la amiralul Păiș.

Văd acum la expedieri și înmagazinări: 4965 de vagoane. Rog pe dl Alexianu, pe dl Bușilă, după cum îl rog și pe dl amiral Păiș ca, ținând seama de aceste colectări,

să se dea dispozițiile necesare, pentru ca să putem folosi la maximum capacitatea de transport și cât mai repede, pentru ca să ne aducem în țară cantitățile acestea și să degajăm astfel toate silozurile și instalațiile de acolo.

Gh. Alexianu: Aceste 5000 de vagoane sunt transportate și sunt încărcate în vagoane; dar sunt în stațiile de cale ferată încă 5000 de vagoane de cereale.

M. Antonescu: În nota pe care o am, figurează expedierile prin Tiraspol cu o cifră de 1393 de vagoane. După relațiile Căilor Ferate, sunt 1300 de vagoane care au trecut, sunt alte cifre.

Gh. Alexianu: Explicația este următoarea: ei au vagoanele între 15-20 de tone, nu de la 10 tone. De aici diferența de calcul.

M. Antonescu: La Nicolaev văd 4 șleperi, de 120 de vagoane, și tot acolo, la data de 15 septembrie – raportul este din 17 septembrie – se vorbește de 70 de vagoane ...

Gh. Alexianu: Domnule prim-ministru, ultima conferință a fost aici la 13 septembrie, când am plecat. De atunci și până astăzi s-au încărcat toate aceste cantități.

M. Antonescu: Dle Alexianu, pentru că este o perioadă grea, de care depinde liniștea noastră viitoare și fără rezolvarea căreia nu se poate nici ordinea politică să fie garantată și nici siguranța activității noastre nu poate să existe și nu poate să ne dea liniștea propriei noastre activități, de aceea vă rog ca săptămânal – confidențial – să-mi trimiteți, de acum înainte, în afară de informațiile pe care le trimiteți Ministerului Economiei Naționale, să-mi dați și mie informații, arătându-mi, nu în cifre aproximative, ci pozitiv, pe o hartă, în care să fie precizate locurile de colectare, să-mi înfățișați, în fiecare săptămână, disponibilul colectat, la data când se face informația, cu arătarea poziției pe hartă; de asemenea să-mi arătați disponibilul în curs de transportare în cursul săptămânii, până la stațiunile Regatului, și cantitățile totale anterioare introduse deja. Să-mi arătați, în cifre generale, și tot ceea ce a intrat până la săptămâna anterioară datei când se prezintă nota și cifrele de intrări din săptămânile anterioare.

În modul acesta, putem să avem o informație exactă. Eu pot, împreună cu dl ministru al Comunicațiilor și, dacă este nevoie, și cu dl ministru al Apărării Naționale și cu dl ministru de Interne, să vă ajut acțiunea dv., după cum dl ministru al Economiei Naționale poate, prin mijloace directe și, eventual, prin organizarea de transporturi particulare, să facă descongestionarea acestor stații de încărcare sau înmulțirea mijloacelor de transport.

Mai departe: văd că la Odessa-port sunt 950 vagoane înmagazinate. Rog pe dl contraamiral Păiș să țină seama de acest lucru în viitoarea organizare a transporturilor.

S-au liberat liniile din port?

Gh. Alexianu: Da, dle președinte.

M. Antonescu: Avem elevatoarele în funcțiune?

Gh. Alexianu: Lucrează în plin, dle președinte. Vaporul „Suceava” va intra pentru încărcare la Nicolaev.

Contraamiral N. Păiș: Va încărca 600 vagoane.

M. Antonescu: La Ovidiopol aveți alte 200 vagoane.

Gh. Alexianu: Am pe Nistru 4 pletine² și toate 4 s-au împotmolit.

Domnul ministru Bușilă are situația încărcărilor în vagoane?

---

² Navă mică, remorcată, destinată transporturilor pe căi de navigație cu adâncimi mici.

C. Bușilă: N-o am la mine, dar știu că s-au încărcat între 1400 și 1500 vagoane.

G-ral C. Constantin: De câte 15 și 20 tone.

C. Bușilă: Am să fac situația pe vagoane de câte 10 tone.

M. Antonescu: În cât timp s-au încărcat 1300 vagoane?

S. Ghiolu: Între 1 și 20 septembrie, inclusiv. În 27 septembrie s-au încărcat încă 115 vagoane de câte 15 tone.

M. Antonescu: Mai departe: încărcate în vagoane pe secții C.F.R.T., la 25 septembrie, 403 vagoane; încărcate în vagoane pe secții C.F.R.T., la 26 septembrie, 387 vagoane. Aceasta ar însemna în total 2783 vagoane. Or, de la 1313 vagoane până la 2783 vagoane, este o diferență.

Gh. Alexianu: Calculul s-a făcut pe vagoane de 15 și 20 tone.

Contraamiral N. Păiș: 1313 vagoane de câte 15 tone reprezintă cam 200 vagoane a 10 tone.

C. Bușilă: Vă voi prezenta săptămânal datele Căilor ferate în vagoane de câte 10 tone, cu cantitățile înmagazinate în gări și cele transportate. Prima situație o voi înainta la 30 octombrie.

M. Antonescu: Să se facă o astfel de situație și pentru transporturile maritime.

Gh. Alexianu: Am mai trimis încă 60 vagoane, care n-au fost socotite, la Volcineț și la Atachi, fiindcă au fost expediate cu căruțele peste Nistru și încărcate în gările acelea.

C. Bușilă: La Odessa, capacitatea de înmagazinare este foarte mare.

M. Antonescu: Tabloul de expedieri în țară, de la 1 la 27 septembrie, pe care l-ați anexat la această statistică generală, cuprinde în amănunt o exprimare a transporturilor prevăzute în statistică. Aveți aici trecute și 10 vagoane de stâlpi de telegraf.

Gh. Alexianu: Trebuiau să fie încărcăți, pentru că erau pe linii.

M. Antonescu: Nu este o imputare pe care v-o fac, dar mai văd trecute și mai departe alte vagoane de stâlpi de telegraf, apoi alte 4 vagoane. Desigur că stâlpii de telegraf sunt foarte folositori; cred că stâlpii de telegraf nu sunt elemente absolut esențiale, care să primeze în transporturile noastre. De aceea vă rog ca, în perioada aceasta, să fie transportate mai ales cereale și alimente.

Gh. Alexianu: Stâlpii de telegraf au fost transportați în primele zile, fiindcă nu puteam să lăsăm stațiile blocate cu ei.

M. Antonescu: Văd că ați trimis grâu 584 vagoane, orz 1038 vagoane, ovăz 7 vagoane, mei 4 vagoane, semințe de floarea soarelui 105 vagoane, turte de floarea-soarelui 67 vagoane, porumb 10 vagoane și secară 8,5 vagoane. Total cereale 1833,5 vagoane.

Fără îndoială că acesta este un început foarte bun, pentru care vă mulțumesc.

Gh. Alexianu: Luna viitoare vom trimite cel puțin 10.000 vagoane. S-au făcut lucruri extraordinare: perfecți mei au rămas și fără mașini, din cauza drumurilor pe care au trebuit să le facă; funcționarii nici nu mai pot vorbi de oboseală.

M. Antonescu: Domnii miniștri Bușilă, Păiș și Ghiolu au vreo propunere de făcut în legătură cu reglementarea transporturilor?

C. Bușilă: Noi căutăm să încercăm tot ce este înmagazinat în gări.

Gh. Alexianu: Am rugat să ni se trimeată locomotive, pentru că manevrele se fac cu mâinile.

C. Bușilă: Am luat dispoziții să se trimeată mașini noi în Transnistria.

G-ral C. Constantin: Să se trimeată vagoane curate, prevăzute cu obloane.

Gh. Alexianu: Eu am adus scânduri și am confecționat obloane.

S. Ghiolu: Iată observația dlui general Nicolaescu: Să se facă încărcări directe de către prefecți, nu să se concentreze cererile de vagoane la Tiraspol.

Gh. Alexianu: Nici nu s-au centralizat. La început n-aveam contracte.

S. Ghiolu: Acum nu se mai centralizează?

Gh. Alexianu: Nu. Țiu să arăt coloanele de mașini care ni s-au dat, de la 13 septembrie și până astăzi n-au putut să care de la Barbarovka și de la Nicolaev până la Odessa, pentru că au fost trimise fără scânduri, într-o stare mizerabilă. Abia de sâmbătă au început să care câte 6 vagoane pe zi.

Avem până acum 5000 vagoane cărate și 5000 vagoane încărcate. Luna octombrie va da un transport ferm de 10.000 vagoane.

M. Antonescu: Rog pe dl ministru Fițescu ca, ținând seama de transporturile făcute, să vadă care sunt articolele alimentare de preferință, care trebuiesc aduse în țară, pentru ca transporturile din octombrie să respecte această ordine de preferință, în raport cu nevoile țării.

G-ral C. Constantin: Am dat dlui Alexianu această ordine de preferință, alcătuită de acord cu dl ministru Fițescu.

Gh. Alexianu: Da, așa s-a făcut. Dl general Constantin are în Transnistria pe colonelul Iliescu, care lucrează acolo de dimineața până noaptea.

M. Antonescu: Pe dl g-ral Popescu și pe dl g-ral Constantin îi rog foarte mult ca, împreună cu dl Pană, să facă în cursul acestei săptămâni o verificare din cele mai amănunțite a recoltei noastre.

Porumbul a început să fie cules. M-am oprit, venind cu dl mareșal Antonescu de la Predeal, în mai multe locuri și am văzut că nu este mulțumitoare recolta. Sunt însă unele regiuni care se credeau total compromise și care totuși dau ceva. Aceste realități ale recoltei noastre trebuie să le cunoaștem, pentru că planul de aprovizionare nu poate fi făcut decât pe bază de realități.

Pe de altă parte, Transnistria trebuie să ne aducă elemente complementare, pentru realizarea planului nostru de aprovizionare. Pentru aceasta, trebuie să avem situația exactă a disponibilităților noastre de aici. În cursul acestei săptămâni, vă rog, dle ministru de Interne, să dați în acest sens dispoziții prefecților, pentru ca, prin organele Jandarmeriei – dacă se poate, și Poliția să ajute ancheta, dacă nu este nevoie, o veți face numai prin Jandarmerie – să se adune date complete asupra recoltei de anul acesta. Cred că apoi aceste date vor trebui să fie verificate. Trebuie să atrageți atenția organelor administrative, care foloseau asemenea informații, pe care apoi le trec serviciilor publice.

Va trebui să verificăm datele Camerelor Agricole și ale Ministerului Agriculturii și să le putem compara cu datele pe care ni le vor trimite prefecturile și jandarmeria.

Pe baza acestor date, noi trebuie să avem o situație a evidențelor pe județe; trebuie să stabilim planul întreg de transporturi, trebuie s-o facem chiar în cursul acestei săptămâni, spre sfârșitul săptămânii. Trebuie ca săptămâna aceasta să facem planul de transporturi pentru aprovizionările de iarnă ale județelor deficitare, ale județelor de munte. Să nu mai pierdem vremea, lăsând ca unele regiuni, care pot deveni complementare cu altele și să le aprovizioneze – adică regiunile excedentare să aprovizioneze regiunile deficitare – să-și trimeată produsele lor la distanțe prea mari, în alte părți, prin libera circulație a cerealelor, fiindcă aceasta îngreunează prea mult

transporturile și împiedică satisfacerea nevoilor urgente. De aceea, să se caute aprovizionarea regiunilor mai apropiate, satisfacerea nevoilor de acolo.

Pe dl g-ral Constantin îl rog să vadă dacă îl interesează planul de transporturi locale de Cale Ferată pe care împreună cu dl ministru Marinescu și dl Negel l-am făcut acum un an și jumătate, atunci când am făcut planul de aprovizionare în vederea războiului, când am făcut întregul program al transporturilor pe Căile Ferate, chiar între stațiile adiacente, între stațiile imediate. Totul a fost prevăzut și am fixat criteriile de aprovizionare și de distribuție din regiunile excedentare spre regiunile deficitare, căutând să folosim mijloace de transport cât mai simple și să transportăm de așa manieră încât să pierdem cât mai puțin din traficul pe liniile principale ale Căilor Ferate, folosind pentru aceste transporturi liniile auxiliare.

Același lucru trebuie făcut și acum.

Pe dl g-ral Constantin, pe bazele datelor de la Ministerul Agriculturii și de la Ministerul de Interne, îl rog să întocmească programul, ținând seama de consumația din anul acesta, programul disponibilităților și al necesarului pentru întregul an, pentru ca, prin transportul din Transnistria și aprovizionări din Transnistria, ca și prin alte importuri, pe care le vom face ca să complectăm unele articole complementare, prin aceste măsuri să putem răspunde realității și nevoilor de la noi.

De aceea, vă rog ca, până la sfârșitul săptămânii acesteia, să faceți un plan, pe baza indicațiunilor pe care le aveți deja și pe baza acelor pe care vi le va da Ministerul de Interne sau Ministerul de Agricultură. Vă rog, pe aceste baze, să faceți Dvs. planul de aprovizionare, pentru ca să avem în față întreaga situație și să luăm toate măsurile din vreme.

G-ral C. Constantin: Vi l-am prezentat acum o lună de zile, alcătuit în cele mai mici detalii.

M. Antonescu: Știu, dle ministru Constantin, dar Dvs. ați făcut un plan în care țineți seama de necesitățile dinainte.

G-ral C. Constantin: L-am ajustat conform realităților.

M. Antonescu: Trebuie să țineți seama de anumite rezultate, pe care nu le aveți în momentul întocmirii lui. De pildă, la porumb, nu aveți cifrele decât în ultima vreme.

G-ral C. Constantin: Nu se poate acum încă să dăm toate cifrele.

M. Antonescu: Sunt totuși regiuni în care se poate.

Al. Neagu: Chestiunea transporturilor din Transnistria se leagă cu problema modalității finanțării. Aceasta, pe de o parte; pe de altă parte, pentru buget, un plan de finanțare joacă un rol foarte însemnat. Planul de finanțare reprezintă o șesime din cheltuielile militare pentru cursul exercițiului curent. Așa încât, fiind mai multe chestiuni importante în legătură cu această problemă, aş ruga pe d-nii guvernatori să vină la Ministerul Finanțelor și să discutăm și cu dl ministru Ghiolu – după masă – pentru că sunt mai multe aspecte care ar trebui văzute.

M. Antonescu: Rog pe dl Alexianu – de altfel acesta este obiceiul nostru de lucru cu guvernatorii, din totdeauna – rog pe dl. Alexianu să treacă la Finanțe și, împreună cu dl. ministru Neagu și dl ministru Ghiolu, să stabilească programul acesta; iar dl. ministru de Finanțe să poată astfel să-și facă, pe baza acestui disponibil, pe care îl avem, să-și poată face planul său de finanțare.

Eliberarea de către Misiunea germană Reichstelle für Getreide, Berlin, a unui stoc de cereale pe baza unui contract în curs de executare.

S. Ghiolu: Este o notă în legătură cu executarea contractului pentru transportul din Transnistria a 300 de vagoane, destinate Misiunii Militare Germane.

M. Antonescu: Ce este această chestiune?

Gh. Alexianu: E un rest de cereale din recolta anului precedent, aprobat de Dvs. ...

M. Antonescu: Mi-ați spus că s-a încărcat.

Gh. Alexianu: Da. Nu știu cine a propus această chestiune.

S. Ghiolu: Este nota dlui ministru Fițescu.

G-ral C. Constantin: Să nu fie un rest din cele 700 de vagoane din contractul Becker.

Gh. Alexianu: În chestiunea aceasta, a venit dl g-ral Nicolaescu, la Tiraspol, și mi-a comunicat că dl. Mareșal Antonescu a hotărât să nu se mai dea și restul, și am oprit încărcarea.

M. Antonescu: Cât este restul?

Gh. Alexianu: Au luat vreo 500 de vagoane.

M. Antonescu: Nu mai sunt 300 atunci.

Dle Alexianu, eu am obiceiul ca să respect angajamentele luate. Nu știu care este ordinul dlui Mareșal Antonescu. Eu însă am angajat această cantitate. Am făcut angajamente și pentru Armata noastră și am obținut la Marele Cartier ca să fie definitive toate aceste chestiuni. Și această chestiune – ea nu privește nici Regatul Român, nici finanțarea, nici aprovizionarea trupelor noastre – trebuie să fie definitivă. În asemenea condițiuni, este o datorie pentru noi ca să ne respectăm angajamentele pe care le-am luat și cele 700 de vagoane să fie livrate în întregime.

Dl. Mareșal Antonescu, poate că a vrut să amâne chestiunea, știind că între problemele pe care aveam să le discut eu era și definitiva tranșare a chestiunii contribuțiunii noastre financiare și de aprovizionare, pentru aprovizionările dincolo de Bug.

Chestiunea aceasta a fost tranșată. Am discutat cu dl. von Ribbentrop, am atins-o în treacăt și nici nu a mai fost nevoie s-o mai pun în discuția mea cu Führer-ul.

Prin urmare, să se respecte angajamentul acesta, dacă Reichstelle für Getreide, Berlin, cere 300 de vagoane pentru executarea angajamentului luat de Guvernul Reich-ului prin generalul Becker; dacă este o cerere separată, amânați-o. Dacă este o altă cerere, vă rog să mi-o transmiteți și s-o văd cu dl. Alexianu, pentru a ști la ce se raportă.

În afară de cele 1000 de vagoane, pe care le-am dat, în afară de cele 700 vagoane, pe care m-am angajat să le dau – și trebuie să respect angajamentul meu făcut prin generalul Becker – în afară de aceste angajamente n-am făcut nici un alt angajament.

Prin urmare, nu pot lua alte angajamente noi; însă, ceea ce s-a angajat, trebuie să fie executat.

S. Ghiolu: Domnule prim-ministru, dați-mi voie, pentru că tot suntem la chestiunea cerealelor, să discutăm, totodată, și punctul 8 din Ordinea de zi. „Scrisoarea Legației Germane referitoare la 700 vagoane semințe de floarea soarelui, care ar trebui livrate Germaniei, din Transnistria.”

Ei cer să se facă această livrare dintr-un angajament de 1000 de vagoane.

M. Antonescu: Ajungem și acolo, dar mai este o serie de probleme înainte. De altfel, ordinea de zi este destul de amorfă și suplimentul de ordine de zi, la fel. Putem să discutăm această chestiune, însă și în principiu. Problema acestor 700 de vagoane de sămânță de floarea soarelui este în raport cu regimul Transnistriei și cu negocierile care

au început la Berlin, pe baza principiilor pe care le-am pus în discuțiile ce le-am avut cu dl. ministru von Ribbentrop.

Dl. ministru von Ribbentrop, căruia i-am arătat situația Transnistriei – așa cum era normal și cum am avut mândria și satisfacția s-o văd în toate ocaziunile, când am negociat cu miniștrii răspunzători ai Reich-ului – a înțeles, de îndată, că nu poate România să facă investiții de miliarde în Transnistria și în schimb să-și sporească soldul său creditor în Reichsmark la Berlin, fără ca Banca Națională să aibă posibilitatea ca moneda, pe care o emite pentru exportul german și pentru finanțarea Armatei în Transnistria, să devină o monedă de inflație, pe care să n-o poată absorbi de pe piață prin mărfuri. D-sa a înțeles acest lucru și a cerut să se tranșeze această chestiune în cadrul unui plan privind – și această tranșare urmează să se facă chiar în cursul acestei săptămâni – în cadrul unui plan asupra întregii operațiuni financiare a schimburilor cu România și a exporturilor și importurilor din ultima vreme, inclusiv Transnistria; aceasta, pentru stabilirea unui plan de livrări de mărfuri și alte acoperiri, pentru ca exportul să poată să fie înlesnit.

Cred că până atunci este potrivit ca să mergem cu măsură. Aceasta, cu atât mai mult cu cât dacă transporturile noastre în luna octombrie sunt, în majoritatea lor, ocupate de necesitățile pentru aprovizionarea noastră, în practică chiar nu este ușor ca, în aceeași vreme, să realizăm transporturi pentru floarea soarelui sau pentru alte produse.

Ceea ce însă pot conforma chiar eu – și am confirmat-o deja și d-lui von Ribbentrop și o voi confirma și d-lui Neubacher, și puteți s-o faceți și Dvs. – este că vom da floarea soarelui din Transnistria, pentru că avem disponibil. Și să nu aibă grija că nu ne vom executa făgăduiala, pentru că floarea-soarelui este suficientă ca s-o putem exporta. Este numai o simplă adaptare, pe de o parte, a transporturilor necesare nouă, față de transporturile necesare acestei expediții de floarea-soarelui; iar, pe de altă parte, ca între timp comisiunea de la Berlin și planul pe care îl va adopta dl. von Ribbentrop să aibă vreme să stabilească tehnica schimburilor cu Transnistria, ca să nu avem dificultăți și să nu creăm dificultăți Băncii Naționale prin emisiunile necesare acestui export.

M. Antonescu: „*Oferta Societății «Ceremag», privitoare la construirea de magazii de cereale în Basarabia.*”

S. Ghiolu: Societatea „Ceremag” oferă 11 magazine cu 11.600.000 lei, pentru Guvernământul Basarabiei și este condiționată această ofertă de soluționarea problemei magaziiilor care le-au oferit spre vânzare, magazine care sunt deja construite, 30 de magazine, sau acordarea unui credit de 350.000.000 lei pentru lichidarea obligațiunilor societății.

G-ral C. Voiculescu: A venit cu o ofertă la mine acum 3 luni de zile, un reprezentant al lor, pentru aceste magazine. Mi-a cerut 127.000.000 lei. Natural că în Sudul Basarabiei, unde sunt distruse toate instalațiile din gări, necesitatea acestor magazine este evidentă și procurarea lor, binevenită. Dar guvernământul nu are nici o posibilitate.

M. Antonescu: Eu separ problemele, pentru că sunt probleme de separat: una este construcția de magazine și alta este chestiunea ofertelor, care este destul de avantajoasă; și a doua este problema servituților pe care oferta le face pentru aceste magazine.

G-ral C. Voiculescu: În oferta mea nu există aceste dificultăți.

S. Ghiolu: În scrisoarea pe care o face către Economia Națională, la 14 septembrie, ei leagă aceste chestiuni, pentru că „Ceremag”-ul, având obligații de lichidat în țară, a oferit vânzarea magaziiilor pe care le are construite în porturi.

Societatea vrea să profite de vânzarea magaziiilor din Basarabia și să lichideze, totodată, și chestiunea veche. În Delegația Economică am hotărât să nu cumpărăm aceste magazine. Propunerea mea a fost ca să vândă aceste magazine. Oferta d-lui guvernator al Basarabiei era ca aceste chestiuni să nu fie legate...

G-ral C. Voiculescu: De acord, dar să se dea bani sau Calea Ferată să facă această operațiune. Fiecare magazie are 400 de vagoane. Ori Calea Ferată să se angajeze să facă această operațiune, ori să se deschidă un credit.

M. Antonescu: Dl. Bușilă a avut și d-sa propuneri „Ceremag”. Ne-am ocupat de această chestiune. Nu s-a stăruit încă asupra acestor propuneri.

Ceea ce rog este ca în prima ședință a Delegației Economice să vedeți Dvs., pe de o parte, care sunt necesitățile Basarabiei și cum pot fi acoperite. Suma de 100 de milioane nu mi se pare excesivă, față de nevoile imediate; pentru că acestea ne-ar putea înlesni transporturile cu Transnistria și ar contribui la soluționarea problemei acesteia într-un plan general al transporturilor în Transnistria și în legătură și cu interesele noastre. Deci, 120 de milioane nu reprezintă o sumă excesivă, ținând seama și de necesitatea acestor magazine; această sumă, având în vedere nevoilor (*sic*) la care ele pot răspunde, această sumă nu este o servitute prea mare pentru noi. Însă, dacă ei pun sarcini diferite, sau condiționează executarea acestor magazine, sau fac ca să se ridice cu mult prețul, sau să nu mai fie avantajoasă pentru noi această ofertă, atunci vă rog să examinați problema construcției magaziiilor separat de cealaltă problemă și să vedeți și dacă „Ceremag”-ul nu poate să facă singur aceste magazine. În orice caz, vă rog să vedeți în ce mod putem ajuta Guvernământul, pentru ca magazinele să fie totuși instituite, fie cu concursul Căilor Ferate, fie cu acela al Casei Pădurilor sau al altor organe, care vor să ne ajute. Vă rog deci să examinați această problemă a magaziiilor, ele fiindu-ne necesare; să vedeți și dacă „Ceremag”-ul le poate face cu 127 milioane, sau dacă le putem face și noi. Să examinați, vă rog, problema sub toate aspectele și să adoptați soluția potrivită. Dacă este nevoie de vreo dispoziție, îmi trimiteți o simplă notă, ca să hotărâsc, dacă mai sunt unele ezitări în unele privințe – fiind vorba și de Basarabia și pentru ca să comunic d-lui guvernator măsurile luate. În orice caz, săptămâna aceasta trebuie rezolvată și această chestiune.

C. Bușilă: Chestiunea a venit la noi printr-o ofertă făcută Subsecretariatului de Stat al Aprovizionării. A fost însărcinată Delegația Economică cu această chestiune. Iată cum se pune problema. Erau 38 de magazine în stații și în porturi, în valoare de 500 milioane lei. Am arătat Delegației Economice că C.F.R.-ul și porturile n-au nevoie de acele magazine în situația actuală. Dar, ca să nu fie exportate în străinătate, ele se pot lua de noi în exploatare. Altfel, nu avem nevoie. Acum, când se pune chestiunea de a fi date în Basarabia și în Transnistria, s-ar putea trata chestiunea, în afară de cele 6 magazine, nemontate, pe care le are „Ceremag”-ul, ca să ne trimeată magazinele inutile din gări și porturi. La Galați sunt vreo 12 magazine.

Așa stă chestiunea.

M. Antonescu: Prin urmare, „Ceremag”-ul are disponibilități de material și instalații, pe care mi le-ar putea trece în Basarabia. Dvs. găsiți formula, dacă interesează și Calea Ferată, cu un plan de finanțare. Aceasta este problema însă: Calea Ferată nu vrea să cheltuiască, ci vrea să încaseze mai mult.

C. Bușilă: Nu putem, dle prim-ministru.

M. Antonescu: Calea Ferată încasează de pe urma acestor transporturi și mi se pare că este potrivit ca ea să nu se îngrijească numai de materialul rulant și de stațiunile de încărcare și de celelalte elemente de structură feroviară; dar trebuie să facă o politică de colaborare cu Statul, de contribuție la sprijinirea politicii transporturilor, făcând ca prin propriile ei mijloace să ajute Statul la sporirea acestui sistem al transporturilor, de pe urma cărora profită chiar Calea Ferată, fiindcă, în măsura în care se intensifică potențialul nostru de depozitare, se sporește și capacitatea de transport a Căilor Ferate.

C. Bușilă: Așa am examinat chestiunea, și atunci magaziile „Ceremag” sunt inutile, sunt mai multe decât este nevoie.

M. Antonescu: Examinați chestiunea și, în Consiliul Interministerial, vă rog să arătați care sunt de adoptat din aceste propuneri și care sunt mijloacele financiare pe care le pune la dispoziție Calea Ferată pentru soluționarea acestei chestiuni.

Îndiguirile de la Copanca

A. Pană: S-a luat într-un Consiliu de Miniștri, asupra acestei chestiuni, dispoziția următoare: „Dl. guvernator al Basarabiei a fost rugat ca, împreună cu Dvs. și Ministerul Agriculturii, să examineze chestiunea.” Conform acestei deciziuni, urma să se arate care sunt necesitățile, care este durata lucrărilor, cum trebuie făcută repartitia plăților pe an și posibilităților de amortizare a sumelor cheltuite, cum să se facă acoperirea cheltuielilor, când se poate trece la executarea lor.

Ministerul de Agricultură a trimis specialiști. S-au făcut studii pentru digul acesta. Trebuie ridicat un dig de 18 km. A fost evaluat că cheltuielile se vor ridica la 80 milioane-100 milioane. Este posibil ca în Basarabia să coste mai puțin mâna de lucru decât la noi.

M. Antonescu: Optzeci milioane lei? Și cu ce mijloace?

A. Pană: Este o chestiune de îndiguiri care trebuie deci făcută cât mai repede.

M. Antonescu: Deci, credit pe termen scurt. Nu putem folosi mijloacele de finanțare particulară în opera de construcție a Statului?

G-ral C. Voiculescu: Nimic. Chestiunea de la Copanca are trei urgențe.

În primul rând trebuie reparat un stăvilar. Sunt de astupat niște bucăți din vechiul dig și de reparat niște scursori, de scos apa din niște bălți, făcute din cauza digului stricat. Lucrările s-au început. Am dat bani din bugetul meu: 3.500.000 lei. Chestiunea aceasta se va face până în toamnă.

În al doilea rând, și aceasta este partea cea mai grea, este chestia construirii digului de 18-19 km, care trebuie să repare și să completeze digul cel vechi, pentru ca să oprească apa.

M. Antonescu: Cunosc chestiunea. Am atins-o într-un Consiliu de Miniștri, în treacăt. Ne-am oprit atunci, după ce Dvs. ați expus situația și ați făcut un raport scris, ne-am oprit asupra problemei finanțării, fiindcă trebuia să ne asigurăm, alături de contribuția Statului, contribuția și a altora, fiindcă contribuția Statului în ceasurile acestea nu este cea mai ușoară de dat.

G-ral C. Voiculescu: În al treilea rând, este chestiunea proprietății.

M. Antonescu: Dacă proprietatea poată să ne ajute, este mai ușor de realizat întregul plan.

G-ral C. Voiculescu: Este o proprietate de 3000 ha, 2000 ha păduri sunt proprietate ale C.A.P.S.-ului. Deci este tot Statul proprietar. Rupându-se digul, s-au făcut bălți cu pește și a intervenit P.A.R.I.D.-ul. Sunt aproape 6000 ha proprietate a 3 proprietari.

M. Antonescu: P.A.R.I.D.-ul nu prea este încântat ca să facem din bălțile sale teren arabil.

G-ral C. Voiculescu: Ei profită. Dar toate terenurile acestea sunt ale Statului. Nu există aproape nici un particular. Sunt doar câțiva particulari mici proprietari, cari urmau să fie comasați sau expropriați, plătindu-li-se pământul sau dându-li-se altul în altă parte, fiind deci despăgubiți.

Interesul general constă în aceea că dacă aceste terenuri de la Copanca intră în patrimoniul Statului, atunci se poate face acolo: 3.500 ha de livezi, 1.500 ha de orezărie, ceea ce este destul, 1.200 ha de grădină de legume, 500 ha de bălți.

M. Antonescu: Cunosc problema. Îmi dau seama de activitatea pe care am putea-o desfășura aici. Problema însă se pune în luna octombrie, deci în cursul anului financiar și așa destul de încărcat și suplimentat, și într-o vreme – mai ales – când războiul este în fața noastră și ne cere atâtea contribuții. În cazul acesta, se pune problema dacă noi putem, în acest moment, să facem o lucrare care din nou cere o contribuție a Statului.

G-ral C. Voiculescu: Este pentru la anul.

M. Antonescu: Rog pe dl. ministru de Finanțe ca, împreună cu dl. ministru Pană, să examineze și rentabilitatea pe care o aduce acest teren. De aceea, rog și pe dl. g-ral Voiculescu să dea toate datele d-lui ministru de Finanțe și să vedem dacă putem realiza operațiunea aceasta, dacă am putea-o combina cu un împrumut, pentru ca ea să nu constituie o sarcină pentru Stat, fiindcă dacă Statul este proprietarul a mai multe mii de hectare, putem realiza operațiunea aceasta și printr-o operațiune de împrumut, în care Statul ar afecta veniturile acestei proprietăți redobândite în urma îndiguirilor, ca orice particular. Aceasta, cu atât mai mult cu cât Statul, cu posibilitățile lui, și în calitatea lui de proprietar, ar putea ca printr-o operațiune de credit să-și înlănească și mai mult aceste lucrări.

Rămâne de examinat apoi dacă, din punct de vedere tehnic, aceasta se poate face de Guvernământ și dacă Creditul Industriei ar putea participa el însuși la această operațiune, sau dacă ar putea participa la ea Creditul Agricol.

În orice caz, vă rog să examinați problema din punct de vedere tehnic și rămâne ca la consiliul viitor să arătați dacă aceasta e o operațiune care va putea începe la primăvară, sau dacă situațiunea este așa că împrejurările ne vor împiedica s-o realizăm, ținând seama de greutatea războiului.

Deși sunt preocupat ca să facem o politică financiară și economică intensivă de sprijinire a producției – și creditele, fără îndoială, sunt esențiale pentru această acțiune de sporire a producției și, prin urmare, Statul însuși trebuie să dea exemplu în această direcție – față de echilibrul pe care l-am păstrat până azi finanțelor noastre – și pe care prezentându-l, recent, ca o necesitate a ordinei noastre politice și a ordinei noastre naționale de mâine, am fost înțeles din acest punct de vedere și de dl. ministru Funk și de dl. ministru von Ribbentrop și de Führer-ul însuși, pentru ca să nu ne creeze dificultăți de ordin economic – cu toate acestea, cred că același exemplu trebuie să-l dăm și în echilibrul bugetului Statului și să nu cerem ministrului de Finanțe ca, în această perioadă de război, când sunt atâtea sarcini și când trebuiesc făcute atâtea investiții, necesare și din punct de vedere social, ca să stimulăm anumite sectoare de producție, unde inițiativa și capitalul privat ar stagna, cred că în această situație nu este bine să angajăm operațiunile financiare ale Statului prea mult.

De aceea, în cadrul principiilor acestora, rog pe dl. ministru de Finanțe să vadă oportunitatea și importanța îndiguirilor de la Copanca. În principiu, îmi dau seama că este necesară lucrarea, că pot aduce venituri mari proprietăților Statului din această regiune. Rămâne de examinat acum rentabilitatea, care nu se va dobândi decât peste un an, dle guvernator.

G-ral C. Voiculescu: Anul acesta am 400 vagoane de fructe. O parte din fructe se pierde din cauza inundațiilor. Vreau să scap de această situație, să nu mai pierdem fructele din cauza inundațiilor.

A. Pană: În al doilea an este venitul.

M. Antonescu: Aceasta o spun și eu. Prin urmare, trebuie să ții seama de toate aceste realități.

Chestiunea superfosfaților de la Odessa. Cunosc problema.

S-a făgăduit de dl. guvernator Alexianu, domnului ministru al Agriculturii, că superfosfații de la Odessa vor fi trimiși, pentru că dl. ministru al Agriculturii atrăsese atenția asupra urgenței nevoii pe care o are de a distribui acest superfosfat în țară.

De ce s-a întârziat până acum?

Gh. Alexianu: iată de ce s-a întârziat: suntem în divergență cu dl. ministru Pană asupra prețului.

M. Antonescu: Divergența a intervenit ulterior.

Gh. Alexianu: Trebuie să hotărâți Dvs. prețul, ca să scap de răspundere. M-a chemat la telefon dl. ministru Pană, când mă găseam la București. Neștiind care este realitatea – cred că mi s-a oferit cu 5.000-10.000 lei vagonul, și vi-l dau cu acest preț.

M. Antonescu: Camerilor de agricultură?

A. Pană: Agricultorilor.

Gh. Alexianu: Sindicatelor.

A. Pană: Îl cumpără Ministerul Agriculturii și îl distribuie prin sindicate, la prețul de cost.

Gh. Alexianu: Întorcându-mă la Odessa, mi s-a atras atenția că Societatea „Mărășești” a oferit 2,50 lei pe kg de superfosfat, pe gând în piață prețul este de 6 lei kg. Mai mult încă, noi trebuie să facem și o linie de garaj, de 6 km, până la fabrică, lucrare care trebuie să intre tot în prețul de cost, ceea ce face să ne coste mai mult decât prețul oferit.

De aceea, vă rog să hotărâți Dvs., care este prețul.

M. Antonescu: Dl. ministru de Finanțe va examina chestiunea și va stabili prețul în așa mod încât Guvernământul să nu piardă.

Al. Neagu: Este interesant să ajutăm pe agricultori.

M. Antonescu: Da, dar nu în paguba Ministerului de Finanțe, care trebuie să suporte cheltuielile pentru Guvernământ; cu atât mai mult cu cât, prin sporiri de prețuri pentru agricultură, noi am dat o margine de acoperire agricultorilor, pentru cheltuielile de producție.

De asemenea, rog pe dl. ministru Pană – pentru că aceasta este o problemă esențială și nu trebuie să mergem la un sistem de economie necontrolată, de economie nedirijată – rog ca distribuția superfosfaților, prin sindicatele agricole – dacă vreți Dvs. să se facă prin sindicatele agricole – rog ca în această distribuție, astfel făcută, să se țină seama de regiunile în care superfosfații sunt absolut necesari. Nu să se dea pentru

producție intensivă și pentru mărirea la maximum a rentabilității nu știu cărui mare proprietar, în timp ce alte regiuni să nu aibă nimic.

Prin urmare, însuși Sindicatul Agricultorilor trebuie să facă un plan și înaintat Dvs. și urmând ca el să fie examinat în Delegația Economică. Dvs. acolo veți avea preocuparea ca acest plan să corespundă cu nevoile reale ale agriculturii, nu numai ale agricultorilor.

Nu mă interesează să fac o politică împotriva agricultorilor – dv. știți bine – dar, cu același echilibru, pe care îl pun în problema prețurilor, vreau să ajung și în problema distribuirii superfosfaților, ca să nu repetăm ceea ce s-a făcut cu tractoarele – și domnul Minescu, într-o zi, va da socoteală pentru aceasta – sunt mari proprietari, cari și-au luat tractoare de rezervă, cari au avut câte 3-4 tractoare și și-au mai luat încă câte 2-3 în timp ce alte regiuni, au rămas cu câte 26 și 43 tractoare pe județ.

Și atunci, trebuie să mergem la executarea planului agricol, cu toate măsurile pe care le adoptăm. Deci, și pentru distribuirea superfosfaților, vă rog să adoptați același principiu.

A. Pană: Numai asupra chestiunii liniei de garaj am de spus două cuvinte: această linie trebuie făcută, pentru că în afară de cantitatea aceasta de superfosfați, mai sunt acolo mari cantități de rocă, din care se vor fabrica mai târziu alți superfosfați.

M. Antonescu: Dar dacă cheltuielile de construcție nu pot fi acoperite din prețul superfosfaților? Dacă dv. ați fi în locul dlui Alexianu sau al meu și n-ați fi preocupat numai de problema agricolă, ci de răspunderea administrației întregii provincii a Transnistriei, sau de echilibrul bugetar, în situația mea, și ar veni o societate particulară, care să vă ofere pentru superfosfați un preț mai mare, ar fi o bună administrare din partea dv. dacă ați vinde în pagubă aceste îngrășăminte, ca să se poată realiza câștiguri numai pentru producătorii agricoli?

Societatea „Mărășești” cumpără acești superfosfați tot pentru agricultori. Că le va cere un preț mai mare, vom controla. În regimul actual de control al prețurilor, vom vedea cine face specula. Dar nu vreau să iau asupra noastră o pagubă pe care o putem evita, fără intervenția noastră. Guvernământul Transnistriei consideră oferta, pe care ați făcut-o dv., nu ca o ofertă a dlui ministru al Agriculturii, ci ca o ofertă făcută tot pentru proprietari.

Prin urmare, oferta societății „Mărășești” va fi luată în considerare. Domnul ministru al Finanțelor este rugat ca, în Delegația Economică, să ia măsuri ca acești superfosfați să nu poată fi speculați, ca să se ajungă în felul acesta la o ridicare a prețurilor cerealelor. D-sa va lua măsuri prin Comisariatul prețurilor, ca să împiedice specula; guvernământul va realiza venituri, iar rezultatul va fi același.

Puteți cere ca societatea „Mărășești” să aibă încuviințarea Delegației Economice în privința distribuției și această Delegație Economică să impună un plan de distribuire, pe care de altfel l-ar putea impune și Sindicatul Agricol.

În modul acesta, se realizează operația fără pierderi pentru Guvernământ și pentru Stat și fără ca să facem o politică ostilă agricultorilor; facem o politică tot pentru agricultori, dar nu în paguba Statului.

Vă rog să examinați, problema, dle ministru al Finanțelor, și dacă oferta societății „Mărășești” este avantajoasă, ea poate fi îndiguită, prin măsuri luate de Ministerul Economiei Naționale, în ceea ce privește prețurile, așa că cred că nu este cazul să împiedicăm această operațiune. Ministerul Agriculturii va avea apoi să supravegheze distribuirea făcută de societatea „Mărășești.”

Dacă însă diferența de preț, care se realizează, nu este prea mare, vă rog, dle ministru al Finanțelor, să examinați și problema dacă nu putem da Ministerului de Agricultură acești superfosfați, care urmează să fie distribuiți prin Sindicatele Agricole.

Chestiunea secarei de sămânță din Basarabia.

A. Pană: Ni s-a făgăduit să ni se dea 1000 vagoane de secară din Transnistria. S-a încărcat până acum o cantitate foarte redusă: 60-70 vagoane. Pe de altă parte, nu suntem înlesniți să putem ridica celelalte cantități existente. S-ar părea că am mai putea ridica încă vreo 300 vagoane. Noi am avea nevoie absolută de această secară și chiar dacă nu vor fi 1000 vagoane, ci numai 700-800 vagoane, tot avem nevoie s-o aducem aici, ca să ne completăm planul de însămânțări pentru regiunile muntoase.

G-ral C. Voiculescu: Cunoschesti chestiunea; s-au luat măsuri, însă Armata a strâns toată secara.

G-ral C. Constantin: O ți u la dispoziția Ministerului Agriculturii, dacă este necesar.

G-ral C. Voiculescu: Eu o dau toată.

G-ral C. Pantazi: Subsecretariatul de Stat al Aprovizionării nu mai este un organ militar; este subsecretar de Stat al Aprovizionării.

M. Antonescu: În legătură cu Armata, repet rugămintea făcută dlui g-ral Pantazi ca să controleze ridicările de cereale făcute de trupele noastre din Basarabia și din Transnistria, pentru că între cifrele date de dl g-ral Constantin și cele arătate de dl Alexianu există o serie întreagă de nepotriviri.

În orice caz, rezultă că s-au ridicat foarte mari cantități de cereale de acolo. Ținând seama de aprovizionările făcute de noi pentru aceleași unități, înainte ca ele să ajungă pe teritoriile celor două provincii, rezultă o diferență excepțională în cantitatea cerealelor. Și atunci să cereți comandamentelor să ne explice: ori s-au luat cereale pentru o durată mai lungă, ori s-au dat unele cantități unităților germane. În acest caz, la cele 5700 vagoane cereale trimise din Transnistria, s-ar mai adăuga și cantitățile ridicate de unitățile noastre.

Această verificare este de mare importanță pentru noi, ca să putem arăta contribuția noastră de război. De aceea, trebuie să avem evidența tuturor ridicărilor de cereale făcute de unitățile noastre.

G-ral C. Pantazi: Dl g-ral Constantin o are.

G-ral C. Constantin: O are Marele Stat Major.

M. Antonescu: Dl g-ral Constantin mi-a spus că d-sa nu poate s-o aibă.

Gh. Alexianu: Există la Tiraspol o comisie, formată din dl consilier Sturza și un colonel din Intendența Marelui Stat Major, care cercetează această chestiune. Am atras atenția că, în timpul bătăliei de la Odessa, Armata a XI-a a noastră și unitățile germane s-au aprovizionat prin Intendența noastră. Toate bunurile se găsesc la armata IV-a.

M. Antonescu: Pentru ca această problemă să poată fi soluționată pe loc, vă rog să înlesniți dl g-rali Pantazi și Constantin să ceară direct, prin Comandamentele de acolo, să se facă aceste cercetări la unități și să se trimească fotocopii după toate actele de ridicare a celor 5700 vagoane cereale de către trupele germane.

Deși nu s-a contestat această cifră la Marele Cartier, este bine totuși să avem aceste dovezi, ca să nu se piardă.

G-ral C. Pantazi: În timpul bătăliei de la Odessa noi nici n-am avut etape: toată Transnistria era germană.

G-ral C. Constantin: Ba am avut etape: au fost acolo dnii generali Arbore și Chinăraru.

M. Antonescu: În ceea ce privește secara de sămânță din Basarabia, rog pe dl ministru Pană să se înțeleagă cu dl g-ral Voiculescu asupra cantității care trebuie adusă. De asemenea, rog pe dl g-ral Voiculescu să treacă din nou pe la Ministerul Economiei Naționale, pe la Ministerul Agriculturii și pe la Subsecretariatul de Stat al Aprovizionării, ca să fixeze situația de astăzi, după care trebuie ca în viitoarea ședință a Delegației Economice, cercetând situația aprovizionărilor și transporturilor, să vă ocupați și de transporturile din Basarabia.

Ceea ce primează sunt transporturile din Transnistria, însă la acestea se adaugă transportul cantităților de produse disponibile din Basarabia, ținând seama de aprovizionarea pe regiuni. Deci, să nu luăm secara din Basarabia și s-o ducem în județul Dolj, lăsând, în același timp, regiunile moldovenești și bucovinene fără aprovizionare, deși secara aceasta ar putea fi folosită și acolo; să nu facem transporturi nefolositoare și costisitoare.

Operațiunea de compensație, tractoare contra semințe de floarea-soarelui, Societatea „Granoza”.

S. Ghiolu: Dle președinte, aceasta n-ar fi o chestiune de Consiliu; am notat-o însă, pentru că este aici și dl Alexianu. Dacă credeți, o putem discuta; dacă nu o vom tranșa noi împreună după masă.

Din Transnistria s-au făcut cumpărături de tractoare contra unor furnituri de semințe de floarea-soarelui. Aici este vorba, între altele, de o ofertă a Societății „Granoza”, care dă 200 tractoare elvețiene, contra livrării unei cantități de semințe de floarea-soarelui, la prețul de 13.900 franci elvețieni vagonul.

M. Antonescu: Cunosc problema. Până săptămâna viitoare, ținând seama de datele care vor fi comunicate și de planul de aprovizionare care va fi făcut, în raport cu disponibilul din provincii, vă rog să stabiliți posibilitățile noastre de export din acest an economic. Nu mai facem nici un fel de angajament nou, înainte de a întocmi un plan de export echilibrat, ca să știm la ce mergem.

Vom face săptămâna viitoare un Consiliu Economic, în care vom rezolva problema posibilităților noastre de schimb comercial cu străinătatea, și problema distribuirii acestui disponibil de export în țările cu care avem astăzi relații comerciale.

Vom examina, de asemenea, angajamentele pe care nu le-am respectat și consecințele lor din punct de vedere politic și economic, ca și din punctul de vedere al politicii divizelor.

Vă rog să pregătiți această problemă și rog și pe dl ministru al Finanțelor s-o facă.

Vă anunț, dle Ghiolu că vom merge la reglementarea exportului și a condițiilor lui, față de cererile care ni se prezintă. În ultima vreme au ajuns să circule pe la autorități invalizi, văduve de război, doamne care nu mai sunt voalate, ca pe alte vremuri – nu mă sfiesc să vă spun că vin și la mine fel de fel de stăruinți, doamne care sunt purtătoare de cereri de export – și de aceea trebuie să ajungem să facem o reglementare serioasă a acestor operații.

Am atacat această problemă în treacăt cu dl von Ribbentrop. Germania este gata să meargă la un acord de schimburi directe, ca să înlăture pe prea mulții intermediari, și la o organizare de import și export cu firme particulare recomandate de noi; Germania este gata să facă acest lucru și pentru importuri și pentru exporturi.

Săptămâna viitoare vă rog să veniți cu lista tuturor importurilor de anul trecut și cu propuneri asupra ordinei pe care trebuie s-o facem. Am să vă fac și eu propuneri în această direcție, pentru că nu se poate să mergem mai departe așa. De asemenea va veni cu propuneri și dl g-ral Constantin.

Domnilor, am la ordinea zilei *chestiunea schimburilor comerciale româno-slovace*.

Angajamentele acestea, pentru 100 vagoane, nu reprezintă aproape nimic; nerespectate însă aceste 100 vagoane ne crează mai multe dificultăți decât dacă n-am fi luat nici un angajament. Se dau fel de fel de interpretări faptului că n-au făcut livrările pe care le-am consimțit.

Croația, datorită faptului că noi n-am făcut unele angajamente, s-a dus și a fost silită să încheie convenții economice la Budapesta.

Nu pot să fac o politică internațională fără să mă reazem pe politica economică.

Am discutat cu dl. ministru von Ribbentrop, zilele trecute, și această problemă și îi vorbeam de tendința pe care o am de a lega politica schimburilor, în mod absolut, de politica internațională. Și dl. von Ribbentrop mi-a mărturisit propria sa experiență, cu foarte multă sinceritate. Mi-a spus că și atunci când a inaugurat d-sa această politică, au fost unele rezistențe, că n-a fost destulă înțelegere de la început; dar, fără nici o șovăire, și-a menținut acest punct de vedere și în tratarea și în executarea schimburilor, impunându-și-l în divergențele politice și economice ale Guvernului Reich-ului, acesta fiind singurul mijloc ca să nu-și creeze pe plan economic dificultăți, care să-i împiedice acțiunea diplomatică.

Față de experiența germană, care a dat rezultate strălucite și pe plan politic și pe plan economic, cu atât mai mult trebuie să facem noi lucrul acesta, întemeiați și pe considerațiunile pe care vi le-am spus. La mine nu este o idee fixă aceasta, pentru că sunt ministru de Externe și pentru că aş dori să-mi adaug sarcini noi, în plus. Nu. Ci pentru că așa trebuie să privim lucrurile. Marea erezie a politicii Statului românesc după Unire este aceea de a fi despărțit politica economică de politică externă. Aceasta a creat o optică specială și a pus o piedică la o serie de premise, barând însăși evoluția politicii noastre externe și economia noastră națională. Discrepanța între politica externă și între politica noastră economică, aceasta ne-a făcut să vedem greșit și pe plan de politică externă și pe plan economic și să nu avem realizările care trebuia să le avem, și să nu luăm măsurile cuvenite, la vreme, pentru adaptarea politicii noastre.

De aceea, vă rog ca, săptămâna viitoare, să aduceți întreg materialul.

Am dat o dispoziție să se facă o decizie pentru ca Direcția Acordurilor să poată lucra cum a fost indicat. Săptămâna viitoare viu cu legea de organizare a Ministerului de Externe. Am să vă arăt ce înțeleg să fac din conducerea acordurilor și executarea acordurilor, pe care o iau la Ministerul Afacerilor Străine. Nu mă mărginesc numai la postulate legislative, ci trebuie organizat totul practic. Necesitățile Statului o cer; iar specula, făcută de intermediari în 1942, transformând afacerile de export într-un adevărat paradis, care a putut constitui fericirea negociatorilor, ceea ce a dus la ridicarea prețurilor și la îngreunarea întregului sistem economic al Statului, situația aceasta n-o mai putem lăsa.

După cum este nepotrivit ca, atunci când mergem la economie dirijată împotri-va agricultorilor și producătorilor din economia noastră, este nepotrivit ca comerțul

internațional să nu-l organizăm serios, fără să înlăturăm interesele private cu totul. În orice caz, trebuie să procedăm astfel încât să putem face din el o temelie sănătoasă și pentru politica internațională a schimburilor și pentru regimul politic însuși. Așa că, aceasta fiind situația, vă rog să veniți cu absolut toate problemele. Cred că, pe de altă parte, nu este bine să angajăm acum toate problemele schimburilor cu Transnistria, pentru că a rămas ca, în negocierile de la Berlin, să ni se propună formulele tehnice.

Am discutat cu dl. ministru von Ribbentrop această problemă și când i-am atras atenția că statutul Transnistriei nu poate fi un statut militar, când este vorba de contribuție românească și apoi să fie socotită Transnistria ca teritoriu românesc, când este vorba de conturi de clearing, și deci Transnistria să dea tot ceea ce are, dar să nu primească decât mărci în schimb.

Când am prezentat lucrul acesta, am spus: Sunt două posibilități: sau se face cu de-amănuntul întregul cont de clearing și al schimburilor cu Germania și se opresc contingentele acordate și care au putut fi continuate ca supracontingent, care ar fi destinat echilibrării schimburilor cu Transnistria; sau se face un cont special și Transnistria, pentru o mare parte din ceea ce exportă direct, își primește în schimb un cont de mărfuri, chiar dacă Statul Român – pentru că Statul Român finanțează și investește în Transnistria – nu va destina toate aceste mărfuri Transnistriei, ci le va lua pentru Regat, în schimbul acoperirii conturilor pe care le are cu Transnistria.

Asupra acestor două formule a rămas să se facă propuneri de la Berlin. Când le voi primi, le voi examina în Consiliul Economic, pentru a vedea cea mai bună soluție. Până atunci este potrivit, fiindcă trebuie să executăm contractele existente, asupra conturilor care există la Berlin, în consiliul pe care îl vom ține, să aduceți și contul Transnistriei, cu disponibilul Transnistriei, în afară de situația conturilor de clearing ale Regatului. Și atunci vom examina care este formula cea mai bună și vom da răspunsul sau vom pregăti răspunsul pentru negocierile de la Berlin.

De altfel, dacă va fi vreme, vă voi face o expunere rezumativă asupra punctelor principale ale negocierilor de la Berlin. Voi face aceasta la sfârșitul lucrărilor consiliului de azi.

S. Ghiolu: Am anticipat asupra dorinței Dvs. Chiar ieri s-a trimis d-lui ministru Pană și d-lui g-ral Constantin o notă, prin care rugam să ni se arate disponibilul nostru de export.

M. Antonescu: Foarte bine. Când expiră acordurile economice existente, este necesar pentru noi să știm pe ce putem conta. Același lucru îl rog și pe dl. guvernator să-l facă, comunicând toate datele ministerelor de Industrie, al Agriculturii și al Aprovizionării.

Scrisoarea Legației Germane, referitoare la 700 vagoane semințe de floarea-soarelui, care ar trebui livrate Germaniei, din Transnistria.

Gh. Alexianu: Situația este foarte simplă. Anul trecut, la aprobarea Dvs., am făcut un contract către Societatea „Solagra”, ca să-i vindem 1000 vagoane de semințe de floarea-soarelui. În contract, în art. 2, se spune că vânzarea este făcută cu condiția „Dacă Guvernul Român nu va avea nevoie de aceste semințe de floarea-soarelui”.

Am livrat 300 de vagoane. În timpul acesta „Solagra” nu ne-a plătit în lei, cum se angajase; ci ne-a plătit sumele datorate în Reichskredit Kassenscheine, depunând în contul nostru R.K.K.S. Am oprit atunci livrarea.

M. Antonescu: Faceți o notă, ca să discutăm această chestiune. Mi s-a făcut o propunere; am trimis-o Delegației Economice ca să examineze situația. Să-mi faceți Dvs. o notă: cu ceea ce s-a livrat, ce R.K.K.S. am primit până azi, ce mai rămâne de livrat și care sunt condițiunile Dvs. Firește că aceste condițiuni eu le leg de întregul sistem al schimburilor cu Transnistria și al echilibrării conturilor.

Al. Neagu: Trebuie văzut, întâi, ansamblul tuturor problemelor. Nu putem vorbi înainte cu dl. Neubacher.

M. Antonescu: Evident.

Reglementarea schimburilor dintre Transnistria și străinătate și dintre Transnistria și Țară.

Dacă în ce privește schimburile dintre Transnistria și străinătate am discutat, de acum înainte, vă rog, dle Alexianu, ținând seama de consecințele la care a dus această situațiune, vă rog ca toate schimburile să le faceți prin noi, să ne arătați disponibilul. Veți face contracte speciale pentru Transnistria, cum v-am arătat, sau veți introduce conturi clearing și supracontingent; dar fie că faceți una, sau alta, să ne arătați care sunt materialele pe care le aveți, care este disponibilul Dvs., urmând ca și noi, la rândul nostru, să vă arătăm care sunt nevoile noastre, ce vrem să vă cerem, cu ocazia formulării supracontingentelor, ca bază a acestor schimburi. Oricum veți proceda, în orice caz, trebuie unite de tratare și de sistem, pentru că, altfel, pierdem totul din mână; vă paralizați Dvs. operațiunile de plată, iar noi sporim conturile de clearing și creăm neajunsuri Guvernului Reich-ului și nouă.

Dar problema mai importantă este aceea a schimburilor dintre Transnistria și Țară și a finanțării acestora. De fapt aici sunt două probleme: este o primă problemă, problema de schimburi, și este o a doua, problema monetară.

Problema schimburilor evocă și ideea de finanțare, nu numai ideea de organizare a acestor schimburi printr-un organ unitar, care să poată să-i dea Transnistriei avantajul de a ști cu certitudine pe ce poate să conteze.

Pe de altă parte, această problemă este o problemă de aprovizionare.

Am rugat pe dl. g-ral Constantin, atunci când era la dl. Mareșal Antonescu, ca să trimeată un delegat special, pentru că, dle Alexianu, Dvs. aveți o serie de disponibilități, care pot să fie transformate în conserve de pește, conserve de legume etc., elemente absolut necesare aprovizionării noastre, care ne pot spori condițiunile de aprovizionare.

Găsesc că este cu totul nepotrivit ca, atunci când Guvernământul Transnistriei a ajuns să treacă de 18 miliarde lei investiții – și cu aceste transporturi și necesități de ale agriculturii, din toamna acestui an, vom trece cu siguranță de 20 miliarde lei – găesc că este cu totul nepotrivit ca, atunci când Guvernământul este un titular de drepturi și un mare întreprinzător, între el și consumatorul român să mai introducem mii de intermediari, mai ales pentru articole esențiale pentru aprovizionarea noastră.

De aceea, rog pe dl. g-ral Constantin – și vă rog să înscrieți această chestiune și pentru Delegația Economică – să se preocupe de această problemă și să trimeată un delegat special. Acesta este cel mai bun mijloc ca să realizăm contingente pentru funcționari și să facem centre de aprovizionare pentru funcționari, punându-le în legătură cu Transnistria – direct – și făcând organizații speciale. În felul acesta mecanismul va fi mai clar, controlul se va efectua, întârzieri nu vor mai fi, iar dl. guvernator Alexianu nu va mai fi pus în situația ca să prefere pe un simplu particular, care lucrează curent și corect.

Trebuie, pe de altă parte, să nu facem din aceasta o speculație și să considerăm că Guvernământul Transnistriei nu trebuie să realizeze anumite venituri, pentru că atunci este o altă chestiune care se pune și va trebui să facem un aparat de Stat care să muncească pe sectorul întreprinderilor economice în Transnistria.

Însă trebuie, neapărat, organizată această chestiune și să-mi arătați planul practic, propunerile pe care le-ați făcut și ceea ce ați realizat.

Pe dl. Alexianu și pe dl. g-ral Constantin îi rog să ne spună chiar astăzi propunerile domniilor lor.

G-ral C. Constantin: Magazinele sunt făcute!

M. Antonescu: Știu, g-ral Constantin, și surâsul Dvs. mi-o confirmă; dar consumatorul român nu trăiește numai cu planuri și grafice.

G-ral C. Constantin: Avem 30 de vagoane de unt proaspăt la frigorigere, avem milioane de ouă.

M. Antonescu: Nu mi-o luați în nume de rău – chiar dacă spuneți că sunt nu știu câte vagoane de unt, că nu știu câte vagoane vin – dar felul cum sunt organizate magazinele – și aceasta cred că nu v-o mai luați asupra Dvs., cum a fost chestiunea vagoanelor de unt – denotă că sunt ameliorări care trebuiesc făcute.

Dl. Alexianu și-a făcut depozite cum a putut. Trebuie însă de făcut aici o întreagă organizare economică.

G-ral C. Constantin: Magazinul de la Obor va fi mult mai bun decât acela din Piața Amzei.

M. Antonescu: Eu am două ministere, cu personalul cel mai redus. Ei bine, la acestea aprovizionările sunt inexistente. Am regimul de aprovizionare al diplomaților. Am avut plângeri în această privință.

Dacă noi nu putem organiza sistemul de aprovizionare pentru funcționarii publici, tot planul elaborat de Ministerul de Finanțe –, și pentru care dl. g-ral Stoenescu și dl. Vulcănescu s-au trudit lungă vreme, ca să meargă la un sistem de sporire al salariilor prin avantaje în natură, prin alimente acordate funcționarilor – tot planul acesta devine nefolositor sau va provoca și o umilință pentru funcționari și va constitui tot atâtea motive legitime ca să se întoarcă în contra noastră.

Așa încât, dle g-ral Constantin, problema aceasta s-o examinați astăzi cu dl. Alexianu, în tot ansamblul ei și nu numai sub aspectul depozitului de la Obor.

G-ral C. Constantin: Sunt trei depozite; mai facem altele.

M. Antonescu: Nu este suficient. Trebuie un sistem întreg organizat.

G-ral C. Constantin: Am publicat la gazetă ca să vină funcționarii să se aprovizioneze cu cele aduse de la Guvernământul Transnistriei.

M. Antonescu: Cu unt, numai?

G-ral C. Vasiliu: Dar restul Țării ce face?

G-ral C. Constantin: Am dat ceea ce era atunci: unt, ouă, marmeladă.

Gh. Alexianu: Acum sunt mai multe lucruri.

M. Antonescu: Trebuie organizat întregul sistem. Să se dea conserve și tot ceea ce este necesar, pentru ca întreaga desfacere să poată folosi tot ceea ce produce în Transnistria.

Gh. Alexianu: Avem și fructe.

G-ral C. Constantin: În altă parte este buba: funcționarii n-au bani să se aprovizioneze. N-au bani funcționarii, așa că n-au cum să se aprovizioneze. Buba este deci în altă parte și are să se repercuteze asupra altor chestiuni.

Conform dispozițiilor Dvs., în vederea creării economatelor, fiindcă n-a ieșit nici o lege, a trebuit să improvizăm; ele au fost numai improvizate.

M. Antonescu: Dle ministru, toți comercianții, cari fac afaceri, încep numai cu legea? Noi suntem un comerciant în această afacere. Nu avem nevoie de nici o lege.

G-ral C. Constantin: Trebuie acordate credite de funcționare.

M. Antonescu: Dle Neagu, te rog să examinezi problema finanțării acestor economate. De o lună și jumătate tot discutăm.

G-ral C. Voiculescu: Din cotizațiile funcționarilor nu putem face economate.

G-ral C. Constantin: Trebuie ajutați funcționarii, pentru 5-6 rate, pentru că funcționarii nu pot avea 30.000-40.000 pentru aprovizionările de iarnă.

M. Antonescu: Vă rog, dle Neagu, să examinați chestiunea aceasta, pentru că este esențială pentru liniștea noastră însăși. Te rog să rezolvi, chiar săptămâna aceasta, și până sâmbătă să-mi aduceți o situație asupra ceea ce este și asupra ceea ce trebuie făcut, pentru ca să organizăm economatele pentru funcționari.

G-ral D. Popescu: Am cerut, acum câteva luni, de la Ministerul de Finanțe 10.000.000 lei pentru înființarea economatului de la Ministerul de Interne. Mi s-a refuzat. Am semnat, alaltăieri, un Jurnal al Consiliului de Miniștri, prin care s-a pus la dispoziția Casei Autonome a Monopolurilor suma de 400.000.000 lei. Dar nu se poate proceda așa. Când noi le-am cerut 10.000.000 pentru ministerul nostru, nu ni s-a dat.

Al. Neagu: Vom vedea. N-am văzut Jurnalul acesta. Este anterior venirii mele.

M. Antonescu: Dle ministru de Finanțe, s-a discutat cu dl. g-ral Constantin și d-sa a făcut un plan de aprovizionare pe țară și a făcut un plan de aprovizionare pe centre, în București. Sistemul economatelor pe ministere poate să fie foarte bun acolo unde ministerul are destui funcționari, pentru ca să-și organizeze un asemenea economat. Altfel, sistemul economatelor pe departamente constituie o sarcină nefolositoare.

Pe de altă parte, Dvs. trebuie să țineți seama că ministerele nu dispun de personal. Cu cine vreți să fac eu la Ministerul de Externe aprovizionare și economat? Cu cine vreți să fac aceasta la Școală? Sau la Justiție? Cum pot face aici aprovizionările? Pentru aceasta trebuie organizate și create centre. Trebuie creat un centru, un economat pentru mai multe departamente.

Eu sunt pentru câteva economate, care să aparțină tuturor funcționarilor din București, pe care să le combinăm – și am discutat problema și cu dl. g-ral Pantazi – să le combinăm și cu economatele pe care le crează I.O.V.-ul din fondurile sale, pentru invalizii, văduvele și orfanii de război. Aceasta, ca să sporim posibilitatea de credite și aprovizionări ale acestor economate.

În orice caz, vă rog ca, în săptămâna aceasta, problema finanțării și a organizării economatelor să fie rezolvată. Dl. general Constantin are planul stabilit.

Planul trebuie executat și trebuie conexat și cu disponibilul din Transnistria și cu ceea ce Basarabia poate să dea din Guvernământ; în orice caz, trebuie conexat cu disponibilitățile din Transnistria, pentru ca să putem face fără întârziere aceste economate.

Ceea ce releva – și cu drept cuvânt – adineauri dl. g-ral Popescu, privitor la situația Ministerului de Interne, aceasta trebuie să constituie pentru Dvs., ministru de Finanțe, o problemă întreagă și vă rog s-o soluționați unitar. Nu este posibil ca o regie autonomă să dispună de un credit de 400.000.000 lei. Această chestiune îl privește și pe

dl. g-ral Constantin, care are răspunderea aprovizionărilor și însăși executarea planului de salarizare a funcționarilor, pentru că nu va putea da sporuri în natură prin economate, plătind în natură suplimentele de salarii, dacă nu va avea în prealabil organizate aceste economate, prin care să asigure distribuția și aprovizionarea.

Prin urmare, opriți chiar executarea măsurilor eventuale, care ar fi luate fragmentar, în privința aprovizionării funcționarilor de Stat sau Casei Autonome. Să faceți un singur plan. În ce privește cele 400.000.000, pe care le cere Casa Autonomă și le-a obținut – eu n-am văzut Jurnalul – vă rog să opriți acest lucru.

Trebuie ca toată aprovizionarea și economatele pentru toți funcționarii publici să fie prevăzute într-un întreg sistem și aprovizionarea să se facă pe aceste baze.

G-ral C. Constantin: N-am făcut numai planul; astăzi pot pune la dispoziție, pentru economate și funcționari, sute de vagoane de pește sărat, marmeladă, untură, ouă; pastele făinoase sunt în curs de fabricație, 300 vagoane de arpacaș. N-am așteptat legea ca să facem aceasta.

M. Antonescu: Foarte bine. Să mai lăsăm sistemul acesta ...

G-ral C. Constantin: Dar îmi trebuie bani.

M. Antonescu: Discuțați cu dl. ministru de Finanțe și rezolvați problema.

Al. Neagu: Măine, la Delegația Economică, venim cu această chestiune.

M. Antonescu: Cu planul întreg.

M. Vulcănescu: În legătură cu fondurile, date pentru C.A.M.: s-au dat pentru că este o exploatare cu muncitori și a fost o problemă de ordine publică, de liniște publică; n-a fost vorba de înlesnirea funcționarilor.

G-ral C. Vasiliu: Dar liniștea funcționarilor?

M. Antonescu: Dl. g-ral Vasiliu spune: „Dar liniștea funcționarilor?”

M. Vulcănescu: Este planul general.

M. Antonescu: Dar planul general nu poate să fie despărțit; nu se poate să dăm impresia că Statul se ocupă mai curând de C.A.M. decât de funcționarii din Poliție sau de Armată, sau de funcționarii din administrație, sau de acei cari își depun toată activitatea lor chiar în Ministerul de Aprovizionare. Nu se poate aceasta.

G-ral C. Voiculescu: Să se facă un economat pentru toate ministerele la un loc, dle prim-ministru.

G-ral C. Constantin: Am analizat problema: nu se poate toate la un loc.

M. Antonescu: Sunt grupe de ministere. Am văzut planul.

G-ral C. Voiculescu: La Soroca au un economat al Ministerului de Finanțe; însă celelalte nu se pot pune la un loc.

Al. Neagu: Întotdeauna, în societăți sau în întreprinderi industriale, au existat economate, cum există la Petroșani și la Reșița. Aici este vorba de muncitori.

Acum trecem într-un alt stadiu social: trebuie să cuprindem și pe funcționari. Poate nu trebuie făcută chestiunea cu 400.000.000 lei. Ea reprezintă rezolvarea unui sistem de lucru din trecut, care trebuie continuat. Vreți să extindem astăzi acest sistem și asupra funcționarilor. La Ministerul de Interne ...

G-ral D. Popescu: Nu era vorba de muncitori.

Al. Neagu: ... n-am văzut eu această chestiune. Nu sunt vinovat. Dle prim-ministru, economatele care există nu trebuie desființate.

M. Antonescu: Să nu discutăm inutil. Vă rog să vă puneți în curent, mâine, cu întregul plan de aprovizionare și cu metodele de finanțare ale lui.

Chestiunile acestea sunt esențiale pentru Dvs., nu numai fiindcă trebuie să faceți o realitate din proiectele și din măsurile luate de dl. ministru al Aprovizionării, dar pentru că, în același timp, Dvs. ați lucrat la Ministerul de Finanțe – nu Dvs. personal, dle Neagu, dar dl. ministru de Finanțe – s-a lucrat la Ministerul de Finanțe un sistem de sporire de salarii rezemat pe plata în natură. Prin urmare, trebuie neapărat ...

Al. Neagu: Cunosce chestiunea.

M. Antonescu: ... ca economatele să fie organizate, fiindcă fără de ele nu se poate ajunge la sporirea salariilor.

G-ral C. Pantazi: Cum se organizează lucrul acesta? Dacă vă voi arăta darea de seamă, în ce privește posibilitățile de viață ale funcționarilor și ale militarilor, veți vedea că situația este colosal de grea.

M. Antonescu: Este timpul să trecem la realizări. Vă rog să fie rezolvată chestiunea aceasta și măsurile să fie luate în toate amănuntele, fiindcă nu mai putem întârzia.

G-ral C. Pantazi: S-au făcut și promisiuni din partea Guvernului ...

M. Antonescu: Am spus că reglementarea schimburilor dintre Transnistria și Regat nu este numai o problemă economică, ci și una de finanțare. Trebuie să vedem modul cum se finanțează această operațiune de schimburi. Trebuie să examinați Dvs., dle ministru de Finanțe, conturile Transnistriei la Banca națională; trebuie să examinați conturile creditoare ale Statului împotriva Transnistriei ...

Al. Neagu: Avem tot materialul strâns.

M. Antonescu: ... și să vedeți soluția practică, pentru înlesnirea schimburilor între Transnistria și Regat. Problema este și monetară.

Am discutat-o cu prilejul negocierilor de la Marele Cartier. Am discutat și problema Reichskredit Kassenscheine-lor și am anunțat că, dacă nu se rezolvă problema în câteva săptămâni, cel mult două-trei săptămâni, atunci noi vom scoate o monetă; Comandamentul de la Odessa va scoate o monetă, retrăgând lei, Reichskredit Kassenscheine-le din Transnistria și lăsând ca numai această monetă să circule în Transnistria pentru nevoile de plată.

Aștept de la Berlin răspunsul definitiv: dacă ni se dau cele 55.000.000 de Reichskredit Kassenscheine sau dacă este nevoie să introducem o monetă acolo.

Vă rog să arătați, dlui ministru de Finanțe, dle Alexianu, care sunt nevoile Dvs. de circulație în Transnistria față de ultima intensificare a producției și a schimburilor și de plată a funcționarilor; și dl. ministru de Finanțe va examina dacă putem merge la o soluțiune de emisiune a unei monete de ocupațiune, sau dacă stăruim pentru sporirea Reichskredit Kassenscheine-lor, dar în marginea nevoilor Dvs.

Gh. Alexianu: Pentru că chestiunea aceasta este legată de chestiunea nr. 18 din Ordinul de zi: „Problema acoperirii nevoilor de Reichskredit Kassenscheine, în Transnistria”, poate că este bine ca să vă arăt care este situația financiară.

Noi am primit de la Ministerul de Finanțe, până acum, 38.500.000 Reichskredit Kassenscheine; 15.000.000 Reichskredit Kassenscheine au fost afectate pentru schimbarea rublelor de aici și au rămas astfel în circulație 23.000.000 Reichskredit Kassenscheine.

M. Antonescu: Domnilor miniștri, este un fotograf de la Ministerul Propagandei German, care de ieri mă asasinează ca să fotografieze activitatea Guvernului Român. Credeți-mă că este un lucru penibil; pe foarte mulți îi resping de la solicitările

pe care le fac în această privință. Acesta este însă trimis chiar de Ministerul German al Propagandei, care face un reportaj special privitor la România: așa că am să vă rog să suportați, cu tot surâsul necesar, ca acest fotograf, care stă, de la 10 dimineața, să vă înregistreze și fotogenia Dvs., nu numai activitatea.

C. Bușilă: A mai fost unul, altă dată; dar n-a văzut nimeni nimic.

Gh. Alexianu: Am primit în lei până astăzi, de la început, în afară de salarii și alte cheltuieli, 715.000.000 lei.

V-am arătat situația Reichskredit Kassenscheine-lor. Am făcut până la 27 septembrie plăți în Reichskredit Kassenscheine – pentru investiții, pentru plata funcționarilor și a transporturilor – în valoare de 49.904.000, ceea ce face 26.000.000 Reichskredit Kassenscheine mai multe decât am luat. Aceste milioane le-am luat din impozitele locuitorilor, din vânzările de cereale făcute locuitorilor sau din diverse alte vânzări făcute tot locuitorilor.

Situația este astăzi următoarea: avem 14.000 funcționari la Căile Ferate, pe cari trebuie să-i plătim efectiv. Nici un transport, nici german nici român, nu mi se plătește în Transnistria. Toate aceste cheltuieli trebuie să le suportăm din R.K.K.S., pe când noi primim numai bonuri pentru transporturile de mărfuri și aprovizionările pe care le facem.

Avem acum 23.000.000 R.K.K.S., ceea ce reprezintă cam 2.000.000.000 lei, în circulația din Transnistria. Aceste 2.000.000.000 lei sunt absolut insuficiente pentru Transnistria. De aceea rog pe dl ministru de Finanțe să găsească o modalitate de plată imediată, pentru că n-am putut plăti până acum salariile pe luna septembrie ale personalului de la Calea Ferată.

M. Antonescu: Prin urmare sunteți într-o criză de plată.

Gh. Alexianu: Am nevoie de 2.000.000 R.K.K.S. numai pentru Căile Ferate, iar pentru acoperirea nevoilor de circulație ale provinciei, mai sunt necesare, în total, încă 55.000.000 R.K.K.S. Acum sunt foarte restrânse posibilitățile de R.K.K.S.; moneda aceasta începe să capete agiu, nu se schimbă așa de ușor.

Circulația de două miliarde jumătate lei, cât reprezintă valoarea celor 27.000.000 R.K.K.S. din Transnistria, este cu totul insuficientă, față de un venit de 40.000.000.000 lei, cât are această provincie.

Al. Neagu: Dacă dl guvernator Alexianu este de acord că problemele monetare de schimb și cele bugetare sunt liber independente, atunci s-ar putea foarte ușor sta de vorbă și rezolva această chestiune. Este de discutat tehnica și situația monedei, ca și înglobarea exporturilor și schimburilor de R.K.K.S. Avem salariați cari atunci când trec dincoace de Nistru vând R.K.K.S., primesc lei în schimb și ne crează foarte multe dificultăți.

M. Antonescu: Cu singura condiție ca, până la rezolvarea problemei, dl Alexianu să aibe mijloace de plată suficiente.

Gh. Alexianu: Trebuie bani pentru Căile Ferate.

M. Antonescu: Vă rog să rezolvați astăzi după masă această problemă. În Consiliul de Miniștri de săptămâna viitoare vor relua problema schimburilor economice ale Transnistriei și problema finanțării în cadrul chestiunii schimburilor internaționale.

Anularea deciziei de blocare de cherestea, dată de Guvernământul Bucovinei.

S. Ghiolu: Guvernământul Bucovinei, printr-o ordonanță din 14 septembrie, a blocat întreaga cantitate de cherestea din Guvernământ. Ori, printr-o decizie a Ministerului Economiei Naționale, din mai, toată cherestea din țară a fost blocată. Deci, aceste două blocări succesive, ne crează perturbări în Bucovina.

G-ral C. Calotescu: Vă rog să mă iertați, dar nu știu de ce vă jenează blocarea făcută de mine.

Gh. Alexianu: N-am putut noi să cumpărăm scânduri pentru obloane.

S. Ghiolu: Noi avem sarcina și situația blocărilor. Acum, pentru cherestea trebuie să venim la dv., dle g-ral Calotescu. Și atunci, ori faceți dv. blocarea, ori o facem noi.

G-ral C. Calotescu: Eu cred că trebuie s-o facem noi.

M. Antonescu: Dv. nu trebuie să faceți o altă politică în cadrul Statului; executați principiile stabilite de Ministerul Economiei Naționale. Nici nu mai discutați această problemă. În cadrul principiilor stabilite pentru întregul teritoriu, prin Directoratul de la Cernăuți, vedeți ce urmează să facă Guvernământul, în cadrul acestei blocări. Dacă fiecare provincie face blocări, atunci ajungem la o anarhizare a vieții economice. Dacă noi luăm unele măsuri și alții vin în urmă și iau altele peste ele, atunci lucrăm singuri pentru sporirea prețurilor.

Pe de altă parte, nu este vina dlui guvernator dacă, ținând seama de interesele locale și voind să facă o politică de echilibrare a prețurilor, a judecat că este nevoie de măsura blocării. Totuși, ori de câte ori este vorba de măsuri economice cu caracter mai important, vă rog să nu le luați, domnilor guvernatori, până ce nu le puneți în discuția Consiliului nostru lunar sau în Delegația Economică, care vă va da răspunsul, în cadrul politicii generale economice.

G-ral C. Calotescu: În timp ce sunt obligat să furnizez Armatei și căilor Ferate anumite cantități de lemne, sunt invadat de o serie de negustori, cari iau lemne cu aprobarea Ministerului Economiei Naționale. Și atunci, ce să fac? Să dau lemne negustorilor să le vândă, sau să le dau pentru nevoile Armatei și ale Comunicațiilor?

M. Antonescu: Pentru aceasta nu este nevoie de blocare. Dv., de acord cu Ministerul Economiei Naționale, dați o decizie, în care stabiliți modul cum urmează să se realizeze contractele încheiate. Fără să faceți o blocare absolută, care să împiedice circulația mărfurilor, dv. stabiliți această preferință în executarea livrărilor și vă acoperiți propria dv. răspundere.

Nu vă fac nici o imputare, însă trebuie să lucrați coordonat. Când vi se dau de Ministerul Armatei sau de Ministerul Înzestrării o serie de comenzi, care trebuiesc efectuate acolo, atunci dv. le transmiteți, prin Directoratul care face legătura cu Ministerul Economiei Naționale, propunând și unele soluții și cerând Ministerului Economiei Naționale să le adopte.

G-ral C. Calotescu: Aceasta este o centralizare, care ține o lună de zile; și noi trebuie să lucrăm repede.

S. Ghiolu: Nici noi nu putem lucra; trebuie să existe o coordonare.

M. Antonescu: În asemenea ocazii, acestea fiind afaceri comerciale, chemați la telefon pe dl ministru Ghiolu sau pe dl g-ral Dobre, care lucrează în Delegația Economică și cunoaște toate principiile; vă înțelegeți la telefon și imediat adoptați soluția, fără discuții. Iar dacă se produce vreo întârziere, vă rog să mi-o aduceți la cunoștință și vă asigur că în 24 ore aveți răspunsul.

G-ral C. Calotescu: În ceea ce privește cheresteaua, de care are nevoie dl Alexianu, aceea a fost cerută Fondului Bisericesc; am deblocat-o, s-o ia.

G-ral C. Voiculescu: Instituțiile care au nevoie de chereștea nu pot să cumpere. Particularii iau, pentru că plătesc pentru prețul maximal. Așa trebuie văzută chestiunea.

G-ral C. Calotescu: Eu de aceea am blocat cheresteaua.

G-ral C. Voiculescu: Se dă în plus și la preț și la încărcat.

M. Antonescu: Dle guvernator, dv. aveți în Basarabia un regim de control al prețurilor?

G-ral C. Voiculescu: Avem.

M. Antonescu: Atunci, de ce toate serviciile să ne aparțină nouă? De ce nu controlați prețurile și nu pedepsiți pe speculanți?

G-ral C. Voiculescu: Nu se poate face dovada. Se plătește în spate.

M. Antonescu: Pe teoria aceasta nu se poate face nici un control al prețurilor; în totuși se face. Că sunt sectoare unde nu se poate face, este adevărat. Ne-a prins această problemă a prețurilor într-o conjunctură economică grea, dar aceasta nu însemnează să lăsăm pe speculanți fără nici un fel de sancționare. Faceți câteva trimiteri la instanțele de sabotaj și îndiguiți și dv. criza prețurilor. Dar nu se poate să stați pe chestiunea aceasta: se blochează marfa și se rezolvă problema prețurilor.

G-ral C. Voiculescu: Eu n-am pus chestiunea blocărilor, ci am arătat că particularii trec înaintea Statului.

M. Antonescu: De aceea eu am propus ca dl g-ral Calotescu să facă un program de ierarhizare a livrărilor, pe care să-l comunice Ministerului Economiei Naționale, ca să vadă în ce mod corespunde cu planul acestui minister, iar la executare, d-sa să facă să fie respectat acest principiu.

G-ral C. Pantazi: Tot așa, nu s-au putut cumpăra direct de Stat piei de miel din Bulgaria. Le cumpărăm acum, pentru că dăm mai mult decât nemții. Facem și noi acolo ce fac nemții la noi.

M. Antonescu: Aceasta este universal. De aceea noi nu trebuie să venim cu formule de paralizie a comerțului, ci să dăm câteva exemple de respectare a prețurilor, dar totuși comerțul să meargă înainte.

Măsurile luate în ceea ce privește apărarea antiaeriană, activă și pasivă, ca urmare a atacului aerian de la 14 septembrie 1942.

G-ral Gh. Jienescu: Este foarte posibil că atacurile aeriene adverse se vor repeta și poate vor deveni masive. Anterior bombardării Bucureștiului, a fost bombardată Budapesta, cu rezultate bune pentru atacatori, pentru că a fost lovită centrala electrică, s-a creat panică etc.

Și atunci, am pus această chestiune, pe care am și comunicat-o Ministerului de Interne printr-o adresă. Mă gândesc că, în cazul unei bombardări masive, care ar distruge o parte din centrul Capitalei, în timp de iarnă, se vor pune probleme de evacuare și de hrănire a populației, se vor produce sinistre; sunt o serie întreagă de chestiuni care trebuie să fie prevăzute și rezolvate; trebuie create posibilități de evacuare spre periferia orașului și spre satele învecinate.

G-ral D. Popescu: Eu am spus: Să studiem chestiunea, dar să nu trecem la execuție, ca să nu alarmăm populația.

M. Antonescu: Foarte bine. În preajma declarării războiului am avut un plan de evacuare preventiv. Menținem planul, cu echipele așa cum au fost constituite și studiate. Pe dl g-ral Pantazi îl rog ca, împreună cu Statul Major, Ministerul de Interne și Subsecretariatul de Stat al Aerului, ținând seama de experiență și de previzibilitatea posibilă, să cerceteze și să vadă în ce măsură pot fi organizate, de pe acum, anumite dispoziții de producție pentru populația civilă.

În această privință rog pe dl ministru de Interne să mențină măsurile de supraveghere, prin echipe de motocicliști, în special a șoselelor Ploiești-București, Sinaia-București, și Giurgiu-București și Oltenița-București, pentru ca să se urmărească și să se oprească, cu cea mai mare severitate, absolut toată circulația în cazuri de alarmă și, în orice caz, preventiv, să fie disciplinați toți cei cari merg pe aceste șosele și obligați să meargă cu farurile reglementare. Chiar căruțele să aibă un sistem de felinare cât mai camuflate, ca să nu constituie indicii pentru avioanele care ar veni.

Ținând seama de experiența de la 14 septembrie, de asemenea vă rog să stabiliți modul cum se oprește circulația în asemenea ocazii, care sunt punctele unde ar trebui să facem adevărate bariere, care să oprească efectiv circulația, ca să nu avem nici un fel de neajunsuri, datorită indicațiilor pe care le constituie vehiculele. Mai ales dacă este noapte cu lună, vehiculul este și mai bun îndreptar pe direcție.

Pe urmă, rog pe dl g-ral Jienescu să ia măsuri: mi s-a atras atenția de M.S. Regele că Sinaia ar fi descoperită; rog, de aceea, pe dl ministru g-ral Pantazi – de asemenea – să ia măsuri cât mai serioase. Anul trecut erau mai mari dispoziții în această privință, fiindcă erau și instalațiile germane. Vă rog să vedeți dvs. și situația Sinaei, pentru ca să poată să fie cât mai bine apărată.

Rog pe dl g-ral Jienescu să mă țină în curent cu executarea solicitărilor de la Marele Cartier, și despre care Führer-ul mi-a făgăduit toată înțelegerea.

C. Bușilă: Punctele importante, care trebuiesc păzite sunt podurile de peste Nistru, podul de la Cernavodă ...

M. Antonescu: Da, podul de la Cernavodă, Tighina.

C. Bușilă: Anul trecut, când a fost atacat podul de la Cernavodă, el a putut să fie apărat numai când a venit aviația.

M. Antonescu: N-am insistat asupra acestei chestiuni, pentru că la Marele Cartier am pus problema aceasta, cerând și mijloace de apărare antiaeriană, iar Führer-ul a făgăduit să ne dea.

În orice caz, vă rog să mă țineți în curent cu această chestiune și să căutați ca, prin propriile noastre mijloace, să organizăm cât mai bine apărarea la Cernavodă, Tighina ...

C. Bușilă: Crâuleni.

M. Antonescu: ... pentru conducta de la Giurgiu și regiunea Sinaia.

G-ral D. Popescu: Reșița.

G-ral C. Pantazi: Brașov.

G-ral Gh. Jienescu: S-a aprobat de dl Mareșal, să trimitem ce trebuie și la Reșița și la Brașov.

Atât Statul Major, cât și Serviciul Secret comunică că anumite persoane încep să fie tot mai active. Chiar cu ocaziunea bombardării de la 14 septembrie, la Borizovka și Harcan în Transnistria s-au tras rachete.

M. Antonescu: Cum au fost și alte părți, în ultimele săptămâni, pe litoral și pe teritoriul Transnistriei. Este posibil să fi fost parașutiști. Nu cred, din indicațiunile de ordine publică, pe care le-am avut de un an încoace, nu cred că ar putea fi vorba de o resurrecție a unor partizani în această regiune.

G-ral Gh. Iienescu: La 800 km în dosul frontului, la In (*sic*), sunt masacre ...

G-ral C. Vasiliu: Nu se poate face în spatele frontului o poliție de mii de oameni. Totuși, Poliția noastră a prins pe toți parașutiștii din zona Oceacov. I-au scăpat la Chișinău.

G-ral C. Voiculescu: Scapă, pentru că nu se face paza. S-a cerut grațierea celor prinși, cari au fost condamnați la moarte; și a venit răspunsul după ce au fugit. Au fost comuniști.

G-ral C. Pantazi: N-a putut să semneze dl Mareșal și a întârziat chestiunea.

G-ral D. Popescu: A întârziat 28 zile. Au fost condamnați la 14 august și au fugit la 17 septembrie. Au fugit de la Chișinău toți parașutiștii.

G-ral C. Pantazi: Au fugit 10, dar o parte au fost prinși.

G-ral C. Voiculescu: Este pentru a doua oară că au fugit, dar au fost prinși.

G-ral C. Vasiliu: Sunt alții.

M. Antonescu: Cu atât mai rău, căci se știa că au tendința să fugă și totuși nu s-au luat măsuri mai potrivite.

G-ral C. Voiculescu: Măsurile nu depind de Guvernământ, ci de închisoarea militară și de Justiția militară de la Chișinău.

G-ral C. Pantazi: Sunt vinovați ...

M. Antonescu: G-ralul Stroe face cercetări.

G-ral C. Pantazi: Este vinovat șeful închisorii.

Iată ce a tolerat acolo: acei cari erau închiși la un loc și-au făcut cărți de joc din pietre și jucau astfel „cărți” seara, de la 7 în sus, dar în acest timp toți acei cu lanțuri la picioare făceau un zgomot infernal și astfel, în timpul zgomotului acestuia, au spart ușa și au fugit.

G-ral C. Vasiliu: Parașutiștii aceștia nu sunt proști de loc.

G-ral C. Pantazi: Prost a fost – și insuficient complet – comandantul închisorii.

M. Antonescu: Vă rog să dați o circulară, ținând seama de toate experiențele acestea – vă rog s-o faceți aceasta și pentru închisorile dv. – circulară prin care să atrageți atenția asupra măsurilor de pază, care trebuiesc înăsprite, și să comunicați și sancțiunile pe care le-am aplicat acelor cari au provocat aceste abateri prin neglijența lor.

G-ral C. Pantazi: Măine se termină procesul. Imediat ce procesul va fi terminat, vom face cunoscute peste tot pedepsele aplicate. Greutățile provin din faptul că se întrebuințează rezerviști bătrâni.

M. Antonescu: Domnii guvernatori, care sunt generali ...

G-ral C. Voiculescu: Nu avem nici un amestec.

M. Antonescu: Dacă observați unele relaxări în aparatul de pată, sau de judecată militară, sau în măsurile de ordine, dv. puteți foarte bine lua măsuri – fie dl g-ral Pantazi, pentru Armată; fie dl ministru de Interne; fie dl g-ral Vasiliu, pentru măsurile privitoare la unitățile de jandarmerie și poliție sau la măsurile coordonate cu Armata – dar nu înseamnă că nu trebuiesc luate măsuri.

G-ral C. Pantazi: Pentru mine s-a pus o problemă de conștiință. Vor fi foarte mulți, cari vor lua pedepse formidabil de grele și cari, în fond, nu sunt prea vinovați; dar facem aceasta pentru exemplificare. Unul singur este vinovat complex: directorul închisorii, sau comandantul militar al gărzii. O santinelă, un bătrân, care nu știe ce este miliția, nu este așa vinovat.

M. Antonescu: Sunt dator să vă atrag atenția că, nu numai pe cale de informații diplomatice, dar și prin Ministerul de Externe, și prin Propagandă mi se aduc unele informații în legătură cu modul cum evoluează războiul. Am datoria să vă aduc la cunoștință – și o fac nu numai din aceste date, dar și din judecata mea – că este de prevăzut ca, în măsura în care războiul continuă și nu se ajunge la o soluție definitivă pe plan militar sau se stabilizează pe plan militar, în aceeași măsură se va dezlănțui mai aprig pe planul politic. E de presupus că vor fi încercări grave.

Dv. știți ceea ce s-a petrecut în războiul celălalt, după patru ani de ostilități, când se ajunsese la un echilibru stabil pe front: s-a trecut atunci la o acțiune de ordin social și de frământări interne; ceea ce se va încerca, cu siguranță, și acum.

Cum, pe de altă parte, din informațiile de care dispune Ministerul de Interne și Serviciul de Informații al Armatei, sunt foarte mulți bani cari intră la noi în țară pentru acțiuni de propagandă; cum dv. vedeți cu ce ingeniozitate, cu câtă meticulozitate – vă atrag atenția chiar în mod special asupra acestui lucru – se petrec unele fapte, trebuie să prindeți acest fir. Într-adevăr, sunt organizate fabrici de zvonuri, care au un diabolic și ingenios aparat de lansare de zvonuri, cu care vor să paralizeze efectele morale ale unei acțiuni a noastră și să le substituie cu alte elemente de neliniște, sau să creeze chiar elemente de neliniște.

Așa, de exemplu, am auzit zvonuri, care au circulat exact în ziua când au apărut în presa berlineză comentarii așa de favorabile – și pentru prima oară atât de expresive – în ce privește raporturile politice dintre Reich și România; ceea ce din acest punct de vedere, din punctul de vedere al atmosferei interne ar fi creat stări de liniște, ei bine exact în aceeași zi Bucureștiul a fost invadat de știrea intrării Turciei în război! Exact în același moment!

Vedeți, câtă abilitate și informații precise și ce sistem de difuzare perfecționat. Convingerea mea este că principiul organizator al acestui aparat este jidanul. Și, dacă acest sistem va continua, să știți că trecem la măsuri din cele mai grele. Am verificat acest lucru după un fapt, la un moment dat s-a discutat problema trimerii unor evrei din țara noastră în altă parte. N-a știut de acest lucru decât dl Mareșal Antonescu și cu mine și încă cineva, de legătură cu Guvernul Reichului. Nu s-au scris decât trei rânduri, foarte vagi și n-a știut despre ele, despre această chestiune, decât cineva din Serviciul Secret German. Ei bine, exact la cinci zile după ce s-a produs această conversațiune, toată Transilvania a fost invadată de știrea că Guvernul Român izgonește toată populația jidovească din Transilvania, pentru ca să aducă în loc 80.000 sau 100.000 de familii germane, din orașele bombardate de engleji. Aceasta a fost știrea, care a fost imediat răspândită. Aceasta îmi arată și sursa aparatului și sistemul aparatului de răspândire de știri.

Prin urmare, dacă la măsurile de înțelegere și de generozitate, pe care le-a aplicat Guvernul, se răspunde cu această acțiune de disoluție, vom răspunde cu acțiunea care se cuvine, pentru că nu înțelegem să lășăm, în aceste împrejurări, ca ordinea publică românească să fie supusă tuturor acțiunilor subversive.

Pe de altă parte, îmi fac datoria să vă spun că aceasta este nu numai o facultate, ci o poruncă pentru noi. Dv. știți cum ne-au surprins împrejurările, cu aparatul de Jandarmerie și de Poliție. Ministerul de Interne a făcut toate eforturile ca să organizeze administrația polițienească și să sprijine aparatul de Stat pe o ordine publică sănătoasă. Dl g-ral Vasiliu a făcut tot ceea ce a putut, pentru ca jandarmeria să fie schelet sănătos de ordine publică pentru Statul nostru.

Câtă vreme Armata se găsea pe întregul cuprins al țării, putem să luăm riscurile a ceea ce nu puteau preîntâmpina și sancționa organizațiile de ordine publică; puteam să și facem aceasta prin prezența trupelor noastre. Față însă de mobilizările care au dus trupele noastre la distanțe foarte mari, noi nu ne putem juca. Disponibilul de trupe din țara noastră nu poate să ne ducă la orice fel de liniște, în privința intervenției lui, care ar face ridicolă orice tentativă de dezordine prin măsurile repezi ale Armatei.

Desigur, au fost toate măsurile luate și dacă cineva va încerca să cunoască aceste măsuri, îl vom face să ia cunoștință cu ele. Dar, deocamdată, nu este asemenea perspectivă.

Noi însă trebuie să ne așteptăm ca acțiunea aceasta de zvonuri și de defăimare, pe care o încearcă unii din acei loviți de împrejurările economice și sociale, trebuie să ne așteptăm ca acțiunea aceasta să ne ducă la consecințe grave. Prin urmare, trebuie să dăm, din când în când, avertismente aspre.

N-am trimis la lagăr, de când sunt în Guvern, deși am fost și ministru de Justiție și am condus și Guvernul, decât o singură dată, când m-a pus dl ministru de Interne, într-un comunicat, cu o dispoziție privind trei studenți care își vânduseră hainele date de Patronaj, dar și atunci dl Mareșal Antonescu dăduse dispoziția aceasta. Am luat o măsură, o singură dată, în provincie, când, după primele bombardamente, am constatat că s-a găsit un copil care să răspândească manifeste cu Molotov, două săptămâni după intrarea în război. Am dispus să fie împușcat imediat.

În afară de aceasta: n-am trimis la lagăr și n-am luat nici o măsură de asprime și n-am intervenit o singură dată, pentru ca să fac nu știu ce sancționare brutală.

Dacă însă la această acțiune de echilibru, la această acțiune de liniște, pe care am dus-o noi, se va răspunde cu tentative sau se vor încerca acte de dezordine publică, trebuie să răspundem aspru și imediat. Să facem cea mai largă publicitate asupra acestor sancțiuni, pentru ca amatorii de încercări de dezordine să-și găsească imediat lecțiile cuvenite.

Aceasta o spun ca măsură preventivă, fiindcă eu înțeleg că dl g-ral Jienescu este preocupat de consecințele unor bombardamente, și bine face că ne atrage atenția asupra consecințelor lor.

Dar noi trebuie să luăm aceleași măsuri nu numai pentru regiunea București, ci pentru regiunea petroliferă toată, pentru că aceasta este cea mai primejdută și pentru că acolo pot să se încerce unele acțiuni; după cum în toate regiunile industriale trebuie, din vreme, să luați absolut toate măsurile. Și în privința aceasta, rog pe dl g-ral Constantin să-și aibă în permanență informațiile necesare și să ia măsurile cuvenite, chiar lăsând alte regiuni din țară, ca să aprovizioneze regiunile industriale din țară, ca să nu creăm un conflict sau nu știu ce situații, din această cauză, care ar putea să ne facă dificultăți.

G-ral C. Vasiliu: Stăm bine și la Petroșani, și la Reșița. Este însă dezacord între salarii și prețuri. Vă voi face un raport.

M. Antonescu: Da.

Aș vrea ca, săptămâna viitoare, sau cel mai târziu în două săptămâni, pentru că este timpul să vă preocupați de problemele care vi le-am dat, aș vrea să examinați problema ordinii publice, văzută sub aspectul salariilor și al măsurilor de aprovizionare, care trebuie să fie luate, adică măsuri preventive de ordine publică. În privința aceasta, nu putem merge numai pe represiune și cu amenințarea de împușcare; ci trebuie să luăm măsuri economice, ca să nu se mai găsească elemente de dezordine, prin însăși omisiunea noastră.

C. Bușilă: La Calea Ferată este aceeași situație.

M. Antonescu: Prin urmare, vom examina și chestiunea aceasta.

Gh. Alexianu: Calea Ferată din Transnistria cere sporuri în R.K.K.S.

G-ral C. Vasiliu: Și acolo ...

M. Antonescu: Mare atenție pentru Calea Ferată și pentru întregul regim al transporturilor.

Pista betonată de la Odessa, necesară pentru legătura în Transnistria și releul pentru unitățile de pe front, care sunt necesare să fie gata până la începutul iernii.

G-ral Gh. Jienescu: Este vorba de o pistă cu ajutorul căreia se făcea legătura aeriană. Pista aceasta de la Odessa a suferit unele avarii. Am trimis trei vagoane de ciment necesare pentru punerea ei în funcțiune. Aș ruga pe dl guvernator să ia măsurile necesare.

Gh. Alexianu: Am promis că imediat ce primesc cimentul se va efectua toată lucrarea.

M. Antonescu: Când ați trimis cimentul?

G-ral Gh. Jienescu: A fost trimis de Calea Ferată.

M. Antonescu: Dle ministru Bușilă, vă rog să vă luați notă ca vagoanele cu ciment pentru pista de la Odessa, să fie expediate la Odessa, și domnul Alexianu să facă imediat lucrarea.

Gh. Alexianu: Da.

M. Antonescu: Deși aveți experiență și unități, care fac paza coastei, mărturisesc că nu sunt în privința populației din Transnistria și populației din Odessa atât de optimist cât sunteți dv. Pentru mine, populația rusă, așa cum am văzut până la Taganrog, pentru mine populația aceasta rusă – cu fatalismul ei foarte amorf, cu privirile acelea în care nu știți ceea ce trebuie să înțelegeți – nu este un element cunoscut, nu este ceva precis. De aceea, să nu ne facem prea mari iluzii în această privință. Cum aveți o populație mare și o concentrare mare de populație în Odessa, cred că ar fi bine ca măsurile pe care trebuie să le luați, dacă ar începe bombardamentele aeriene în regiunea aceasta și ar fi de natură să atingă Odessa și să provoace reacțiune în populație, cred că ar fi bine și că ar trebui ca dv. să vă luați din vreme, cu Armata, măsuri fie pentru izolarea unor cartiere, în care ar fi concentrată populația rusească, fie pentru scoaterea din Odessa a unei părți din populație, ca să vă aplicați măsurile de ordine publică și să asigurați supravegherea în condițiuni mai ușoare.

Gh. Alexianu: Am putea avea grijă numai de lucrătorii din fabrici. Dar condițiunea lor economică este mulțumitoare; ei sunt mult mai mulțumiți sub regimul nostru decât sub bolșevici. În ziua când a fost bombardament la Odessa și a fost atacată regiunea Moldovanca, populația a fost cu totul de partea noastră. Speriată, îngrozită, s-a supus tuturor regulilor. Le-am dat voie să circule până la 11 pe stradă, dar de la ora 8 sunt cu toții în case.

M. Antonescu: Mi-am dat seama că populația din Odessa are altă stare de spirit decât aceea din restul Rusiei. În orice caz, trebuie privită cu multă grijă chestiunea aceasta.

G-ral C. Vasiliu: Sunt acolo 40.000 bărbați și 260.000 femei. În fabrici, majoritatea o formează femeile. Este acolo o divizie de fortificații și sunt 2000 jandarmi în Odessa.

M. Antonescu: La consiliul de azi în două săptămâni, privitor la ordinea publică și la măsurile economice în legătură cu ordinea publică și cu funcționarii, fiindcă vom face un consiliul special, la acel consiliu rog pe domnii miniștri g-ral Pantazi și g-ral Jienescu să vină cu toate datele și cu măsurile pe care le cred potrivite.

De asemenea, îl rog pe dl g-ral Dobre să vină cu o notă informativă asupra situației industriale și problema prețurilor și asupra aprovizionării muncitorilor, din toate întreprinderile care sunt supuse, fie controlului, fie activității directe a ministerului d-sale. Dacă ar fi posibil, rog ca toate aceste date să fie trecute, în prealabil, Ministerului Economiei Naționale, pentru ca să mergem pe date precise și să examinăm centrele de aprovizionare pe care le vom face și în raport cu măsurile de ordine publică.

G-ral C. Pantazi: În această chestiune mă ocup foarte mult, pentru că aş vrea să fac un raport în chestiunea posibilității de a se trăi cu mijloacele pe care le dă Statul în prezent. Dacă este o chestiune de stabilit: când vor putea funcționa acele economate și dacă, până la funcționarea lor, nu putem da un spor de salarii.

M. Antonescu: Da. Dl ministru Neagu, între primele probleme pe care le discută mâine, va avea-o și pe aceasta.

Și eu sunt de părerea dv. că, în special în ce privește organizarea Economatelor, nu este bine să anunțăm un spor în natură, ci mai bine să le facem întâi și pe urmă să le anunțăm; să anunțăm după aceea beneficiile pe care le are funcționarul. Cred însă că, ținând seama de faptul că din nou ne găsim într-un moment economic prost, o sporire de salarii, pură și simplă, neîntovărașită de măsuri economice, va duce din nou la ridicarea prețurilor. Nu uitați că suntem în toamnă; din nou avem o problemă. Din nefericire, s-a întârziat prea mult cu măsuri economice și financiare, măsurile de aprovizionare și măsurile de sporire de salariu și intrăm din nou în perioada de aprovizionare, cum am intrat în anul trecut: cu momentul fixării prețurilor în perioada de aprovizionări de toamnă, care, prin natura lor, sporesc prețurile chiar în condiții de pace, chiar în condiții normale și echilibrate. Chiar în asemenea condiții bune și încă aprovizionările de toamnă crează un dezechilibru în prețuri; este plus valuta aprovizionărilor care intervine.

Însă, ceea ce este sigur, este faptul că și măsura aprovizionării și aceea a salarizării trebuie să le luăm neîntârziat.

Prin urmare, rog pe dl ministru Neagu ca să lucreze cu dl g-ral Constantin, fără întârziere, asupra creditelor necesare, și săptămâna aceasta să avem deja datele gata, pentru ca săptămâna viitoare, dacă vom avea aceste baze, să ne putem ocupa de această problemă, la Consiliul de care v-am vorbit – în afară de măsura generală a bazei economice a ordinei publice – prin măsurile pe care le vom lua nu numai asupra salariaților Statului, ci și asupra salariaților particulari și asupra muncitorilor.

G-ral C. Constantin: Am pregătit pentru viitorul Consiliul de Miniștri datele necesare, dar nu pentru Consiliul de săptămâna viitoare, ci pentru acela de săptămâna

cealaltă, fiindcă abia până atunci îmi vor veni toate datele, ca să vi le arăt și dv. și tuturor domnilor miniștri, pentru ca să vedeți tot ceea ce s-a muncit la Subsecretariatul Aprovizionării, în materie de aprovizionări de iarnă. Dacă eu mi-aș pune acum problema aprovizionărilor de iarnă, atunci ea ar fi complet pierdută.

M. Antonescu: Din mai, tocmai de când discutăm această problemă. Foarte bine.

Dv. singur însă mărturisiți că vă lipsesc creditele ca să faceți desfaceri. Vă rog asupra acestui lucru să vă înțelegeți imediat cu dl ministru de Finanțe, cu dl. ministru Neagu, pentru ca să nu mai fie vreo piedică în această privință.

G-ral C. Pantazi: Mai este o chestiune: aprovizionările pot fi făcute, dar nu știu dacă mai corespund pungii actuale a funcționarului.

M. Antonescu: Trebuie să venim cu un spor de salariu însă sincronizat cu aprovizionarea.

G-ral C. Constantin: Am plecat de la prețurile de fabrică și am rabat ...

M. Antonescu: Domnilor miniștri, joi, după-amiază, vă rog să veniți cu dl ministru Neagu și cu dl ministru Ghiolu – dacă va veni și dl Fițescu, să poștească și d-sa – vă rog să veniți la mine ca să examinăm această situație; joi, la ora 6.

G-ral C. Constantin: N-am toate datele.

M. Antonescu: Veniți cu ceea ce aveți. Nu mai putem întârzia. Veniți joi, la ora 6.

G-ral C. Pantazi: Cu toate avantajele făcute, viața s-a ieftinit la militari cu 2%.

M. Antonescu: Astăzi și mâine, dv. mai discutați cu dl ministru de Finanțe și cu dl Ghiolu, tot ceea ce mai este absolut necesar și joi, la ora 6, ne întâlnim ca să luăm măsurile care trebuie și să stabilim principiile pentru salarizarea și aprovizionarea funcționarilor.

G-ral C. Constantin: Voi expune într-un Consiliu de Miniștri toată chestiunea.

M. Antonescu: Foarte bine.

Clarificarea situației românizării, cu privire la bunurile din provincie.

G-ral C. Voiculescu: Eu am pus această chestiune. Încă din septembrie trecut s-a pus această chestiune.

La martie s-a făcut Legea pentru înființarea C.N.R.-ului și s-a stabilit dreptul de administrare și asupra bunurilor din Basarabia. C.N.R.-ul n-a venit să ia aceste bunuri. La mai a venit noua lege, prin care, între altele, s-a prevăzut că de Guvernământul Basarabiei și al Bucovinei se va putea face o convenție, în care să se hotărască condițiunile de trecere asupra guvernămintelor a deținerii, administrării și chiar a lichidării bunurilor.

De la mai n-am făcut nimic.

De la 17 iulie, împreună cu Bucovina, am făcut un decret-lege, pe care l-am supus, însoțit de un raport detaliat, arătând situația. Suntem complet descoperiți. Lucrăm în vânt, în afară de lege, absolut.

M. Antonescu: De ce lucrați în afară de lege?

G-ral C. Voiculescu: Pentru că legile care sunt, sunt pentru bunurile C.N.R.-ului, și eu mâine pot fi tras la răspundere.

M. Antonescu: Am cerut dlui Mănuilă situația proprietăților din Basarabia și Bucovina, precum și situația proprietăților supuse românizării. Nu putem adopta, prin

legiurile pe care le schimbăm de la o lună la alta, soluții trecătoare. Recunosc că, dacă sunt unele neregularități, în operațiunile pe care le faceți dv. din punct de vedere formal, totuși statutul Basarabiei și al Bucovinei vă dă libertate destul de mare și, printr-o simplă ordonanță, vă puteți legaliza toate situațiile și derogările de la lege. Duceți-vă, vă rog, la dl ministru de Justiție și semnați-i ceea ce propuneți dv. pentru regularea acestei situații.

În ce privește clarificarea situației bunurilor în genere, domnilor miniștri, în primul rând nu putem face atribuirea acestor bunuri pe provincii. Această atribuire a bunurilor se va face în cadrul unui plan național, care va trebui să organizeze recompensele naționale pentru eroii de război și care apoi va constitui un sistem de colonizare, organizată de Stat, în regiunile de frontieră, cu respectarea principiilor militare, economice și sociale în același timp, pentru ca să nu mai ajungem să ne roadem singuri granițele, cum am făcut-o după Unirea din 1918, când au făcut alții politică de colonizare pe pământul nostru, împotriva noastră și ne-au ros granițele noastre.

Această problemă trebuie să fie legată de durata războiului, fiindcă înainte de a ști care este numărul total al invalizilor de război, care este situația familiilor lor, înainte de a se vedea care sunt recompensele naționale, care trebuie date foștilor luptătorilor, nu putem nici măcar să elaborăm un sistem.

Ceea ce trebuie făcut până atunci este o bună administrație; ceea ce trebuie făcut până atunci este o cercetare și o cunoaștere perfectă a acestei situații și o organizare în vederea unor măsuri care vor trebui să fie luate; ceea ce, de asemenea, trebuie făcut până atunci – și la un Consiliu, pe care l-am avut pentru invalizii, orfanii și văduvele de război, la care a participat și dl ministru Dragoș și dl ministru de Interne și dl ministru de Justiție, dl g-ral Pantazi a trimis pe secretarul său general, am discutat această chestiune și am stabilit că vom face o primă distribuie, o primă atribuire de bunuri, atribuire cu caracter mai mult simbolic decât masivă, luând din elementele care, în orice caz, vor beneficia de această măsură, câțiva dintre invalizii de război, mari mutilați, din ofițerii superiori mari mutilați – ceea ce de asemenea trebuie făcut până atunci este să facem o atribuire de bunuri, cum v-am spus, pentru ca să se vadă că Guvernul nu face numai o făgăduială, ci Guvernul trece și la o realizare.

Cu ocazia acestei distribuirii de bunuri, vom publica toate datele problemei, pentru ca toată lumea să-și dea seama cât de grea este soluționarea problemei recompenselor naționale pentru atâți invalizi, orfani și văduve de război, ca și pentru atâți luptători de război și pentru a arăta și care sunt consecințele economice ale românizării, motive pentru care trebuie să procedăm prin etape și toți să aibă încredere în acțiunea Guvernului.

Dacă sunteți de părere ca să facem – și aceasta ar fi părerea mea – să facem o distribuție nu numai în Capitală și de bunuri urbane, fiindcă o vom face pentru ofițerii superiori mari mutilați și pentru câțiva din muncitorii mutilați de război – cred că este bine să facem același lucru, aceeași distribuție și pe provincii.

Prin urmare, dacă pentru Basarabia și Bucovina dv. vreți să faceți acest lucru, vă rog să discutați cu dl ministru Dragoș și să vă faceți propunerile dv. Vom face câteva distribuirii simbolice, pentru ca lumea să aibă încredere și răbdare în rezolvarea întregă a acestui program al recompenselor naționale. Acesta este lucrul care trebuie făcut. Cu prilejul distribuirii la București, vom participa – tot Guvernul – la această solemnitate; vom face să se știe principiile generale ale planului Guvernului.

Am avut – în două joi – conferințe speciale cu miniștri de resort și reprezentanții I.O.V.-ului; am pus principiile; am discutat coordonarea; am sistematizat colaborarea între organele noastre pentru rezolvarea și înfăptuirea soluțiilor acestor probleme.

Aștept ca săptămâna viitoare să avem primele date în această privință, sau chiar săptămâna aceasta, pentru ca în foarte scurtă vreme să trecem la distribuția simbolică a bunurilor. Faceți și dv. la fel pentru Basarabia și Bucovina. Faceți-vă propunerile, arătând pe acei cărora trebuie să li se facă această atribuire; nu treceți la distribuire masive, pentru că chestiunea aceasta, mai ales în Basarabia și Bucovina, este legată de problemele generale, de programul general al Guvernământului pentru împroprietărire – cu plată, firește, dar împroprietărire – ale foștilor luptători și ale eroilor de război.

Nu putem împieta asupra acestor bunuri prin soluții de fond. Trebuie să vă legalizați administrația și să vă dăm mijloace, pentru ca să ameliorați condițiile de administrație de până astăzi și răspunderile dv.

Pentru aceasta, nu mă interesează legile, sunt profesor de legi de 15 ani și am ajuns, după doi ani de guvernare, să am în eroare legea.

Legea nu rezolvă nimic, dle guvernator. Legea nu face decât să creeze iluzii care spulberă, când nu sunt executate, încrederea oamenilor – încrederea oamenilor în ideea de lege și în noi. De aceea, vom recurge la legi cât mai puțin; trebuiesc măsuri administrative practice pentru colaborarea C.N.R.-ului cu dv. Acestea trebuiesc găsite – și fără întârziere – ca să nu ajungem endemic să punem aceleași probleme la fiecare Consiliu de Miniștri, să punem mereu problema bunurilor și problema administrării bunurilor din Basarabia și Bucovina, a bunurilor vacante și a bunurilor românizate.

T. Dragoș: Cred că chestiunea este pusă în mod inutil de dv.

G-ral C. Voiculescu: Pardon! Nu este inutil!

T. Dragoș: Este pusă inutil, pentru că se soluționează tot între noi, în cadrul actualelor legi, care prevăd că C.N.R.-ul dă toate bunurile din Basarabia și Bucovina prin contract, ca să le administreze Basarabia și Bucovina.

M-am înțeles cu dl Giurgiueanu, directorul dv., ca să-mi facă un inventar, pentru românizare.

G-ral C. Voiculescu: Dar de ce sunt reprezentant al Guvernului? Ca să fac contracte? Dl Dragoș are 7% din bunurile jidovești din Basarabia. Și eu am 92%. Sunt două situații bine clarificate. Eu i le administrez pe ale dumnealui.

T. Dragoș: Vă rog să-mi trimeată dl Giurgiueanu inventarul.

M. Antonescu: Dle guvernator, formula contractului este formulă legală.

Nu putem face legi pe provincii, fiindcă această politică a provincialismului și a regionalismelor a dus la destrămarea granițelor noastre, la destrămarea lor morală, înainte de a le pierde politicește. Eu nu repet greșeala acelora cari au făcut politică regionalistă, ca să ne dea apoi lecțiuni de politică naționalistă română; după cum nu voi repeta păcatul acelora, cari au încurajat anumite sectarisme locale, fără să-și dea seama că prin aceasta surpă însăși unitatea Statului Român.

De aceea, nu mă simt obligat să vă fac legi speciale pentru dv. V-am dat, în fapt, toate libertățile și nu aveți dreptul să vă plângeți.

În ce privește formula contractului, aceasta este o simplă modalitate legală, pentru ca Centrul Național de Românilizare, care, conform legilor în vigoare, are răspunderea generală a bunurilor acestora expropriate, să se poată degaja de răspundere.

Eu nu pot face o lege specială a C.N.R.-ului pentru Basarabia; eu nu pot face o lege specială a C.N.R.-ului pentru Bucovina; eu nu pot face legi de acestea speciale, fiindcă pot ajunge mâine cu provinciile și la Oltenia și atunci va trebui să fac o lege specială și pentru Oltenia și pentru toate celelalte. Dar atunci fac haos legislativ.

Prin urmare, acceptați această formulă, care este foarte sănătoasă. În fapt, vi se dă dv. administrarea acestor bunuri prin ea. Nu cereți mai mult, fiindcă nu vă putem da mai mult, fără ca să surpăm bazele organizării unitare a Statului.

T. Dragoș: 24 ore, după ce am inventarul bunurilor, ele și sunt trecute în contract.

M. Antonescu: Prin urmare, dați acest inventar. Ce fel de contract faceți? Sinalagmatic?

T. Dragoș: Este un contract între C.N.R. și Guvernământ, cu un beneficiu și un preț fix. Rămâne să vedem formula. Trebuie să avem un beneficiu, ca să le putem plăti.

M. Antonescu: Noi trebuie să facem plata acestor bunuri.

G-ral C. Voiculescu: Vă pot spune dv. că dl g-ral Calotescu a umblat patru luni cu bugetul, ca să i se dea aprobarea și nu i-a dat-o nimeni, pentru că nu vrea nimeni să-și ia răspunderea.

M. Antonescu: Dacă a făcut așa, a făcut foarte rău, fiindcă, dacă venea la mine, eu îmi luam imediat răspunderea.

G-ral C. Voiculescu: Nu știu care este situația mâine.

M. Antonescu: Eu o știu: este situația conștiinței noastre de astăzi. Pe mine nu m-a preocupat decât acest lucru.

Prin urmare, mergem numai cu sistem unitar.

G-ral C. Voiculescu: Am propus ieri dlui Dragoș să le administreze pe toate, pentru ca să scap de răspundere; ori să mi le dea mie pe toate. De la aprilie am discutat această chestiune cu dl ministru Dragoș.

Nu cunosc chestiunea cu dl Giurgiuveanu.

T. Dragoș: A fost aici dl Giurgiuveanu, cu dv.

M. Antonescu: Rămâne stabilit acest lucru, dle Dragoș: dl g-ral Voiculescu comunică, în cursul acestei săptămâni, lista tuturor bunurilor, o cere administrației, cred că este folositor ca ea să fie luată, și, în 24 ore, dv. faceți propunerea textelor, care urmează să fie semnate în alte 24 ore, – pentru ca să se termine această afacere și să nu ajungem, noi, Consiliul de Miniștri, să părem nu știu ce tribunal de arbitraj, în aceeași țară, între diferite autorități.

Eu îmi fac datoria, dle general, că vă atrag atenția asupra răspunderilor dv. și nu trebuie să dați acest exemplu de dezacord între instituțiile de Stat și, mai ales, să ajungeți să întrebuințați formule ca aceasta: „Nu știu ceea ce va fi mâine.” Va fi ceea ce este astăzi! Pentru că dacă nu știți ceea ce va fi mâine, noi nu putem duce răspunderile mai departe; noi ducem răspunderile cu oameni cari știu și ceea ce este astăzi și ceea ce este mâine, și lucruri limpezi. N-aveți dreptul să dați Consiliului de Miniștri sentimentul unui dezacord între instituțiile publice ale Statului pe chestiunea bunurilor

românizate, care ne-au înveninat destul și care, în fapt, nu vă constituie dv. nici o piedică. Cunosce situația. Ați făcut ceea ce ați vrut pe teritoriul Basarabiei și nu este drept să dați impresia acum că Guvernul central v-a paralizat și, în actele care vor rămâne mai târziu, să se dea impresia că Guvernul central a împiedicat pe administratorii provinciilor redobândite să-și facă datoria. Această n-o primesc, fiindcă toate cuvintele noastre se înregistrează și sunt tot atâtea cuvinte ale răspunderii noastre de mâine, despre care dv. nu știți ceea ce va fi.

G-ral C. Voiculescu: Am pus această chestiune din nou pe tapet, pentru că, la raportul făcut de mine, s-a dat un aviz nefavorabil din partea Directoratului Românizării.

M. Antonescu: Mi-ați atras atenția?

G-ral C. Voiculescu: Am pus chestiunea la ordinea zilei. Din toate acestea rezultă că eu nu am nimic acolo; toate sunt ale C.N.R.-ului. Am chestiunea justificată pe fiecare punct în parte și o dau dlui ministru de Justiție ca s-o vadă.

M. Antonescu: Să vă pun o problemă: dv. credeți că Muntenia este mai ignorantă decât Basarabia, în treburile sale proprii?

Credeți că Oltenia este inaptă să se conducă singură și să-și facă un regim administrativ propriu? Dv. nu vedeți că aici în Capitală, unde este un guvern central, care conduce Statul și poartă răspunderea, noi lăsăm totuși Centrului de Românizare administrarea acestor bunuri și rugăm pe dl ministru Dragoș să ne dea imobile, pentru propriile noastre nevoi ale Ministerelor. Și adeseori noi avem întârzieri, pentru că nu se poate ca imediat ce s-a luat un imobil unui evreu, să fie trecut fără întârziere Statului.

Dv. aveți în Basarabia atâtea bunuri la dispoziție, ceea ce noi n-avem. Faceți ce vreți cu ele și tot dv. dați impresia că nu se poate face operă de românizare. Vă rog să nu fiți nedrept.

G-ral C. Voiculescu: Tot ce s-a făcut în Basarabia, s-a făcut prin organele Guvernământului. Noi cerem o legalizare a situației.

M. Antonescu: Dv. nu faceți decât să confirmați ceea ce spun eu. Încheiați acest contract, ca să nu mai aud mereu cuvântul de legalizare.

T. Dragoș: Dl g-ral Voiculescu a propus și o lege, prin care a făcut propunerea să se lichideze aceste bunuri.

G-ral C. Voiculescu: N-am cerut lichidarea bunurilor. Eu am vândut și am făcut acte ilegale cu averile rămase de la jidani.

T. Dragoș: Eu nu m-am simțit în situația de a-mi lua singur răspunderea de a examina proiectul dv. și a-l aproba sau a-l respinge, pentru că la Subsecretariatul de Stat al Românizării există un comitet interministerial, care a fost prezidat de dl g-ral Stoenescu. Și Comitetul interministerial, exact pe același principiu a hotărât că trebuie să se aibă în vedere regimul totalității bunurilor și a spus că nu se poate să facă Guvernământul o administrare separată, ci totul trebuie să intre în același sistem de lichidare a bunurilor.

A doua chestiune, pentru că ați făcut aluzie la dl g-ral Calotescu și la bugetul d-sale, trebuie să vă spun, dle președinte, că acest buget a trecut pe la dv. acum câteva zile și mi l-ați trimis ca să fac modificarea art. 12, pentru ca să se aprobe bugetul.

G-ral C. Calotescu: Dar chestiunea durează de acum un an.

M. Antonescu: Mi se pare că noi ne întâlnim, de acum un an, în fiecare lună odată. Ați pus această problemă dlui Mareșal sau mie, personal?

G-ral C. Calotescu: Am supus-o dlui Mareșal și d-sa a dat ordin ca în 24 ore să facă decretul. A rămas însă bugetul de anul trecut neaprobat.

M. Antonescu: Atunci de ce ne pierdem vremea așa?

G-ral C. Calotescu: Pentru anul acesta bugetul Direcției Românilizării a fost trimis la Ministerul de Finanțe pentru aprobare. Bugetul Direcției Românilizării este un buget special, care nu face parte din bugetul Statului. De aceea am făcut, pentru românilizare, o anexă de buget pe care am trimis-o la Ministerul Finanțelor. Acolo bugetul provinciei a fost aprobat, dar bugetul anexă, nu. Am întrebat: Ce faceți cu bugetul acesta, care este de 500.000.000 lei?

M-am dus apoi cu el la Centrul Național de Românilizare, care l-a ținut două luni și l-a trimis apoi din nou la Ministerul de Finanțe. Și atunci, am luat acest buget de la Ministerul de Finanțe, l-am aprobat eu, în numele dlui Mareșal, și am început executarea.

Curtea de Conturi a aflat și m-a dat în judecată, și pentru această chestiune și pentru altele. Cum execut eu un buget, care n-a fost aprobat de dl Mareșal! Dar dacă nu se duce nimeni la dl Mareșal!

Am făcut raport la dl Mareșal și am arătat care este situația, cerând: Vă rog să dați ordin Ministerului de Finanțe să vă prezinte bugetul, ca să-l aprobați. Președinția Consiliului n-a prezentat chestiunea dlui Mareșal, ca să nu-l supere cu toate fleacurile, și bine a făcut. Ministerul de Finanțe a ajuns la o înțelegere cu Subsecretariatul de Stat al Românilizării să facă decretul acesta.

M. Antonescu: Dle g-ral, pentru că dv. prezentați problema astfel și fiindcă avem și noi răspunderea să nu se înregistreze aici aparența unei anarhii administrative, să-mi dați voie să vă spun de ce nu se putea aproba bugetul dv. pe picior.

Dv. – și Basarabia și Bucovina – ați luat de la Stat foarte mulți bani.

G-ral C. Calotescu: Dv. ne-ați dat.

M. Antonescu: În schimb, când a fost vorba de venituri de adus Statului, dv. ați obținut o serie întreagă de avantajii. Prin urmare, nu este ușor pentru Stat, pentru puterea centrală, ca să creeze, în interiorul aceluiași Stat, un regim de privilegiu pentru anumite provincii și să mențină pentru populația de aici tot atâtea sarcini, cu care să compenseze drepturile pe care vi le-a dat dv. în Basarabia și Bucovina.

Pe de altă parte, în Basarabia și Bucovina dv. nu faceți numai o administrație de drept public obișnuit, pe sistemul unor servicii publice vechi, care se modifică de la an la an, ci pe baza unui statut care rămâne cam același, dv. ați avut o administrație care în cursul ultimului an a fost în transformare și în sporire și aveți, în același timp, pe lângă această administrație, o administrație patrimonială de bunuri românilizate, care, conform legilor Statului, trebuie să fie administrate numai de Subsecretariatul de Stat al Românilizării, care este unul singur pe tot teritoriul, dar care administrație, în fapt, datorită unor măsuri care au fost luate, v-a fost trecută dv.

Prin urmare, era o administrație, o gestiune intermediară. Legile pe care le-a aplicat dl Dragoș – și bine a făcut că le-a aplicat – erau legi care creau anumite sarcini Centrului Național de Românilizare în privința gestiunii acestor bunuri. În fapt, această administrație ați avut-o dv.

Și atunci, nu semnătura Conducătorului sau un decret oarecare putea rezolva problema, dle guvernator, fiindcă tot atâtea neliniște pentru dl Mareșal devine neliniște

pentru dl Dragoș și pentru noi toți din Guvern, care putem fi și noi chemați la Curtea de Conturi, ca să răspundem pentru administrația bunurilor, care conform legii, trebuia să fie făcută de Guvernul central, prin Subsecretariatul de Stat al Românilor și nu de Guvernământul Basarabiei și al Bucovinei.

Prin urmare, trebuia să fie examinat în ce mod se calculează și se consideră descărcarea de gestiune, pe care o are Subsecretariatul de Stat al Românilor și care este formula prin care se trece, în drept și în fapt, această administrare. Problema aceasta nu este atât de simplă, pentru că, cu sistemul acesta, nu este nimic mai ușor decât să declarăm Statul Român împărțit în 7 provincii, să numim 7 generali guvernatori în cele 7 provincii și să ne întrunim o dată pe lună, ca să vedem cum conduce fiecare provincia lui. Aceasta însă ar fi administrație rusească, nu administrație de Stat totalitar bine organizată. Și acest lucru nu-l putem face, dle guvernator.

Dacă însă în administrarea bugetelor sunt probleme simple, ușor de rezolvat, și nu controversate, ca cele relevate și pe care nu le putem lua noi ușor asupra noastră, dacă sunt chestiuni de principiu simple sau sunt întârzieri cu discuții prea multe, cum sunt acelea care au fost relevate de dl g-ral Voiculescu, asupra formulei de găsit și asupra inventarului care trebuie făcut la început, ca să se termine această afacere, prin încheierea unei convenții între Subsecretariatul de Stat al Românilor și Guvernământul Basarabiei, atunci trebuie să veniți și să vă adresați aici. N-aveți nevoie de rapoarte, de nimic. Era destul să mă chemați la telefon și să-mi spuneți: Bugetul meu stă la Ministerul de Finanțe de atâta vreme; bugetul meu a stat atâta timp la Subsecretariatul de Stat al Românilor. Știți bine că de câte ori mi-ați adresat asemenea plângeri, am intervenit imediat și s-a venit cu soluția.

Dar, trebuie să înțelegeți că dacă dv. aveți o mare răspundere acolo, avem și noi o mare răspundere aici și o soluție, care capătă un anumit aspect pentru dv., își inversează aspectul pentru noi.

G-ral C. Calotescu: Așa cum ați pus chestiunea, din partea mea îmi pare foarte rău că am ridicat-o.

M. Antonescu: Și din partea mea, și mai rău.

Fixarea prețului tutunului la cultivatori.

G-ral C. Voiculescu: Din informațiile pe care le am, în județul Orhei, unde se cultivă foarte mult tutun, populația este nemulțumită. Prețurile tutunului pentru consumatori se măresc mereu. S-a mers până acolo încât s-a cerut ridicarea prețului la tutun pentru cultivatori, ca să nu se petreacă lucrurile ca la sfeclă, unde, după ce s-a predat sfecla, s-a mărit prețul zahărului, ca să beneficieze numai industriile.

Și atunci, vreau să se ridice prețul la tutun, ca să se mărească suprafața cultivabilă și lumea să meargă să strângă resturile de recoltă de pe câmp.

M. Antonescu: Dacă am dat atâta dezvoltare problemei morale a raporturilor Guvernului central cu Guvernământul Basarabiei și Guvernământul Bucovinei, este că, trebuie să mărturisesc, spre regretul meu – cu conștiința că acest lucru se înregistrează – că observ cu tristețe că, în timp ce la Consiliile noastre de Miniștri este coordonarea și cordialitatea cea mai perfectă și când sunt uneori unele mici neînțelegeri, ele capătă un aspect aproape de glumă sau de sarcasm, de câte ori avem Consilii cu dv., guvernatorii, veniți cu o atmosferă de ostilitate și de impermeabilitate, și puneți problemele ca și când Guvernul central ar fi ocrotitorul nu știu căror interese, străine de interesele provinciilor dv., ca și când practicile dv. ar fi cu totul în afară de practicile restului țării.

Vă rog, dle guvernator – și aici răspund și dlui g-ral Calotescu – ca această atmosferă să înceteze, pentru că altfel modific Statutul Basarabiei și al Bucovinei. Noi suntem o țară unitară și noi vrem să facem cât mai mult bine, prin regimul pe care îl aplicăm Basarabiei și Bucovinei. Eu sunt autorul Statutului Basarabiei și Bucovinei, domnilor generali, dar dacă acest statut înregistrează, sub o formă administrativă, regionalismul moral și politic, pe care vrem să-l combatem prin ridicarea acestor provincii și care a fost siboletul unirii noastre, după războiul celălalt, atunci fără întârziere modific Statutul Basarabiei și Bucovinei, pentru că nu acesta este scopul pentru care l-am făcut.

Și atunci, vă rog foarte stăruitor să înțelegeți că nu este vorba nici de o sensibilitate personală, nici de mândria noastră de guvern central față de dv. guvern local; este aici o problemă care ne depășește pe noi toți: este problema mentalității și a spiritului moral al Neamului Românesc, problema modalității tehnice de apărarea unității lui militare și politice.

Și atunci, este posibil, dle guvernator, ca chiar dv. să veniți să spuneți: fiindcă suntem informați că cultivatorii vor suporta nu știu ce taxe și nu vor primi suplimente de preț, în favoarea industriei ... Care industrie? Cea de aici. Începem să creăm această atmosferă, noi care ne zbatem, eu care, pentru cultivatorii de sfeclă, am stat astă-noapte și am citit rapoartele, ca să văd cum au fost executate în întreaga țară măsurile și avantajele care le-au fost acordate – nu numai în Basarabia la dv. – noi, cari, în toate măsurile pe care le-am luat, am fost preocupați să creăm acest echilibru între industrie, agricultura specializată, cultura de legume specializată și producătorii de diferite articole semifabricate.

Or, este posibil ca și în acest domeniu să aveți dv. impresia că noi avem de protejat pe unii sau pe alții, că politica noastră este o politică de năpăstuire a cultivatorilor de sfeclă din Basarabia.

Nu se poate, domnilor, aceasta – și vă rog călduros pe dv., cari de doi ani lucrați cu mine, dv., cari ați lucrat în Guvern, cari știți spiritul nostru de lucru – nu se poate ca dv. să coborâți acest spirit la nu știu ce șoapte sau influențe locale. Nu, din contră, trebuie, tăiată scurt orice tendință de natura acesteia; trebuie tăiat scurt orice tendință de provincialism refăcut sub forma administrativă, pentru că aceasta duce la moartea nației noastre.

G-ral C. Voiculescu: Informația o am de la reprezentanții cari au fost pe teritoriu, de la reprezentanții C.A.M. Se grăbesc să pună chestiunea în Consiliu, ca să ia prețul la tutun mai iute, pentru că țăranii nu vor mai ieși la câmp. Am dat ordin administrației ca să strângă tutunul.

M. Antonescu: Tutunul nu este monopol de Stat?

G-ral C. Voiculescu: Da.

M. Antonescu: Este un venit pentru Stat? Știți ce este C.A.M.-ul? Este o instituție de Stat?

Prin urmare, dv., în această problemă, vreți să spuneți că Statul – Ministerul de Finanțe, C.A.M.-ul – vin să facă o politică împotriva intereselor cultivatorilor și dv., reprezentantul Guvernului din Basarabia, sunteți acela care credeți, pentru că vi s-a spus de nu știu cine, credeți că Statul poate să facă injustiții! Și dacă le-ar face! Datoria dv. este să împiedicați Ministerul de Finanțe ca să-și producă fonduri? Cu un ceas mai înainte ați cerut 127.000.000, pentru ca să măriți fondurile din anul viitor.

G-ral C. Voiculescu: Eu n-am cerut; dv. mi-ați oferit ca să dați pentru magazinele pentru recolta din Basarabia. Eu nu cer pentru mine și nici pentru provincie; nu sunt regionalist.

M. Antonescu: Dle guvernator, fixarea prețului tutunului se va face echitabil, just și uniform pe întregul cuprins al țării.

G-ral C. Voiculescu: Aceasta am cerut și eu, nimic mai mult.

M. Antonescu: *Chestiunea grâului expediat din Transnistria, pentru românii din Cluj, care a fost oprit la Vatra-Dornei, fiind alterat.*

G-ral C. Calotescu: Este grâu oprit de două luni; și nici nu trece la Cluj, fiindcă s-a stricat, și nici nu mi-l recartează, ca să-l întrebuițez eu. Am dat o telegramă.

Gh. Alexianu: Dv. cunoașteți chestiunea, dle prim-ministru. Când mi s-a spus că nu se mai primește acest grâu, fiind stricat, am dat ordin să se vândă aceste vagoane cu grâu la o fabrică de spirt din Cernăuți.

Dar este o altă împiedecare aici și am făcut o intervenție la Calea Ferată. Stând grâul în vagoane în stație, s-a ridicat prețul locațiunei la un milion și jumătate, cu mult peste valoarea acestui grâu. De aceea, am rugat Calea Ferată să lichideze această chestiune.

M. Antonescu: Este posibil să-l lăsați 80 zile, când l-a cerut dl guvernator?

G-ral C. Calotescu: Acum îl cer.

M. Antonescu: Chiar dacă vi-l cere astăzi, dar n-ați văzut că se strică? Imobilizați vagoanele, sporiți prețul grâului, iată situația. Ce cantitate este acolo?

Gh. Alexianu: Sunt 27 vagoane. Am telefonat în fiecare zi dlui ministru. Suntem în tratative. Așteptăm răspunsul. Grâul nu ne mai aparține nouă. A venit delegatul Societății care l-a luat. I l-am dat ca să-l ducă. Aveam obligația ca să i-l dau la Tiraspol.

M. Antonescu: Cine este proprietarul lui?

Gh. Alexianu: Noi nu luăm bani.

M. Antonescu: Cine îl vinde fabricii de spirt: dv., sau Cooperativa?

Gh. Alexianu: Noi nu luăm bani.

M. Antonescu: Dle Alexianu, noi suntem juriști. Cine răspunde? Cine este proprietarul? Cine încasează bursa?

Gh. Alexianu: L-am dat fără bani.

M. Antonescu: Fabricii de spirt îl dați fără bani?

Gh. Alexianu: Dăm alt grâu ...

M. Antonescu: Luați imediat măsuri; examinați problema. Problema care s-a pus la un moment dat a fost dacă vreți să ajutați populația din Transilvania de Nord. Măsurile Guvernului Ungar însă ne-au împiedicat ca să-l ducem în timp util și grâul a rămas prea mult la Vatra-Dornei. Este imposibil să stea acest timp.

C. Bușilă: Nu este răspunderea noastră. Se întâmplă.

M. Antonescu: Să dați o circulară, care să se aplice imediat, și să spuneți șefilor de gară că n-au voie să păstreze vagoanele încărcate mai mult de patru zile; că, după aceea, trebuie înștiințat ministerul de resort, ministerul de care depinde marfa; iar dacă este marfa unui particular, ea să fie descărcată și vagonul să fie lăsat liber pentru circulație. Dacă sunt cazuri de forță majoră și s-a oprit circulația, se avizează sau se

aplică această măsură. Dar nu se poate să fie imobilizate toate vagoanele încărcate cu mărfuri, care stau și se strică, fiindcă se strică și marfa, se imobilizează și vagoanele și, până la urmă, mai cere și Calea Ferată un preț de transport. Ce am făcut atunci? Mărfurile s-au distrus, am paralizat transportul, trebuie plătită locațiunea!

C. Bușilă: Trebuie avizat și expeditorul și destinatarul, când se descarcă. Dacă se ia o hotărâre în felul acesta, atunci se poate aplica această măsură.

M. Antonescu: Aceeași măsură a luat-o dl Mareșal pentru transporturile Armatei, în perioada când se imobilizaseră transporturile la Odessa; după aceea s-au deschis liniile; în Moldova s-a procedat la fel. Dl Mareșal a dat dispoziția ca transporturile Armatei să fie descărcate, dacă se întârzie din cauza lor circulația.

C. Bușilă: Pe baza hotărârii Consiliului de Miniștri, voi da această circulară.

În ce privește diferența de taxe, rog pe dl guvernator să-mi facă o scrisoare la minister, referitoare la aceste taxe de transport, pentru ca să aducem chestiunea la Consiliul de Miniștri, ca să dăm un Jurnal. Este legea care cere această procedură.

Gh. Alexianu: Trecem peste lege ...

C. Bușilă: Nu se poate.

M. Antonescu: Facem și un Jurnal al Consiliului de Miniștri – același formalism! – și aceste vagoane urmează să plece – tot prin Consiliul de miniștri hotărâm și aceasta – aceste vagoane se duc imediat de la Vatra-Dornei la Cernăuți, unde se pun la dispoziția dlui guvernator Calotescu, care va decide cine le ia.

C. Bușilă: În cât timp se descarcă?

G-ral C. Calotescu: Cum ajung la Cernăuți, le descarc.

Gh. Alexianu: Pentru fabrica de spirt.

G-ral C. Calotescu: Care?

M. Antonescu: Conturile le discutați dv. împreună, cu sau fără Jurnal al Consiliului de Miniștri.

Atribuțiunile Ministerului Afacerilor Interne, ale Marelui Stat Major și ale Guvernământului în legătură cu călătoriile evreilor.

G-ral C. Calotescu: Îmi vine de la Ministerul de Interne câte o adresă în felul următor: „În urma aprobării Marelui Stat Major, Biroul cutare, din Cernăuți“, sau îmi spune Ministerul de Interne, care face pe intermediarul, că evreul cutare, care face serviciul la munca de folos obștească, este detașat la fabrica cutare din Timișoara. Și atunci acest evreu, fie că este angajat la Cernăuți și vrea să plece, fie că vrea să se învântească – vă rog să-mi iertați expresia – pleacă în felul acesta din Cernăuți. De aceea, am spus: Când vreți să luați un evreu de acolo, vă rog să-mi dați mie această însărcinare s-o fac; fiindcă mie mi s-a dat însărcinarea să-i mănuiesc, și atunci, când vreți să luați pe unul de acolo, întrebați-mă și pe mine.

G-ral C. Vasiliu: Între timp, nu se dau autorizații de călătorie evreilor pentru Basarabia și Bucovina, așa încât cazul la care se referă dl general este din ordinul Statului Major. Noi facem oficial de împrumutători.

M. Antonescu: Reluăm problema când ne vom ocupa de circulația evreilor. Trebuie stabilită o procedură și în această direcție.

Problema stabilirii principiului dacă sofiile funcționarilor, inclusiv ale ofițerilor, au voie să lucreze în întreprinderile industriale, comerciale sau agricole, pe cont propriu sau în asociații, ca proprietari sau arendași.

G-ral C. Vasiliu: Problema este relevantă de noi: s-a descoperit la Cernăuți o sumă de soții de ofițeri, care au luat prăvălii.

G-ral C. Calotescu: Am avut o anchetă. Într-o chestiune, am fost întrebat de Președinție și în altă chestiune a venit o anchetă din partea Ministerului de Interne.

G-ral C. Pantazi: G-ralul Arghiropol.

G-ral C. Calotescu: Când se proclamă munca ca valută forte, este rușine ca să lucreze și soția?

M. Antonescu: Dar dacă este declarată soția în faliment?

G-ral C. Calotescu: Dar dacă femeia este farmacistă, chimistă, doctoriță, inginer și ofițerul se căsătorește cu ea?

M. Antonescu: Numai dacă vrea să-l autorizeze Ministerul Armatei să se căsătorească.

G-ral C. Calotescu: Dar dacă primește o moștenire de la părinții ei ...

M. Antonescu: Nu trebuie să lucrăm cu abstracțiuni. Dacă vinzi gogoși sau pilule, nu este tot una. Dacă faci negoț sau dai pilule oricărui om, care îți intră de pe stradă și te plătește, și dacă faci negoț, tu, ca soție de ofițer, este cu totul altceva.

Prin urmare, cred că nu trebuie să ajungem la un principiu absolut.

Cred că, în principiu, ar trebui ...

G-ral C. Pantazi: Este de resortul Ministerului Armatei. Chestiunea se prezintă astfel. Ea are două aspecte: în ceea ce privește pe soțiile ofițerilor de rezervă și în ceea ce privește pe soțiile ofițerilor activi. Problema soțiilor ofițerilor de rezervă, soții care au fond de comerț, nici nu mă interesează.

G-ral C. Calotescu: Nu s-a pus chestiunea aceasta.

G-ral C. Pantazi: Așa s-a pus problema. Mă interesează problema soțiilor ofițerilor activi, soții care au fond de comerț.

Pe urmă: sunt unele comerțuri care se pot face și altele, nu.

M. Antonescu: Prin urmare, Ministerul Armatei trebuie să stabilească lista activităților cu caracter industrial, comercial, pe care le pot îndeplini soțiile și membrii familiilor de ofițeri și, alături de aceasta, este chestiunea aprobării Ministerului Armatei. Aprobarea trebuie dată de la caz la caz și să fie dată și de unitatea militară respectivă, sau chiar de Ministerul Armatei însuși, pentru că ofițerii pot să fie târâți, prin această activitate a soțiilor lor, în faliment. Soția face acte importante, poate cădea în faliment fraudulos și, ca atare, să se trezească la pușcărie; și atunci, iată cum se vede deodată familia ofițerului băgată într-o condiție morală cu totul nepotrivită.

Am avut recent un caz: un domn secretar general de minister a cerut să participe la o românizare și a făcut cererea ca să se româneze firma „Philipsohn” și să intre și el în firmă, firmă care urma să poarte numele – pe lângă celălalt – să poarte și numele în „escu”, al secretarului general, continuând însă să rămână coasociat și evreul și urmând să intre în firmă și soția secretarului general.

Când dl Mareșal Antonescu a aflat de acest lucru, mi-a spus: „Și, cum, nu l-ai trimis în lagăr imediat?” I-am răspuns: „Nu, poate că noi am făcut greșeala ca să nu insistăm atât de mult asupra principiilor și să atragem atenția, acelor pe cari îi luăm din viața economică, că, odată intrați în Guvern, încetează să mai aparțină vieții economice”. Pentru că se pune acum acest principiu, îl punem de acum înainte ca bază. După mine, ar fi trebuit să fie înțeles și până astăzi. Dar, pentru că n-a fost înțeles, îl

punem ca bază; de acum înainte: cine vrea să se româneze, se românează ca simplu particular, dar nu ca funcționar public român, și își face, pe cont particular, tot ceea ce vrea; se duce și se românează ca atare, dar i-a încetat funcțiunea publică. Nu trebuie să ajungem la o încurajare a acestui sistem, fiindcă putem face ca unii funcționari să-și atribuie lor și familiilor bunuri date spre românizare și pe urmă să părăsească funcțiunea publică, în schimbul venitului asigurat prin dobândirea întreprinderii românizate.

Am pus problema și unui coleg din Guvern, care mi-a semnalat acest lucru, și i-am spus: ca simplu particular, poți cere românizare, poți face românizare, dar de secretar general nu poți intra într-o întreprindere românizată și coasociat cu evreul. Acestea sunt principiile.

Se spune aici și sub altă formă toată problema demnității corpului de servicii publice: trebuie să aplicăm măsura aceasta și familiilor de ofițeri; cred că trebuie s-o aplicăm și familiilor de magistrați, cu aceeași rigiditate; și familiilor de profesori, cu aceeași rigiditate.

Sunt profesii în Stat prin care Statul trăiește prin prestigiul lor moral; sunt profesii care ocupă în Stat tocmai această misiune de reazăm moral al Neamului. Nu putem confunda situația economică și cu situația de prestigiu a acestor familii; mai bine facem jertfe. Și dl ministru de Finanțe, care este un om din generația mea, care cunoaște – și de ani de zile – demnitatea carierii și valoarea ierarhiei morale pe care trebuie s-o aibă funcțiunile în Stat, va înțelege că este mai bine să dăm lefuri mai mari și să creăm venituri speciale, prin timbre și alte taxe, destinată exclusiv la un scop anumit: taxele școlare să meargă pentru plata corpului didactic, taxele judiciare să meargă pentru plata corpului magistraților. D-sa va înțelege că din taxe și contribuții directe că facem față nevoilor de acoperire ale cheltuielilor de întreținere ale aparatului de Stat; să facem jertfe și pentru Armată, să facem totul, pentru că aceste trei profesii morale trebuie să se reazeme pe o independență absolută, pentru ca să nu mai ajungem în viitor să punem probleme ca acestea: soții de eroi de război, văduve de război, care circulă în Minister cu cerere de export.

Și atunci, dle guvernator, cred că acesta trebuie să fie principiul, deși știu că este un lucru nedrept, fiindcă ofițerul poate să fie mai bine renumerat și să-i dăm condițiuni speciale. Vom face-o sub forma recompenselor naționale, într-un cadru de Stat și în anumite condițiuni; dar nicidecum ca operă de românizare, pur și simplu, introducând familiile ofițerilor în viața comercială.

Dl ministru al Armatei știu că are aceleași principii rigide.

G-ral C. Pantazi: S-a întâmplat ceva în ce privește reclamația făcută: este aici și puțină inexactitate, fiindcă, în fapt, incorectitudinea făcută este atenuată prin aceea că totul a fost făcut la lumina zilei și în ce privește personalul evreiesc, care se zice că ar fi fost camuflat. Acestea sunt fapte cu care a fost încunoștințat Guvernământul. În consecință, nu este un fapt ascuns; a fost o apreciere de moment greșită, dar n-a fost un fapt ascuns. Așa încât, vinovăția persoanelor care au făcut lucrul acesta, această faptă a ofițerilor, nu este aceea pe care o arată legea, care zice că trebuie scoși din Armată.

M. Antonescu: În ce privește cazurile concrete, nu m-a preocupat niciodată acest lucru, după cum n-am făcut niciodată o anchetă, nici în Basarabia, nici în Bucovina, personal. Am trimis o anchetă în chestiunile de românizare, fiindcă au venit la mine doi magistrați, cari mi-au atras atenția asupra unor lucruri care se petrecuseră și

era de datoria mea ca să intervin. Și am spus atunci: Dv. hotărâți cu toată răspunderea pe care o aveți în această privință.

Cred că foarte bine a făcut dl guvernator g-ral Calotescu că a pus problema, fiindcă d-sa nu putea să știe care este punctul de vedere al Guvernului și putea fi solicitat cu cereri venite din partea soțiilor de ofițeri și, nefiind un principiu de interdicție stabilit de noi, putea, cu drept cuvânt, să fi interpretat în alt sens această distribuire a bunurilor. Putea să-și spună: cum, se face distribuirea bunurilor românizate pentru orice fel de alte categorii sociale și tocmai pentru soțiile de militari, nu? – în timp ce soțiile de funcționari ar dobândi-o. Dar cred că și aici trebuie o mare atenție, și, în genere soțiile de funcționari publici, cari își exercită funcțiunea în acele regiuni, nu trebuie să fie amestecate în aceste întreprinderi, pentru că riscăm să facem trafic de influență și sistem ocolit de camuflări, cu concursul și protecția chiar a funcționarilor publici. De aceea, nu numai pentru militari vă rog să fiți foarte atenți. Pentru militari, rămân la principiile stabilite azi; iar pentru ceilalți să fiți foarte atenți, fiindcă dv. sunteți de bună credință și vreți să folosiți momentul mare al românizării, dar nu trebuie prin aceasta să stricăm și mai mult aparatul de Stat, care are multe îndreptări de adus pentru deplina moralitate a funcționarilor publici.

Problema acoperirii nevoilor de R.K.K.S. în Transnistria.

Am discutat-o.

Problema valorificării cerealelor, altele decât cele prevăzute în tabelele de distribuire ale Ministerului Economiei Naționale.

Gh. Alexianu: Este vorba de cerealele care se produc în cantități mari: orz, grâu, etc. și de alte produse, de floarea-soarelui, de cartofi ...

M. Antonescu: Comunicați disponibilul, fără prea multe detalii.

Gh. Alexianu: Sunt unele lucrări pe care vă rugăm să ne autorizați să le facem.

M. Antonescu: Foarte bine.

Cred că ar fi bine să rămână un domn guvernator la ședința Delegației Economice de mâine. Da altfel, dl Mareșal Antonescu dorește să vă vadă mâine. Rămâneți, dlor guvernatori, și în Delegația Economică de mâine puneți toate problemele.

Dacă ați văzut reacția pe care am avut-o mai înainte, aceasta a fost tocmai ca să apăr această unitate a noastră, dar trebuie să fie servitutea noastră morală. Să nu aveți o clipă impresia că noi vrem să dezavantajăm o provincie sau să creăm impermeabilități între interesele dv. locale și apărarea lor și interesele noastre și răspunderea de la centru. Dv. să mergeți pe principii unitare și această colaborare, mai curând decât prin legi și texte, s-o organizați practic, prin colaborarea directă cu domnii miniștri.

Gh. Alexianu: În legătură cu Transnistria mai am două chestiuni. O primă chestiune este problema Țiganilor. Vă atrag atenția asupra unor cazuri care se prezintă. Între Țiganii veniți acolo, sunt și invalizi, văduve și orfani de război. Acesta este primul aspect al problemei. Al doilea aspect: între Țiganii aduși acolo se găsesc și soțiile unor soldați, care se află pe front.

G-ral C. Vasiliu: Câteva cazuri.

M. Antonescu: Discutăm îndată și această chestiune. Am vorbit aseară cu dl Mareșal ca să fixăm o serie de principii în privința aceasta.

Gh. Alexianu: Altă problemă: vă rog să dispuneți ca Ministerul Comunicațiilor și Direcția C.F.R.-ului să mențină programul făcut pentru transportul cărbunilor necesari industriei din Transnistria.

M. Antonescu: După cum trebuie să ajute programul de transporturi de industrie și de materii prime, făcute Ministerului Înzestrării Armatei.

Gh. Alexianu: Ne-au suspendat transporturile de cărbuni.

C. Bușilă: Transporturile de cărbuni, de care vorbește dl Alexianu, s-au dat: 10.000 tone.

M. Antonescu: Vă rog – săptămânal – să-mi dați situația cărbunilor.

C. Bușilă: S-a făcut acest program, cu speranța că se va mări producțiunea, dar Căile Ferate sunt într-o situație foarte proastă, fiindcă până acum nu s-a mărit producțiunea.

Gh. Alexianu: Mi-a dat dl g-ral Orezeanu, aflând că este rezervă la Căile Ferate. În baza rezervei acesteia Căile Ferate au admis să-mi dea 10.000 tone.

C. Bușilă: S-au dat.

Gh. Alexianu: La cele 10.000 tone s-a oprit transportul; la acest angajament s-au oprit toate transporturile.

M. Antonescu: Vă rog să luați măsuri ca imediat să se dea vagoanele necesare transportului cărbunelui.

Începem a doua ordine de zi.

Chestiunea transporturilor de cereale și minereu de la Nicolaev.

Am discutat-o deja. Stabiliți programul transporturilor și să-mi arătați ce intervenție trebuie să fac pentru viitor.

Contraamiral N. Păiș: Urmăresc această chestiune.

M. Antonescu: Foarte bine.

Chestiunea aducerii zahărului din Transnistria

Gh. Alexianu: Noi ținem tot zahărul la dispoziție. Discuțiunea a fost asupra chestiunei de a se ști cine ia acest zahăr din Transnistria. Am spus: acest zahăr s-a propus de dl ministru g-ral Constantin să-l ia Societatea pentru comerțul zahărului. Mie însă îmi este egal cine îl ia. Hotărâți dv. Mie îmi este indiferent dacă îl ia Societatea pentru comerțul zahărului sau organele Statului.

G-ral C. Constantin: Are toată aparatul necesară.

M. Antonescu: Realizați venituri mari?

S. Ghiolu: 50 bani de kilogram.

M. Antonescu: Discutați și chestiunea prețului zahărului din Transnistria la Delegație, dle Neagu, pentru ca să se stabilească prețul zahărului, când discutați chestiunea prețului pentru îngrășămintele, chestiunea prețului superfosfaților, tot atunci discutați și chestiunea prețului zahărului.

Al. Neagu: Este zahărul din campania viitoare?

G-ral C. Constantin: Din campania 1942-1943.

M. Antonescu: *Chestiunea anchetei de la Roman asupra administrării bunurilor românizate.*

Dl Dragoș, fiind informat, din mai multe părți, despre modul cum se face administrarea bunurilor românizate în județul Roman, a făcut o anchetă și rezultatele sunt foarte defavorabile.

De aceea, hotărâm azi – am pus-o într-o conferință, făcută cu membrii parchetelor din întreaga țară, la Ministerul Justiției, la care m-am dus chiar eu – hotărâm azi că domnii procurori generali de Curți de Apel și domnii prim procurori din întreaga țară sunt obligați să informeze, în raporturile săptămânale pe care le întocmesc, Ministerul Justiției asupra situației românizării din cuprinsul unde funcționează, informându-se și dând și date statistice asupra mersului administrării bunurilor românizate.

În județul Roman, dl. procuror general de la Iași ...

I. Marinescu: Comârzan.

M. Antonescu: ... să meargă și să facă ancheta asupra românizării din județul Roman și asupra răspunderilor din acel județ. Ancheta să v-o comunice dv. și dv. o aduceți într-un Consiliu de Miniștri.

Dle ministru Dragoș știe rezultatul de la Roman.

T. Dragoș: Este raportul lui Nicolau.

M. Antonescu: Este un raport trecut. Trebuie să treceți la măsuri de sancționare și de lichidare ...

T. Dragoș: Raportul privește mai mult activitatea din trecut, dinainte de luna aprilie.

M. Antonescu: Dle Dragoș, aprilie sau neaprilie, pe mine nu mă interesează: o neregularitate, cu care am fost sesizat de către un controlor de Stat, nu poate rămâne fără urmări.

Dv. cunoașteți situația și măsuri administrative ați luat. Nu mai este cazul, deci, ca să fac o comisiune de anchetă, prin dv., împreună cu Ministerul Justiției; ci, fiind vorba de o anchetă asupra trecutului, este potrivit să fie trecută Ministerului de Justiție, ca să deschidă procesul sancțiunilor.

Președinția să dea dlui ministru Marinescu dosarul anchetei de la Roman.

Chestiunea schimburilor de R.K.K.S. pentru unitățile militare române.

Dl ministru al Finanțelor o va rezolva în cadrul întregii probleme a R.K.K.S.-lor. Mi s-a semnalat, în ultima vreme, că unitățile noastre nu mai au suficiente R.K.K.S. pentru plăți, mai ales pentru ofițerii cari trec pe teritoriul Transnistriei, așa că ar fi nevoie, și din acest punct de vedere, să se sporească volumul disponibilului nostru de R.K.K.S.

Vă rog, dle ministru al Finanțelor, să examinați această problemă și s-o rezolvați, în cadrul principiilor generale.

Al. Neagu: În cele mai multe cazuri R.K.K.S. se transformă tot în lei.

M. Antonescu: *Chestiunea transporturilor de evrei din România.*

Și în acest domeniu sunt asaltat de fel de fel de salvatori de evrei. S-au oferit Consiliului de Patronaj 300.000.000 lei, Președinției Consiliului 12.000.000 lei și așa mai departe, de cei cari vor să organizeze transporturile de evrei. Fiecare oferă după cum bănuiește că influențează mai mult sau mai puțin sensibilitățile noastre.

G-ral C. Vasiliu: Până acum, în afară de vasul „Struma”, au mai plecat numai 3 barcazuri cu evrei.

M. Antonescu: Iată ce cred eu: Ca Statul să organizeze el aceste transporturi, este un lucru nepotrivit.

G-ral C. Vasiliu: S-o lăsăm inițiativei private.

M. Antonescu: Însă inițiativa privată, în domeniul acesta, face o acțiune de Stat, pe care nu-o putem face noi. Deci, ca inițiativa privată să ia venituri, pe care ar putea să le ia Statul, nu înțeleg. Deci, trebuie să vedem care sunt societățile care fac oferte, ce fel de oferte fac ele, care este contribuția pe care o dau Statului, după cum trebuie să îngrijim ca cei cari pleacă să-și reglementeze într-un fel condițiunea bunurilor și averii lor, ca să nu spună că noi le-am fi confiscat bunurile sau că condițiile de transport ar fi așa de dezastruoase încât noi i-am trimis la moarte – le-am luat bunurile și apoi i-am omorât – sau cine știe ce neexactități de felul acesta.

Dacă însă unele societăți, în colaborare cu Marina Militară, pot să aducă Statului venituri serioase și efective, nu văd de ce să se împiedice aceste transporturi, cu condiția însăși ca să se facă un control foarte serios asupra lor și cu condiția ca Statul să se aleagă cu o contribuție foarte serioasă.

Contraamiral N. Păiș: Acum vine iarna și este imposibil ca transporturile să se mai facă cu barcaturile acestea, complect nesigure.

M. Antonescu: Centrala Evreilor s-a oferit să facă ea aceste transporturi. Noi putem lua câștiguri, fără să ne amestecăm. Unele vase pot fi închiriate pentru aceste transporturi, la prețuri foarte remuneratorii pentru Stat și, în același timp, Centrala Evreilor fixează o taxă de transport pentru fiecare persoană. Să examinați dv. problema, dle g-ral Vasiliu, și să veniți cu ea cercetată.

Chestiunea taxelor și procedurii Centralei Evreilor.

Știu că dv. ați examinat problema taxelor pe care le încasează Centrala Evreilor, la Consiliul de ordine publică. Iată cum am ajuns, la un moment dat, să primesc acest principiu – fiindcă a fost primit și de dl Mareșal și de mine – deși comunicatul care a fost publicat n-ar fi trebuit să fie dat de Centrala Evreilor. Ar trebui ca noi să avem un Comisariat care să se ocupe de această problemă, pentru că în situația de astăzi împluternicitul Guvernului pentru chestiunea evreilor nu este un funcționar propriu-zis, nu îndeplinește un oficiu public de Stat, ci este un organ care face legătura între Centrala Evreilor – căreia eu i-am refuzat să-i recunosc un statut de drept și personalitatea juridică pe teritoriul Statului Român – și între Guvernul Român.

Un asemenea organ trebuie să existe. Să ia Guvernul asupra lui și să rezolve el problemele evreiești, nu cred că este bine, însă Guvernul trebuie să aibe un organ răspunzător, prin care dv., de pildă, să urmăriți executarea unor anumite măsuri și care față de dv. să fie răspunzător de ordinele pe care le dați privitoare la aplicarea unor măsuri purtând asupra evreilor. Aceasta cred că este soluția cea mai bună.

Împluternicitului Președinției Consiliului pentru chestiunile evreiești, eu i-am dat un caracter de studiu. În fapt este un organ de legătură cu Centrala Evreilor. Nu pot eu să transform Centrala Evreilor, pe această cale ocolită, într-un serviciu public de Stat; nu este potrivit s-o fac. Nu vreau să-i recunosc Centralei Evreilor caracterul de serviciu de utilitate publică sau de serviciu public, pentru simplul motiv că, dacă nici comunitatea Evreilor, în alte regimuri, n-a dispus de această investitură, ar fi lipsit de sens s-o acordăm noi acum.

Pe de altă parte, în tot procesul acesta de transformare, din Comunitatea Evreilor în Centrala Evreilor, dl Mareșal a spus, și eu am făcut același lucru, când mi s-a pus problema: N-am vrut să ne amestecăm. Este un proces care privește Centrala Evreilor. Statul ia anumite măsuri administrative, prin organele sale proprii, și poate să

se adreseze unor grupuri evreiești, dar pentru aceasta n-are nevoie să transforme Centrala Evreilor în serviciu public și să ia asupra lui procesul acesta de transformare interioară.

Un comisar pentru chestiunile evreiești ar avea avantajul să studieze problema acestor transporturi, să prezinte propuneri și să execute hotărârile dv. Cred că aceasta este procedura cea mai potrivită.

Nu este aceasta o imputare adresată Ministerului de Interne, care, pe lângă alte probleme, în ultima vreme, a primit-o și pe aceasta. Chestiunea aceasta circulă: Ministerul Muncii s-a ocupat de evrei, de trimiterea lor la muncă; Marele Stat Major s-a ocupat și el și a fixat o serie întreagă de principii. După aceea, s-a făcut o conferință și ni s-au dat nouă, Guvernului, sugestii despre măsurile pe care trebuie să le luăm pentru regimul evreilor. Dl g-ral Pantazi își amintește că ni s-au dat o serie întreagă de lecții de felul cum trebuie să soluționăm problema evreilor. Fapt este că n-avem un organ pentru supravegherea aceasta a evreilor, ceea ce face să se ajungă la o serie de măsuri nepotrivite.

Așa de pildă, pentru organizarea transporturilor, s-a spus: Ministerul de Interne, în termen de atâtea zile, va lua și va transporta pe evreii cari au fost comuniști; și Ministerul de Interne a făcut-o în condițiile cele mai bune. Totuși, s-au luat fotografii de pe condițiunile în care au fost transportați acești evrei. Pentru noi, cari știm în ce condiții călătoresc proprii noștri soldați și cari cunoaștem privațiunile la care este supusă populația civilă și regimul transporturilor, fotografiile acestea n-au nici o valoare. Aceste fotografii însă, speculate împotriva noastră, în afară de graniță, pot să constituie nu știu ce probe fotografice ale unor acte de barbarie, pe care le-ar săvârși România, în momentul când afirmă că luptă împotriva barbariei comuniste.

De aceea, ca ministru de Externe, care trebuie să veghez la toate aceste lucruri – și pot să vă spun: Sesizat chiar de unele organe germane – mi s-a pus chiar această problemă a transporturilor și am fost rugat să organizez unele transporturi, căutându-se tocmai ca să se evite să se mai facă această acțiune de propagandă împotriva noastră și ca să se pară că se iau măsuri, care depășesc chiar ceea ce, în sfârșit, ca metodă, a fost practicat până acum.

Pentru aceasta, am înscris această chestiune la ordinea zilei și vă rog să supravegheați dv. măsurile de transport privitoare la evrei.

G-ral C. Vasiliu: Evreii au plecat câte 40 la vagon, în vagoane cu bănci. Nu puteam să le dau vagoane de clasă, pentru că n-au nici soldații noștri. Centrala Evreilor le-a trimis două camioane cu alimente, plus medicamentele.

M. Antonescu: Vă rog să cercetați și, dacă cumva informațiunile referitoare la plecarea evreilor sunt inexacte, să-mi semnați.

G-ral C. Vasiliu: Eu am fost chiar la B.M.

M. Antonescu: A doua chestiune: *este vorba de circulația locală a evreilor.*

Dl Mareșal mi-a spus că dv. ați ridicat chestiunea comunicatului, care a fost dat de Centrala Evreilor, și problema taxelor, care au fost fixate. În principiu, noi ne-am dat acordul, dar iată în ce condițiuni. Ni s-a spus: Astăzi sunt trei-patru organe care se ocupă de circulația evreilor.

G-ral C. Vasiliu: Inexact.

M. Antonescu: În orice caz, aceste organe cer atâtea acte și iau atâtea bani, pe calea aceasta nepotrivită a șperțului, că s-a creat o atmosferă foarte proastă în jurul acestui lucru. S-a semnalat că, dacă s-ar percepe o taxă fixă, aceasta ar servi la adunarea actelor, ca să se evite această șperțuală sistematică. În același timp, ar exista un organ care ar purta direct de grijă de adunarea actelor, ca să nu mai fie supus fiecare dintre solicitanți la această procedură atât de ofensatoare.

G-ral C. Vasiliu: Nu este posibil, așa cum s-a făcut propunerea, să se ia o taxă la cerere și la sfârșit să se dea înapoi mai mult sau mai puțin, în raport cu cheltuielile făcute. Noi am propus să se aplice un timbru pe cererea de autorizație. Dar domnul Lecca acum ar vrea să mânuiască miliarde. A început chiar să dea cadouri Prefecturii de Poliție: i-a oferit un milion de lei, ca să-și facă un spital. Noi trebuie să punem rânduială.

M. Antonescu: Pe mine mă interesează să fac ordine. Firește că nu trebuie să se dea un comunicat în acest fel. Nu trebuie să creăm acest sistem de teroare: să ajungă oamenii să plătească, cu impresia că plătind astfel și-au asigurat viața, pentru că este lipsit de sens să aplicăm asemenea metode. Dacă se practică asemenea măsuri în interesul siguranței de Stat, admit, dar ca să ajungem la măsuri lipsite de sens, nu este potrivit.

V-am spus, eu, care am semnat foarte multe decrete pentru exproprierea bunurilor evreiești, când în primăvara anului 1941 s-a luat acea serie de măsuri de rechiziții și trimeri la muncă: avem de apărat prestigiul Guvernului însuși. E mult mai bine să luăm o măsură sănătoasă și serioasă, decât să aplicăm anumite dispoziții, în condiții inuitoare pentru prestigiul nostru și pentru scopul pe care îl urmărim.

De aceea, vă rog să examinați dv. problema.

G-ral C. Vasiliu: Facem o lege și v-o prezentăm dv.

M. Antonescu: Să examinați chestiunea unui Comisariat al Evreilor, sau al unui funcționar, care să fie investit și să se specializeze cu această problemă; după cum, vă rog să faceți dv., prin mijloacele pe care le aveți la îndemână, o cercetare asupra activității Centralei Evreilor și asupra rolului pe care l-ar putea avea ea în această acțiune viitoare și în legătură cu comisarul guvernului pentru chestiunile evreiești, pentru ca, pe de o parte, să rămână ca un organ de fapt această Centrală a Evreilor, iar, pe de altă parte, să poată fi folosită, pentru ca, în anumite împrejurări, să ne înlăture nouă o seamă întreagă de pescuitori în apă turbure și de intermediari și speculanți ai instinctului de conservare al populațiunii evreiești din România. Acțiunea care se desfășoară de câțiva vreme și întreaga floră de petiții devine, la urma urmei, o adevărată provocațiune pentru noi toți și n-o putem lăsa mai departe așa.

Și atunci: sau Centrala Evreilor devine un organ care reprezintă interesele totale ale evreilor și tratează cu comisarul Guvernului, le soluționează în colaborare și, în același timp, își ia asupra ei întreaga răspundere a acțiunii – panica pe care o crează, zvonurile pe care le crează, răspunde față de Guvern pentru anumite măsuri –; sau, dacă nu face așa, atunci această Centrală este inutilă și prefer ca un comisar al Guvernului, prin măsurile pe care le ia asupra populației evreiești, care nu mai există ca entitate, să organizeze toată chestiunea aceasta.

Dar nu putem merge la infinit cu aceste batjocuri, care fac să se folosească mai departe – prin bani – venalitatea unora și omisiunea altora și fac să compromitem acțiunea noastră în problemele evreiești.

Prin urmare, vă rog să examinați chestiunea aceasta.

G-ral C. Vasiliu: Am înțeles. Este și legea aceea ...

M. Antonescu: Am înțeles întregul aspect al problemei; am înțeles ceea ce trebuie să fie fixat definitiv și nu numai prin lege; trebuie să stabilim și organele definitive.

Se fac, pe de altă parte, excесе, se dau autorizații unora, ca să rămână la lucru; altora nu se dau.

G-ral C. Vasiliu: Trebuie chemat și Ministerul Muncii.

M. Antonescu: În ultima vreme, Ministerul Muncii mi-a trimis o adresă, spunând că nu se mai ocupă de această chestiune. Pe de altă parte, primesc o adresă, prin care se spune că a stabilit Camera de Muncă din București ca să fie eliminați de la muncă 80%.

G-ral C. Vasiliu: Nu se poate; n-are cine să-i înlocuiască.

M. Antonescu: Trebuie să fie cercetată în Delegația Economică. Nu putem merge așa mai departe. Trebuie să luăm măsuri unitare; trebuie o măsură de prestigiu pentru Guvern.

Pentru transporturi, de asemenea, rog pe dl ministru Păiș să examineze chestiunea cu transportul evreilor și să vedem în ce mod Statul poate, fără riscuri, să câștige el din aceste transporturi și din taxele pe care le-am introduce.

C. Bușilă: Vorbesc tot în chestiunea jidovească: s-a luat o dispoziție de guvern, în urma căreia au fost dați afară funcționarii jidani din serviciile publice. Mă găsesc acum în fața unei hotărâri a Consiliului Superior de Avocați din Ministerul de Justiție, în care, printr-o pledoarie de patru pagini, se trage concluzia că anumiți evrei trebuie să fie reprimiți în serviciu. Unii cer să intre, când noi am fost foarte bucuroși că i-am găsit dați afară.

M. Antonescu: Rog pe dl ministru Marinescu ca, împreună cu dl ministru Dragoș, să examineze această problemă și dacă este nevoie să venim cu texte restrictive, vom veni. În vreme ce unii se tem să nu fie uciși sau trimiși la asasinat colective, în nu știu ce stepe rusești, în același timp Consiliul Avocaților obligă la restabilirea în funcțiuni publice?! Nu mă pot împăca cu o asemenea situație!

C. Bușilă: Mă găsesc chiar în fața unui proces. Mi-a făcut proces un jidan.

Mai este chestiunea acelor înșurați cu judoavce.

M. Antonescu: Trimiteți-o s-o văd și eu.

Chestiunea burselor în general.

Dl ministru Petrovici și dl ministru Marcu au fost rugați de mine să-mi trimeată o situație, ca să vedem măsurile care sunt în acest domeniu. Problema aceasta are un aspect național, dar are și un aspect financiar, trebuie să vedem adică și dozajul acestor burse; dar această problemă mai are și un aspect tehnic.

În momentul când Universitatea nu-și poate completa locurile cu studenți noi, nu putem trimite în străinătate studenți pentru studii. Aceasta, pe de o parte. Pe de altă parte, ținând seama de dispozițiile Legii recrutării și de măsurile pe care trebuie să le luăm într-o perioadă de război, cred că nu este potrivit ca să facem o politică de acordare de burse în străinătate pentru studii elementare.

Mai mult încă: din experiența pe care am făcut-o personal – și nu numai eu, dl ministru Petrovici este și d-a un exemplar al școlii românești, cum și eu sunt – și din

experiența altora, se pot face studii foarte bune și la noi. Noi am făcut studii în străinătate pe apucate și pe cheltuiala noastră, în vacanță. Eu n-am făcut studii în străinătate decât când am putut, firește cât am putut mai mult. Din experiența pe care am făcut-o personal și după 15 ani de dascălie – și citez aceasta numai ca o confirmare a unei opinii de dascăl – nu cred că este potrivit ca să trimitem, față de nivelul studiilor din țara noastră, ca să mai trimitem la studii elementare în străinătate. Dacă vreți, putem trimite numai pentru studii de specialitate, sau când trebuie învățată o limbă străină. De ce vorbim noi o franțuzească specială, care nu este nici românească, nici franțuzească? Fiindcă la noi, pentru studiul limbilor străine – studiu care nu se poate concepe să-l poată face cineva fără să fi trăit câțeva vreme în climatul țării în a cărei limbă vrea să instruiască pe altul nu se duce nimeni în acele țări a căror limbă vrea s-o predea. În schimb însă, se duceau studenții noștri să facă Facultatea de Drept la Paris, la Berlin, la Grenoble, la Bruxelles, la Gant sau în alte părți; și am dat și burse pentru aceasta.

Rog pe dl ministru de Finanțe, împreună cu dl Guvernator al Băncii Naționale, să desființeze imediat toate bursele elementare. Să nu se permită, din bursele existente pentru studiile elementare, să nu se dea aceste burse decât acelor cari vor fi fost recomandați de șefii misiunilor noastre în străinătate și de serviciile culturale locale, cu cunoașterea și după inspecția făcută acolo, și după raportul de activitate primit și însoțit, verificat și aprobat de dl ministru al Școalelor.

De asemeni: serviciile culturale și de propagandă vor colabora în străinătate la această acțiune de purificare a studenților. Nu se poate Statul nostru acum, având în vedere și greutățile exportului nostru și acelea ale conturilor noastre cu străinătatea, nu poate acest Stat să suporte cheltuieli de transfer.

Al. Neagu: Este vorba numai de burse sau și de transfer?

Al. Marcu: Proiectul este gata. Ne-ați dat însărcinarea pe care o știți. Am căutat să ne documentăm. Am trimis pe directorul Oficiului de Studii la Banca Națională și la Ministerul Economiei Naționale, ca să vedem dacă putem reconstitui trecutul acestei probleme.

M. Antonescu: Lasă istoria la o parte, dle Marcu; treci la lucruri practice.

Al. Marcu: Am redactat proiectul de regulament pe bazele puse de dv. Bursele se împart în două categorii: burse și ajutoare; pentru că mai este și așa-zisa valută, care se acordă și care este tot o bursă.

M. Antonescu: Sigur, pe contul Băncii Naționale și al Ministerului de Finanțe.

Al. Marcu: În realitate, bursele au căzut în desuetitudine; nici o facultate nu mai acordă burse, pentru că este mult mai ușor ca un student să ia, să obțină diferență de valută, care se dă fără recomandarea Facultății respective.

La sfârșitul fiecărui an școlar se întrunește Consiliul Interuniversitar. Eu întrunesc Consiliul Interuniversitar să studieze problema ...

M. Antonescu: Noi hotărâm astăzi în Consiliu: Se desființează toate bursele pentru studiile elementare.

Consiliul Interuniversitar nu poate dispune decât de bursele pe care le dăm noi; dacă noi nu le dăm, Consiliul Interuniversitar n-are ce să discute!

Al. Marcu: N-am completat informația mea. Adaug: este vorba să se stabilească care disciplină interesează sau care nu, din acest punct de vedere.

M. Antonescu: Dv. discutați pe plan dogmatic și chestiunea trebuie pusă pe plan practic. Trebuie plecat de la acest principiu. Sunt 800 de studenți în Germania. Am văzut lista lor. Trebuiau văzute care sunt studiile pe care le fac, cine i-a trimis – practic, nu teoretic – trebuia văzut cari pot să-și continue studiile în țară, trebuiau văzute toate aceste chestiuni, pentru ca să nu pară că suntem o țară obscurantistă, care deodată desființează bursele; trebuiau combinate măsurile acestea cu măsuri luate de Statul Major, cu aplicarea Legii recrutării și cu măsurile Marelui Stat Major.

Am dat, prin Ministerul de Externe, din vreme, această dispoziție, când am văzut căți erau în străinătate și știam că vine războiul. Am repetat dispoziția aceasta în Iulie, când a venit războiul: să se revizuiască toți acei cari pot să fie trecuți sub arme. Toți aceștia trebuie să vină imediat, fiindcă este momentul când trebuie să-și facă datoria de ostași, în primul rând, și apoi datoria de cultură.

Problema însă trebuie văzută practic, nu pe principii, dle Marcu. Trebuie un singur organ, care să atribuie bursele, și acel organ trebuie să fie numai Ministerul Educației Naționale. Numai Ministerul Educației Naționale trebuie să fixeze, după nevoile Guvernului, aici în Consiliul de Miniștri, care sunt bursele de specializare pe care le dă și pentru ce categorie anume; să le comunice prin dl ministru de Finanțe – pentru ca și Banca Națională să știe – care sunt bursele ce urmează a fi date. Dl ministru de Finanțe, în același timp, să interzică Băncii Naționale de a mai da orice schimb; iar dl ministru de Interne să interzică de a se mai da orice fel de pașaport; după cum Ministerul de Externe va retrace toate pașapoartele celor cari nu intră în această categorie. Acestea sunt măsurile. Simplu și scurt.

Al. Marcu: Așa este.

M. Antonescu: Ce să mai convocăm Consiliul Interuniversitar?

Noi – dl ministru Petrovici, d-ta, eu – nu știm noi care sunt nevoile Statului de specializare în străinătate și avem nevoie să ne spună aceasta Consiliul Interuniversitar, ca să pierdem vremea Consiliului pentru o problemă care este întâi de Stat și apoi de învățământ? Noi, aici, stabilim câți medici sunt necesari, câți ingineri ne trebuie, dacă nevoile noastre sunt acoperite în ceea ce avem, dacă trimitem și câți trimitem la studiile de specialitate.

Consiliul Interuniversitar ce va face? Va spune: Vreau burse de specializare pentru aerodinamică, vreau burse de specializare pentru limba latină; vreau burse de specializare pentru arheologie. Și d-ta, după ce i-ai convocat și le-ai cerut avizul și ei și l-au dat, trebuie să-l respecti.

Prin urmare, fixați criteriile practice. Lăsați discuțiile dogmatice deocamdată. Să nu recurgem la Consiliul Interuniversitar. Îmi trebuie soluția practică. De aceea v-am rugat pe dv. Așa, puteam să rog și eu pe dl ministru al Educației Naționale ca să convoace Consiliul Interuniversitar.

I. Petrovici: Eu, dacă și legea am făcut-o fără Consiliul Interuniversitar, cu atât mai mult puteam aplica dispozițiile ei fără el.

Al. Marcu: Sunt unele măsuri care pot să fie luate imediat; dar este vorba de reglementarea viitoare a chestiunilor acestora.

M. Antonescu: Toate trebuie să le realizăm.

I. Petrovici: Dați-mi voie; am o altă observare de făcut. Bursa să se dea pentru specialități care nu sunt în țară. Dar mai este o chestiune: nu cred că trebuie să procedăm cu bruscheta și să tăiem în masa de studenți bursieri. Trebuie o evoluție ...

M. Antonescu: Pe magistrați, după ce au servit 30 ani, pot să-i scot din magistratură; pe ofițeri îi blocăm, și pe bursierii, cari stau în străinătate, în timp ce generația lor luptă, pe aceștia trebuie să-i menajezi?! Nu cred că este așa chestiunea.

I. Petrovici: Sunt unii ale căror studii sunt în curs.

M. Antonescu: Examinați dacă sunt necesare.

I. Petrovici: Să stabilim criteriile. Un prim criteriu: se acordă burse pentru acele specialități care nu se pot face în țară la noi. Al doilea criteriu: acei cari au studiile neterminate, pe aceștia trebuie să-i lăsăm să și le continue.

M. Antonescu: Studentul de la București merge pe front și luptă; și studentul din străinătate este plătit de Stat să stea acolo, în loc să meargă pe front! Se poate aceasta?!

I. Petrovici: Este altă chestiune aceasta.

M. Antonescu: Din două una: sau studentul este un student bun și atunci este la vârsta frontului; sau este un student prost și care a ajuns în străinătate peste vârsta frontului, dar atunci nu mă mai interesează.

I. Petrovici: Ce facem cu ei?

M. Antonescu: Să vină în țară, pentru că se pot echivala studiile din străinătate în România, și să și le urmeze în România.

I. Petrovici: Nu întotdeauna se poate aceasta.

M. Antonescu: Când nu se poate, examinați dv. cazurile acestea. Dar nu, fiindcă are patru ani studentul, să-l las și al cincilea: fiindcă are trei ani, să-l mai las doi; fiindcă are un an, să-l mai las încă patru. Nu se poate aceasta, fiindcă atunci nu mai terminăm niciodată.

Chestiunea burselor a înveninat toate generațiile de la 1918 încoace. De la 1918 ne-am bătut joc de regimul burselor. Vă rog să dublați sistemul acordării burselor de sistemul concursului. Nimeni nu mai pleacă în străinătate decât prin concurs. Nu mai merg în străinătate decât oamenii cari au calificarea să o facă.

I. Petrovici: Așa s-a făcut.

Al. Marcu: Da.

M. Antonescu: Cum s-a făcut așa, când n-am măcar recomandarea facultății?

I. Petrovici: Așa a fost până acum.

M. Antonescu: Și pe aceștia dv. spuneți să-i lăsăm mai departe? De ce să continuăm același sistem? Nu este oare continuarea aceluiași sistem?

I. Petrovici: Mai înainte de toate ar fi un progres față de trecut, fiindcă acei cari intră acum la Universitate nu-i mai las în străinătate. Este un progres.

M. Antonescu: Este un progres, dar este puțin.

Pentru ședința viitoare, vă rog să aduceți cifre.

Contraamiral N. Păiș: Îi aducem la oaste.

M. Antonescu: Vă rog să-mi aduceți, în cifre, dle ministru, numărul lor, pe specialități. Vom hotărî cari sunt studenții cari rămân. Domnului ministru al Armatei, vă rog să-i transmiteți situația tuturor studenților acestora.

Iată ceea ce mi s-a întâmplat mai zilele trecute. A venit la mine o doamnă, soția unui ofițer care a murit în celălalt război, li mi-a arătat situația copilului său. Ea dorea ca să-și facă copilul său studiile în străinătate. Copilul este contingentul 1945. Și m-a întrebat, acea doamnă, dacă are dreptul să-l trimeată sau nu în străinătate. Mie îmi

cerea numai pașaport. Eu i-am spus: pașaport eu îi dau; dar, din punct de vedere militar, aceasta nu mă privește pe mine.

După aceea, dl Mareșal Antonescu mi-a spus că a venit la d-sa dl Mociorniță și i-a cerut permisiunea să trimită la studii în străinătate, specialitatea tăbăcărie, pe fiul său, care are 18 ani. Dl mareșal i-a spus: este o regulă pentru toată lumea; regret, nu pot aproba cererea.

Vasăzică, ceea ce dl Mareșal Antonescu nu acordă unui industriaș, care voia să-și trimeată copilul să facă studiile în străinătate în folosul Statului, copil care este la o vârstă când nu se merge pe front, noi să permitem și să mai plătim încă domnilor acestora, cari își fac studiile în străinătate, să rămână mai departe acolo? Pentru ce? Ca să încurajăm mijloacele pe care le-au folosit ca să ajungă bursieri în străinătate? Ca să ratificăm lipsa de moralitate în cucerirea burselor în străinătate?

Nu se poate aceasta! Trebuie tăiat scurt! Și nu numai la anul întâiu. Trebuie proclamat și rămâne proclamat că nimeni nu mai rămâne în străinătate decât pentru studii de specializare, care vor fi cercetate de Ministerul Educației Naționale; și numai pe baza unei recomandări; și dacă a satisfăcut serviciul militar. Iar de acum înainte, nimeni nu va mai beneficia nici de bursă, nici de schimb în străinătate, decât pe bază de concurs și în limita numărului locurilor fixate de Guvern pentru studii speciale sau de specialitate, pe care Statul le socoate necesare în fiecare an.

Acestea sunt măsurile de aplicat și pe aceste baze vă rog ca, în ședința viitoare a Consiliului de Miniștri, să aduceți lista tuturor studenților, să-mi arătați situația lor militară, s-o comunicați și dlui ministru al Armatei, pentru ca d-sa să vadă ce măsuri trebuie să fie luate pentru aceștia.

Acei cari fac studii foarte bune sau foarte necesare rămân, dacă au satisfăcut serviciul militar; iar ceilalți se întorc în țară și își fac datoria către țară, cum și-o fac și studenții de aici. Au primit destul timp prime ca să stea în străinătate, până acum. Își pot continua, în urmă, studiile, fie în Facultatea noastră, fie prezentându-se la concurs pentru continuarea studiilor în facultățile unde au lucrat în străinătate.

Acestea sunt principiile.

Câți vorbesc limba italiană în România? Câți din profesorii de limba italiană sau de alte limbi vorbesc bine limba pe care o predau? Pentru ce aceasta? Pentru că sunt nu știu câți în străinătate să facă studii de drept, de științe sociale, de științe politice, dar n-avem nici un profesor de limba italiană care să fi studiat în străinătate. La fel și pentru alte limbi; pentru limba germană, același lucru.

I. Petrovici: Nici pentru limba franceză nu aveam profesori ca lumea.

G-ral Gh. Dobre: Nici pentru limba română.

M. Antonescu: De aceea prefer să dau prime pentru studii de științe naturale în străinătate, ca să arăt interesul Statului; sau să trimit pentru specializare în zootehnie, pentru creșterea vitelor, pentru lucrări practice. Dar voi trimite numai un număr limitat și format din elemente de elită, scoase la concurs și trecute prin toate probele.

În războiul celălalt, dle ministru Marcu, toată lumea s-a întors și n-a mai rămas nimeni la studii în străinătate și și-au făcut toți datoria de front, în toate țările. Numai noi facem evoluționism.

Al. Marcu: Ceea ce spuneți acum, o spuneți acum. Când mi-ați dat însărcinarea, n-am avut nici o altă normă decât ca să reglementez viața coloniilor în străinătate.

M. Antonescu: Și a burselor.

Al. Marcu: Fără aceste măsuri.

I. Petrovici: Pentru că eu am folosit cuvântul de evoluție, țin să vă spun că toate considerațiile făcute de mine erau independente de obligațiunile militare. Dacă există obligațiuni militare, nu se mai poate susține nimic din acest punct de vedere fiecare vine să-și facă datoria. Dar, dacă se face abstracție de acest lucru, atunci ar trebui făcută cu oarecare socoteală această purificare.

Nu se mai fac studii elementare în străinătate; iar acei cari au lucrări în curs, aceștia de asemenea nu se pot transplanta cu ușurință de la o Universitate la alta. Din punct de vedere practic, credeam că trebuie făcut un fel de triaj și o analiză mai serioasă.

M. Antonescu: Sunt de acord să facem analiza cea mai serioasă, care însă nu trebuie să se depărteze de la principiile puse.

Am fost în străinătate și știu cine sunt și azi în străinătate; și știu cine au fost în străinătate. Ei bine, nu mă simt obligat să încurajez sistemul acesta mai departe.

G-ral Gh. Jienescu: Cum se vor prezenta față de camarazii lor, când se vor întoarce?

Al. Marcu: S-a dat șefilor de misiuni circulară în privința aceasta; n-am primit însă date cu privire la studenții din străinătate.

M. Antonescu: Rog pe dl ministru Pantazi să dea instrucțiuni ca toți atașatii – am dat prin Ministerul de Externe – ca toți atașatii militari să facă revizuirea studenților și toți acei cari sunt mobilizabili să fie întorși în țară, pentru că nu se poate să prelungim această situație.

Al. Marcu: Nu avem datele asupra coloniilor noastre studențești din străinătate.

M. Antonescu: După cum trebuie să discutăm și chestiunea studenților cari primesc burse din Germania, sau avantajii de la alte guverne: acestea nu trebuie să fie atribuite decât în condițiunile pe care le fixăm noi.

O binefacere, chiar când este făcută, trebuie să fie făcută pe înțelesul și consensul tuturor. Nu poate Guvernul German sau Ministerul Instrucțiunii German, – și nici n-a încercat de altfel – să fixeze alte criterii decât acelea pe care le fixăm noi.

Mi-aduc aminte că sistemul burselor germane începuse de acum câțiva ani și, pe simplă scrisoare – veneau studenți cari făceau la mine doctoratul – se obținea bursa. Știți ce se petrecea atunci? Ceea ce se petrece întotdeauna: studenții demni, studenții cari ar fi fost capabili să se prezinte la concurs de bursă, aceștia cereau foarte rar asemenea recomandări; doar dacă îmi făceau sugestii printr-un asistent sau un colaborator al meu. Cerșetorii, cari și-au făcut studiile bughisind și cari și-au închipuit că trebuie să-și continue viața de cerșetori și să-și aranjeze geniul prin persuasiune, aceștia se duceau și obțineau în acest fel bursa în străinătate.

Dacă n-ar fi acest lucru, dacă n-aș fi suferit ca profesor, văzând aceste metode, poate că aș fi mai îngăduitor cu distribuirea burselor. Dar nu pot merge mai departe cu acest sistem.

Pe de altă parte, când aveam atâtea greutăți financiare și nevoi de deize, nu putem continua această politică de sprijinire mai departe, după același sistem.

I. Petrovici: Ați pus concurs chiar pentru bursele noi?

M. Antonescu: Sigur.

Al. Marcu: Întrucât nu avem aceste date, vom lua măsuri ca prin șefii de misiuni să se repete circulara.

M. Antonescu: Cereți toate datele la Ministerul Educației Naționale.

I. Petrovici: Avem bursieri, dar nu studenți.

Al. Marcu: La Banca Națională nu sunt date; la Ministerul Educației Naționale, nu sunt.

G-ral C. Vasiliu: Am dat foarte puține pașapoarte.

M. Antonescu: Aveți lista pașapoartelor?

G-ral C. Vasiliu: Se găsește la noi.

G-ral C. Pantazi: Sunt unii cari nu și-au terminat specializarea de 11 ani!...

Al. Marcu: Trebuie să facute cercetări la fața locului.

M. Antonescu: *Chestiunea Școalei de la Roma, a Institutului de la Berlin și a Institutului de la Fontenay aux Roses; chestiunea căminelor și cantinelor universitare, a reorganizării clinicilor și spitalelor.*

Dl ministru Petrovici mă rugase să fac un singur regim pentru toate așezămintele de cultură din străinătate. Dv. ați despărțit totuși Școala de la Roma și Institutul de la Fontenay aux Roses de acela de la Berlin și ați făcut lege numai pentru aceste două. La Berlin acum, Institutul de Cultură trebuie să primească, prin convenția culturală germano-română, o adevărată funcțiune de Stat.

Chestiunea aceasta este în legătură și cu punctul 18 din ordinea de zi: *Chestiunea raportului Marelui Stat Major, privitor la Școala de la Roma și a membrilor ei.*

Într-adevăr, din semnalările pe care mi le-a transmis dl g-ral Pantazi, din partea Marelui Stat Major, constat că la Școala de la Roma se petrec lucruri nepotrivite. Rog să se dea dlui ministru Petrovici, din dosar, informația privitoare la Școala de la Roma.

Nu este potrivit ca noi să întreținem cu banii Statului acestuia aparențe de dezordine sau de lipsă de conștiință în îndeplinirea răspunderii, fiindcă, atunci când te duci, tu, român, peste graniță, nu poți să faci aventură; ești tot român. Iar când lucrezi la o școală, cu atât mai mult trebuie să respecti firma unei școale românești în străinătate. De aceea, vă rog să examinați dv. chestiunea aceasta, dle ministru Petrovici.

La Fontenay aux Roses, de asemenea, este un fel de casă funerară, nu mai este o casă de cultură; se doarme, se lucrează foarte amorțit. Trebuie să examinați și chestiunea aceasta. De ce să facem lucrurile incomplet. Mai bine să organizăm asemenea instituții.

Le dăm o bază nouă și mijloace de control din partea noastră și cu posibilități de lucru efectiv, pentru acei cari merg acolo, cu un sistem de burse, pe care să-l organizăm noi. Iată, de exemplu, pentru Școala de la Roma trimitem pe acei cari vor fi profesori de limba italiană, fiindcă n-avem astfel de profesori în România. Acum, la Școala de la Roma sunt tot felul de elemente. Trebuie să organizați acest lucru.

La Fontenay aux Roses, de asemenea.

Toate chestiunile acestea trebuiesc bine organizate: să fie făcute cum trebuie, să fie case culturale, cu adevăratul lor scop. Ungurii și-au organizat în Franța – și în cea ocupată, și în cea neocupată – trei institute, cu care fac o propagandă antiromânească neînchipuită.

Este posibil ca noi să ținem aceste așezăminte culturale? Când toate țările fac din propaganda culturală un instrument de politică externă, noi să ținem aceste institute, a căror acțiune este în contradicție cu însăși acțiunea guvernului?

I. Petrovici: Da, fiindcă nu-și fac datoria.

M. Antonescu: Și atunci, eu vă rog să examinați chestiunea acestor institute, pentru că am și problema Institutului Cultural de la Berlin.

Al. Marcu: Și a Casei Românești de la Veneția.

M. Antonescu: Eu rog pe dl ministru Marcu să citească toată documentarea și să ceară și rapoartele de la Statul Major. Apoi, să ne întâlnim cu dl ministru Petrovici, chiar în cursul acestei săptămâni, și să adoptăm o soluție comună pentru organizarea acestor Case. Sau sunt Case de Cultură și trebuiesc așezate pe toată disciplina dogmatică, pe care o cer asemenea așezări, sau sunt organe de propagandă, sau sunt organe mixte. În orișice caz, ele trebuie să fie dotate cu mijloacele necesare, potrivite scopului lor.

I. Petrovici: În ceea ce privește Școala de la Berlin, vreți s-o supuneți aceluiași regim?

M. Antonescu: Cred că da.

I. Petrovici: Eu am moștenit această situație.

M. Antonescu: Trebuie să ne fixăm asupra principiilor și apoi să dotăm aceste institute cu persoane și mijloace care să poată îndeplini scopurile pe care le vom stabili.

I. Petrovici: Este un lucru bine cunoscut: toți studenții unguri sunt tot atâția propagandiști pentru cauza maghiară. Orișice s-ar zice, ungurul în străinătate nu este decât ungur. Din nenorocire, nu există asemenea patriotism și la tineretul nostru. Mai bine de jumătate din tinerii noștri studenți fac politică contrarie politicii Guvernului nostru. Este un criticism, care merge până la forme agresive împotriva noastră.

G-ral C. Vasiliu: Să-i aducem acasă.

M. Antonescu: În timp de război, a face criticism nu este un act de judecată.

Chestiunea refugiaților, crearea Comisariatului General al Refugiaților și Regulamentul pentru protecția refugiaților.

Am avut o serie întreagă de informații cu privire la refugiați și a trebuit să intervin direct. Să hotărâm astăzi dacă Comisariatul Românizării pentru Refugiați rămâne la Subsecretariatul de Stat al Românizării sau dacă, ținând seama de activitatea lui de până acum, creăm un organism aparte. După mine, trebuie ca cineva să fie însărcinat exclusiv cu aceste atribuții, de organ de legătură între Președinția Consiliului de Miniștri, Ministerul de Interne, Ministerul de Externe, Marele Stat Major și Ministerul Apărării Naționale. Așa am făcut eu fără lege și fără funcționari: am rugat pe dl g-ral Pantazi să-mi dea câțiva ofițeri buni și de încredere și cu ajutorul lor și al unor doamne, apte să înțeleagă măsurile de protecție, fără nici un fel de lege, am schimbat în foarte multe locuri regimul refugiaților.

Pentru că, totuși, este nevoie de o reglementare serioasă și fiindcă nu pot să fiu și comisar al refugiaților, cum am fost în aceste două luni, cred că este potrivit să se organizeze un asemenea Comisariat. Dle Dragoș, în organizarea dv., dispuneți de asemenea mijloace?

T. Dragoș: Este Direcția refugiaților, un organ central, care n-are posibilități de aplicare în toate părțile.

M. Antonescu: Pentru că n-a vrut. De aceea, voi face un asemenea Comisariat la Președinția Consiliului. Regulamentul pentru protecția refugiaților este întocmit; îl voi da să-l aplice acestui Comisariat.

Chestiunea materialului rulant de Calea Ferată din Polonia.

Iată ce vreau să vă spun, dle ministru Bușilă: Vă rog să nu comunicați lista dv., înainte de a primi lista materialului rulant provenit din Polonia. În ziua când ni se va comunica această listă, o vom comunica și noi pe a noastră.

Chestiunea cărbunelui din Silezia pentru restrângerea consumului de păcură la Calea Ferată.

Iată asupra cărui punct vreau să vă atrag atenția, dle ministru Bușilă. Aveam 58.000 tone cărbuni stocat la sfârșitul lunii august. Acum avem cam 50.000 tone.

Ceea ce trebuie să examinăm însă este nu numai problema aprovizionărilor, ci și a prețurilor; să vedem ce consecințe are pentru Calea Ferată substituirea combustibilului lichid cu cărbuni, cu cât îi plătește Calea Ferată și dacă are un deficit de pe urma substituirii acestui combustibil lichid.

C. Bușilă: Convenția a fost încheiată în așa fel, ca să n-avem nici o diferență.

M. Antonescu: Baza pe care am stabilit-o anul trecut la Berlin, așa a fost; însă trebuie să vedem dacă în practică s-a respectat acest principiu.

Chestiunea Institutului Aero-Dinamic.

Rog pe dl g-ral Jienescu să se înțeleagă în această privință cu domnii Bușilă și Petrovici.

C. Bușilă: Eu l-am cedat.

G-ral Gh. Jienescu: Problema este definitivată. S-a hotărât de dl Mareșal că Institutul aparține Ministerului Apărării Naționale, Subsecretariatul de Stat al Aerului, însă localul ...

M. Antonescu: Definitivat, fără local!

G-ral Gh. Jienescu: Aici apare ciudătenia. Localul acestui institut, care se găsește la kilometrul 32, este cedat unui institut forestier.

C. Bușilă: Să vă explic în două vorbe.

M. Antonescu: Nu-mi explicați nimic. Vă rog ca, împreună cu dl g-ral Jienescu și dl ministru Petrovici, să găsiți soluția.

Chestiunea inventarului Statului și al administrării patrimoniului public. Proiecte de legi pentru unele exproprieri evreiești.

Sunt o serie de proiecte, care au fost depuse de Ministerul Finanțelor, pentru administrarea patrimoniului public, cu modificarea Legii contabilității. Rog pe dl Neagu să le ia și să le examineze. Cu domnia-sa am discutat bazele.

Legea puterii centrale, mergând la principiul responsabilității ministeriale, trebuie să dea mai multă libertate miniștrilor, după cum și formele de control preventiv de până acum trebuie să fie înlocuite cu un control concomitent cu executarea bugetului. În felul acesta trebuie să punem accentul pe gestionarea patrimoniului public și pe împingerea formelor pentru executarea bugetului.

În schimb, Curtea de Conturi își va ceda instanțelor administrative obișnuite toate atribuțiile și va rămâne numai un organ de control în timpul executării bugetului, semnalând abaterile – așa cum a făcut când l-a trimis în judecată pe dl g-ral Calotescu, pentru neexecutarea bugetului, conform legii – adică atrăgând atenția din timp, pentru anumite lipse de formă.

În ceea ce privește proiectele pentru exproprieri, dl Dragoș a făcut o serie de propuneri. Dv., dle ministru Dragoș, ați făcut și proiectul, prin care obligați pe evrei să-și

schimbe numele cu rezonanță românească, pe care și le-au luat, pentru a deveni ceea ce au fost înainte, și un proiect pentru exproprierea tipografiilor.

T. Dragoș: Ați fost de acord.

M. Antonescu: Am fost de acord, însă dl Mareșal vă roagă să vă ocupați și de firmele oamenilor, pentru că și firma comercială este un nume care interesează și ca să nu mai venim cu o altă lege specială pentru firme mai târziu.

T. Dragoș: Voi completa decretul.

M. Antonescu: Vă rog să-l completați.

În ceea ce privește exproprierea tipografiilor, sunt mai multe decrete. V-aș ruga să faceți un singur decret, în care să puneți și problema numelor, fiindcă este tot în legătură cu regimul evreilor.

T. Dragoș: Cred că aveți și de la mine o notă în ceea ce privește inventarul și situația lucrurilor făcute până astăzi.

M. Antonescu: Vă declar că nu sunt de părere ca Inventarul să rămână încă la dv. Vom vedea, la o ședință pentru reorganizarea ministerelor. Problema inventarului Statului este fundamentală pentru așezarea de mâine a Statului. Vom examina problema și vom lua o hotărâre într-o ședință specială a Consiliului pentru reorganizarea Ministerelor.

Deocamdată, rog pe dl ministru de Interne – de aceea am pus la ordinea zilei chestiunea inventarului – să-mi arate lista tuturor judecătoriilor, al căror local este proprietatea Ministerului de Interne și care sunt administrate de acest minister, deși în ele funcționează servicii publice pendinte de alt minister.

Rog, de asemenea, pe dl ministru Petrovici și pe dl ministru Petrescu să ne înfățișeze lista tuturor școalelor, ale căror localuri sunt proprietatea comunelor și județelor, deși sunt administrate cu fonduri ale eforiilor școlare sau de personalul Școalelor, fără nici un contact cu administrația comunală, pentru că în bugetul viitor vom revizui această situație.

Imobilele care sunt cu afecțatie specială trec la instituțiile respective, cu cotele de buget aferente și liberează bugetul Ministerului de Interne de sarcini care nu-l privesc în fond, legând, în același timp, răspunderea unui șef de instituție de localul în care funcționează și dând Eforiei Școlare răspundere asupra întreținerii localului de școală respectiv. Nu este potrivit ca funcționarii unei judecătoria să primească un local nou sau reparat și apoi să-și bată joc de el, știind că n-au nici o răspundere și că, atunci când va fi nevoie, vor cere din nou bani pentru alte reparații.

Trebuie să ajungem la revizuirea acestui sistem. Trebuie să facem inventarul tuturor bunurilor comunale și județene.

G-ral D. Popescu: Este făcut.

M. Antonescu: Trebuie revizuit. Problemele de românizare și de colonizare sunt atât de mari, încât sunt complet străine de problema permanentă a inventarierii bunurilor Statului și a administrării patrimoniului lui.

Nu este vorba aici numai de bani. Problema administrării gestionare a bunurilor Statului este tot atât de importantă ca și problema administrării banului public. Noi am pus accentul pe administrarea banului public și ne-am preocupat foarte puțin de administrarea bunurilor Statului.

Prin urmare, vă rog să studiați ceea ce s-a făcut la Ministerul de Finanțe în această privință; dl Dragoș de asemenea. Într-o ședință specială pentru reorganizarea Ministerelor ne vom ocupa de această diviziune; vom stabili în comun care sunt diviziunile.

Rog pe domnii miniștri să-mi dea proiectele definitive pentru organizarea departamentelor, pentru că sunt foarte multe ministere care au făcut modificări.

Legea puterii centrale este gata. Acolo eu voi introduce legile constitutive organice ale fiecărui departament. Nu fac legi de amănunt, fac legi de funcțiuni. După ce voi termina această încadrare, vom face o ședință pentru împărțirea atribuțiilor și împreună vom fixa care sunt determinările pe care le vom da unora din serviciile comune, cum este Cadastrul, sau cum este Institutul Aero-Dinamic, de care a fost vorba astăzi.

Rog pe dl ministru de Interne și pe dl ministru de Justiție să-mi aducă și lista cu imobilele care trebuiesc imediat trecute, fiindcă de la bugetul viitor trebuie să se facă defazectarea și administrarea lor pe noul sistem.

T. Dragoș: Direcția Inventarului a constatat că majoritatea ministerelor n-au serviciu de inventar. Pentru că suntem în plin Consiliu de Miniștri, ar fi bine ca să se admită propunerea ca domnii miniștri să-și facă fiecare un serviciu al Inventarului, care să aibă evidențele acestea, pentru că nu se găsesc nicăieri. Acest serviciu să-și aibă evidența lui.

M. Antonescu: Același organ trebuie să aibă evidența inventarului, dar nu trebuie un serviciu special, cum s-a făcut Direcția Contabilității.

T. Dragoș: Nu o Direcție, ci un Serviciu, pentru că nu știu ministerele averea pe care o au.

M. Antonescu: Direcția Contabilității trebuie să aibă și situația aceasta. Prin urmare, rog pe dl ministru de Finanțe să execute această măsură, pe care o comunicați chiar astăzi, iar domnii miniștri, prin Direcția Contabilității, transmit Direcției Inventarului din Ministerul Românizării, lista tuturor bunurilor de care dispun astăzi.

Chestiunea aprovizionărilor de toamnă.

În ședința Delegației Economice de mâine, vă rog să luați măsuri pentru aprovizionările de toamnă.

Deși am în capul meu o infinitate de lucrări de diplomatie și de propagandă, totuși dați-mi voie să vă amintesc că există o piață care trebuie aprovizionată, că noi nu avem un sistem de aprovizionări ale Capitalei prin regiunile înconjurătoare. Am avut o criză de ceapă anul trecut, fiindcă fusese blocarea de ceapă și criză de recoltă anul trecut. Până când am adus ceapă, s-a ridicat prețul ei la 42 lei kg. Am avut și o criză de cartofi.

De aceea, îmi fac acum datoria să vă atrag atenția ca în Delegația Economică să luați măsuri pentru organizarea transporturilor și pentru evidențele acestea, ca să-l ajutăm pe dl g-ral Constantin și să nu mai avem criza ca anul trecut.

G-ral C. Constantin: Vă mulțumesc, dl prim-ministru, pentru ajutorul acesta. Pot să vă spun că am angajat foarte multe vagoane, care se mișcă ...

M. Antonescu: Fixați un termen. Anul trecut n-am avut cu ce transporta cartofii.

G-ral C. Constantin: Trebuie să lămurim toate aceste chestiuni, pentru că am impresia că muncesc în vânt. Am să vă expun toată strădania pe care am depus-o, ca să vedeți că nu mai aveți nevoie să vă tulburați.

M. Antonescu: Eu știu tot ceea ce faceți; dar știu și când nu este mălai în București, și când nu este pâine la Iași, sau la Sibiu; știu și când nu se găsește porumb și mălai și că a ajuns prețul la 60 lei kg pe toată Valea Prahovei. Știu toate lucrurile acestea.

G-ral C. Constantin: Fiindcă nu există; dar ceea ce există, avem.

M. Antonescu: Și anul trecut existau zarzavaturi, dar, din cauza dificultăților de transport, nu erau în București. De aceea, cer să vă faceți verificarea mijloacelor de transport, pentru ca planul dv. să se poată executa fără întârzieri datorită lipsei măsurilor de transport, de care ar profita cei cari au interesul.

Au intrat 2043 vagoane lemne în săptămâna trecută. Este puțin pentru această perioadă. Mi-ați dat dv. statisticile, din care rezultă că această cantitate reprezintă 53% față de 42% din 1941 și față de 36% din 1940. Foarte bine. Nu este totuși suficient, pentru că anul trecut ne-am trezit, la un moment dat, cu zăpadă, care ne-a paralizat complet, și pe oameni nu-i încălzim cu statistică comparativă, ci cu cifrele de lemne.

Dar, dacă comparăm, pe aceeași perioadă, intrările de lemne din luna septembrie și octombrie din anul trecut, găsim 2500-2800 vagoane în mod constant. Au fost zile în octombrie în care au intrat aproape 4000 vagoane de lemne anul trecut.

C. Bușilă: Din multe cauze.

M. Antonescu: Pentru că aceasta este perioada de aprovizionare de lemne, vă rog, prin urmare, să luați măsuri pentru intensificarea transporturilor necesare pentru aprovizionare.

G-ral C. Constantin: Avem 16.000 vagoane de lemne în stații.

M. Antonescu: Se scumpesc lemnele.

G-ral C. Constantin: Sunt plătite.

M. Antonescu: Stăm cu planul de aprovizionări în față și nu mai stăpânim fenomenul economic. Dacă transportul vine două luni de zile mai târziu, a creat nemulțumiri și s-au scumpit și prețurile.

G-ral C. Constantin: Au vrut să scumpească prețul la cartofi, dar i-am dat peste cap în 24 ore.

M. Antonescu: Prin urmare, în Delegația Economică să se vadă dacă, față de măsurile luate de dl g-ral Constantin, mai este necesar să-l ajutăm cu măsuri de transport.

C. Bușilă: În ce privește lemnele de foc: la depozite nu sunt lemne.

G-ral C. Constantin: Se aduc la depozite, 80%.

C. Bușilă: Cu atât mai bine.

Gh. Minescu: Au intrat 63.000 vagoane în București.

M. Antonescu: Trebuie 110.000-115.000. Anul trecut au fost 115.000 și am avut și o mare consumație de petrol.

Chestiunea schimburilor comerciale româno-slovice.

Chestiunea aceasta am atins-o. Nu luăm măsuri. În ședința Consiliului Economic, privitor la schimburi, stabilim definitiv ce facem cu Croația, Slovacia, Bulgaria. Rog atunci ca să participe și dl ministru g-ral Dobre. Vom avea și niște informații asupra modului în care merg negocierile cu Franța, care, deocamdată, merg destul de greu.

Chestiunea vapoarelor „Alba-Iulia” și „Balcic”.

Anunțați, dacă ni se dau transporturi pentru Marea Neagră, noi nu mai cerem să fie aduse „Alba-Iulia” și „Balcic”; le lăsăm în Serviciul din Marea Mediterană.

Contraamiral N. Păiș: Așa am și comunicat.

M. Antonescu: *Chestiunea transporturilor de răniți unguri prin România și a materialului lemnos.*

Dl ministru Pantazi, ne-ați dat o notă privitoare la regimul special pentru răniții unguri. Răniții români au fost transportați la Viena, trecând peste teritoriul ungar. Doamnele de la Budapesta, voind să facă demonstrații, au întâmpinat pe răniții români, cărora li s-au distribuit țigări.

Mi s-a atras atenția de germani, și au spus: Dacă, întâmplător, vor fi trenuri de răniți unguri, cari să fie plumbuite, dacă vreți, dar cari ar urma să treacă pe teritoriul României, nu puteți să le autorizați să treacă? Am răspuns: Trebuie să treacă. Am vorbit cu doamna Mareșal Antonescu, ca, atunci când sosesc asemenea trenuri, să meargă cineva de la Crucea Roșie sau de la Consiliul de Patronaj și să le arate atenție, pentru că la gestul făcut de doamnele ungare pentru răniții noștri, trecuți pe teritoriul ungar, să răspundem cu generozitatea sufletului nostru românesc sincer și, în orice caz, cu curtoazia care se cuvine unui gest formal, care ne-a fost făcut.

Atât și nimic mai mult.

Nu organizați trafic de răniți unguri pe teritoriul nostru. Este ceva excepțional acum, ceva întâmplător.

Al. Marcu: Mai ales că sunt și români printre ei.

M. Antonescu: Sigur.

De asemenea: pentru materialul lemnos n-am dat autorizare. La un moment dat, Guvernul Italian ne-a cerut material de aviație din regiunea secuiască. Am spus formal: Nu mă simt obligat să încurajez aceste transporturi, mai ales având în vedere starea economică actuală.

Acestea sunt, prin urmare, principiile.

C. Bușilă: Atunci trebuie să dau dispoziții la Calea Ferată, ca să se revină la dispozițiile anterioare, prin care se interziceau trenurile cu răniți. Noi am fost nevoiți să aducem răniții noștri prin Bulgaria.

M. Antonescu: În privința aceasta, iată răspunsul: Nu se vor îngădui transporturile de răniți unguri decât acelea aprobate de Ministerul Armatei sau de Marele Stat Major.

Chestiunea raportului Statului Major privitor la Școala de la Roma și a membrilor ei.

Am discutat-o mai înainte. Să se transmită dlui ministru Petrovici această chestiune și să se atragă atenția și dlui ministru Marcu, care are legături cu Roma.

Problema despăgubirilor pentru stricăciunile rezultate de pe urma activității organizației „Todt”.

Dle ministru Bușilă, trebuie ca, împreună cu Marele Stat Major, să tratați dv. această chestiune.

C. Bușilă: S-a pus chestiunea din partea Președinției. Dar noi nu avem nimic.

M. Antonescu: Rog pe dl g-ral Pantazi, ca ministru al Armatei, împreună cu Marele Stat Major, să discute această problemă împreună cu organele germane.

Am făcut, la un moment dat, asimilarea organizației „Todt” cu organele Armatei, pentru ca să se înlesnească acțiunea de front. În convențiile și în acordurile pe

care le-am încheiat cu Marele Stat Major, pentru unele lucrări tehnice și pentru un protocol general de colaborare cu organizația „Todt”, în mod hotărât am eliminat chestiunea asimilării și a pagubelor cauzate de către organizația „Todt”, cu cele militare. Sunt o serie de birouri. Organizația „Todt”, pe lângă binefaceri, a făcut și pagube, care trebuie să fie plătite de cineva. Discutați dv., dle g-ral Pantazi, și cu Marele Stat Major, vedeți care este situația pentru pagubele militare, vedeți ce putem obține pentru pagubele făcute de organizația „Todt”; dați instrucțiuni, că atât dv., cât și eu, în protocolul încheiat, am evitat, pur și simplu, vreun angajament în privința asimilării pagubelor.

Problema serbărilor Basarabiei și Bucovinei.

Puteți fixa o dată?

Faceți dv., dle Calotescu, programul și fixați și data.

G-ral C. Calotescu: Ar trebui să nu se dea publicității aceste date.

M. Antonescu: Foarte bine. Nu se anunță nimic, ca să nu riscăm.

G-ral C. Calotescu: În felul acesta evităm riscurile unui bombardament. Să nu se publice nimic.

M. Antonescu: Da. Cum, pe de altă parte, organizarea o facem noi, de comun acord cu domnii guvernatori, nici nu mai este nevoie să facem atâta publicitate, fiindcă veți merge cu invitații. Prin urmare, rămâne hotărât: Nu se anunță nimic. Vom vedea la ce dată se va face.

Diferite chestiuni privitoare la Transnistria, Basarabia și Bucovina.

Dlor guvernatori, chestiunile acestea le rezolvați cu domnii miniștri, direct.

Chestiunea producției agricole și a lucrărilor de toamnă.

A. Pană: Însămânțările au început.

M. Antonescu: Slab.

A. Pană: Nu trebuiesc forțate.

M. Antonescu: Știu că pământul este uscat, că se rup fiarele de plug.

A. Pană: Spre sfârșitul lunii octombrie se pot înscrie lucrările. Vom lua măsurile necesare.

M. Antonescu: Rog pe dl ministru de Interne și pe dl ministru Pană ca, săptămâna aceasta, să facă ancheta cea mai absolută asupra disponibilului recoltei din acest an. Este esențial pentru tot ceea ce facem noi.

Chestiunea evacuării Țigănilor.

Rog pe dl g-ral Vasiliu să discute cu dl colonel Davidescu această chestiune, fiindcă avem unele plângeri de ordin național în această privință. Aceasta, pe de o parte.

Pe de altă parte, rog să se comunice și să se dea circulară, care să se aplice, că: mobilizații și familiile mobilizaților, precum și Țiganii cari îndeplinesc un meșteșug – fierarii, muncitorii calificați și ceilalți – nu intră în această categorie a evacuarilor.

G-ral C. Vasiliu: Am dus 36.000³. Mai sunt câțiva borfași. Nu mai aducem.

Gh. Alexianu: Vă rog să mă autorizați, în cazul când găsesc Țigani de aceștia mobilizați, sau orfani, invalizi de războiul trecut ...

G-ral C. Vasiliu: Aceștia sunt toți cu cazier judiciar. Îmi trimiteți hoții îndărăt?

---

³ Cifra este ilizibilă: poate să fie ori 26.000, ori 36.000.

M. Antonescu: Pe cei cari i-ați ridicat – Dumnezeu să fie cu ei! – nu-i mai întorcem îndărăt. Când sunt cazuri rare ...

Gh. Alexianu: Când sunt cazuri rare, trebuie văzut de la caz la caz.

M. Antonescu: Da, și arătând situația de invalid de război; nu orice mobilizat.

Gh. Alexianu: Pentru invalizii din războiul acesta.

M. Antonescu: *Chestiunea I.O.V.; protecția invalizilor, văduvelor și orfanilor și coordonarea ministerială.*

Am considerat, dintr-o conferință pe care am avut-o că organizarea protecției I.O.V. nu este ideală. Am luat unele măsuri.

Voi ruga pe domnii guvernatori ca să aibă gentilețea să citească stenogramele în legătură cu această chestiune. Să li se dea stenogramele de la cele două ședințe ale Consiliilor ținute pentru invalizi, orfani, de văduve, pentru ca, pe teritoriul unde nu există competență ministerială, pe care am ficat-o definitiv – fiecare departament, care are legături cu acest regim I.O.V., are atribuțiuni precise – acolo aceste atribuțiuni le îndepliniți dv., guvernatorii, prin organele pe care le alegeți dv. La dv. problema nu se pune încă, fiindcă aveți foarte puțin. Luați act însă de măsurile luate de noi. Vom face și o statistică generală. Vă rog ca această statistică să se facă și pentru Basarabia și pentru Bucovina și să dați tot concursul dv.

Domnilor miniștri,

În ce privește negocierile de la Marele Cartier, vă spun numai atât;

Am avut negocieri politice și militare;

Am avut negocieri politice, economice și financiare.

În chestiunile militare, am cerut – și s-a admis principiul – ca să se fixeze, de pe acum, zona – era fixată în principiu, dar în practică nu se luase măsuri pentru concentrarea unităților noastre în această zonă – s-a admis principiul concentrării unităților noastre în zona care va fi rezervată comandamentului românesc.

Deci, unitățile noastre vor fi mai puțin folosite.

S-a fixat aceasta pentru două divizii de Vânători de Munte, angajamente în luptele din Caucaz, care nu se poate întoarce de pe versantul celălalt.

În ceea ce privește mai multe divizii de Cavalerie, cari trebuiau să meargă în aceeași direcție, g-ralul Jodel ne-a comunicat că rămân și se vor întoarce cu trenul, pentru a fi destinate regiunii pe care o cunoașteți.

G-ral C. Pantazi: Nu este hotărât încă.

M. Antonescu: Știu. Dar mi s-a afirmat acest lucru. Și din moment ce dl ministru von Ribbentrop a însărcinat pe ambasadorul Ritter – și au mers dl g-ral Jienescu și cu dl colonel Davidescu – și g-ralul Jodel a comunicat că chestiunea se tranșează și dă ordin chiar în aceeași zi, dă ordin în același sens; din moment ce în discuția mea cu Führer-ul s-a admis acest principiu și a rămas așezat pe o bază politică – am spus: Unitățile noastre este potrivit să rămână sub comandament român, în afară de condițiunile tehnice, pentru că sunt instalațiuni și măsuri cari trebuiesc luate și aplicate de pe acum și trupele noastre trebuie să fie pe sectoarele unde se vor organiza –; din moment ce s-a admis principiul acesta, nu trebuie să revenim asupra lui.

Voi arăta, în scris, și dlui Mareșal acest lucru și vă voi ruga să-l transmiteți și Marelui Cartier al nostru, ca să se respecte și executarea. Altfel, fac din nou intervenții.

Din moment ce principiul a fost judecat – s-a fixat și s-a comunicat acest lucru – este potrivit să rămână cum s-a comunicat.

De asemenea, am cerut pentru comenziile de armament suplimente și multe altele. Führer-ul a spus: Trebuie să se dea; veți înțelege însă că sunt anumite lucruri care nu se pot livra; însă se pot da multe altele. Și a înstrăinat pe Mareșalul Keittel ca să examineze chestiunea și livrările să fie intensificate în luna octombrie.

Pentru celelalte chestiuni pendinte, cum este chestiunea transporturilor, v-am vorbit și v-am arătat ce măsuri au fost luate.

În ce privește cheltuielile și aprovizionarea armatei noastre, a rămas definitiv că nu ne privesc pe noi.

În ce privește Transnistria, s-a stabilit definitiv că este regim de ocupație.

Dl ministru von Ribbentrop a surâs când i-am arătat programul meu de zi, care era mai lung decât acela al Consiliului de Miniștri de astăzi; și dejunul l-am luat la patru, iar discuția a durat noaptea până la ora 11.

I. Petrovici: Pentru ora la care suntem, aceasta este o consolare pentru noi. (Râsete).

M. Antonescu: În ce privește dreptul de ocupator al României în Transnistria – dacă se exercită sau nu conform regulilor războiului – dl von Ribbentrop a spus: Nu se poate face discuție asupra acestui lucru.

Prin urmare, faimoasa problemă a statutului Transnistriei nu se pune.

Dl Clodius m-a întrebat dacă autorizez pe dl Rășmeriță să trateze problema asupra contingentelor și dacă se pune Transnistria în regimul acordurilor de la Berlin.

Vom stabili. Rămâne ca săptămâna viitoare să ne comunice de la Berlin ce soluție adoptă.

În ce privește negocierile de ordin politic, nu pot spune prea multe. Vă rog să-mi iertați această tăcere, pe care o păstrez.

Vă asigur însă că, în ce privește pe românii din Transilvania de Nord și regimul de umiliri grave, la care au fost supuși în ultima vreme, am făcut tot ceea ce ne-au poruncit conștiința și răspunderea noastră, pentru ca situația lor să fie îmbunătățită.

În ce privește situația de ordin general și negocierile politice de ordin general, cred că ecourile din presă trebuie măsurate cu faptul că am cerut să văd pe dl ministru von Ribbentrop fără declarație oficială.

Fără să solicit au acest lucru, dl ministru von Ribbentrop a dat comunicat, după prima zi de negocieri, și, cum am sosit la aeroport, dl ministru von Ribbentrop mi-a arătat că Führer-ul trebuie să mă vadă.

Nu solicitasem eu acest lucru. Doream să discut întâi problemele tehnice și ce probleme aveam trecute spre discuție, și trebuie apoi să merg, din nou, cu dl Mareșal Antonescu, sau să-l preced, când trebuia să merg la Marele Cartier.

Vă rog să măsurați cu acestea și răspunsurile de presă, cu toate cuvintele care au fost adresate României – cuvinte de „negocieri politice cu România aliată”, care apar pentru prima oară așa de lămurit în comunicatele germane, deși sunt ministru de Externe și nu comandant de oaste sau general, pentru ca să se poată face interpretarea aceasta – pentru ca să înțelegeți că s-a pus cel mai mare și cel mai cald accent pe o totală înțelegere în aceste negocieri.

Pot să vă asigur că nu știu cum să fiu mai măgulit de sinceritatea pe care mi-au arătat-o – și dl ministru von Ribbentrop, și Führer-ul, personal – în discuțiile cu mine.

Am avut cu dl ministru von Ribbentrop negocieri de o zi întreagă și o seară întreagă – n-au participat, dimineată, decât domnii g-ral Jienescu și colonel Davidescu –; până seara la 11 toate negocierile au fost numai între dl ministru von Ribbentrop și mine. La un moment dat, a fost invitat și dl ministru Clodius și seara, după masa de seară, foarte târziu, dl g-ral Jienescu și dl colonel Davidescu au venit împreună cu dl ambasador Ritter, ca să spună dlui ministru von Ribbentrop ceea ce s-a obținut la Marele Cartier, pentru a examina dacă mai sunt chestiuni de pus Führer-ului de către mine.

În ce privește chestiunile economice, am găsit cea mai mare înțelegere la dl ministru von Ribbentrop, care, în fața mea, a spus dlui ministru Clodius: că recunoaște că efortul militar făcut de România trebuie să-și găsească un sprijin economic; că știe că Führer-ul – personal – în noiembrie trecut – și răspunzând dlui Mareșal – s-a angajat să ne evite inflația în România, că îi cere dlui Clodius ca, până la sfârșitul săptămânii viitoare, să-i prezinte un plan de livrări de aur, de devize și de mărfuri – mai ales – pe baza cărora sistemul nostru de echilibrare a conturilor să poată să fie asigurat.

Am cerut mărfuri pentru agricultori și pentru marele consum general: celofibră, diverse mașini agricole, opinci pentru țărani, încălțăminte, aur, devize; am cerut 7000 kg aur.

Dl von Ribbentrop a râs de interpretarea dată de dl Clodius și a spus: Trebuie dat aurul imediat.

Am discutat și chestiunea celor 43 milioane franci elvețieni.

Contractul Oerlikon trebuie să intre în schimburile noastre și să treacă conturile în clearingul germano-român.

În planul ministrului de Finanțe – nu este așa, dle Vulcănescu – contractul Oerlikon și cele 43 de milioane franci elvețieni fuseseră introduse ca elemente de echilibrare pentru finanțarea trupelor germane din România, până la 1 octombrie; prin urmare, să nu se negocieze cele 43 milioane franci elvețieni. I-am comunicat dlui Râmniceanu, care a venit la mine și i-am dat instrucțiuni – și-a notat toate punctele – să nu se negocieze cele 43 milioane franci elvețieni în conturile anului viitor și ale clearingului viitor, ci în executarea schimburilor existente.

De asemenea, în ce privește situația noastră economică și situația cerealelor noastre, dl ministru Clodius pune mari stăruințe, cât a lucrat cu noi, ca dl von Ribbentrop să-mi ceară o cifră.

I-am spus dlui ministru von Ribbentrop că n-am obiceiul să fac angajamente fără să le țin; că nu pot face angajamente pentru un singur bob de grâu sau de floarea soarelui, sau de altele; că, în momentul când vom ști care este disponibilul din recolta noastră, vom comunica dacă putem da ceva din rezerva Transnistriei.

În ce privește Transnistria, am atras atenția că producția ei a fost sprijinită și pe eforturile Regatului. Și, chiar dacă n-ar fi fost așa, totuși nu putem lăsa Regatul să se înfometeze, numai ca să luăm de acolo cereale.

Dl ministru von Ribbentrop mi-a spus că numai pentru nevoile Armatei și pentru că ia asupra Guvernului Reichului cheltuielile și întreținerea Armatei, ne roagă ca tot ceea ce putem da, să dăm, în cadrul clearingului.

Nici o problemă nu s-a mai pus pentru plata sau contribuția militară. Luați act, dle g-ral Pantazi, și spuneți și Marelui Stat Major că nici o problemă de plată nu s-a mai pus. Aceasta a fost o inițiativă luată de Marele Cartier și nu de d-sa, mi-a afirmat dl ministru von Ribbentrop.

Și, prin urmare, stăm pe aceste baze.

Am discutat o serie întreagă de elemente cu caracter economic, privitoare la contingente și la condițiunile de livrare de materii prime, inclusiv chestiunea „Rogifer”, pentru care, în fața mea dl ministru von Ribbentrop a dat dispoziții dlui Clodius să se termine imediat și dl Guido Schmidt să ia legătura ca să se termine această afacere.

De asemenea, în ce privește chestiunea creanțelor Căilor Ferate, ca să fie și ea terminată. Prin aceasta răspunde la propunerea făcută ca să se negocieze direct.

Am citit o notă a dv., foarte defavorabilă. De vreme ce dl ministru von Ribbentrop a dat dispoziția aceasta, eu aștept comunicarea întâi de la Berlin și pe urmă văd dacă este cazul să negociez pentru celelalte chestiuni cu caracter economic și financiar.

Pentru R.K.K.S., a rămas să discutăm. Au spus că dacă vrem să introducem o monedă a noastră, ei nu văd nici o obiecțiune. Prin urmare, rămâne de examinat dacă este o problemă aceasta, care să ne intereseze. Pentru nevoile de R.K.K.S., dacă vrem, putem să le cerem R.K.K.S.

În momentul acela nu eram definitiv fixat eu însumi, pentru că n-aveam cifrele, ca să cunosc nevoile dv. Nu știam nici care a fost rezultatul experienței anului acestuia și nu vream să mă angajez, neștiind dacă o monedă a noastră poate înlesni operațiunile.

În ceea ce privește livrările de materii prime, am atras atenția asupra nevoilor imperioase ale industriei siderurgice și am cerut să se completeze toate contingentele. Dl ministru Clodius mi-a răspuns că în septembrie a dat foarte multe autorizații de export pentru România. Dintre ele unele sunt chiar în curs de încărcare și de predare.

În ceea ce privește faimoasa problemă a Transnistriei: dacă au alții dreptul s-o discute sau nu, nici nu s-a pus problema. Dimpotrivă, când am pus chestiunea formulei dlui Astmann, fără prea multă insistență – deși am cerut să știu dacă putem retrage vasele din Marea Neagră, făcând să joace preavizul de zece zile – dl von Ribbentrop, râzând, mi-a spus că nu se poate cineva să țină un asemenea limbaj, și a însărcinat pe ambasadorul Ritter să atragă atenția lui Astmann să nu mai întrebuințeze asemenea formule.

Dacă vreodată îmi veți îngădui să fac o expunere de politică externă, cu toate amănuntele, voi reveni asupra acestei chestiuni economice, luând punct cu punct ordinea de zi – mai lungă decât cea de astăzi – pe care am discutat-o cu dl von Ribbentrop.

Cu Führer-ul n-am discutat decât probleme militare și politice, Führer-ul a dat toate dispozițiile ca România să fie o țară puternică și sănătoasă. Nu mai aveam nevoie să mai discut, pentru că domnul von Ribbentrop dăduse toate dispozițiile. De aceea, nici n-am mai reluat problema.

Comisia noastră de la Berlin trebuie să fie nu numai o comisie de negocieri, ci și o comisie de executări. Ceea ce am hotărât voi comunica, în afară de ceea ce am spus dlui Râmnicianu, ca să întocmim instrucțiunile viitoare. Trebuie însă să ne fixăm pe baze care să fie executate.

Am discutat cu Führer-ul probleme militare și politice. Ceea ce pot să vă spun este că am primit satisfacția să văd că Führer-ul Marii Germanii își dă seama de efortul făcut de poporul român și că prețuiește în mod just pe soldatul român. Am auzit cuvinte ca acestea: N-am cunoscut nici poporul, nici soldatul român. Este o mare surprindere pentru noi ceea ce constatăm.

Faptele noastre de arme sunt un mare titlu pentru noi. În ultima vreme, faptele administrației și economiei românești sunt considerate ca elemente de colaborare româno-germană, după cum ordinea internă, siguranța și liniștea din țara noastră vă asigur că a găsit cuvinte de prețuire, în așa fel ca să se măsoare, prin aceasta, sănătatea poporului român, în comparație cu a altor popoare, pentru ca, în același timp, să se cinstească administrația românească. A fost pentru mine o mândrie să aud cum a fost apreciată administrația românească și timpul scurt în care toți și-au făcut datoria ca să păstreze această ordine și să-și dea seama de răspundere.

În ceea ce privește contribuția economică, de data aceasta n-am primit decât satisfacția mulțumirilor.

Ca informații de ordin general, pot să vă spun numai atât: Führer-ul Marii Germanii, după ce mi-a arătat situația militară – și pentru a doua oară mi-a făcut satisfacția să mă lase pe mine să vorbesc întâi, deși în proiect era să mi se facă o expunere de către Führer – când am ajuns acolo, Führer-ul m-a poftit să vorbesc, iar eu am început să arăt contribuția noastră. Atunci Führer-ul m-a oprit și mi-a spus: Vă rog să nu mai îmi spuneți nimic, fiindcă știu pe dinafară și contribuția militară și contribuția economică a României. Poporul German a dat enorm de mult el însuși. Alături de el, România a făcut cele mai mari jertfe. Contemporanii nu-și dau seama ce însemnează lupta împotriva Rusiei și ce servicii au adus civilizației Germania și România. În ceea ce privește poporul și Armata Germană, sunt primii să le recunoască. De aceea, nu găsesc cuvinte de mulțumire și pentru poporul și pentru Armata și pentru administrația românească.

Plin de afecțiune pentru Mareșal, plin de respect pentru Armata și poporul nostru, Führer-ul, la sfârșit, a fost foarte atent cu cei cari m-au însoțit, nu numai cu domnii miniștri, cari erau potrivit să fie invitați: și celorlalți le-a spus de încrederea pe care o are în rezultatul războiului, pe care îl duce cu toată fermitatea, cu toată răspunderea, deși războiul acesta este însă foarte greu.

Alte amănunte, vă rog să nu-mi cereți deocamdată. Pot să vă asigur însă că acest drum al meu la Marele Cartier era rezultanta unor lungi nopți de neliniște, a unor luni întregi de zbucium, de suferințe și de griji pentru răspunderea Mareșalului Antonescu și a noastră a tuturor și vă asigur că am folosit acest timp și cinstea care mi s-a făcut, nu numai ca să fiu un aliat curtenitor și leal, care își face datoria să apere cu toată fermitatea și mândria drepturile neamului lui, dar ca să fac din fidelitate să apară cuvântul adevărului în tot ceea ce se interesele neamului și ale Statului Românesc o cer. Și va veni ceasul când asupra acestor lucruri – așa cum v-am făgăduit și altă dată – să vă informez amănunțit.

Ședința se ridică la ora 15,30.

Stenografi: D. Fierăscu, A. Ionescu

▼
D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds. 510 (fost 482)/1942, f. 338-515

7. 1942 octombrie 6. Se discută despre: scutirile de prestație pentru funcționari și personalul de la Căile Ferate și Poștă; măsuri pentru sporirea puterilor prefectilor; schimburile comerciale ale Transnistriei cu România și alte țări; exploatarea tractoarelor aduse din Germania; aprovizionările generale cu lemne; convorbirile lui M. Antonescu la Marele Cartier German, cu Führerul și cu Ribbentrop etc.

CONSILIUL DE MINISTRI ECONOMIC

marți, 6 octombrie 1942, ora 11,30

Ședința se deschide la ora 11,30 sub președinția dlui **prof. Mihai Antonescu**, vicepreședintele Consiliului de Miniștri.

Participă dnii: **g-ral D. Popescu**, ministrul Afacerilor Interne; **ing. C. Bușilă**, ministrul Lucrărilor Publice și Comunicațiilor; **g-ral C. Pantazi**, ministrul Apărării Naționale; **prof. I. N. Fițescu**, ministrul Economiei Naționale; **g-ral Gh. Dobre**, ministrul Înzestrării Armatei și al Producției de Război; **A. Pană**, ministrul Agriculturii și Domeniilor; **Al. Neagu**, ministrul Finanțelor; **Al. Ottulescu**, guvernatorul Băncii Naționale; **g-ral Gh. Jienescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Apărării Naționale, pentru Aer; **contraamiral N. Păiș**, subsecretar de Stat la Ministerul Apărării Naționale, pentru Marină; **Mircea Vulcănescu**, subsecretar de Stat la Ministerul de Finanțe; **g-ral C. Constantin**, subsecretar de Stat la Ministerul Economiei Naționale, pentru Aprovizionarea Armatei și Populației Civile; **Titus Dragoș**, subsecretar de Stat pe lângă Președinția Consiliului de Miniștri, al Românizării, Colonizării și Inventarului; **Petre Strihan**, subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne; **g-ral N. Bădescu**, comisarul Guvernului pentru aprovizionarea cu lemne; **Gh. Davidescu**, secretar general la Ministerul Afacerilor Străine; **N. Răsmiriță**, secretar general la Ministerul Finanțelor; **g-ral T. Orezeanu**, directorul general al C.F.R.

M. Antonescu: *Cererea Ministerului Economiei Naționale Nr. 129/1942, de a se anula Decretul-Lege Nr. 3557 din 21 octombrie 1940.*

G-ral D. Popescu: Dle prim-ministru, domnilor miniștri, am primit, acum vreo două săptămâni, o adresă din partea Ministerului Economiei Naționale, prin care mi se făcea cunoscut că Consiliul Interministerial arată că a fost sesizat de Asociația Producătorilor de Energie că Decretul-Lege din 21 octombrie 1940 ar fi o permanentă amenințare pentru concesionarii întreprinderilor comerciale.

Ce spune acest Decret-Lege? Contractele administrative intervenite între autoritățile de Stat, județe, comune, case autonome etc., vor fi anulate în caz când dispozițiile lor vor fi ilegale¹ sau oneroase pentru Stat.

Lucru foarte precis. Dacă s-a trimis această adresă Ministerului de Interne, este desigur pentru că Ministerul de Interne a cerut și a obținut anularea câtorva contracte.

Este vorba, de pildă, de contractul de concesiune al luminii electrice de la Ploiești, care a ajuns să treacă aproape în Istorie, atât s-a vorbit de el.

---

¹ În text este: *legale*.

M. Antonescu: Și se vorbește încă.

G-ral D. Popescu: Contractul a fost găsit foarte oneros. Este suficient să vă arăt o piesă care mi-a intrat în mână acum câteva zile, că societatea cumpăra kilowatul cu 2,50 lei și îl vindea apoi Municipiului cu 7,50 lei. În fine, o serie de factori, care au dus la anularea acestui act de concesiune.

Nu mai arăt care au fost motivele anulării; însă Jurnalul a fost aprobat de Dvs., dle prim-ministru, și concesiunea a fost anulată.

Țin să adaug că împotriva acestei anulări nu a intervenit nici un cetățean din Ploiești, care să spună că prin aceasta se face o greșeală. Au venit însă vice-președintele Consiliului de Administrație și administratorul delegat, pe cari i-am primit în câteva rânduri, și am discutat câteva ore. Le-am spus: nu cer decât să mă convingeți că contractul nu este oneros, și nu cer anularea. Nu au putut să mă convingă.

Am trimis chestiunea la Contenciosul Ministerului și la Comisia de Avocați ai Statului, și toți au fost de părere că concesiunea trebuie anulată.

Dvs. ați semnat Jurnalul de anulare a concesiunii, și desigur – n-ar trebui să fac această indiscreție – sunteți cotate ca mare jurist, ca să fie o garanție că anularea s-a făcut conform legii.

Un al doilea contract anulat a fost acela referitor la concesiunea luminii electrice de la Brăila, contract socotit ca ilegal.

În 1929, vechea concesiune electrică a fost schimbată printr-o nouă concesiune, însă fără respectarea Legii contabilității publice și a Legii de comercializare; adică s-a instituit o nouă regie, fără licitație, și chiar fără aprobarea Ministerului de Interne. Această regie dăinuiește acolo de 13 ani. Tot așa, am trimis chestiunea la Contenciosul Ministerului și la Consiliul Avocaților Statului, care au găsit că concesiunea trebuie anulată.

Dl ministru Fițescu mi-a făcut plăcerea să semneze acest Jurnal, și concesiunea a fost anulată.

Prin urmare, nu există nicio divergență între noi.

Noi ne-am permis să vă cerem unele lămuriri, pentru că interesează producția. Dar dacă cerem lămuriri, să nu vedeți în cererea noastră decât un spirit de colaborare. Vrem să fim informați și apoi, printr-un schimb de vederi, să putem ajunge la soluțiile cele mai bune.

Când mi-ați prezentat Jurnalul Consiliului de Miniștri, imediat am semnat.

Vreau să știe dl. prim ministru că nu există nici cea mai mică posibilitate de înțelegere între noi. Însă este adevărat că Decretul-Lege crează pentru întreprinderile electrice, care au prețuri prea mari, o situație de nesiguranță. Din datele prezentate de Dvs. rezultă însă că s-a lucrat în spiritul decretului-lege și nu s-a făcut nici un abuz.

M. Antonescu: Prin urmare, Ministerul Economiei Naționale nu a cerut și nu stăruie în revenirea asupra acestui Decret-Lege; dl. ministru de Interne nu a dat acestui decret o folosință împotriva intereselor Statului.

Ceea ce rog pe dl. ministru de Interne este ca, în aplicarea de acum înainte a acestui decret, atunci când e vorba de unele activități industriale care interesează și economia națională, să aibă totdeauna și acordul d-lui ministru Fițescu.

G-ral D. Popescu: Și până acum l-am avut acest acord. Dl. ministru Marinescu nu mi l-a dat totdeauna.

M. Antonescu: Tocmai ca să nu creăm, în momentul când Guvernul este preocupat de producție, dificultăți producției și activității industriale.

C. Bușilă: Nu vreau să mă ocup de anularea făcută, dar cred că din punct de vedere al economiei naționale, decretul este antieconomic și chiar periculos economiei naționale.

Țin să exprim o părere pe care am exprimat-o întotdeauna, și când nu eram aici: consider că este antieconomic și este o amenințare continuă, iar din punct de vedere al industriei electrice va avea influență.

G-ral D. Popescu: Cred că interesele Municipiului Ploiești au fost foarte bine apărute.

C. Bușilă: Nu vorbesc de Ploiești.

G-ral D. Popescu: Pot să vă dau o lămurire. A venit la mine, deunăzi, un mare avocat din București – pot să vă spun și numele – dl. Asnavorian, care mi-a spus: am fost la Ploiești și am pledat un proces – și lumea este unanimă că a scăpat de o pacoste.

C. Bușilă: Putea să se facă și în alt mod. Nu intru în detalii, dar cred că chestiunea aceasta merită atențiune, și așa fi de părere să se examineze Decretul-Lege.

M. Antonescu: Decretul care dă posibilitatea Statului să rezilieze contractele oneroase nu-l consider primejdios industriilor.

S-au făcut multe contracte oneroase. Când am fost ministru de Justiție, în 1940, am făcut un decret prin care dam dreptul Statului să pună în discuție toate aceste contracte oneroase.

Desigur, în această tendință de revizuire a contractelor oneroase, noi nu trebuie să substituim inițiativei private și activității industriale inițiativa și activitatea Statului. Însă ori de câte ori particularii și-au creat drepturi și privilegii împotriva interesului Statului, și ori de câte ori noi constatăm că Statul este profund lezat prin contracte oneroase, nu numai pentru Ministerul de Interne, dar pentru oricare departament care are nevoie, trebuie să le dăm această posibilitate, pentru că Statul trebuie să-și revizuiască pozițiile și să-și recapete drepturile pierdute de-a lungul multor ani de administrație, pe care mă abțin să o calific pentru unele din actele făcute.

De aceea, deși decretul acesta poate să turbure unele interese, în principiu, cred că Guvernul trebuie să pună la îndemâna domnilor miniștri mijloace legale ca să poată libera Statul de contractele oneroase.

C. Bușilă: Sunt perfect de acord cu teoria Dvs.

M. Antonescu: Este și o practică, nu numai teoria.

C. Bușilă: Dar dacă trebuie să ne ferim de cei cari au contracte oneroase, ar trebui să ne ferim și de cei cari au interese personale în revizuirea acestor contracte.

P. Strihan: Legea aceasta nu poate să constituie un pericol pentru interesele economice serioase, așa după cum Codul Civil nu poate să constituie un pericol pentru toate contractele anulabile.

Cât privește chestiunea că aceste contracte au fost oneroase, să-mi dați voie să vă citesc două cifre din aplicarea contractului de la Brăila.

Tariful aplicat pentru Uzina de Apă la Brăila, de către Societatea concesionară, a fost de două-trei ori mai mare decât tariful aplicat industriilor particulare. Întreprinderile „Goldenberg” aveau, din 1931, până în 1936, un tarif de 1,50 lei pe kilowat oră, în timp ce uzina de apă plătea 5,28 lei kilowatul oră, adică de trei ori mai mult față de „Goldenberg”.

Care sunt interesele economiei naționale care dictau să perpetuăm acest contract, în loc să repunem administrația comunală în drepturile ei?

C. Bușilă: Eu nu pot să vă răspund nimic la aceasta, căci nu cunosc chestiunea.

Chestiunea este încă așa de complicată, că eu mă ocup de chestiunea tarifelor de electricitate de 30 ani, și nu pot să-mi dau părerea numai din două cifre.

M. Antonescu: În ce privește formula dlui ministru Bușilă, că nu trebuie, atunci când suntem împotriva contractelor oneroase, să fim instrumentele vreunor interese personale pentru desființarea contractelor oneroase, eu aș solicita dlui ministru Bușilă precizări, fiindcă, în ce mă privește, eu consider că oricare dintre noi, membrii Guvernului, suntem exclusiv preocupați de interesele Statului și niciodată de interese personale, și nu pot să primesc ca tocmai unul dintre colegi să poată să aibă această impresie că în Guvern ar fi vreunul care să se facă instrumentul unor interese personale.

C. Bușilă: Nici nu m-am gândit la aceasta. Cine a făcut și cine a iscălit sunt oameni de perfectă bună credință, pentru care am toată considerația.

M. Antonescu: Tocmai această precizare țineam să o aud de la Dvs., căci și eu îi prețuiesc tot așa, și m-aș simți eu jignit, dacă cineva i-ar jigni.

Dl. ministru Fițescu mă întreabă, pe un ton foarte confidențial, dacă n-ar fi potrivit ca lucrurile acestea să fie discutate între noi, decât să facă obiectul unor dezbateri cari se înregistrează, ca să nu pară că vreodată a fost între noi vreo neînțelegere sau vreun dezacord chiar asupra metodelor.

C. Bușilă: Mi-am spus o părere numai. Puteți să o înregistrați sau nu, mi-e egal.

M. Antonescu: *Scutirile de prestație.*

G-ral D. Popescu: Dle prim-ministru, s-au luat măsuri și pe cale administrativă să se facă masive scutiri de prestație.

Legea administrativă oprește ca, pe calea administrativă, să se facă scutiri de prestație. A fost scutit personalul Căilor Ferate, personalul Poștei. Acum a venit și simpaticul meu prieten, dl. contraamiral Păiș, ca să scutim personalul de la N.F.R.

Sunt 400.000 persoane scutite. Un milion de oameni mobilizați nu pot face prestație. În același timp, dl. ministru Fițescu a spus că nu se pot face aprovizionările fără drumuri bune. Dar dacă scutim toată lumea de prestație, mă întreb: cine va întreține drumurile?

M. Antonescu: Eu sunt de acord cu Dvs. că și din punct de vedere practic, și din punct de vedere general, al principiilor pe care le așezăm noi și pe care le impunem la baza Statului, trebuie un regim de egalitate.

Într-un consiliu anterior, când, în treacăt, s-a pus problema, eu v-am rugat să amânăm discuția asupra ei până când Guvernul va fi în măsură, prin sporirea salariilor și aprovizionarea funcționarilor, să poată să dea funcționarilor și avantajii.

A venit astăzi cu obligația de prestație, care în practică nu a fost executată, chiar dacă în drept principiul de egalitate a obligațiilor există, a venit să impunem azi o prestație funcționarilor publici, și a o face înainte de a spori salariile și înainte ca noi să fi organizat aprovizionarea, mi se pare că înseamnă să creăm o atmosferă de nemulțumire, sau să dăm impresia funcționarilor că le cerem prea mult și le dăm prea puțin.

De aceea, vă rog ca, menținând această problemă, pe care va trebui s-o examinăm și să o discutăm după ce vom fi făcut această reformă a sporirii salariilor și vom fi reorganizat aprovizionarea, dl. ministru Neagu, în cadrul principiilor generale

de organizare a economiei, pe care le va discuta cu dl. ministru Fințescu, să examineze dacă instituirea prestației pentru funcționarii publici ar fi de mare folos din punct de vedere al veniturilor pe cari le-ar crea; fiindcă, din punct de vedere al prestației în natură, fără îndoială că ea ar duce la micșorarea randamentului funcționarilor publici și nu știu dacă în aceste împrejurări ar fi potrivită.

Deci s-ar pune problema plății de către funcționari în bani, a prestației. De aceea vă rog să examinați, până atunci, problema, să vedem consecințele, să vedem, în cadrul sporului de salariu, dacă după acordarea acestor sporuri o putem institui, și să reluăm problema într-un consiliu viitor.

Proiect de decret privitor la sporirea puterilor prefectilor.

Decretul a fost deja semnat și a intrat în vigoare. L-am și comentat cu prilejul conferinței pe care am avut-o cu prefectii.

Consider că acest decret va însemna o schimbare în structura administrației noastre, cu singura condiție ca atribuțiile de control ale prefectilor și dreptul lor de injoncțiune în activitatea administrativă să fie foarte precis determinate.

Obligațiile de control și metodele de control să fie, de asemeni, precis indicate, mai ales în această perioadă când avem prefecti militari, cari nu au o pregătire tehnică administrativă de lungă durată, pentru ca să poată cunoaște toate problemele administrației, toate răspunderile prefectului și toate drepturile organelor administrative depinzând de alte departamente.

De aceea, rog pe dl. ministru de Interne – cu dl. Strihan am discutat pentru amănuntele tehnice într-o zi problema; într-un consiliu de miniștri ne-am ocupat, chiar în trecut, de acest lucru – rog pe dl. ministru de Interne să pregătească un proiect.

Pe dl. ministru Strihan îl rog să ceară tuturor domnilor miniștri precizări asupra funcțiunilor de control care cred că este bine să le exercite prefectii, și unele excepții pe care le cer de la acest drept de injoncțiune și sancționare, ca să vedem care din aceste dorințe ale domnilor miniștri le trecem de pe acum la baza instrucțiunilor și care le lăsăm pentru mai târziu.

În orice caz, aceste instrucțiuni trebuie să fie întocmite, deoarece pentru ca această reformă să dea rezultate și pentru ca să se creeze această unitate de control, trebuie ca aceste atribuții ale prefectului să fie precis determinate. Așa cum am făcut un îndreptar pentru inspecțiile administrative, pe care, în foarte scurtă vreme, îl voi publica și îl voi pune la dispoziția Dvs., fiindcă l-am completat recent cu unele date, același lucru trebuie să fie făcut, dl ministru, pentru toți domnii prefecti: îndreptar asupra obiectivelor controlului pe care îl exercită și limitele dreptului de sancționare atunci când constată abateri de la aceste reguli.

Trebuie să întocmim deci acest îndreptar, pe care îl voi ruga pe dl. ministru de Interne să-l dea sub formă de instrucțiuni.

Am constatat, în ultima vreme, cu prilejul unei conferințe pe care am întrunit-o după ce dl. ministru g-ral Pantazi mi-a atras atenția că trebuie o coordonare între diferitele servicii publice ale Statului, cu ocazia cercetării modului cum în practică se aplică protecția invalizilor, orfanilor și văduvelor, am constatat o seamă de incoerențe, de omisiuni, de inadvertențe.

Până azi nu avem nici măcar o statistică absolută, la zi, a tuturor invalizilor, orfanilor și văduvelor, și a situației lor familiare și personale. Erau o serie de încălcări de atribuții între autorități și așa mai departe.

Zilele acestea chiar vă voi ruga ca domnii miniștri interesați să semneze instrucțiunile pe care le dăm tuturor organelor Guvernului pentru executare.

Aseară chiar am întocmit planul definitiv cu atribuțiunile și instrucțiunile pentru exercitarea atribuțiilor și răspunderilor, așa încât organele noastre de execuție să aibă astfel o precizare a răspunderilor fiecăruia, putând da prefectului prilejul să controleze ce a făcut fiecare, de pildă, în această direcție.

Același lucru trebuie să-l facem în toate domeniile. De aceea rog pe dnii miniștri să colaboreze la aceste instrucțiuni, semnalând toate problemele și domeniile de activitate care trebuie să intre în competența de control a prefectului, care sunt limitele pe care vor să le pună în această competență de control, care sunt sancțiunile pe care prefectul să le aplice direct și care sunt sancțiunile pe care prefectul să le aplice cu concursul Dvs.

Fără această coordonare, fără această colaborare, fără acest exemplu și îndreptar pe care îl dăm noi, de sus, nu va putea această lege să facă din prefect un organ de efectiv control, mai ales în această perioadă când avem prefecți militari și când nu putem cere unor ofițeri, la vârsta când și-au format deja și pregătirea profesională, și sistemul de gândire, să cunoască toate problemele Statului, ale administrației, ale vieții economice, pentru ca să aplice acest decret al controlului cu precizie și fără ca să poată să-și depășească răspunderile prin pedepse prea grave.

De aceea dl. Strihan este însărcinat să adune de la dnii miniștri aceste instrucțiuni, pentru toate domeniile, care trebuie să fie apoi rezumate și trecute scurt în aceste instrucțiuni și, în partea a doua, să precizați modul de sancționare, atunci când vor constata abateri de la aceste reguli pe care le trebuie să le urmeze serviciile publice în subordine.

G-ral D. Popescu: Până când să vină acest îndreptar, eu am dat un ordin circular prefecților, pe care l-am încheiat în felul următor: ori de câte ori prefectul va inspecta autorități cari nu depind de Ministerul de Interne, să-și aducă aminte că acolo se muncește și au fost șefi cari au inspectat și au luat măsuri de îndreptare atunci când au constatat răul. Prefectul este dator să ia măsuri, dar cu toată urbanitatea. Înainte de a face inspecție, prefectul va lua contact cu șeful autorității locale, a cărui unitate dorește să o inspecteze și cel puțin primele inspecții le vor face împreună. Ulterior, după ce s-au precizat criteriile acestor inspecții, prefectul le va putea face și singur și să aplice sancțiuni. Circa două luni, până când prefecții se vor orienta și vor da informațiile necesare, nu vor avea dreptul să aplice nicio sancțiune fără aprobarea personală a subsemnatului.

M. Antonescu: Foarte bine.

Nu este prima oară când constat experiența Dvs. în metodele de calm pe care le impuneți. Însă în aceste două luni, alături de informațiile date de prefecți, trebuie să-i ajutăm prin propria noastră îndrumare și prin indicațiile pe care le dăm de modul cum să-și exercite acest control.

G-ral C. Pantazi: Cred că acest control al prefecților nu se va putea aplica și comandamentelor militare de pe zonă.

M. Antonescu: Aș voi ca același principiu să-l punem noi – din motive pe care le înțelegeți foarte bine – și în ceea ce privește Poliția și Siguranța: să mărginim și acolo principiul dreptului de control. Pe de altă parte, organul de informație, care este

legat de Centru și care trebuie să lucreze cu Centrul, nu poate, dacă prefectul are o anumită părere personală, să nu comunice Centrului unele informații. În puterea acestei legi, el ar putea opri această acțiune de informație, care este esențială pentru ordinea publică și pentru Guvern și pe care numai Guvernul o poate dirija.

De asemenea, și în domeniul polițienesc, vă rog să arătați mărginirile pe care trebuie să le aibă dreptul de control al prefectului. În ceea ce privește acțiunea polițienească administrativă, organizarea Poliției, serviciul de poliție a bunurilor, funcționarea acestora, fără îndoială că este normală și intră în cadrul întregii preocupări a prefectului și deci a controlului, pe care el îl poate exercita asupra organelor administrative din județ.

Al. Neagu: Prefectul nu va avea inițiativă în celelalte sectoare; el are un drept de control și de sancțiune, asupra căruia fiecare ministru trebuie să-și spună părerea, pentru ca acțiunea prefectului să nu vină în contradicție cu aceea a organelor noastre.

M. Antonescu: Dl ministru de Interne, cunoscând punctul de vedere pe care îl aveam înainte, a introdus acest drept de control, pentru că prefectul are nevoie de toată autoritatea în județul lui. Chiar dacă n-o va exercita în fapt, este bine ca prefectul să știe că el este un organ tutelar, cu drept de sancțiune imediată. Însă, așa cum vă arăta însăși prudența, așa de neliniștită a domnului ministru de Interne, trebuie să determinăm și să ajutăm opera prefectilor, prin propria noastră îndrumare.

G-ral D. Popescu: Eu cred că, mai curând sau mai târziu, departamentele vor mulțumi pentru această măsură.

Am primit un raport de la prefectul de Ialomița, unde mi se arată, pe spinarea preoților, lucruri foarte urâte: protopopi, prinși în flagrant delict și cari mai continuă totuși să fie protopopi; preoți cari au fost prinși în casele mobilizaților și bătuți acolo; preoți, cari nu vor să facă nici un serviciu decât dacă li se dă un coș de porumb. Aceasta este o problemă, care trebuie rezolvată de comun acord între prefecți și organele Ministerului Culturii Naționale.

În județul Dolj, la Bolzești, am constatat că dascălul lipsea de la școală de zece zile, iar cursurile erau făcute de paracliser și de picher. Revizorul habar n-avea.

G-ral C. Pantazi: Sancțiunea cea mai bună împotriva preoților cari nu-și fac datoria este trimiterea pe front: se duce și coliva și se duc și celelalte avantajii. Deci, îi trimitem pe front și-i înlocuim cu cei de acolo.

M. Antonescu: Notați vă rog, dle Strihan, să aplicăm aceeași sancțiune de fapt – care să aducă la realitate – funcționarilor cari nu-și fac datoria, sau celor cari se depărtează de comandamentele morale ale funcțiunii lor. Aceasta este o măsură care va duce la realitatea pe anumiți funcționari – ca să nu considerăm ca o pedeapsă trimiterea pe front.

Al. Neagu: Dar este o constatare a inutilității lor acolo.

M. Antonescu: Desigur, pentru Biserică, din nefericire, în multe județe, starea aceasta de relaxare este continuă și cred că va face foarte bine acest control al preoților.

Pe de altă parte, dacă ne amintim bine, și în 1916 prefecții au avut acest drept de control. A venit apoi sistemul deputaților, cari treceau peste capul prefecților și veneau să rezolve la Centru problemele locale, ca să-și justifice în acest fel îndeplinirea marelui mandat al națiunii. A trebuit să vie această schimbare a ordinei morale, pentru ca prefecții să devină simple instrumente ale clubului.

Notă referitoare la modalitatea întocmirii bilanțului Societății „Malaxa”.

Îndrumătorul Armatei pe lângă Societate „Malaxa” a depus spre verificare și aprobare la Ministerul Finanțelor bilanțul și contul de profit și pierdere al acestei întreprinderi pe 1941.

Din acest bilanț rezultă că acțiunile și devizele, în valoare de 708.474.355 lei, prevăzute de Jurnalul Consiliului de Miniștri Nr. 734/1941, au rămas în activul Societății, deși prin Jurnalul de mai sus au trecut la C.A.F.A. ca datorie.

Dat fiind însă că acțiunile au fost depuse la C.A.F.A., suma de 708.474.355 lei a fost menționată în bilanț într-un cont de ordine denumit „Debitori pentru acțiuni și devize la C.A.F.A. conform J.C.M. Nr. 734/1941”.

Bilanțul urmând a fi aprobat de C.A.F.A., care administrează participațiile Statului, printre care și unanimitatea acțiunilor Societății „N. Malaxa”, C.A.F.A. se va găsi în situațiunea de a recunoaște, prin această aprobare, că este debitoare societății „N. Malaxa” cu contravaloarea acțiunilor și devizelor.

Astfel fiind, dl ministru g-ral Dobre ne cere să decidem asupra modalităților în care urmează să fie întocmit bilanțul Societății „Malaxa” pe anul 1941, în raport cu prevederile Jurnalului Consiliul de Miniștri Nr. 734 din 1941, avându-se în vedere că se pot practica două formule:

1. Să se păstreze forma actuală a bilanțului, din care rezultă că Societatea „N. Malaxa” a rămas proprietara acțiunilor și devizelor C.A.F.A., figurând ca debitoare, cu contravaloarea lor, într-un cont de ordine.

2. Valoarea acțiunilor și devizelor să nu mai figureze în activul bilanțului, în acest caz, urmând în vederea balanțării bilanțului, a se reduce din pasivul bilanțului o valoare egală; această reducere urmând a opera de preferință asupra fondurilor înființate sau alimentate din beneficiul brut al exercițiilor 1940 și 1941.

Domnilor miniștri, când s-a pus problema întocmirii bilanțului întreprinderilor „Malaxa”, noi am avut această situație: în bilanțul acestor întreprinderi se găsea un cont de devize. Aceste devize, în fapt, n-au intrat niciodată în administrația Statului Român, ca instituție, sau titular de drepturi, succesor al exproprierii, organ care are posesiunea întreprinderilor și a fondurilor sociale.

Ne găsim deci în această situație de fapt: acțiunile și devizele figurează în bilanț. Asupra acestor fonduri însă, Statul, ca autoritate expropriantă și ca titular de drepturi, succesor al fondurilor sociale, Statul n-a intrat în posesiune. Pe de altă parte, activul și pasivul Societății „Malaxa” trebuie să aibe un echilibru. Deci, în bilanțul acestei societăți se găsea, în momentul când Statul Român a luat asupra lui, și în calitate de autoritate expropriantă și în calitate de titular de drepturi sociale, această întreprindere, acest cont, balansând firește conturile pasive ale întreprinderii.

În acest moment, când s-a pus problema alcătuirii bilanțului, fostul ministru al Finanțelor, dl g-ral Stoenescu, m-a întrebat ce trebuie să facă: consideră aceste devize ca proprietatea C.A.F.A.-ei, care le administrează, pe baza unui Jurnal al Consiliului de Miniștri, și, prin urmare, trece în activul Societății „Malaxa”, în locul postului de devize, care figura, creanța împotriva C.A.F.A.-ei, sau lasă acest post fără nici o specificare.

A le trece în patrimoniul C.A.F.A.-ei însemna, întâi, că Statul ia asupra lui această creanță; însemna, în al doilea rând, că aceste devize au devenit proprietatea Statului. Ori, noi n-am putut dobândi aceste devize. Este vorba numai de o operație

contabilă și de administrare a lor, care a fost trecută C.A.F.A.-ei și ar fi însemnat să ne luăm formal față de întreprinderea „Malaxa” o obligație de plată, prin transformarea contului abstract de devize și acțiuni într-o creanță a întreprinderilor „Malaxa” împotriva Statului și a C.A.F.A.-ei.

Față de această situație am spus că, dacă, firește, nu pot să deposedez întreprinderile „Malaxa”, fără contraparte, fiindcă formula Ministerului de Finanțe era să se treacă la contul de devize și acțiuni „remise C.A.F.A.-ei”, rămânând descoperit contul întreprinderilor „Malaxa”, fiindcă, pe de o parte, acțiunile și devizele ies din activ, iar pe de altă parte n-au la pasiv nici o compensare ...

I. N. Fiñescu: Ce devize sunt acestea?

M. Antonescu: Sunt dolari blocați.

Al. Neagu: Ce interes are să le ia Statul, dacă i se crează un titlu achizitiv, fără contraparte?

M. Antonescu: Titlul achizitiv există: este exproprierea întreprinderilor „Malaxa”. Până la achitarea prețului, până se fac revizuirile contului de creanțe între Stat și întreprinderile „Malaxa”, până atunci nu se poate vorbi de o lichidare a acestor conturi și, prin urmare, de trecerea în patrimoniul Statului a proprietății acestor acțiuni și devize.

Pentru că însă, până când s-a făcut acest Jurnal al Consiliului de Miniștri, întreprinderea „Malaxa” era titulara unor devize și a unor participațiuni, se pune problema, în momentul când această întreprindere a trecut în administrarea Societății „Rogifer”, nou create, dacă Societatea „Malaxa” face această administrare pentru Stat, dacă ea administrează direct aceste participațiuni. Participațiunile devenind virtual proprietatea Statului, prin efectul decretului de expropriere, Ministerul de Finanțe a crezut că este mai potrivit ca administrarea acestor acțiuni și devize s-o facă Statul, direct prin C.A.F.A. și nu prin Societatea „Malaxa”, care și-a trecut spre administrare Societății „Rogifer” chiar fondurile industriale.

Astfel s-a ajuns la acel Jurnal al Consiliului de Miniștri, care, din punct de vedere general, a trecut administrarea tuturor participațiunilor și a creanțelor Societății „Malaxa” – deci și a contului de devize în străinătate – C.A.F.A.-ei.

Al. Neagu: Există soluție. Dv. aveți nevoie să loviți de indisponibilitate ...

M. Antonescu: Este o problemă de bilanț, de formă. Și atunci, cred că este bine să lăsăm să figureze în bilanț aceste acțiuni și devize și să punem, pur și simplu: trecute spre administrare C.A.F.A.-ei.

Al. Neagu: Fără să ridicăți problema proprietății.

M. Antonescu: Fără să ridicăm problema proprietății.

Rog pe dl ministru Fiñescu să dea dlui g-ral Dobre formula scrisă a acestei treceri în bilanț, fără să se creeze un transfer de proprietate, care să dea naștere la o obligație de creanță împotriva Statului, fără să existe la bază nici o prestație.

G-ral Gh. Dobre: Aceasta a fost și scopul celor două formule.

M. Antonescu: Însă să nu se scoată din bilanțul Societății „Malaxa” contul acesta de devize, pentru că atunci avem dificultăți la întocmirea bilanțului.

Al. Neagu: Lovirea de indisponibilitate avea același scop.

M. Antonescu: Din moment ce n-am ridicat chestiunea proprietății!

Al. Neagu: Blocarea a venit posterior decretului.

M. Vulcănescu: Problema avea și alte consecințe: În anumite societăți, Statul trebuia să fie majoritar, cum a fost la Societatea de Gaz-Metan, asupra căreia Statul n-avea alte mijloace de presiune.

M. Antonescu: Acum nu discutăm fondul; discutăm numai forma.

Schimburile comerciale între România și Transnistria

I. N. Fițescu: Dl guvernator Alexianu a luat contact cu dl ministru al Finanțelor și cu mine. Am redactat împreună – a participat și un reprezentant al Băncii Naționale – un proiect de convenție în ceea ce privește schimburile comerciale între România și Transnistria.

Am pus această chestiune la ordinea zilei, pentru că încă nu sunt lămurit dacă Ministerul Economiei Naționale este competent în această problemă, sau dacă sunteți competent numai dv., fiind vorba aici de schimburi comerciale.

Economia proiectului este ca să se simplifice și importul și exportul nostru în Transnistria, înlăturând formalitățile complicate. Toate mărfurile care pleacă din Transnistria să fie în mâinile Guvernământului. De asemeni, toate mărfurile care pleacă din Regat în Transnistria să fie trimise direct Guvernământului sau persoanelor indicate de către Guvernământ.

Când se trec mărfurile din Regat în Transnistria, trebuie și o autorizare, în afară de cele necesare trupelor, cum se face și în comerțul exterior, autorizarea de export a Industriei și Comerțului.

În ce privește schimbul comercial între Transnistria și alte țări, dispoziție prevăzută în art. 4, se va putea efectua numai cu autorizația prealabilă a Subsecretariatului de Stat al Industriei și Comerțului. Nu știu dacă aveți vreo obiecțiune în această privință, referitor la comerțul dintre Transnistria și alte țări.

M. Antonescu: Întâi, nu doar că mă preocup de scrupule formale, dar se întâmplă că noi amândoi avem o răspundere dogmatică și nu putem face acte în orice formă, fiindcă aparținem Universității.

O convenție nu se poate încheia între Stat și el însuși, mai ales când e vorba de organe militare, care exercită un drept de ocupație.

Transnistria n-are nici personalitate juridică, și nici nu îndeplinește vreo funcțiune diferită de aceea a Statului Român.

Ceea ce trebuie făcut este ca dl. Mareșal Antonescu, în calitate de comandant de căpetenie al Armatei, care exercită dreptul de reglementare în Transnistria, ca putere ocupatoare, să reglementeze raporturile dintre Transnistria și Regatul Român printr-o decizie pe care o dă și în care precizează că Guvernământul civil al Transnistriei, deși organ care funcționează direct numai pe lângă Comandamentul armatelor de ocupație, poate să lucreze direct cu Ministerul Economiei Naționale, pentru anumite funcțiuni, cu Ministerul Aprovizionării sau Subsecretariatul Comerțului, pentru altele, și cu Ministerul de Externe, pentru altele.

Guvernământul Transnistriei nu poate să angajeze cu puterile străine nici convenții, nici contracte, în calitate de putere militară. De data această, însuși Comandamentul trupelor trebuie să se subordoneze legilor de reprezentare exterioară. Comandamentul trupelor însuși, dl. Mareșal însuși, în calitate de comandant de căpetenie al Armatelor ocupatoare, nu poate să contracteze angajamente internaționale pentru teritoriul ocupat decât tot pe calea de reprezentare a Statului prin Ministerul Afacerilor Străine.

Trebuie dată deci o decizie de către dl. Mareșal, în care fixează principiile de colaborare dintre Guvernământul Civil de pe lângă Comandament și organele Statului, și precizează atribuțiile.

Aceasta pentru formă.

Pentru fond, Dvs. vorbiți aici de dispozițiile de exceptare de la sistemul de aprovizionare al unor firme particulare, care ar lucra direct.

I. N. Fițescu: A cerut dl. Alexianu.

M. Antonescu: Aceasta trebuie s-o discutăm noi – nu vreau să rețin vremea domnilor colegi – ca să precizăm acest lucru.

I. N. Fițescu: Până acum Transnistria s-a considerat ca un Stat.

M. Antonescu: Am vrut să precizez și i-am spus dlui von Ribbentrop, pe marginea unei scrisori trimisă de colonelul Astmann, că nu au fost precizate raporturile cu Transnistria: doresc să știu dacă exercită sau nu Guvernul Român un drept de ocupație pe teritoriul Transnistriei, conform regulilor războiului. Dl. von Ribbentrop a râs și mi-a spus: problema aceasta nici nu se pune. Iar, ca urmare, dl. g-ral Rotkirch a fost chemat de la Comandamentul din Odessa și dl. Alexianu a fost încunoștiințat că administrația germană nu înțelege ca să mai dea Comandamentului Militar, care rămâne numai Comandamentului Român, unele atribuții privitoare la unele contacte cu suveranitatea românească ocupatoare.

I. N. Fițescu: Prin urmare, proiectul dlui Alexianu trebuie studiat, făcut un statut.

M. Antonescu: De altfel, vom veni îndată când se va pune problema pentru Berlin, ca să ajungem să precizăm și pe ce baze, și din punct de vedere economic, să precizăm aceste angajamente exterioare ale Transnistriei.

În principiu – nu vreau să fac acum nici pe dentistul de drept internațional, nici să vă iau vremea – dreptul de ocupație este uzufructul teritoriului ocupat și al Statului ocupat.

Guvernul Român, prin Comandamentul Militar, exercită, prin urmare, în Transnistria un uzufruct de suveranitate al altui Stat. Prin urmare, teritoriul acela nu este teritoriu românesc. El nu poate fi considerat ca aparținând Statului Român și supus legilor române sau autorităților române. Însă exercițiul uzufructului suveranității făcându-se.

În felul acesta s-au anulat câteva concesiuni. Eu nu văd că este o permanentă amenințare, așa cum se spune în această adresă, pentru că dacă o societate a trăit în siguranță în Țara Românească, aceasta este sub regimul dlui Mareșal Antonescu, cu singura condiție ca să fie pe bază legală.

Părerea mea e că nu e nimic de schimbat. Suntem pe cale să anulăm și alte concesiuni, cu avizul forurilor juridice, și urmărind interesele cetățenilor.

I. N. Fițescu: Ministerul Economiei Naționale a fost sesizat de Asociația Producătorilor de Energie, care avea obiecțiuni în ce privește Decretul-Lege din 21 octombrie 1940.

Cererea, sau întâmpinarea acestei asociații, a fost în discuția Delegației Economice. Ministerul Economiei Naționale nu a cerut să se anuleze decretul. Dl. ministru de Interne a crezut că am cerut noi.

G-ral D. Popescu: Mi se cere mie.

I. N. Fițescu: Dați-mi voie să citesc ceea ce a hotărât Delegația Economică.

„Fiind sesizat de Asociația Producătorilor de Energie că Decretul din 21 octombrie 1940 ar fi ...” – în orice caz, este încă o amenințare, căci orice contract este amenințat să fie anulat, când Ministerul de Interne sau Consiliul de Miniștri ar socoti că este oneros – „... Consiliul Interministerial a cerut Ministerului de Interne să prezinte în ședința viitoare data asupra aplicării legii din 1940 până azi”; tocmai ca să arătăm că nu s-a făcut decât cu respectarea tuturor formelor această anulare, prin organele Statului ocupator, în condițiile formale de principiu pe care le fixează armata ocupatoare, unitățile administrative ale Statului ocupator pot să-și exercite atributele și pe acest teritoriu ocupat.

Prin urmare, rămâne să fixăm care sunt prerogativele pe care le are guvernatorul civil pe lângă Comandamentul Militar direct; care sunt prerogativele pe care le are Guvernul Român ca uzufructuar al suveranității, pe care o exercită autoritatea militară, la fel cum o exercită și guvernatorul civil; care sunt raporturile dintre Guvernământ și dintre Guvern și, în sfârșit, care este dreptul de reprezentare exterioară al intereselor Transnistriei și de export față de alte țări, nu față de Statul ocupator.

Și aceasta o vom face în Ministerul Afacerilor Străine ca să investim și în formale de drept internațional, de drept public, nu numai pentru apărarea intereselor economice.

Exportul barăcilor germane.

I. N. Fințescu: Misiunea Germană mi-a cerut autorizarea să exporte barăcile făcute la noi în țară, în valoare de 395 milioane lei, din care mai au de plătit 212 milioane.

M. Antonescu: Mai întâi, rog pe dl. ministru g-ral Pantazi să dea dispoziții Marelui Stat Major ca să vă comunice Dvs. contul în care s-au făcut aceste barăci și obligațiile care și le-au luat, pentru că există o obligație de a ceda Statului Român, care ar dispărea din moment ce am autoriza acest drept de export.

Pe de altă parte, v-aș ruga foarte mult ca, de câte ori vin cu asemenea cereri, care ies din principiile obișnuite, să spuneți: adresați-vă dlui ministru de Externe și vicepreședinte al Consiliului. Fiindcă dacă ar fi venit la mine, le-aș fi spus de-a dreptul: „N-ați negociat cu mine înlesnirile și finanțarea construirii acestor barăci, putând tocmai ca element economic și financiar că aceste barăci ne rămân, și încă pe un preț convenabil?”

G-ral C. Pantazi: Dar nici nu pot să le exporte.

N.Răsmiriță: Nu s-au învoit cu Ministerul Finanțelor, ca să le cumpere pentru Armata noastră, și atunci au zis: Hai să le exportăm.

A fost o manevră.

M. Antonescu: Dl. ministru al Economiei Naționale semnalează că cererea este susținută de Marele Stat Major.

G-ral C. Pantazi: Barăcile au fost făcute în anumite puncte, unde nu ne folosesc; și atunci Marele Stat Major nu poate să le cumpere decât pe un preț mic.

M. Antonescu: Să întrebe Marele Stat Major dacă nu sunt alte nevoi ale Statului, unde se pot duce aceste barăci. Avem nevoie pentru școli, pentru cantine, pentru spitale, pentru ateliere agricole, pe care trebuie să le facem în timpul iernii; o infinitate de nevoi.

Dacă însă Marele Stat Major – eu sunt totdeauna chinuit când trebuie să iau această poziție, să pară că fac nu știu ce observație unor măsuri luate, căci știți cât mi-e de dragă și cât respect Armata, dar suntem puși în situații grele – dacă autoritatea pune

principiul și spune: trimit Guvernului pentru aprobare, noi suntem de acord, atunci ne creiază nouă dificultăți din punct de vedere al relațiilor diplomatice, căci se pare că în Statul Român unii sunt pentru și alții contra, sau că Armata, care a tratat și negociat, renunță la dreptul pe care îl avea, însă Guvernul nu vrea să o lase să renunțe.

G-ral C. Pantazi: A fost o lipsă de legătură în chestiunea aceasta.

I. N. Fițescu: Misiunea Germană s-a adresat Marelui Stat Major, cerând autorizarea de a exporta. Marele Stat Major a făcut intervenire la Ministerul Economiei Naționale. Ministerul Economiei Naționale a spus: nu pot eu; să supunem chestiunea dlui prim-ministru.

M. Antonescu: Firește că sunt probleme pe care sunt recunoscător să le rezolvați fără să mai ajungă la mine. Însă sunt unele chestiuni pe care trebuie să le rezolv eu.

Dacă ar fi venit la mine, aș fi spus: „Vă amintiți că atunci când am finanțat construcția acestor barăci, care cerea câteva sute de milioane, eu am pus o condiție esențială? Am pus această obligație ca să ne rămână nouă”.

G-ral C. Pantazi: Dacă lemnul acesta ar pleca în străinătate, i-am pune o vamă.

M. Antonescu: Iată ce se întâmplă, fiindcă noi trebuie să facem o politică de realism economic.

Dacă exportăm, trebuie să plătim cele două sute milioane rest de preț, și apoi toate transporturile și taxele pe care le încasează Statul, și pentru toată finanțarea pentru aceste transporturi și exporturi trebuie să scoată Banca Națională monetă. Prin urmare, trebuie să facem inflație, creând un disponibil în țară.

G-ral C. Pantazi: Acestea nu le-au făcut pentru noi; sunt făcute pentru trupele lor.

M. Antonescu: Dar noi am cerut să le pună la dispoziția Statului Român, atunci când n-ar mai fi utile Armatei Germane, pentru că aveam în vedere distribuția lor în țară.

N.Răsmiriță: Toată chestiunea este că nu s-au înțeles din preț.

G-ral C. Pantazi: Aceasta este o manevră. Ei nu pot să le transporte.

M. Antonescu: Vor să ridice prețul sau, dacă se poate, să ridice o parte din barăci.

G-ral Gh. Jienescu: O baracă, care i-a costat 500.000 lei pe ei în momentul construcției, astăzi, numai cu montarea și demontarea ar costa 700.000-800.000 lei, și chiar mai mult.

M. Antonescu: De aceea vom vedea care sunt utilizabile pe locurile unde se găsesc. Pe acelea le vom cumpăra. Acelea care nu pot fi utilizabile și al căror transport este prea costisitor, vom vedea dacă le putem da o destinație apropiată sau lăsăm să le transporte.

Referat privitor la instalațiile de alkylare (benzină de aviație) a Societății „Astra Română”.

I. N. Fițescu: Împreună cu dl. g-ral Jienescu am examinat această problemă, care ne-a fost trimisă nouă, și am căzut de acord în ce privește condițiile și raporturile între noi și germani, cari finanțează instalațiile de alkylare la „Astra Română”.

Ministerul Aerului Român a cerut să ne dea 30% din producția de benzină specială, dar, în același timp, am găsit că este întemeiată obiecțiunea pe care o ridicau germanii, și anume ca amortizarea să se facă în 4 ani, adică timp de 4 ani să nu schimbăm proporția.

DI. ministru Stoenescu socotea că, după 2 ani, benzina să ne-o lase nouă sută la sută. Însă un capital îl puneau germanii și amortizarea nu se făcea în 2 ani, ci în 4 ani.

Noi socotim că atâta vreme cât amortizarea nu se face în 2, ci în 4 ani, proporția să rămână cum s-a stabilit, adică pentru aviația noastră să se ia 30% din producție.

Al. Neagu: Se mai pune problema ca importul de mașini să se facă fără scutire de vamă. Ar mai rămâne atunci modalitatea ca să putem să ne recuperăm în viitor din export.

I. N. Fișteșcu: Noi am căzut de acord, și rămâne să vedeți Dvs. modalitatea. Cum să se țină în evidență taxele pentru exportul de petrol, să țineți și aceasta, și de îndată ce este amortizată instalația, să veniți cu taxe, ca să luați după 4 ani.

M. Antonescu: Ministerul Finanțelor nu face din această reducere a taxelor vamale o renunțare unilaterală, ci o obligație pentru aceste firme de a deschide un cont special pentru toate taxele, rămânând ca Ministerul Finanțelor să examineze, mai târziu, în ce mod își va recupera, în total sau în parte, aceste avantagii.

Dacă facem un simplu cont pe care îl ține Ministerul Finanțelor, aici este un simplu element de informație pentru Biroul de Studii, peste 3-4 ani, în ce mod să perceapă atunci taxele.

Dacă însă, de pe acum, noi nu dăm o autorizare de import, pură și simplă, ci prevedem ca o obligație a acestor firme de a reexamina împreună cu Statul, la expirarea termenului de avantaj, atunci ca formă este mai bine.

I. N. Fișteșcu: În tratative nu a fost vorba de scutiri de vamă. Aici e vorba numai de proporția de benzină.

Al. Neagu: Eu am fost sesizat la minister cu o asemenea chestiune.

M. Antonescu: Atunci discutați-o în Delegația Economică viitoare.

I. N. Fișteșcu: Eu vă rog să vă dați adeziunea acestui acord, care a intervenit între noi, rămânând să examinăm chestiunea vamală.

Al. Neagu: Firește.

M. Antonescu: Prin urmare, rămâne stabilit: în ce privește operația în sine, se realizează. Ministerul Finanțelor are grije ca, cu prilejul discutării și stabilirii drepturilor sale vamale sau renunțării totale sau parțiale, să întrebuițeze această procedură, prin care își rezervă drepturi.

G-ral Gh. Jienescu: Chestiunea este mai complexă. Când a fost stabilit acest procent de 30% pentru noi, a fost pentru satisfacerea necesităților noastre aeronautice. Dar o convenție anterioară ne interzice a utiliza cum vrem cantitatea ce eventual ar prisosi nevoilor noastre. Aceasta e o chestiune care trebuie să fie avută în vedere.

M. Antonescu: Ne este interzis nouă de a o folosi? În profitul cui însă?

G-ral Gh. Jienescu: De a o exporta.

M. Antonescu: Depășește nevoile noastre interne această cotă de 30%?

G-ral Gh. Jienescu: Producția anuală din acest procedeu este calculată de ei la aproximativ 40.000 tone, ceea ce înseamnă că 12.000 tone ne vor reveni nouă. Nevoile interne se acoperă însă prin benzina actuală, obținută prin alte căi.

M. Antonescu: Deci tot la export va merge.

G-ral Gh. Jienescu: Însă ei condiționează acest export. Nu vor să-l lase liber, ci să-l dăm tot lor.

Al. Neagu: Și cu creditări de taxe.

M. Antonescu: Atunci vă rog să examinați toată problema financiară, avantajele care se cer în schimbul acestor instalații economice și acestor activități

industriale perfecționate, ca să vedem toate avantajele și toate dezavantajele, și să vedem în ce măsură putem primi, în totalitate sau în parte, ceea ce ni se oferă.

În ce privește impozitele, am stabilit deja.

În ce privește restricțiile și prohibițiile, vom stabili examinând consecințele lor.

G-ral Gh. Jienescu: Scutirea de taxe de vamă este o tentativă a lor, fiindcă nu au pus-o ca o condiție.

Al. Neagu: Noi am fost sesizați la Finanțe, și v-am semnalat.

I. N. Fițescu: Atunci ar fi să ne menținem la 30%, rămânând să obținem o modificare a convenției anterioare.

G-ral Gh. Jienescu: Mai este încă o chestiune, pe care a subliniat-o dl. Mareșal într-un consiliu, aceea a posibilității bombardamentelor aeriene.

M. Antonescu: Am pus-o și eu Führer-ului, când am fost pe front. Se examinează, și a rămas să ni se comunice și în ce condiții s-ar putea face această apărare.

G-ral Gh. Jienescu: Dl. Mareșal a reamintit aceste condiții g-ralului Gerstenberg. Stațiunea de alkylare se plasează în momentul de față lângă „Astra Română”. Deci dacă este lovită „Astra Română”, este lovită și această instalație. Această instalație trebuia făcută mai departe, ca o măsură de prevedere.

M. Antonescu: Din punct de vedere tehnic este vreun avantaj?

Or, situația mai tragică este că, în momentul de față, dâșii au început lucrări care acum se ridică la 350.000.000 lei, dintr-o valoare totală de 2.200.000.000 lei.

G-ral C. Pantazi: Germanii au și ridicat construcții în valoare de 350.000.000 lei. Au făcut 50% din clădiri și 10% din instalații.

M. Antonescu: Vă rog să verificați și, dacă construcțiile s-au făcut, problema nu se mai poate discuta.

I. N. Fițescu: Am stabilit acest procent, rămânând să modificăm convenția anterioară. V-aș ruga, dle prim-ministru, să vă dați o adeziune de principiu, rămânând ca partea formală și financiară să fie examinată mai târziu.

M. Antonescu: Aprobăm în principiu convenția, rămânând ca latura ei financiară să fie examinată mai târziu.

Adresă în legătură cu cererea Societății „Ferrominiera” pentru organizarea exploatarei a 200 tractoare Deutz

Domnul ministru al Agriculturii ne trimite adresa Societății „Ferrominiera”, care se oferă să organizeze exploatarea a 200 tractoare Deutz, ce urmează să sosească din Germania în toamna aceasta. Ministerul Agriculturii este pentru această soluție.

Ministerul Agriculturii să-mi dea voie însă să nu fiu pentru, chiar dacă voi ajunge până la urmă să adopt această soluție, pentru că nu pot să accept alte operații de inițiativă relaxată și după bunul plac al fiecăruia. Dacă noi mergem la un regim de exploatare industrială în agricultură, noi trebuie să facem un plan. Acest plan trebuie să aparțină Statului. Statul trebuie să facă unele restricțiuni în exercitarea acestui drept, fiindcă noi nu putem începe cu haosul inițiativei private în acest domeniu: dau 200 tractoare Societății „Ferrominiera” astăzi; mâine vine altă societate și cere alte 500 tractoare; poimâine vine altă societate și cere și ea alte 500 tractoare. Atunci planul agricol, pe care se reazemă întregul program de apărare a producției economice, ajunge să fie răsturnat și greșeala pe care am făcut-o cu distribuirea tractoarelor la proprietari, fără nici un plan și fără nici un criteriu, fără să ținem seama de regiunile agricole ale țării, o repetăm în organizarea acestor grupuri de exploatare.

Această problemă o vom examina în Consiliul Economic viitor, după ce veți cerceta în Delegația Economică datele ei tehnice. Fiind vorba aici să pășim la o mare organizare pe țară a exploatarei mașinilor agricole, vă rog ca la Delegația Economică să cercetați, în prim rând, posibilitățile de import ale acestor mașini. În Consiliul viitor vom hotărî principiile generale, pentru că dl Mareșal Antonescu și cu mine avem un întreg plan de organizare agricolă și socială pentru exploatarea mașinilor agricole.

În regimul agricol de mâine al țării, care este esențial și prin care vrem să evităm o nouă expropriere și să ridicăm țărănimea, cu concursul marii proprietăți, sunt angajate toate planurile noastre de ridicare socială. Deci, este important să stabilim principiile, pe care să mergem definitiv, nu cu improvizatii.

A. Pană: Așa am înțeles și eu lucrurile. Am întocmit un proiect de decret, pe care îl voi supune Delegației Economice, ca să vedem cui dăm concesiunea sau organizarea industriei de motocultură. Proiectul îl am gata; îl voi duce la Delegația Economică și apoi îl voi supune Consiliului de Miniștri.

M. Antonescu: Dle ministru, știți că noi ne-am ocupat de problema aceasta anul trecut și, o dată cu sosirea mașinilor agricole și cu realizarea planului de mobilizare agricolă, pe care amândoi ne-am chinuit să-l facem și să-l executăm, am expus în linii generale întregul sistem. Fără să-mi fac din aceasta o trufie, vă rog să înțelegeți că, având din partea dlui Mareșal însărcinarea organizării întregi a Statului, eu am un sistem complet. V-am dat propunerile unor specialiști, ca să faceți un plan de organizare. Un proiect de decret, când este vorba de o organizare economică și socială cu atât de mari perspective, nu este suficient.

Vă rog deci ca dv. să studiați problema din punct de vedere tehnic și într-un Consiliu viitor am să vă arăt principiile pe care mergem și întreg sistemul. Un Decret-lege nu rezolvă nimic. Va trebui să facem societăți; să precizăm participarea Statului și a industriei românești la aceste societăți, fiindcă, concomitent cu organizarea aceasta, trebuie să interesăm și industriile. De asemenea, trebuie să fixăm participarea proprietății mari și mijlocii în mod obligatoriu la organizarea acestor societăți de exploatare, să fixăm și să reglementăm condițiunile de muncă ale țăranului, ca participant la aceste societăți, care să vină să aducă munca lui ca aport social, în schimbul beneficierii la exploatarea tractoarelor.

Aceasta este un sistem mult prea mare, care cere un plan de finanțare și o organizare pe regiuni, un întreg sistem politic și economic. Un decret-lege nu rezolvă nimic. Singurul lucru pe care îl putem face este ca, până atunci, să creăm câteva societăți, care, fiind ceea ce urmărim noi, să aibe oarecare mobilitate de acțiune, să putem face anumite experiențe în anumite regiuni, dar nu să creăm societăți cu o competență generală pe țară, ca să lucreze acolo unde vor ele: dacă unele vor să lucreze în Banat, să ia 1000 de tractoare și să se ducă să lucreze acolo; dacă altele vor să lucreze în Oltenia, să se ducă acolo, și așa mai departe. Eu am nevoie de tractoare în Moldova și în Bazinul Dunării, iar aceste societăți s-ar duce să lucreze, de exemplu, în Banat, unde numai în județul Timiș-Torontal sunt 736 tractoare. Nu putem merge mai departe așa.

A. Pană: Tocmai acest lucru am vrut să-l împiedic, prin acest decret.

M. Antonescu: Nu este nevoie de un decret.

A. Pană: Ziceți-i cum vreți: jurnal al Consiliului de Miniștri, regulament, sau decizie.

M. Antonescu: Din moment ce stabilim principiile, nu mai trebuie să facem decrete prohibitive, sau regulamente pentru a fixa drepturile particularilor.

A. Pană: Atunci, am să pun în Delegația Economică problema în sine, indiferent de cum se va numi hotărârea noastră (decret, decizie, jurnal sau regulament), iar rezultatul îl vom supune dezbaterilor Consiliului.

M. Antonescu: Foarte bine.

Aprovizionările generale cu lemne.

Eu nu mă mai ocup de aprovizionare cu lemne. Dl ministru Fițescu are sarcina aprovizionărilor și se ocupă de ele. Din cifrele pe care le primesc în fiecare săptămână, constat însă că au fost unele întârzieri în aprovizionarea cu lemne. Pe de altă parte, am rugat pe dl g-ral Orezeanu să-mi aducă informații cu privire la rezervele din stațiile de colectare.

G-ral C. Constantin: În gări sunt 23.554 vagoane.

I. N. Fițescu: În ultimele două săptămâni, după constatările făcute de mine, au intrat foarte puține lemne în depozite. Sunt două cauze: unele lemne stau în gări, iar în alte părți nu se aduc din păduri. Calea Ferată mi-a spus că încarcă în fiecare zi circa o mie de vagoane, pe întreaga țară. În Capitală ar urma să intre zilnic câte 250 vagoane.

M. Antonescu: Au fost zile când au intrat peste 400 vagoane.

G-ral N. Bădescu: Au fost zile când au intrat și câte 450 vagoane a zece tone.

I. N. Fițescu: În toată țara se încarcă zilnic 700 vagoane a 15 tone.

G-ral N. Bădescu: Țiu să arăt că, în ultima săptămână, încărcările au crescut la 2200 vagoane, de la 1800 vagoane, câte au fost încărcate în săptămâna trecută.

I. N. Fițescu: Am constatat la fața locului că la multe depozite au început să se facă stocuri de rezervă. Avem lemne, însă sărăcimea nu vine încă să se aprovizioneze.

G-ral C. Constantin: De obicei, oamenii nevoiași se aprovizionează cu lemne după Sfântul Dumitru, după ce se mută.

M. Antonescu: Noi trebuie să avem siguranța aprovizionării cu lemne a Capitalei. Or, eu constat că, la 4 octombrie, n-au fost pentru Capitală cereri de frachte decât pentru 3.807 vagoane.

G-ral N. Bădescu: Nu sunt adunate aici și cantitățile de lemne încărcate pe liniile Ploiești-Văleni și Buzău-Nehoiși.

M. Antonescu: Fără îndoială că mersul aprovizionării cu lemne în țară este destul de bun, însă eu, pentru Capitală, nu mă mărginesc să fac numai înregistrări, cum faceți dv. pentru restul țării, unde operația merge de la sine; pe mine mă interesează să stimulăm venirea lemnului în Capitală și distribuirea lor, ca să nu fim surprinși cu populația nevoiașă fără lemne, tocmai când are nevoie.

Pe de altă parte, vă rog să discutați cu dl Fițescu, în ședința de mâine a Delegației Economice, și să stabiliți principiul unei cantități, unui volum indisponibil în fiecare depozit, începând de la 1 septembrie, aceasta ca regulă de aici înainte, ca să nu ajungă depozitarii să vândă toate lemnele populației care are mijloace din belșug, pentru ca aceasta să-și facă toată aprovizionarea, și exact în momentul când populația săracă, chinuită, se duce să-și ia lemne, să nu mai poată lua nimic. Cei bogați să-și facă acum aprovizionarea pentru 50-60% din cantitatea de lemne necesară, iar restul să-l completeze în cursul iernii, lăsând ca săracii să ia și ei acum.

Deci, în fiecare depozit să rămână o cantitate de lemne minimă indisponibilă, ținând seama de nevoile cartierului și de deverul obicinuit al depozitului și în special de cel din timpul verii și al toamnei. Această măsură vă rog s-o introduceți imediat; este singurul mijloc ca să avem certitudinea că aceste lemne pot să rămână.

Anul trecut am avut o rezervă a Primăriei Municipiului București de 2000 vagoane. Ce avem anul acesta?

G-ral N. Bădescu: Primăria are 1529 de vagoane, în afară de ce are Armata.

În afară de aceasta, C.A.P.S.-ul trebuie să-și facă un depozit de 3000 vagoane.

M. Antonescu: Anul trecut, rezerva Primăriei a fost atacată numai în decembrie.

G-ral N. Bădescu: La C.A.P.S. sunt acum 360 vagoane, din 3000 vagoane, câte trebuie să se aducă.

M. Antonescu: Dar C.A.P.S.-ul curge: este un depozit de desfacere, nu de stocaj.

G-ral N. Bădescu: I.N.C.O.O.P.-ul trebuie să-și facă un depozit de 3000 vagoane; până acum a adus 210. În timpul acesta, a mai distribuit 2500 vagoane.

G-ral C. Constantin: La 4 octombrie sunt 5000 vagoane în gări; 80% din acestea intră în depozitele de rezervă.

M. Antonescu: Eu vă cred pe Dvs., dar trebuie să cred și pe dl. g-ral Orezeanu, directorul general al Căilor Ferate.

G-ral C. Constantin: Eu am tot de la dl. g-ral Orezeanu datele mele.

I. N. Fișescu: Eu m-am minunat câtă muncă au depus dl. g-ral Constantin și dl. g-ral Bădescu. Dar dumnealor au luat locul comercianților de lemne. Inițiativa particulară stă cu brațele încrucișate și așteaptă totul de la Stat. În realitate, comerțul este statizat.

Dl. g-ral Constantin face o propunere, care cred că va remedia situația, a înființării unui oficiu al lemnului, adică să asociem pe exploatare și pe comercianți.

G-ral C. Constantin: Astăzi trebuie să stăm de vorbă cu sute de oameni.

I. N. Fișescu: Dle prim-ministru, Dvs. cereți să se facă stocuri la depozitari. Dar aceasta se face cu fonduri proprii.

M. Antonescu: Sunt de acord că nu pot obliga pe toți depozitarii la aceasta.

Dar când dau depozitarului avantajul de a-i asigura transportul, când păstrez un tarif special la Calea Ferată – de doi ani fac acest lucru, cu tarife speciale, în dauna Statului, ca să mențin prețurile la lemne – când, pe de altă parte, de un an și jumătate, eu, Dvs., în fiecare zi, și dl. ministru Fișescu de câțiva vreme nu face decât să se ocupe ca să asigure toate aceste avantagii unui mare depozitar din București, care aduce, să spunem, de la 5000 vagoane în sus în fiecare an, eu pot să-i cer anumite servituți, în schimbul avantajelor și garanțiilor pe care le are.

Vrea operații de credit, pot să-i înlesnesc și aceasta. Dar eu nu sunt împotriva de a crea un grup de comercianți, pentru că eu sunt pentru solidarizarea intereselor și formarea de grupuri în cadrele Statului. Dar nu sunt pentru un oficiu teoretic sau statizat, ci sunt pentru un organ practic și comercial, care să facă acest lucru. Să nu le dăm însă puteri de drept, pentru că, într-o perioadă de război, este riscant să creezi organizații profesionale și grupuri de interese întărite prin lege, fiindcă riști, într-o bună zi, să le întorci în contra intereselor consumatorilor și să le transformi într-un obstacol în politica de dirijare a Statului, care, într-o perioadă de război, este esențială.

Prin urmare, eu prefer să avem organe de fapt, să le creăm monopoluri de fapt, să le sprijinim prin măsuri de drept și să punem un principiu general într-un decret,

pentru toate grupurile de comercianți sau industriași cari ar colabora cu ministerele la realizarea unor programe economice.

Care sunt avantajele pe care le pot avea? O lege cadru, de principiu, pe care s-o aplicăm absolut tuturor grupurilor de interese care ar veni să ne solicite concursul. Nu însă să le fortificăm o poziție de drept și să devenim tributarii lor.

Vom vedea apoi, alegând între ele, care sunt instrumentele pe care le păstrăm, le consolidăm, și care sunt instrumentele pe care le înlăturăm.

Pe dl. g-ral Bădescu îl rog să fie mai puțin stalinist și să fie organizator de grupuri pe aceste baze; să-și păstreze funcțiunile de control, însă să-i pună pe fiecare să ia inițiativa, nu să aștepte să faceți Dvs. totul.

În ce privește controversa asupra cifrelor ...

G-ral T. Orezeanu: Sunt exacte, dar acolo vagoanele sunt trecute de 10 tone, și aici de 15 tone.

M. Antonescu: Vasăzică, este o problemă de optică. Atunci, dle ministru, vă rog să urmăriți Dvs. chestiunea.

Pe Dvs., dle g-ral Orezeanu, vă rog să dați dispoziții ca, într-o perioadă de două săptămâni, să avem preminența transporturilor de lemne asupra celorlalte transporturi destinate Capitalei.

Avem apoi o serie de chestiuni. Dar pentru că dl. Ghiolu, căruia îi dădusem să pregătească materialul, lipsește, multe din ele le vom lăsa pentru data viitoare.

Pentru astăzi însă, chestiunea transporturilor din Transnistria.

Mi-a dat dl. g-ral Orezeanu o notă. Au început să meargă mai bine, dar nu sunt prea mulțumit, pentru că noi nu avem decât două luni în care putem transporta, și dacă ne menținem la media de 400-500 vagoane pe zi – când au fost zile când s-au putut transporta 700 vagoane, ca la 26 septembrie – înseamnă că nu putem transporta în două luni decât 30.000 vagoane maximum.

Vă aduc la cunoștință că ieri a fost la mine dl. comandor Alswald, și am discutat problema transporturilor în Marea Neagră. Am stabilit principiile. Acum câteva zile a venit să discute problema șantierului. Cu acest prilej i-am trimis dlui amiral comandant al Mării Negre, din partea Guvernului Român, rugămintea ca, în 24 ore, să-mi comunice dacă dorește să mă adresez Führer-ului pentru sancționarea celor care n-au respectat dispozițiile luate la Marele Cartier German, sau în 24 de ore să retrag toate vasele românești din Marea Neagră și să dau preaviz de zece zile, întrucât nu înțeleg ca o măsură, pe care o consider indispensabilă pentru Guvernul Român, să nu poată fi realizată cu concursul vaselor românești, atunci când am oferit toate condițiile pentru organizarea transporturilor comune și colaborarea cu Comandamentul asupra transporturilor germane.

Am primit ieri vizita sa și a spus: vor fi la dispoziția Dvs. Au și plecat, din prima zi când am venit, căci m-am adresat imediat și acolo unde trebuia, ca să se ia măsuri.

Dl. ministru Fițescu mă informase, acum 4 zile, că deși la început au venit ordine de la Berlin în sensul discuțiilor de la Marele Cartier, dl. colonel Astmann v-ar fi spus că totuși nu se face nimic.

N. Răsmiriță: Mi-a spus dl. Clodius că s-a dat dispoziție să se facă așa.

M. Antonescu: Era să fac o scrisoare dlui von Ribbentrop, că iau vasele. Apoi m-am gândit să atrag atenția comandantului Marinei, care, probabil, nu era în curent.

Vă spun toate acestea, nu pentru o discuție inutilă, dar ca să știți, domnule Păiș, că stăm și rămânem pe aceste baze.

Eu nu mă joc cu o negociere și un principiu pe care l-am obținut, și acest lucru rog să-l rețină și dl. Răsmiriță.

Nu m-am dus la Marele Cartier să fac literatură sau să discut politică abstractă și reconstrucția europeană, chiar dacă am discutat și aceasta.

Am discutat acolo principii concrete. Am avut o ordine de zi de 86 puncte. Am discutat 16 ore cu dl. von Ribbentrop. Dl. von Ribbentrop, și pentru chestiunile militare, între care a intrat și chestiunea transporturilor în Marea Neagră, și pentru chestiunile economice, a mai chemat, pentru primele pe dl. ambasador Ritter, care a plecat cu dl. g-ral Jienescu și colonel Davidescu la Marele Cartier, dându-și asentimentul asupra unora dintre puncte și spunând, pentru cele tehnice: voi ruga să se ia măsuri. Pentru principiile politice spuneți că sunt de acord cu Guvernul Român.

Pentru chestiunile economice, în fața mea a chemat, după o zi întreagă de discuții cu d-sa, în care i-am expus întreaga situație economică, cu cifre și statistici, pe dl. ministru Clodius, și în fața mea a spus: „Transporturile în Marea Neagră să fie organizate. Transnistria aparține Guvernului și Armatei Române. Condițiile de export din Transnistria aparțin, exclusiv, Guvernului Român. Rog și pe dl. ministru Mihai Antonescu să facă tot ce se va putea ca să ne ajute”.

Chestiunea finanțării trupelor nici nu s-a pus. Mi-a spus că nici nu i-a trecut prin minte s-o pună vreodată, că aceasta a fost pusă de militari, și domnia sa, personal, nu a voit să o pună niciodată, pentru că nu era normal să o pună după ce s-au luat trupele.

Dl. von Ribbentrop mi-a spus, în același timp, că ne roagă să contribuim cu ceva export de cereale și de vite pentru Germania, pentru ca să dea un echilibru psihologic faptului că Germania întreține trupele noastre, și nu contribuim cu nimic, nici financiar, nici economic, la întreținerea lor; și că ar părea, din punct de vedere psihologic, nepotrivit ca poporul german să întrețină aceste trupe.

Atunci i-am spus: nu le întreține poporul german. Trupele acestea se întrețin de pe teritoriul rus. Noi n-am exercitat dreptul de rechiziție pe acest teritoriu.

Mi s-a răspuns: dar îl puteți exercita. Am spus: dați Armatei Române nu teritorii de stepă chinuită; dați Armatei Române teritoriile pe care le indic eu, cu rezervele care știu eu că le-au găsit trupele germane și stocajele pe care le-au aflat acolo, și atunci vă declar că suport eu întreținerea și finanțarea Armatei.

Dl. von Ribbentrop a râs și a spus: bine. Dar acum planurile militare sunt deja făcute. Vă rog să contribuiți cu cât puteți mai mult pentru exportul german.

Am cerut să ne lase pentru Italia, și a consimțit, spunându-mi: așa se face.

În ce privește metodele financiare, și aici, în fața mea, dl Răsmiriță i-a spus dlui Clodius – și eu sunt un om care am o răspundere, cu care nu m-am jucat, de doi ani de când stau și măsoar cuvântul, și te fac răspunzător astăzi, în Consiliul de Miniștri, dacă schimbi aceste baze pe care eu le-am fixat definitiv cu dl. von Ribbentrop – în fața mea i-a spus: comunică dlui Funk, din partea mea, că, după situația înfățișată de dl. președinte Antonescu, sunt de acord să evităm inflația în România, așa cum Mareșalul Göring a făcut-o anul trecut. Nu putem numai cere României, și să nu-i dăm în schimb cele 7.700 kg aur.

Când a început dl. Clodius cu argumentarea, dl. von Ribbentrop a spus: să se dea. Nu merge să discutăm nimicuri.

Când a fost vorba de devize, dl. von Ribbentrop, fără să mai insist eu, i-a spus, în prezența mea, dlui Clodius: comunică dlui Funk că atunci când România merge la un adevărat monopol al comerțului exterior în favoarea Germaniei, România având nevoie de devize trebuie să i se dea. Dl. Funk cred că este de părerea mea.

Am pus problema mărfurilor. I-am povestit convorbirea mea confidențială cu dl. Funk în această privință.

Dl. Funk, dle Răsmiriță, mi-a spus, înainte de plecare, că va face un întreg program de export de mărfuri în România, fiindcă are convingerea că fără import de mărfuri și fără o circulație de bunuri în România, fenomenul de inflație nu poate să fie oprit.

Dl. Clodius a spus că a examinat vag cu dl. Funk și că sunt foarte mari greutăți.

La acestea dl. von Ribbentrop i-a spus: te rog să comunici dlui Funk că trebuie totuși date mărfuri României. România dă petrolul ei, marele articol de export, și este normal ca să primească mărfuri în schimb, nu numai armament. Cu armamentul vom vedea ce facem. Desigur că România, Guvernul și opinia publică vor ține seamă de faptul că azi ne găsim într-o perioadă de război, când industria germană lucrează toată numai pentru război, și nu avem ce să dăm. Războiul acesta este și al României, și este în interesul României să ne înțeleagă.

În ce privește acest sistem de exporturi, dl. von Ribbentrop, în fața mea, i-a cerut dlui Clodius ca, în termen de o săptămână, să-i prezinte un program combinat aur-devize-mărfuri, cu care să se garanteze și exporturile germane, care i-am atras atenția că au nevoie de finanțare, și nevoile Armatei Germane.

La acestea dl. von Ribbentrop a adăugat: și te rog, dle Clodius, ca acest program să fie pentru cel puțin 6 luni, căci este greu și pentru mine, și pentru dl. Antonescu, să stăm să punem problema finanțării trupelor germane la fiecare două-trei luni. Îi înțeleg situația d-sale. Mă pun și eu într-o situație foarte grea. Faceți un plan de durată și prezentați-l.

Eu, dle Răsmiriță, cu aceeași fermitate cu care am chemat și am comunicat amiralului comandant al Mării Negre că nu s-a respectat cuvântul dat de dl. von Ribbentrop, în momentul când s-a pus problema transporturilor în Marea Neagră, cu aceeași fermitate fac o notă dlui von Ribbentrop și spun: mi-ați făgăduit aceasta. Până acum, tot ce mi-ați făgăduit s-a respectat. N-am niciun motiv altul decât să vă adresez toate mulțumirile. Vă rog să-mi dați ocazia să o fac și de data aceasta, căci sunt piedici.

M-a rugat, în schimb, dl. von Ribbentrop, să facem tot ce putem pentru exporturi. Când i-am arătat situația deficitară din țară și când i-am pus problema Transnistriei, ca o acoperire a deficitelor din țară și a investițiilor făcute de noi, în dauna economiei din Regat, a cheltuielilor făcute pentru întreținerea și instrucția armatei aici, în timpul iernii, în timp ce am investit bani în Transnistria, deci aceasta făcându-se pe spatele Regatului, deși puteam să ducem trupele în Transnistria și să le instruim, dl. von Ribbentrop a spus: nici discuție nu se face. Transnistria este teritoriu sub ocupație românească. Discutați și stabiliți ce se poate da.

După aceea, este adevărat că dl. Clodius, care ne este foarte prieten, dar a cărui tehnică de negocieri o cunoașteți foarte bine, a venit a doua zi la mine și mi-a spus: Știți că dl. von Ribbentrop aseară nu cunoștea toată problema.

Eu, la aceasta, dle Răsmiriță, îți adaug: Führer-ul, când am început conversația, a spus: am auzit toate convorbirile și discuțiile militare, economice și politice pe care le-ai avut cu ministerul de Externe.

La aceasta am să îți adaug atât: pentru chestiunile militare mi-ai arătat problema apărării zonelor industriale și a măsurilor de apărare antiaeriană care trebuiesc luate, înfățișate cu toate amănunțele tehnice.

Pentru chestiunile economice mi-a spus: suntem de acord ca să vă dăm toate îlesnirile, în măsura în care rezervele noastre de aur și de devize o suportă, dar trebuie să vi se dea. Pentru mărfuri vom face imposibilul. Țineți seama că avem și noi o producție de război, care ne cuprinde acum toată activitatea, și aveți oarecare înțelegere pentru noi.

Nu mi-a pus nici dl. von Ribbentrop, nici Führer-ul, din nou, problema exporturilor din Transnistria sau din altă parte.

Dl. Clodius, când am ieșit, mi-a spus: atunci dl. Răsmiriță va putea să discute cu mine chestiunea Transnistriei. Am răspuns: da, pe baza principiilor stabilite.

Acesta a fost răspunsul meu.

După aceea am discutat alte probleme cu Führer-ul și nu s-a mai revenit.

Dl. von Ribbentrop, până la Aeroport, unde a stat 20 de minute de vorbă cu mine, nu a revenit.

Führer-ul și dl. von Ribbentrop sunt oameni cari când spun un lucru îl respectă. N-am avut niciodată vreun motiv să am îndoială, să am dreptul de a ezita asupra acestui respect, și o spun aceasta cu toată fermitatea.

Prin urmare, nu văd pentru ce azi, după ce s-au făcut aceste angajamente, eu aş reveni asupra lor sau aş lăsa ca alții să revină, mai ales când, în practică, din experiența cu transporturile din Marea Neagră, am văzut că atunci când am cerut să fie respectat principiul, s-a respectat.

Dle Răsmiriță, Dvs. veți veni diseară la mine ca să vă dau principiile privitoare la Transnistria. Nu veți putea pleca la Berlin înainte de sfârșitul săptămânii, când trebuie să facem o ședință cu dnii Fițescu, Ottulescu, Neagu și Ghiolu, pentru problemele de principiu general financiar, și apoi după aceea voi ruga pe dl. ministru g-ral Dobre și dl. ministru Pană să vină, și dacă va fi nevoie voi deranja și pe dl. ministru g-ral Pantazi pentru chestiunile de armament, fiindcă dl. von Ribbentrop mi-a făgăduit sprijin și pentru revizuirea de prețuri, și pentru prioritatea comenzilor, și pentru anumite comenzi speciale pe care mi le-au admis dl. von Ribbentrop și Führer-ul, comenzi noi, și în fața mea s-au dat dispoziții Mareșalului Keittel ca, imediat, să fie studiată această cerere și, în câteva săptămâni, să se facă tot ce se va putea.

A spus: nu voi putea face tot, însă tot ce se poate se va face.

Dl. g-ral Orezeanu poate să ne dea unele relații în legătură cu materialul de Calea Ferată și conductele, care sunt lucruri foarte importante, ca să fiți la zi cu ceea ce s-a făcut, și cu transportul de cărbuni.

Vă rog să studiați și pentru chestiunea cărbunilor prețul pe care l-ați plătit în schimb combustibilului lichid substituit, ca să ne dăm seama de avantajele și dezavantajele pentru Statul Român prin operația de substituie.

Prin urmare, până atunci Dvs. studiați toată problema. Atunci vom vedea și care este disponibilul nostru de export. Până atunci voi examina cu dl. Fițescu situația. Nu vreau să-i cer numai Germaniei, și recunosc că trebuie să-i și dăm, pentru că dacă

Germania ne face livrările acestea, trebuie să înțelegem că este și datoria noastră, mai ales când a primit principiul că nu privește pe Statul Român nici aprovizionarea, nici întreținerea trupelor noastre dincolo de Bug, este datoria noastră ca atunci când avem de dat, să dăm.

Ce am de examinat acum este măsura în care pot livra și Italiei, căci avem comenzi mari și am nevoie de acțiune diplomatică în Italia. Am spus dlui von Ribbentrop: este baza unei acțiuni pe care o inițiez, și nu o pot părăsi. I-am spus, în cadrul unor discuții particulare, că am discutat problema reorganizării Ministerului de Externe, fiindcă nu pot face politică externă fără politică economică, și ca o ilustrație am spus: greșeala altora a fost să despartă politica economică de politica externă. Din cauza aceasta am pierdut simțul realității, în unele momente. Eu nu vreau să pierd colaborarea Italiei, sau să pară că o refuz, fiindcă am nevoie de ea.

Aceasta este singura problemă, a echilibrului, pe care trebuie să-l discutăm și să-l stabilim d-ta acolo.

Pentru rest vă voi da toate cifrele, să vedem ce este în Transnistria. Pentru aceasta dl. Pană trebuie să comunice dlui Fițescu toate datele asupra producției și disponibilului de export. Dl. ministru de Interne este rugat, de asemeni, să adune toate informațiile și să mi le dea, pentru ca, împreună cu dl. Fițescu, să examinez și să vedem corespondența lor. În acel consiliu vom discuta principiile de comerț exterior, stabilind principiile pentru Germania, pentru alte țări, și în aceiași vreme punem și unele reguli noi privitoare la firmele exportatoare, ținând seamă de experiența din anul precedent.

Am cerut propuneri, pentru că anul trecut s-au făcut dezordini și în acest domeniu. Mulți ticăloși și mulți figuranți și, în spatele lor, mulți evrei, cari au continuat să facă exporturi și să încaseze mulți bani și au ridicat și prețurile.

Trebuie să ajungem la un sistem de colaborare. Am spus-o și dlui Neubacher.

N. Răsmiriță: Textul adus de mine să fie discutat cu dl. g-ral Constantin.

M. Antonescu: Dumneata să examinezi tot cadrul, nu numai de text. Pe mine mă interesează numai realitățile, căci texte am avut și anul trecut și a făcut export și Füllopp și Klein.

Pe mine mă interesează să organizez serios exportul. Să facem grupuri de exportatori. Să organizeze și germanii grupurile lor de importatori și exportatori. Le vom lăsa toate avantajele, căci nu vreau să statizez comerțul exterior; însă nici nu vreau să furnizez bani pentru o activitate împotriva Guvernului, sau când Guvernul face exproprierea bunurilor industriale evreiești, în aceiași vreme pirații și aventurierii comerțului exterior, sau samsarii, cari lucrează fie și cu sute de milioane, dar pe picior, să fie profitori în Statul Român.

Aceasta pune întreaga operă de românizare și tratamentul față de evrei într-o poziție morală pe care eu nu pot să o primesc, atunci când am datoria să apăr regimul mareșalului Antonescu și când știu că fiecare dintre Dvs. nu dorește decât același lucru.

N. Răsmiriță: Trebuie să spun că eu sunt cel dintâi care știu – poate că Guvernul nu cunoaște încă deplin din relatările date presei – dat eu știu, fiindcă simt, acolo, ce mare succes ați avut Dvs. la Marele Cartier. Sunt în măsură să o spun, fiindcă trăiesc la fața locului.

Îmi dau seama că aceasta nu a fost și fără riscuri vitale, și pentru mine ...

M. Antonescu: Dar pentru mine crezi că nu a fost, când am pus problemele vitale ale Neamului Românesc?

N. Răsmiriță: Pot să vă anunț cum se desenează lucrurile în mod practic.

M. Antonescu: Dle Răsmiriță, d-ta știi bine – și aceasta am spus-o dlui Clodius, în fața dlui Ribbentrop – că este o deosebire între un membru al Guvernului, care își poate îngădui libertatea unor gesturi de perspectivă istorică, și un negociator, a cărui răspundere merge într-un cadru fixat, pentru scopuri imediate.

Eu nu-l condamn pe dl Clodius, nici nu-l judec, dacă caută să scoată cât mai mult, însă te condamn pe d-ta, dacă nu faci la fel ca dl Clodius.

N. Răsmiriță: Văd că dl Clodius a scăpat. Rămâne să mai scap și eu. (Ilaritate).

M. Antonescu: Pentru *chestiunea transportului de material industrial din Transnistria*, rog pe dnii g-rali Dobre și Orezeanu să țină seama că sunt unele vagoane care, concomitent cu transporturile de cereale și de articole de aprovizionare, pot să fie folosite și pentru transporturi de materiale industriale. De aceea îi rog să alcătuiască programul acestor transporturi.

G-ral Gh. Dobre: Sunt articole de utilaj industrial.

M. Antonescu: Tocmai aceasta vă rog și eu: să comunicați dlor g-rali Orezeanu și Nicolaescu programul transporturilor, la care trebuie să trecem, mai ales că sunt vagoane care pot fi folosite în acest scop și ar fi păcat să nu le utilizăm.

Reorganizarea comerțului exterior.

Firmele exportatoare.

Volumul exporturilor din anul precedent.

Norme pentru anul de curs.

Toate aceste probleme vor fi discutate într-un viitor Consiliu, când dl Ghiolu va aduce absolut toate datele care i-au fost cerute în ședința Consiliului, când dv., dle ministru Fintescu, erați plecat la Camera de Comerț. Noi le vom examina întâi împreună și apoi le vom discuta în Consiliu.

Restrângerea dreptului de export.

Revizuirea firmelor exportatoare.

Posibilitățile schimburilor.

Lista disponibilului de export pe anul în curs în vederea repartiției.

Aceste probleme vor face, de asemenea, obiectul unei discuții între noi, înainte de a fi aduse la Consiliu.

Supra-contingente pentru Germania și Italia.

Trebuie să ținem seama, dle Răsmiriță, de caracterul special al acestor supra-contingente, pentru ca, la negocierile viitoare, ele să nu fie trecute în schimbul celor ce ni se vor acorda de Germania anul viitor, iar noi să rămânem fără contingente.

N. Răsmiriță: Acestea sunt, de fapt, Vorkontingenten, nu supra-contingente.

M. Antonescu: Să rămână acest lucru precizat. Cereți lista acestor supra-contingente livrate până astăzi și pe care continuați să le livrați, până la încheierea acordurilor. Pe baza aceasta discutăm, ca să vedem cum ne complectăm lipsurile.

Schimburile cu Germania.

Chestiunea Transnistriei, supra-contingente pentru livrări din Transnistria.

Problema finanțării schimburilor internaționale.

Vom discuta și cu dl guvernator al Băncii Naționale, ca să vedem care este punctul de vedere al institutului nostru de emisiune în finanțarea schimbului internațional.

Chestiunea schimbului de cărbuni cu Germania.

Situația prețurilor și diferențele la înlocuirea combustibilului lichid.

Problemele vor fi discutate după ce dl g-ral Orezeanu va aduce un studiu asupra prețurilor și diferențele care trebuiesc să fie plătite de Calea Ferată cu ocazia substituirii combustibilului lichid cu cărbuni.

Fabricația zahărului, distribuirea zahărului alb și galben. .

Rog pe dl g-ral Constantin să studieze această problemă și să spună dlui ministru Fișescu rezultatele.

În Germania se consumă și zahăr alb și zahăr galben, iar Statul realizează importante venituri din diferențele de preț ale celor două calități.

Chestiunea „Foraki-Concordia”.

În această chestiune, am vorbit mai demult cu dl ministru Marinescu. Vă rog să stabiliți în Delegația Economică ce urmează să se facă.

Negocierile de la Berlin pentru noile acorduri economice.

Schimburile cu Slovacia.

De asemenea, vă rog să discutați în Delegația Economică.

Chestiunea statisticii agricole.

V-am rugat, dle ministru Pană, să-mi trimiteti toate datele.

A. Pană: Vi le-am trimis, dle președinte.

M. Antonescu: *Chestiunea aprovizionărilor.*

Chestiunea economatelor pentru funcționari și muncitori.

Atrag atenția dlui g-ral Constantin că, în ultima ședință pe care am avut-o, a rămas stabilită organizarea acelor economate. Îl rog să ia măsuri să-mi comunice și mie ce se face pentru dotarea lor și intrarea lor imediată în funcțiune. De asemenea, să mi se comunice ce s-a făcut pentru organizarea aprovizionărilor centrelor industriale esențiale pentru noi.

Situația rezervelor agricole.

Rog pe dl ministru Pană să țină seama de nevoile noastre de însămânțare din toamna aceasta și să-mi facă o notă confidențială – pe care s-o trimeată și dlui Fișescu – asupra producției, asupra nevoilor industriilor și asupra rezervelor noastre actuale. Dl ministru de Interne îi va da și d-sa unele date.

Pe dl Fișescu îl rog să vadă dacă Societatea „Distribuția“ a executat programul de organizare a unor noi depozite în București, ca să sporească posibilitățile de vânzare a produselor petrolifere și să evite cozile.

Ședința se ridică la ora 13,30.

Stenografi: D. Fierăscu, N. Dumitrescu

▼
D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds. 504 (fost 477)/1942, vol. II, f. 554-613

8. 1942 octombrie 9. Se discută despre: problemele ridicate de M. Antonescu în timpul vizitei la Marele Cartier German; negocierile cu Germania și împuternicirea lui N. Răsmiriță pentru stabilirea acordului economic cu aceasta; relațiile economice cu alte țări (Norvegia, Suedia, Franța, Elveția, Italia etc.).

CONSILIUL ECONOMIC

de vineri, 9 octombrie 1942, ora 9,15

Ședința se deschide la ora 9,15, sub președinția dlui **prof. Mihai Antonescu**, vicepreședintele Consiliului de Miniștri.

Iau parte domnii: **prof. I. N. Fițescu**, ministrul Economiei Naționale; **Al. Neagu**, ministrul Finanțelor; **g-ral Gh. Dobre**, ministrul Înzestrării și al Producției de Război; **g-ral C. Constantin**, subsecretar de Stat la Ministerul Economiei Naționale, pentru Aprovizionarea Armatei și Populației Civile; **Stavri Ghiolu**, subsecretar de Stat al Industriei, Comerțului și Minelor; **N. Răsmiriță**, secretar general la Ministerul Finanțelor; **Gh. Andonie**, director general al Minelor din Ministerul Economiei Naționale; **Al. Ottulescu**, guvernatorul B.N.R.

I. N. Fițescu: Domnule președinte, înainte de a intra în ordinea zilei, să-mi dați voie să vă spun câteva cuvinte în legătură cu prețurile mărfurilor și cu piața românească.

Eu sunt de părere că prețurile mărfurilor trebuie să fie fixate de acord cu fiecare categorie de comercianți, așa cum s-a făcut în Germania.

Piața la noi nu este organizată, pentru că producătorii și comercianții nu sunt organizați pe categorii.

M. Antonescu: Împărtășesc atât de mult punctul de vedere al dvs., încât pot să vă mărturisesc că dacă anul trecut, în primăvară, m-am ocupat de organizațiile profesionale și am vizitat câteva din aceste organizații profesionale, a fost tocmai pentru ca să schimb mentalitatea din țara noastră.

În Țara Românească, ordinea profesională și colaborarea profesională cu Statul nu existau sub nici o formă.

Trebuia, în acest scop, să schimbăm puțin spiritul.

Ceea ce propuneți dvs. este un lucru esențial. Am spus-o și eu zilele trecute la Ministerul Afacerilor Interne, cerând prefecților acest lucru, și ca o soluție de ordin administrativ, aceasta fiind singura cale, singurul mijloc, pentru ca noi să putem avea simțul practic, simțul realităților și informațiile exacte în ceea ce privește administrația.

Un prefect animat de cele mai bune intenții, dar care, mai ales militar, consideră fenomenul economic numai ca un raport de disciplină, dar nu are o informație exactă, ca să știe care sunt efectele unei reguli disciplinare urmărită, nu poate servi la nimic.

Așa că sunt în totul de părerea dvs.

I. N. Fițescu: Am cetit, în ultimul timp, o carte a unui profesor german, cu un titlu foarte sugestiv: *Markordnung*, adică *Ordinea Pieței*.

Din această carte rezultă că dacă n-ai organizațiile profesionale, care să pledeze la fixarea prețului și la controlul lui, atunci transformi economia într-o mare birocrație. Germanii n-au făcut aceasta. Ei au câteva principii simple.

M. Antonescu: Legile economice sunt, înainte de toate, legi naturale, iar legile de speculă trebuie să fie legi economice. Dacă venim numai cu regim de represiune, atunci n-am făcut nimic.

Vă rog să-i spuneți dlui ministru Marinescu că, în consiliul de astăzi, am stabilit acest principiu, că legile de speculă nu vor fi lipsite de acest caracter de colaborare economică prealabilă organizării, fiindcă altfel terorizăm piața fără a obține rezultate economice.

Domnilor miniștri, avem astăzi trei probleme, una mai însemnată decât cealaltă, pe care urmează să le discutăm în cadrul acestei ședințe.

Avem întâi, chestiunea negocierilor cu Germania și a sistematizării activității delegației dlui Răsmiriță, precum și a problemelor care urmează să fie discutate în Germania cu acest prilej, pentru stabilirea contingentelor și acordurilor economice, deci, absolut toate problemele economice și financiare, care trebuie să capete o soluție.

Mai avem a doua problemă, aceea a organizării mai temeinice a comerțului nostru exterior și organizarea sănătoasă a exporturilor, formarea, pe aceleași principii de care vorbea dl. ministru Fințescu, a unui sistem pentru reglementarea prețurilor, formarea și pentru comerțul exterior a unor grupuri de exportatori, care să merite și încrederea, și sprijinul Statului, și de la care Statul să poată avea, la un moment dat, reazământ necesar pentru o ordine economică, și chiar pentru una politică.

În sfârșit, a treia problemă este problema urgentă a stabilirii bazelor pe care se vor acorda sporurile de salarii, organizarea economatelor pentru aprovizionarea funcționarilor, sistemul de plată formal și efectiv al acestui spor în natură, pe care l-am anunțat deja, cum și reglementarea aprovizionării funcționarilor, care nu se poate face numai prin economatele existente.

Economatele de alimentare la care urmărim același principiu de solidarizare de grupuri de comercianți, acestea trebuie să-și apropie anumiți comercianți, care, primind anumite avantagii de la Stat, pe județe și în Capitală, avantagii de blocare de anumite mărfuri, avantagii de transport etc., să poată să vândă funcționarilor mărfurilor pe un preț stabilit de noi și care să fie mai redus decât prețul cu care se vinde la toată lumea.

Luăm pe rând cele trei probleme.

Sunt o serie de probleme cu caracter financiar în ceea ce privește negocierile de la Berlin, pentru care am invitat și pe dl. guvernator Ottulescu. Invitația d-sale a fost făcută pentru ora 10, așa încât această problemă o lăsăm să fie discutată la urmă.

I. N. Fințescu: Aș vrea să știu dacă în delegația care este în Germania figurează și reprezentanții marii industrie?

Ei mi-au cerut ca, pe viitor, când se fac tratative, să figureze, în delegațiile respective, și reprezentanții industriei. Cred că nu este rău, și de aceea vă rog să încuviințați aceasta.

M. Antonescu: Sunt de acord cu dvs., însă cred că ar fi bine ca, mai întâi, să ne organizăm noi, pe lângă Legațiunea României de la Berlin, un serviciu economic.

I. N. Fințescu: Trebuie să avem și noi oamenii noștri de încredere, pe care să ne putem sprijini acolo, ca și pe funcționarii Statului.

M. Antonescu: Dacă noi, prin această acțiune de reglementare a comerțului, izbutim să creăm, prin grupuri de comercianți, instituții parastatale, pentru că la acestea revine, în fond, care să împlinească funcțiunea de adevărat serviciu public, fără remunerație, și care totuși să servească interesul general, dacă putem împinge prerogativele acestei tendințe, ale acestui organ și pe plan industrial, nu va fi decât o consecință naturală ca, la un moment dat, în cadrul negocierilor noastre cu străinătatea, când se pun probleme industriale, să luăm dintre acei care colaborează mai util cu Statul, pe cei care sunt mai reprezentativi și să-i folosim pentru asemenea negocieri.

Deocamdată, am dat ieri o telegramă. A fost dl. Râmniceanu la mine, și dl. guvernator Ottulescu a venit și mi-a pus la un moment dat întrebarea, dacă nu socotim că, dat fiind noile probleme monetare care se pun cu ocazia negocierilor de la Berlin, n-ar fi folositor ca dl. Răsmiriță să aibă pe lângă d-sa și un reprezentant al Băncii Naționale, care să poată, în orice moment, să-i dea anumite situații de care ar avea nevoie. Mi-a propus în acest scop pe dl. Râmniceanu.

Am fost mulțumit și am considerat acest lucru ca de folos pentru ușurința lucrărilor dlui Răsmiriță.

Spre surprinderea mea, am aflat că dl. Râmniceanu a început să dea telegrame în țară în legătură cu unele participațiuni care se pot cumpăra prin Berlin și să îndemne să se constituie deja anumite grupuri și instituții, sau persoane, care să se declare amatoare, și care să trateze direct cu Berlinul, prin d-sa.

Am dat imediat telegramă dlui Bossie ca să anunțăm pe dl. Râmniceanu că d-sa nu este învestit cu o asemenea calitate.

Aceste participațiuni le-am obținut, luptând foarte multă vreme. Dl. Râmniceanu știe că anul trecut, când am pus problema prima oară, dl. Clodius a surâs și a spus: „Cum? Deabia a venit capitalul german în România și dvs. vreți să-l scoateți?”

După multă luptă am izbutit ca să obțin aceste participațiuni în cadrul aranjamentelor cu Germania.

Pe de altă parte, o spun deschis, că dacă până acum, când nu a existat un sistem economic cu un grup care să poată să conducă unitar și omogen politica aceasta economică a Statului, nu înțeleg ca acum, când, după un an și jumătate de stăruință, există acest lucru, și există un ministru al Economiei Naționale care trebuie să facă politica economică a Marelui, noi să ajungem, în comerțul exterior, să spunem că facem o politică de economie dirijată și să terorizăm cu legi de speculă lumea, și pe micul comerciant, iar pe marii câștigători, într-o perioadă de război, să-i organizăm să continue și să creeze funcțiuni economice împotriva regimului Marelui.

Atâta naivitate nu am.

Prin urmare, aceste participațiuni, chiar când vor veni în țară, Guvernul va dispune de ele. Noi vom organiza distribuția participațiilor, vom stabili cine le va lua, vom fixa condițiunile și prețul.

Aceste participațiuni le luăm de la germani, pentru ca Statul să-și creeze posibilități financiare noi.

I. N. Fințescu: Relativ la faptul că îl avem pe dl. Râmniceanu, nu este un rău.

M. Antonescu: Am și dat telegramă, de altfel, foarte fermă, prin care l-am înștiințat pe dl. Râmniceanu că d-sa nu poate să trateze singur, că Guvernul tratează direct, prin d-nii Răsmiriță și Bossie, toate problemele, și că d-sa nu are dreptul să se ocupe de acestea.

Domnilor miniștri, folosesc acest prilej, pentru că dl. Răsmiriță trebuie să fie informat, ca să vă semnalez problemele pe care le-am pus eu în discuția cu dl. von Ribbentrop, probleme cu caracter economic și financiar și principiile stabilite de d-sa ca urmare a acestor discuțiuni, dând dlui Clodius și rugând pe dl. ministru Funk ca să stabilească un plan pentru executarea acestor lucruri convenite.

Domnilor, mai întâi, în cadrul problemelor militare au fost o serie de probleme cu caracter economic.

Cea dintâi problemă cu acest caracter economic a fost aceea a livrărilor de petrol și de armament.

Am semnalat pierderile financiare românești prin executarea convenției și prin raportul de clearing care există astăzi. Am arătat întreita pierdere pe care a înregistrat-o economia românească, prin faptul că s-au fixat pentru armament prețurile din mai 1939, care însă n-au fost respectate, în timp ce România a respectat prețurile pentru petrol și aceste prețuri pentru petrol au fost din partea noastră o grea sarcină.

Am semnalat a doua pierdere care provine din faptul că prețurile noastre de petrol sunt așa de inferioare față de prețul mondial al petrolului, într-o vreme când economia românească, mai ales datorită crizei agricole, suferă, fiindcă petrolul este singurul element al comerțului exterior, și dacă România ar putea să dispună de petrol în această perioadă de război, ea ar fi în măsură să-și echilibreze întreaga situație economică, ar putea să-și acopere nevoile pieței interne și ar putea înlesni politica devizelor, stabilindu-și cu totul altă situație economică.

În sfârșit, a treia categorie de pierderi rezultă din faptul că în timp ce pactul însuși era întemeiat pe principiul egalității de prestațiuni, egalitate de prestațiuni pentru cutare valoare de petrol, egală valoare de armament, în practică au fost epoci când, pe lângă că prețurile n-au fost respectate, și România a avut o pierdere din cauza ridicării prețurilor de armament, în timp ce noi am respectat prețurile la petrol, și am pierdut, deci, și pentru armament, și pentru petrol.

În afară de acestea, am pierdut prin nerespectarea egalității prestațiunilor. Volumul petrolului și valoarea petrolului exportat era adeseori cu mult mai mare decât valoarea armamentului primit. Am semnalat toate aceste lucruri și am arătat politica pe care o urmărește România și pierderile ei din cauza exporturilor de petrol care au trebuit să fie comprimate față de alte țări, cerând ca prețurile armamentului să fie în întregime revizuite.

N. Răsmiriță: Discuțiunile au avut loc în iunie și s-a hotărât, de comun acord, să se facă o revizuire.

M. Antonescu: Acest lucru l-am semnalat dlui Clodius cu ocazia venirii d-sale în țară. Am stabilit principiul acestei revizuirii și s-a hotărât să se facă o comisiune.

Dl. g-ral Dobre este informat asupra revizuirii acestor prețuri. De la Berlin, am fost, de asemenea, informat că dl. ministru Neubacher este învestit cu aceasta.

I-am vorbit de trei ori dlui ministru Neubacher și până astăzi nu s-a stabilit nimic.

Ceea ce vă rog, dle Răsmiriță, este să vă notați toate punctele. Eu vi le expun sumar și vă arăt ce am discutat cu dl. von Ribbentrop, cum și ce principii am stabilit. Dvs. vă înscrieți tot ceea ce credeți și îmi veți spune observațiunile dvs.

Prin urmare, a rămas stabilit că se va face această revizuire de prețuri.

Revizuirea de prețuri trebuie să se precizeze cu ocazia acestui Acord, să se precizeze unde se face, cine o face și în ce termen se face și care sunt consecințele în ceea ce privește diferențele rezultate.

Toate acestea să se protocoileze cu ocazia Acordului.

Am discutat apoi chestiunea livrărilor de armament și a materialului de război, cum și situația acestora. Am prezentat toate graficele și am arătat că toate acestea n-au fost executate decât parțial.

Dl. von Ribbentrop m-a rugat ca această problemă să o discut a doua zi cu Führerul, care a și dat dispozițiuni Mareșalului von Keittel ca să facă absolut tot ceea ce se poate în legătură cu livrările pentru România.

Am pus problema executării comenzilor anterior cerute sau nelivrate, sau neadmise la comandă și am cerut ca aceste liste să fie din nou revizuite ținând seama de unele posibilități și capturi ale armatei germane.

În sfârșit, am vorbit de lista nevoilor urgente ale Armatei, ca și de necesitatea absolută pentru noi de a câștiga, în aceste luni de iarnă, timp pentru a executa o instruire a unor efective dintre rezerviștii noștri și a unor recruți, pentru a completa ceea ce este indispensabil pentru securitatea noastră, ținând seama de faptul că nu avem decât câteva divizii, în timp ce vecinii noștri și-au conservat întregul efectiv.

În fața mea, Führer-ul a dat dispoziții Mareșalului von Keittel ca această listă să fie satisfăcută cât mai repede.

Am spus: Pun această problemă, pentru că pentru realizarea acestor înarmări, a acestei instrucții, câteva săptămâni pot să însemne enorm.

La acestea, Führer-ul mi-a răspuns: „Desigur, și imediat”. „Trebuie să se ia imediat măsuri”.

Vă rog pe dvs., și în special rog pe dl. g-ral Dobre, să notați ca aceste liste de nevoi urgente și imediate ale Armatei, pe baza unui plan al Marelui Stat Major, trebuie să fie imediat comunicate telegrafic dlui g-ral Gheorghe.

G-ral Gh. Dobre: Este comunicat.

M. Antonescu: Domnule g-ral Dobre, vă rog să dați telegramă dlui g-ral Gheorghe, informându-l că, cu prilejul vizitei mele la Führer, Führerul a dat Mareșalului Keittel dispoziții ca acestea să fie satisfăcute neîntârziat, și dl. g-ral Dobre să stăruie pe lângă Mareșalul Keittel, rugându-l să dea dispoziții în acest sens.

Am semnalat situația materiilor prime și semifabricatelor pentru industria de război. Am pus problema unor capturi și a unor materii prime și semifabricate nelivrate, deși prevăzute în contingentele anului precedent.

Mi s-a făgăduit și în această privință o revizuire, pentru a constata care sunt materiile prime și semifabricatele care ar putea totuși să fie livrate din contingentele anului precedent.

G-ral Gh. Dobre: Am aranjat și am făcut o situație pe care am să o dau dlui Răsmiriță, în care este prevăzut tot ceea ce fabricăm noi în țară.

M. Antonescu: Foarte bine. Te rog să-mi dai și mie o copie.

Am pus problema *comenzilor aviației și a obligațiunilor de la Guvern la Guvern de înlocuire a materialului ce se pierde de aviația română pe front* – aviația noastră fiind angajată acum în luptă.

Domnule von Ribbentrop a însărcinat pe ambasadorul Ritter să meargă la Marele Cartier, împreună cu dl g-ral Jienescu, unde s-a pus această problemă.

S-a pus problema *măsurilor de apărare antiaeriană, a zonei petrolifere, zonei Ploiești, podului de la Cernavodă, podului de la Tighina și a feribotului de la Giurgiu.*

Am cerut să ni se dea *aparatură și instalațiuni de ceață artificială; o escadrilă de vânătoare de noapte; patru aparate detectice electro-magnetice „Würzburg” și trei baterii antiaeriene de 120”.*

Am primit răspunsul dlui von Ribbentrop, comunicat direct de la Marele Cartier al Führerului: mai întâi că instalațiile de ceață artificială sunt posibile și s-au dat deja dispozițiuni pentru podurile de la Cernavodă și Tighina și eventual pentru feribotul de la Giurgiu, dacă Dunărea va face, cu toți curenții pe care îi are, posibil acest lucru.

Pentru Ploiești, chestiunea se va studia, datorită faptului că Ploieștii au o poziție geografică închisă, care ar putea să mențină pe loc această ceață și să facă imposibil lucrul. În orice caz, s-au luat măsuri.

Escadrila de vânătoare de noapte, despre care, cu o mare competență tehnică, mi-a vorbit Führerul însuși, în momentul când am discutat problemele militare, explicându-mi toată experiența pe care a făcut-o și arătându-mi că trebuie cel puțin 2000 kilometri raze de acțiune, ca să se poată mișca avioanele de vânătoare, escadrila de vânătoare de noapte s-a și instalat pe litoralul de Sud în Bulgaria, dată fiind distanța pe care trebuie s-o aibă față de București.

În ceea ce privește aparatele detectice electromagnetice „Würzburg”, Führerul mi-a explicat, cu o mare competență militară, că dacă nu sunt bine mânuite, sunt foarte periculoase, fiindcă pot să creeze stări de alarmă foarte neliniștitoare pentru populație, care nu fac decât să încurce și apărarea antiaeriană și vânătoarea. Prin urmare, este foarte greu ca numai cu câteva aparate să se poată face ceva, dacă nu există, în același timp, și un personal foarte bine instruit pentru mânuirea lor. Și chiar cu personal bine instruit, este foarte greu ca aceste aparate să dea rezultate. În orice caz, s-au luat toate măsurile.

Cu această ocaziune am pus altă problemă de ordin economic, pe care îmi fac datoria să v-o semnaliez acum; am pus problema deplasării de îndată a unor rafinării din zona Ploieștilor. Zona aceasta este un pachet concentrat de rafinării, care dacă ar fi supusă unui bombardament masiv de o jumătate de oră, ni s-ar distruge toate putințele noastre de producție petrolieră; am rămâne numai cu rafinăriile de la Brazi, de la Teleajăn și de la Câmpina, cu toate că și Câmpina ar putea fi ușor bombardată.

În asemenea condițiuni am pus problema unei risipiri a acestor rafinării și a unui acord prealabil cu caracter economic și financiar, ca și de producție între societățile proprietare ale rafinăriilor, care să consimtă la executarea acestui plan, primind reciproc sarcina situației, adică consimțind să-și reducă producția, firește, societățile care își transformă rafinăriile, iar celelalte sporind-o, ca să nu scadă producția, dar, în același timp, primele societăți, care își transferă rafinăriile, să aibă o perioadă, în care să nu piardă datorită acestei operații.

După ce Führerul, la început a crezut că este o simplă măsură de pază, fiindcă pierduse din vedere situația geografică a rafinăriilor, când i-am spus, cu oarecare sarcasm, că românii au experiența bombardamentelor și că eu nu cer să se ia această măsură în interesul unei protecții a Capitalei, ori în cadrul dispozițiunilor de apărare, ci

pentru că doresc să se știe într-o bună zi că am pus problema răspunderilor în cazul unui bombardament și dacă mâine, din această cauză nefericită, România n-ar mai putea să dea petrol, și mai ales petrol rafinat, să nu se spună că n-a fost prevenită Germania de această primejdie și nu i s-a cerut concursul ca să amortizeze măcar aceste riscuri.

Atunci Führerul mi-a răspuns: Am crezut că vreți să apărați Capitala. Uitasem că dv. ați fost bombardați anul trecut destul de mult, dar cu foarte multă aproximație. Bănuiesc însă că aviația anglo-americană va avea mai multă precizie decât cea rusească.

Alaltăieri am fost înștiințat că, din ordinul Führerului, societățile germane din România au și primit dispozițiuni ca, în cel mai scurt timp, să se pună de acord cu Guvernul Român pentru deplasarea unor rafinării. Domnii generali Jienescu și Gerstenberg, care se găsesc la Cartierul dlui general-maior von Richthoffen, se vor întoarce mâine și de îndată vom stabili planul militar, pe care îl vom discuta cu Statul Major. Dl Mareșal va fixa definitiv regiunea, din punctul de vedere al apărării militare, și apoi vom trece, fără întârziere, la măsuri, pentru care trebuie să-și spună cuvântul dl ministru Fințescu și dl Neubacher, fiindcă este vorba de societăți cu capital german.

A fost la mine dl Neubacher, am stabilit din cine va fi formată comisia care va întocmi acest plan și aş dori să lucrăm cât mai repede, ca să ajungem la amortizarea în parte a riscului distrugerii rafinăriilor noastre.

Am discutat apoi problema livrării unor materiale speciale. Aici deschid o paranteză de ordin strict intern. Unitățile de gardă au nevoie de o dotațiune specială și aş ruga pe dl g-ral Dobre să vadă ce se poate da imediat, fiindcă am o mare preocupare pentru înzestrarea acestor unități de gardă, lucru pentru care dl Mareșal mi-a lăsat complectă libertate. Vă rog deci să mă ajutați ca această dotare s-o fac să fie efectivă și fără întârziere.

Pentru unele din materiale, dacă n-avem suficiente în țară, am pus problema la Marele Cartier, cu o solicitare specială, fiindcă eu mă ocup îndeosebi de unele unități. Mi s-a dat toată atenția. Dacă sunt unele lipsuri, vă rog să mi le spuneți, pentru că am să rog pe dl von Ribbentrop să intervină la Marele Cartier, ca să fim satisfăcuți. Sunt lucruri nu prea importante, dar sunt esențiale pentru noi.

Pentru *comenzile Marinei*, am constatat că *nu s-au trimis materialele pentru terminarea dragoarelor* și mi s-a făgăduit tot sprijinul.

Am pus *problema nevoii de a înlocui pierderile importante ce am avut în interesul traficului și securității Mării Negre*.

Rog pe dl Răsmiriță să treacă pe la dl ministru Păiș și pe la Marele Stat Major ca să vadă toate angajamentele luate în această privință. Cred că ar trebui să punem această problemă a pierderilor în Marea Neagră, nu numai pentru vasele militare, asupra cărora am făcut deja aranjamente, dar și pentru tonajul comercial. Germania are tot interesul, mai ales în măsura în care tonajul rusesc dispare, să nu lase această mare goliță de mijloace de transport și de apărare. Pe de altă parte, eu declar formal că este cu totul nepotrivit – deși și Bulgaria își dă în această privință colaborarea ei – ca noi, care avem o mare parte din litoral și foarte multă răspundere politică, să pierdem tonajul în Marea Neagră, în folosul unor riverani, care îl conservă. Și atunci, vă rog să puneți această problemă a obligațiunilor înlocuirii tonajului pierdut în Marea Neagră.

Eu am atins, în treacăt, la Marele Cartier problema maritimă, dar mi s-a răspuns că această problemă nu este cercetată decât ad-hoc și rămâne să fie rezolvată

când va veni marele amiral Raeder. Dl von Ribbentrop – am sesizat de la început – n-avea posibilitatea să trateze problema singur, deși este totdeauna un amiral șef la Marele Cartier, iar eu n-am mai insistat. Pe de altă parte, nu-mi dăduse dl ministru Păș decât lista acestor vase și n-aveam la mine lista tonajului vaselor de comerț, ca să pot face o cerere fermă. Din această cauză, n-am pus problema cu toate amănuntele, ci numai în principiu. Dl von Ribbentrop mi-a răspuns că este de acord. Când am discutat problemele de organizare europeană, am discutat și problema Mării Negre și am constatat că această cerere a noastră nu face decât să coincidă cu bazele discuțiunii privitoare la organizarea și viitorul Mării Negre. Atât vă pot spune acum.

Sprrijinirea refacerii unităților dezorganizate, prin material și echipament, conform listelor intră tot în comenzile cu caracter militar. De data aceasta nu sunt comenzi pure și simple, ci am făcut unele liste complimentare pentru redotarea unor unități dezorganizate pe câmpul de luptă. Pentru refacerea acestor unități, sunt necesare unele materiale. Am dat lista lor.

O problemă esențială, în legătură cu aceasta, este *problema echipamentului*. Vă rog s-o examinați și să cereți dlui Clodius să facă toate eforturile. Se va pune problema, din nou, atunci când dl Mareșal Antonescu va merge la Führer ca să insiste; am pus-o și eu. Führerul mi-a spus că va face tot ce se va putea în această direcție. Dv. însă, dle Răsmiriță, vă veți lua toate datele; să rugați pe dl g-ral Dobre să vă dea toate datele referitoare la echipamentul pierdut, consumat și al unităților dezorganizate, ca să se înțeleagă nevoia de substituie a lor.

Am pus *problema conturilor de armament după 1 ianuarie 1940* și am cerut o sporire completă a lor, ținând seama că România dă o contribuție de oameni, o contribuție economică de exporturi și o contribuție de material de război atât de mare încât este nepotrivit ca noi să mai și ajungem să fim tributarii unui import de armament, care merge pe câmpul de bătaie și se pierde, în timp ce exportul nostru corespunzător de petrol ar însemna că nu servește decât pentru ca să ducem armamentul pe câmpul de bătaie și acolo imediat să-l distrugem și să-l pierdem.

Lucrul pe care l-am cerut acum l-am pus de anul trecut, încă din noiembrie. Atunci nu era atât de ușor. Și totuși, dv., dle Răsmiriță, ați stăruit foarte mult pe această direcție. Acum însă s-a pus problema direct. Deși voiam să cer formal pentru conturile de armament de la ianuarie 1940 un post aparte, când am pus problema acoperirii finanțării exportului și a nevoilor Misiunii Militare germane în România, dl von Ribbentrop a înțeles foarte bine această problemă și a separat chestiunea celor 34 miliarde date de Banca Națională pentru Armată și a celor 24 miliarde din contul de clearing ...

Al. Neagu: A ajuns acum la 26.500.000.000 lei.

M. Antonescu: ... încât n-am mai avut nevoie să insist asupra acestui punct.

Dl von Ribbentrop i-a spus dlui Clodius: Este o situație foarte grea, s-au dat 34 miliarde lei pentru nevoile Armatei, iar 25 miliarde este soldul creditor global al României la Berlin. Pentru 34 miliarde lei a fost nevoie de emisiune, ca să se acopere nevoile Armatei germane.

Eu am discutat problema din punctul de vedere al fenomenului monetar, nu al fenomenului balanță de schimburi, ca să arăt primejdia inflației și dezechilibrul aparatului monetar, datorit satisfacerii acestor nevoi germane.

De altă parte, mi-a semnalat că acest sold de 24 de miliarde, în acest moment, este ceva cu totul aproximativ, pentru că ne găsim cu foarte multe conturi de petrol care nu sunt plătite astăzi, ne găsim, în acest moment, cu o serie întreagă de creanțe și angajamente germane în România, care n-au căpătat o soluțiune, ne găsim cu noi cereri pentru nevoile de finanțare militare germane și, în sfârșit, avem de făcut finanțarea întregului export pentru anul în curs.

Prin urmare, este foarte relativă, chiar din punct de vedere economic, cifra aceasta de 24 sau 25 de miliarde sold, pentru că, în realitate, suma este cu mult mai mare, dacă ținem seamă că în timp de două luni ea va putea sări cu totul.

DI. von Ribbentrop a înțeles aceste lucruri și a spus să se facă un plan în care să se țină seama de toate aceste realități, un plan care să poată să aibă acoperire pentru cel puțin 6 luni, pentru că această problemă de finanțare, mai ales pentru Armată, să nu ajungă să se pună neconținut.

Am pus problema sporirii creditului conturilor obișnuite pentru nevoile de investiții.

Domnule Răsmiriță, vă rog să luptați pentru aceste defalcări a contului de investiții și a contului de credite generale, pentru că, în ultimul timp, sporirea de credite date de germani a fost făcută fără ca să se creeze mai multe posturi de credite, în așa fel încât mi s-a spus, de pildă: bine, dar dvs. aveți un credit de 900 milioane mărci și acest credit este de comenzi, de investiții, de achitări de creanțe și așa mai departe.

Când însă iau și cercetez posturile efective ale utilizării creditelor din Germania, constat că nu sunt decât cca 3 miliarde și jumătate, comenzi efective la Calea Ferată.

Eu nu mă uit pe hârtie; eu mă uit la ceea ce s-a comandat și s-a primit, cum și la ceea ce este în perspectivă să fie primit.

Dacă îmi făgăduiești o conductă și începi livrarea, care urmează să se prelungească în viitorii 5 ani, această operațiune nu poate să se balanseze cu posturile privitoare ale conturilor noi de clearing, după cum nu se poate numi credit acordat de Germania, creditul de investiții, atâta vreme cât el este un credit de acoperire virtuală.

Eu sunt foarte simplu în măsurarea formelor tehnice. Dacă, prin urmare, s-a creat un fond de credite ca să se creeze iluzia unei acoperiri și a unei garanții reale, atunci eu prefer să ajung la sporirea diferitelor posturi de credite generale ...

N. Răsmiriță: Sunt separate.

M. Antonescu: Prin urmare, trebuie cont de investiții și cont de creanțe efectiv achitate pentru noi, să fie separate, și aceste conturi trebuie să fie ținute în evidență, nu după probabilități și situații virtuale ale investițiilor, ci după investiții efective și după livrări reale.

I. N. Fițescu: Este un fel de deschidere de credite. Atunci trebuie examinat, care este postul efectiv și ce s-a utilizat.

În această privință, vă rog să notați că ajungem la mai multă precizie, și acest fond de credite să-l folosim și pentru acțiuni pozitive, nu numai pentru garanții virtuale.

Vreau să fac cât mai efectiv, chiar dacă nu înțeleg să fie de la început determinat, pentru ca să știm pe ce contăm noi, și să avem și conturi exacte.

Eu am cerut Regiei Autonome a Căilor Ferate să-mi spună care sunt comenzile efective în Germania și mi s-a dat contul cerut. Când am cerut, însă, după aceea, să mi

se spună care sunt livrările efectiv făcute, care sunt livrările în curs de transport, care sunt livrările care se discută, și care sunt livrările care urmează să fie admise, am constatat că proporția era colosală, pentru acele pe care le așteptăm, și destul de redusă pentru acele care au fost deja livrate.

Al. Neagu: Aceasta se datorește și faptului că am utilizat mărcile de la Banca Națională.

M. Antonescu: Și datorită faptului acestuia.

N. Răsmiriță: Calea Ferată a luat comenzile prin credite.

M. Antonescu: Dvs. vă amintiți că eu, în noiembrie anul trecut, am pus o problemă pentru Calea Ferată, față de d-nii von Ribbentrop și Mareșalul Göring. Le-am atras atențiunea că noi facem mari transporturi pentru aprovizionările germane, în general, și pentru petrolul și tot combustibilul lichid german. Le-am atras atențiunea că sunt destul de lucid ca să-mi dau seama că una din cele mai mari consecințe economice ale războiului va fi criza transporturilor, că pierderea tonajului într-o măsură atât de mare în circulația mondială, reducerea și uzura materialului rulant la Căile Ferate în această perioadă de transporturi militare intense vor deschide, după război, o gravă criză a transporturilor, o adevărată hipotensiune a transporturilor, care va ajunge să țină pe loc procesul de reconstrucție economică.

Că, întrucât consumăm pentru Germania întreaga cantitate de petrol și punem la dispoziție toate mijloacele noastre de transporturi, eu pun deschis problema refacerii materialului rulant de Cale Ferată, pentru că, altfel, aș fi constrâns să reduc capacitatea de transport a noastră, într-un scop de conservatiune. Le-am arătat, cu cifre, că în timp ce se făcuse o politică de uzură lentă și de amortizare pe o perioadă lungă în sistemul nostru la Calea Ferată, politica g-ralului Orezeanu și politica regimului Mareșalului a fost pentru transporturile intensive și de folosință la maximum a volumului de transporturi. Aceasta înseamnă o uzură a materialului rulant într-un termen de cel puțin 40% mai redus decât prin primul sistem al transporturilor.

Acest lucru, dle Răsmiriță, vă rog să vi-l notați.

Eu l-am semnalat Mareșalului Göring și Mareșalul a înțeles să sprijine căile noastre ferate prin credite.

În urma acestor explicațiuni, i-am semnalat că totuși a trebuit să facem unele deconturi din disponibilul de mărci la Banca Națională, ca să accelerăm unele livrări, lucru pe care l-am găsit cu totul nepotrivit.

De aceea m-am dus cu lista. În acel moment, erau 22.000 de trenuri germane pe care noi le transportam.

Și atunci am spus: Dacă mergem așa, noi vom ajunge să distrugem tot materialul nostru rulant. Materia primă semifabricată pentru industria de vagoane și locomotive din țara noastră nu avem, iar dvs., de altă parte, nu ne înlesniți prin comenzi directe în Germania și nu ne dați posibilitatea să ne aprovizionăm cu aceste materii prime și semifabricate. În aceste condițiuni, ne siliți să micșorăm intensivitatea transporturilor, și aceasta dintr-un motiv de conservatiune, ca să nu ne trezim deodată cu stoparea mijloacelor noastre feroviare.

L-am rugat să vadă și să facă așa fel, ca livrările pentru Căile Ferate Române să fie văzute prin această perspectivă.

Am pus problema Acordului dintre Comandamente, pentru a respecta dreptul de dispoziție, și transport asupra vaselor. Cu toate că dl. amiral Păiș ne neliniștise, eu am profitat de venirea unui comandor german care a pus problema contractelor pentru Șantierul Naval, spre a-i spune că-l rog să comunice amiralului comandant al Mării Negre că suntem foarte supărați de faptul că, după ce Führerul și-a însușit dispozițiunile date de dl. von Ribbentrop, totuși până în prezent nu s-a reglementat regimul de transporturi.

După aceea a venit un trimis al Amiralului căruia i-am spus că ridic toate vasele, și de comerț, și de război.

Mai târziu a venit un comandor care mi-a comunicat că a fost o neînțelegere, că sunt trei servicii care se ocupau de aceste lucruri și că s-au dat ordine ca să se aranjeze transporturile în Marea Neagră.

Rog pe dl. ministru Fițescu să cerceteze ce rezultate au dat aceste dispoziții.

Am pus problema finanțării nevoilor militare și, în genere, și a Misiunii Germane în România. Am arătat că s-a făcut un plan pentru finanțarea acestei Misiuni până în septembrie și că este discuție asupra contractului Oerlikon, în sumă de 43 milioane franci elvețieni, care intră în plan până la 1 octombrie. Dl. ministru Clodius mi-a spus că nu este în totul de acord în această privință și i-am răspuns că nu țin să fiu de acord cu d-sa, dar când Guvernul meu îmi dă pe listă această cifră de 43 milioane franci elvețieni, îmi este cu totul indiferentă controversa d-sale asupra acestui punct.

Aceasta a făcut pe dl. von Ribbentrop să suradă și să spună dlui ministru Clodius că-l roagă să revadă această chestiune și să se respecte angajamentele luate.

N. Răsmiriță: Nu a existat un angajament.

M. Antonescu: A existat un plan.

Când dl. ministru Clodius a venit la București și s-a pus atunci problema celor 500 milioane lei care trebuiesc dați lunar pentru acoperirea soldelor și nevoilor militare germane, dl. Mareșal Antonescu a pus atunci rezoluția că nu dă mai mult decât 100 milioane pe lună.

Dl. Clodius a răspuns: „Bine, dar dacă noi am face un sistem de garanții și acoperire, dvs. sunteți împotrivă?”

Dl. Mareșal Antonescu a răspuns: „În principiu, eu nu sunt împotrivă, dar trebuie să discutați cu dl. Mihai Antonescu”.

Dl. Clodius a plecat la Berlin, a trimis acest lucru și, după o săptămână, a sosit la București generalul de intențență de la Marele Cartier German, care a spus că acest lucru a fost definitiv stabilit în ceea ce privește cele 500 milioane și a venit să facă o scrisoare.

Am discutat chestiunea în Consiliul de Miniștri și dl. Mareșal Antonescu a repetat hotărârea, că nu s-a gândit niciodată să dea mai mult de 100 milioane lei și că nu dă 500 milioane decât numai cu acoperire.

D-sa a continuat și a spus: „Dl. Mihai Antonescu va stabili care sunt acele acoperiri și dl. ministru de Finanțe va comunica ce se poate da”.

S-a răspuns dlui Clodius, și d-sa a revenit la București spunând că a fost o eroare a generalului intențent și că d-sa nu a spus niciodată că s-a convenit asupra a 500 milioane lei fără acoperire. A făcut un plan pentru acoperire până la 1 octombrie, în care plan intră și cesiunea contractelor Oerlikon, și punerea la dispoziția Guvernului Român a celor 45 milioane franci elvețieni, conturile pentru refugiații din Bucovina, și în modul acesta am acoperit 500 milioane până la 1 octombrie.

Totuși, contractul Oerlikon, deși din punct de vedere tehnic a fost transmis ...

N. Răsmiriță: Au fost două contracte.

M. Antonescu: Da, au fost două contracte.

Nouă nu ni s-au pus la dispoziție devizele, franci elvețieni care corespundeau acestor contracte.

Am discutat apoi chestiunea finanțării și aprovizionării trupelor române și am pus problema net, că acest lucru nu poate să mai fie discutat, iar dl. ministru von Ribbentrop mi-a răspuns că această chestiune n-a plecat de la d-sa, ci că a fost pusă de Marele Cartier.

Dvs. știți că dl. g-ral Becker, ca și dl. Clodius au pus problema ca noi să ne finanțăm și să ne aprovizionăm trupele din Rusia.

Această problemă s-a pus după o imprudență făcută de dl. g-ral Stoenescu, care, neștiind de aranjamentul dlui Mareșal și al meu la Marele Cartier, s-a apucat să treacă pe o notă, atunci când se punea problema plăților celor 500 milioane lei pe lună pentru trupele germane din România, neștiind nimic, d-sa a spus: „S-ar putea întâmpla ca și germanii să ne pună problema finanțării trupelor noastre în Răsărit.”

Această notă, cu siguranță, a ajuns la cunoștința dlui Clodius și, după 48 de ore, dl. Clodius mi-a pus această problemă.

N. Răsmiriță: Dl. Clodius jură că n-a pus această problemă.

M. Antonescu: Eu nu mi-am pierdut memoria.

N. Răsmiriță: Eu am văzut telegrama de la Mareșalul Keittel.

M. Antonescu: Dl. von Ribbentrop este un om foarte serios și mi-a făcut afirmații foarte serioase. D-sa nu s-a amestecat niciodată în această problemă.

Atunci când eu am fost avizat de acest lucru, l-am chemat pe dl. von Killinger și i-am spus: „Vă rog să anunțați pe dl. von Ribbentrop că, dacă se pune această problemă a finanțării trupelor române de pe frontul de Răsărit, eu, ministrul Afacerilor Străine, voi cere Marelui Stat Major să retragă trupele din Răsărit, pentru că nu am la dispoziție banii cu care să finanțez și să aprovizionez trupele românești, și că eu, ministrul Afacerilor Străine, cred că maximum de ce a putut face România, chiar mai mult decât atât, este să dea trupe instruite și aprovizionate în timpul instrucției pe teritoriul Statului Român, iar nu să mai continue să le aprovizioneze și să le mai finanțeze pe teritoriul rusesc. De altă parte, că angajamentele noastre sunt că trupele române nu exercită dreptul de rechiziții teritoriale decât pentru trupele germane și că împotriva dreptului pe care îl are o trupă de a ridica totul, trupele române au fost deposedate de acest drept, care a avut drept contraprestațiune aprovizionarea trupelor române de către germani. Că, în aceste condițiuni, a pune o problemă de finanțare și de aprovizionare, înseamnă să se ceară României o nouă contribuție și o nouă obligațiune excesiv de grea față de posibilitățile noastre și că, în asemenea condițiuni, eu cer, formal, sau reducerea, sau retragerea trupelor din Răsărit, întrucât nu pot să-mi iau acum răspunderea aprovizionării lor.

Când a venit g-ralul Becker, l-am rugat să comunice Führerului, din partea Mareșalului Antonescu și a mea, că dacă ni se pune această problemă, suntem siliți să cerem reducerea sau ridicarea trupelor noastre de pe frontul de Răsărit.

Când am pus, din nou, această problemă dlui von Ribbentrop, d-sa mi-a răspuns: „Singurul lucru pe care vi-l cer eu, este ca tot ceea ce puteți da ca export,

ținând seama de faptul că noi luăm asupra noastră aprovizionarea și finanțarea trupelor românești de pe frontul de Răsărit, să ne înlesniți.”

Dl. von Ribbentrop mi-a adăugat că pentru cei din Germania ar părea paradoxal ca trupele românești din Răsărit să fie aprovizionate, la mii de kilometri distanță, cu grâu din Germania, și că de aceea ar trebui ca poporul român să aprovizioneze trupele românești.

I-am răspuns dlui von Ribbentrop că ar fi și o mai mare neînțelegere și un paradox psihologic pentru poporul român ca, atunci când luptă timp de doi ani cu criza și când este în foamete, trupele române să nu fie aprovizionate cu grâul holdelor rusești cucerite în luptă, și ca poporul român să se înfometeze, iar Guvernul meu să ducă țara la anarhie, trimițând la mii de kilometri, acestor trupe, grânele pe care le au la câțiva kilometri.

Dl. von Ribbentrop mi-a răspuns: „Dar s-au găsit atât de multe cereale și atât de multe rezerve.”

I-am răspuns: „Eu nu vi le cer să mi le dați și nu vă cer să-mi dați tot ce s-a găsit, dar eu sunt un om informat și știu ce s-a găsit”.

Dl. von Ribbentrop a surâs și a spus: „Sunteți totdeauna prea bine informat. Nu este o problemă pusă de mine.”

Prin urmare, nici o discuțiune nu se mai poate face pe această problemă. Dreptul de captură și rechiziție al unităților românești a fost o problemă militară pe care am pus-o acolo. Scoaterea din contingent a unor livrări de capturi a fost examinată în același cadru.

După aceea, în cadrul chestiunilor politice am pus, dle Răsmiriță și vă rog să stați pe această poziție, am pus problema situației internaționale a României, garanțiile de viitor, și în cadrul acesta am discutat raporturile noastre cu Italia. Deși este pentru mine penibil să vă declar și să vă arăt toată amărăciunea, nu numai de român, dar a unui latin, care își dă seama că problema raselor este deschisă în lume și că trebuie să fii orb ca să nu-ți dai seama că problema naționalităților a murit și că se pune problema raselor, este penibil, zic, pentru mine, ca astăzi să ajung să câștig, pentru țara mea, înțelegerea Italiei numai prin exporturi de grâu, de petrol, și de alte livrări ale noastre.

Aceste lucruri, sau vor trebui să se schimbe pe o bază morală, sau se vor plăti scump în istoria celor două popoare.

Este un lucru pe care nu m-am sfiit să-l spun deschis ori de câte ori am avut ocaziunea.

Eu nu sunt un visător, eu nu fac poezie pe contul istoriei Neamului Românesc. Eu trebuie să fiu realist, și dacă nu putem avea altfel înțelegerea și onoarea de rasă în poporul italian, trebuie să știm să-i câștigăm cel puțin indiferența și să avem bază de certitudine în această privință, făcând și sacrificii economice.

Dle Răsmiriță, aceasta este o problemă esențială și d-ta trebuie să înțelegi că aici este vorba de o răspundere politică din cele mai grave.

Eu trebuie să spun deschis că nu am acorduri speciale cu Italia, nici măcar negocieri pentru stabilirea unor principii comune, așa cum am făcut cu Germania în mai mult ocaziuni.

N-avem cu Italia nici un fel de aranjament de principiu. În schimb, Italia are cu Ungaria asemenea aranjamente; nu știu în ce măsură Italia le are și <cu> Bulgaria.

Ungaria și Bulgaria și-au conservat forțele militare. Aici, dle Răsmiriță, este o problemă mult mai gravă. Când, în mai, convocând aici primul Consiliu Militar, fiindcă eu nu m-am ocupat de problemele militare, de care s-a ocupat dl Mareșal Antonescu, așa cum era potrivit, convocând primul Consiliu Militar, când dl Mareșal era bolnav și nu puteam avea informațiile, pe care totdeauna mi le-a dat în problemele tehnice militare, am convocat aici pe dl g-ral Șteflea și pe miniștrii militari din Guvern, pentru a cerceta problema și a ști, prin dl Clodius, ce comenzi trebuie să facem. Și când dl g-ral Șteflea mi-a spus că a consimțit la al doilea eșalon de 477.000 oameni, în afară de ceea ce se dăduse, și aceasta se fixase fără ca eu, ministru de Externe, să știu și să fac o acțiune diplomatică bazată pe această contribuție, eu mi-am făcut datoria să convoc un al doilea Consiliu, la care să cer precizii asupra trupelor și armamentului care rămâne în țară.

Am făcut atunci o notă scrisă Legației Germane, prin care i-am semnalat situația și răspunderile pe care le aveam, ca ministru al Afacerilor Străine, față de aceste angajamente și consecințele lor asupra apărării teritoriului României, ținând seama de diviziile și de armamentul care mai rămâne în țară și, în același timp, mi-am făcut datoria față de miniștrii militari – mi se pare că și dl g-ral Dobre era de față – ca să pun problema poziției diplomatice în care mă găsesc, să atrag atenția că n-am cu Italia absolut nici un fel de angajamente și de aranjamente, că Ungaria și Bulgaria se găsesc unde se găsesc.

Datorit acestui lucru, am făcut Bulgariei o serie întreagă de concesiuni, pentru ca spatele, cel puțin, să fie acoperit. Am precipitat lucrurile, pentru ca, în timp de două luni, să modific situația diplomatică pe care o aveam, din motive strategice și militare. Mi-am făcut însă, datoria ca, încheind aceste angajamente, să spun deschis dlui g-ral Șteflea că eu, ca ministru de Externe, am datoria, chiar dacă mâine voi fi pus la zid împreună cu dumnealor, dacă nu știu ce se va întâmpla, am datoria să atrag atenția că n-am acțiunea diplomatică, pe care să se fi rezemat pe această contribuție militară. Și dacă, prin imposibil, Ungaria ar face nebunia și ar intra pe teritoriul românesc, Bulgaria s-ar solidariza și Italia ar sprijini o asemenea acțiune, sau ar lua poziție de constatare a faptului împlinit, eu m-aș găsi în această dramatică situație de a fi făcut responsabil pentru acte pe care nu le-am săvârșit, iar Germania ar fi în situația să declare război Italiei, Ungariei și Bulgariei, pentru apărarea teritoriului românesc, ceea ce mi se pare o imposibilitate logică, nu numai una practică.

Consecință a acestei situații, am schimbat imediat poziția față de Bulgaria și am trecut la altă acțiune în raporturile cu Ungaria. Mă zbătusem, de altfel, cu un an înainte, să fac ca Italia să înțeleagă, nu numai din interes și nu numai pentru că suntem latini, dar pentru că este imposibil să nu se vadă acest fenomen de rasă, pe care dacă nu-l înțelegem, se anarhizează Europa, dar n-am izbutit să fac pași prea mulți în această direcție.

Am pus însă această problemă deschis – așa cum v-o pun dv. – dlui von Ribbentrop; nici un cuvânt din ce vă afirmă dv. nu l-am ascuns dlui von Ribbentrop; i-am vorbit de această răspundere, de situația în care am fost pus, ca ministru de Externe, de datoria mea de a atrage atenția, de raporturile cu Italia. Este adevărat că am primit asigurări de liniștire.

Am pus problema și Führerului, și Führerul mi-a răspuns: „Alături de cele cinci divizii ale dv., mai sunt încă 46 divizii germane. Acest lucru vă rog să-l înțelegeți o dată pentru totdeauna și să nu vă faceți nici un fel de neliniște”.

Dar, situația raporturilor diplomatice cu Italia este aceeași. Evoluția diplomatică n-o putem stăpâni noi: sunt laturi care, chiar dacă lucrurile vor merge absolut perfect și favorabil nouă, mă îndeamnă, ca ministru de Externe, să-mi fac datoria să fiu prevăzător și să iau măsuri.

I-am spus dlui von Ribbentrop: Chiar dacă am câștiga războiul sută la sută și am beneficia pe de o întregul de rezultatele lui, alături de dv., eu nu pot să admit ca mâine să fiu un cerșetor, lipsit de forțe militare, în timp ce dv. veți fi presat de cererile bulgare și ungare, rezemate pe forțe militare, pe care noi nu le vom mai avea, după cum nu pot să admit, chiar în această ipoteză, ca acțiunea românească să poată fi socotită ca un act de politică sau de loterie internațională. Eu vreau ca totul să fie hotărât, stabilit și precizat, pentru că această acțiune militară să fie rezemată pe o acțiune diplomatică serioasă.

Vă spun toate acestea, pentru că vă rog să insistați. Dl von Ribentrop a înțeles-o: I-am pus problema necesității absolute de a ne rezema pe Italia și a înțeles-o, nu numai din punctul de vedere diplomatic, al viitorului, din punctul de vedere politic al organizării de mâine a Europei, dar și pentru acest prezent, care trebuie să ne ferească de orîșice complicații militare, prin conexitatea de interese italo-ungaro-bulgare, față de poziția României, care și-a trimis grosul forțelor în Răsărit.

În noiembrie i-am pus această problemă dlui von Ribbentrop, iar dlui Ciano i-am spus deschis: România se găsește într-o situație foarte grea, fiindcă pare că preferă Germania, Italiei; ea însă este pentru Axă. Stabiliți un acord în trei, ca să știm care sunt cotele de produse pe care putem să le dăm Italiei, în raport cu contingentele acordate Germaniei și care sunt articolele necesare Italiei, în raport cu cele necesare Germaniei. Faceți o normalizare a acestor schimburi comerciale.

Este adevărat că atunci dl Ciano mi-a răspuns: „Bine, aceasta este o chestiune pe care o vom aranja noi cu Germania”.

I-am amintit apoi, printr-o a treia persoană, că am putea să folosim prezența mea la Berlin ca să punem această problemă în trei, dar dl Ciano iarăși mi-a răspuns: „Aceasta este o problemă italo-germană”.

N. Răsmiriță: Aceasta este de speculat.

M. Antonescu: Vă rog să examinați această chestiune și în negocierile pe care le veți avea cu dl Geani, care este un om de mare experiență, să-i spuneți acest lucru: Această problemă a fost pusă de domnul Mareșal, când a fost la Roma, am pus-o și eu dlui von Ribbetrop, încă de la prima dată, când a venit la Predeal, i-am pus-o și dlui Ciano la Berlin, voind să ajungem la un acord în trei, dar dl Ciano mi-a răspuns: „Ça c'est une affaire entre nous et les Allemande”.

N. Răsmiriță: Pe temeiul cărui răspuns, dl Clodius mi-a cerut: Dați-mi, cel puțin pentru contingentele agricole, disponibilul global, ca să-l împărțim între noi și italieni. Ori eu propun ...

M. Antonescu: Față de experiența pe care o avem, nu trebuie să propuneți nimic. Dlui von Ribbentrop nu i-am spus, ci i-am propus dlui Ciano, ca să nu se pară că protejez Italia împotriva contelui Ciano, însă i-am spus dlui von Ribbentrop: „Eu am nevoie, față de situația de astăzi, de Italia. Este necesar să avem raporturi normale cu Italia, chiar indiferența Italiei nu ne poate fi indiferentă. În orîșice caz, o preferință a ei pentru alte țări îmi este profund gravă și trebuie s-o înlătur, cu orîșice preț”. Dl von Ribbentrop a înțeles acest lucru.

I-am spus că nu pot să fac numai o politică pur diplomatică, cu considerațiuni de sentimentalitate de rasă, ci trebuie să ajung la acorduri economice precise, și dl von Ribbentrop a fost de acord să rezervăm Italiei tot ce putem din contingente și să-i dăm ce-i este necesar.

Acest lucru a fost stabilit de dl von Ribbentrop. Probabil că domnia-sa n-a dat dlui Clodius toate referințele asupra tuturor punctelor, pentru că n-a fost invitat decât la sfârșitul conversațiilor, pentru partea tehnică de finanțare.

Spuneți-i că îl rog foarte mult să vorbească cu dl von Ribbentrop, pentru soluționarea imediată a acestei probleme.

N. Răsmiriță: Când am început convorbirile cu dl Clodius asupra lucrului acestuia, l-am rugat să ia stenograma discuțiunilor dv., ca să facem exegeza conversațiilor.

M. Antonescu: De ce să ne ocupăm de exegeze de acestea. Eu stau pe baza aceasta. Când dl von Ribbentrop spune un lucru, îl execută și are și autoritatea să-l poată impune.

În ceea ce privește *raporturile cu alte țări*, am pus problema raporturilor cu alte țări și cu unele țări neutre. N-am insistat prea mult, pentru că discutasem patru ceasuri raporturi politice și cunoscusem, în general, părerile dlui von Ribbentrop în ceea ce ne privește și în ce privește punctul de vedere general european. Vă rog însă s-o notați dv. și să comunicați că, recent, Suedia s-a plâns că nu i s-a admis tranzitul. Am primit, acum două zile, vizita însărcinatlui Guvernului Suedez, care a venit să-mi spună că nu li se dă tranzit decât pentru 200 tone de ulei pe lună și pentru un total de 1000 tone de produse petroliere, deși știți că, intervenind la Berlin și stăruind și pe lângă dl Clodius, atunci când a fost la București, s-a telegrafiat la Berlin ca să se intervină pentru obținerea tranzitului, fixându-se o cotă de 1500 tone produse petroliere până la octombrie.

În orice caz, trebuie stabilit acum acest lucru, Suedia și Norvegia fiind țări de unde noi putem aduce ferrosiliciu și cositor.

Cum, pe de altă parte, noi avem nevoie de devize pentru toată activitatea externă a României, și pentru diplomați și pentru negociatori chiar, în așa fel că trebuie să avem totuși unele rezerve de devize, este esențial pentru noi să ne păstrăm un minimum de raporturi cu aceste țări. Ați asistat la convorbirea mea cu dl Clodius în luna mai, când i-am atras atenția că consider lucru util și pentru Germania, ca să nu dea exemplul că, în raporturile cu o țară aliată, care a făcut atâtea sacrificii, Germania ajunge să-i asfixieze economia, pentru că acesta ar fi un exemplu și pentru țările neutre, nu numai pentru cele aliate. Și chiar ca valoare de exemplu, nu văd de ce Germania ar practica o politică prohibitivă, în regimul de tranzit al nostru cu alte țări.

I-am arătat obligația noastră să nu livrăm altor țări articolele necesare războiului, dar i-am demonstrat totuși necesitatea legăturilor noastre comerciale cu unele țări neutre.

Vă rog să puneți problema din nou, dle Răsmiriță. Și pentru acțiunea noastră diplomatică, eu nu fac un joc pe două tablouri. Dv. știți, de un an și jumătate, care au fost legăturile noastre cu neutri. Noi trebuie să ne luăm informațiuni, în special din Portugalia, Suedia și Elveția. Aceasta trebuie să fie și preocuparea dv., cu ocazia tratatelor pe care le veți duce pentru ocrotirea tranzitului cu aceste țări.

S. Ghiolu: Este de văzut și răspunsul Suediei.

M. Antonescu: Am anunțat că vom face intervenții la Berlin. În principiu, am pus problema cu ocazia vizitei la Marele Cartier.

Făț de experiențele făcute în mai-iunie, când am obținut totuși pentru Suedia unele ameliorări, prin stăruința dlui Clodius, pentru că atunci era o situație foarte gravă, erau vase pe Dunăre stricate, sau cisterne care se opriseră pe drum, față de experiența din ultimele luni, nu cred că nu se va găsi înțelegere.

Acestea sunt raporturile cu țările neutre.

Am discutat problema Transnistriei. Când am pus problema Transnistriei și am scris pe ordinea de zi, și dreptul de ocupație exercitat de România, și exercițiul dreptului de captură conform regulilor războiului, când am pus această problemă, dl. von Ribbentrop mi-a surâs și mi-a spus: „Aceasta este o problemă care nu se mai discută. Voi lua măsuri, fiindcă au fost unele neînțelegeri. Fiindcă știu că Regatul a avut o recoltă proastă, dați-ne din Transnistria ce puteți să ne dați.

În ceea ce privește administrarea și exercitarea dreptului de ocupație, problema nici nu se mai poate pune. Aceasta este, în fapt, o chestiune definitiv stabilită”.

Prin urmare, stăm astăzi pe această poziție.

Domnule Răsmiriță, voi reveni la problema Transnistriei, cu consecințe noi din punct de vedere practic.

Am pus problema necesității unei reglementări economice pentru schimbul de mărfuri cu Transnistria. Am atras atențiunea că trebuie să ni se dea, sau supracontingente pentru Transnistria, sau trebuie să ajungem la un sistem de defalcare al schimburilor între Transnistria și Germania din punctul de vedere al executării practice, și am arătat dlui von Ribbentrop la ce ar ajunge România dacă ar cheltui miliarde ca să facă investiții în Transnistria, ca apoi, prin exporturile din Transnistria în Germania, fără echivalent, să nu facă decât să cheltuiască rezervele sale economice pentru a spori contul de clearing și soldul de mărci de la Berlin, ceea ce din punct de vedere practic ar fi o imposibilitate.

Dl. von Ribbentrop a adăugat: „Nu siliți Guvernul Român să facă o politică de conservățiune, pură și simplă, și de administrație a Transnistriei. Lăsați Guvernul Român să continue politica de investiții sănătoase în Transnistria, dar pentru aceasta, se înțelege, că Guvernul Român trebuie să aibă și el un echivalent, o contraprestațiune”.

Dl. von Ribbentrop n-a avut nevoie să mai adauge ceva, pentru că, în această privință, dl. Clodius a fost de acord, adăugând ca să se dea dlui Răsmiriță indicații în această privință. Nu știu dacă dl. Clodius a dorit sau nu ca dl. von Ribbentrop să ajungă să facă unele angajamente precise în această privință. Dl. Clodius face și dânsul tot ce poate ca tehnician, și eu îl înțeleg.

Voi reveni în ceea ce privește stabilirea bazelor tehnice pe care le vom pune pentru situația Transnistriei.

Am discutat apoi împotmolirile de la Sulina. Am arătat că Statul Român are sarcini mari de îndeplinit, că anul trecut am dat 500 milioane și acum este prevăzută o altă sumă în valoare tot de 500 de milioane, că noi am luat rolul comisiunii de la Sulina și servituțile ei, însă traficul pe Dunăre este mai mult german și de interes german, chiar dacă este făcut de vase românești, și este necesar ca nu numai România să suporte toate aceste greutăți, cu atât mai mult cu cât este o problemă de navigație pentru întregul curs al Dunării.

Am pus problema reglementării taxelor, ca să putem percepe taxe noi, pentru ca să dăm posibilitate Statului Român, să-l ușurăm de atâtea greutăți, și să nu rămână el singur cu sarcina înlăturării împotmolirilor de la Gurile Dunării.

Dl. Clodius mi-a răspuns că s-a făcut ceva și se va mai face și să spunem ce vrem.

Am întrebat pe dl. amiral Păiș care sunt măsurile care trebuiesc luate și ce lucrări ar fi necesar să fie efectuate în interesul Germaniei, dar ca Statul Român să nu poarte singur toate greutățile.

Am pus problema regimului Porților de Fier, pentru că acolo urma să se discute problema organizării.

Vă atrag atențiunea că această chestiune investește și un caracter economic. La Porțile de Fier nu este numai o problemă de navigație. Acolo mâine se va instaura un regim industrial, care va avea unul din cele mai mari roluri din punctul de vedere al distribuției de energie a căderii de apă de la Porțile de Fier.

Sunt unele lucrări care sunt deja făcute. S-a intenționat electrificarea Bazinului Dunărean. Sunt unii care fac proiecte pentru întregul Balcan. Neamul Românesc este și el dornic de lumină. Electricitatea este un lucru care ne interesează și pe noi, mai ales pentru activitățile rurale și, mai ales, pentru timpul iernii.

La un moment dat s-a intenționat constituirea unui comitet la Porțile de Fier, în care ungurii făceau stăruințe să intre și ei. Se încerca o anticipare asupra regimului industrial și economic al căderilor de apă de la Porțile de Fier, și mai ales o anticipare asupra beneficiilor ce vor rezulta din această exploatare.

Am discutat această problemă a Porților de Fier cu dl. von Ribbentrop și i-am adăugat că aș considera participarea ungurilor la Porțile de Fier drept un lucru provocator.

Foarte confidențial vă informez că dl. von Ribbentrop a dat telegramă, ca să se mențină statu-quo.

Dl. Pella mi-a dat și d-sa o telegramă, acum două zile, în care a spus că, după multe discuțiuni, a izbutit ca să nu participe Ungaria la aceste lucrări, ceea ce m-a făcut să-i răspund că știam acest lucru încă din ziua de 22 septembrie.

În orice caz, chestia Porților de Fier, vă rog, dle Răsmiriță, să o priviți din alt punct de vedere. Au început să se facă lucrări. Sunt ingineri germani care studiază. Două sunt aspectele acestei probleme: este problema Timocului și a românilor din Timoc legată pe problema industrială, și este problema insulei Ada-Kaleh, care este o problemă neînsemnată. Insula Ada-Kaleh ar însemna să dispară prin acest plan, ceea ce îmi arată că lucrările industriale sunt deja foarte înaintate.

Vă rog, dle Răsmiriță, să vă interesați care este situația acestor lucrări și să atrageți atențiunea că Guvernul Român găsește potrivit să fie consultat în această chestiune, fiindcă sunt ape românești.

Este problema aceasta și sunt soluțiuni politice care se pot da și care pot să creeze unele greutăți regimului economic și industrial, după cum, dle Răsmiriță, eu pot să-mi creez, prin anumite înțelegeri economice și industriale, mijloace diplomatice pentru unele soluții politice în această afacere.

Și atunci vă rog să semnați acest lucru și să vă informați care este situația reală.

Am discutat apoi cu dl. von Ribbentrop, în cadrul schimburilor economice, situația schimburilor germano-române. I-am arătat situația livrărilor noastre față de livrările germane. Dl. von Ribbentrop a înțeles, iar Führerul mi-a mulțumit pentru eforturile făcute de mine.

I-am pus problema exporturilor germane în România. Voi reveni asupra acestei probleme.

Am pus problema livrărilor de petrol, a prețului petrolului, a greutăților financiare și a finanțării exportului de petrol. Am pus problema emisiunilor Băncii Naționale și răspunderea pe care o avem dacă am merge la inflație și care ar dezorganiza piața.

Am pus problema organizării noastre monetare, pentru evitarea prăbușirii valutei românești, și am atras atențiunea că nu este suficient să ni se dea aur sau unele acoperiri, ci este esențial pentru noi ca să ni se dea mărfuri, ca să putem absorbi moneda de pe piață. Am pus problema aurului și am arătat că România nu poate să facă finanțare decât numai în cadrul sistemului monetar pe care îl are și că aceasta impune Băncii Naționale să aibă o acoperire, chiar dacă din punct de vedere economic, fenomenul de inflație nu va putea să fie evitat, chiar dacă din punct de vedere politic, raporturile dintre Banca Națională și Guvernul Român vor trebui să-și primească o altă soluțiune.

În orice caz, Banca Națională trebuie să-și primească aurul. Am pus problema scrisorii dlui Clodius, a livrării restului de aur și, așa cum v-am spus, am arătat că sensul acestei scrisori este că, dacă România va continua să aibă un sold creditor de mărci, cu alte cuvinte, dacă exportul român va continua să fie intensiv și că numai acesta este rostul primirii aurului, și că faptul de a nu fi livrat grâul conform acordului, nu poate să modifice aceste obligațiuni, ci, dimpotrivă, supracontingentul României arată că ea a făcut totul ce putea să facă.

Dl. von Ribbentrop, în fața mea, a spus dlui Clodius: „Clodius, acest aur trebuie dat imediat”.

N. Răsmiriță: S-au dat dispozițiuni.

M. Antonescu: Am pus chestia finanțării trupelor germane și a exporturilor. Regret că dl. guvernator al Băncii Naționale n-a venit, ca să se bucure de aceasta. Aici să știți că ne găsim în situația unei emisiuni de 34 miliarde pentru nevoile germane și de 24 de miliarde soldul clearing, în așa fel că este necesar ca să stabilim un plan serios pentru acoperirea schimburilor și acoperirea nevoilor de finanțare germane în România.

Dl. Clodius a spus că nu este de acord cu aceste cifre.

I-am răspuns dlui Clodius că nu mă interesează o diferență de un miliard sau două miliarde, ci mă interesează un plan general pe care să mergem, pentru că nevoile militare germane vor cere noi emisiuni, și Statul român și Banca Națională a României nu se pot angaja pe această bază, decât numai primind garanții serioase.

Dl. von Ribbentrop a fixat pentru aceasta termenul de o săptămână, și am văzut, la 29 septembrie, scrisoarea dlui Funk la Marele Cartier, ceea ce îmi arată că dl. von Ribbentrop a fost de acord cu mine în ceea ce privește stabilirea punctelor esențiale în această chestiune.

Am văzut scrisoarea dlui Funk din 29 septembrie, exact la o săptămână după ce am fost la Marele Cartier, și dl. Funk îmi spune că a vorbit cu Führerul și că a discutat întreaga problemă.

De altfel, după cum știți, dl. Schmidt a fost de față la negocierile mele economice cu Führerul și a înregistrat tot ceea ce am vorbit cu Führerul.

De altfel, eu am o memorie foarte bună și tot ceea ce am discutat, timp de mai mult de zece ore, aș putea să vă reproduc aproape cuvânt cu cuvânt.

Până acum memoria mea este destul de lucidă. Eu, după toate convorbirile mele diplomatice, chiar la București, îmi dictez stenografului conversația, și alaltăieri chiar mi s-a întâmplat ca să semnez stenografului meu, care îmi aduce lista audiențelor, că a omis pe dl. cutare, în ziua cutare.

Cunosc toate problemele discutate și modul în care le-am discutat. Toate convorbirile mele sunt notate. Sunt mii de pagini înregistrate la Externe.

Am discutat problema planului pentru răscumpărarea rentelor.

Domnule Răsmiriță, să rămână definitiv în mîntea d-tale, pentru că sunt un om care nu am obiceiul să adaug nici un cuvânt, fiindcă ar fi o iluzie vană ca să atribui dlui Ribbentrop, când n-ar fi făcut-o, cuvintele pe care le-a adresat dlui Clodius în fața mea: „Trebuie dat României”.

I-am spus și dlui von Killinger ceea ce mi-a spus Mareșalul Göring în trecut și ceea ce a repetat celor doi subsecretari de Stat ai săi: „Nu puteți să-i cereți numai României, și trebuie să-i și dați”.

Recunosc că nu este o vină a dlui Clodius. Mi-a spus politicoș că d-sa face ce poate ca delegat tehnic și că d-sa nu are calitatea de a decide asupra tuturor lucrurilor.

Von Ribbentrop a adăugat dlui Clodius: „Vei vorbi cu dl. ministru Funk; îi vei spune că sunt de acord cu punctele de vedere ale lui Mihai Antonescu, că România a făcut mari jertfe, mari contribuții și că trebuie să o ajutăm, că nu este potrivit să-i provocăm inflație”.

A fost impresionat de cifra de 34 miliarde pentru Armata Germană.

Arătați cifrele, ca să se vadă ce a însemnat efortul de emisiune al României, dle Răsmiriță.

Dl. von Ribbentrop a cerut să i se prezinte un plan, chiar săptămîna următoare, în care vor figura toate mijloacele de finanțare aur, tot ceea ce poate da Germania ca aur, și nu numai ceea ce nu a dat.

Această cerere a fost făcută în fața mea.

A cerut să i se prezinte planul cu tot ceea ce poate da Germania ca devize, mărfuri, ținînd seama de cererile făcute de mine, să se dea mărfuri de consum general, și mai ales mărfuri pentru consumul țărănesc, fiindcă aceasta ajută și Germania ca să poată să cumpere mai ușor cerealele din România. Acestea din urmă cuvinte le-a spus dl. von Ribbentrop surîzînd și, în același timp, a repetat ca să se facă tot ceea ce se poate pentru revizuirea participațiilor germane, pentru răscumpărările de rente și altele.

Domnule Răsmiriță, poți să-i spui, cu titlu confidențial, dlui Clodius că dl. von Ribbentrop după aceea mi-a spus: „Va veni un alt moment politic de revizuire a participațiilor în România, fiindcă Germania nu are interesul de a colabora în mod simbolic cu România, și că vrea să ajute această țară cât poate mai mult la reorganizarea ei economică prin propriile ei mijloace”.

Prin urmare, dl. Clodius să nu-și mai facă, în această privință, nici un fel de ezitare. Acestea au fost principiile și trebuie să înțeleagă că dl. von Ribbentrop a făcut aceasta, și din punct de vedere politic, nu numai din punctul de vedere economic.

N. Răsmiriță: Partea delicată a chestiunii începe acolo unde dl. von Ribbentrop spune: „Să faci totul” și dl. Funk spune: „Fac tot ceea ce pot, însă limitat de toate posibilitățile”.

M. Antonescu: Poți să-i amintești dlui Clodius, care a asistat la convorbirea mea cu dl. von Ribbentrop, că dl. von Ribbentrop, în fața mea chiar, i-a dat dispoziții și

i-a spus ca, în săptămâna următoare, să i se prezinte acest plan. După aceea i-a spus: „Cere-i dlui Funk să facă tot ceea ce se poate pentru România, și să-mi arăți tot ce s-a făcut.”

După aceea a adăugat: „Faceți un plan, care să acopere nevoile de finanțare și ale Armatei. Să nu ajungem să ne punem în situația aceasta, ca la fiecare două-trei luni să avem dificultăți cu Armata”.

Eu l-am întrerupt și i-am spus: „Domnule ministru, și pe mine mă ajutați enorm, căci este penibil pentru mine ca să pun, la fiecare două-trei luni, problema soldelor trupelor germane în România”.

Și atunci, din nou i-a făcut observația lui Clodius că acest plan va trebui să acopere nevoile germane în România pentru cel puțin 6 luni și se vor fixa principiile pentru finanțarea schimburilor.

După aceea mi-a adăugat: „Domnule Antonescu, va veni un moment când vom face un nou examen al tuturor raporturilor economice și financiare cu România. România face contribuții colosale. Este adevărat că Germania suportă un război al Europei întregi, un război care obligă Germania să-și transforme toată producția industrială în producție de război”. A adăugat, însă, că trebuie să se ajute România, căci își dă seama că noi nu ne putem lua riscurile unei crize economice și financiare grave, căci aceasta ar însemna dezordine socială.

Vă repet cuvintele care au urmat: „Vă rog să înțelegeți, în orice caz, vă rog să credeți că acolo unde nu putem veni cu o soluție mai bună, nu este pentru că nu am vrea, ci că nu putem. Ceea ce vom da României, nu va fi dat niciunei țări europene”.

Mi-a adăugat: „Vă rog să păstrați aceasta pentru dvs., ca tot aurul care va fi dat României și toate devizele care vor fi date să nu fie publicate, fiindcă vor fi alții care să se arate nemulțumiți. Chiar dacă se vor găsi alții, le voi atrage atenția că s-au făcut pentru Germania ceea ce au făcut românii.”

Când am plecat în Germania, am cerut să-l văd pe dl. von Ribbentrop, pentru că erau o serie de probleme politice din ultimul timp care trebuiau rezolvate și aveam răspunderea clarificării unor situațiuni. Am cerut să-l văd înainte de a merge dl. Mareșal la Marele Cartier, pentru că vream să clarific unele situațiuni, ca să știe dl. Mareșal pe ce poziție stăm.

Domnul von Ribbentrop, fără ca să fi cerut să-l văd pe Führer, primul lucru pe care mi l-a spus, după ce am sosit la aeroport, când mi-a spus că este fericit să mă felicite și în numele Führerului, în momentul când m-am urcat în mașină, a fost: „Puteți să rămâneți și până mâine, fiindcă Führerul dorește să vă vadă și avem multe chestiuni noi, după câte simt”.

După aceea, seara, mi l-a trimis pe dl Schmidt, care a venit la mine plin de amabilități, spunându-mi că, în afacerea Ciordaș, niciodată nu s-ar fi gândit – il n'aurait jamais osé – să se atingă de vreun membru al Guvernului nostru. Dacă s-ar fi întâmplat, „domnul von Ribbentrop ar fi făcut lucruri grave; nu mai spun de Führer”.

Apoi mi-a prezentat textul comunicatului, pe care îl făcuse dl von Ribbentrop, dar pe care eu nu-l cerusem: îi spusese dlui von Ribbentrop că nu mă interesează nici o publicitate, ci mă interesează numai să discut anumite probleme cu domnia-sa. Acest comunicat a fost dat.

Când am plecat de la Cartier, dl von Ribbentrop mi-a spus: „Nu-ți mai arăt comunicatul; îl va face Führerul, care până acum nici dejunul nu l-a luat, numai ca să poată sta cât mai mult de vorbă cu dv”.

Prin urmare, n-am nici un motiv ca să cred că dl von Ribbentrop a făcut „des boniments”, adică numai cuvinte, mai ales când dl Funk a spus că lucrează foarte atent tot pentru această colaborare româno-germană, iar eu am primit o scrisoare cu data de 29 septembrie de la Marele Cartier, în care dl von Ribbentrop îmi arată că lucrurile sunt pe drumul lor cel mai bun.

N. Răsmiriță: Toți sunt puși în mișcare, dar sunt și abili, numai că între posibilitățile pe care le are Germania astăzi și dorințele noastre, evident că este o ruptură.

M. Antonescu: Nici eu n-am să cer Germaniei să ne dea tot aurul și toate devizele, pe care le are în alte țări, sau să ne acorde premii publice, pentru această colaborare. Sunt destul de lucid, deși lupt să obțin maximum de foloase economice pentru țara noastră.

Domnul Mareșal a făcut tot ce a făcut și în ultima vreme a scris rezoluții severe, pentru ca situația economică să nu fie agravată prin emisiunea Băncii Naționale sau alte angajamente, însă fără îndoială că dl Mareșal știe că ne găsim în război și d-sa nu vrea să obțină decât maximum ce se poate obține – dar nu imposibilul – din partea Germaniei.

Aceasta nu înseamnă ca dv. să nu urmați bunul exemplu al dlui Clodius, ca să faceți absolut tot ce se poate din punct de vedere tehnic, lăsând ca unele eventuale concesiuni să le facem noi, Guvernul, nu să oferiți dv. concesiuni, pentru că nici dl Clodius nu face altceva decât să ceară și niciodată nu face concesiuni. Concesiunile le-au făcut totdeauna domnii von Ribbentrop și Funk. Este adevărat că și dl Clodius ne-a ajutat foarte mult, însă d-sa este un negociator care luptă pentru partea tehnică.

După discuțiile mele cu dl von Ribbentrop, dl Clodius a venit, a doua zi dimineața, și mi-a spus: „Știți că dl von Ribbentrop a apucat să promită aseară foarte multe lucruri.”

Eu i-am răspuns: „Eu respect foarte mult promisiunile dlui von Ribbentrop”, și am trecut imediat la un alt subiect de conversație.

Conturi de credit germane și modul de consumare a lor; armament.

Am arătat că nu prin armament – deși paralelismul cu conturile de credit nu este chiar integral – vom ajunge noi la consumarea creditelor germane, când numai de pe urma exportului nostru de petrol noi am fi putut să ne refăcem țara. Am arătat că noi avem o situație foarte grea și am cerut să se găsească o soluție.

Aici am pus problema nu a unei *lichidări de conturi germano-române*, ci a unui examen al conturilor germane, ca să se vadă câte au servit pentru *investiții românești*.

Chestiunea prețurilor germane și a prețurilor române s-a discutat. Dl von Ribbentrop a fost impresionat de unele grafice și cifre pe care i le-am prezentat, i-am dat liste cu unele articole germane ale căror prețuri au sărit cu sută la sută, și altele, cele mai multe, cu sporuri între 100% și 190%, față de sporurile noastre; i-am semnalat volumul articolelor noastre exportate, pe prețuri respectate, și volumul articolelor germane vândute pe prețuri sporite. Atunci dl von Ribbentrop a dat dlui Clodius listele și i-a spus: Această problemă pare să fie serioasă; examinați-o, pentru că ea este un lucru nepotrivit. Vă rog să notați, dle Răsmiriță.

Am semnalat *gravitatea consecinței ridicării prețurilor germane, față de menținerea prețului petrolului, care ocupă majoritatea comerțului exterior român*.

Și cu această ocazie, dl von Ribbentrop și-a arătat toată încrederea sa și a spus: „În planul acesta să se cuprindă cât se poate mai mult din acoperirea acestor riscuri”.

Primejdia epuizării producției de petrol române și precizarea drepturilor României.

I-am arătat, de asemenea, dlui von Ribbentrop că noi mergem la epuizarea rezervelor noastre și, admitând că noi trebuie să urmărim obligațiunilor războiului, am cerut ca, pe de o parte, să fim ajutați la finanțarea exportului, iar, pe de altă parte, să se facă angajamente mai ferme privitoare la *preluarea de participațiuni și opțiuni pentru petrolul din afară de România*. Mai ales dacă germanii vor avea petrol în alte părți, este potrivit ca petrolul de la noi să rămână al nostru.

Pe de altă parte, am pus problema prețului petrolului pentru România, în cazul când petrolul din Caucaz va ajunge să fie utilizat. Dl von Ribbentrop mi-a spus că numai în primăvară terenurile acestea vor ajunge să producă, dar că, până atunci, să căutăm să facem cât mai mult export, că principiul unei opțiuni pentru România asupra terenurilor petrolifere rusești va fi examinat, există un angajament în această privință, care trebuie precizat.

În ceea ce privește prețurile, cantitățile și participațiunile românești, eu am spus: „Cât privește participațiile, eu prefer să ne fie redade participațiunile germane asupra petrolului românesc, iar în ceea ce privește petrolul din alte părți, să fixăm prețurile, ținând seama de prețurile cu care Germania a luat produse petroliere din România și de cantitățile pe care le-a importat.

Până atunci, însă, noi menținem acest angajament al unei opțiuni”.

S-a pus problema *înlăturării regimului de compensație indirectă între petrol și armament*.

Am arătat că armamentul este un articol esențial pentru noi, deși, cum îl luăm, îl trimitem pe front și acolo se pierde. Mi s-a răspuns: petrolul merge tot pe front. Să avem toată înțelegerea sa că, la momentul oportun, conturile de armament vor deschide posibilități noi României. Compensația dintre armament și petrol va ajunge să nu mai joace.

I. N. Fintescu: În compensația aceasta între petrol și armament, trebuie să se aibă în vedere că toată economia noastră națională depinde de petrol, ceea ce nu este cazul pentru armament în Germania.

M. Antonescu: Am cerut *respectarea angajamentelor de livrări germane* și am pretins, pe de altă parte, ca aceste livrări să se facă la termen, nu să se dea în iulie 1942 contingente pe 1941, fiindcă atunci tot sistemul nostru de livrări ajunge să fie răsturnat.

Am pus problema *livrărilor germane față de livrările românești și a consecințelor nerespectării termenelor de livrare*, adică pierderilor pe care le suferim noi, și în volum, și în cantitate, și prin consecința nerespectării termenelor de livrare. Am pus problema nerespectării termenelor de livrare la contracte, care ne creează prejudicii mari și schimbă întregul plan al unor activități industriale la noi.

Am pus problema *creanței Căilor Ferate Germane împotriva Statului Român*.

Mi-a spus dl Clodius, în fața dlui von Ribbentrop, că această afacere durează de acum un an, iar eu i-am răspuns: „Nu servește la nimic dacă o discutăm de un an, pentru că pe mine mă interesează și rezolvarea”. Atunci, dl von Ribbentrop s-a mirat: „De un an, Clodius, și o spui singur”: Atunci dl. Clodius s-a uitat la mine cu un aer de reproș și mi-a spus: „Mi-ați făcut-o!”

Aici n-am mai intervenit, dar după aceea i-am spus dlui Clodius: „Regret că te-am pus în această situație, dar trebuia s-o spun”.

N. Răsmiriță: A fost vorba să vie o delegație la București, dar n-a mai venit.

M. Antonescu: *Chestiunea monedei din Transnistria și nevoia de Reichskreditkassenscheine.*

Ne vom ocupa îndată de această problemă.

Chestiunea „Rogifer”.

În ceea ce privește această chestiune, am adresat chiar Reichsmareșalului Göring o scrisoare, arătându-i condițiunile pe care le-am pus dlui Guido Schmidt, rămânând ca, în octombrie, să aducă acordul. Scrisoarea către Reichsmareșalul Göring a explicat poziția răspunderii mele în această afacere. I-am arătat că contractul semnat în ianuarie 1941 era făcut în condițiuni politice deosebite și că, din punct de vedere politic, am conștiința că acest contract a servit Statului Român. De altfel, dl Schmidt, discutând în prezența dlui g-ral Dobre, i-am spus că îi voi da o decorație pentru serviciile pe care le-a dus față de români.

În ceea ce privește valoarea economică a contractelor, regret că trebuie să spun că ele n-au dat rezultate, pentru că întreprinderile „Hermann-Görings-Werke” n-au reușit să sporească producția întreprinderilor „Malaxa” și că, pe de altă parte, Statul Român, deși expropriase întreprinderile „Malaxa”, care produceau la prețuri foarte oneroase, n-a putut să împiedice ca aceste întreprinderi să producă mai departe tot cu prețuri foarte ridicate, deși dl Schmidt promisese că ele vor fi foarte jos; că, iarăși, capacitatea de producție, care a fost unicul motiv al convențiunii – întreținerea și chiar sporirea capacității de producție – lucru la care s-au angajat formal domnii Neubacher și Schmidt, n-a fost ridicată; că, în aceste condițiuni, Statul Român riscă să se trezească cu un proces din partea fostului proprietar, care să ceară despăgubiri pentru exproprierea făcută și nu numai că n-a fost respectată afirmația făcută că poziția întreprinderilor va fi menținută, iar producția va fi chiar sporită, dar chiar răspunderea patrimonială a Statului este angajată, căci s-ar putea ca Statul să fie obligat să plătească despăgubiri acestor întreprinderi, dacă din colaborarea cu Germania nu s-a realizat nimic pentru aceste întreprinderi, pe care le-a luat în spate.

Am cerut, ca soluție, să se renunțe la acele contracte, în sensul ca „Hermann-Görings-Werke” să trimeată Guvernului Român o scrisoare prin care, direct, să-i arate sollicitudinea sa, adăugând că, față de desfășurarea evenimentelor și față de colaborarea germano-română, cu măsurile și organizarea de astăzi, îi cedează toate acțiunile „Rogifer”. În același timp, renunță la clauzele celorlalte contracte și cere Guvernului Român ca să-i spună care sunt condițiunile de colaborare, pe care Guvernul Român le propune ca actuale și folositoare.

La acestea Guvernul Român răspunde, întâi, înaintând contractul „Hermann-Görings-Werke” – Șantierile Navale Galați, în care avem nevoie neapărată de conducători specialiști în construcțiile de vapoare, pe care noi nu-i avem și care pot fi foarte folositori industriei noastre.

În această scrisoare se arată că Statul Român nu este contra colaborării cu Statul German și cu „Hermann-Görings-Werke”; dimpotrivă, este dornic să păstreze prestigiul întreprinderilor „Hermann-Görings-Werke”, de vreme ce semnează alte contracte și continuă această activitate de colaborare; că Guvernul Român ține la

dispoziția Reichsmareșalului Göring o participație la Reșița, pe care o va indica Reichsmareșalul și care va fi exercitată prinb „Hermann-Görings-Werke” sau prin societatea „Praga-Zbroiovka”, a căror conducere o are; în sfârșit, Guvernul Român făgăduiește că, după ce va transforma „Rogifer” într-o societate română, dintr-o societate germano-română, cum este acum, ca bază a parității participării la conducere și cum nu poate rămâne după ce acțiunile societății vor fi cedate Statului Român, când se va organiza această societate pe baze românești, exclusiv conform nevoilor noastre, Guvernului Român va comunica întreprinderilor „Hermann Göring” participația pe care i-o dă, dacă vrea și ne interesează această participație.

Dl. Schmidt voia ca totuși să fixăm, de pe acum, participația, voind să propună cam 25-30% participație la „Rogifer”. I-am spus că „Rogifer” este în cadrul unei colaborări generale, că este întemeiat pe o idee paritală și pe o colaborare germano-română și că în nici un caz, rămânând pe bazele actuale, nu putem să-i dăm o participațiune.

Acestea sunt bazele pe care, dle Răsmiriță, trebuie să puneți problema.

I-am spus dlui von Ribbentrop că această situație nu poate să treneze.

Față de informațiile date de dl. Albert Göring, fratele Mareșalului, că noi am fi urmărit nu știu ce în această colaborare germano-română, că, de altă parte, dl. Guido Schmidt și-a îngăduit, în Consiliul de Administrație ultim al Societății „Rogifer”, să afirme că Statul Român ar fi tratat cu alte întreprinderi, și a citat chiar grupul „Tisen”, spunând că se face o greșeală de Guvernul Român că se înlătură această colaborare cu grupul „Göring”, m-am simțit obligat să rog pe dl. Bossie să facă desmințirea acestor lucruri și să comunice Mareșalului Göring și dlui Funk că n-am tratat cu nici un grup industrial străin și că, după cum sunt un om destul de realist și destul de politic, nu aş ajunge să prefer unei industrii de Stat, care poartă numele Mareșalului Reichului, o altă industrie particulară, fiindcă, deocamdată, îmi dau seama, că drepturile țării mele și interesele noastre depind, în mare măsură, de Mareșalul Göring și, dacă pacea va veni, Mareșalul Göring va exercita un mare rol de organizator industrial, în așa fel încât ar trebui să fiu lipsit de realism ca să ajung să-i spun că nu sunt pentru colaborarea germano-română în industrie, sau să fiu ostil unei colaborări cu „Hermann Görings Werke”.

Pe aceste baze, vă rog, dle Răsmiriță, să grăbiți rezolvarea afacerii „Rogifer”.

N. Răsmiriță: Dl. Schmidt a făcut raportul lui Clodius și a spus: „Dacă vreți să divorțăm, divorțăm!”

M. Antonescu: Dl. Schmidt a spus că poate să termine și că ar fi soluția cea mai simplă. Acest lucru ar putea fi interpretat din punct de vedere economic și din punct de vedere psihologic în rău și ar putea să lase urme de indispoziție la Mareșalul Göring, care ar vedea o atingere a Întreprinderilor „Hermann Görings Werke”.

Iată, domnilor, ce am discutat. V-am evocat aceste lucruri ca să știți ce am discutat la Marele Cartier, ca să nu mai fie în această privință nici un fel de ezitare, și pentru ca, în același timp, dl. Răsmiriță să-și ia informațiile necesare și să știe ce trebuie să facă, care sunt bazele negocierilor de la Marele Cartier.

Sunt aici o serie întreagă de situații tehnice care trebuiesc stabilite. Problema importantă este aceea a colaborării și a echilibrării schimburilor, a finanțării exportului și nevoilor germane din România. Planul economic și financiar de care a vorbit dl. von Ribbentrop, să cereți, dle Răsmiriță, să vă fie comunicat, sau să fie comunicat Guvernului Român care va face contrapropunerile sale.

Soluțiile Băncii Naționale, să mă ierte dl. guvernator, dar d-sa a dat, pentru că era constrâns de dispozițiile dlui Mareșal, a dat un aviz, că fără garanție să nu se mai dea nici un ban, deși exportul se hotărâse să se continue. Dl. guvernator a vrut să găsească totuși o soluție tehnică și a propus finanțarea reciprocă în mărfuri pentru sumele ce se datorează în credit.

Dl. guvernator, într-o notă făcută, a pus problema unor garanții în mărfuri, dar nu prin livrarea de mărfuri imediate pentru acoperirea întregului sold, ci pentru fixarea unui preț al mărfurilor, cu obligațiune de livrare pe acest preț mai târziu.

Desigur, aceasta este o formulă care totuși constituie o garantare. Eu însă spun deschis, dle guvernator, că între această garanție, în teorie foarte avantajoasă, și o soluție practică mai puțin avantajoasă, ca plafon, dar imediat practicabilă, eu o prefer pe aceasta din urmă. Fiindcă din doua una, sau Germania câștigă războiul și, în acest caz, sută la sută va trebui să avem mândria că suntem creditorii Germaniei și în acel moment putem să-i cerem, nu numai livrările pe prețurile date de noi, și petrol, și altele, dar putem să facem, și o vom face, un plan economic vast de colaborare, de finanțare și de sprijin din partea Germaniei, în așa fel încât această finanțare a unor prețuri de mărfuri acum este foarte relativă și iluzorie, sau Germania nu va câștiga războiul, dle Ottulescu, și atunci este posibil ca noi nici să nu mai existăm.

Dar nu este vorba dacă Statul ar exista, ca să punem problema ce valoare ar avea aceste negocieri luate astăzi de Germania, privitoare la respectarea unor prețuri la mărfurile care vor trebui să fie livrate nu știu în ce condițiuni.

Prin urmare, nu găsesc ca o soluție practicabilă pentru starea de război.

Pe de altă parte, această formulă, nu v-o ascund, ar putea să pară, prin însăși formularea ei, ca o lipsă de încredere în Germania.

Dacă România este în stare să suporte eforturile financiare și să aștepte, înseamnă că ar fi o lipsă de încredere economică și financiară în Germania, chiar dacă ar putea să însemne, dimpotrivă, o încredere politică și militară.

În orice caz, dvs. ați propus un subsidiar. Când l-ați propus, dvs. nu știați de negocierile de la Marele Cartier, și nici de bunăvoința și, firește, principiile, alături de celelalte soluțiuni.

Astăzi, dl. von Ribbentrop, în fața mea, a spus, și trebuie să repete acest lucru, fiindcă dvs., dle guvernator al Băncii Naționale, n-ați fost aici când am relatat cele discutate, dl. von Ribbentrop a spus să se dea aurul României. Când dl. Clodius a făcut unele gesturi, având aerul să întrebe de unde poate să se dea, dl. von Ribbentrop a continuat spunând: „Să se dea aur României”.

După aceea, după ce a vorbit despre devizele care pot fi adăugate, a spus că, în planul care se va face, se va combina aurul, devizele, mărfurile, cu celelalte soluțiuni financiare, participații și răscumpărări de rente.

Dl. Răsmiriță, pe aceste baze, trebuie să stabilească principiile.

Singurul lucru care rămâne este să vedem, dacă noi propunem din partea noastră vreo cotă, cât aur urmează să ne dea, cum și proporția între aceste articole. Ce proporție de aur față de mărfuri, ce proporție de devize față de valoarea aur, atât la sută, indiferent de volum, care depinde mai mult de puterea de livrare a Germaniei.

Deci, participațiunile, răscumpărările de rente și alte aranjamente, ce anume valori și proporție față de aranjamentele integrale.

După mine, trebuie să punem accentul pe aur și pe mărfuri. Pe mărfuri într-o mare măsură, fiindcă nu sunt esențiale, cum și pe aur. În ceea ce privește mărfurile, dvs., dle Răsmiriță, trebuie să ții seama că noi ne găsim deja cu unele contingente neexecutate din anul trecut și că suntem în pragul unui an economic nou. Prin urmare, dle Răsmiriță, avem mărfuri și disponibilități de mărfuri, prin însuși momentul actual. Avem disponibil prin livrările din Transnistria. Prin urmare, mărfurile ar trebui să fie primite prin însăși continuarea schimbului.

Dacă vom putea să mai obținem ceva, eu aș prefera să cerem să ni se dea mari cantități de opinci, textile, îmbrăcăminte și celofibră, în afară de mașini agricole și unelte agricole, ca lucruri imediat necesare, și pentru un consum care trebuie să ne refacă sănătatea monetei, prin puterea de absorbire a ei de pe piață.

Aceasta este esențial. Dacă dvs. credeți să se stabilească o cotă între aceste articole, fără un plan, vă rog să-mi spuneți.

N. Răsmiriță: Mai sunt devizele pentru Oerlikon. Acestea reprezintă o valoare pentru trecut, dar pentru viitor, de la 1 octombrie, mai interesant este să avem mărfuri. Totuși, trebuie și aur, pentru că în România, în măsura în care se dezvoltă circulația Băncii Naționale, trebuie să avem și acoperirea legală.

Dar în afară de ideea aceasta, aurul este un subsidiar față de mărfuri, căci mărfurile îți permit să tragi moneda de pe piață.

M. Antonescu: Pe când marfa aur te imobilizează. Sunt lucruri care se înțeleg de la sine, dar se înțeleg mai bine când sunt spuse.

Al. Neagu: În ceea ce privește rentele, noi, Ministerul Finanțelor, credem că nu reprezintă un mare interes.

M. Antonescu: Dl. Clodius a spus că prețurile oferite de noi ar fi fost prea mici.

Vă rog să vedeți, dle Răsmiriță, ce am oferit noi, ce s-a dat de Germania și ce am putea noi să mai adăugăm.

N. Răsmiriță: Eu n-aș putea să răscumpăr rentele românești, pentru că ungurii cumpără rentele în Olanda la 40-50 suta.

Al. Neagu: Mai există participațiunile, care reprezintă o restrângere a circulației de pe piață și pentru care trebuie să se stabilească un sistem.

N. Răsmiriță: Toată lumea este de acord asupra sistemului doctrinar. Desigur că mărfurile sunt elementele ideale, însă dacă dau 450 milioane de mărci soldul existent pentru anul viitor, și discut că rezibilul soldului de anul viitor va fi de 3 până la 400 milioane, acestea fac 800 milioane mărci, din care o parte se acoperă în schimburile reciproce. Dacă mai adăugăm 100 milioane mărci Armata Germană, fac 900 milioane, și dacă mai adăugăm ceea ce comerțul echilibrează încă vreo 200 până la 300 milioane mărci, aceasta înseamnă că avem 1.100.000.000 mărci. Or, nu există nici o posibilitate de a da mărfuri, nici devize, nici aur, și nici participații, care să însumeze exact 1.100.000.000 mărci.

M. Antonescu: Să nu ne pierdem vremea cu exagerații pe principii de acestea elementare. Nimeni nu cere Germaniei ca să dea pentru 1.100.000.000 mărci numai mărfuri, aur, devize și participații, fiindcă aceasta ar fi o utopie.

Pe de altă parte, în măsura în care Germania livrează totuși României armament și face ca acest armament să poată fi utilizat de noi, ne folosim, pe lângă acest armament, de o serie întreagă de lucruri necesare Armatei, avioane și altele, care

constituiesc elemente esențiale și în vederea cărora vom pune chiar problema echipamentelor. Noi, într-o perioadă de război, nu putem considera că suntem mercenarii Europei și Germaniei, pentru ca noi să nu luăm nimic din aceste sarcini, și este un lucru asupra căruia nu există nici o îndoială.

Ceea ce m-a preocupat anul trecut a fost că aceste conturi de armament să ajungă să acopere soldul nostru creditor, și chiar să-l depășească, fiindcă așa se pune problema atunci.

Acum, vreau ca întregul sold creditor al României să nu mai primească decât aur, devize și mărfuri. Eu mă mulțumeam anul trecut cu armament, întrucât îmi lipsea, cel care era în țară era într-o mică cantitate.

Totuși, nu pot să ajung să consider ca lipsit de necesitate acest armament, mai ales atunci când mai avem revendicări teritoriale de realizat, căci aceasta ar fi o altă greșală.

Prin urmare, ceea ce este esențial, este să ni se prezinte un plan. Trebuie să scoatem cât putem mai mult în această ordine de preferință, mărfuri, aur, devize, participatii.

I. N. Fițescu: Avem întâi o problemă monetară, care la noi este foarte acută și care provine, în primul rând, din eforturile făcute de România pentru război. În al doilea rând, provine din eforturile făcute pentru finanțarea Germaniei. Acestea sunt cauzele problemei monetare la noi. Inflație avem și vom mai avea.

M. Antonescu: Toate țările o au.

I. N. Fițescu: O vom avea, fiindcă la volumul monetei în circulație nu va corespunde volumul mărfurilor ...

M. Antonescu: Este fatal să fie așa.

I. N. Fițescu: ... și noi trebuie să remediem pe cât posibil.

Al. Ottulescu: Dar să nu facem nimic ca să agravăm situația.

I. N. Fițescu: Totul provine din cauza războiului. Problema importantă este aceea a aurului. Eu iau o importanță asupra aurului, pentru ca să putem să diminuăm volumul circulației. Eu cred că mărfurile, în cantitățile necesare nouă, nu le vom putea avea de la germani. Mărfurile date de Germania se transformă în muniții. Germania ne dă fier, poate mai mult decât înainte, dar fierul, în loc să meargă la particulari, la industriile mari, ca să fie transformat în marfă, el merge la muniții. Germania, de asemenea, ne dă mărfuri, dar acestea în loc să meargă unde trebuie, merg la investiții, la Călea Ferată.

Prin urmare, din această cauză vom avea acută chestiunea monetară și trebuie să găsim un mijloc de a retrage din circulație moneta, pe măsură ce avem aur.

Este o problemă monetară, ținând seama de starea de război.

Al. Ottulescu: Eu sunt în contra inflației și nimeni, niciodată, nu mă va face ca, în mod voit, să dau loc la inflație, sau să nu iau toate măsurile împotriva ei.

Dl. Mareșal este absolut categoric, ba, mai mult, îmi scrie chiar în acest sens.

M. Antonescu: Cine credeți dvs. că poate să fie pentru inflație?

Al. Ottulescu: Toate aceste mărfuri pe care le aducem noi în țară și pe care le ia dl. g-ral Dobre pentru necesitățile Armatei, toate acestea trebuiesc să fie socotite armament și trebuie să meargă la un cont de credit.

M. Antonescu: Domnule guvernator, dacă ați fi fost aici înainte, ați fi auzit că am pus această problemă și am discutat-o cu dl. von Ribbentrop.

N. Răsmiriță: Ceea ce ar vrea dl. guvernator al Băncii Naționale ar fi ca, pe lângă contingentele căpătate, o dată și jumătate cât căpătam înainte de război, să ni se mai dea încă o dată atât.

Al. Ottulescu: Deosebit de aceasta, noi am făcut o socoteală: după Acordul de anul trecut, ce aveam noi de emis pentru anul viitor, în vederea finanțării cu Germania? Aveam de emis 24 de miliarde.

Eu nu pot să cred că Germania poate să-mi trimită mărfuri pentru marele public în valoare de 24 miliarde, pentru ca eu să pot retrage din circulație această sumă, care echivalează cu 400 milioane mărci.

M. Antonescu: Aceasta este întrebarea pe care a pus-o dl. von Ribbentrop, dlui Clodius.

Dl. Clodius a spus că n-ar putea să dea numai României această cantitate de mărfuri.

D-ta, dle Răsmiriță, nu trebuie să te faci pledantul situației Germaniei, ci al situației Băncii Naționale și al nevoii de a evita o inflație în România, și de a aduce cât mai mult în țară.

Firește, vom scoate cât mai mult. D-ta nu faci nici un angajament în această privință. D-ta susții planul și ai să spui că trebuie să vorbești cu Președinția, cu Mareșalul, cu mine, și numai după aceea vei stabili cotele în mod definitiv.

I. N. Fințescu: Dv., dle Răsmiriță, care cunoașteți foarte bine situația, vă reamintesc și vă rog să spuneți la Berlin: Germania poate să reducă din contingentele ce urmează să fie livrate altor țări, ca să dea României.

N. Răsmiriță: A și redus.

Al. Ottulescu: Domnul subsecretar de Stat Ghiolu spunea că ordinea de preferință a cererilor noastre de acoperire ar trebui să fie: mărfuri, participațiuni, devize și aur.

M. Antonescu: Prin urmare, stabilim această ordine de preferință.

I. N. Fințescu: Domnule președinte, vă rog să ne dați voie ca, într-una din ședințele Consiliului de Miniștri, să punem la ordinea zilei chestiunea monetară, în legătură cu schimburile cu Germania.

Acum să cerem mărfuri și numai mărfuri; celelalte să vină pe urmă. Apoi, vom vedea.

M. Antonescu: Da, deocamdată rămânem pe această bază.

Al. Ottulescu: Să vedeți de ce am pus în subsidiar chestiunea vechiului sold. Acesta nu poate fi acoperit numai prin mărfuri. Chiar dacă Germania va învinge – și sperăm că va învinge, pentru că acesta este și interesul nostru – aceasta nu exclude o urcare a prețurilor mărfurilor. Prin urmare, eu vreau să mă asigur că, pentru acest sold, în viitor, voi avea aceeași cantitate de mărfuri, ca și cum angajamentele s-ar executa astăzi; să nu mă pomenesc că nu primesc nimic pentru economia națională.

I. N. Fințescu: Credeți dv. că nu trebuie lămurită și chestiunea investițiilor?

Al. Ottulescu: Desigur, sunt absolut de acord cu dv.

S. Ghiolu: Investițiile presează și asupra problemei prețurilor.

I. N. Fințescu: Iar materiile prime care vin merg acolo.

Al. Ottulescu: Investițiile au două dezavantaje: mai întâi, pentru ele trebuie emisiune și, în al doilea rând, din cauza lor se scumpește viața.

S. Ghiolu: La noi se construiește enorm de mult.

Al. Ottulescu: Nemții sunt speriați de prețurile cu care se construiește la noi.

N. Răsmiriță: Dacă se aduc din Germania 600.000 tone de fier, totul va fi luat de domnii generali Dobre și Orezeanu. S-a terminat; dl Fițescu nu mai ia nimic.

M. Antonescu: Problemele trebuie examinate separat, fiindcă problema construcțiilor are și o latură monetară, nu numai un caracter de investiții. Și atunci, ea trebuie revăzută și sub aspectul acesta. Investițiile Statului în construcții sunt una și construcțiile, în perioada de război, ca factor de producție al particularilor, nu mă turbură prea mult.

Ceea ce mă turbură este ca Statul să nu ajungă el la prețuri foarte ridicate, cu fierul atât de rar, și pe care îl poate valorifica în interesul economiei ...

I. N. Fițescu: Fierul este astăzi aur.

M. Antonescu: ... pentru ca în această perioadă Statul să nu ajungă să facă emisiuni fără margini, din această cauză.

Desigur, Statul are și alte preocupări: are problema lucrărilor publice, pe care, în timp de război, trebuie totuși s-o aibă în vedere. Cred însă că planul de lucrări publice necesare trebuie mai mult împins spre șosele și lucrări publice, unde nu este nevoie de materie primă.

Al. Neagu: Noi revizuiam acum planul financiar. Cu această ocazie vom examina o serie întreagă de probleme. Este fără îndoială că politica noastră economică trebuie rediscutată, pentru ca planul financiar să fie alcătuit potrivit împrejurărilor.

G-ral Gh. Dobre: Din punctul de vedere al materiei prime, pentru armament și muniții, chestiunea trebuie pusă altfel. Eu am o capacitate de producție și pot să degajez pe germani de o parte din munițiile pe care trebuie să mi le trimeată, lucrându-le la mine. Prin urmare, acest contingent trebuie pus în afară de contingentul economic.

M. Antonescu: Domnule Răsmiriță, vă rog notați și această chestiune.

G-ral Gh. Dobre: Eu îi dau și listele.

M. Antonescu: Domnule Răsmiriță, vă rog să valorificați și această cerere.

N. Răsmiriță: Eu cer materiale pentru dl g-ral Dobre.

G-ral Gh. Dobre: Să nu ceri pentru mine nimic.

M. Antonescu: Dl g-ral Dobre mi-a făcut un mare serviciu, pentru că uitasem un lucru esențial, pe care mi l-a promis dl von Ribbentrop. I-am semnalat că o seamă de articole, pentru producția de război, ni se vând la prețuri exorbitante. I-am cerut ca Oel-Packtul să fie aplicat nu numai pentru petrol, ci și pentru articolele necesare producției de război; prețurile de la Oel-Packt să se aplice și la articolele necesare producției de război, revizuindu-se prețurile acestor materiale, care, prelucrându-se în România, ușurează producția Germaniei. I-am arătat că țagălele s-au scumpit cu 176% și mi-a spus că acest lucru nu este admisibil.

Apoi, dl von Ribbentrop a luat tablourile subliniate de mine la țagăle și la alte articole, le-a dat dlui Clodius și i-a spus: „Aceste articole necesare industriei de armament trebuie date României, pentru că România dă tot petrolul ei; sau să i se dea tot armamentul necesar, ca să nu mai aibă nevoie să cumpere materii prime pentru producția de armament. Dacă nu se poate, trebuie să reducem noi prețurile unor materii prime”. Acest lucru te rog să-l notezi, dle Răsmiriță. Să pui această problemă și să faci un plan pe baza lor.

Pentru *finanțarea trupelor germane*, cerem, pur și simplu, pentru că este vorba de o sumă fixă, indiferent de sensul monetar pe care noi îl dăm materiei prime aduse. Aici trebuie făcută o discriminare în ceea ce privește acoperirea aur.

I. N. Fișteșcu: Problema trebuie pusă în Germania. Pe măsura eforturilor făcute de Banca Națională, să se mărească și contingentele de mărfuri. Peste câteva luni de zile, Banca Națională va emite pentru exportul de petrol o cantitate oarecare de monedă.

M. Antonescu: Aceasta trebuie s-o discutăm la finanțarea exportului.

Al. Neagu: Defalcarea nu este utilă.

M. Antonescu: Dacă am spus să se facă un plan referitor la cererile noastre de mărfuri, devize, aur și participațiuni, a fost pentru că noi putem să facem această revizuire.

Al. Neagu: Din punct de vedere tehnic, este nevoie să ni se dea aur și devize în valoare de 25% din soldul care se va produce de aici înainte.

N. Răsmiriță: S-a oferit pentru 6.000.000.000 lei.

Al. Neagu: Nu numai pentru 6.000.000.000 lei, ci pentru tot soldul, indiferent din ce provine, pentru că totul intră la un singur post.

S. Ghiolu: Dacă obținem mărfuri!

Al. Neagu: Eu am vorbit de tot soldul. Dacă am vândut mărfurile, a rămas ceva. Acel sold trebuie acoperit pentru 25% cu aur și devize.

S. Ghiolu: Cel puțin cu 25%.

Al. Neagu: Da.

M. Antonescu: Când am făcut defalcarea pentru trupele germane și am spus că pentru acestea cheltuielile trebuiesc acoperite cel puțin cu 25% aur, am considerat că problema are un caracter special.

N. Răsmiriță: Și anul trecut am adus două vagoane de aur, adică 2.000.000.000 lei sau 50.000.000 mărci aur, ceea ce reprezintă exact o acoperire de două treimi din emisiunea făcută pentru finanțarea nevoilor militare germane, la epoca aceea.

I. N. Fișteșcu: Acoperirea trebuie controlată de piață.

N. Răsmiriță: Anul trecut am adus două vagoane de aur și 15.000.000 franci elvețieni.

M. Antonescu: Nu trei vagoane?

N. Răsmiriță: Dacă adaug și cele 15.000.000 de franci elvețieni, ajung la trei vagoane.

M. Antonescu: Când nu se acoperă soldul, trebuie să se găsească formula ca să se înlesnească Băncii Naționale operația din punct de vedere tehnic.

I. N. Fișteșcu: Trebuie ca controlul situațiilor să se facă trimestrial.

M. Antonescu: Clauza aceasta a fost prevăzută și în acordul trecut, dar n-a fost executată; obligațiunea de revizuire n-a fost îndeplinită.

De aceea, te rog, dle Răsmiriță, să reglementezi acest lucru. Să fixați un organ comun care să facă această revizuire trimestrială și dacă organul comun n-o face, constatarea s-o facă în mod unilateral organul nostru.

N. Răsmiriță: Cel mai important lucru care trebuie urmărit este executarea. Problema cea mai însemnată în Germania este aceea a transporturilor. Germania este într-o criză de transporturi îngrozitoare. Contingentele noastre nu s-au putut acoperi din cauza transporturilor.

De aceea, am să rog pe dl g-ral Orezeanu să mi-l lase pe dl Baraș la Berlin, pentru ca dânsul să facă acolo un oficiu de transport, care să țină evidența vagoanelor care fac transporturi pentru România.

M. Antonescu: S-a făcut; dl Baraș va fi trimis la Berlin. Este inutil să mai discutăm.

Pentru trupe și pentru cele 7200 kg de aur este stabilit. Vă rog să discutați cu dl ministru Neagu chestiunea celor 43.000.000 franci elvețieni, dacă intră sau nu în acordul până la 1 octombrie.

Al. Neagu: Nu rezultă de nicăieri; nu poate exista o dovadă formală a acestui lucru, fiindcă totul s-a stabilit verbal.

N. Răsmiriță: Problema aceasta nu figurează ca un angajament pentru Germania. Eu n-am asistat la discuții.

M. Antonescu: Dacă n-ai asistat d-ta la discuții, nu înseamnă că angajamentul nu există. Te rog ca, pe viitor, când se fac asemenea planuri, să fie comunicate și Ministerului Afacerilor Străine și Ministerului Economiei Naționale, ca să nu mai fim în situația să ne întrebăm dacă o anumită problemă s-a discutat sau nu, sau dacă un anumit transport de mărfuri a intrat sau nu în țară.

Mie mi-a spus dl g-ral Stoescu că cele 43.000.000 franci elvețieni sunt cuprinse în acordul până la 1 octombrie.

Chestiunea acoperirii în viitor prin mărfuri și problema de mărci în anul viitor, s-a discutat.

Chestiunea participațiilor (Titan, Concordia, Columbia); trebuie reglementată.

Am auzit că s-au găsit unii amatori de participații, că s-au <primit> unele telefoane de la Berlin în această privință. Eram sigur că nu sunteți în curent cu această chestiune.

Aceste participațiuni le vom lua noi, Guvernul, în cadrul aranjamentelor noastre, și pe urmă vom hotărî.

Aceasta este o altă problemă care ne privește pe noi, din punct de vedere monetar și politic, și vom examina după ce aceste participațiuni vor fi obținute de noi.

Deocamdată, Guvernul apreciază și va vedea în ce măsură ele pot să fie valorificate.

Ceea ce însă s-a discutat a fost chestiunea „Concordia” și „Columbia”, cu dl. Clodius, și asupra acestui lucru fusese stabilit în principiu, după cum în chestiunea cimentului ne-a fost făcută o propunere în scris.

I. N. Fițescu: Și acum circulă pe piață o propunere în legătură cu aceasta.

M. Antonescu: Vom pune ordine și în această privință. Germania a putut să ia participațiunile franceze și belgiene din industriile de ciment franceze. A venit ministrul Franței la mine și mi-a spus că francezii sunt gata să dea aceste participațiuni Germaniei.

Cum după aceea am primit o ofertă germană, care se angaja să ia toate participațiile de ciment și să stabilească în ce condiții poate să le exercite, sau să colaboreze cu Guvernul Român, am fost invitat să particip la discuțiile pentru achiziționarea de către germani a acestui ciment. Am răspuns că este singurul sector în care nu avem atâtia bani, însă că în materie de petrol, în unele sectoare, cum este, de pildă, „Distribuția” și „Unirea”, care sunt sectoare de securitate și de acțiune de propagandă economică, acelea nu pot să le trateze ca simple participații.

Dacă cimentul este o problemă națională, participațiile constituiesc o problemă de Stat, pentru că Guvernul, în cadrul marilor lucrări publice, trebuie să aibă în mână această industrie.

Mi-a propus să ia Turda, și să ne înlesnească pe noi ca să luăm altă fabrică și pe urmă să facem o combinație.

Am răspuns: „Nu, nu accept o asemenea propunere, întrucât noi mergem la naționalizarea producției de ciment”.

Acestea au fost principiile discutate cu Germania. Ei au încercat să obțină de la mine ceva, însă am răspuns categoric, că aici este o chestiune de principiu și nu cedez. Pe aceste baze mergem: Titan, Turda, și altele le vor răscumpăra Statul Român.

N. Răsmiriță: În chestiunea participațiilor pot să vă spun că, de exemplu, la Titan am fost solicitat să rog pe dl. prim-ministru ca să examineze dacă nu vrea să participe cu ei. Am spus că nu știu.

M. Antonescu: Când am spus că mă interesează industria de ciment, am adăugat: „Vă trecem acțiunile, și atâta tot.”

În afacerea aceasta, și porteurii francezi au jucat. Ei au venit la mine și mi-au spus: „Dacă dvs. nu creați condițiuni economice, atunci noi păstrăm acțiunile și altă dată vom discuta cu dvs.”

Eu am răspuns: „Dvs. să nu vindeți aceste acțiuni, pentru că ele reprezintă un lucru esențial pentru noi.”

Ministrul Franței mi-a răspuns: „Nu cred, dar dacă ne siliți, vom fi obligați să le vindem”.

Prin urmare, ne înțelegem cu Germania și vom vedea în ce condiții vom putea să le procurăm, ajutând Germania să le capete.

Deocamdată, prima problemă este a unor răscumpărări de titluri românești.

Vă rog, dle Răsmiriță, să discutați problema societăților „Columbia” și „Concordia” și pe urmă vom vedea ce vom face și cu celelalte probleme.

N. Răsmiriță: În Germania, dacă vreți să mergeți în magazine și să cereți să vă vândă lame de ras, nu veți găsi, pe când în România se găsesc aduse din Germania.

Eu v-am cerut dvs. lista contingentelor noi. Veți vedea acolo că majoritatea articolelor, în afară de articolele de masă, de mare consum, îl formează articolele de fier. Dacă importul întreg al României din timp de pace privitor la fier îl avea Calea Ferată și altă jumătate o are dl. g-ral Dobre, atunci ar mai trebui încă o cantitate egală, ca să satisfacă necesitățile țării.

Al. Ottulescu: Eu nu mai decontez nimic. Aceasta este convingerea mea intimă.

I. N. Fițescu: Trebuie făcută decontarea la fiecare 3 luni.

Al. Ottulescu: Noi trebuie ca, de îndată ce vedem că efortul Băncii Naționale depășește contrapartida mărfuri, noi să nu mai dăm.

I. N. Fițescu: Dl. Mareșal mi-a spus: „Te voi pune la zid, dacă vei face o emisiune neacoperită de mărfuri germane”.

Am spus dlui Răsmiriță – ca principiu pentru apărarea pielii mele: – că problema trebuie pusă așa: Orice efort făcut de către Banca Națională pentru Germania trebuie să aibă corespunzător în mărfuri.

Din trei în trei luni, trebuie să vedem întreaga problemă și am rugat pe dl. prim-ministru să consacre o ședință pentru chestiunile monetare și inflație.

M. Antonescu: Sunt de acord.

I. N. Fițescu: Aceasta, pentru ca dvs., când vă veți duce acolo, să fiți în măsură să țineți limbajul care trebuie.

Al. Neagu: Chiar dacă vor modifica planul de investiții, ceea ce se poate modifica și ceea ce înțeleg să modific din acest plan de investiții, este ceea ce nu absoarbe mărfurile la care se referă dl. Răsmiriță.

I. N. Fițescu: Relativ la investiții trebuie să revizuim.

Al. Neagu: Investițiile nu sunt cele pe care le facem ușor. De exemplu, instalațiile care servesc capacitatea de transporturi.

I. N. Fițescu: După cum a spus dl. g-ral Dobre, Armata Română care luptă la Est trebuie să aibă muniții germane.

N. Răsmiriță: Tot ce cumpără dl. g-ral Dobre pentru front, nu se calculează asupra contingentelor noastre.

Al. Neagu: Intră o serie de mărfuri care sunt destinate pentru investițiile necesare pentru Armată sau pentru transporturi.

Aceasta este ideea dlui Răsmiriță. Cu alte cuvinte, chiar dacă vor avea o balanță echilibrată, încă ar fi un sold la Banca Națională.

I. N. Fițescu: Dacă ceea ce primește dl. g-ral Dobre pentru front nu se socotește, atunci se mărește cantitatea și atunci poate că restul de investiții va fi înlocuit cu participații.

N. Răsmiriță: Participațiile fac un miliard de lei.

M. Antonescu: Pot să facă mult mai mult decât atât. Eu am făcut socoteala că le putem ridica la 3 miliarde - 4 miliarde lei.

Al. Neagu: Armamentul și materia primă necesară armamentului nu trebuie să intre în socotelile noastre de echilibrare. Aceasta este o idee pentru care dl. Răsmiriță trebuie să lupte foarte mult, fiindcă este vorba de un material risipit.

I. N. Fițescu: D-ta, dle Răsmiriță, trebuie să spui: dacă soldul nostru se mărește, aceasta înseamnă inflație, în afară de faptul că ni se socotește materialul care merge în Rusia și că suntem amenințați ca la anul viitor să fie un sold dublu.

N. Răsmiriță: Niciodată o țară n-a putut să facă și pacea și războiul în același timp. Sunt două lucruri cu totul diferite.

În momentul acesta, vreți să vă spun ce trebuie să cer eu? Nouă sute milioane tone. Dl. ministru Funk îmi va spune că peste șase sute milioane tone de fier nu poate să-mi dea nimic.

G-ral Gh. Dobre: Eu nu vreau nici o materie primă pentru armament și munițiuni. Eu vreau să mi se dea armament și munițiuni.

Al. Neagu: Sunt două economii: Economia germană și cea română. Economia germană trage de toate părțile.

De ce eu, care lupt alături de ea, să am, la sfârșit, moneda prăpădită? Nu este o egalitate de situații.

M. Antonescu: Iată ce v-aș ruga, dle Răsmiriță. Desigur că trebuie să ne punem de acord cu o serie întreagă de considerațiuni în legătură cu negocierile. În ceea ce privește planul, acesta a fost stabilit, și dvs. ne veți comunica orice cerere nouă vi se va face.

În această privință, vă rog ca negocierile să nu dureze așa cum au durat anul trecut.

Toate negocierile, toate discuțiile și semnarea acordului să nu dureze mai mult decât 4 săptămâni, așa că până la sfârșitul lunii să fie terminate negocierile, pentru că noi am pierdut deja o lună cu discuțiile.

Anul trecut am pierdut trei luni. Acesta este un mijloc de executare foarte relativ, și acest mijloc de executare eu nu-l mai fac, afară numai dacă dl. Clodius primește ca în aceste trei luni să livreze și d-sa cum livrăm noi.

I. N. Fișteșcu: Nu știu dacă s-a pus problema transporturilor noastre pe apă.

Au venit ieri industriașii la mine și mi-au spus că transporturile pe apă costă de trei ori mai mult decât pe uscat, din cauză că vasele noastre merg goale.

M. Antonescu: Chestiunea participației, prin urmare, s-a lămurit.

N. Răsmiriță: Cum s-a hotărât cu „Concordia” și „Columbia”?

I. N. Fișteșcu: Ce să facem noi cu „Columbia”? Ori ne dau „Columbia”, și ei să rămână cu „Concordia”, ori, dacă nu, atunci nu mai facem nimic.

M. Antonescu: Discuțați pe baza aceasta, să ni se dea nouă „Columbia” și ei să rămână cu „Concordia”. Aceasta, cu atât mai mult cu cât ar corespunde și cu punctul de vedere pe care l-am înfățișat dlui Clodius. Am arătat că eu găsesc nepotrivit ca Germania să intre acolo, fără să țină seama de nimic.

În ceea ce privește „Distribuția”, v-am spus care este punctul de vedere al Guvernului. Noi trebuie să luăm „Distribuția” asupra Guvernului Român.

De altă parte, în ceea ce privește „Astra”, am semnalat dlui Clodius, când a fost aici, că situația „Astrei” nu poate să rămână la infinit neclarificată, pentru că România are răspundere acolo. Societatea „Astra” se conduce de un consiliu de administrație, pentru adunarea acționarilor, care nu există. Statul Român are toată răspunderea acestei situații. În timp ce un administrator numit de acest Consiliu de Administrație ad-hoc dirijează Societatea în folosul Germaniei, în tot acest timp Statul Român nu se alege decât cu spectacolul. În timpul acesta, Societatea „Astra” a forat oblic, și acum are proces de două miliarde. Am fost solicitat ca să amân judecarea procesului. S-au făcut expertize și supraexpertize. Dar afacerea aceasta să nu fie considerată moartă, când Olanda se declară succesoare legitimă, sau Statul Român să se vadă chemat în judecată de acționarii din Olanda pentru administrația pe care a făcut-o Grupul German.

N. Răsmiriță: Atunci să cerem participație.

M. Antonescu: Să se reglementeze situația „Astrei”.

Or, dacă acțiunile acestea se găsesc în mâinile unor porteur, pe care nu-i pot stăpâni germanii, însemnează că trebuie să se recurgă la Statul Român, ca să dea un termen pentru notificarea acestor acțiuni și exproprierea unor terenuri pentru apărarea națională, deci noi să facem acest lucru.

Trebuie să stabilim cu germanii la ce se merge. O societate, care pompează petrol din România și-l trimite în Germania, care realizează venituri, care nu știu ce devin, iar noi stăm ca spectatori. Să mi se lase libertatea să organizez eu Societatea „Astra”, fără a-i stânjeni producția.

I. N. Fișteșcu: De ce să punem problema aceasta?

M. Antonescu: Dacă fac o lege și reglementez situația, mi se pune imediat în față procesul-verbal al Consiliului de Administrație de la Amsterdam, în care se evocă legea noastră, care dă Statului anumite drepturi, în cazul când nu se adună Consiliul de Administrație și mi se spune: Împotriva intereselor mele germane vii cu o lege și spui că ești prieten al Germaniei. Vedeți că, din punct de vedere diplomatic, mi se pot crea dificultăți.

Aceasta nu este o problemă cu care să faci eroism, căutând s-o rezolvi pe plan național, pentru că riști pe urmă să ai complicații mult mai mari și, după ce ai făcut un gest eroic, să fii nevoit să dai înapoi.

N. Răsmiriță: Eu nu știu ce să cer.

M. Antonescu: Eu i-am cerut dlui Clodius să discute cu Guvernul Român condițiunea juridică a Societății „Astra”, pentru că eu pot să constat dezordini la „Astra” și să-i retrag concesiunea; pot să constat fraude la „Astra” și să pun sechestru; pot să constat o serie de lucruri, care să-mi dea drepturi noi asupra societății. Și pentru că a venit dl Toningen, cu mandat de la „Astra”, iar majoritatea porteurilor de acțiuni sunt în Kamciatka sau mai știu și eu unde, eu stau și nu fac nimic.

N. Răsmiriță: Am să cer să fie trimis cineva să discute.

I. N. Fițescu: Să ne înțelegem: „Concordia” să fie a germanilor și „Columbia” să rămână a noastră. Pe noi ne interesează apoi participația la Societatea „Steaua”, unde putem avea majoritate. Dacă Societatea „Omnium de Petrole” ne dă participarea ei, este foarte bine.

M. Antonescu: În cazul când „Columbia” face dificultăți, vă rog să faceți deosebire între „Concordia armament” și „Concordia petrol”.

Al. Neagu: Trebuie pusă neapărat și chestiunea lignitului.

M. Antonescu: (Vorbind la telefon cu dl g-ral N. Stoenescu, fostul ministru al Finanțelor): Când am discutat cu dl Clodius nevoile aprovizionării trupelor germane, am introdus și contractul Oerlikon în planul până la 1 octombrie.

Când a venit dl Funk și am avut discuții, am amintit acest lucru, cu toate că dl Clodius spunea: „Vom vedea”.

Nu face nici o îndoială, prin urmare, că cele 43.000.000 franci elvețieni intră în acordul de finanțare al trupelor germane, până la 1 octombrie?

Sigur?

Vream să am confirmarea. Mulțumesc foarte mult.

Domnilor, dl g-ral Stoenescu îmi spune, așa cum am susținut și eu, că suma de 43.000.000 franci elvețieni intra în acordul de finanțare încheiat până la 1 octombrie. A fost o confirmare a punctului de vedere al memoriei mele.

I. N. Fițescu: Care niciodată nu se dezmințe.

M. Antonescu: Prin urmare, suma aceasta intră în acordul încheiat până la 1 octombrie.

I. N. Fițescu: Dacă la „Columbia” mi se fac dificultăți, noi vom face distincția între „Concordia petrol” și „Concordia armament”.

M. Antonescu: Aceasta o lăsăm pentru altă etapă. Pentru această etapă, dacă întâmpini dificultăți, vei spune, dle Răsmiriță, că vom fi siliți să facem o defalcare între „Concordia armament” și „Concordia petrol”.

Gh. Andonie: „Concordia armament” este mult mai mult decât „Columbia”.

S. Ghiolu: „Columbia” nu este o afacere.

M. Antonescu: Este o afacere pentru dâșii, fiindcă produc la prețurile la care vor.

S. Ghiolu: „Concordia armament” o avem în mână, pentru că prețurile le dă dl g-ral Dobre. După ce se va încheia pacea, „Concordia armament” se va încadra în planul de transformare industrială, pe care îl vom face atunci.

M. Antonescu: „Concordia armament” va face atunci tractoare, concasoare, macarale etc.

G-ral Gh. Dobre: „Concordia armament” este de mare valoare.

Al. Neagu: Și chestiunea lignitului trebuie luată din mâna „Concordiei”. Astăzi este mică, dar mâine va fi foarte mare.

I. N. Fițescu: Să li se arate ce este „Concordia” pentru ei, ca să ne lase „Columbia”.

M. Antonescu: În afară de acestea mai sunt și alte participațiuni: „Dorobanțul”, fabrică de textile, are 98% capital francez; „Industria Lânei”, cu 90% capital unguresc; Noua Fabrică de postav, Azuga.

S. Ghiolu: Fabrica aceasta face parte, împreună cu „Dorobanțul”, din concernul fabricilor „Buhuși”, care lucrează pentru Armată.

M. Antonescu: „Mărășești”, industrie chimică, are 51% capital ceh și 49% german, deci sută la sută capital german; Uzinele „Solvai” cu capital belgian și elvețian.

N. Răsmiriță: În două săptămâni nu se poate tranșa afacerea aceasta, pentru că este nevoie de discuții tehnice și de întocmirea unui text de principiu.

M. Antonescu: Îmi trebuie un plan de cumpărare, de răscumpărare și de cedare de acțiuni.

N. Răsmiriță: În două săptămâni nu se poate tranșa problema aceasta. Este nevoie de o luare de contact și de o hotărâre de principiu.

M. Antonescu: Dacă d-ta îți închipui că Ministerul Economiei Naționale Germane nu știe acum care participații românești pot fi cumpărate și la ce preț, te înșeli în privința rezeviziei informațiilor și lucrărilor acestui minister.

N. Răsmiriță: Lucrează oamenii de afaceri.

M. Antonescu: Societatea Franco-Română pentru drumul de fier are 50% capital francez.

G-ral Gh. Dobre: O parte am luat-o noi.

M. Antonescu: Compania Generală a Industriilor Textile are 100% capital francez (evreu francez).

I. N. Fițescu: Trebuie să puneți și chestiunea „Petroșanilor” pentru germani.

M. Antonescu: Societatea „Petroșani” o expropriem. Vom face o lege de expropriere a tuturor industriilor de apărare națională.

Informația dlui Clodius că acțiunile olandeze în valoare de 3.141.479 lei sunt depuse la Legația noastră de la Londra, ceea ce modifică substanțial situația noastră față de „Astra”. Atrag atenția asupra acestui lucru, care mi-a fost comunicat în urmă, după discuțiile noastre privitoare la „Astra”.

În ceea ce privește „Petroșanii”, după ce se rezolvă afacerea „Vâscoza”, vor fi mai mulți care să aibă același punct de vedere ca și mine.

Al. Neagu: Ar fi bine dacă s-ar da și de la Banca Națională un ajutor pentru chestiunea „Vâscoza”, ca să se termine mai repede.

M. Antonescu: „Columbia” are 568.000 acțiuni franceze și germanii n-au decât 118.000.

Germanii au luat opțiuni de cumpărare peste capul Guvernului Român, folosind faptul că era la data armistițiului o convenție secretă anexă privitoare la unele participațiuni.

Al. Ottulescu: Domnule ministru al Economiei Naționale, vă rog să vă informați și dvs. asupra acelor pe care le-am auzit eu, că Societatea „Columbia” nu este o afacere prea strălucită.

Eu vă spun cum o consideră chiar cercurile lor.

M. Antonescu: În cele ce privește participațiunile, vom trimite pe cineva care va da dlui Răsmiriță lista participațiunilor care ne interesează și asupra cărora se poate lucra.

Acum chestiunea contingentului nostru pentru Germania în anul viitor.

Întâi, contingentul Germaniei către noi. Lista este făcută. Vă rog să puneți articolele de textile și opincile de cauciuc.

N. Răsmiriță: Am cerut un milion de perechi de opinci de cauciuc și am putea să le obținem, însă aceasta este și în legătură cu disponibilul de cauciuc.

M. Antonescu: Să mi se dea opinci de piele, de talpă, ca să nu scad din cauciuc.

G-ral Gh. Dobre: Eu nu dau nici un kilogram de cauciuc. De altfel, am câteva rezerve în legătură cu proiectul de convenție.

M. Antonescu: Prin urmare, noi cerem textile și încălțăminte.

I. N. Fințescu: Să cerem stofă standardizată pentru muncitori.

M. Antonescu: Acestea trebuie să le ceară societățile care au acești muncitori, iar nu eu.

N. Răsmiriță: Am căpătat anul trecut 400.000 perechi de încălțăminte, însă aceasta este o încălțăminte de vară, cu talpă de lemn. Altă încălțăminte nu există.

I. N. Fințescu: Nouă ne trebuie încălțăminte pentru muncitori.

M. Antonescu: Când am trimis la Marele Cartier pe dl. col. Davidescu, care era cu ambasadorul Ritter, pentru unele cereri, s-a pus problema echipamentelor. Am cerut atunci un milion de perechi de bocanci. Când m-am dus a doua zi, dl. von Ribbentrop mi-a spus că această cantitate de un milion este cam mare.

Aceasta însemnează că au totuși cantități importante, și deci să cereți să se dea cel puțin echipament militar.

N. Răsmiriță: Aceasta intră în alt capitol.

M. Antonescu: Ce fac eu cu bocancii, după ce mi-a dat, aceasta este treaba mea.

G-ral Gh. Dobre: Îi trimite direct pe front. Acum când mi s-a trimis muniția direct pe front, am spus că n-o plătesc.

M. Antonescu: Domnule Răsmiriță, ce credeți că se poate aduce din Germania?

N. Răsmiriță: Să încep cu textilele. Aș vrea să primesc Zellwolle în cantități mai mari. Nu am izbutit să primesc 300 de vagoane, pentru că au fost și ei la strâmtoare. Anul acesta, dacă vor fi 600 de vagoane, ceea ce reprezintă un efort însemnat, cred că vom putea fi mulțumiți.

M. Antonescu: Te rog să spui ce se poate da de către germani?

N. Răsmiriță: În general, ceea ce ne-ar interesa pentru articolele de mare consum, nu există acolo. Noi am vrea, bunăoară, curele de transmisiune, am vrea ață de cusut, numbac, stofe ...

M. Antonescu: Atunci ce ne dă?

N. Răsmiriță: Ne dau materie primă pentru investiție. Au și spus-o că ne pot da pluguri și tractoare, din care au cantități importante. Anul acesta pot avea mult mai mari cantități decât anul trecut, pentru că se adaugă întârzierea de anul trecut, plus cele pe care le voi căpăta anul acesta.

Vom avea mai multe decât anul trecut. Bunăoară, pieile. Eu le cer 4000 de tone. Ei ne cer nouă piei, și eu le cer lor. Vom obține fier, coks, materie primă, cauciuc, Zellwolle, dar în cantități mai mici. În ceea ce privește materiile chimicale, ele se vor putea da în cantități mai mari. De asemenea, material optic și medicamente.

M. Antonescu: La medicamente prețurile au crescut colosal.

N. Răsmiriță: De asemenea, material de electricitate.

M. Antonescu: Domnule Ghiolu, v-am rugat să-mi dați o situație a schimburilor cu Germania.

Dl. Stavri Ghiolu, subsecretar de Stat al industriei, comerțului și minelor, prezintă tabloul cerut.

N. Răsmiriță: Germania, în general, a fost o țară care ne-a exportat nouă, mașini, articole tehnice, chimicale etc.

M. Antonescu: Din Bulgaria, germanii iau piei. Eu am cerut Bulgariei piei și mi s-a spus că poate să ne dea, dacă obținem de la germani să reducă contingentul lor.

N. Răsmiriță: Mai este chestia celor 30.000 tone de țitei la care s-a angajat dl. Marinescu ca să-l dea Germaniei, în afară de cantitățile convenite.

M. Antonescu: Dl. Neubacher nu mi-a spus nimic despre această cantitate de 30.000 tone. Să se ducă la dl. Marinescu, să-i ceară să-i dea petrolul.

Gh. Andonie: Trebuia să dăm, până la 1 august, 400.000 de tone, și am dat numai cu 19 tone mai puțin.

M. Antonescu: S-au executat toate angajamentele luate pe luna septembrie, în întregime. La țitei sunt date care trebuie să vină. La păcură sunt 2.000 tone, la petrol s-au dat 453 de tone în plus.

N. Răsmiriță: Dl. Funk m-a rugat ca să le dăm, peste ceea ce am promis noi, aceeași cantitate pe octombrie ca și cea livrată pe septembrie.

M. Antonescu: (vorbind la telefon cu dl. I. Marinescu, ministrul Justiției): Dle Marinescu, ce este cu cele 30.000 de tone de țitei din iunie? Mi se spune că, în afară de angajamentele făcute de dvs., de Guvern, de dl. Mareșal și de mine, ați mai făgăduit încă 30.000 de tone în iunie.

Dacă este inexact, atunci de ce se cer încă 30.000 de tone?

Dl. Neubacher nu mi-a spus nimic, dar a spus-o dlui Fișescu, adăugând că ați fi făgăduit dvs. această cantitate.

Noi am discutat în august la Predeal și am stabilit atunci plusul pe care putem să-l dăm.

În afară de acestea n-am mai discutat nimic și n-am făcut nici un angajament nou.

Fiindcă dvs. spuneți că nu v-ați angajat la nimic, vă rog să chemați pe dl. Neubacher și să lămuriți chestiunea, fiindcă totdeauna apare câte o clauză, ca să reiasă că noi am avut un angajament pe care nu l-am respectat, și eu nu fac angajamente pe care să nu le respect.

Pentru că d-ta îmi comunică că n-ai luat un asemenea angajament, te rog să chemi pe dl. Neubacher și să-mi dai răspuns ce este cu afacerea aceasta.

I. N. Fișescu: Dl. Neubacher a spus că nu intră în contingent.

M. Antonescu: Te rog, dle Fișescu, ca această chestiune cu dl. Neubacher să o lămuriți, fiindcă eu nu vreau să se spună că nu-mi respect angajamentele.

(Dl. prof. Mihai Antonescu, vicepreședintele Consiliului, cheamă la telefon pe dl. Neubacher și i se răspunde că este plecat la Berlin).

Dl. Neubacher mi-a propus ca, pe septembrie și octombrie, să facem un singur cont, și aceasta conform angajamentelor Funk.

I. N. Fițescu: Chiar dl. Neubacher a venit cu această soluție, ca pe septembrie și octombrie să fie un singur cont și o singură cantitate.

M. Antonescu: Să vină să-mi ceară și le voi da cât pot să dau.

N. Răsmiriță: Dl. Funk mă roagă să vă comunic dorința d-sale, ca pe luna octombrie să obțină aceeași cantitate ca și pe septembrie.

I. N. Fițescu: Ce diferență este?

N. Răsmiriță: 15 mii tone la țiței, 15 mii tone la motorină. La motorina amestecată cu petrol lampat s-ar putea da ceva.

M. Antonescu: Mie mi-a spus că s-ar mulțumi să-i dau 15.000 tone cu totul. La urmă mi-a spus să-i dau măcar 10.000 tone.

N. Răsmiriță: Eu cred că s-ar ...

M. Antonescu: După ce voi primi planul financiar, voi vedea și voi comunica tot ce pot să dau.

N. Răsmiriță: Ca să realizăm păcura și pe octombrie, poate că renunță Călea Ferată la cinci mii tone din cota totală, și atunci putem realiza mai ușor această cantitate de păcură.

M. Antonescu: Aceasta o discutăm ulterior.

Acum, dle g-ral Orezeanu, eu aș vrea să știu lucrul următor: în chestia cărbunilor, v-am rugat să-mi faceți un calcul, pentru a vedea dacă substituirea combustibilului lichid cu cel solid este o afacere pentru noi?

Atunci înlăturând din consumul Căilor Ferate, păcura, și substituind-o cu un combustibil solid, și plătind cărbunii cu prețul german, noi facem, proporțional cu cantitatea de petrol pe care am consumat-o, o afacere financiară bună sau rea, sau o lovitură nulă?

G-ral T. Orezeanu: Convenția este de așa natură, încât să nu plătim nici un ban și se execută în felul acesta. Până acum prețul nu este stabilit.

M. Antonescu: Prin urmare, dați, vă rog, o notă dlui Răsmiriță pentru a se preciza prețul.

De ce nu s-a stabilit până acum?

G-ral T. Orezeanu: Germanii n-au răspuns încă.

M. Antonescu: Să se comunice definitiv și să se confirme prețul Căilor Ferate privitor la petrol, până la 1 mai și după 1 mai.

Pentru petrol, am să-ți comunic, dle Răsmiriță, după ce voi vedea ce trebuie de făcut.

N. Răsmiriță: Nota mea era o notă sumară. Eu am o notă de contingente cu cererile germane, o notă completă care trebuie discutată. Este o listă întreagă.

M. Antonescu: Pentru ouă ce facem?

I. N. Fițescu: A venit „Agricola” la mine și a spus că s-a încuviințat un export de ouă în Suedia și că ar vrea să-l schimbe cu Italia. Spune că această chestiune ar fi urgență, căci se strică ouăle.

M. Antonescu: Dați-le Italiei. Stabilim o chestiune de principiu prealabilă: ce raport fixăm între contingentul german și cel italian?

S. Ghiolu: Italia este în situațiunea că ne dă o serie întreagă de mărfuri de mare consum. În primul rând, ne dă textile. Evident că nu sunt textilele cele mai interesante, dar oricât, sunt textile care merg la consum.

M. Antonescu: Mai avem și bumbacuri.

Dle Răsmiriță, te rog să-i spui dlui Clodius că mi-am făcut ultima verificare și că-i cer să-mi trimită nota de diferență de prețuri care trebuie să o restituie României, conform Acordului de anul trecut pentru petrolul distribuit în alte părți. Mai sunt multe alte vagoane dirijate în alte țări. Eu am trăit pe pământ.

Unde este lista produselor cu cantitățile disponibile la export? Citește, dle Răsmiriță.

N. Răsmiriță: Măzărache de grâu cer 10.000 tone și un Vorkontingent de 5000 tone.

M. Antonescu: De unde să dăm?

G-ral C. Constantin: Ministerul Agriculturii arată un disponibil de export de 22.680 tone. Deci s-ar putea acorda maximum cele 10.000 tone care se cer.

M. Antonescu: Se pot da, însă trebuie rezervat ceva și pentru Croația.

N. Răsmiriță: Tărâte se cer 10.000 tone, din care jumătate ca Vorkontingent.

G-ral C. Constantin: Nici nu se poate discuta chestiunea tărâtelor; trebuie scoasă complet; dl Mareșal a dat ordin ca să se fabrice pâine din făina de grâu măcinată sută la sută.

N. Răsmiriță: Mei se cer 10.000 tone.

G-ral C. Constantin: Nici nu se poate discuta. Trebuie să ținem meiul, pentru înlocuirea deficitului la porumb și la grâu.

N. Răsmiriță: Nu putem da nici o mie de tone?

G-ral C. Constantin: Nu putem completa nici restul de contingent, cu care am rămas datori.

M. Antonescu: Dați o mie de tone.

N. Răsmiriță: Le dăm ca Vorkontingent?

M. Antonescu: După ce germanii execută planul financiar. Odată planul stabilit, se pot da Vorkontingente.

G-ral C. Constantin: Țiu să vă atrag atenția că animalele n-au ce mânca, așa că va trebui să ne rezervăm pentru noi dughia.

M. Antonescu: Trebuie să dăm și animale.

N. Răsmiriță: Măzărache semănată se cer 6000 tone.

M. Antonescu: Nici un bob nu există.

G-ral C. Constantin: Poate va fi în Transnistria.

N. Răsmiriță: N-am ajuns încă la Transnistria.

M. Antonescu: Trebuie să discutăm acum și pentru Transnistria.

G-ral C. Constantin: La unele articole trebuie să lăsăm deschisă o posibilitate.

N. Răsmiriță: Trifoi, se cere 1550 tone, cu 550 tone avans.

M. Antonescu: Se poate da. Avem 1839 vagoane. Avansuri dăm numai în cadrul planului. Să lucrăm numai cu Vorkontingente și apoi să așteptăm.

G-ral C. Constantin: Domnul Scutaru spune că s-ar fi oferit 2500 tone.

N. Răsmiriță: Lucernă se cer 300 tone.

M. Antonescu: Ți-am spus că n-avem.

N. Răsmiriță: Muștar, se cer 5000 tone.

M. Antonescu: Poți să dai 3000 tone.

G-ral C. Constantin: Ei au cerut 2500 tone. Avizul Ministerului Agriculturii este să se dea la export numai 800 tone.

M. Antonescu: Noi am dat un supracontingent de muștar în luna mai.

N. Răsmiriță: Ați dat pentru anul trecut. În mai ați dat în cadrul contingentului, nu un supracontingent.

M. Antonescu: Supracontingentul nu contează, Vorkontingentul nu contează. Atunci ce contează? Am să dau numai contingente veritabile. Dacă sunt disponibile 800 tone de muștar, dați 500 tone Germaniei și 300 Italiei.

N. Răsmiriță: Soia.

M. Antonescu: Vom da.

N. Răsmiriță: Turte oleaginoase. Anul trecut trebuia să le dăm 35% din producție, numai că, după producție, ar fi trebuit să le dăm 25.000 tone și le-am dat numai 6000.

G-ral C. Constantin: Nu se pot da turte; se pot da numai șroturi.

I. N. Fințescu: Anul acesta nu mai vin grăunțe pentru vite, și va trebui să le dăm turte.

N. Răsmiriță: În timp de pace noi nu consumăm deloc turte; pe toate le exportam. De doi ani de zile consumăm și vrem să tăiem complex exportul.

S. Ghiolu: Noi dăm turte pentru oțeluri nobile Suediei și Norvegiei.

M. Antonescu: Nu vom mai da turte germanilor, în raport cu producția noastră, fiindcă nu suntem un regim de federație economică. Vom da o anumită cotă din disponibilul pentru export, nu vom subordona consumația internă voinței Germaniei.

Ministerul Agriculturii comunică un disponibil de 35.000 tone turte și șroturi.

N. Răsmiriță: Anul trecut ar fi trebuit să exportăm 38.000 tone și am dat numai 6000.

G-ral C. Constantin: Producția este estimată la 10.000 vagoane. Aceasta este moneda noastră de schimb cu Danemarca, Suedia și Norvegia.

N. Răsmiriță: Noi am exportat totdeauna turte în Germania.

G-ral C. Constantin: Acum suntem într-o teribilă criză de furaje și avem nevoie de turte. Iar, ca acțiune economică, de ce să nu trimitem noi boi îngrășați cu turte, și să trimitem turte, ca să îngrășe ei animalele lor?

M. Antonescu: Ce putem da?

S. Ghiolu: Cred că aici Ministerul Agriculturii a fost foarte strâns, atunci când a comunicat disponibilul de export.

I. N. Fințescu: Să admitem părerea dlui Răsmiriță și să dăm turte proporțional cu producția.

M. Antonescu: Proporțional cu producția nu se poate.

G-ral C. Constantin: Să ne mai gândim că dăm turte și la alții, pentru devize libere.

M. Antonescu: Putem să dăm turte și în alte părți, dacă dăm atât petrol pentru război.

N. Răsmiriță: Dar turtele trec pe sub nasul lor. Deci, dacă exportăm și în alte părți, trebuie să le dăm și germanilor.

I. N. Ființescu: Sunt de părere să dăm tot atât cât am dat anul trecut: 6000 tone.

G-ral C. Constantin: Pentru anul acesta este prea mult.

N. Răsmiriță: E puțin. Eu aş propune să dăm 15.000-20.000 tone.

M. Antonescu: Să dăm 6000 tone şi să terminăm discuția.

N. Răsmiriță: Fără Transnistria? Nu se poate. Să nu facem o greșeală.

M. Antonescu: 6000 tone fără Transnistria. Îți voi comunica la Berlin ce voi putea să adaug din Transnistria.

G-ral C. Constantin: Putem să dăm 6000 tone de turte şi 3500 tone şroturi.

N. Răsmiriță: Transnistria este o unitate economică românească.

M. Antonescu: D-ta, după ce vei sosi la Berlin, vei discuta alte probleme şi o vei lăsa pe aceasta mai la urmă.

Domnule Răsmiriță, te rog să nu angajezi nimic şi să nu discuți înainte de a primi eu lista definitivă pentru export şi cifrele respective.

N. Răsmiriță: Se mai cer tăiței de sfeclă uscată, cinci mii tone.

M. Antonescu: Vom mai da din Transnistria 10.000 tone tărâțe.

N. Răsmiriță: Se cer 450 tone plante medicinale. Aici este un conflict cu Ministerul Finanțelor. Noi avem la plantele medicinale niște taxe, care au un caracter mai mult prohibitiv.

M. Antonescu: Foarte bine. Așa trebuie să fie.

N. Răsmiriță: Se mai cer 750 cai de tracțiune şi de prăsilă.

G-ral C. Constantin: Trebuie întrebat Ministerul Armatei.

N. Răsmiriță: Cantitatea de 750 cai nu este prea mare.

M. Antonescu: Mi se pare că i-a şi cumpărat pentru Armată.

G-ral C. Constantin: Să-i dea Ungaria.

N. Răsmiriță: Se mai cer 50.000 capete de boi.

M. Antonescu: Dar atunci ce-i mai dăm Italiei?

N. Răsmiriță: Eu cred că ar trebui să facem niște exporturi mult mai masive decât 50.000 de boi.

Pielele vin înapoi, şi mai avem şi un rest de boi pe care nu l-am exportat din vara anului trecut.

M. Antonescu: Vasăzică dacă este cadou, este cadou. Nu mai pot să dau cadouri. În timp ce contingentele mele de cereale nu le reportez, germanii le reportează.

N. Răsmiriță: Cât a mai rămas de dat? Cinci mii de boi, ca să împlinim vechiul contingent.

M. Antonescu: Nu se poate. Ce-i mai dau Italiei?

N. Răsmiriță: Trebuie să dăm Italiei 30.000 capete.

M. Antonescu: Ce a rămas de exportat de anul trecut?

S. Ghiolu: Douăzeci şi două de mii de bucăți.

M. Antonescu: A mai avut şi suplimente

Să vină la şedința de mâine, care se va ține la ora 9, dnii Pană şi Alexeanu.

Şedința se ridică la ora 14,10.

Stenografi: D. Fierăscu, S. Michail

D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds. 504 (fost 477)/1942, vol. II, f. 615-718

9. 1942 octombrie 10. Se discută despre: finanțarea trupelor germane din România; situația trupelor române aflate în Rusia; acordul economic cu Germania (ce se cere și ce se poate da); protocolul cauciucului etc.

CONSILIUL ECONOMIC

de sâmbătă, 10 octombrie 1942, ora 9,30

Ședința se deschide la ora 9,30 sub președinția dlui **prof. Mihai Antonescu**, vicepreședintele Consiliului.

Iau parte dnii: **Aurelian Pană**, ministrul Agriculturii și Domeniilor; **prof. I. N. Fițescu**, ministrul Economiei Naționale; **g-ral Gh. Dobre**, ministrul Înzeestrării Armatei și Producției de Război; **Al. Neagu**, ministrul Finanțelor; **g-ral C. Constantin**, subsecretar de Stat la Ministerul Apărării Naționale, pentru Aprovizionarea Armatei și a Populației Civile; **ing. Stavri Ghiolu**, subsecretar de Stat al Industriei, Comerțului și Minelor; **prof. Gh. Alexianu**, guvernatorul Transnistriei; **Al. Ottulescu**, guvernatorul Băncii Naționale a României; **N. Răsmiriță**, secretar general la Ministerul Finanțelor; **g-ral T. Orezeanu**, directorul general al C.F.R.

M. Antonescu: Domnilor miniștri, vă rog să mă iertați că am întârziat, dar am avut o convorbire cu dl Mareșal, înainte de plecarea domniei-sale la Predeal.

Al. Ottulescu: Domnule prim-ministru, vă rog să-mi acordați cuvântul: voi fi foarte scurt, voi vorbi numai zece minute, poate și mai puțin, cinci minute ...

I. N. Fițescu: Poate și mai mult ...

Al. Ottulescu: Nu, mai mult, nu.

Voi avea de făcut unele precizii, pentru ca să nu plece dl Răsmiriță de aici cu vreo impresie greșită, în ce privește discuțiile pe care le-a avut cu mine la Banca Națională.

M. Antonescu: Aveți cuvântul.

Al. Ottulescu: Domnule președinte, domnilor miniștri, eu despart chestiunea în două:

1) Soldul actual, care este de circa 450 milioane mărci și

2) viitorul.

În ce privește viitorul, am auzit astăzi pe dl Răsmiriță vorbind de posibilitatea unui sold care să fie, eventual, acoperit cu diverse lucruri.

Eu cred că dl Răsmiriță greșește.

În viitor, nu poate să fie vorba de sold, pentru că aceasta ar presupune că eu trebuie să decontez iar descoperit, să rezulte un sold din decontarea aceasta și soldul acesta să mi-l acopere pe urmă, adică exact situația trecută, cu deosebirea că soldul crește.

Or, nu aceasta este intenția mea, pentru două motive, pe care am să le explic îndată.

Eu, dle prim-ministru, înțeleg lucrurile așa: ca noi să nu mai decontăm descoperit, cum spunea și dl Mareșal – și aceasta este și părerea mea. Adică, în limbaj comercial, aceasta înseamnă că eu nu mai cumpăr mărci per nostrum, ci cumpăr

mărci numai atunci când am posibilitatea să le revând importatorilor români, care aduc mărfuri germane. Prin urmare, germanii trebuie să ne dea mărfuri de consum general, pe care să le vindem, pentru ca lumea să vină la mine și să cumpere mărfurile, pe care să le decontez lor eu.

Pentru că, dacă este chestiunea ca să mai rămână un sold, cum ziceți dv., n-am făcut nimic. Pentru că aceasta înseamnă că trebuie să facem o nouă emisiune, că efectele rele ale acestei emisiuni se produc, chiar dacă pe urmă vom fi acoperiți și, în al doilea rând, în ce privește acoperirea rămânem la discreția lor. Adică rămâne ca pe urmă să discutăm: dacă ne dă, cât ne dă, cum ne dă, și așa mai departe.

Aceasta este ceea ce avem de spus în ce privește viitorul și acesta este punctul de vedere al Băncii Naționale. Îl rog pe dl Răsmiriță să susțină, în fața delegației, acest punct de vedere, pe care îl va susține și dl Râmnicănuș, care este din partea Băncii Naționale și căruia i-am dat instrucțiuni.

Acum, dle prim-ministru, în ce privește trecutul. În ce privește trecutul, aici, foarte bine ați spus, se va discuta: cât să se acopere cu mărfuri, cât să se acopere cu deize, cât să se acopere cu lei și cât să se acopere cu participațiuni.

Însă eu, în ce mă privește, cred că nu este greșit ca noi să cerem – neapărat, se va vedea în ce măsură – ca să ni se dea limita în care vom putea primi mărfurile sau să ni se dea cel puțin o garanție în bonuri de mărfuri. Pentru că, dacă nu-mi dă marfă, este foarte grav. Este important să am marfă. Dar, dacă n-am marfă, o garanție de bonuri de mărfuri cred că totuși poate să ne ajute și să ne consolideze contractul nostru.

Nu vreau acum să mai intrăm în detaliu. Am explicat dlui Răsmiriță mecanismul acestor bonuri și îl știe și dl. ministru de Finanțe. Acestea ar fi numai o garanție, pe care am luat-o noi, pentru ca mâine-poimâine să nu fim trași la răspundere și să fim întrebați : dar ce ați făcut ca să consolidați acest contract?

Mai rămâne chestiunea Armatei Germane, care este o chestiune specială. Neapărat acolo dv. veți decide, dle prim-ministru, fiindcă sunt în joc interesele războiului.

Aș vrea să vă mai atrag atenția, aceasta nu în legătură cu tratativele dlui Răsmiriță, asupra a două lucruri, pe care vă rog să le soluționați acum.

Dl Neubacher îmi scrie o scrisoare, în care îmi cere să fac decontări pentru două milioane jumătate Reichsmark – este chestiunea merelor – ceea ce face 150 milioane lei.

Dv. cunoașteți chestiunea merelor?

M. Antonescu: O cunosc.

N. Răsmiriță: Este chestiunea lăzilor.

Al. Ottulescu: Sunt merele care se exportă din Transnistria, și care ajung la o sumă fabuloasă: 40 milioane Reichsmark sau 2.400.000.000 lei. Dar cum? Să decontez eu merele, care le exportăm din Transnistria și să dau lei pentru aceasta?! Cred că nimeni nu va susține lucrul acesta. Este vorba de niște lădițe, care trebuie pentru exportul din Transnistria. Vreau să știu dacă sunteți de acord să decontăm 2 milioane jumătate Reichsmark, care face 150.000.000 lei, pentru aceste lădițe, și dacă ne oprim la această sumă, ca să nu spună să le dăm mai mult.

În sfârșit, o ultimă chestiune, dl ministru Neagu se pare că a discutat-o cu dv., se mai cer 170.000.000 pentru Armata Germană. Dv. mi-ați spus să le dau cu lingurița.

Dar, eu nu numai că nu le-am dat cu lingurița, dar le-am dat cu lingura cea mare. Le-am dat 200.000.000. Pentru 170.000.000, au spus că au găsit o altă cale. Dar acum, ei revin și mai cer 170.000.000.

Acestea sunt chestiunile pe care vrem să vi le aduc înaintea dv.

M. Antonescu: Prima chestiune. În ce privește punctul de vedere al Băncii Naționale în chestiunea negocierilor de la Berlin, este evident că și preocuparea Guvernului este de a căuta formulele cele mai simple și cele mai sigure, pentru ca să evite și fenomenul de inflație și greutățile economice; și, mijloacele tehnice pe care le-ați indicat dv. sunt, desigur, și preocuparea noastră.

În ce privește chestiunea aceasta ultimă, a finanțării, în legătură cu fructele și cu Transnistria: desigur că, dacă s-ar mărgini numai la acești 150.000.000 lei, pentru ca să organizeze exportul prin transporturi germane directe, așa cum am convenit ultima oară, în discuțiile avute și cu dl Clodius, la Marele Cartier, în trecut, și cu dl Neubacher, în drum, cred că este bine ca cu acești 150.000.000 lei să putem înlesni un export, fiindcă dacă lăsăm aceste fructe ...

Al. Ottulescu: Se strică.

M. Antonescu: ... să putrezească și facem un act de lipsă de înțelegere, chiar față de germani, refuzându-le posibilitatea de a avea aceste fructe, pe care noi nu le întrebuițăm, cred că am face un act nepotrivit; și apoi, 150.000.000 în plus nu schimbă cu nimic condițiunile raporturilor noastre economice și financiare cu Germania.

Al. Ottulescu: Nu este nimic.

M. Antonescu: Din contră, refuzul lor ar putea da naștere la o interpretare legitimă chiar – o spun deschis – asupra posibilității noastre de înțelegere și de ajutorare a germanilor în împrejurările acestea.

În ultima vreme au fost formulate o serie de cereri. Mi s-a cerut astfel 240.000.000 lei pentru inter-radio, adică instalarea postului de radio-difuziune, care a fost făcut în ultima vreme.

Al. Ottulescu: Mi s-a cerut și mie și nu le-am dat.

M. Antonescu: Este adevărat că aceste posturi au fost acceptate, în principiu, de dl Mareșal Antonescu și de mine, ca ministru al Propagandei Naționale. Nu mi-a trecut însă prin minte ca, în plin război, și într-o perioadă când emisiunea Băncii Naționale este atât de agravată, ca tocmai atunci să vină cereri de lucrări pentru o sumă de 240.000.000 lei. Este, prin urmare, excesivă.

I-am atras atenția dlui ministru Neubacher asupra a două lucruri. Față de stăruința sa, am spus: maximum ceea ce se poate da este 10.000.000, pentru unele plăți; i-am atras atenția ferm, apoi, dlui ministru Neubacher, că nici o plată importantă nu mai poate fi făcută înainte ca planul financiar de la Berlin să ne fi fost comunicat, pentru a vedea care este modul și posibilitățile de acoperire a acestor finanțări și, în orice caz, de înlesnire tehnică a operațiunilor Băncii Naționale.

Prin urmare, pe această pozițiune stăm, dl guvernator: emisiunile Băncii Naționale trebuie să le facem în condițiuni normale; nevoile de finanțare ale trupelor germane în România, noi le-am acoperit până acum, chiar și pe luna septembrie, cu toate că contractul Oerlikon și cei 443.000.000 franci francezi n-au fost încă predați.

S. Ghiolu: Da.

M. Antonescu: Problema pentru trupele germane se va pune în câteva zile cu siguranță și, cum este vorba de Armată, care trebuie plătită, și de solde care nu trebuie să fie întârziate, dacă s-ar întârzia s-ar putea să creăm o atmosferă proastă. Mă așteptam să avem din nou cereri.

Al. Ottulescu: Le dăm.

M. Antonescu: Vom vedea ce trebuie să dăm în contul acestor solde.

Rog pe dl Răsmiriță să atragă atenția în modul cel mai categoric, îndată ce sosește la Berlin, dlui ministru Clodius și, dacă întâmpină dificultăți, și va fi și domnul Bossie, dacă întâmpină dificultăți să meargă la dl Ribbentrop și la dl Funk, pentru a le atrage atenția și domniilor lor, dacă este nevoie, că noi nu putem continua într-un moment când soldul nostru creditor este atât de ridicat, nu putem continua într-o perioadă de greutate de emisiune a Băncii Naționale, a finanța toate aceste nevoi, decât dacă ni se comunică planul financiar, a cărui executare trebuie să înceapă de îndată.

N. Răsmiriță: Pentru Armata Germană am adus o propunere fermă: acoperirea de 20% aur.

Al. Ottulescu: Acum decontăm aceste 170.000.000 ...

M. Antonescu: Cele 170.000.000, deconțați-le; însă, vă rog, atrageți atenția dlui ministru Neubacher, când le deconțați; sau, am să-l chem eu să-i atrag atenția, dacă vreți, înainte de a face operația, ca să înțeleagă că aceasta este limita maximă ...

Al. Ottulescu: Am să-l trimit la dv.

M. Antonescu: Foarte bine.

... a sumelor, pe care le acordăm, înainte ca planul să fi fost întocmit. Pentru că, nu putem merge cu 140.000.000 într-o parte, cu 170.000.000 în altă parte ...

Pe de altă parte, dle Răsmiriță, este foarte frumos să se făgăduiască teoretic foarte mare bunăvoință, am făcut o experiență și aceasta vă rog să v-o notați, între altele. Ei au făcut stăruința ca postul de radio-difuziune, un post de 120 kw, altul de 50 kw și un al treilea de 25 kw unde medii, care a fost comandat în Germania, era un post de 120 kw, pe care trebuia să-l comandăm în Elveția, la Brown-Bovery, firește că și condițiunile tehnice și certitudinea livrărilor la termen făceau Societatea de Radio-Difuziune să prefere această comandă, totuși, cu mari stăruințe și cu mari mijloace de intervenție și, în orice caz, făcând ca dl ministru Clodius să intervină în această afacere și să mă roage personal, mi s-a spus că germanii, industria germană, poate Telefunken, această industrie poate să livreze, în aceleași condițiuni, în termen de 12 luni, acest post și că prețul ar fi mult mai avantajos în Germania.

Rezultatul!

Am pierdut cinci luni, dle Răsmiriță.

Dl Neubacher, ministrul economic al Germaniei la București, mi-a confirmat că firma, căreia voiam să-i comandăm, consimte la același termen ca și Elveția și garantează livrarea. După cinci luni de discuție, din Germania se comunică formal Societății Române de Radio-Difuziune că termenul de 12 luni nu poate să fie acceptat!

Găsesc acest procedeu – la urma urmei! – și neserios și de acum înainte refuz să mai accept chiar asemenea intervenții oficiale, dacă nu sunt întovărășite de angajamente ferme, cu toată garanția necesară, pentru că pe urmă să nu ni se mai spună: „Noi am făcut toate diligențele, dar n-am putut obține mai mult” dar acela care plătește este Statul Român și nevoile lui! Acest sistem trebuie să înceteze.

Prin urmare, vă rog să atrageți atenția că, în toate angajamentele care se fac, noi n-avem nevoie numai de cuvinte!

De exemplu, în chestiunea finanțării trupelor germane am discutat cu dl ministru von Ribbentrop și am spus: „Dați-mi aur, cel puțin pentru acoperirea nevoilor trupelor germane, pe o perioadă de șase luni, pentru ca să nu mai fie discuție”. Dl ministru von Ribbentrop a spus: „Să se dea aur”! Dl ministru Clodius a răspuns: „Nu știu dacă putem da pentru întreaga sumă”. Și așa mai departe. Și atunci dl Ribbentrop a spus: „Găsiți altă formulă; trebuie să dați aur”.

Dar să vedem dacă, prin urmare, formula dlui ministru von Ribbentrop, cu acordarea de aur, rămâne ca bază a acoperirii celor 6.600.000.000, cât reprezintă nevoile trupelor germane, să se pună la dispoziția Băncii Naționale imediat; nu în contul unor planuri și cu livrări succesive, și așa mai departe, pentru că certitudinea aceasta, a unei atari sume, face ca Banca Națională, având garantarea ei, și aceasta este chiar în interesul Germaniei, având acoperirea pentru aceste nevoi ale Armatei Germane, emisiunile necesare și operațiunile de trezorerie pentru acoperire, aceasta va putea libera Banca Națională să facă alte operațiuni pentru Germania. Este, prin urmare, tot în interesul Germaniei, ca aceasta să se facă imediat.

N. Răsmiriță: Sigur. Dl ministru Funk m-a însărcinat să spun că oferă 25% aur pentru acoperire, asupra acestei sume.

M. Antonescu: Să ne înțelegem: cu cele 25%, din 6.600.000.000 lei, se înlesnește Banca Națională ca să facă o emisiune tehnică acoperită. Dar aceasta este o operațiune de emisiune. La aceasta se adaugă o operațiune economică. Dacă Banca Națională continuă, cu 25% aur, să facă emisiune și să tot arunce monetă pe piață, nu este aceasta o formulă economică ...

Al. Ottulescu: Sigur.

M. Antonescu: ... chiar dacă din punctul de vedere tehnic al emisiunii, Banca Națională este acoperită.

Al. Ottulescu: Sigur.

M. Antonescu: Noi, pentru a înlesni nevoile Armatei Germane, fiindcă suntem în război și fiindcă unele unități de instrucție și unele unități de apărare antiaeriană ne ajută și pe noi, nu este potrivit ca în război și când soldații noștri primesc soldele în R.K.K.S., avem datoria ...

Al. Neagu: De multă vreme le suportăm noi, prin faptul că cumpărăm noi R.K.K.S. cu lei.

M. Antonescu: Se dă o cotă; nu se cumpără chiar.

În orice caz, nu este potrivit ca să avem la fiecare lună discuții și întârzieri cu plata soldelor, ca să se creeze o stare de psihologie de care nu avem interes. Să se schimbe această metodă.

Simplul fapt de a ne pune 25% din această dispoziție, nu însemnează că problema este rezolvată din punct de vedere economic și, prin urmare, trebuie să intre în planul general de echilibrare, economic, al României, prin măsuri de import, de participațiune, pe care le-am pune, ca să înlesnim Banca Națională să-și înceteze emisiunile.

Al. Ottulescu: Dl Răsmiriță s-a făcut tare la Banca Națională să obțină 50%.

N. Răsmiriță: Nu știam, dle guvernator, tot ceea ce se cere. Credeam că voi putea aduce în țară, după cum am adus și în trecut, 1-2 vagoane de aur, credeam că pot aduce în țară 5-6 vagoane de aur. Nu știu dacă voi mai putea să fac aceasta. S-a schimbat chestiunea. Este vorba acum de acoperirea planului general. Este o altă chestiune – eu pot intra la apă, dar este o altă socoteală – nu trebuie să se uite lucrurile pe care le-am precizat: Eu nu mai cumpăr mărci. Și nu voi putea să nu dau o explicație. Noi am avut vechiul sistem cu germanii – de clearing – până în 1938, care a fost ultimul: nu cumpăr de la Banca Națională mărci per nostrum. Nu se cumpărau adică, mărcile decât în măsura în care erau vândute pe piață. S-a schimbat sistemul acesta. A fost actul de colaborare economică wohlthat. S-a schimbat însă acest sistem.

Banca Națională cumpără per nostrum; acesta este sistemul de clearing actual, de la 1938.

M. Antonescu: Să nu mai întârziem asupra acestei chestiuni.

Eu am participat la discuțiile economice din 1940 și 1941, cu dl. ministru Clodius, care a pus problema acestei obligații a Băncii Naționale. Cunosc geneza întregilor operații în privința obligațiilor de cumpărare ale Băncii Naționale.

Întâi s-a fixat un plafon. După aceea, în momentul când s-au acordat credite României, s-a spus: nu mai este nevoie de un plafon rigid la București, pentru că, în măsura în care prin paralelism România își primește o contragarantie indirect, prin conturi de credit de care uzează la Berlin, Banca Națională nu se mai poate considera descoperită pentru operațiile sale, pentru că, în schimb, Statul Român, prin operațiile de credit, își primește o contraparte pe care o poate opune Băncii Naționale în politica sa rigidă a cumpărării mărcilor.

Prin urmare, nu poate să fie vorba, dle Răsmiriță, de o întoarcere bruscă la politica din 1938, și dl. guvernator nu a spus lucrul acesta; sau dacă l-a spus, nu a voit să înțeleagă o concepție politică la baza acestei tehnici de plafonare a cumpărărilor.

Dl. guvernator spune însă un lucru: dl. Mareșal Antonescu, față de greutățile Băncii Naționale și de riscurile unei emisiuni fără posibilitate de absorbire a monedei de pe piață, a spus dlui guvernator că-l face răspunzător dacă merge mai departe pe aceste baze.

Dl. guvernator nu este însă singur în această privință cu răspunderi, pentru că și dl. Fițescu, și, indirect, eu, care participasem la Consiliul de miniștri și care, în realitate, dirijează toată acțiunea Guvernului ...

I. N. Fițescu: A spus categoric că dvs. sunteți vinovatul cel mai mare.

M. Antonescu: A spus chiar aceasta? La cel dintâi consiliu la care va participa, voi lămurii afacerea aceasta, căci nu vreau să rămână

Dl. Mareșal are o viziune foarte realistă a vieții economice. Pentru dânsul însă dificultăți sunt problemele tehnice.

Dl. Mareșal, în fața greutății de emisiune, zice: să nu se mai emită. Când vine însă dl. ministru Funk, sau primește o scrisoare de la Mareșalul Keittel, care cere petrol, discută chiar ceea ce am dat eu și încearcă să vadă dacă nu poate să dea mai mult.

Și atunci este elementar. Eu îi spun dlui Mareșal, și i-am spus-o în fața dlui Fițescu, în prezența Guvernului, întrebându-l: Domnule mareșal, foarte bine, dacă vreți dvs. să nu mai emitem, sunt de acord. Dar vreau să știu: Opresc exporturile? Nu. Vreți să nu mai dau petrol deloc? Aceasta este imposibil.

Dar atunci este fatal să sporesc emisiunea Băncii Naționale, pentru că acest export trebuie să fie finanțat. Petrolul acesta trebuie să fie plătit, transporturile trebuie să fie plătite, prin urmare, o serie întreagă de lucruri.

Dl. Mareșal însă a spus: întâi trebuie să facem o distincție între finanțări și exporturile de petrol și între exporturile celelalte. Exporturile de petrol nu le pot opri. Acestea trebuie să conducă deci la o soluție tehnică de acoperire. Celelalte exporturi, dacă nu sunt înțeles și dacă situația monetară a Țării Românești se agravează, acelea eu merg până la oprirea lor, până când voi găsi o formulă compatibilă cu nevoile de evitare a inflației.

În această privință, dle Răsmiriță, nu este nici o deosebire între dl. Mareșal și mine, între Banca Națională și mine, dacă sunt sau nu marele vinovat al acestei operații.

Pentru că însă aş vrea să-l facem pe dl. Mareșal să-și lămurească totodată punctul său de vedere, și mai ales bazele lui, rog pe dl. guvernator să-mi trimeată o notă și un grafic cu emisiunile Băncii Naționale de la martie până în noiembrie, în 1941 și în 1942, comparativ, ca să le arăt dlui Mareșal, care a rămas cu această impresie a unor înlesniri prea mari făcute de Guvern, în lipsa d-sale, anul trecut, din împrăjurarea că eu a trebuit să aprob propuneri venindu-mi din partea Ministerului Finanțelor; a trebuit să aprob o serie întreagă de plăți germane.

Ce se întâmplă, însă? Era la scadență, în timpul verii, o serie de construcții de barăci și alte instalații militare, autorizate de dl. Mareșal. Era de plătit aceste sume, care dl. Mareșal autorizase să fie plătite. Înainte de pregătirea războiului erau multe trupe germane și dl. Mareșal consimțise că acestea trebuie să fie întreținute în România, din contingentele germane.

Prin urmare, plata s-a făcut indirect la București, prin mijloace directe de finanțare de către Banca Națională. Nimic mai simplu decât aceasta.

Dl. Mareșal, văzând însă că a fost o curbă foarte ridicată a plăților între martie și noiembrie, când, pe de altă parte, este și perioada cea mai intensă a exporturilor de petrol, și, comparativ cu ceea ce fusese în 1940 și 1941, livrările de petrol în această perioadă au fost considerabile, mai ales în momentul când a început să funcționeze și pipeline-ul, dl. Mareșal a rămas cu impresia unor inadvertențe. De aici formula cu unele vinovății și nevinovății.

Dacă sunt vinovății însă, eu nu mă turbur, pentru că eu mi-am luat multe vinovății în Statul acesta, și nu de acum, din august-septembrie 1940, și mă sperii să le duc mai departe și pe acestea. Însă, firește, ceea ce mă preocupă nu e un proces de responsabilități între noi, ci să nu mergem la unele formule tehnice, care să ne creeze în fiecare an dificultăți.

Dvs. vorbeați de un plan german. Și eu am avut simțământul, dintr-o convorbire cu dl. ministru Clodius, că se încearcă o amortizare a sarcinilor războiului, prin împărțirea, într-o formă sau alta, asupra tuturor statelor europene.

Dacă la țări ca Elveția, care nu face nici un efort decât de ordin economic și financiar în acest război, sau alte țări neutrale, dacă efortul acesta financiar al acestor țări poate să fie de înțeles, este neadmisibil ca România, care face atâtea jertfe militare, care a făcut atâtea jertfe financiare pentru întreținerea războiului – am trecut de 230 miliarde, dle Răsmiriță; am cerut aseară, și voi trimite dlui Ribbentrop o informație, ca să se vadă ce reprezintă echipamentul pe care l-a trimis acum Comandamentul Armatei în Rusia – să nu fie înțeleasă că sarcinile, chiar economice, ale războiului, sunt pentru noi foarte grele.

Prin urmare, dacă alături de aceasta se mai cere României să facă și jertfe în folosul Germaniei, prin contribuții economice și financiare excepționale, aceasta o găsesc nepotrivit și necorespunzând cu sensul cuvintelor foarte ferme, pe care și Führer-ul, și dl. von Ribbentrop, mi le-au spus: avem nevoie de o Românie sănătoasă și puternică. Dar o Românie sănătoasă și puternică, cu finanțe proaste și cu monedă de inflație nu poate să existe.

Prin urmare, planul pe care îl fac să fie rezemat pe aceste baze.

Pentru că dvs. ați folosit până acum, dle Răsmiriță, în discuțiile pe care le-ați avut, și în care, desigur, ați avut o situație grea, o serie de elemente și informații, vă rog, pentru ca să risipiți toată această discuție nefolositoare asupra datoriei noastre de a contribui și economic, și financiar, să vă luați elemente de informație. Cereți dlui Barbul să vă dea copie de pe graficele pe care le-am avut la Marele Cartier, la Führer, și la dl. von Ribbentrop și luați-vă informații asupra eforturilor financiare și contribuției Ungariei și Bulgariei. Sunt elemente comparative categorice. Eu le-am folosit.

Ungaria și Bulgaria sunt țări care până acum, din acest război, au ieșit cu o dilatare de teritoriu, care este opera exclusivă a Germaniei.

Noi am plătit, în 1940, din cauza Germaniei, cu teritorii; și de la 1941 încoace, plătim cu sânge și cu contribuții economice grele.

Este inadmisibil ca Ungaria și Bulgaria să vadă avantaje economice, sau contribuții economice și financiare egale cu ale noastre. Și această problemă vă rog să o puneți deschis, pentru că eu am pus-o și cred că a fost unul din argumentele sănătoase, care au dus la soluții practice, pentru că nu este admisibil ca, față de toate jertfele noastre, să fim tot noi cei care plătim.

Aceasta și din punct de vedere politic este esențial pentru mine, dle Răsmiriță, pentru că doresc să știm la ce mergem și care sunt perspectivele diplomatice și politice, dacă nu se face discriminarea între situația României și situația Bulgariei și Ungariei.

Prin urmare, fără alte teorii generale, eu nu mai discut nimic în această privință, înainte de a primi programul pe care ni-l oferă Germania. De acest program depinde modul cum întindem teoria sau practica noastră.

I. N. Fintescu: Ca să vedeți efortul care se face și cât suferă populația, este suficient să știți că din toată colectarea de lână care s-a făcut anul acesta, numai 10% s-a lăsat populației, iar 90% merge pentru efortul de război.

Al. Neagu: Trebuie să mai vă semnalez și eu un fapt.

În programul de investiții pentru înzestrare, făcute la februarie, se prevăzuse, mi se pare, că cca 50% din cheltuielile care se vor face să fie făcute în Germania. Or, constatăm că până acum nu s-a făcut decât o treime în Germania și două treimi în interior, iar în ultimele luni scadența comenzilor în Germania a scăzut așa fel încât aproape este de prevăzut că nu vor mai fi decât foarte puține comenzi în Germania.

Atunci, ne mărim noi sarcina bugetară în lei, pe care nu mai o putem acoperi cu acel mijloc de trezorerie care este împrumutul, și se poate să rămână cu creditele de la Berlin neutilizate și să fim nevoiți să ne creăm înlăuntru mijloace ca să facem față nevoilor de înzestrare.

N. Răsmiriță: Aceasta este o problemă între dvs. și dl. g-ral Dobre. Repartiția comenzilor în Germania sau în România nu o fac eu, o face dl. g-ral Dobre.

M. Antonescu: Domnule Răsmiriță, în această privință am avut ieri un Consiliu Militar la dl. Mareșal, și am văzut situația echipamentelor noastre și situația nevoilor noastre.

Am luat notă și vă voi trimite la Berlin copie de pe contribuția noastră în Răsărit, în echipament și materiale, și am constatat cu tristețe o încercare germană căreia vă rog să-i spuneți dlui Clodius că mă abțin să-i găsesc calificarea.

În ultimele săptămâni, trupele noastre și-au găsit rațiile reduse cu 40%. De asemenea, caii. Acestea sunt făcute pentru ca, după ce nu au obținut, pe căi de negocieri și de discuții economice și diplomatice, o contribuție românească de război, să ne constrângă a o da prin constatarea inferiorității neadmisibile în care sunt puse trupele noastre din partea Comandamentului german.

Vă rog să-i spuneți dlui Clodius că-l rog ca, în 24 de ore, să înceteze aceasta, și vă însărcinez ca în această privință să faceți demersuri, împreună cu dl. Bossie, fiindcă de rezultatul acestui demers depinde dacă eu cer din nou să merg la Führer, din însărcinarea dlui Mareșal Antonescu, care, dle Răsmiriță, nu va merge pe front să ia comanda, și va examina condiția trupelor românești pe front, în caz când trupele noastre sunt puse în situație de inferioritate.

Asemenea metode de constrângere la contribuții economice să nu se mai încerce, fiindcă răspund cu metode egale.

N. Răsmiriță: N-am înțeles tocmai bine chestiunea cu dl. Mareșal.

M. Antonescu: Dl. Mareșal nu pleacă pe front înainte de a lămuri această situație a trupelor noastre, și a se îndrepta situația de inferioritate tehnică, de aprovizionare și militară în care au fost puse unitățile noastre de acolo.

Vă rog să-i spuneți dlui Bossie acest lucru și să faceți acest demers oficial împreună cu dl. Bossie și cu dl. col. Gheorghiu, dacă se găsește acolo, dacă nu, cu ajutorul său, și vă rog să-l faceți și la Auswertigesamt, nu numai la dl. Clodius, ca să se simtă că acestea nu sunt procedee față de un aliat care plătește cu sânge și care continuă să-și ia răspunderea sângelui azi.

E vorba de condiții tehnice și militare, pe care le voi comunica dlui Ribbentrop.

Trupele noastre nu au grajduri, nu au baracamente, nu au instalații.

Am cerut Führerului, și Führerul a admis, și dl. von Ribbentrop mi-a comunicat, și ambasadorul Ritter a mers special la Marele Cartier ca să ceară, și obținusem acest lucru: concentrarea tuturor unităților românești într-o anumită zonă, și de pe acum, nu risipirea lor în diferite lupte, până în perioada din octombrie-noiembrie, când se constituie Comandamentul dlui Mareșal. Cerusem ca trupele noastre să fie concentrate în regiunea stabilită și, de pe acum, să poată să-și facă instalațiile de iarnă, în special unitățile noastre de Cavalerie să-și poată face grajduri și toate instalațiile, fără de care caii noștri sunt condamnați la pieire în cursul iernii.

Acest lucru fusese admis. Erau 4-5 divizii care trebuiau să fie angajate în lupte. Două dintre ele se găseau angajate deja în Caucaz. Am obținut ca și acele două divizii să fie întoarse, iar celelalte să nu mai fie angajate și să se întoarcă în sectorul care trebuia pregătit.

Rezultatul: s-a cerut Comandamentului, același sistem s-a cerut Marelui Stat Major, direct Comandamentului local, ca să se dea unele din aceste unități, iar până azi

nici o măsură nu este luată, și nu avem nici etape, nici organizații, nici trupe speciale pentru pregătirea instalațiilor de iarnă.

Trupele noastre nu sunt concentrate, nu sunt în măsură să-și facă aceste instalații. Și, în timp ce sunt regiuni întregi sterpe, în care Cavaleria noastră n-are cu ce să se hrănească, ceea ce primește de la Comandament, în momentul când primește, cu greutate de expediere și întârzieri foarte grave, este redus cu 40%.

G-ral Gh. Dobre: Pentru cai, și mai mult.

M. Antonescu: Și pentru cai, și mai mult.

Spuneți dlui ministru Clodius că nu pot califica acest procedeu și-l rog să nu stăruie, fiindcă aici se pune problema conservării Armatei noastre. Noi n-am dat armata ca să moară în stepele rusești, ci să lupte în condițiile civilizate și tehnice potrivit.

Și dl Mareșal Antonescu – aceasta v-o spun cu titlu particular – dl Mareșal Antonescu, la Consiliul Militar, care a avut loc ieri, m-a însărcinat – aștept acum confirmările șefului de Stat Major, care sosesc astăzi – în cazul când aceste relații sunt exacte, m-a însărcinat să cer, din nou, să plec la Marele Cartier, întrucât dl Mareșal nu se duce pe front înainte de lămurirea acestei situații. Îmi voi lua din nou și această sarcină, a clarificării chestiunilor militare. Totuși, aș fi preferat să mi-o iau înainte ca trupele să fi plecat.

G-ral C. Constantin: Trecem la contingente.

M. Antonescu: Pentru echipament, dle Răsmiriță, ceea ce s-a cerut, vă rog să cereți și dv.: postav, bocanci etc. Luați de la dl g-ral Dobre lista tuturor comenzilor.

La noi se pune problema, dle Răsmiriță, de data aceasta nu m-adresez nici unui negociator economic, ci mă adresez unui român, care trebuie să înțeleagă că avem lipsuri grave și că problema eventualelor pierderi ale Armatei noastre este o problemă de conservare națională, nu numai de tehnică, cum a fost când s-a negociat cu Statul Major această contribuție militară.

Dacă avem pierderi în Rusia, noi trebuie să refacem imediat aceste unități și acest potențial militar. Pentru aceasta este esențial ca, de pe acum, să se facă instrucția și a rezerviștilor și a noilor recruți. Pentru aceasta însă trebuie ca această armată să aibă echipamentul necesar, în primul rând și armamentul. Pentru echipament, datorită situației grele din Rusia, ni s-au dat – și spuneți dlui Clodius lucrul acesta, problema trebuie privită foarte serios – ni s-au dat regiunile cele mai detestabile. Cavaleria noastră, care avea cel mai frumos echipament – notați aceasta – din Armata noastră și l-a distrus, pentru că regiunea în care a acționat era o regiune de mărăcini și stepă. Astăzi, din această cauză, toată Cavaleria noastră are tot echipamentul distrus. Toate hainele ...

G-ral C. Constantin: Echipamentul.

M. Antonescu: ... sunt complect distruse. Această infanterie a noastră a făcut sute de kilometri pe jos. Corpul VI Armată a făcut 800 km fără oprire, 23 zile nu și-au dezbrăcat oamenii hainele de pe ei, dle Răsmiriță! Firește că, în asemenea condiții, echipamentul a fost distrus și noi a trebuit să dezbrăcăm unități care mai rămăseseră în țară. Notați-vă și acest lucru, dle Răsmiriță; a trebuit să dezbrăcăm unitățile din țară, ca să trimitem echipamentul în Răsărit. N-am făcut-o eu. A făcut-o Marele Stat Major și cu Ministerul Armatei. Aseară am luat cunoștință de această situație, invitat de dl Mareșal la Consiliul Militar.

N. Răsmiriță: Numai o singură chestiune: pentru postav, bocanci, cererile au fost adresate O.K.W.-ului?

M. Antonescu: Da. Nu este numai o problemă de O.K.W.

N. Răsmiriță: Voi sprijini cererile adresate deja acolo. Nu fac altă cerere.

M. Antonescu: Da.

Luați însă lista, fiindcă aici nu se mai pune o problemă de O.K.W. și de trimitere pe front de echipament, ci de înlocuire, pentru puținele trupe care au mai rămas aici: pentru cele cinci divizii, după cum se pune problema și pentru noii recruți și pentru instrucție.

În discuția, pe care am avut-o cu Führerul, i-am atras atenția: că în iarna aceasta trebuie să refacem aceste unități dezorganizate și să instruim recruții din acest an; că, față de necesitatea de echipare completă a trupelor care au plecat în Rusia și față de contingentele excepționale care au fost date în Rusia, s-au epuizat complet rezervele noastre de aici și că pentru a reface tot minimul necesar, avem nevoie nu numai de armament, ci și de echipament, fiindcă altfel nu putem instrui. Rețineți acest lucru, dle Răsmiriță: Nu ne putem instrui.

Führerul, în fața mea, – te rog să reții și acest lucru, dle Răsmiriță –și a dlui Ribbentrop, a dat dispoziții dlui Mareșal Keittel ca să se dea și să se facă tot ceea ce se poate face, pentru ca să ne ajute în instrucțiune și în refacerea unor unități în timpul iernii. Și când eu i-am semnalat că stăruim în acest lucru fiindcă – deși problema va fi pusă de dl Mareșal, când va veni – eu o pun totuși această problemă, pentru că știu că pot să însemneze enorm câteva săptămâni în această perioadă, Führerul a spus: Aveți dreptate; câteva săptămâni pot să însemneze foarte mult. Nu mai așteptați până când discutați cu Mareșalul. Și a mai spus: Mareșalul Keittel să ia dispozițiuni ca să examineze cererea noastră.

Acestea sunt livrări care ar trebui făcute nouă aici, direct; nu pe front.

În legătură cu aceasta, dle Răsmiriță, vă rog să spuneți dlui ministru Clodius că aștept în 24 ore, de la sosirea dv., explicații. Aștept explicația aceasta: Să se informeze asupra acestei situații de inferioritate, în care au fost puse trupele noastre. Să arătați că, imediat după aceea, voi aviza dacă este cazul și ținând seama și de informațiile pe care le primesc de la Șeful Marelui Stat Major.

N. Răsmiriță: Îmi dați o telegramă după ce primiți informațiile?

M. Antonescu: Voi examina, dacă sunt întârzieri care s-au produs din cauza transporturilor.

N. Răsmiriță: Când vine delegatul?

M. Antonescu: Ceea ce v-am însărcinat să faceți este ferm și definitiv.

N. Răsmiriță: Eu când primesc răspunsul dv.?

M. Antonescu: Rămâne să stabilesc dacă mă duc la Marele Cartier sau dacă trebuie să găsim o soluție economică.

Dle Răsmiriță, vă informez pe dv. – și spuneți dlui ministru Clodius toată indignarea mea –: sunt găsite stocuri de ovăz și de cereale în regiunile Caucazului. Le știu perfect. Și, pentru ca să ne constrângă pe noi să dăm ovăz pentru Cavalerie în contingente și să dăm nu știu ce sporuri de contingente, pentru aceasta se reduce hrana trupelor noastre în această perioadă? Găsesc lucruri inadmisibile!

G-ral C. Constantin: Cred că dacă ar ști Führerul, nu s-ar putea face acest lucru.

M. Antonescu: Spuneți dlui ministru Clodius că am avut și un Consiliu Militar față de aceste informații grave și că dl Mareșal Antonescu așteaptă lămurirea acestei situații și că m-a însărcinat, din nou, să merg la Marele Cartier pentru clarificarea acestei situații, înainte de a trece d-sale postul de comandă pe care îl are, pentru că nu se poate expune să meargă acolo, ca să ia un comandament care este dinainte compromis.

Pe baza acestei informații să faci acest demers, cerând să se lămurească imediat situația trupelor noastre și inferioritatea în care au fost puse.

Pentru contingente.

Continuăm cu contingentele.

Va veni și dl Alexianu, pe care l-am chemat, pentru ca să vedem ceea ce putem da.

Am primit o cerere de la dl Neubacher, pentru 100 vagoane de ouă. E un contingent urgent.

S. Ghiolu: Ouă pentru export sunt 1200 vagoane.

I. N. Fițescu: Atunci le putem da.

N. Răsmiriță: Sunt 1200 vagoane. Cred ca să nu dăm acum 120 vagoane.

M. Antonescu: În sfârșit, Răsmiriță a devenit restrictiv!...

N. Răsmiriță: Nu numai acum, dar și altă dată am spus față de dv. să dăm mai puțin.

I. N. Fițescu: Trebuie și Italiei.

N. Răsmiriță: Să dăm și Italiei ceva. 60 vagoane.

S. Ghiolu: Din informațiile pe care le am, pe cale particulară, am vrut să văd ce cantități de ouă se găsesc în diverse depozite, pentru ca să ținem seama și de necesitățile de iarnă – rezultă – mi s-a și spus aceasta chiar – că putem da 40-50 vagoane.

A. Pană: 1200 vagoane sunt calculate pentru întregul an. Nu le avem astăzi toate vagoanele acestea. Prin urmare, să dăm mai puțin.

N. Răsmiriță: În chestia ouălor, din experiența pe care o am până acum, vă pot spune că am constatat lucrul următor: cu cât se exportă ouă – e un fenomen ciudat, dar așa se întâmplă lucrurile – cu atât se găsesc ouă pe piață; pentru că, dacă nu se exportă ouă, nu se găsesc atunci nici la București, pentru că exportatorii le colectează. Am văzut măsura ...

S. Ghiolu: Pentru fiecare măsură se găsește un raționament.

M. Antonescu: Să lăsăm raționamentele. Pe cât contăm?

S. Ghiolu: Se pot da 50 vagoane imediat, înainte de a se stabili contingentul. Este un Vorkontingent.

M. Antonescu: Nu mai merg pe nici un Vorkontingent.

S. Ghiolu: Este un avans

M. Antonescu: Până când primim planul. Până la sfârșitul lunii, dle Răsmiriță, d-ta trebuie să închei acordurile.

N. Răsmiriță: Cu ajutorul dv.; și al Berlinului, și al dv.

M. Antonescu: Da. Planul financiar și de acoperire te rog să-l transmiți săptămâna viitoare – cel mai târziu – la București, pentru ca să ne putem da seama de ceea ce putem face.

În ce privește Italia, trebuie să dăm cât putem.

Am primit o scrisoare de la dl Bova Scoppa, în care îmi arată, situația asupra raționalizării alimentare din Italia: pâine 150 gr, 2 kg paste făinoase de persoană pe lună, trei ouă pe lună numai în centrele urbane, carne 70-100 grame pe săptămână de persoană etc.

Dacă am putea să publicăm datele acestea, ca să le știe unii din românii noștri, care se simt nenorociți și consideră dezastruoasă situația noastră.

Prin urmare, dle Răsmiriță, recapitulând ceea ce am dat ieri, ce s-a stabilit?

N. Răsmiriță: Măzărice de grâu mi s-a dat 10 mii tone, târâte nu, mei nu, dughie 1.000 tone, măzărice semănată nu, trifoi de 1.500 tone, lucernă nu, muștar 500 tone, turte oleaginoase ...

I. N. Fițescu: Câtă producție avem anul acesta?

A. Pană: Aproximativ 100.000 tone, afară de Transnistria.

I. N. Fițescu: Să dăm pentru export ceva, care să ne procure devize libere de la ceilalți. Să dăm Germaniei o parte și restul să rămână pentru consumul intern.

A. Pană: Nu este practic. Dacă este neapărată nevoie, să dăm. Dar dacă dăm Germaniei 600 vagoane, trebuie să dăm și Suediei, Finlandei și Italiei.

I. N. Fițescu: Să dăm jumătate, iar jumătate din producție să o păstrăm.

N. Răsmiriță: Anul trecut, când turtele au fost mai puține, am dat 11.000 tone din Vechiul Regat. Nu putem să spunem că la un an mai bun să dăm mai puțin. Facem teoria aceasta la alte articole.

G-ral C. Constantin: S-a hotărât ieri 6.000 tone pentru Germania.

I. N. Fițescu: Să dăm 10.000 tone.

N. Răsmiriță: Domnule prim-ministru, să dăm 10.000 tone fără Transnistria.

G-ral C. Constantin: Atunci, să ziceți așa: turte și șroturi.

M. Antonescu: Da.

N. Răsmiriță: Tăiței de sfeclă uscați ...

I. N. Fițescu: Cât s-a dat anul trecut?

Trebuie să avem apoi în vedere că anul acesta nu avem nutrețuri.

N. Răsmiriță: Să dăm ceva mai simbolic. Dl. ministru Pană spune să dăm 1.000 tine borhot.

Plante medicinale. Anul trecut au luat 20 vagoane. Anul acesta vor 50 vagoane.

S. Ghiolu: Puteți să dați 25 vagoane.

G-ral C. Constantin: Mai vin și Croația, Slovacia ...

M. Antonescu: Știți ce se întâmplă: dăm plantele medicinale pe nimic. Iau măceșul cu 5.000 lei vagonul și ne dau vitamine cu milioane de lei vagonul.

S. Ghiolu: Tocmai facem un proiect de disponibil.

M. Antonescu: Aceasta voiam să vă rog, să faceți tot disponibilul și proiectul de diviziune pe țări.

N. Răsmiriță: Vasăzică, plante medicinale 25 tone.

Cai de reproducție nimic, boi 50.000.

M. Antonescu: Ce disponibil de boi avem?

A. Pană: Putem da până la 100.000, însă ca să putem realiza acest număr, trebuie să scădem greutatea.

De 550 kg, nu avem, 100.000 capete. Dacă vrem să atingă această cifră, atunci trebuie să scădem greutatea corporală până la 400 kg minimum.

I. N. Fiñescu: Rămâne și pentru Italia?

A. Pană: Eu nu vorbesc de Italia sau Germania. Acesta este tot disponibilul.

G-ral C. Constantin: Și sunt restanțe.

N. Răsmiriță: Eu prefer ca în loc să le dau 50.000 în viitor, să le dau 40.000, ca să le dau și restanțe.

M. Antonescu: Dacă d-ta îți închipui că vor primi acoperirile pe restanțe, îți faci iluzii.

N. Răsmiriță: Putem da cu totul 60.000.

M. Antonescu: Noi avem de dat la toate țările. De unde vrei să scoatem? Aceasta este numai pentru Germania.

I. N. Fiñescu: Lăsați 50.000, în total.

M. Antonescu: 50.000 angajamente noi; nu mă mai interesează nici o restanță.

Al. Ottulescu: Așa a fost stabilit ieri.

I. N. Fiñescu: Dacă găsesc și restanțe și nou angajament?

M. Antonescu: Nu, dle Fiñescu. Întâi, pentru că de la 1941 s-a schimbat principiul. Pentru ce s-a schimbat comisiunea care din trei în trei luni urmărea executarea acordului? Ca să trec la sfârșitul anului restanțe? Sau ca să se execute totul în timpul anului?

S. Ghiolu: Dacă este vorba de cei 40.000, le pot da din Transnistria; nu mai este nici o restanță.

M. Antonescu: Sigur.

N. Răsmiriță: Aveți dreptate, însă dv. ați dat boii aceștia. Să nu credeți că vreau 10.000 boi în plus pentru germani; însă dv. le-ați dat și îmi vor putea spune: Ni i-a promis dl prim-ministru. Cu cifra de 58.000, aranjăm totul.

M. Antonescu: Din ceea ce am promis, s-a dat foarte mult; dar, când am promis, nu știam ceea ce s-a dat din Transnistria.

N. Răsmiriță: Ați promis 20.000; s-a dat 2.000; este o restanță de 18.000.

M. Antonescu: Erau 36.000 care trebuiau să fie dați, când am acordat diferența; atât era cu totul. Ceea ce înseamnă că dacă au rămas 18.000 s-au dat până acum 19.000, de atunci, nu 2000. Aceasta este situația.

I. N. Fiñescu: Aceasta dăm.

N. Răsmiriță: Contingentul era de 30.000.

M. Antonescu: Nu era executat contingentul, când mi-au cerut supracontingent.

Al. Neagu: Lăsați formula aceasta ca să poată intra și contingentele de anul trecut.

G-ral C. Constantin: Scazi restanța și rămâne angajamentul nou, dle Răsmiriță.

N. Răsmiriță: Bine. Mergem mai departe. Cai de tăiere: 1000.

M. Antonescu: Dacă nu sunt cai deloc, de unde îi putem scoate?

A. Pană: Sunt cai accidentați; este un număr mare.

I. N. Fiñescu: N-avem cai deloc.

N. Răsmiriță: Nu ...

M. Antonescu: Ies prin contingent cai de tăiere, și astfel sunt scoși caii din țară.

N. Răsmiriță: Porci.

S. Ghiolu: Avem 30.000.

A. Pană: Nu putem da decât în număr limitat, din cauza lipsei de carne. La anul, când această lipsă este foarte mare, nu vom putea pune la loc ceea ce am putut pune la loc acum, ca număr de porci grași. Am pus 30.000 de bucăți pentru toate țările. Dacă vrem să dăm mai mult la export, atunci trebuie să se reducă greutatea de la 120 kg la 80 kg.

M. Antonescu: Avem numai 30.000 porci?

S. Ghiolu: Am fost la Arad: mi s-a spus că au la îngrășat acolo 150.000 porci, dar trebuie mâncare ca să fie îngrășați.

A. Pană: Se face o mare greșală că se mai lasă acești porci la îngrășat.

S. Ghiolu: Trebuie tăiați.

M. Antonescu: Trebuie să-i dăm. Vi s-a spus de la Arad acest lucru?

S. Ghiolu: Dl prefect, dl primar, dl col. Ștefănescu, de acolo, au discutat cu mine această chestiune, când am fost acolo. Mi-au spus că sunt foarte mulți porci la îngrășat, iar, toamna, exportatorii, în loc să cumpere porci de acolo, cumpără de la țărani.

M. Antonescu: Trebuie să luați și dv., dle g-ral Constantin, pentru conserve.

I. N. Fiñescu: La Crăciun nu vom avea porci.

G-ral C. Constantin: S-a lansat zvonul că s-au exportat mulți porci și s-a ridicat prețul.

I. N. Fiñescu: Acum nu se poate face export?

A. Pană: Da, dar trebuie să socotim o anumită greutate corporală. Porcii, de care vorbește dl Ghiolu, n-au greutatea minimală.

G-ral C. Constantin: Exploatarea porcului nu este bine făcută, dacă trebuie să-l dăm cu 70 kg.

M. Antonescu: Dle Pană, cât crezi că putem da?

A. Pană: Dacă scădem greutatea la 80 kg, putem da 30.000 bucăți.

I. N. Fiñescu: Dar cine ia la 80 kg?

A. Pană: Pentru mezeluri sunt bune?

N. Răsmiriță: De doi ani avem aceeași situație; de doi ani s-a spus că a crescut șeptelul; s-a făcut discuție între dl Funk și dv. Dacă mă duc cu 32.000 boi, sau chiar cu 50.000 și cu 30.000 porci ... este ridicol.

M. Antonescu: Mai dau 10.000. Trebuie să fie 60.000 cifra pentru vitele cornute, pentru că nu se poate nici așa.

N. Răsmiriță: N-avem cereale anul acesta.

M. Antonescu: Trebuie să dăm ceva.

N. Răsmiriță: Credeți că nu se știe că la Arad sunt 150.000 capete?

M. Antonescu: Dacă numai într-un județ, dle Pană, sunt 150.000 capete, atunci cum spuneți că sunt numai 30.000 de porci pentru export?

A. Pană: Avem porci, dar nu la greutatea de 120 kg, cât cer ei. Putem să le dăm și 120.000, cu condiția însă să le scădem greutatea.

M. Antonescu: Să le scădem greutatea, prin urmare?

A. Pană: Dacă scădem greutatea la 60 kg, atunci putem da 150.000 bucăți.

M. Antonescu: Greutatea să n-o scădem; să fie 40.000 porci. Pentru italieni urmează să stabilim și boii și porcii; pentru italieni să dăm 40.000 boi.

A. Pană: Din 100.000 boi disponibili, mai rămân 40.000 pentru Italia.

M. Antonescu: Și porci?

Ce mai dăm italienilor? 40.000 dăm germanilor.

I. N. Fițescu: 20.000.

S. Ghiolu: 25.000

M. Antonescu: 30.000

N. Răsmiriță: Oi. Oi nu vor italienii; nu mănâncă.

M. Antonescu: Putem da 100.000. Putem da oi în Croația.

S. Ghiolu: Porci trebuie să dăm în Croația. Ne cer 4000 porci.

G-ral C. Constantin: Vor veni toți să ne ceară.

M. Antonescu: Dacă coborâm greutatea, sunt. Am angajat 100.000 porci cu totul.

I. N. Fițescu: Sunt ...

M. Antonescu: prin urmare, 100.000 oi.

N. Răsmiriță: Mai este problema contingentului vechi, din care nu s-a luat nimic.

M. Antonescu: Sunt 100.000 restanțe. Dar ce vă închipuiți dv., dle Răsmiriță, că aceste 100.000 au stat pe loc? Le-am dat altora.

N. Răsmiriță: Să ne spună dl ministru Pană care este situația oilor.

A. Pană: Avem posibilitatea de export de 200.000.

M. Antonescu: Am dat voie chiar eu.

G-ral C. Constantin: La slovaci, la croați.

M. Antonescu: Câte aveți, dle Pană?

A. Pană: Avem un disponibil de 200.000 bucăți.

G-ral C. Constantin: Deci se pot da, fără nici o restanță.

M. Antonescu: 100.000; fără nici o restanță.

N. Răsmiriță: Dau mai puțin decât restanța de anul trecut.

M. Antonescu: Bine, dle Răsmiriță, dar dacă n-au luat, nu este vina noastră.

S. Ghiolu: Italienii nu vor oi, ci altceva. Să le dăm cât a fost restanța de anul trecut: 130.000 bucăți. Îi împăcăm în felul acesta.

I. N. Fițescu: Nu-i împaci.

N. Răsmiriță: 140.000 bucăți.

M. Antonescu: Italienii nu vor oi?

N. Răsmiriță: Oaia este un animal infam ...

M. Antonescu: Lasă teritoriile zoologice, dle Răsmiriță. Continuați cu contingentele. Altceva.

N. Răsmiriță: 30.000.000 lei, vânat.

G-ral C. Constantin: Să vină să vâneze aici.

N. Răsmiriță: Să le dăm de 10.000.000 lei vânat.

Al. Neagu: Ce fel de vânat? Cine îl împușcă?

N. Răsmiriță: Sunt sezoane.

S. Ghiolu: Rațe, vrăbii.

G-ral Gh. Dobre: Iepuri.

N. Răsmiriță: Să fie de 6.000.000.000 lei.

G-ral C. Constantin: Pentru 10.000.000 lei.

N. Răsmiriță: Pește.

G-ral C. Constantin: Nimic.

N. Răsmiriță: Totuși s-a dat ceva pește.

A. Pană: S-a dat pentru școalele pescărești.

M. Antonescu: Păsări, cât dăm?

A. Pană: Avem un disponibil de 460.000 bucăți.

N. Răsmiriță: Suntem la capitolul pește; n-am ajuns încă la păsări.

M. Antonescu: Pentru 10 milioane lei pește.

Ce pește putem da, dle g-ral Constantin?

G-ral C. Constantin: Nimic, dle prim-ministru.

N. Răsmiriță: Pește sărat ați dat pentru Armata Germană.

G-ral C. Constantin: N-am pentru Armata Germană.

M. Antonescu: Mi-a spus dl Clodius, care a fost să-l viziteze pe dl. g-ral Constantin – eu vorbisem cu dl g-ral Constantin: „Nu dai nimic” – mi-a spus următoarele. Dl g-ral Constantin îl primește foarte bine pe dl Clodius și când acesta i-a spus: Vreau cutare; dați-ne cutare, dl g-ral Constantin i-a răspuns: Nu sunt, dle ministru. Și dl. Clodius i-a spus: Mai vreau cutare. Dl. G-ral Constantin i-a răspuns: Il n'y a pas. Și dl Clodius a mai cerut un alt articol. Și dl g-ral Constantin i-a răspuns: Malheureusement impossible!...

Să-l fi văzut pe dl Clodius repetând formulele dlui g-ral Constantin (ilaritate).

„N-a zis o dată da, dle prim-ministru” – așa mi-a spus dl Clodius despre dv., dle g-ral Constantin (ilaritate).

N. Răsmiriță: La pește să punem o valoare de 10.000.000 lei – simbolică – pe an.

G-ral C. Constantin: Se poate pune, dacă este vorba de simbol!

M. Antonescu: 10.000.000 ... sărate! ... (ilaritate)

N. Răsmiriță: Intră și icre și raci ...

M. Antonescu: Bine.

N. Răsmiriță: Coarne, copite, mațe.

M. Antonescu: Prin urmare, pentru 10.000.000 lei pește sărat. Cât a fost anul trecut?

N. Răsmiriță: 50 tone.

Dar 50 vagoane copite, coarne, mațe, nu contează.

Să dăm 40 tone coarne și copite.

M. Antonescu: Uite ce te rog. Noi avem mare nevoie de piele și de talpă. Situația pentru Armată este foarte proastă, iar opinci de cauciuc nu pot fi folosite pe front.

Prin urmare, te rog să pui condiția: cele 60.000 vite cornute nu le dai, decât dacă ni se dă concomitent cu livrarea, nu să așteptăm 6 luni, cantitatea corespunzătoare de piele și de talpă. Să spui chiar că nu e vorba de populația civilă; nu mai are Armata încălțăminte deloc.

N. Răsmiriță: Este mai bine să vină pieile noastre, căci sunt ștampilate, decât să alergăm după ele.

G-ral C. Constantin: Dar vitele care pleacă sunt trimise fără piele.

N. Răsmiriță: Este mai bine să cerem să ni se dea pieile noastre.

M. Antonescu: Este vorba de urgență, nu de neîncredere.

Armata nu mai are încălțăminte. Aseară s-a pus problema și s-au trimis opinci Armatei. Armata nu mai are bocanci, dar opincile de cauciuc nu pot fi folosite de

Armată, căci se strică. Atunci, nu se pune problema de piele și de încredere, ci de urgența livrărilor.

S. Ghiolu: Atunci să cerem să ne dea imediat bocancii corespunzători.

M. Antonescu: Dar dacă nu se poate?

Să ne dea jumătate din piele, pentru că avem nevoie urgentă pentru Armată, cu condiția ca să fie de aceeași calitate, o dată cu livrarea de vite, și jumătate să o așteptăm în cadrul aranjamentului nostru.

N. Răsmiriță: Ouă am dat 50 vagoane acum. Pentru tot anul m-aș mulțumi cu 300 vagoane.

M. Antonescu: Atunci, 300 vagoane cu totul. 50 vagoane vor contingent și 250 vagoane contingent.

Pentru Italia cât putem să dăm?

S. Ghiolu: 200 vagoane.

N. Răsmiriță: Gâște vii, 50.000 bucăți. Se pot da. Este un export foarte complicat și apoi nu dăm la alții.

Păsări vii și tăiate 500 vagoane.

A. Pană: Disponibil 450.000 bucăți.

S. Ghiolu: Ceea ce se cere reprezintă 5 milioane bucăți.

M. Antonescu: Cât s-a dat anul trecut?

N. Răsmiriță: 1.500 tone.

M. Antonescu: Să dăm tot atât.

Italiei putem să-i dăm 100 vagoane?

A. Pană: Da.

N. Răsmiriță: Miere se cere 10 vagoane.

S. Ghiolu: Să le dăm simbolic un vagon.

N. Răsmiriță: Nuci putem să dăm 100 vagoane, cât cer.

A. Pană: Avem disponibil 800 vagoane.

M. Antonescu: Pentru Italia dăm ceva nuci?

N. Răsmiriță: Au ei. Ceapă, 50 vagoane.

G-ral C. Constantin: Și noi aducem din Bulgaria. Nu putem da.

N. Răsmiriță: Usturoi ...

G-ral C. Constantin: Să dăm 20 vagoane maximum.

N. Răsmiriță: Pulpe de fructe cer 1.200 vagoane.

M. Antonescu: Aici vom complexa când va veni dl. Alexianu.

N. Răsmiriță: Mere dați de aici, din Regat? Ei cer 5.000 vagoane, dar putem pune 3.000. Alte fructe și legume.

G-ral C. Constantin: Legume nu.

N. Răsmiriță: Vin ei cer 500 vagoane.

S. Ghiolu: Avem 129 mii vagoane disponibil.

N. Răsmiriță: Eu aș vrea să dau mai mult: Brettwein 2.000 vagoane și de băut 2-3000 vagoane.

I. N. Fișescu: Trebuie să dați până la 10 mii vagoane.

N. Răsmiriță: Vând porci și italienii, și așa de ieftin față de noi.

Păr de capră: n-avem.

Piei de oaie și miel.

G-ral Gh. Dobre: Nici o piele.

S. Ghiolu: Nimic.

I. N. Fiñtescu: Nimic, n-avem de dat.

N. Răsmiriță: În fiecare an, din oile date Germaniei, am lăsat 40.000 bucăți. Și anul acesta să facem la fel?

G-ral C. Constantin: Cum? Le dăm și oile și pieile lor? Nu se poate! N-avem noi!

N. Răsmiriță: Este o atenție pentru ei, pentru că se fac de Armata Germană unele avantajii.

G-ral C. Constantin: Nu putem.

N. Răsmiriță: Dar 40.000 în plus sau în minus ...

G-ral C. Constantin: Raportați dlui Mareșal această chestiune; dacă nu-i raportați dv., îi raportează eu.

I. N. Fiñtescu: Dă domnul prim-ministru un decret privitor la înființarea de anumite magazine, care să dea unele reduceri funcționarilor publici, în schimbul unor avantajii de transporturi.

N. Răsmiriță: 40.000 bucăți nu însemnează mult. Este ca o politeță, atunci când dăm 140.000 oi, să facem aceasta. Totdeauna am dat.

M. Antonescu: Lăsați teoriile, dle Răsmiriță. Aviația noastră este în Siberia și n-are cu ce să se îmbrace. Treceți înainte și nu mai discutați.

Altceva, ce mai aveți?

N. Răsmiriță: Ne cer 400 vagoane semințe de ricin.

S. Ghiolu: Este mult.

A. Pană: Nu se poate.

G-ral Gh. Dobre: N-avem de unde. Chiar noi am luat de la bulgari. Sunt 27 vagoane ...

S. Ghiolu: Acelea le lucrăm noi, la recoltă.

N. Răsmiriță: Să dăm 50 vagoane ricin, din cele 400 câte ne cer ei.

G-ral C. Constantin: Ați întrebat aviația?

S. Ghiolu: S-au mai adus.

G-ral C. Constantin: Nu putem da atât.

M. Antonescu: Vom mai vedea. Chestiunea se mai examinează.

N. Răsmiriță: Merg mai departe: pene, puf și fulgi.

S. Ghiolu: Nu le-ați dat?

N. Răsmiriță: 20 de vagoane.

M. Antonescu: Ce altă chestiune mai aveți?

N. Răsmiriță: Am de dat 200 vagoane de mei.

A. Pană: Sunt 200 vagoane.

S. Ghiolu: Dl g-ral Constantin contează să-l întrebuințeze pentru mămăligă.

I. N. Fiñtescu: N-avem. De unde să dăm?

A. Pană: E vechi. Nu e bun pentru mămăligă.

G-ral C. Constantin: Îl dăm la animale, la păsări. E foarte scump. Dl ministru de Finanțe va găsi o soluție în cadrul compensării grăului, ca să nu pierdem acest mei.

Al. Neagu: Este adevărat că avem o situație foarte grea în această privință.

S. Ghiolu: Este o cantitate minimă, și ni-l cer italienii.

G-ral C. Constantin: Este jumătate stricat.

S. Ghiolu: Italienii au avut meiul cumpărat și l-am blocat noi.

G-ral C. Constantin: Întâi trebuie să scăpăm noi.

M. Antonescu: Cât ați blocat de la italieni?

S. Ghiolu: 470 vagoane.

M. Antonescu: Cumpărate de ei?

S. Ghiolu: Nu sunt toate ale lor; sunt restanțe realizate din cauza blocărilor.

Va trebui să dăm ceva italienilor.

M. Antonescu: Da, evident.

N. Răsmiriță: Este chestiune mică; este un bucluc: 170 vagoane de mei. Dacă îl dau, scăpăm de un bucluc.

Al. Neagu: Să vedem ceea ce ne dau ei.

I. N. Fiñescu: Punem deoparte aceste 170 vagoane.

M. Antonescu: Rămân la urmă.

N. Răsmiriță: Le pun la o parte. Am, tot așa, 17 vagoane de porumb, de la Hârșova ...

G-ral C. Constantin: Puteau face un gest.

N. Răsmiriță: Pentru 17 vagoane?

G-ral C. Constantin: Sunt oameni care mor de foame.

M. Antonescu: Nu mai facem discuții pentru 17 vagoane. Lasă-le lor; lasă-i în pace, dacă n-au făcut gestul.

N. Răsmiriță: Ce mai dăm germanilor, ca mazăre?

S. Ghiolu: Avem 11.000 vagoane disponibile.

G-ral C. Constantin: Cred că această cifră trebuie să fie ajustată. Dacă mazărea și fasolea anul trecut au avut alte folosințe, anul acesta ele au o folosință în plus: nu s-a gândit nimeni anul trecut să facă, să pună făină de fasole sau făină de mazăre în pâine.

N. Răsmiriță: La 700.000 lei vagonul?!

G-ral C. Constantin: Nu interesează cât costă, ci trebuie să avem grijă ca să aibă oamenii ce mânca. Cât va costa! N-am pus preț maximal și de aceea au crescut prețurile la mazăre.

I. N. Fiñescu: Prețul la mazăre este excesiv.

G-ral C. Constantin: A fost lăsat liber și de aceea s-a urcat cum a vrut. Unul care are porumb, îl vinde cu 180.000 lei vagonul, și altul care are mazăre, o vinde cu un milion! ...

I. N. Fiñescu: Nu știu cum se repartizează mazărea aceasta. Marii proprietari cât au?

A. Pană: Cel puțin jumătate este în mâna micilor proprietari. În județele Brăila, Ialomița, Tutova, pe o scară foarte întinsă s-a trecut la cultura mazărei de la aceea a orzului.

N. Răsmiriță: Am cerut 6000 de vagoane. Dăm 6000 germanilor și 2000, italienilor.

G-ral C. Constantin: Dar aceasta însemnează un total de 8000 vagoane.

S. Ghiolu: Să dăm 5000.

N. Răsmiriță: 3000 s-au dau deja, germanilor; le mai dăm 3000. Italienilor le dăm 2000 vagoane.

A. Pană: Mai trebuie pentru alții.

I. N. Fițescu: A fost secetă anul acesta.

S. Ghiolu: Arătați că am avut decepții în acest an.

M. Antonescu: Câtă mazăre le dăm?

G-ral C. Constantin: Dăm 6000 vagoane nemților și 2000 dăm italienilor.

M. Antonescu: Numai 2000 le dăm italienilor?

N. Răsmiriță: Le ajunge.

I. N. Fițescu: De ce?

N. Răsmiriță: Știu eu.

M. Antonescu: Știi d-ta, dar ai pus porumb și grâu pe listă.

N. Răsmiriță: Aici este cheia negocierilor.

M. Antonescu: Lasă teoriile acestea. Prin urmare, dăm germanilor 6000 vagoane de mazăre, și italienilor ...

I. N. Fițescu: Săraca Italie!

M. Antonescu: ... 3000 vagoane.

I. N. Fițescu: Da.

G-ral C. Constantin: Atunci la alții nu mai dăm nimic.

M. Antonescu: Mai rămân încă 3000.

Dacă dl. Pană mi-a dat tabloul acesta, n-am nici un risc.

G-ral C. Constantin: Trebuia să ne întrunim noi întâi și să discutăm disponibilul.

M. Antonescu: Iată, dle Alexianu, lista de angajamentele d-tale.

Gh. Alexianu: Una este când vorbești pe prevederi, când vezi grâul în picioare, și alta este când îl vezi în magazie.

N. Răsmiriță: Fasole nu.

Fiindcă a venit dl Alexianu, avem problema floarei-soarelui și fructelor.

Gh. Alexianu: Ei au transformat fructele, astfel că au peste o sută vagoane fructe pulparate, și se mai fac, încât cred că se va ridica până la 200 vagoane.

N. Răsmiriță: Pulpe de fructe am cerut 1200 vagoane.

M. Antonescu: Să fim serioși. Înțeleg să se ceară 1000 vagoane de fructe, dar nu pulpe.

Rămâne 100 vagoane pulpe și 1000 vagoane fructe.

Gh. Alexianu: Au spus că vin cu 50 camioane să transporte și n-au putut să vină. Noi le-am transformat în pulpe.

N. Răsmiriță: Eu propun 3000 vagoane mere din Vechiul Regat și 2000 din Transnistria, ca să fie în total 5000 vagoane.

M. Antonescu: De acord, mai ales că vreau să dau și Italiei fructe.

Gh. Alexianu: Putem să dăm suc, vin de mere, pentru spitale. Pot să dau 10-15 vagoane, care reprezintă mere.

M. Antonescu: Câtă floarea-soarelui avem în țară?

A. Pană: 22.000 vagoane. În ce privește disponibilul, nu știu cât lucrează fabricile.

G-ral C. Constantin: 17-18.000 vagoane.

A. Pană: Atunci rămân 4.000 vagoane disponibil.

M. Antonescu: Punem 5.000 vagoane.

Din Transnistria mai avem nevoie, dle g-ral Constantin?

G-ral C. Constantin: Aducem și din Transnistria, căci avem dificultăți cu „Solagra”. Totuși se pot da 5.000 vagoane.

M. Antonescu: Dle Răsmiriță, dă 5.000 vagoane, cu Transnistria cu tot.

N. Răsmiriță: Dl Alexianu are 20.000 vagoane.

Gh. Alexianu: Avem. Întrebați pe consilierii agrari germani, care au făcut raport dlui Harkirch. Dacă am fi avut încă o ploaie la sfârșitul lui august, aveam. Peste tot este însă această lipsă de 20% care apare și la cartofi, și la floarea-soarelui.

Mi-ați cerut să dau în țară 550 vagoane pentru sămânță.

N. Răsmiriță: Problema este să ajutăm Germania și din Transnistria. Dacă ei știu că avem numai în țară 5.000 vagoane disponibil, trebuie să dăm și de acolo.

M. Antonescu: Atunci 10.000 vagoane, cu Transnistria.

N. Răsmiriță: Soia ...

Gh. Alexianu: Pentru soia, spun dlui prim-ministru următorul contract: le dăm 100 vagoane de soia – nu știu câte sunt – și ne dau în schimb sămânță de sfeclă de zahăr, de care avem nevoie, anul acesta fiind deficitar.

N. Răsmiriță: Anul trecut am exportat 1000 vagoane, și cum o să le dăm anul acesta 100 vagoane.

G-ral C. Constantin: Când aveam 250.000 vagoane de grâu, puteam să nu folosim soia în pâine. Acum, când avem 135.000 vagoane, din care 65.000 le ia dl Pană pentru însămânțări, nu trebuie să avem o rezervă? Nu pot folosi soia pentru mâine.

A. Pană: Dl Mareșal vrea să introducă soia în alimentația soldaților și a populației.

N. Răsmiriță: Anul trecut s-a spus: Ne rezervăm 100 vagoane și pe urmă s-a spus că ne rezervăm 300 vagoane și restul să-l ia germanii. Dv. ați spus, dle prim-ministru.

M. Antonescu: Eu am spus așa ceva?!

N. Răsmiriță: Da, dv.

M. Antonescu: Eu merg pe principii fixe. Eu nu fac comunitate pe producție și să stabilesc cotele de producție. Te înșeli. Eu am lucruri foarte precise în capul meu. Eu fac cote la export; să dau 30% din exportul meu, pot să spun așa. Dar, să-mi fixez eu producția internă în raport cu nevoile Germaniei, aceasta n-am putut s-o fac niciodată. Este incompatibil lucrul acesta cu ordinea mea de gândire.

G-ral C. Constantin: Anul trecut nu se consumă floarea-soarelui 150 vagoane.

I. N. Fițescu: Ce disponibil avem?

M. Antonescu: 1900.

I. N. Fițescu: Cât am dat anul trecut?

M. Antonescu: 1000 vagoane.

Pe dl Răsmiriță ar fi fost bun să-l facem negustor.

S. Ghiolu: Să-l punem la economate.

M. Antonescu: Președintele Economatelor! Îi place să se tocmească.

N. Răsmiriță: Am lucrat cu dl Ghiolu și alte chestiuni și am fixat anumite cote. Dacă vreți vi le citesc, ca să le cunoașteți și dv. Păr de bou și vițel: nu se poate; păr de câră: nu se poate; minereu de molibden: 20 tone.

G-ral Gh. Dobre: Dacă ne dau fir special.

N. Răsmiriță: Ricin?

M. Antonescu: Nu se poate să dăm, fiindcă importăm din Bulgaria.

N. Răsmiriță: Avem.

M. Antonescu: Atunci de ce mai importăm?

S. Ghiolu: Importăm fiindcă este mai ieftin.

N. Răsmiriță: Răzături de piei: 30 tone; negru de fum: 200 tone; droguri vegetale: 400 tone. Am văzut pe doamna Goga la Patronaj și mi-a spus că sunt bucuroase doamnele de acolo să vândă aceste produse, ca să-și facă venituri.

Plante medicinale.

M. Antonescu: La plante medicinale s-a pus 25 vagoane.

S. Ghiolu: Acestea sunt droguri vegetale; ceai de tei, ceai de mușeșel. Dincolo intră coriandrul și altele.

M. Antonescu: Cât s-a colectat?

N. Răsmiriță: 40 vagoane. Ei cer 100 vagoane. Ce să dăm?

M. Antonescu: De aceea, fanarioși cum suntem, nu mai întemeiem o industrie românească. Dacă am face o industrie farmaceutică în țară cu plantele acestea, n-am mai importa în fiecare an medicamente și o serie de produse medicinale, care costă sute de milioane lei. Și d-ta, dle Răsmiriță, mă împingi să tot dau.

N. Răsmiriță: Deocamdată nu se industrializează România.

M. Antonescu: Cu 40 vagoane?

N. Răsmiriță: Nu suntem utilizați pentru industrializarea noastră.

M. Antonescu: Cât s-a dat?

S. Ghiolu: Au cerut 130 vagoane. Putem da 40 vagoane.

M. Antonescu: Putem da.

N. Răsmiriță: La mangal: 5000 tone. Produs prin carbonizarea lemnului ...

Gh. Alexianu: Domnul Mareșal mi-a dat ordin ca nevoile trupelor de pe front să fie satisfăcute în ce privește săpunul.

G-ral C. Constantin: Am ordin să nu trimit nici un vagon fără aprobare ...

M. Antonescu: Tot ceea ce dai pentru Armată, dă-mi o notă și mie, ca să le punem în contingent.

G-ral C. Constantin: Ei n-au contingent de săpun.

N. Răsmiriță: Produse din carbonizarea lemnului: dl ministru Ghiolu mi-a dat 500 vagoane.

M. Antonescu: Ce sunt acestea?

S. Ghiolu: Este mangalul.

M. Antonescu: Nu se poate; noi nu avem cât trebuie pentru Transnistria.

Gh. Alexianu: Prin urmare, nu se poate da.

M. Antonescu: N-avem de unde.

G-ral Gh. Dobre: Mangal este imposibil să dăm.

M. Antonescu: Sodă caustică vrei, dle Răsmiriță, ca să poți deveni ceva mai caustic când ai să ceri atâtea lucruri?

Gh. Alexianu: Ei cer sodă.

M. Antonescu: Vrei sodă caustică, dle Răsmiriță?

N. Răsmiriță: Să între ...

S. Ghiolu: Ei cer; și bulgarii cer.

N. Răsmiriță: Cărbune activ.

G-ral Gh. Dobre: Nu se poate. Aceasta tocmai luăm noi de la ei; noi importăm de la ei cărbunele activ.

M. Antonescu: Ne vei arăta ce se mai cere, dle Răsmiriță, și ceea ce ne dau.

N. Răsmiriță: Acizi naftanici: 500 tone. Învelitori de carton.

M. Antonescu: Se importă din Germania.

N. Răsmiriță: Se poate da.

S. Ghiolu: E vorba de cartonul necesar pentru barăcile militare. Am făcut socoteala că 500.000 metri pătrați însemnează 50 tone de celuloză, ceea ce putem da, iar smoala o avem; și, fiind vorba de lucrări urgente, barăci militare să le dăm.

M. Antonescu: Pentru barăcile de aici?

S. Ghiolu: Le-au dus în Rusia, unele.

M. Antonescu: Dar mai sunt barăci și aici.

S. Ghiolu: Pentru toate barăcile trebuie 500.000 metri pătrați, în loc de un milion jumătate, cât au cerut.

M. Antonescu: Eu sunt silit să reduc paginația ziarelor, pentru că nu avem destulă hârtie, pentru că fabricile nu pot produce toată cantitatea necesară și d-ta îmi spui că pot exporta 500 vagoane?

S. Ghiolu: Nu 500 vagoane, ci 50 tone, 5 vagoane.

M. Antonescu: Da. Așa se poate. Eu înțelesesem 500 vagoane.

N. Răsmiriță: Dăm, prin urmare, 500.000 m.p.?

S. Ghiolu: Da.

N. Răsmiriță: Cocs de petrol.

S. Ghiolu: 7500 tone.

M. Antonescu: Nu trebuie să fie ținut pentru alte nevoi? Să dăm 7500 tone?

N. Răsmiriță: S-a păstrat.

S. Ghiolu: S-a păstrat.

M. Antonescu: Bine.

N. Răsmiriță: Piei de zbârciog: 3.000.000. Zbârciogul este un șobolan care strică recolta.

Gh. Alexianu: Se poate da.

N. Răsmiriță: Karakül de Basarabia: 30.000

M. Antonescu: Să dăm 30.000 de piei de karaül, pentru ca pe urmă să ni le vândă tot nouă? Aceasta este afacere românească. Dl guvernator le vinde pieile de karakül și pe urmă le cumpără cu 1000 la sută, spor de preț.

N. Răsmiriță: Nu le pregătim în țară.

M. Antonescu: Dar am putea face o combinație industrială și să le pregătim acolo, iar nu această pregătire să ne coste o mie la sută.

N. Răsmiriță: Când s-o ameliora rasa.

M. Antonescu: Când ne vom ameliora noi rasa.

N. Răsmiriță: Paie de orez: 350 tone; marmoră: 100 tone, mică: 200 tone.

G-ral Gh. Dobre: Mica este un articol de aceeași valoare ca și benzina. Trebuie speculată. Pentru submarine este tot așa de utilă cum este benzina pentru motoarele de avioane.

N. Răsmiriță: Păr de porc: 15 tone.

M. Antonescu: Dle Răsmiriță, ca încheiere a acestor contingente, îți atrag atenția d-tale că d-ta n-ai dreptul să le pui în discuție și în angajamente aceste disponibilități ale noastre de export, decât dacă primești și d-ta lista unor contingente și se fixează termenele de livrare.

N. Răsmiriță: Eu vă voi raporta, dle prim-ministru, care este rezultatul.

M. Antonescu: Prin urmare, cum ajungeți la Berlin, dle Răsmiriță, mă țineți în curent ca să vă dau dispozițiile generale ce ar mai fi de dat.

N. Răsmiriță: Dle prim-ministru, mai am o chestiune de principii mari: taxele de export și cauciucul.

M. Antonescu: Trecem și la acestea, imediat.

Prin urmare, nu uzați de aceste contingente decât după ce vi se comunică și dv. lista contingentelor lor și termenele de livrare. Aceste angajamente nu le faceți decât pe măsură ce primiți contingentele care se oferă de germani.

De asemenea, nu dați aceste contingente înainte de a cunoaște planul de finanțare, și atrageți atenția că de planul de finanțare depind contingentele pe care le acordăm.

Prin urmare, numai după ce vi se prezintă planul de finanțare, dv. faceți aceste angajamente.

Mai sunt încă o serie de chestiuni. Astfel, s-a pus problema prețului pentru petrol, dl Răsmiriță. Dl Neubacher mi-a trimis o adresă prin care îmi cere să numesc o comisiune, pentru ca să se stabilească prețul pentru petrol. Legația Germaniei roagă din nou să se numească o comisiune guvernamentală română, autorizată a trata cu Legația Germaniei detaliile unui protocol privitor la ridicarea prețurilor de petrol destinat României.

Dl Neubacher mi-a spus, când i-am declarat că nu înțeleg ca această chestiune s-o mai supun unor discuțiuni inutile – și în legătură cu chestiunea mărcilor, a schimbului de mărci, i-am spus că nici nu mai poate fi discuție – la acestea dl Neubacher mi-a răspuns: Dar, noi plătim sporul de prețuri cu începere de la 1 mai; de atunci noi considerăm noile prețuri. Însă trebuie să ajungem la o reglementare de principiu.

Așadar, dl ministru Neubacher – și vă rog să luați act, dle ministru de Finanțe, și dle ministru Fințescu –, dl ministru Neubacher mi-a afirmat că a recunoscut prețurile pe care le-am cerut noi, dar că vrea o reglementare.

În orice caz, comisia care să trateze cu Legația Germaniei ...

I. N. Fințescu: Lăsați Ministerul Economiei Naționale, căci a tratat cu dl Neubacher. A făcut o comisie de tehnicieni, care a rămas la un punct mort cu marca.

N. Răsmiriță: Am discutat la Berlin. Dacă urcăm prețul la petrol, dar îl urcă la același nivel și germanii, pentru armament, însemnează că nu Germania a plătit aceste sporuri de prețuri, ci noi.

M. Antonescu: Și nu noi; Statul Român, contribuabilii, adică săracim rezervele de petrol ale Neamului Românesc, pe contul Statului Român.

N. Răsmiriță: Textul era aproape gata, dar lucrul acesta esențial nu era pus în convenție.

I. N. Fințescu: Problema s-a pus că trebuie să rămână neschimbat.

M. Antonescu: Sporirea prețului la petrol nu este un lucru pe care să-l fi făcut în folosul nostru.

Germanii au intervenit de nenumărate ori în folosul industriei care lucrează cu cele mai multe capitaluri germane, industriei de petrol, și mai ales pentru sporirea producției în interesul exportului, care merge aproape exclusiv pentru Germania, și, în orice caz, 93% pentru germani și aliați, deci pentru război.

Prin urmare, nu este interesul României să meargă la aceste sporiri, dacă Germania nu vrea, de pe o parte, să-și sprijine propriile sale societăți, iar, pe de altă parte, să-și sprijine propriul său export.

Trebuie să fie absurd cineva ca să pretindă României să poarte în spate aceste două contingente: să îmbogățească societățile germane, sărăcind rezervele de petrol, și în același timp, să ajungă să treacă în spatele contribuabilului român ceea ce este în folosul societăților germane.

I. N. Fițescu: Sporul care se acordă s-a rezolvat, actualmente, printr-o emisiune a Băncii Naționale.

N. Răsmiriță: Eu ridic chestiunea: nu este în acord și nu trebuie să scape.

M. Antonescu: Eu, la sfatul pe care vrei să-l dai Guvernului, răspund cu sfatul practic pentru d-ta: te rog să ții seama de prețurile petrolului, să le calculezi la exportul probabil de petrol, și în calculul pe care-l faci, pentru riscurile angajamentelor și necesitățile de sprijinire cu mărfuri a fenomenului de inflație românească, să adaugi și diferența aceasta de spor, căci depinde de d-ta și trebuie să-l obții.

S. Ghiolu: 7 miliarde.

N. Răsmiriță: Logic ar fi: pentru că se urcă prețurile cu 25%, înseamnă că ar trebui să pun anul acesta 370 milioane plafon la export. Dl. Andonie spune: păstrează plafonul tot acela.

S. Ghiolu: La petrol n-am avut o cotă în cantitate, ci o valoare. A fost 300 milioane mărci. Urcând prețurile, trebuie să ridici plafonul.

M. Antonescu: Dle Răsmiriță, dacă noi mergem la majorări, și am fixat cotele de petrol, nu găsești că e discuție inutilă aceasta?

N. Răsmiriță: Directorul general al petrolului m-a rugat insistent.

M. Antonescu: Mai este chestiunea unor taxe de export, care se va pune și de germani și de italieni. Dl. Neubacher mi-a scris că sporul pentru germani ar fi de 110%.

I. N. Fițescu: Dle ministru al Finanțelor, în ultimul timp ați luat o dispoziție în care sunt strecurate unele erori.

Al. Neagu: Nici nu a venit decretul. Am pus să-l studieze, căci mi s-a părut o fantezie.

I. N. Fițescu: Este publicat. Mie mi-a spus dl. Sterian că este o eroare.

M. Antonescu: Să-l întrebăm pe dl. Sterian.

Gh. Alexianu: Nu știu dacă la ce s-a dat ați adăugat și cele 2 milioane ouă, care s-au dat din Transnistria.

M. Antonescu: Le-au ridicat din Transnistria?

Gh. Alexianu: Acum au venit să le ridice.

M. Antonescu: Ce mai ai în curs de livrare pentru germani?

Gh. Alexianu: Ouă, fructe și floarea-soarelui, în privința căreia ați dat dispoziția ca cele 700 vagoane pe care nu le-am dat anul trecut să le dau anul acesta.

M. Antonescu: Notați, dle Răsmiriță, că sunt 700 vagoane floarea-soarelui în curs de ridicare.

I. N. Fițescu: Dle Alexianu, ce este cu niște vagoane de grâu care merg din Transnistria în Germania?

Gh. Alexianu: Sunt 700 vagoane din convenția veche. Vin cu trenurile lor goale din Germania, încarcă acolo și pleacă pe la Smelinka.

I. N. Fițescu: O parte din taxele de export sunt pentru compensarea diferenței la pâine.

M. Antonescu: Aici nu putem reveni. I-am explicat dlui Neubacher.

N. Răsmiriță: Ne-am plâns totdeauna că prețurile s-au urcat în România. Dar ca să punem taxe de export, aceasta va duce imediat la o reacțiune a urcării prețurilor.

M. Antonescu: Reacțiunile necesare le-am văzut pe lista prețurilor germane.

Tagălele au fost sporite cu 178%, și d-ta vrei să ducem război fără sporirea taxelor, vrei ca agricultura românească, deficitară în doi ani de criză, să ducă la sporiri de prețuri în dauna muncitorilor, mobilizaților și familiilor lor, dar nu pentru exportate care, în schimb, îmi aduc mărfuri cu sporuri până la 1000%.

S. Ghiolu: Vinovate de urcarea prețurilor în România sunt societățile germane exportatoare.

N. Răsmiriță: Dl Gianini m-a rugat să vă comunic aceasta.

M. Antonescu: La rândul d-tale, îi comunic dlui Gianini, din partea Guvernului Român, acest lucru: Guvernul Român a constatat o succesivă urcare de prețuri. În această vreme el a continuat să exporte petrol – pentru Germania, mai ales, îi acest limbaj – pe un preț stabil, ca să-l poată majora recent, în interesul producției și în dauna României, a evitat dificultăți germane, și în vremea aceasta România trebuie să-și ia măsuri sociale, pentru ca sporirea inerentă a tuturor prețurilor să nu atingă articolele esențiale ale existenței muncitorilor și funcționarilor, ale căror salarii nu s-au sporit.

Trebuia să ne creăm venituri noi, și acestea le-am creat de la export.

Eu am cercetat situația exportului. S-au făcut afaceri nerușinate de miliarde. Am îmbogățit pe jidanii din România anul trecut, și s-a făcut un an întreg cea mai odioasă risipă din cauza afacerilor de export. Și atunci nu s-au speriat alții de ridicarea de prețuri în folosul jidanilor. Dar când vine Statul Român cu taxele legale și legitime, ca o măsură socială de echilibrare a pâinii, în interesul întreținerii războiului și al conservării unui echilibru social, d-ta îmi pledezi că nu se înțelege la Berlin și la Roma lucrul acesta.

Nici nu mai discut.

Altă chestiune.

N. Răsmiriță: Taxa de export s-a făcut ...

M. Antonescu: Dle Răsmiriță, politica Guvernului Român n-o faci d-ta. Nu mai discutăm.

N. Răsmiriță: N-o fac eu, dar mă întreabă acolo. Dv. ați spus că urcați prețurile ...

M. Antonescu: N-am spus niciodată că urc prețurile; dar nu m-am legat să nu schimb taxele și impozitele, pentru că nici Germania nu m-a întrebat niciodată când le-a ridicat sau le-a schimbat.

I. N. Fițescu: Problema care se pune este următoarea: taxa grevează pe exportatorii din țară, care transportă. Noi vrem să lovim pe exportatorii cari câștigă.

M. Antonescu: Dar care este mijlocul ca să lovești pe exportatori și nu țara?

N. Răsmiriță: Dacă venim cu taxe de export, eu trebuie să vă comunic; eu nu fac decât pe poștașul aici ...

M. Antonescu: Iată ce hotărâre luăm: facem un preț internațional și un preț intern. Veți da o decizie și veți fixa prețul intern și prețul internațional. În felul acesta n-am ridicat taxele și am terminat cu formalitățile. Studiați problema și faceți deciziune: preț intern și preț internațional: Și am rezolvat problema. Ești mulțumit, dle Răsmiriță?

N. Răsmiriță: Da.

M. Antonescu: În sfârșit.

N. Răsmiriță: Mi-a spus ...

M. Antonescu: Nimeni nu poate să ceară, când prețurile internaționale sunt ridicate, – România pentru motive interne, care nu corespund cu acelea din alte țări, are un preț intern mai scăzut – nimeni nu poate să-mi ceară să țin prețurile de export la prețul intern, în România, în timp ce în Germania s-au majorat cu 300% prețurile de export față de prețurile interne; în Italia, la fel și așa mai departe. Deci, nimeni nu poate să ne ceară să facem aceasta. Și să vedeți mijlocul prin care, în momentul când se dă autorizarea de export, diferența de preț să se verse într-un fond de acoperire ...

N. Răsmiriță: La anul viitor se cumpără de 17 miliarde din Italia. Dar dacă se vor pune taxe de export la aceste 17 miliarde, cred că economia românească este păgubită. Din Italia mi s-a spus de dl Gianini: Vom pune taxe de export, în cazul în care dv. ne ridicați aceste taxe de export pentru mărfurile ce vin de la dv. Vom fi siliți să facem aceasta, dar nu noi suntem acei care am început cu urcarea de taxe de export.

M. Antonescu: Voi examina chestiunea acestor taxe și eu.

Altceva.

N. Răsmiriță: Situația Transnistriei ca clearing și monetă.

Noi decontăm în Transnistria. Se pune acum problema aceasta: dacă sunteți de acord că Transnistria este o unitate economică, ca noi.

M. Antonescu: Nu este o unitate economică. Transnistria intră în volumul exporturilor României. Aceasta nu este unitate economică.

N. Răsmiriță: Da.

Trec atunci la tehnica mărcii. Mărcile, care se decontează pentru Transnistria, se decontează la Banca Națională a României. Aici mi se cere un text expres față de experiența de până acum, față de cum sunt lucrurile. Dacă dl Alexianu a spus: Dacă am ajunge să primiți mărci la Banca Națională a României, eu vreau să decontez lei. Dl Alexianu trebuie să pună la dispoziția cumpărătorului german, sau marfă, sau mijloace de cumpărare, moneta respectivă de acolo, pentru ca să se cumpere această marfă în Transnistria; contravaloarea acestor mărfuri se decontează în clearing României.

Al. Ottulescu: Cui?

N. Răsmiriță: Intră într-un cont Transnistria, sau la dv. Însă lui i se decontează lei. Este chestiune esențială.

Al. Ottulescu: Cum?! Se ia marfă din Regat ca să se ducă în Transnistria?! Trebuie să fiu lovit la cap, ca să fac așa ceva! D-ta crezi că eu glumesc?

N. Răsmiriță: Dl Alexianu nu va condiționa exportul de decontările sale.

S. Ghiolu: Când avem deja această situație, de cont deschis, putem să mai facem ...

M. Antonescu: Să examinăm puțin problema. Statul Român face investiții de miliarde în Transnistria și ridică producția acestui teritoriu. Și, în schimb, d-ta vrei ca dl guvernator Alexianu să lucreze în cont deschis cu Banca Națională și cu Statul Român, fiindcă d-sa nu cunoaște decât două mijloace de finanțare: Banca Națională, prin exporturi cu decontări de mărci, sau Statul Român, care ia asupra lui cheltuielile pe care le-a făcut cu producția, dle Alexianu. Dă-mi a treia ipoteză d-ta și o primesc.

N. Răsmiriță: Nu mi-ai urmărit, dle prim-ministru.

M. Antonescu: Te-am urmărit perfect.

Și atunci soluția nu este aceasta, ca dl Alexianu să producă fără decontarea Băncii Naționale; ci soluția este ca, constituindu-se un teritoriu economic, din punctul de vedere al operațiunilor economice, totuși, în cadrul contingentelor, pentru a înlesni producția în Transnistria – care nu trebuie să fie numai o sarcină a Băncii Naționale și a Guvernului Român, pentru investiții și să profite exportul german – să se creeze în contingentele pentru România o cotă specială de exporturi, echivalentă cu exporturile din Transnistria, în favoarea Germaniei. Aceasta este ceea ce cer.

N. Răsmiriță: Prezintă un pericol această producție.

M. Antonescu: Care?

N. Răsmiriță: Dacă, în adevăr, Germania, în ce privește contingentele, va face un maximum de efort pentru România, pentru noi, să nu credeți că există aici o măsurătoare exactă, fixă, care să spună: Acestea sunt contingentele care îmi revin mie și pentru acestea îmi adaugă un contingent pentru Transnistria. Nu se poate face o apreciere justă, dacă s-ar putea aceasta, aș urma această cale. Însă, atunci, însemnează să mă tăiați pe mine.

M. Antonescu: Dle Răsmiriță, eu am spus un lucru dlui ministru von Ribbentrop și d-sa l-a înțeles: dacă Germania continuă acest sistem – ca să-și închipuie că noi valorificăm Transnistria ca să ne sporim conturile de clearing la Berlin, reducând capacitatea de producție a Regatului în favoarea Transnistriei și deplasând inventarul Regatului în Transnistria – atunci însemnează că ne încurajează să facem acolo o producție de conservare, și nu o producție de investiții, în Transnistria. Este simplu și elementar: de unde Dumnezeu n-a dat, nimeni nu poate cere.

Dacă acesta este sistemul, iau act și, pentru anul viitor, voi organiza în Transnistria producția mijloacelor financiare ale Regatului. Nu vom obține o prestație, o contraprestație specială pentru Transnistria, adică un supracontingent – ținând seama de faptul că noi am sprijinit Germania prin producția în Transnistria, în dauna Regatului – atunci nici eu nu mă simt obligat să continui sistemul. Este clar?

N. Răsmiriță: Pot obține supracontingent.

M. Antonescu: Dle Răsmiriță, d-ta vei face anul acesta această cerere, după care Germania va da contingentele pentru Transnistria. Atât. Iar, ceea ce va rămâne pentru Regat, de va fi o cifră ridicolă, cu această cifră mă duc la Führer și îi spun: Iată cantitatea de petrol și prețurile pe care le dați României și iată ce primește în schimb România de la Germania. Este în interesul meu ca să fac această defalcare, chiar dacă este o masă comună, din care se dă contingentul, și pentru România, și pentru Transnistria. Mie îmi convine această defalcare.

N. Răsmiriță: Sunt riscuri.

M. Antonescu: Le iau eu riscurile. Din contingentul nostru să se determine o cotă specială pentru Transnistria. Această cotă tot eu o administrez, pentru că eu, Guvernul Român, reprezintă Transnistria în exporturi și pentru că eu, Guvernul Român, reprezintă Transnistria în importuri; eu sunt organizatorul producției în Transnistria și trebuie să îngrijesc de echivalentul cheltuielilor de investiții făcute în Transnistria. Este elementar că n-am s-o întrebuițez pentru Transnistria, mâine, după ce astăzi am dat din mijloacele Regatului, ca să creez această producție în Transnistria, ci am s-o rețin pentru Regat. Dar aceasta este altceva. Deocamdată, însă, îmi trebuie această defalcare, pentru ca să pot înlesni operațiunile financiare ale provinciei. Aceasta, pe de o parte; pe de altă parte, să vedem și Germania ce face, pentru că nu se poate ca Germania să ne pună în situația ca să ofere pentru Transnistria contingente mari și pentru Regat să ofere contingente ridicele. Aceasta nu se poate.

Discutați pe aceste baze.

N. Răsmiriță: Al doilea lucru: dl. Alexianu va vinde marfa fără ca să ceară lei?

Acesta este un lucru care până acum a fost piedică executării exportului în Transnistria.

M. Antonescu: Uite de ce a fost o piedică: pentru că dl. Alexianu a dat marfă și nu a primit decât cont de la Berlin. Și Banca Națională spune cu drept cuvânt: dar ce sunt eu și ce este Statul Român? Noi să finanțăm Statul în Transnistria, pentru ca Transnistria să execute și să sporească contul de mărfuri la Berlin?

Noi să finanțăm deci și să facem inflație în Regat, ca să producă Transnistria și să-mi sporească și contul de mărci la Berlin.

Te rog să obții echivalentul contingentelor date de Transnistria peste contingentul dat de Regat, și să aduci aur și mărfuri. Tot contul Transnistriei de exporturi în Germania să ceri să fie acoperit prin mărfuri și prin aur, pentru că este în afară de contingente și de acordurile pe care le-am făcut cu Germania.

Gh. Alexianu: Am două milioane și ceva mărci germane la Banca Națională, și stau cu ele acolo. Am vrut să plătesc în Germania anumite mărfuri, dar nu vor mărci, ci produse.

M. Antonescu: Sau cere tot așa: dacă vor mărfuri din Transnistria, să dea produse.

N. Răsmiriță: Ați spus să cer să se acopere ce s-a ridicat din Transnistria. Ce anume? Căci Berlinul susține că această cifră corespunde timpului de ocupație comună.

M. Antonescu: Nu e vorba de ridicările din Transnistria din momentul ocupării, ci exporturile din Transnistria, făcute de Guvernământ cu contract.

Gh. Alexianu: Mi-au luat floarea-soarelui și au venit să-mi plătească cu R.K.K.S. Am un cont de două milioane jumătate și un milion pentru floarea-soarelui.

N. Răsmiriță: Este destul de puțin. Dar pot să cer acoperirea aceasta retroactiv pentru trei milioane jumătate.

A doua chestiune: Mi-ați spus, dv., dle prim-ministru, să introducem o monedă nouă și să cerem să se scoată R.K.K.S. Deocamdată este greu să le eliminăm complect.

M. Antonescu: Așa s-a spus și de ruble.

Al. Neagu: Ei cer să schimbe moneda nouă care s-ar crea cu R.K.K.S., ceea ce, practic, ar avea rezultatul să cadă acea monedă într-o săptămână.

M. Antonescu: Cum pot să ceară aceasta?

I. N. Fițescu: Ce facem cu moneda aceea care a fost acolo?

M. Antonescu: O dăm înapoi Germaniei.

I. N. Fițescu: Se va da un termen pentru prezentarea la schimb. Vă închipuiți ce contrabandă va fi.

M. Antonescu: Aceeași problemă am avut-o cu rublele. Le-am schimbat în termen scurt.

Ne găsim în această situație: am cerut R.K.K.S. N-aș fi dorit să sporim prea mult volumul monedei de circulație în Transnistria. Nevoia însă o cere. 50 milioane, cât s-a dat la început, nu este suficient, și cu ce se va mai fi adăugat apoi, pentru nevoile de circulație ale Transnistriei.

Am cerut de două ori, și prin dl Neubacher, și prin dl Clodius. Când, ultima oară, la Marele Cartier, dl Clodius mi-a spus: Da, dar să ne dați ceva în schimbul acestei monede, i-am răspuns: Nu, fiindcă, dacă este vorba să dau ceva, prefer să-ți restitui moneda și în locul acestei monede introduc o monedă de ocupație specială pentru teritoriul Transnistriei, rubla transnistriană.

Problema care s-a pus pentru mine a fost aceea a substituirii monedei, pentru că aveam nevoie de o emisiune care să depășească ceea ce s-a dat.

Acum se pune problema de tehnică financiară. La mine nu e o problemă de tehnică financiară. Eu am nevoie de circulație în Transnistria. Nu-mi dă Germania R.K.K.S., trebuie să-mi creeze mijloace noi. Ce fac? A doua monedă, și las să circule și R.K.K.S.? Sunt împotrivă.

Același lucru au încercat germanii și cu rubla, și am spus: scot rubla.

Când a fost vorba de rubla de pe teritoriul Basarabiei și Bucovinei, în Consiliul de Miniștri, ministrul Finanțelor și ministrul Economiei Naționale mi-au spus: Vai de mine! Acestea sunt fenomene monetare oculte, savante, grele, și eu am spus: Așa ignorant cum sunt eu, cu toate că am citit și eu economie și finanțe în viața mea, și am și un doctorat pe ele: Dar nu mă interesează. Scot rubla din circulație.

Și poate nu crezi, și germanii au venit să spună: „Vai de mine! Scoateți rubla pe atâta curs? Dar noi le scoatem pe un alt curs”.

Am spus: „Da, pe cursul acesta o scot, și nu mă văd obligat să protejez moneda rusească și pe purtătorii de monedă rusească. Cum voi găsi eu mijlocul de protecție socială pentru deținătorii români”.

Au venit și au spus: „Din punct de vedere financiar este o imposibilitate, căci vor aduce ruble din afară, nu le veți putea schimba, și veți face inflație”.

Am făcut totuși cum am spus. Îți spun și d-tale același lucru: Nu mă interesează reflexiunile ce fac. Sunt pe un teritoriu supus suveranității românești. Având nevoile de R.K.K.S., le-am cerut să ne dea la dispoziția noastră. Nu ne-au dat. Foarte bine. Înlocuim moneda. Vom pune o monedă cu putere de cumpărare și circulație numai pe teritoriul Transnistriei. Când o vom introduce vom stabili condițiile de schimb și plafonul schimburilor cu leul, cu rubla, cu R.K.K.S. Scurt și simplu. Aceasta este o problemă tehnică pe care o voi examina acum.

Deocamdată te rog să comunică că vom restitui cantitatea de R.K.K.S. pe care am primit-o în momentul când am cerut să ni se dea această monedă. Atât și nimic mai mult.

Al. Neagu: Dar este nevoie să facem această declarație?

M. Antonescu: Dacă se cere.

N. Răsmiriță: Este un text întreg: „Germanii au cunoștință că Guvernul Român să introducă în ținutul Transnistriei o monedă lei specială. Guvernul German este de acord cu măsura luată în acest scop, făcându-se schimbul la baza de 60 noi monede la o R.K.K.S.”

M. Antonescu: Dar de ce să ne luăm o obligație?

Sau sunt suveran ocupator și exercit dreptul de ocupație și bat moneda care o cred, cu răspunderea ocupatorului, sau, dacă nu, nu mă interesează nimic.

Al. Neagu: Vom introduce o monetă, bazându-ne pe principiile dreptului internațional.

N. Răsmiriță: Pot s-o anunț?

M. Antonescu: N-ai nevoie să faci nimic.

Al. Neagu: Nu băga în acordul acesta și chestiunea aceasta a Transnistriei.

M. Antonescu: Ce are a face una cu alta?

I. N. Fințescu: Nu este contingent.

N. Răsmiriță: Nu mă bag ...

M. Antonescu: Da. Spui așa: „Eu sunt însărcinat de Guvernul Român să tratez contingentele Guvernului Român”.

Al. Neagu: Ai puteri limitate.

N. Răsmiriță: Noi spuneam că Transnistria nu este separată ...

M. Antonescu: Dle Răsmiriță, d-ta crezi că eu îți dau dreptul să tratezi toate problemele monetare ale Statului Român la Berlin? Spui: „Nu mi s-a dat decât acest mandat”. Pur și simplu.

N. Răsmiriță: Vă raportează că este un text propus de Legația Germaniei.

M. Antonescu: Se respinge.

Spui: „Statul Român a primit R.K.K.S. printr-o simplă scrisoare; tot printr-o simplă scrisoare le va restitui”. Nu s-a făcut convenție atunci; nu se face convenție nici astăzi.

Gh. Alexianu: Dacă vom avea mai multe R.K.K.S., ne vor da mărci.

M. Antonescu: Vom vedea pe urmă această chestiune.

Al. Ottulescu: Este o chestiune care trebuie studiată tehniceste și cu foarte multă atenție.

N. Răsmiriță: Ni se spune: „Comisiunea Guvernamentală Germană comunică Comisiunii Guvernamentale Române următoarele: Tranzacțiunile comerciale între Germania și Transnistria, atât cele de import, cât și cele de export, se vor face prin următoarele firme germane” – și se arată despre ce firme este vorba –, ce vor funcționa în Transnistria. Conform modalităților stabilite, aceste firme comerciale contractează cu Guvernământul Transnistriei.

M. Antonescu: Nici nu mă gândesc. Nu mai spuneți mai departe. Guvernământul Transnistriei nu contractează nimic. Nici nu mai discut.

N. Răsmiriță: Bine. Ei vor, însă, să califice pentru comerțul cu Transnistria cinci societăți germane.

M. Antonescu: Să mă înștiințați, dle Răsmiriță. Am să văd. N-o să mă angajez să fac monopol de comerț pe teritoriul Transnistriei.

N. Răsmiriță: Sunt negocieri acum, și cu această ocazie ei vor lămurirea acestei probleme.

M. Antonescu: Ce societăți sunt?

N. Răsmiriță: Kupfer, Hansi, Wedanke, Andreas Nori și ...

Gh. Alexianu: Au venit acum cu o altă listă de firme, de 12 societăți, cărora cer să le dăm autorizația să lucreze în Transnistria. Dar nu se poate. Care este pericolul? Acolo încă situația nu este așa încât să permitem să vină aceste firme, care cumpără de la locuitori totul.

Al. Neagu: Regimul proprietății individuale în Transnistria este de așa natură, încât este incompatibil cu prezența unor astfel de societăți. Nu se poate face nici cu societățile noastre particulare, dar cu cele germane.

N. Răsmiriță: Cine lucrează?

Al. Neagu: Guvernământul, ca emanație a Guvernului Român.

N. Răsmiriță: Dar la nemți?

I. N. Fințescu: Prin noi. Ei vor și această defalcare a Transnistriei; ei vor s-o scoată ca unitate aparte.

M. Antonescu: Nu este unitate aparte.

Al. Neagu: Sunt numai cinci societăți autorizate de Guvernul German ca să lucreze cu Guvernul Român sau cu Guvernământul, pentru chestiunea aceasta.

M. Antonescu: Nu există Guvernământ; ci au să lucreze numai cu Guvernul Român.

Dle Răsmiriță, te rog să răspunzi așa: „În Transnistria, acțiunea de producție și de comerț n-are caracterul obicinuit al ordinii economice private; o activitate pe teren a societăților germane este, deci, nefolositoare”.

N. Răsmiriță: Eu zic ...

M. Antonescu: Lasă, dle Răsmiriță, ceea ce zici d-ta; deocamdată scrie ceea ce îți spun eu. Notează-ți ceea ce îți spun eu: prezența pe teren a societăților germane este nefolositoare în Transnistria. Guvernul Român contractează angajamente de livrare pentru teritoriul Transnistriei și execută livrările prin organele Guvernământului. Dacă, pentru tratarea acestor exporturi ale Guvernului Român, Guvernul Reichului vrea să recomande exclusivitatea pentru anumite societăți germane, atunci să facă printr-o scrisoare această recomandare a exclusivității.

Acesta este răspunsul meu la propunerile textului german.

N. Răsmiriță: Am înțeles.

M. Antonescu: Altceva.

N. Răsmiriță: O altă cerere:

Comisiunea Guvernamentală Germană are onoarea să comunice Comisiunii Guvernamentale Române: Pentru tranzitul, tot mai sporit din Germania, și expedieri din Răsărit, Guvernul Român va face toate înlesnirile de ordin administrativ, cât și de alt ordin, pentru executarea rapidă a acestui tranzit prin portul Odessa. Se referă la transportarea mărfurilor din vapoare în vagoane C.F.R. Pentru aceasta, Guvernul Român nu va percepe taxe mai ridicate decât cele existente în alte porturi ale Mării Negre, pentru utilizarea portului Odessa și a instalațiilor sale.

M. Antonescu: Pentru Odessa, primesc, pentru că este normal. Iată care este textul acceptării mele:

„Guvernul Român” – luați-vă notă în scris, dle Răsmiriță – „va face toate înlesnirile pentru utilizarea portului Odessa și a instalațiilor sale, cât și pentru depozitare și eventualele condiționări ale unor mărfuri germane.

Pentru aceasta, Guvernul Român nu va percepe taxe mai ridicate decât cele existente în alte porturi ale Mării Negre”.

Altă chestie, dle Răsmiriță.

N. Răsmiriță: La exporturile în țerte țări, cum e cazul cu Belgia, se pune problema compensației. Vreau ca să rămânem la ideea de a cumpăra prin sold de mărci. Însă, pentru ca să nu speculăm poziția grea a Belgiei și a Olandei, în momentul de față păstrăm principiul că plătim prin mărci, însă dăm posibilitatea în mărfuri directe.

M. Antonescu: Directe.

S. Ghiolu: Este un pericol aici, pentru că germanii nu vor admite niciodată ca să facem, să trimitem, prin clearing de mărfuri, mărfuri în Belgia și Olanda.

M. Antonescu: În această privință am avut experiența cu Serbia, pentru uniforme. Le-am aprobat, venind ministrul de Interne, dl Acimovici, le-am aprobat 20.000 uniforme. Când a fost vorba de compensație, s-a spus: Aceasta nu se poate da decât cu aprobarea Comandamentului German și a Guvernului Reichului. Prin urmare, revine la același lucru, în fond.

N. Răsmiriță: Am să păstrez pe amândouă.

M. Antonescu: Ceea ce trebuie să stăruieți, cu orice preț, este asigurarea tranzitului, fixarea unor cote minimale de tranzit, în special pentru Elveția, Suedia și Portugalia.

N. Răsmiriță: Le avem, dle prim-ministru.

S. Ghiolu: În Suedia este oprit tranzitul de petrol.

M. Antonescu: Față de Suedia, am dat toate instrucțiunile dlui Răsmiriță; de pe altă parte, însă, trebuie să faceți imediat totul, în ce privește cele 9000 tone.

N. Răsmiriță: Am un text de principiu, prin care trebuie ei să-mi asigure tranzitul. Pentru cote, am vrut să nu fac un text, din motive de suveranitate. Am spus: Mai bine mă înțeleg verbal, decât să fie scris.

M. Antonescu: Dle Răsmiriță, lasă teoriile d-tale. Am făcut o intervenție diplomatică și, fără ca să fac vreun text, am obținut o scrisoare unilaterală, o declarație unilaterală din partea Guvernului Reichului, prin care se angajează să plătească un minimum de transporturi, sub forma de tranzit. Vom înlesni tranzitul pe teritoriul Germaniei, un minimum de tranzit. Dar aceasta nu înseamnă nici limitarea dreptului meu de contractare, nici aceea a dreptului de transport, ci obligația de garantare a unui minim de tranzitare prin Germania.

N. Răsmiriță: La Elveția avem, la Suedia voi încerca să măresc la 1500 tone. Vom face negocieri la iarnă.

M. Antonescu: Cere deocamdată aceasta.

Chestiunea plăților averilor din Basarabia și Bucovina.

N. Răsmiriță: Aici să dea dispoziții dl ministru Neagu.

Al. Neagu: Am chiar notată aceasta.

M. Antonescu: Chestiunea Dresner-Bank.

N. Răsmiriță: Este tot la dl ministru Neagu.

Ministerul de Externe German spune: „Nu mai mergem la arbitraj în Elveția, ca să nu ne mai supunem pentru 54 milioane lei arbitrajului public”.

Teoria este să se întrunească arbitrul german cu cel român și să se recomande înțelegerea. Am înțelegerea făcută. Să-i dăm 30-40%.

M. Antonescu: Situația societăților germane de cereale.

S. Ghiolu: Mi-a spus dl Scutaru că au făcut o scrisoare aseară.

I. N. Fintescu: Am autorizat la început patru societăți. Nu le știu pe acestea.

M. Antonescu: Vi se va comunica la Berlin decizia.

N. Răsmiriță: Să dăm un telefon dlui g-ral Constantin, să-mi dea o copie de pe decizia făcută.

Protocolul cauciucului.

În ce privește partea tehnică, am obținut anul acesta 1600 tone cauciuc din Germania, din care 350 tone cauciuc natural, față de 40 tone anul trecut.

M. Antonescu: Dl g-ral Dobre cunoaște problema?

G-ral Gh. Dobre: Da.

M. Antonescu: Și eu o cunosc. Ce vrei să spui?

N. Răsmiriță: Mai este o problemă de principiu. Germania spune: Te ajut cu „Buna”, 500 vagoane produse, însă nu vreau ca imediat după război să-mi dai cu piciorul. Și atunci s-a făcut un text pe cinci ani.

M. Antonescu: Dar ce suntem noi, Guvernul? Negustori? Acesta este un acord direct cu industria.

N. Răsmiriță: Se face un fel de regim european al cauciucului, la care iau parte toate guvernele.

M. Antonescu: Să vedem ce spune proiectul de protocol.

„Livrările germane de cauciuc sunt reglementate în înțelegerea specialiștilor de ambele părți și consemnate în anexa ..... a acestui protocol. Anexa obține valabilitate o dată cu intrarea în vigoare a acestui protocol.

Între Germania și România există o înțelegere, în principiu, că România se va alătura în viitor procedului german pe terenul prelucrării cauciucului. Ca urmare a acestei înțelegeri, Germania va livra României, franco frontiera germană, în anii 1943 până în 1947 incl., câte 1200 tone cauciuc sintetic, care vor fi preluate de România. Germania va examina, din an în an, dacă peste aceste cantități de bază de 1200 tone pot fi puse la dispoziție alte cantități. Asupra acestei chestiuni urmează să se cadă de acord de fiecare dată la sfârșitul anului pentru anul viitor, în cadrul negocierilor economice generale româno-germane. Pentru livrările germane înăuntrul fiecărui an se va elabora un plan, care, pentru anul 1943, este cuprins în anexă.

Prețurile de livrare germane ale cauciucului sintetic vor fi reglementate de la an la an, existând înțelegere că prețurile vor avea ca bază indexul pentru produsele industriei chimice.

Există înțelegere că România își va acoperi necesitățile de cauciuc sintetic din Germania și că se va înțelege cu Reichul German, în prealabil, asupra înființării eventuale de instalații proprii pentru fabricarea cauciucului sintetic. Nu mai intră în aceste prevederi instalația mică deja existentă pentru fabricarea de Sowpren. De partea românească se va înștiința Germania asupra cumpărărilor de cauciuc natural, în timp util, cu scopul de a face posibilă o înțelegere asupra prețurilor etc.

Germania și România sunt de acord de a adapta unei eventuale reglementări europene chestiunile de principiu ale acestui protocol și cele din anexa sa, în special punctele 3, 5 și 6. Germania va face României asupra acestei chestiuni, la timpul său, propuneri mai concrete.”

S. Ghiolu: Interes avem ca să luăm cauciuc.

M. Antonescu: Este chestiune de principiu aici. Eu îmi înstrăinez dreptul de contractare.

S. Ghiolu: Nu este numai pentru cumpărarea de cauciuc sintetic.

M. Antonescu: Să se precizeze atunci. Textul să fie următorul: „Între Germania și România ...

Al. Neagu: Și americanii fac o industrie de cauciuc.

N. Răsmiriță: Textul acesta se aplică la toate țările; se dorește ca el să fie multilateral.

M. Antonescu: Aceasta nu este o discuție economică și o dispoziție care să se facă prin Guvern. Aceasta nu intră în chestiunile pe durată unui an. D-ta ai contingent pentru un an – așa vei răspunde – și vei mai adăuga: este o chestiune cu caracter politic și aceasta nu pot s-o negociez eu în comisiune.

N. Răsmiriță: Voi mai spune că aceasta intră în principiile protocolului cauciucului.

M. Antonescu: D-ta vrei să accepți textul acesta?

N. Răsmiriță: Nu.

M. Antonescu: Atunci, scrie ceea ce îți dictez eu.

I. N. Fințescu: Cât ne trebuie nouă?

G-ral Gh. Dobre: Nouă ne trebuie 500 vagoane.

M. Antonescu: „Livrările germane de cauciuc sunt reglementate în înțelegerea specialiștilor de ambele părți și consemnate în anexă” – această parte merge – „a acestui Protocol. Anexa obține valabilitate o dată cu intrarea în vigoare a acestui Protocol.” Vedeți cum se leagă” Sunt abili. Să nu fim nici noi legați așa ...

I. N. Fințescu: Au studiat-o mult.

M. Antonescu: „Între Germania și România există o înțelegere, în principiu, că România se va alătura în viitor procedului german pe terenul prelucrării cauciucului. Ca urmare a acestei înțelegeri, Germania va livra României” ... – merge textul, până aici, prezentat de d-ta – „franco frontiera germană, în anii 1943 până în 1947 inclusiv, câte 1200 tone cauciuc sintetic, care vor fi preluate de România. Germania va examina din an în an dacă peste aceste cantități de bază, de 1200 tone, pot fi puse la dispoziție alte cantități. Asupra acestei chestiuni urmează să se cadă de acord de fiecare dată la sfârșitul anului pentru anul viitor, în cadrul negocierilor economice generale româno-germane. Pentru livrările germane, înăuntrul fiecărui an, se va elabora un plan, care, pentru anul 1943, este cuprins în anexă. Prețurile de livrare germană ale cauciucului sintetic vor fi reglementate de la an la an, existând înțelegerea că prețurile vor avea ca bază indexul pentru produsele industriei chimice”.

S. Ghiolu: Să se adauge: „și al cauciucului natural”. Și iată de ce: în timp de pace, cauciucul natural va fi o cincime ca preț, față de prețul cauciucului sintetic. Altfel va însemna să cumpărăm și atunci scump cauciucul sintetic.

Al. Ottulescu: „Buna” este un produs scump.

A. Pană: Este o apăsare grozavă ca, în timpuri normale, să luăm 120 vagoane cu un preț de cinci ori mai mare decât prețul obicinuit al cauciucului.

I. N. Fințescu: Este un pericol.

Al. Ottulescu: Este scump.

S. Ghiolu: Pentru război este ieftin și ne este necesar acum.

A. Pană: Pentru război, fără îndoială.

Al. Ottulescu: Vor să-și asigure un debușeu la noi.

I. N. Fițescu: Este periculos.

M. Antonescu: Nu primesc textul acesta. Să puneți așa: „Livrările germane de cauciuc sunt reglementate în înțelegerea specialiștilor de ambele părți și consemnate în anexa acestui Protocol. Anexa obține valabilitate o dată cu intrarea în vigoare a acestui Protocol.”

Acum, textul nostru:

„România se obligă ca, pe toată durata războiului ...

N. Răsmiriță: Este și natural să ne obligăm pe durata războiului.

M. Antonescu: Scrie ceea ce spun eu și lasă „natural” ...

„România se obligă ca, pe toată durata războiului, să păstreze acest protocol ca bază, luând din Germania câte 1200 de tone de cauciuc sintetic.

Germania va examina, din an în an, dacă poate spori aceste cantități.

Cu prilejul negocierilor economice generale româno-germane, anuale, se va elabora un plan în acest scop și se vor fixa prețurile anuale, ținându-se seama de indexul pentru produsele industriei chimice, de prețul cauciucului natural și de condițiunile fabricației”.

N. Răsmiriță: În timp de război, cauciuc natural nu există.

M. Antonescu: Scrie ceea ce îți spun eu: „... și de condițiunile de fabricație.

Germania și România sunt de acord de a supune unei reglementări europene chestiunile de principiu ale acestui Protocol, fie la încheierea păcii, fie mai înainte.

Guvernul Reichului va face, în timp util, propuneri concrete asupra acestei reglementări europene, iar Guvernul Regal Român va ține seama, cu ocazia reglementării europene, de beneficii producției «Buna», pe care l-a avut în timp de război”.

Scurt și simplu. Aceasta pot s-o fac, dar nu pot să mă leg și de mâini și de picioare.

„... că a beneficiat de producția «Buna» în timpul războiului”.

G-ral Gh. Dobre: Trebuie adăugată și cota-parte de cauciuc natural. Să se pună: „1200 tone cauciuc sintetic și cota-parte de cauciuc natural”.

M. Antonescu: Să se adauge la text și aceasta: „1200 tone cauciuc sintetic și cota-parte de cauciuc natural”.

Ce, să încep organizarea europeană cu cauciucul?! Să stau pe cauciuc? Rămân pe geantă, când fac Europa pe cauciuc.

N. Răsmiriță: Nu mă oblig să iau „Buna” în timp de război; ci alerg după ea.

Textul rămâne iluzoriu în prima parte.

M. Antonescu: Rămâne, în prima parte, valabil. Nu mai discutăm.

N. Răsmiriță: Nu știu cât cauciuc căpătăm.

S. Ghiolu: Reduceți termenul, pentru că nu numai în timpul războiului, dar și după semnarea păcii va fi lipsă de cauciuc. Reduceți termenul de la cinci ani la patru ani sau la trei ani. Reduceți termenul la trei ani și atunci diminuați riscul.

Gh. Alexianu: Dar cine ne obligă?

N. Răsmiriță: Aici este un text din care, după cum spune dl Alexianu, vom vedea ce va ieși din el. Dar, deocamdată, ne va aduce cantități importante de cauciuc. Aici este și un fel de abilitate, o șmecherie a negocierilor.

M. Antonescu: Aceasta poți s-o faci d-ta. D-ta șmecherește cât vrei, dar eu nu pot.

N. Răsmiriță: Ei au interes să ne servească acum.

M. Antonescu: Dle Răsmiriță, cu șmecherii, prin care îmi fur căciula, nu mă simt tare.

N. Răsmiriță: Ne punem pe tema ideii de colaborare.

M. Antonescu: Pot să fângăduiesc o sumă, pot să mă supun unui plan european, dar ca să mă angajez ca, din cauciucul „Buna” să fac pentru mine cauciuc perpetuu ...

Să reducem termenul: să facă propuneri în ce privește termenul.

S. Ghiolu: Puneți, în loc de cinci ani, trei ani.

Al. Neagu: Pe trei ani sunt 3600 tone. De ce nu ni le dă acum pe toate? Dacă vor să le dea, să ni le dea toate acum.

S. Ghiolu: Să punem trei ani.

M. Antonescu: Pe trei ani, dar nu primesc restul textului.

N. Răsmiriță: Să spunem în loc de „durata războiului”, „până la 1945”.

M. Antonescu: Așa, dar păstrând textul meu; nu pe celălalt.

Prin urmare, modifici textul așa cum ți l-am dictat eu. Pui textul meu, pui termen de trei ani, adaugi 1200 tone și cota de cauciuc natural. Scrie, dle Răsmiriță: „1200 tone și cota de cauciuc natural”.

Acordul cinematografic.

N. Răsmiriță: Ca să se poată face acordul cinematografic mai are și o parte financiară, nu numai tehnică.

Partea financiară privește următorul lucru: ca să poată să lucreze în România, ei au cerut vreo 2 milioane mărci. Cred însă că s-ar mulțumi să decontăm un milion mărci.

M. Antonescu: Se va hotărî în cadrul planului financiar germano-român.

Interradio, idem.

Avem chestiunea conductelor.

N. Răsmiriță: Ne-au dat anul acesta conducta Mănești. Pentru cealaltă, pe care trebuie să o facă în trei ani, ei spun să-i lăsăm un an să respire și apoi încep să o facă.

M. Antonescu: Care este situația conductelor?

G-ral T. Orezeanu: În ce privește conducta de la Mănești, trebuia să sosească până la 1 octombrie toată cantitatea. Nu au sosit până acum peste 27.500 tone, adică circa 40%.

M. Antonescu: Comenzile sunt făcute toate?

G-ral T. Orezeanu: Da.

M. Antonescu: Vă rog să-mi dați situația.

N. Răsmiriță: Ei spun că conducta, care era proiectată să se facă până la începutul anului viitor, nu se va putea face din cauza întârzierii românilor în darea comenzilor.

G-ral T. Orezeanu: Comanda pentru conductă este dată din aprilie trecut.

M. Antonescu: Dle g-ral Orezeanu, să-mi dați dv. răspuns scris, luni.

Dle Răsmiriță, în ce privește comanda de radiodifuziune în Germania, comanda în Elveția nu mai poate să mai aștepte și nu mai pot primi condițiile.

Contingentele pentru Italia.

Putem da 1.000 vagoane fasole?

G-ral C. Constantin: Nu putem da.

M. Antonescu: Turte.

I. N. Fiñescu: Cred că putem da 5.000 vagoane turte  i  roturi.

M. Antonescu: M z riche de grâu.

G-ral C. Constantin: Se mai poate da.

M. Antonescu: 5.000 vagoane soia.

Germaniei i-am dat o mie.

M. Antonescu: 500, atunci.

G-ral C. Constantin: Trei sute de vagoane.

M. Antonescu: Rămâne 500. Floarea-soarelui. 5000?

G-ral C. Constantin: Este prea mult.

S. Ghiolu: 3000 vagoane.

N. Răsmiriță: 2000 vagoane.

S. Ghiolu: 2000 vagoane.

M. Antonescu: 2000.

La fructe: puneți 2000.

Văd că a i pus  i săpun de rufe.

G-ral C. Constantin: Nu se poate. Trebuie atunci să exportăm  i grăsimi,  i sonit.

S. Ghiolu: Am putea pune: săpun de toaletă. Pe străzile din unele orașe ale Italiei – Neapole, Roma, Milano – se oferă asemenea bucăți de săpun, care se r sp ndesc pe stradă sub numele de „dolci ungherezi”.

M. Antonescu: Să se facă bucăți de săpun care să aibă imprimată harta României, pe de o parte,  i a Transilvaniei, pe cealaltă parte, pentru exportul în Italia, deși când se spală pe m ini se duc repede aceste h r i ...

S. Ghiolu: Am avut cereri, ca să exportăm săpun de toaletă.

G-ral C. Constantin: Nu se poate; n-avem grăsimi.

M. Antonescu: Dle Ghiolu, v-a i notă contingentele  i pentru Germania  i pentru Italia? Dacă nu vi le-a i notă, îl rog pe dl. Răsmiriță să dicteze acum lista tuturor contingentelor pentru Germania  i Italia, pentru ca să rămână  i, pentru Consiliul de marți, trebuie pusă la dosar  i lista contingentelor acordate pentru Germania  i Italia, ca să le avem în vedere pentru celelalte   ri  i față de disponibilul general.

Tot până marți, rog pe dl Ghiolu ca, împreună cu dl ministru Pană, să studieze tot disponibilul.

Rog pe dl ministru Fiñescu să examineze  i d-sa datele Ministerului de Interne  i ale Ministerului Agriculturii, în legătură cu producția.

Pe dl prof. Alexianu, îl rog să facă un tablou precis de producție  i de propunerile pentru însămânțări pe care le face, pentru ca să decidem în ce proporție se vor face aceste însămânțări în Transnistria, din disponibilul existent.

Pe dl ministru Fiñescu îl rog – până marți, la Consiliu – să examineze diferența cifrelor dintre cele date de Ministerul de Interne  i acelea date de Ministerul Agriculturii, privitoare la gr u, orz, ovăz, porumb  i cartofi; fiindcă sunt diferențe apreciable, mai ales la gr u, la cartofi  i la orez.

I. N. Fiñescu: N-am datele. Trebuie să mi le dați  i mie.

M. Antonescu: Să se înscrie la ordinea de zi a Consiliului ce va avea loc marți, la ora 10, următoarele chestiuni:

1. Chestiunea salariilor.

2. Chestiunea economatelor.
3. Chestiunea aprovizionărilor funcționarilor prin grupuri de comercianți, organizate pe lângă economate, în cadrele Ministerului Aprovizionării.
4. Chestiunea salariilor la Calea Ferată și la alte instituțiuni, care pot spori de pe acum salariile.
5. Chestiunea producției: volumul exact al producției din acest an, necesitățile de înșămânțare și de consumație; stabilirea exactă a disponibilului și distribuției lui pe țări, pentru export.
6. Reorganizarea comerțului exterior și a organelor Ministerului Economiei Naționale și Ministerului de Externe.
7. Formarea grupurilor de exportatori și acordarea exporturilor în viitor numai pe temeiul contingentelor disponibilului, distribuit de Consiliul de Miniștri și al firmelor recunoscute cu drept de export de Consiliul de Miniștri.

I. N. Fișteșcu: Trebuie pusă și problema organizării pieței interne, în legătură cu sabotarea.

M. Antonescu: 8. Organizarea pieței interne și legea de represiune a actelor de sabotaj; măsuri economice pentru evitarea măsurilor represive.

9. Chestiunea unor blocări făcute de Ministerul Apărării Naționale.

10. Chestiunea remunerației învățătorilor care au luat parte la colectarea de cereale și a primelor speciale pentru învățători.

Prime pentru învățători care au lucrat în agricultură și pentru învățătorii lucrând în asistența socială, în viitor.

11. Chestiunea trecerilor peste Nistru a unor elemente din Regat.

12. Regimul de expatriere a Evreilor: expatrierile voluntare și silite ale evreilor și reglementarea lor.

Stabilirea organelor învestite cu răspunderea executării și controlul executării măsurilor.

Să fie invitat dl g-ral Vasiliu, cu raportul întocmit în această privință; să fie invitat și dl ministru de Interne.

Am dispus, aseară, să se oprească, deocamdată, orice fel de trimitere de evrei și de țigani, și, în orice caz, orice trimiteri de evrei din București și din orașele Regatului, aceasta din cauza dezordinei și actelor de necinste și anarhie care se produceau și a măsurilor luate, care se întorceau în contra noastră, făcând ridicolă și necinstită o operație ca aceasta, care trebuie să se reazeme tocmai pe cinste și pe ordine!

Pe de altă parte, s-au făcut excese stupide, care au determinat până și pe germani ca să semnaleze tot ceea ce s-a petrecut în acest domeniu.

I. N. Fișteșcu: Dle prim-ministru, dați-mi voie: adeseori sunt chemat să semnez Jurnale ale Consiliului de Miniștri, Jurnale de internare în lagăr; de multe ori nu știm despre ce este vorba ...

M. Antonescu: Să fie supuse Consiliului de Miniștri.

I. N. Fișteșcu: Ce însemnează Jurnal al Consiliului de Miniștri?

M. Antonescu: Tot la ordinea de zi a Consiliului de marți să se mai treacă și:

13. Stabilirea procedurii de elaborare a Jurnalelor Consiliilor de Miniștri.

Nu se mai poate să mergem tot așa. Aceasta, întâi, fiindcă <în> noul regim, Jurnalul Consiliului de Miniștri are o valoare cu totul specială, pe care noi acum o deplasăm în fiecare zi.

Noi luăm hotărâri de principiu și investim pe ministrul răspunzător cu actul pe care îl face. Atât. Știu eu pe cine bagă în lagăr? Eu n-am băgat pe nimeni în lagăr.

I. N. Fițescu: Eu nu știu nimic ... – și semnez ...

Al. Neagu: Pentru Consiliul de Miniștri viitor ar fi mai multe chestiuni, pe care vroiam să vi le supun dv., ca să le discutăm.

Acestea sunt:

Chestia imobilelor evreiești și a lichidării lor.

Probleme în legătură cu Transnistria.

Problema salariilor.

M. Antonescu: Problema salariilor am pus-o.

14. Chestiunea imobilelor evreiești și dispoziții asupra lor.

15. Planul I.O.V. și prima distribuie de loturi și de recompense naționale unor categorii de invalizi, orfani și văduve.

Pentru acest scop se vor comunica dlui ministru de finanțe stenogramele și măsurile luate pentru organizarea și protecția I.O.V.-ului. Aceste stenograme se vor comunica și dlui ministru Fițescu.

Dle Pană, cum dv. n-ați luat parte la ultimele ședințe, să cereți și dv. să vi se dea stenogramele.

Al. Neagu: Mai este și chestiunea retragerii chitanțelor pentru muncă, din Basarabia ...

M. Antonescu: Legația Italiană mi-a dat lista mărfurilor pe care ni le poate aduce din Italia.

N. Răsmiriță: S-o studieze dl ministru Ghiolu și s-o dea dlui Antoniadă, care vine la Roma.

M. Antonescu: De la 1 ianuarie 1942 și până la 11 septembrie 1942, se pretinde că ni s-au dat autorizații de 1.285.000.000 lire.

Se oferă: furnituri, aparate, bombe, torpile, proiectile, pistoale, aparate de transport, poduri, motociclete cu cauciucuri – voi avea eu o comandă specială în această privință – motocompresoare ...

I. N. Fițescu: Vă rog să-mi dați mie aceasta, la ministerul meu.

M. Antonescu: Ni se mai oferă: țesături de cânepă – impermeabilizate – 146.000 kg; pânză cachi, bumbac, 200.000 kg. Șapte milioane lire ...

I. N. Fițescu: Pânză kaki putem da și la țară, nu numai pentru armată.

M. Antonescu: Sigur; trebuie s-o facem.

Al. Neagu: Pentru Italia trebuie să facem contingente ...

N. Răsmiriță: Trebuie să dăm cereale.

M. Antonescu: Voi trimite această listă, ca să vadă și Germania ceea ce putem lua din Italia.

Al. Neagu: Pentru contingentele care se pot lua din Transnistria, să facem propunere ...

M. Antonescu: Propunerea este făcută de trei luni.

Ieri am discutat cu dl ministru Bova Scoppa. Vin o sută de camioane acum; mai sunt încă 40 camioane care urmează să sosească. Ei cer însă 20% din transporturi, drept preț al transportului.

Gh. Alexianu: Este enorm.

M. Antonescu: Este mult.

I. N. FiŃescu: Am de la Calea Ferată o notă, din care rezultă că nu se încarcă vagoane, dle Alexianu.

Gh. Alexianu: În epoca aceasta, lucrurile merg mai greu, fiindcă trebuie să culegem și floarea-soarelui și să scoatem și cartoful din pământ, să culegem și porumbul și să le și mai aducem aceste produse la gară; și toate acestea trebuie să le facem cu căruțele pe care le avem. S-au făcut eforturi extraordinare în această privință. Căruțele sunt stricate, iar caii sunt la pământ. S-au transportat 346 vagoane în câteva luni.

I. N. FiŃescu: Ați spus Căilor Ferate să vă aducă vagoane, care s-au adus, dar n-au fost folosite.

Gh. Alexianu: Dar nu arată Calea Ferată dacă acestea sunt vagoane încărcate sau nu.

M. Antonescu: Tot la ordinea de zi a Consiliului de marți să se mai treacă:

16. Producția din Basarabia și Bucovina – să fie invitați și domnii guvernatori să vină la București, pentru Consiliul de marți, la ora 10 dimineața.

17. Chestiunea producției în Transnistria; cifre precise, aduse de dl guvernator, pe județe.

18. Chestiunea schimburilor cu Transnistria și a statutului juridic al operațiunilor financiare și economice ale Transnistriei; raportul cu Comandamentul de competență și Guvernul, în această privință.

M. Antonescu: Dle Răsmiriță, pentru Italia se cer numai 15-20.000 porci pentru contingentele noi, și noi am pus 30.000. Ținând, însă, seama de faptul că nu dăm la alții, le dăm.

Bovine se cer 15.000 și noi dăm 40.000¹. Putem să scădem la 30.000, ca să dăm și la alții.

N. Răsmiriță: Avem și interesul de a ne crea disponibilități de plată, nu numai de a-i ajuta.

M. Antonescu: Turte oleaginoase cer 5.000 până la 10.000 tone. Le-am dat 5.000 tone. Cer 8.000 tone orz din Basarabia și Transnistria.

G-ral C. Constantin: Orz nu putem da.

M. Antonescu: Soia cer 5.000 tone. Le dăm.

Sămânță de ricin și mei.

S. Ghiolu: În ce privește meiul, au o reclamație pentru 470 vagoane nefurnizate.

G-ral C. Constantin: Nu putem da mei.

Ședința se ridică la ora 14.

Stenografi: A. Ionescu și N. Dumitrescu

▼
D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds. 504 (fost 477)/1942, vol. II, f. 720-823

---

¹ Lectură probabilă, poate să fie și: 50.000.

10. 1942 octombrie 13. Participă și guvernatorii Basarabiei, Bucovinei și Transnistriei și se discută despre: problema salariilor și a aprovizionării, finanțarea Armatei Germane staționate în România; suspendarea tuturor trimerilor de evrei și țigani peste Nistru; bunurile expropriate de la Elena Lupescu; distribuirea de recompense naționale unor categorii de invalizi, orfani, văduve etc.

CONSILIUL DE MINISTRI

de marți, 13 octombrie 1942, ora 10,15

Ședința se deschide la ora 10,15, sub președinția dlui **prof. Mihai Antonescu**, vicepreședintele Consiliului de Miniștri.

Iau parte dnii: **g-ral D. Popescu**, ministrul Afacerilor Interne; **prof. I. Petrovici**, ministrul Culturii Naționale și al Cultelor; **Ion Marinescu**, ministrul Justiției; **g-ral C. Pantazi**, ministrul Apărării Naționale; **ing. C. Bușilă**, ministrul Lucrărilor Publice și al Comunicațiilor; **prof. I. N. Fițescu**, ministrul Economiei Naționale; **Al. Neagu**, ministrul Finanțelor; **g-ral Gh. Dobre**, ministrul Înzestrării și al Producției de Război; **g-ral C. Constantin**, subsecretar de Stat la Ministerul Economiei Naționale, pentru Aprovizionarea Armatei și Populației Civile; **Mircea Vulcănescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Finanțelor; **g-ral C. Vasiliu**, subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne; **contraamiral N. Păiș**, subsecretar de Stat la Ministerul Apărării Naționale, pentru Marină; **dr. C. Dănulescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale; **I. C. Petrescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor; **g-ral Victor Iliescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor; **Titus Dragoș**, subsecretar de Stat la Președinția Consiliului de Miniștri, al Românizării, Colonizării și Inventarului; **Al. Marcu**, subsecretar de Stat la Ministerul Propagandei Naționale; **Petre Strihan**, subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne; **Stavri Ghiolu**, subsecretar de Stat al Industriei, Comerțului și Minelor; **prof. Gh. Alexianu**, guvernatorul Transnistriei; **g-ral C. Voiculescu**, guvernatorul Basarabiei; **g-ral C. Calotescu**, guvernatorul Bucovinei; **g-ral Ion Arhip**, subșeful Marelui Stat Major al Armatei; **g-ral T. Orezeanu**, directorul general al Căilor Ferate Române; **g-ral N. Pălăngeanu**, prefectul Poliției Capitalei; **A. Popa**, secretar general la Ministerul Educației Naționale și al Cultelor; **D. Nicolaescu**, directorul Economiei Naționale din Basarabia; **Gh. Minescu**, directorul general al I.N.C.O.O.P.-ului.

M. Antonescu: Domnilor miniștri, sunt o serie de chestiuni economice, unele din ele comportând măsuri speciale, le vom discuta la urmă, iar altele le vom lua chiar în ordinea fixată în programul consiliului de astăzi.

Începem cu *chestiunea salariilor*.

În ceea ce privește salariile, vreau numai să atrag atențiunea că primesc adrese de la d-nii miniștri, ca de pildă, dl. g-ral Pantazi mi-a făcut o asemenea adresă, în care îmi spune că soldele ofițerilor încep să fie cu totul insuficiente. Dl. amiral Păiș mi-a făcut, de asemenea, o adresă în care îmi arată salariile de la N.F.R. încep să nemulțumească și că personalul este așa de insuficient plătit că s-ar putea să părăsească serviciul.

De asemenea, dl. g-ral Orezeanu mi-a cerut ca, înainte chiar de aplicarea unui sistem, care ar putea să dureze, pentru salarizarea funcționarilor publici, să se admită pentru Calea Ferată, care ar dispune deja de economate și mijloace de aprovizionare, să se admită chiar de pe acum adoptarea sporului de salarii.

G-ral D. Popescu: V-aș ruga să aveți în vedere și pe notarii comunali, care au salarii foarte reduse.

M. Antonescu: De aceea vă rog să participați la ședința pe care o vor face d-nii miniștri Fițescu și Neagu, în care să atrageți atențiunea asupra tuturor situațiilor speciale.

În principiu, cred că acolo unde există economate și centre de aprovizionare, care, prin urmare, ar putea să înlesnească funcționarii publici, acolo să se procedeze de urgență și deci sporurile de salarii să nu fie numai o iluzie nefolositoare. Acolo cred că am putea să anticipăm asupra sporului general al salariilor și să acordăm acestor instituții dreptul de a spori salariile încă de pe acum.

Pentru ceilalți, desigur că idealul ar fi să putem introduce sporurile de salarii de îndată. Nu este vorba numai de un ideal. Este o necesitate absolută, pentru că salariile sunt cu totul insuficiente și este cu neputință să lăsăm pe funcționari în situația actuală.

I. N. Fițescu: Am aici niște date în care se vede că funcționarilor administrativi li s-au mărit salariile până astăzi cu 37%, însă față de costul vieții, li s-a micșorat salariul cu 50%.

M. Antonescu: Prin urmare, trebuie să venim neapărat cu sporul salariilor.

Dacă am amânat sporirea salariilor, a fost pentru că, mai întâi, sporurile pe care le dăm sunt totuși insuficiente față de greutatea vieții și de nivelul real al vieții. Pe de altă parte, a veni cu sporul de salarii, fără ca să organizezi, în același timp, mijloacele de aprovizionare pentru funcționarii publici, înseamnă să dăm numai o iluzie de completare a mijloacelor vieții prin aceste sporuri, iar, pe de altă parte, să dăm o primă de încurajare nestabilității prețurilor, care mai ales astăzi, aruncând pe piață noi mijloace, fără ca funcționarii să aibă posibilitatea de a se aproviziona din anumite centre limitate, să însemne că ajutăm chiar noi această lipsă.

Totuși, nu putem merge mai departe cu această situație. De aceea, centrele de aprovizionare și economatele trebuie făcute fără întârziere.

Alături de aceste economate, pe care le complectăm pornind de la baza economatelor care aparțineau Ministerului de Finanțe, cred că pentru aprovizionarea funcționarilor, și trebuie ca neîntârziat, să se organizeze, fie prin Camerele de Comerț, fie prin prefecturi, alături de vechile economate, din capitalele de județ, un grup de comercianți, mari magazine, care să vândă funcționarilor publici pe un preț redus, primind, în schimb, din partea Statului, o serie de avantagii.

Cu alte cuvinte, dacă în jurul economatului, care constituie un mijloc de aprovizionare directă, dar nu totdeauna complet, noi organizăm un grup de comercianți locali, care știu că primesc de la Stat o seamă de avantagii, degrevări de impozite, scutiri de mobilizare, o serie de mijloace de aprovizionare pe care le-ar face cu concursul nostru acești negustori, dând în schimb funcționarilor publici, pe aceleași cartele pe care le dau economatele, cu o reducere de atât la sută față de prețurile mărfurilor vândute la toată lumea, noi prin aceste mijloace asigurăm și mijloacele materiale pentru funcționari, și completarea acestor mijloace.

Asemenea grupuri trebuie să fie organizate în toată țara, și fără întârziere.

G-ral C. Constantin: Sunt.

M. Antonescu: Sunt în curs de organizare.

G-ral C. Pantazi: Anul trecut, Armata a avut cea mai bună organizare. Dând echipamentul gratis la ofițeri, am ajuns să realizăm un avantaj de 2% pe lună.

Și acum vreau să vă spun ceva: risc să plictisesc Consiliul cu această stăruință a mea, dar trebuie să vă arăt, domnilor, că am avut, în ultima vreme, foarte multe reclamații relativ la insuficiența soldelor.

M. Antonescu: Este o stare de nemulțumire generală, pe care, în cursul acestei luni, trebuie să o curmăm prin sporurile de salarii.

Noi nu ne putem lăsa înrăuțiți de asemenea manifestări.

Prin urmare, a veni cu o soluție superficială înseamnă să agravăm acest proces de nemulțumire, și la capătul unei nădejdi pe care am stinge-o noi singuri printr-o soluție prea factice pe care am organiza-o, ar însemna să nu mai avem autoritatea de a stăvili asemenea manifestări.

De aceea vreau ca soluția cu care venim acum să nu fie numai o soluție iluzorie.

De altă parte, sporurile pe care le putem acorda, față de calculele și lucrările făcute de Ministerul Finanțelor și de disponibilitățile pe care le avem, pentru că și Ministerul Finanțelor nu poate să garanteze mijloacele de plată pe care nu le are, dacă dăm aceste sporuri simple, fără posibilitate de aprovizionare, de asemenea vom crea o stare de nemulțumire și mai mare. Acum, găseau funcționarii publici cel puțin nădejdea în venirea unei soluții. În ceasul în care sporul va fi atât de redus încât el va crea o serie de nemulțumiri, noi vom fi organizat această nemulțumire colectivă.

De aceea, soluțiunea pe care trebuie s-o aducem să fie o soluțiune practică.

Dl. g-ral Constantin mi-a dat o adresă din 13 octombrie, în care se spune de către Sfatul Negustoresc că o organizat o serie de grupuri de comercianți în toată țara.

Dle ministru Constantin, mie totdeauna mi-au plăcut lucrurile lămurite.

Desigur că această adresă este un pas înainte, însă cu o comunicare a Sfatului Negustoresc și fără un grup dirijat pe care să-l aveți în momentul când faceți economatele în județe, nu veți reuși.

G-ral C. Constantin: Am dat ordine să se lucreze în fiecare județ și în fiecare oraș, chemând negustorii cei mai serioși. Sfatul Negustoresc mi-a îndeplinit această organizare.

Iată, la Slatina se spune cine dă marfa.

M. Antonescu: Să-mi dați lista s-o văd și eu.

G-ral C. Constantin: Am lucrat așa cum ați dat poruncă.

I. N. Ființescu: Facem economate generale. Proiectul este studiat la Ministerul Finanțelor care i-a dat o formă, pe care o cred definitivă.

Vă vom supune și dvs. acest proiect, și după aceea trebuie să-l punem în practică.

Nu știu de ce la Consiliile Economice nu este invitat dl. Romașcan, care este de specialitate.

M. Antonescu: Să fie chemat dl. Romașcan la toate Consiliile Economice.

Sfatul Negustoresc, prin adresa făcută, arată că nu poate, deosebit de creditul de rulment, să mai acorde funcționarilor și credite.

Eu nu le-am cerut acest lucru.

De altă parte, prin sistemul de finanțare a acestor economate și prin ideea acordării sporurilor discutate cu d-nii ministru de Finanțe și al Economiei Naționale, noi am stabilit deja un sistem de creditare indirectă prin sporurile pe trei luni, septembrie, octombrie, noiembrie.

Am spus că nu le dăm acum, ci la sfârșitul lui octombrie, sau începutul lui noiembrie, pentru ca, prin metoda aceasta, să putem da funcționarilor mărfurile corespunzătoare pe trei luni.

Pe de o parte, finanțăm ceea ce dăm funcționarilor prin economate, iar, pe de altă parte, înlesnim Statul ca să nu plătească aceste sporuri aruncându-le pe piață.

I. N. Fițescu: Am intrat într-un cadru juridic foarte elastic. În art. 4, întocmit la Ministerul Finanțelor, se prevede că economatele generale vor face aprovizionările potrivit directivelor Subsecretariatului de Stat al Aprovizionării.

Am ținut seama de dispozițiile dvs., căci aici avem posibilitatea de a utiliza tot.

M. Antonescu: Domnule ministru, g-ral Constantin, noi din vară ne-am ocupat de aprovizionări și am discutat colaborarea comercianților.

Ceea ce mă interesează este ca această colaborare să poată funcționa, nu numai teoretic. Dacă funcționarul de la Slatina se duce la comerciantul Rădulescu de acolo, ca să ceară să-i furnizeze încălțăminte, sau material de încălțăminte, și găsește 5 perechi de ghete pentru 150 de funcționari, noi n-am făcut nimic cu aceste economate și cu această colaborare a magazinelor.

Ceea ce mă interesează este, nu numai teoretic, să am grupuri de comercianți, care să completeze ceea ce economatele n-ar putea da. Mă interesează ca prin acest mijloc să putem organiza o aprovizionare cu ajutorul comercianților aleși, adică să le creăm mijloace ca ei să poată îndestula, ținând seama de numărul funcționarilor din fiecare județ, și să poată satisface pe acești funcționari. De altă parte, trebuie să le dăm mărfuri, ținând seama și de prețul care trebuie să-l păstrăm în favoarea funcționarilor.

Dvs., dle ministru Constantin, desigur că faceți toate eforturile și nu trebuie să aveți sensibilitatea de a considera că orice încercare a noastră de a vă ajuta este o critică îndreptată împotriva dvs., sau a metodelor dvs., dar sunt o serie de realități de care trebuie să țineți seama în toată această acțiune, mai ales pe teren, fiindcă dvs. conduceți de aici, dar pe teren s-ar putea, așa cum se întâmplă cu multe din hotărârile dlui Mareșal, sau hotărârile mele, ca lucrurile să nu se execute cu aceiași precizie cu care am hotărât noi.

Ieri dimineață am fost în inspecție la Brașov, și la Prefectura locală am întâlnit pe camerist și am stat de vorbă cu el. Am inspectat întreaga activitate a prefecturii, pe care am găsit-o foarte bine.

Am întrebat pe camerist cât a plătit bocancii pe care îi avea în picioare, și mi-a răspuns că a plătit 4000 lei, acum 8 luni, cumpărându-i de la cutare magazin.

Dacă prin magazinele organizate de noi pentru desăvârșirea acțiunii de aprovizionare, mergem la prețuri inaccesibile pentru funcționari, iar de altă parte ajung să legalizeze prețuri nelegale, pentru că aceste magazine creditate ca magazine pentru funcționari sunt instrumente legale de aprovizionare, noi vom ajunge să facem ridicarea prețurilor prin metode legale. Și atunci, din acest punct de vedere, vă semnez ca la această alegere de magazine să se țină seama, întâi de posibilitatea reală de aprovizionare, în al doilea rând, de prețuri și de posibilitatea ca, fie prin vânzări speciale, fie prin alte înlesniri, să ajutăm aceste magazine să furnizeze pe prețuri normale.

Am înscris la ordinea de zi, și voi reveni, ca să vedeți ce raport este între aprovizionarea propriu-zisă și transporturi, și să vedeți politica de ridicare a prețurilor făcută de unii în această perioadă, făcând ca la Calea Ferată să dea impresia unei crize de transporturi, pentru ca la București să joace pe piață ridicarea mărfurilor.

Prin urmare, rog pe dl. ministru al Finanțelor ca, pe de o parte, să asculte pe fiecare din domnii miniștri asupra nevoilor urgente de a veni cu unele soluțiuni parțiale, pentru liniștirea anumitor stări de lucruri, care pot să se agraveze până în noiembrie.

De altă parte, rog pe dl. ministru Fințescu ca, împreună cu dl. g-ral Constantin și cu întregul Consiliu Economic, să ia județ cu județ, situația să o dea spre verificare dlui ministru de Interne, care dă, cu cea mai mare precizie, toate relațiunile, verificând pe fiecare comerciant în parte. De pildă, s-a fixat ca la secția de încălțăminte din orașul Slatina, dl. cutare. Dl. ministru al Afacerilor Interne, prin mijloacele sale, va putea da relațiile necesare asupra posibilităților și asupra situației acestui comerciant. Nu putem să mergem numai abstract și ținând seama numai de recomandările Sfatului Negustoresc.

G-ral C. Constantin: Eu toată viața am trăit pe teren, și nu pe abstracții. Cu delegațiile negustorilor eu lucrez mână în mână. Au venit din toate județele ...

M. Antonescu: Nu fiți soldat idealist. Sunt unele legi ale comerțului văzute, și sunt alte legi nevăzute.

Vă rog să țineți seama de ceea ce vă spun eu: să-mi dați voie ca după 15 ani de dascălie de Drept și de ordine socială și economică, cum și de mulți ani de cunoaștere a vieții politice, să știu ce înseamnă realitatea, mai ales în județul Argeș, unde cunosc fiecare familie și știu ce a devenit fiecare, cu 50 de ani în urmă. Eu nu-mi iau curajul să vă spun, în acest județ, că sunt sigur de comerciantul cutare, care ar putea să aprovizioneze județul, și dvs. spuneți că dacă v-a dat relații Sfatul Negustoresc, firma recomandată merită să capete toată încrederea.

G-ral C. Constantin: Am spus că lucrul este organizat cum ați dat ordin în iulie.

M. Antonescu: Vă rog să faceți această verificare prin Ministerul Economiei Naționale și prin Ministerul Afacerilor Interne.

G-ral C. Constantin: Îmi trebuiesc bani pentru aceste economate. Am trecut septembrie, trece și octombrie, și acum vine bătaia aprovizionărilor.

Al. Neagu: Decretul este gata.

M. Antonescu: Mi-l dați să-l văd, și mâine vă dau bani pentru economate.

Eu vorbesc despre negustori.

G-ral C. Constantin: Știți ce spune negustorul? Servesc imediat economatul, dar eu nu pot să am două credite, unul pentru cumpărarea mărfurilor, și altul pentru funcționarul care n-are cu ce plăti.

M. Antonescu: Eu nu sunt de părere ca să facem operații de credit, prin comercianți, în afară de organizarea Statului. Să facem operație de creditare prin economate și să dăm economatelor mijloace de cumpărare oricât de mari.

G-ral C. Constantin: Aceasta țin și eu să se facă.

M. Antonescu: Ca să facem operă de creditare comercianților, cred că este periculos.

G-ral C. Constantin: Comerciantul spune că nu poate să crediteze din cauza lipsei de capital.

M. Antonescu: Dvs. vreți să faceți din negustor o secție a economatului, și spuneți: Eu finanțez economatul și economatul funcționează în modul acesta și aprovizionează.

Eu vă spun: în afară de această cale și pentru o serie de articole esențiale aprovizionărilor, pe care este bine să le depozitați, să le stocați și să le puneți în circulație funcționarilor prin economate, în afară de aceasta alegeți-vă un grup de comercianți, care, în schimbul unor avantagii create, ținând seama de natura comerțului pe care îl fac, pe baza acelorași cartele pe care le distribuie economatul, cu banii puși la îndemână de noi, alături de aceasta ar fi aceste magazine de comercianți, care vând funcționarilor cu reduceri speciale, numai în schimbul avantajilor create.

Altminteri, nu veți izbuti, dle ministru.

Eu sunt un om realist. Vă reamintesc că mi-a venit dl. Negel, care venea din lumea cerealelor și a morilor, și când s-a prezentat cu proiectul la mine, i-am spus: dle Negel, d-ta ai răspunderea. Eu sunt profesor și d-ta cerealist. Îți afirm că nu vei reuși.

Și dl. Negel mi-a răspuns: „Lăsați-mă să încerc.”

Am spus: „Te rog însă să vezi că asemenea încercări se fac pe contul vremii, pe care o pierdem”.

Și atunci vă spun: Dacă dvs. credeți că, prin economatele care vor fi conduse de nu știu ce funcționari limitați de legile de răspunderi și de anumite inițiative, că dvs. veți izbuti să creați, în 2-3 luni, un sistem de aprovizionare prin aceste economate, încât să se îndestuleze toate nevoile funcționarilor și că veți organiza grupuri de comercianți care să aprovizioneze, cu reducere, pe funcționarii publici, nu numai în schimbul unor avantagii, eu, dle ministru, vă spun că nu veți izbuti să aprovizionați pe funcționarii publici și vă dau întâlnire peste câteva luni, ca să vedeți dreptatea pe care o am, așa cum am avut-o și cu dl. Negel.

Economate sunt numai în 22 de județe. În celelalte județe nici nu există. Chiar în cele 22 de județe, economatele erau făcute ca să aprovizioneze pe funcționarii de la Finanțe. Oricâți bani le-am da, orice mijloace le-am pune la dispoziție, este cu neputință ca din aceste 22 de economate să fâșnească, peste noapte, sau peste o lună, mari magazine generale, care să aprovizioneze sutele și, uneori, miile de funcționari găsiți în cuprinsul unui județ.

Prin urmare, trebuie să încercăm toate mijloacele și să organizăm o colaborare cât mai mare cu comercianții, alegând grupuri de comercianți și stabilind pentru fiecare grup atâta reducere la încălțăminte, atâta reducere la haine, și așa mai departe. Aceasta, în afară de economate și în afară de acțiunea de aprovizionare directă, prin mijloace directe, pe care o fac economatele.

G-ral C. Pantazi: Și obligațiunea pentru un număr de persoane care trebuiesc satisfăcute.

M. Antonescu: Și aceasta este un element important, căci trebuie fixate două, cinci, șapte, opt, după numărul funcționarilor care trebuiesc serviți în județul respectiv.

G-ral C. Constantin: Toată această chestiune a fost discutată cu dvs. Am ajuns să facem economate de două categorii. Din 64 de economate, numai 11 sunt pe bază de economate propriu-zise, iar restul sunt pe baze comerciale.

I. N. Fintescu: Dle ministru g-ral Constantin, dați vă rog drumul proiectului de lege. Dl. ministru de Finanțe ne va ajuta, dându-ne fondurile de care avem nevoie. Avem avantajul că legea este făcută de acord cu Ministerul Finanțelor, care este solidar cu noi.

Trebuie să dați economatelor o structură autonomă; nici departamentele să nu se amestece prea mult, și aceasta să fie sub diriguirea superioară a dlui g-ral Constantin.

Al. Neagu: Vreau să vă atrag atențiunea, în ceea ce privește comercianții, că sunt o serie întreagă de mărfuri de care funcționarii au nevoie și care nu se găsesc pe piață. Aceste mărfuri trebuiesc procurate prin mijloace de Stat. Este vorba, în special, de încălțăminte și îmbrăcăminte.

M. Antonescu: Sunt în perspectivă să vă aduc 200.000 de bocanci. Vă voi da mâine precizuni.

G-ral C. Constantin: Să nu mai dăm Armatei, dle prim-ministru. Dvs. dați totul Armatei.

Al. Neagu: Trebuie precizat, dacă aceste obiecte vor trebui să fie date prin comercianți sau prin servicii.

M. Antonescu: Dle ministru, tot ceea ce Statul se aprovizionează prin mijloace directe, trebuie să se dea prin economate și ceea ce se aprovizionează prin negustori, acestea se dau cu reduceri la funcționari.

Ceea ce vă rog este să faceți acest program, fixându-se comercianții pe fiecare județ, să-l discutați cu dl. ministru Fițescu în Delegația Economică, să-l dați d-lui ministru de Interne, ca să vă completeze informațiile, și pe urmă să-i dăm drumul fără întârziere, fiindcă nu mai putem să întârziem sporurile funcționarilor.

Mâine decretul va fi publicat. Eu astăzi după-masă îl discut cu dl. Mareșal.

Al. Neagu: I-am dat forma definitivă.

M. Antonescu: După aceea, dl. ministru al Finanțelor, în chiar cursul acestei săptămâni, vă va pune la dispoziție sumele necesare.

Chestiunea salariilor la C.F.R., N.F.R. și alte instituțiuni, care pot servi de pe acum salariile

Rog pe dl ministru al Finanțelor să examineze problema și, în cazul când organizarea aprovizionărilor va putea dura încă, îl rog să aprobe ca unele instituțiuni, cum sunt Calea Ferată și Navigația Fluvială Română, să se facă o sporire anticipată de salarii, fără însă ca prin aceasta să se provoace nemulțumiri și inegalități.

I. Petrovici: Dle președinte, pentru că fiecare șef de departament aduce în Consiliul de Miniștri ecouri din cuprinsul ministerului, sunt obligat să vă spun și eu că situația salarizării corpului didactic, primar și secundar – nu vorbesc de cel universitar – a devenit ceva îngrozitor. În ultimele rapoarte, pe care le-am primit de la Siguranță, se vorbește, pentru prima dată, de întruniri ale membrilor corpului didactic, ca să se plângă din cauza salariilor.

Din acest punct de vedere cred și eu că trebuie să atrag foarte serios atenția și, dacă nu se poate face ceva special pentru salariile corpului didactic, cel puțin cred că n-ar trebui ca la o suferință materială să se mai adauge anumite bresle privilegiate, cărora li se sporesc salariile înainte.

Contraamiral N. Păiș: Ar fi bine ca la toți să li se sporească salariile odată.

M. Antonescu: Dle ministru, și eu sunt de părerea dv. Dacă, însă, acest spor de salariu poate să întârzie în aplicarea lui generală, mie nu-mi poate fi indiferent, într-o perioadă de război, ca să las să fie primejduite anumite sectoare vitale, de care depinde siguranța, ordinea și însăși satisfacția corpului didactic. Dacă la Căile Ferate, care sunt esențiale pentru ordinea și activitatea Statului, s-ar crea o nemulțumire și aceasta ar fi speculată, cred că funcționarii ar ajunge să fie îndârjiți și s-ar ajunge la o stare de lucruri destul de periculoasă. Amintiți-vă că totdeauna mișcările sociale și

frământările politice cu caracter social derivate din neliniști economice au început la Căile Ferate. Noi nu ne putem juca cu psihologia celor de la Căile Ferate, cu atât mai mult cu cât vor fi multe elemente printre ei care vor căuta să speculeze și să joace pe această chestiune, ca să creeze curente de mișcări subversive și nemulțumiri sociale.

Pe dl ministru al Finanțelor îl rog ca, în afară de acest Consiliu, după ce va examina toată situația economatelor și posibilitățile de constituire a lor, să mă informeze direct când crede că va putea face această sporire de salarii.

Pe dl ministru al Economiei Naționale îl rog să-mi spună, de asemenea, care este punctul de vedere al domniei-sale și pe urmă vom vedea ce măsuri urmează să luăm.

Desigur că ceea ce mă preocupă și pe mine este ideea unor măsuri uniforme și drepte și nu mai adaug la aceasta că pentru corpul didactic am sensibilități personale destule ca să nu pun într-o situație morală grea pe membrii învățământului. Învățătorul care trăiește la țară poate, însă, să-și completeze nevoile prin propriile sale mijloace, spre deosebire de funcționarul de la Căile Ferate, care lucrează la București. Este o deosebire între ei doi, din punctul de vedere al egalității morale. Și numai acest punct de vedere al primejdiei, ca să nu facem, pentru un principiu abstract, o sacrificare a măsurilor practice și necesare, mă înseamnă la o discriminare. Altfel, cred ca și dv. că trebuie să venim cu o măsură egală, ca să nu facem nedreptăți.

I. Petrovici: Eu recunosc că sunt unele sectoare mai inflamabile decât altele, dar nu e mai puțin adevărat că sunt sectoare inflamabile care se văd, dar sunt și alte sectoare tot atât de inflamabile, care se văd mai puțin.

M. Antonescu: Toată problema salariilor este o problemă inflamabilă.

Cred că trebuie să adaug că este mult mai grav dacă Armata ar fi și ea inflamabilă sau frământată. Un învățător poate găsi într-o lectură sau meditare o liniște, dar militarul, care își face jertfa în aceste împrejurări, n-are un temei ca să-și găsească un echilibru. Deci, nici pentru Armată nu putem întârzia cu aceste sporuri, mai ales pentru că Armata are mijloace de aprovizionare proprii.

C. Bușilă: Și Calea Ferată are.

I. Petrovici: Nu uitați că învățătorii au dat o contribuție admirabilă în acest război și că această purtare are nevoie de o compensație, cel puțin de natura aceasta.

Al. Neagu: Domnii miniștrii să indice sectoarele unde este nevoie de o intervenție deosebită. Când dăm drumul, trebuie să dăm drumul la tot. Noi la Ministerul de Finanțe am făcut toate studiile, știm cât ne costă, am întocmit decretul, cu un cuvânt, suntem gata.

G-ral V. Iliescu: Ar trebui să se ia măsuri pentru stăvilirea ridicării excesive a chiriilor.

M. Antonescu: Vă rog, dle ministru al Justiției, să examinați problema chiriilor, fiindcă chiar din rândul proprietarilor primesc unele reclamații. Regimul libertății de contractare, care stă alături de regimul de prelungire silită pentru unele contracte, face ca chiar în rândul proprietarilor să existe neegalități, care nici din punct de vedere moral, nici din punct de vedere național și nici din punct de vedere economic nu se pot explica.

În legea inițială, pe care am făcut-o pe când eram ministru al Justiției – prima lege pentru prelungirea contractelor de închiriere –, vă rog să vedeți că în expunerea de motive eu am pus principiul acesta al intervenției Statului, din motive economice, față de toți proprietarii, pentru stabilizarea prețurilor. Eu am dat nu o explicație socială și

politică legii, ci o explicație economică: proprietarul care primește această intervenție a Statului în ceea ce privește cuantumul chiriei fixate are, în schimb, prin sistemul pe care îl organizează Statul pentru păstrarea prețurilor, o serie de avantaje de ordin economic.

Este adevărat că noi n-am reușit să stabilizăm prea mult prețurile de la 1940 și până astăzi. De aceea, trebuie să dăm un coeficient de libertate contractelor de închiriere. Totuși este nedrept ca să se ajungă până acolo ca un proprietar, care poate dispune liber de un apartament al lui, să-l închirieze la un particular cu 500.000 lei pe an, pe când un alt proprietar, care are un chiriaș funcționar, să primească pentru un apartament, egal în valoare, numai 150.000 lei pe an, după cum este tot așa de nedrept ca un funcționar public, care a fost mutat în București și n-are nici un imobil, să ajungă să fie supus jocului liber al chiriilor, în timp ce funcționarul care a fost tot timpul în București are toată ocrotirea.

Trebuie să găsim mijloace pentru ocrotirea funcționarilor și a muncitorilor, pentru că una este problema politică și alta este problema socială. Pe de altă parte, trebuie să găsim mijlocul pentru a plafona regimul libertății contractelor și chiriile, pentru că este inadmisibil ca, atunci când noi nu dăm unui comerciant, care investește capital, decât dreptul să aibă un beneficiu de atât la sută, proprietarului să-i lăsăm libertatea absolută a speculării bunului lui.

Prin urmare, dle Marinescu, vă rog să vedeți care ar fi sistemul de completare a regimului chiriilor, fie în cadrul legii, fie în cadrul măsurilor pentru stabilirea prețurilor. Rog și pe dl ministru Fințescu să examineze problema în acest cadru, pentru că de chirie depind multe prețuri, în industrie și în comerț, chiria adăugându-se la toate celelalte elemente ale prețului de cost. Prin urmare, toată economia este interesată la un regim de echilibrare a prețurilor chiriei.

G-ral C. Voiculescu: Evreii ridică foarte mult chiriile. Apartamentul meu, care a fost închiriat cu 140.000 lei pe an, este închiriat acum cu 380.000 lei pe an unui evreu.

M. Antonescu: Chiriile se ridică la imobilele care nu sunt proprietatea Statului.

T. Dragoș: Proprietarii români închiriază, cu chirii mari, evreilor.

G-ral C. Calotescu: Atunci trebuie să vie Statul cu anumite impozite. La o chirie pe care o încasează un proprietar de la un chiriaș cu contract prelungit, el trebuie să plătească un impozit foarte mare: la 40.000 lei chirie, se plătește astăzi 25.000 lei impozit pe an, iar proprietarului îi mai rămâne numai 15.000 lei.

G-ral N. Pălăngeanu: Se mai întâmplă ca pentru chirii de 300.000 lei, să se încheie contracte de 100.000 lei pe an.

M. Antonescu: Problema trebuie examinată, firește, sub toate aspectele ei. Nu-mi trece prin minte ca, într-o perioadă când ducem un război pentru sprijinirea proprietății, să începem la interior cu prigonirea ei. Eu am respectul noțiunii de drept a proprietății, nu numai prin obligația mea profesională, dar prin toată conștiința mea de om, care crede în anumite instituțiuni. Ceea ce mă preocupă este ca noi, Statul, să dăm primul exemplu în această direcție.

Aveți dreptate când spuneți: Statul nu este totdeauna moral. De pildă, la imobilele care sunt închiriate de particulari Statului, Statul nu admite sporuri sau le admite după criterii imorale, satisfăcând anumite intervenții, sau chiar unele, știu eu, operații mai mult sau mai puțin avuabile.

După cum știți, Statul a dat adesea exemplul sporirii prețurilor. Este suficient să vă citez alcoolul și tutunul, ca să vă arăt că el este primul care a dat acest exemplu.

Al. Neagu: S-au scumpit și tarifele la Căile Ferate, ca să nu fiu singur.

M. Antonescu: Eu, însă, în această privință, aș vrea să ajungem într-o zi să facem o clarificare. Eu voi fi primul ca să semnez că monopolurile de Stat nu sunt numai sectoare din comerțul unor activități și bunuri, reglementate astfel pentru a nu le exercita particularii, ci pentru a crea pentru Stat anumite venituri, fără de care Statul n-ar putea să satisfacă interesele generale.

Prin urmare, legile economice, după care se fixează prețurile pentru exercițiul monopolurilor, nu pot să fie totdeauna după criteriul general, pentru a se spune: Statul însuși nu se supune acestei legi morale de sacrificiu economic comun.

Este însă sigur că, și noi trebuie să dăm exemplul în stabilirea regimului de proprietate, într-un moment când cerem jertfe sau când impunem sarcini, măsurile noastre nu trebuie să fie excesive. Trebuie să compensăm anumite diferențe prin alte mijloace de fiscalitate, ca să nu ajungem să transformăm pe proprietar într-un simplu administrator al imobilului.

Acest fenomen se producea în Germania în epoca anterioară celui alt război, pe la 1900, aproape endemic. Erau epoci când proprietarii erau scoși din casă de către creditori și li se punea sechestrul, dar sechestrul era atât de cinstit încât, după ce criza economică trecea, iar proprietarul ajungea să-și plătească datoriile din banii adunați și se întorcea în casă, începea prin a da afară pe administratorul, care îi îngrijise de imobil, drept semn al răzbunării, pentru că îl scosese din casa lui.

Noi nu trebuie să ajungem ca proprietarul să fie scos din casă. În orice caz, nu putem umili nici ideea de proprietate, și nici folosirea proprietății.

I. N. Fințescu: Poate ar fi o soluție dacă am ruga pe dl. ministru de Finanțe ca să examineze această față a problemei chiriilor, și ținând seama de încasările mari ale fiscoi făcute la aceste majorări, n-ar putea compensa cu o ușoară degrevare a funcționarilor publici.

M. Antonescu: Să nu facem, însă, atunci o lovitură nulă.

Trebuie, însă, găsit un mijloc. Eu aș fi preferat să facem un impozit care să fie perceput de la acei care au libertatea închirierii, și care să diferențieze de ceilalți.

Eu aș ruga pe dl. ministru al Finanțelor să examineze problema.

De altă parte, rog pe dl. ministru de Finanțe, pentru că lucrările Ministerului Finanțelor, deși cerute de 8 luni, n-au fost prezentate Consiliului de Miniștri, îl rog să cerceteze ce s-a făcut într-un Consiliu de Miniștri în martie și altul în aprilie, prezentând situația industriei din țară, situația materiilor prime și a producției față de situația războiului. Am stabilit o serie întreagă de principii, ca soluții, și anume revizuirea tarifelor vamale, cercetarea fiscalității care poate să paralizeze sau să întârzieze producția, și am spus atunci: într-o perioadă de război, când avem interesul să păstrăm o ordine economică normală, când fenomenele de producție sunt agravate, sunt împiedicate datorită stării de război, Statul nu trebuie să vină cu o politică de fiscalitate paralizatoare, care să adauge noi dificultăți, pentru că atunci noi singuri lucrăm împotriva producției.

De altă parte, într-o perioadă când materia primă se epuizează, este potrivit ca regimul de fiscalitate și de tarife vamale să ajungă să creeze, fie suspendări de taxe sau

amânări de impozite, care să constituie o înlesnire pentru producătorul care își ia riscul unor importuri de mărfuri.

Al. Neagu: Cu condiția să fie reale.

M. Antonescu: Când am discutat problema, am spus: aceste suspendări sau amânări de impozite să nu opereze decât în momentul când se face dovada, fie a procurării de materii prime cu constatare fiscală, în puterea căreia să se dea acest avantaj.

Prin urmare, sunt 7 luni de când în acest Consiliu am pus problema și am rugat să se refacă tot sistemul nostru de tarife vamale, să fie revizuit, ținând seama de articolele prime, de cele necesare unor sectoare de producție, și pentru înlesnirea producției interne.

I. N. Fițescu: Eu aș ruga pe dl. ministru Neagu să aibă o conferință cu mine și cu câțiva reprezentanți ai economiei, ca să ajungem ca în Consiliu să avem o lucrare studiată și consimțită de toți.

M. Antonescu: Să se țină seama de realități și de nevoile urgente ale producției.

Chestiunile prevăzute de punctele 5, 6 și 7 din Ordinea de zi le vom discuta la urmă, pentru că n-aș vrea să răpesc timpul celorlalți domni miniștri și demnitari care participă la acest Consiliu.

Trecem la punctul 8 din Ordinea de zi:

Organizarea pieței interne și Legea de represiune a actelor de sabotaj: măsuri economice pentru evitarea măsurilor represive.

Am pus această chestiune la ordinea de zi, fiindcă vreau să fixez pentru dl. ministru Marinescu, care lucrează la un decret în legătură cu represiunea, vreau să fixez anumite principii și să-i atrag atențiunea că a venit numai cu legi de represiune, în momentul când trebuie să venim și cu măsuri preventive, spre a evita unele acte de sabotaj, înseamnă a face un lucru necompletect. Este necesar ca acest decret care va agrava represiunea sabotajului și a actelor economice ilegale, chiar pentru echilibrul moral al legii, dacă recunoaștem că această criză și greutatea războiului, crează un climat economic defavorabil, este potrivit, așa cum spunea dl. ministru Pantazi despre plângerile ofițerului: „Îl voi sancționa, dar trebuie să văd cauza și să o combat”, ... același lucru trebuie să-l facem și în sectorul economic, adică, să sancționezi, să reprimi, dar trebuie să combați și cauza, pentru a evita aceste lucruri.

I. Marinescu: Am trimis proiectul la Ministerul Economiei Naționale, ca să-l completeze cu măsurile economice.

M. Antonescu: Dl. ministru Fițescu mi-a făcut această solicitare, ca să vadă și d-sa proiectul.

Dle ministru Marinescu, dacă cetiți prima lege pentru sabotaj, pe care am făcut-o eu ca ministru al Justiției, puteți vedea că am luat măsurile necesare, și totodată vă pot spune că, după două luni de aplicare a legii, instanțele judecătorești condamnau în mod înspăimântător de aspru. Rezultatul a fost că a trebuit să dau o circulară în care am spus că legea a avut cu totul alt caracter și că nu trebuie să mergem în materie de sabotaj la măsuri de descurajare a comerțului.

Același lucru vă rog să-l aveți în vedere și astăzi.

Trecem mai departe, la chestiunea remunerației învățătorilor care au luat parte la colectările de cereale și a primelor speciale pentru învățători. Prime pentru învățătorii care au lucrat în agricultură și pentru învățătorii lucrând în asistența socială, în viitor

Este o sarcină pentru Ministerul Finanțelor, de aceea fac apel la dl. ministru Neagu.

Dle ministru, când am pus problema în Consiliul de Miniștri, a acțiunii de colectare a cerealelor, ne-am gândit care sunt cei mai apti să ne ajute. Considerând că membrii învățământului, foștii magistrați și militari sunt, prin natura lor, capabili de mai mult idealism și echilibru moral, deci mai utili pentru o acțiune economică sănătoasă și morală, am crezut că trebuie să ne adresăm foștilor ofițeri și Ministerului Educației, care să oblige pe învățători să ne înlesnească realizarea acestei opere. În consiliul de Miniștri am anunțat, cu acea ocazie, că vom da acestora prime în raport cu munca lor.

Dl. ministru al Educației Naționale a comunicat o dată cu instrucțiunile pentru executarea acestor dispoziții, că se vor da remunerații speciale.

Iată ce spune adresa Ministerului Economiei Naționale, Subsecretariatului de Stat al Aprovizionării, trimisă Ministerului Culturii Naționale și al Cultelor, din 22 septembrie: „La adresa dvs., avem onoare a vă face cunoscut, în legătură cu cererea de a vă comunica ce remunerație se acordă învățătorilor care au lucrat la colectarea cerealelor din anul 1942; că ministerul a respins cererea”.

G-ral C. Constantin: Era dl. g-ral Stoenescu, la Finanțe, atunci.

M. Antonescu: Dar dl. g-ral Stoenescu trebuia să țină seama că a fi nepatriotic din partea învățătorilor ca să-și piardă vremea într-o chestiune care nu are nimic cu învățătorimea, este cel puțin imoral pentru un Guvern care publică că va da prime, și este cel puțin grav pentru un ministru care se angajează față de subalternii săi, ca să nu-și țină cuvântul.

De aceea, vă rog, dle ministru Neagu, ca, în această săptămână chiar, să faceți așa ca Guvernul să-și țină cuvântul.

Am făcut o socoteală, și chiar dacă această remunerație ar reprezenta 15 milioane – 20 milioane, trebuie să o dăm, pentru că, pe lângă că Guvernul respectă o muncă prestată, dar este și un exemplu moral pentru respectarea unor angajamente luate de Guvern, și o încurajare pentru acei funcționari la care Guvernul poate să apeleze în viitor.

Eu, domnilor, totdeauna mi-am respectat cuvântul pe care l-am dat. Pentru mine nu există valoarea cuvântului scris, sau valoarea cuvântului pronunțat. Pentru mine un cuvânt este un angajament de conștiință, pentru mine un cuvânt este un angajament de conștiință. Am datoria, din respect pentru ideea morală a răsplătirii muncii și pentru conștiința noastră, să-mi execut obligația pe care mi-am luat-o. Nu este moral ca să fixez un lucru, și peste două luni să te dezici singur, pentru că altminteri nu mai avem nici o bază de continuitate în propriile noastre convingeri.

Rog pe dl. ministru al Finanțelor, să țină seamă de acestea.

În comunicatul de astăzi se va pune și acest lucru, pentru ca să se vadă că Guvernul își respectă angajamentele și nu înțelege să prezinte acest exemplu imoral, că cere muncă, fără ca să o recompenseze.

Al. Neagu: Să ni se comunice sumele.

I. N. Fițescu: Eu n-am știut nimic.

S. Ghiolu: Acum se colectează lână și bumbacul. Sunt acolo organe administrative și jandarmi. Dacă se acceptă în principiu o remunerație, nu pentru toți, ci un fel de premiu, ar fi bine să se țină seama și de aceste organe.

M. Antonescu: Vom menționa ideea de premiu.

Al. Neagu: Colectarea lânii se face prin organe private.

M. Antonescu: Voi pune un principiu, că același sistem al remunerațiilor și premiilor îl va păstra Guvernul, fără precizare, ori de câte ori va primi concursul, în afară de acțiunea obișnuită a serviciilor publice, adică pentru orice funcționar public al Statului și orice particular care va fi adus servicii Statului prin asemenea acțiuni.

Al. Neagu: Cine plătește aceste premii?

M. Antonescu: Dl. ministru Ghiolu pune o problemă de principiu, dacă este bine să încurajăm prin premii asemenea acțiuni.

Eu rog pe dl. g-ral Constantin ca, împreună cu dl. profesor Petrovici și Petrescu, să cerceteze și să fie de părere că chiar aceste premii pe care le dăm, să nu le dăm în mod uniform și tuturor acelor care au lucrat, indiferent dacă unii au muncit și alții au făcut o simplă formalitate.

Prin urmare, vă rog să examinați de la județ la județ la județ și de la caz la caz prin organele dvs., dând premii în raport cu activitatea fiecăruia.

Dle ministru g-ral Vasiliu, dvs. ați înregistrat că eu am pus chestiunea de principiu a echipamentului necesar jandarmilor agricoli.

G-ral C. Vasiliu: Nu se mai pune, pentru că i-am desconcentrat.

M. Antonescu: Știu că i-a desconcentrat, și este un bine, dar dl. ministru al Agriculturii, după ce și-a manifestat recunoștința pentru activitatea jandarmilor agricoli, și în Consiliul de Miniștri și-a exprimat toată satisfacția pentru serviciile aduse, când Inspectoratul General al Jandarmilor a cerut prețul echipamentelor pentru acești jandarmi speciali care au controlat munca agricolă, dl. ministru al Agriculturii a răspuns că nu poate plăti din lipsă de fonduri și că singurul serviciu mare pe care îl poate aduce este să dea o mică cotă pentru hrană.

Eu rog pe d-nii miniștri ca atunci când cer o contribuție, să știe să o recompenseze.

Gh. Alexianu: Am auzit că s-au desconcentrat, dar pentru cei din Transnistria nu cred.

M. Antonescu: Când vom veni la Transnistria, vom discuta această chestiune.

Am și eu o chestiune cu jandarmii din Transnistria.

Chestiunea unor blocări făcute de Ministerul Apărării Naționale

Domnilor miniștri, inutil să repet tot respectul meu pentru strădania și jertfa Armatei, dar este timpul ca să rog pe dl. ministru al Apărării Naționale să dea câteva exemple aspre, ca excesele unor măsuri militare să nu atingă și să facă inutile toate eforturile Ministerului Economiei Naționale în susținerea fenomenelor de producție.

Iată, de pildă, că Atelierul Central de Confecții al Armatei răspunde, la data de 1 octombrie 1940, în legătură cu rechiziția localului industriei de postav „Fuchs”, că această fabrică a fost rechiziționată de Cercul de Recrutare București.

G-ral C. Pantazi: Dl. Mareșal a dat ordin să fie rechiziționat.

M. Antonescu: Paznicul de la acea fabrică a fost ridicat de raze, și actualmente fabrica nu are nici un paznic.

Vă rog, dle g-ral Pantazi, să dispuneți ca fabrica să fie păzită.

În același timp, mi-au fost semnalate o serie de măsuri de rechiziții de acest ordin, făcute de Cercul de Recrutare București, în afară de teritoriul său, măsuri luate chiar în Moldova.

Vă rog să examinați și să vedeți, dle ministru al Apărării naționale, că, întâi, Cercul de Recrutare București nu cred că este bine să fie amestecat în acțiuni de administrație privitoare la industrie. Dacă se iau asemenea măsuri, ele trebuie să se ia totdeauna prin Ministerul Înzestrării Armatei, care are toate organele și care poate folosi stabilimentele industriale, după necesități.

Iată, dar, ce am făcut: am făcut ca un stabiliment industrial, care lucra să stagneze.

G-ral C. Pantazi: Pe acest Fuchs l-a trimis dl. Mareșal în Transnistria și a spus să ne ocupăm noi de această fabrică.

M. Antonescu: Chiar când se ia o asemenea măsură, trebuie să vă puneți de acord cu dl. g-ral Dobre, ca să nu mai ajungem să paralizăm o activitate economică.

G-ral C. Pantazi: O situație asemănătoare avem la Bacău, cu Filderman, a cărui fabrică lucrează pentru Armată.

M. Antonescu: Vă rog să cercetați dvs. care sunt măsurile de rechiziție și de alt ordin luate la Huși și Iași de către Cercul de Recrutare București, cum și ce legătură a avut Cercul de Recrutare București cu aceste măsuri.

Înregistrarea și folosirea materialului lemnos recuperat de la fostele lucrări de organizare a terenului

Dl. ministru g-ral Pantazi semnalează că, pentru a se asigura o contabilizare a acestui material, este nevoie să se aprobe ca instituțiile să plătească materialul lemnos primit, iar sumele să se verse Ministerului Apărării Naționale. Este un lucru necesar.

Aveți dreptate, și vă rog să luați măsuri în acest sens, și pentru lucrările publice, și pentru serviciile tehnice județene.

Vă rog să comunicați măsurile luate în această privință și modul cum au fost întrebuințate aceste materiale, informându-se într-o ședință viitoare.

Aprovizionările la Roman

Dl. Mareșal mi-a trimis o notă informativă cu privire la vânzările de pâine și la aprovizionările din jud. Roman.

Din ea rezultă că Subsecretariatul de Stat al Aprovizionării a repartizat orașului Roman, pentru septembrie și octombrie, 17 vagoane de grâu și 4 vagoane orz, deși necesitățile pentru o singură lună ar fi fost de 18 vagoane grâu.

Populația evreiască a fost eliminată de la pâine. De asemenea, toate restaurantele au avut luna decretată fără pâine.

Vă rog, dle g-ral Constantin, să examinați această problemă, să vedeți situația de acolo și s-o remediați.

Informați și pe dl. ministru Fițescu asupra rezultatului.

Transporturile de lemne. Cererea Eforiei pentru județul Argeș

Eforia Spitalelor Civile cere ca, pe lângă 1200 vagoane care le furnizează funcționarilor, să mai furnizeze încă 1156 de vagoane, procurându-și ea singură această cantitate. În respectarea acestei obligații, Eforia a luat măsuri să exploateze pădurea Rotunda, din jud. Argeș.

Din cauză că toate căruțele sunt rechiziționate pentru lucrările din regiunea aceasta, Eforia nu poate să transporte lemnele la gară.

Fie dl. ministru g-ral Constantin, fie dl. ministru Strihan să-și noteze și să dea dispoziții Prefecturii de Argeș ca să îlesnească transporturile de lemne ale Eforiei, întrucât aceste transporturi fac parte din planul de aprovizionare al Capitalei.

Organizarea transporturilor pe Căile Ferate în funcțiune de nevoile economice. Constatări făcute pe linia București-Brașov cu transporturile de lemne și cartofi, transporturile pe mare

Ieri am fost la Brașov și am făcut inspecții administrative și economice. De altă parte, am văzut stațiile pe toată distanța București-Brașov și am constatat că rampele sunt pline cu lemne. Sunt unele stații care, în afară de rampe, în vecinătatea gărilor, pe terenul adiacent, chiar în afară de gări, sunt depozitate lemne, și chiar pe șosele am văzut depozite.

Vă rog să remediați această situație. Am trecut, iarăși ieri dimineață, de la Brașov și am telegrafiat ca imediat să se pună la dispoziție vagoane pentru încărcarea acestor lemne.

G-ral T. Orezeanu: Transportăm 700 vagoane pe zi.

M. Antonescu: Din moment ce sunt încă lemne pe rampe, înseamnă că nu sunt suficiente vagoane. Pentru această perioadă și pe această distanță, nu mi se pare imposibil ca dvs. să puneți la dispoziție vagoane, și chiar dacă nu este ușor, vă rog să o faceți, pentru că de aceasta depinde stabilitatea prețului lemnului și aprovizionarea normală a Capitalei.

G-ral T. Orezeanu: De alaltăieri circulă încă câte un tren pe această linie.

M. Antonescu: Faceți trenuri speciale, trenuri cu vagoane multe, cu trafic încet ca durată a transportului, fiindcă distanța nu este prea mare, dar care să meargă în fiecare noapte și în popas de o noapte să parcurgă această distanță.

Vă rog să intensificați aceste transporturi.

C. Bușilă: Trebuie să menționez că frachtele n-au fost depuse la vreme. Era un timp când puteam să facem transporturi și n-aveam lemne. Acum cererile se satisfac.

M. Antonescu: Așa este românul: se aprovizionează în ultimul moment. Până ajungem, să schimbăm mentalitatea aceasta, trebuie să luptăm mult.

G-ral T. Orezeanu: Până acum s-au adus 70.000 vagoane de lemne la București.

M. Antonescu: Am făcut și alte constatări, care ar putea să ducă la o îmbunătățire rapidă a situației, prin măsuri luate de dl ministru Bușilă și de dl g-ral Orezeanu. În urma unei anchete pe care am făcut-o, am constatat la Brașov că există un sistem de întârziere a transporturilor, pe care, rog pe dl Fițescu și pe dl g-ral Constantin, pentru articolele alimentare, să-l examineze. Întârzierea transporturilor nu este un fapt întâmplător sau o psihologie românească de privire a vieții sub perspectiva veșniciei, în care timpul nu contează este o metodă practică pentru ridicarea prețurilor și jucarea pieței economice.

Vă rog, deci, să vedeți dv. lemnele acestea, care au fost întârziate, ale cui sunt și să semnați Delegației Economice și dlui Fițescu, ca să se știe cine a făcut această politică sau care grup de industriași a practicat această metodă de întârziere a transporturilor.

De asemenea, dlui g-ral Constantin îi semnez că aprovizionările cu cartofi urmăresc aceeași lege practică de joc a pieței de aprovizionare și ridicare a prețurilor la București și-l rog să se informeze cine trebuie să execute contractul de la Brașov, fiindcă stau cartofii acolo depozitați în diferite locuri cu totul nepotrivite și au fost întârziate transporturile, prin acțiunea aceasta.

G-ral T. Orezeanu: Acțiunea aceasta nu s-a făcut cu ajutorul Căilor Ferate.

M. Antonescu: Nu, dar Căile Ferate și-au dat binevoitorul lor concurs, indirect, primind franchtele cu întârziere, le-a aplicat ritmul obicinuit al cererilor de transporturi.

G-ral T. Orezeanu: Acum avem 16.000 de cereri de vagoane.

M. Antonescu: Tot în legătură cu problema prețurilor, dl ministru Fintescu a făcut o *Notă în legătură cu prețurile internaționale, stabilind dependența între prețurile internaționale și prețurile interne.*

Rog pe domnii miniștri care au comenzi internaționale sau asemenea contracte cu străinătatea, să le prezinte în Delegația Economică, pentru a fi avute în vedere cu ocazia negocierilor pe care le ducem în străinătate și în cadrul unei politici de Stat de revizuire eventuală a unor prețuri excesive, ca să nu ajungem să sacrificăm în epoca aceasta interesele economiei noastre sau să nu ținem seama de imposibilitatea Ținerii lor, date fiind împrejurările internaționale, și să lucrăm cu prețurile acestea în favoarea străinilor și nu în folosul economiei românești.

De altfel, noi ne vom ocupa de această chestiune la problemele de schimb internațional, pentru a cerceta dacă aceste prețuri au fost fixate de unele grupuri de exportatori direct sau camuflat, care au jucat pe prețurile internaționale.

I. N. Fintescu: Este o întrecere în mărirea prețurilor și la noi și la germani. Am fost informat de comisarul prețurilor că, la articolele fotografice, germanii furnizează comenzile cu sporuri de 60%.

M. Antonescu: Vom trece pe urmă la chestiunile economice.

Chestiunea leilor. Emisiuni mai vechi

Semnalez dlui ministru de Finanțe că, sub titlul „emisiuni mai vechi”, am înțeles să pun problema leilor din Ungaria. Rog pe domnii Fintescu și Neagu să examineze această situație: Ministerul Finanțelor, în înțelegere cu Banca Națională, a convenit să considere scoasă din circulație și, prin urmare, liberat din punct de vedere tehnic bilanțul Băncii Naționale de servitutea unei monede, care nu era în circulație și, totuși, figura în volumul emisiunii actuale. Practic, însă, noi trebuie să vedem ce devine această monedă. Chiar dacă schimbările de hârtie în circulație au putut să rezolve în parte această problemă, să vedem ce mai rămâne încă de soluționat și dacă, pentru această hârtie, n-am putea ajunge, eventual, prin Germania, la o soluție, la o cumpărare pe cotă, mai ales că Germania are nevoie de lei pentru plata importurilor.

Al. Neagu: Nu știm unde se află.

M. Antonescu: În ultima vreme s-au semnalat situații de depozite și operații care, și prin volumul lor și apariția lor subită, pot să acrediteze zvonul că între ele și moneda din Transnistria de Nord ar putea fi oarecare legătură.

Mi s-a semnalat cazul dlui Ferero, despre care vă rog, dle ministru al Finanțelor, să vorbiți cu dl guvernator al Băncii Naționale. Dl ministru al Italiei mi-a spus ca justificare că dl Ferero are acești bani de la Comandamentul Italian, căruia i se pusese la dispoziție 600.000.000 lei. O parte din această sumă a fost cheltuită pentru cumpărări în țara noastră; apoi, din cauza fraudelor, care au fost descoperite, și din pricina altor fapte ilicite, care au fost săvârșite, s-a stopat această activitate. Restul sumei ar fi fost pusă la îndemâna dlui Ferero, ca s-o schimbe, ca să nu apară că însăși Comandamentul are această rezervă în lei.

Dl ministru al Italiei m-a informat asupra acestui lucru, spunându-mi că dânsul trebuie să apere ceea ce i s-a prezentat ca adevărat, însă a luat toate măsurile pentru ca, dacă Comandamentul Militar ar fi făcut vreo neregulă, în viitor să nu se mai îngăduie asemenea lucruri.

Fiind vorba de sute de milioane de lei în depozit la Banca Românească – nici măcar la o instituție de Stat – v-aș ruga să examinați problema, ca s-o stingem fără prea multă discuție, însă trebuie să luăm măsuri ca să vedem realitatea lucrului, pentru ca, din punct de vedere financiar, asemenea cazuri să nu se mai repete cu alții.

G-ral C. Pantazi: Plătesc dobândă 80% pe an, la împrumuturile românești; absolut precis.

M. Antonescu: *Graficul plăților și finanțărilor germane, anul trecut și anul acesta.*

Am rugat pe dl Fițescu să-mi facă și d-sa și am rugat și pe dl guvernator să-mi trimeată graficul și situația plăților și finanțărilor germane de acum un an și de anul acesta, pentru că dl Mareșal a avut, la un moment dat, impresia că anul trecut noi am fi practicat o politică mai îngăduitoare față de germani, eu și noi toți, Guvernul, care am hotărât, în ceea ce privește disponibilul, pe care l-am pus la dispoziția Germaniei în România, fie pentru finanțarea exporturilor, fie pentru nevoile misiunii militare.

Mai întâi, în ceea ce privește Armata, este o mare deosebire între situația dintre 1941 când, între martie și noiembrie noi am avut câteva sute de mii de germani pe teritoriul nostru, cărora dl Mareșal Antonescu și Marele Stat Major le consimțise, printr-o convenție aparte, aprovizionarea directă, deci finanțarea alimentării lor directe; chiar dacă alimentele se contau în contingente, însă, pentru aprovizionarea trupelor, plățile se făceau în România.

Prin urmare, rog pe dl ministru al Finanțelor să examineze această latură a problemei, ca să nu rămână nici în relațiile date de dl Mareșal, nici în propria noastră convingere o nelămurire în această privință.

Rog Marele Stat Major să comunice Ministerului Finanțelor situația trupelor de anul trecut, pe unități și efective, precum și sumele cheltuite pentru materiale și alte investiții. Anul trecut s-au construit în toată țara barăci, care au costat enorm și care nici până astăzi nu sunt achitate; am avut instalații de apărare antiaeriană; am avut transporturi pe Căile Ferate; cheltuieli de instalare a pipe-line-ului, care intră, de asemenea, în acordul germano-român, o parte fiind considerată ca aport german; am avut nesfârșitul export de petrol în Germania, în aceeași perioadă, martie-noiembrie, cu un plafon foarte ridicat, ca și anul acesta, de altfel, și ca în orișice an, această perioadă de export de petrol fiind întotdeauna mai activă; în sfârșit, am avut trupe în trecere, pentru operațiile din Balcani, care, de asemenea s-au aprovizionat de la noi, fie prin Marele Stat Major, fie prin cumpărări directe.

Toate aceste lucruri trebuie să fie menționate. Nu este vorba de o acoperire de răspundere. Vreau să vă arăt, cel mult, până la ce scrupul împing eu justificările mele. Orișicât de intime și măgulitor de calde sunt raporturile dintre dl Mareșal și mine, nu doresc să rămână cea mai vagă umbră în conștiința dlui Mareșal și a noastră, a tuturor, că am fi aplicat o metodă diferită și că anul acesta am fi făcut îngăduinți mai mici decât anul trecut.

Mi se pare că acum un an am dat Armatei Germane un miliard lei pentru 300.000 oameni. Și când i se dă Armatei Germane anul acesta 500.000.000 lei, pentru 26.000 oameni, cât mai mare pe teritoriul nostru, nu însemnează că noi am făcut

îngăduiți mai mari anul trecut, ci îngăduinți mari sunt acum, când am dat 500.000.000 lei pentru efective de 26.000 oameni.

Pe de altă parte, dacă, pentru religiunea dlui Mareșal Antonescu, se vede că ceea ce s-a făcut erau cheltuieli indispensabile, care, din punctul nostru de vedere, nu deschid nici un fel de răspundere pentru agenții care le efectuează, nici pentru Ministerul Economiei Naționale, nici pentru Ministerul Finanțelor, nici pentru guvernatorul Băncii Naționale, sau pentru mine, care m-aș decide, dacă dl Mareșal este de acord, să facem exporturi de petrol, fiindcă acestea sunt indispensabile Armatei, este, fără îndoială, tot atât de necesar ca această aprovizionare cu petrol să fie finanțată, prin urmare, emisiunea necesară finanțării exportului de petrol trebuie să fie considerată ca o consecință a unor dispozițiuni ale dlui Mareșal, cu caracter militar, care aveau de scop să mențină la maximum exportul de petrol.

De altă parte, pentru soldele germane s-a fixat un plafon și este considerat ca necesar pentru nevoile germane militare din România, fie prin unitățile de apărare antiaeriană și de coastă, fie pentru Misiunea Militară germană. De asemenea, acest lucru, consimțit, trebuie să fie plătit.

Singura problemă care trebuie să o punem, și în care dl. Mareșal are dreptate, este aceea a acoperirii, prin maximum de eforturi făcute de noi, a acestei emisiuni pe care o face Banca Națională în interesul Germaniei, și a acestor ordine pe care le-am dat de a ni se finanța nevoile din România.

După cum trebuie, ca până când se fixează această acoperire, această finanțare și această echilibrare, până atunci să ținem cât putem mai mult orice nevoi de finanțare germane, menținându-le pentru a apăra propria noastră răspundere.

Rog pe d-nii miniștri Fințescu și Ghiolu să rămână stabilit că, în afară de exporturile de petrol și în afară de unele contingente speciale pe care le-am acordat Germaniei, Italiei, sau altor țări în această perioadă, până când se face planul financiar cu Germania și până când ajungem la un acord cu Italia prin credite, până atunci să nu sporim nevoia de finanțare, sau să satisfacem toate cererile, pentru că am fi descoperiți.

În ceea ce mă privește, personal, pentru că dl. Fințescu îmi spune că odată ar fi făcut dl. Mareșal o aluzie, care în urmă s-a lămurit, eu țin să știți că, în momentul când m-am dus la Berlin, anul trecut, m-am dus pentru că trebuia să apăr drepturile Neamului Românesc. Am spus-o dlui von Killinger că eu nu am vanități de plimbare în Europa și că oricât de măgulit aș fi pentru conferirea Marei Cruci a Vulturului German, pentru conștiința mea, eu nu mă duc la Berlin decât dacă pot discuta problemele economice care provoacă o soluție de echilibru normal, iar pe planul politic, nu voi purta cu mândrie această cruce a Vulturului German, decât dacă vor fi discutate toate problemele Neamului Românesc. După cum și acum, când am fost la Marele Cartier, am căutat să discut toate problemele, inclusiv cele economice, pentru că eu cer din nou să se înțeleagă situația noastră și să se echilibreze finanțările făcute de noi. Cum anul trecut am găsit înțelegere, și într-o perioadă de război, când era jenant să se ceară Germaniei garanție de aur, mai ales când Germania înlătura aurul, eu, totuși, nu m-am sfiit să aducă aur băncii Naționale.

Banca Națională nici măcar o scrisoare de mulțumire nu mi-a trimis. Dar, în sfârșit, această recunoștință este foarte rară, cu toate că am stăruit să se ducă și am adus încă 7100 kg aur, pe care dl. von Ribbentrop, în fața mea, a dat ordin să ni se dea, cu toate că pentru nevoile Armatei Germane și pentru 6 luni viitoare ni s-a pus la

dispoziție, de asemenea, aur. Poate că voi primi scrisoarea de mulțumire pentru 6.600.000.000, cât reprezintă cheltuielile trupelor germane, în afară de unele devize, mărfuri sau participații.

Așteptăm planul financiar. În afară de acestea, eu vă semnez, și d-nii generali Dobre și Orezeanu pot să vă confirme, că, totuși, noi nu putem să împingem la exces aceste lucruri, pentru că noi am primit foarte mult armament în 1941-1942 din Germania, și acest armament, deși l-am folosit în războiul Germaniei, este, totuși, o realitate, și într-o perioadă de război, armamentul nu poate să fie luat numai pe cuvânt și pe declarații de solidaritate, fiindcă ar fi mulți dispuși să facă asemenea declarații dacă ar primi armament în schimbul lor. De altă parte, sunt o serie de comenzi, după cum contul de credit ne-a înlesnit în Germania o serie de comenzi, unele livrate, altele în curs de efectuare.

Ele au o valoare destul de importantă.

S-a mai făcut o serie de plăți, cum este aceea a bunurilor expatriaților germani, sau aceea a bunurilor expatriaților din Bucovina de Sud.

Prin urmare sunt, totuși, acoperiți, că eu am cerut anul trecut și am obținut, ca să separăm conturile de clearing, clearingul monetar de cel special al războiului, și că aceasta poate să ducă în viitor la mari consecințe favorabile pentru noi, dar, în orice caz, pentru prezent, prin paralelismul conturilor, constituie totuși o acoperire indirectă a unei mari părți din soldul nostru de mărci la Berlin.

Aceasta este o realitate, după cum, domnilor, ținând seama de ceea ce mi-a spus dl. von Ribbentrop, care este totdeauna foarte măsurat și nu face angajamente care să nu le țină, pot să vă asigur că situația din punctul de vedere economic și monetar pe care o are România față de Germania, nu are nici o țară din Europa, și nici chiar Italia.

Condițiile României sunt mai avantajoase decât cele date Italiei, prin aceste livrări de aur.

Am pus această problemă pentru că eu sunt dator, pentru răspunderea noastră, să arăt ce am făcut și ce am obținut.

I. N. Fițescu: Economia noastră națională suferă foarte mult datorită războiului și a schimburilor de mărfuri cu Germania.

Până acum am exportat, din tot exportul nostru, 80% petrol. Cred că anul acesta vom exporta și mai mult.

M. Antonescu: 87%.

I. N. Fițescu: Pentru 87%, cert este că Banca Națională va emite bilete. Petrolul se plătește cu banii Băncii Naționale și se decontează urmând să ni se trimită mărfuri.

Eu nu zic că Germania nu ne trimite, dar este bine să se știe că ei ne trimit fier de trei ori mai mult decât înainte și că toate această cantitate merge la consum.

M. Antonescu: Toate merg la război și la investiții.

I. N. Fițescu: Noi facem investiții masive, foarte interesante pentru epoca de pace.

M. Antonescu: Suntem acoperiți din punctul de vedere al răspunderii și finanțelor, dar nu suntem acoperiți din punct de vedere economic.

I. N. Fițescu: Din acest punct de vedere avem o altă situație grea. Dacă în loc să primim mărfuri care să meargă pentru război sau la Calea Ferată, am avea mărfuri care ar merge pe piață, n-am avea dificultăți.

Așa cum este concepută balanța noastră de export și import, obiectele pe piață devin din ce în ce mai rare, deci, tendință de scumpete și inflație asigurate. Ne găsim într-o stare de adevărată febră. Suntem la 39 grade și câteva linii.

M. Antonescu: Vom ajunge la 40 de grade.

I. N. Fițescu: V-aș ruga să revizuim investițiile.

M. Antonescu: Am discutat cu dl Mareșal problema investițiilor din punctul de vedere al materiilor prime și întreaga politică de investiții. Am pus această problemă, după cum am pus și problema planului financiar de investiții, și vă rog să faceți, dle ministru Neagu, în privința planului financiar de investiții, în raport cu ceea ce s-a executat până acum, orice propuneri ați crede pentru modificarea unor articole.

Vă rog, dle ministru Fițescu, să examinați și dvs. această problemă în întregul ei.

I. N. Fițescu: Facem investiții pe care nu le făceam în timp normal.

M. Antonescu: Dle ministru Fițescu, vă semnalez o realitate economică și mai ales monetară. Dacă nu avem mărfuri, dacă absorbim lei de pe piață, și de altă parte, sporim salariile și mărim investițiile, înseamnă că Banca Națională este obligată să emită bilete, fără ca comerțul și producția însăși să-i dea posibilitatea de a absorbi de pe piața monetară suficientă.

De aceea, trebuie să revizuim întreaga problemă a investițiilor Statului.

Aceasta ne privește pe noi.

În ceea ce privește pe germani, domnilor, nu am lipsit de bună-credință, dar și de o lipsă de onoare, dacă nu v-aș spune, în legătură cu convorbirea avută cu dl. von Ribbentrop la care am ținut un limbaj din cele mai tari despre greutățile României față de Germania, aș fi lipsit de onoare dacă nu v-aș spune că dl. von Ribbentrop mi-a arătat ce dă Germania altor țări, țări mai privilegiate în raporturile economice cu Germania.

Mi s-a spus deschis că Germania are o mare încredere în administrația și creația economică a României și că știe că acest material capătă o bună folosire. Mi s-a adăugat de către dl. von Ribbentrop că noi trebuie să avem o mare înțelegere, că poporul german produce astăzi aproape numai pentru război, că industria germană, care ar fi putut să îmbogățească Germania, în această perioadă lucrează numai într-o anumită direcție, că celelalte industrii sunt complet închise și că Germania este o mare industrie de armament; că, prin urmare, numai articolele de metalurgie legate de industria de armament se pot produce în această perioadă, de totală transformare a industriei germane, că mărfurile în Germania se răresc tot mai mult, că s-a ajuns ca oamenii să micșoreze aproape circulația pe străzi și nevoile de viață, pentru a completa nevoile economiei de război. Nu aș fi un om de onoare, dacă nu v-aș arăta acest efort al Germaniei, ca să înțelegem că nu-i putem cere Germaniei imposibilul.

Germania ne-a dat aur, ne-a dat devize, ne-a dat tractoare.

Domnilor, importul de tractoare de la 1942 și până astăzi, în plin război, ca și importul de fier în ultimii doi ani și jumătate reprezintă mai mult decât importul din timp de pace, cu toate țările, nu numai cu Germania.

Aceasta este situația, și suntem în plin război.

Din punctul de vedere al schimburilor, Germania a făcut toate eforturile. Eu, în negocierile cu dl. Funk, la care au asistat unii dintre colegii mei, și în întrevederile de la Marele Cartier, eu am făcut imposibilul și am arătat situația grea a noastră, de pe urma politicii noastre financiare.

Ca om de onoare, nu pot fi împiedicat să vă semnalez toate eforturile făcute de Guvernul Reichului spre a ne ajuta. Dacă sunt sectoare în care Guvernul Reichului nu ne ajută, eu voi face totul ca să obțin ceea ce ne trebuie, chiar dacă voi merge încă o dată la Fhürer, să ni se lase libertatea de aprovizionare – textile, îmbrăcăminte și încălțăminte –, să le aducem din alte țări, indiferent de ceea ce dăm în schimb.

I. N. Fișteșcu: Efortul cel mai mare din punct de vedere monetar și economic merge pe două fronturi: la Armată și la fondul de investiții.

Eu cred că efortul cel mare pe care-l facem servește 90% planurilor germane, efortului de război german, iar efortul pe care-l facem noi merge să schimbe forțele în Europa ...

M. Antonescu: Mi se pare că reproduceți o formulă, pe care în alți termeni am arătat-o dlui Funk.

I. N. Fișteșcu: Efortul nostru cel mare îl facem nu numai cu munițiile.

Eu am rămas foarte impresionat când mi s-a spus că, dacă toată cantitatea de lână, numai 10% merge la populație. Noi trebuie să îmbrăcăm și populația și trupa.

Eu cred că aici trebuie Germania să ne ajute, să ne echipeze cei 7-800.000 oameni. În acest caz, efortul nostru în interior ar fi mai mic și multe probleme economice s-ar putea rezolva.

M. Antonescu: V-aș ruga ca, în viitor, când veți aduce asemenea probleme, să mi le aduceți mie, fiindcă altfel ați fi sau desuet sau cu informații nefolositoare.

Mai întâi, eu am obținut de la Marele Cartier ca finanțarea și aprovizionarea trupelor noastre din Răsărit să nu o facem noi. Mi se pare că este maximum de ceea ce se putea obține, fiindcă noi nu suntem mercenarii Europei, ca să ne întrețină alții; totuși, am obținut acest lucru.

Pe de altă parte, în ceea ce privește eforturile de echipament și armament, am pus problema Fhührerului și am comunicat urgent chiar la Marele Cartier o notă solicitând armament, nu pentru trupele care se găsesc acolo, fiindcă acestea erau deja echipate, am pus problema numai a unor completări sau adaptări de iarnă, dar am cerut echipament pentru instrucția în timpul iernii a unor elemente noi, sau o reorganizare a unităților care au avut mari pierderi în Rusia.

Prin urmare, din acest punct de vedere vedeți că am făcut tot ceea ce am putut.

Rog pe dl ministru g-ral Dobre să-i dea dlui ministru Fișteșcu toate cifrele, ca să vadă care este efortul făcut de noi pentru Armată.

În ceea ce privește lâna, dacă sunt posibilități ca să punem în comerț o cantitate mai mare pentru producția internă, eu sunt de acord, dar aceste posibilități nu există.

Eu prefer ca pe cale de importuri să complectăm unele din aceste nevoi ale pieței interne și să organizăm schimburile pe aceste baze, făcând chiar ea Germania să înțeleagă că, dacă nu ne poate da, avem datoria să complectăm lipsurile prin schimburi directe cu alte țări.

Aș dori să precizez, alături de acestea, un lucru: dacă am fost partizanul ideii că poporul român nu este un popor de misiune mondială și că prin urmare, nu poate să facă eforturi ca o națiune care poartă o asemenea răspundere mondială, dacă sunt de părerea dvs., că trebuie să ne măsurăm jertfele, eu, cu toată obiectivitatea mea de român, declar că națiunea română nici nu poate să îndrăznească să compare jertfa pe

care a făcut-o ea pentru acest război, cu jertfa pe care o fac Germania și Italia, cu privațiunile pe care poporul german și italian le suferă.

Dar nu este vorba numai de poporul german și italian. Sunt alte popoare care suferă aceleași privațiuni.

Bulgaria, fără să fi trimis pe câmpul de luptă ostașii ei, cu un teritoriu sporit prin simplul joc al luptelor, are o situație economică pe care ne-au mărturisit-o chiar miniștri care au venit la noi, și soțiile lor, asupra situației de aprovizionare, a situației economice ce nu se poate compara cu a noastră.

Am avut, în ultima vreme, informatori speciali, care au mers până la Lisabona, și în Franța, și mi-au adus informații asupra situației economice din aceste țări, nu informații subiective și psihologice, ci informații de cifre statistice și de fapt.

Nici una din aceste țări nu se poate compara cu țara noastră.

Că țara noastră nu trebuie întărită în această psihologie, că nu trebuie să suporte încă jertfe, este cu atât mai necesar cu cât noi avem de realizat mari scopuri naționale. Aceste scopuri naționale le realizăm prin contribuția pe care o dăm la un război de misiune mondială a altor țări, și de misiune parțială a noastră.

Trebuie să continuăm acest sistem de jertfă.

În ceea ce privește măsura de folosire la maximum a disponibilităților noastre economice și financiare, am luat parte, în ultima vreme, la toate consiliile militare ale dlui Mareșal. Eu însumi am discutat cu Domnia-sa, pe bază de cifre, așa că vă rog să fiți asigurați că nu facem nici un fel de omisiune și nici o efortare care să depășească interesele noastre.

De altă parte, dvs. ați văzut că dacă aici am datoria să țin acest limbaj, este pentru a prezenta problema obiectiv, clar, și pentru a arăta și strădania noastră, și a Germaniei. În negocierile cu dl. Funk, eu am pus problema aceasta a marelui scop, a marelui interes german în război, paralel cu interesul nostru mai limitat.

Am pus aceeași problemă la Marele Cartier.

Când, zilele trecute, am pus o problemă militară, dl Mareșal mi-a spus: „Te voi ruga să pleci din nou la Marele Cartier, pentru ca și această problemă militară să fie discutată și echilibrul stabilit. Nu facem nimic care ar trebui să depășească poziția noastră. Că dacă contribuția eșalonului II și angajamentele Marelui Stat Major ne-ar fi fost aduse la cunoștință mai devreme, chiar dacă nu aveau să schimbe nimic din ordinele dlui Mareșal, aveau, totuși, să joace pe planul diplomatic.

Rog pe dl g-ral Arhip să rețină ceea ce spun. Cu toate angajamentele de la Marele Cartier, unde dl. von Ribbentrop a spus că cererile pentru armata noastră nu au fost făcute de domnia-sa, sau Führerul a discutat cu mine și a dat dispozițiuni dlui g-ral Keitel ca să ni se dea acele furnituri, după aceea dl g-ral Bäcker a revenit ca să amintească unele angajamente ale noastre privitoare la aprovizionările și finanțările aprovizionărilor pentru trupele noastre din Rusia.

Rămânem pe această poziție: aprovizionările și finanțările trupelor noastre dincolo de Bug nu ne privesc.

Dacă, în interesul unei mai rapide aprovizionări, față de greutatea de aprovizionare, dvs., Armata, ați socoti indispensabile anumite aporturi pentru ca trupele noastre să nu se găsească în inferioritate, mai ales este vorba de trupele de Cavalerie și de caii acestor trupe care trebuie să fie bine îngrijiiți, dacă dvs. hotărâți asemenea aporturi, vă rog să mi le aduceți la cunoștință înainte de a le executa.

În al doilea rând, tot echipamentul trimis în Rusia, începând chiar de la ianuarie, vă rog să mi-l puneți pe o listă separată, ca să arăt că efortul pentru trupele românești reprezintă pentru noi o mare sarcină.

Vă mai rog, în același timp, ca tot ceea ce trimiteți, aprovizionări, de alimente etc., pe care le-ați face trupelor de aici înainte să mi le dați înainte de a le face, pentru ca să le introduc în contingent. Aceasta întrucât, în conformitate cu convenția pe care o am și cu angajamentele cu dl. g-ral Bäcker, tot ceea ce dăm într-un contingent. Tot trebuie să intre în volumul contingentelor, pentru ca să nu fie aruncate într-un sac de jertfe militare, ci să intre în contingentele de export, cum, de altfel, a fost definitiv stabilit de noi în raporturile cu Germania.

G-ral C. Pantazi: Vă rog să-mi permiteți: În chestiunea lânei, îmi permit să vă răspund următoarele: Producția lânei în Țara Românească se cifrează cam la 1000 vagoane pe an. Armata a luat anul trecut 100 vagoane, iar anul acesta 500 vagoane. Restul lânei știți unde este? Este evaziune. Unde se duc cele 500 vagoane de anul acesta și unde s-au dus cele 900 vagoane de anul trecut?

M. Antonescu: Vă rog să examinați această chestiune pentru ca lâna aceasta să fie folosită pentru economia națională.

G-ral C. Pantazi: Îmi fac datoria să spun Consiliului că țăranilor li s-a luat lâna. Și când se va face din nou o colectare, se va merge tot la ei. Trebuie să se împingă colectarea lânei la marii proprietari.

Al. Marcu: Se întâmplă și acest lucru: în județul Vlașca țăranii trebuie să cumpere lână, ca să-și completeze nevoile.

M. Antonescu: Vă rog, dle g-ral Dobre, să cercetați dv. problema și să faceți ca marii proprietari să nu colecteze numai lâna provenită de la oile țăranilor. Pe de altă parte, vă rog să vedeți ca Sindicatele Agricole, care și-au luat această sarcină, să nu facă din această măsură un act de nedreptate față de țăranime.

G-ral C. Pantazi: Eu ies duminică din Capitală și mă duc prin satele din apropiere. Ei bine, deși acestea sunt sate foarte bogate, totuși, locuitorii lor sunt îmbrăcați foarte prost.

M. Antonescu: Vă rog să cercetați dv., împreună cu dl g-ral Dobre, această chestiune. Aranjați dv. să vină și dl. ministru al Agriculturii, pentru ca, împreună, să vedeți măsurile pe care trebuie să le luăm, ca să îndreptăm această stare de lucruri și să nu facem nedreptăți în acțiunea de colectare a lânei, iar marii proprietari să nu fie beneficiarii unui sistem înființat de noi, care va trebui să se aplice în mod egal pentru toată lumea.

Aceeași problemă vă rog s-o puneți pentru O.R.A.P. și pentru mijloacele lui de distribuție, pentru că în multe părți din țară se face speculă cu încălțăminte. Vă rog să examinați această problemă, pentru că interesează și Armata.

I. N. Fițescu: Vă rog să nu vă supărați. Am avut darul să vă supăr.

M. Antonescu: Nu, dle ministru, dar nu vreau să creadă domnii miniștri că în problemele militare, care privesc pe dl Mareșal, și în problemele de politică externă, care mă privesc pe mine, nu s-a făcut tot ce a fost posibil.

I. N. Fițescu: Da, dar din când în când este bine să reamintim nevoile noastre.

M. Antonescu: Desigur, dle ministru. Niciodată nu sunt sensibil când mi se atrage atenția asupra unor acte de împlinire a datoriei, dar trebuie să spun ceea ce am făcut în acest sens.

I. N. Fițescu: Eu am asistat la discuțiunile cu dl Funk și am constatat că mai mult decât ceea ce ați spus dv., ar fi fost imposibil.

M. Antonescu: După doi ani de când muncesc, în seara aceea am avut un moment de turburare fizică, într-atât m-am supus, și spiritual și fizic, unor eforturi înspăimântătoare, ca să dau cât am putut mai mult, pentru apărarea intereselor noastre economice.

Îmi voi face datoria să vă informez, odată, asupra discuțiilor pe care le-am avut la Marele Cartier, pentru că s-au pus acolo foarte multe probleme, nu numai economice, ci și politice și militare, care constituie pentru noi și o garanție pentru prezent și una pentru viitor și mijloace de apărare a liniștei noastre.

I. N. Fițescu: Eu vă mulțumesc foarte mult.

M. Antonescu: Desigur că vă înțeleg. Dacă v-am spus desuetudinar, este pentru că această problemă ne-a preocupat foarte mult. Aseară am stat la dl Mareșal cu domnii colaboratori militari și cu șeful Marelui Stat Major, până la ora zece jumătate și ne-am ocupat numai de problema aceasta; săptămâna trecută la fel.

I. N. Fițescu: N-am știut.

I. Petrovici: Chiar dacă dl Fițescu a fost nedrept, noi îi mulțumim, pentru că am mai aflat și noi câte ceva. (Râsete).

M. Antonescu: Eu v-aș informa asupra acestei situațiuni, dar sunt unele lucruri care nu pot fi supuse acum. De data aceasta nici nu mi-am dictat toate convorbirile de la Marele Cartier, fiindcă sunt unele probleme de ordin militar, altele de ordin politic general european și altele românești, care ar fi putut, prin cea mai vagă indiscreție, să se întoarcă împotriva noastră.

Am avut, în noiembrie, ocazia să discut anumite probleme. Nu le-a lucrat decât un stenograf, fost camarad de liceu, un om în care am toată încrederea. După aceea au fost sigilate la Ministerul de Externe aceste lucrări, despre care nu știau decât câteva persoane. Cu toate acestea, despre unul din punctele cuprinse acolo, am avut informațiuni din străinătate că a pătruns, totuși, în anumite cercuri internaționale.

De aceea, să nu-mi luați în nume de rău dacă nu vă dau imediat informații și pun oarecare termen între discuțiile care au avut loc și informarea dv. Chiar dacă dv. ați păstrat cu toată conștiința informațiile pe care vi le-aș da asupra discuțiilor avute pentru apărarea intereselor noastre, totuși s-ar putea întâmpla ca, fără să vreți, să scăpați anumite elemente de informații, care, pe plan militar și politici, s-ar putea întoarce împotriva noastră.

Chestiunea asigurărilor imobilelor Statului și ale României

Pun aici o problemă, care va trebui să ne ocupe în viitor, dacă Statul va merge pe acest drum, al soluțiilor de durată, pe care a pomenit, sub regimul Mareșalului Antonescu. O pun de acum, pentru că sunt anumite chestiuni urgente care trebuiesc să fie rezolvate.

Statul are proprietatea unei infinități de imobile. Regimul veniturilor Statului și al unei politici de conservare îl vom discuta altădată, cu ocazia organizării ministerelor și a puterii centrale. Acum, însă, să semnalez că se pune problema

asigurării imobilelor Statului. Există o Casă de Asigurare, care este a Ministerului de Interne și care poate să aibă o activitate care ar urma să se dezvolte progresiv. Pe de altă parte, nu există în practica comercială asigurări, care să nu se reazeme, cel puțin pentru țările care nu sunt mari puteri economice și nu reprezintă forțe mondiale, dar chiar și pentru acelea care au un sistem de garantare împotriva riscurilor asigurării, nu există asigurări care să nu se rezeme pe un sistem de reasigurări internaționale.

I. N. Fițescu: Toate societățile noastre de asigurări n-au decât numai rolul de agenți intermediari față de societățile mari străine.

M. Antonescu: Când am spus că pentru viitor, dacă mergem pe acest plan, problema va căpăta o soluție definitivă, este pentru că noi ne vom ocupa de întreaga problemă a asigurărilor și de organizarea regimului lor în țara noastră, în care Statul, dacă este vorba să facă monopoluri pentru tutun, pentru alcool și să ridice o serie de prețuri, în folos general, cred că și în materie de asigurări, chiar dacă nu va ajunge la un monopol absolut, trebuie să ajungă cel puțin la un sistem de participație.

I. Marinescu: Sunt unele ramuri de asigurare care pot fi etatizate.

M. Antonescu: Da, vom merge și noi la etatizarea unor ramuri ale asigurărilor.

Aceasta fiind perspectiva generală din politica asigurărilor, găsesc că nu este potrivit ca Statul să nu facă un pas înainte în această direcție. Imobilele Statului este potrivit să fie asigurate prin instituțiile Statului. Dacă avem o Casă de Asigurări a Statului, s-o organizăm sănătos și puternic. Rog pe dl Fițescu, care aduce aici și tehnica profesorului, în afară de experiența omului de finanțe și de industrie, să cerceteze situația de la Casa Asigurărilor Ministerului de Interne, pentru a-i face complectările de care are nevoie pentru funcționari, pe baze mai largi. Este, însă, potrivit să asigurăm funcționarea acestei case, nu să-i știrbim funcțiunile. Organizarea ei este foarte bine făcută. Ea este condusă foarte bine de dl prof. Davidoglu, care este dascălul regimului asigurărilor din țara noastră. Convingerea mea este că această casă poate să corespundă tuturor necesităților.

Mergând pe acest drum, vom da acestei Case de Asigurări un rol fundamental în sistemul care urmează să se dezvolte. Până atunci, rog ca toate imobilele Statului, indiferent dacă sunt mai vechi sau mai noi, să se asigure prin această casă.

Imobilele Centrului Național de Românizare, proprietatea Statului, care au fost supuse legilor de expropriere, nu pot să fie asigurate la societăți particulare, pentru că ar însemna ca Statul să cheltuiască 200.000.000 lei ...

T. Dragoș: 150.000.000.

M. Antonescu: ... ca să îngroașe veniturile unor societăți de asigurare străine, ca și cum el singur n-ar avea încredere în propriile instituțiuni pe care și le creează.

Pentru contractele de asigurare în curs, pentru plățile de prime valabil făcute și care sunt opozabile Statului, sau pe care le-a făcut Statul asupra lui – deși exproprierea nu poate să nu producă consecințe și asupra contractului de asigurare; când se operează transmitiunea de proprietate și când în polița de asigurare nu s-a specificat că orișice mutațiune imobiliară sau orișice expropriere nu înrăușesc asupra contractului de asigurare – pentru aceste imobile asigurate, trebuie să respectăm unele contracte existente. Pentru cele care vin la preschimbare sau pentru asigurările care se pot face, în afară de orișice contract existent, și care ne-ar fi opozabil, pentru acestea vă rog să le

faceți prin Casa de Asigurări a Ministerului de Interne, pentru a sprijini și a accentua această politică generală pe care o face Statul.

De altă parte, este aproape nepotrivit ca Statul, care constată prin Ministerul Economiei Naționale că societățile de asigurare n-au avut decât funcție de intermediar, este sigur că ar vrea să aibă funcții autonome, fiindcă noi nu suntem o țară de capitalism internațional și societățile de la noi sunt bazate pe reasigurări internaționale.

Dar dacă este vorba să constatăm că societățile de asigurare în România nu au decât funcție de intermediar, în acest caz cred că este potrivit să mergem ferm la această politică și în nici un caz, să nu mai încurajăm pe beneficiarii profitori de până astăzi.

Dl. Strihan va expune în Delegația Economică situația, de asemenea și dl. Dragoș va arăta în Delegația Economică situația de fapt și veți stabili acolo diferitele categorii, dacă sunt unele instituții care în mod obligator trebuie să fie asigurate.

Dlor, vă declar formal că nu admit nici chiar pentru imobilele care sunt supuse unor contracte de asigurare în curs, și care datorită clauzelor contractuale nu le-ați putea înlătura, sau datorită unei neprevăderi nu v-ați gândit la imobilele preluate de Stat, dar dacă dvs. constatați că sunt anumite contracte de asigurare care trebuie să rămână, vă rog, dle Dragoș, să le treceți în contractele de închiriere și ele să rămână o sarcină pentru chiriași, fiindcă nu putem consimți ca Statul Român să plătească prime de asigurare unor societăți particulare, după ce ministrul Economiei Naționale vă declară că societățile de asigurare sunt simpli intermediari și când eu vă arăt că politica noastră este o politică de asigurare prin Stat și de revizuire a asigurărilor către un sistem de asigurări de Stat.

T. Dragoș: Eu regret că sunt surprins în această chestiune, care nu mi s-a anunțat în ordinea de zi, pentru că v-aș fi arătat toată situația și tot materialul, ca să vă pot informa asupra realităților.

Îmi pare rău că dl. Strihan mă părăște în fața dvs. de maniera aceasta, încât sunt nevoit să dau explicații.

M. Antonescu: Este o chestie de principiu.

T. Dragoș: Vă mărturisesc că aș fi rugat ca, atâta timp cât avem răspunderea conducerii și o răspundere materială a bunurilor, ținem să ni se dea încrederea.

M. Antonescu: Dvs. stabiliți criteriile și le comunicați Delegației Economice.

T. Dragoș: Ce am făcut în materia bunurilor centrelor de românizare? Plecând de la ideea că monopolul nu este simpatice actualei guvernări, și plecând de la ideea că nu trebuie să distrugem ceea ce există în țară, societățile de asigurare, pe care noi nu suntem în stare să le românizăm, am spus: Nu este bine ca toate asigurările să se facă la un singur loc. Știți foarte bine că am obținut naționalizarea Societății „Națională” de Asigurări.

M. Antonescu: Dle Dragoș, nu te supăra, dar principiile nu pot să aparțină fiecărui Departament, ci sunt ale Guvernului. Nu este nici o incompatibilitate între punctul de vedere al Guvernului, pe care l-am afirmat totdeauna, că nu vrea Stat stalinist de suprimare a tuturor lucrurilor, și sistemul de asigurări. Dacă eu merg și organizez diferite sectoare de monopol și când d-ta afirmi că ai izbutit să naționalizezi Societatea „Națională”, aceasta dovedește că nici măcar românești nu sunt aceste societăți care au un monopol în Statul nostru, pe care îl exercită în fapt, și pe care

acestea sunt gata să-l întoarcă și împotriva Statului. Când Ministerul Economiei Naționale spune că structura lor economică este structură de intermediar, eu, departe de a vedea o incompatibilitate între politica socială pe care vrem să o practicăm și între regimul de asigurări pe care l-am arătat, eu nu văd nici o incompatibilitate. Nu vă fac nici o vină pentru politica dvs., nici pentru naționalizarea Societății „Naționala”, pentru că este mai bine să fie români cei care servesc acea societate. Nu vă fac nici o imputare, pentru că, respectând unele contracte, ați continuat să faceți asigurări la această societate, atâta vreme cât Guvernul nu v-a dat oarecare sugestii.

Vă las aceeași răspundere de până acum în acest domeniu și vă atrag atenția ca la Delegația Economică, unde se pune problema, să întăriți societatea Ministerului de Interne, să arătați dvs. care contracte făcute pot să intre în această categorie, care asigurări pot să meargă la Stat și care urmează să rămână în regimul actual.

T. Dragoș: Dacă n-am dat totalitatea la Ministerul de Interne, am făcut-o în urma avizului Ministerului Economiei Naționale. Și atunci, lipsit de ideea de a crea un monopol, am spus să fie toate societățile de asigurare.

M. Antonescu: Vă rog să faceți preferințe pentru societatea Ministerului de Interne, pentru că altfel înseamnă că lucrăm și împotriva intereselor Statului, sau facem o politică prea liberală în materie de asigurări, unde mergem la monopol.

Prezentați dlui Fițescu studiul cu toate datele și dl. Strihan să aducă, de asemenea, datele d-sale.

Lăsați polemicile. În Delegația Economică se va stabili ceea ce trebuie.

Eu sunt cel dintâi dornic să fie între noi o atmosferă de colegialitate absolută, de frățietate și mă costă ori de câte ori aud discuții între dvs., după cum mă costă, iarăși, de câte ori eu întrebunțez câte un cuvânt care ar putea să pară o atingere a vreunei sensibilități. Sunt gata atunci să dau toate lămuririle, fiindcă nu-mi trece prin minte să fac asemenea lucruri.

Dl. ministru al Economiei Naționale să mă ierte, îmi face totdeauna mândria să mă înțeleagă cu cea mai largă generozitate, chiar în excesele mele de răspundere.

De aceea îi mulțumesc din toată inima, pentru că totdeauna înțelege ce se petrece în cugetul meu în aceste situații.

Dar, să înlăturăm asemenea expresii.

T. Dragoș: Îl fac judecător pe dl. g-ral Popescu.

M. Antonescu: Pentru soluțiile de viitor, să-l faceți pe dl. ministru Fițescu.

Trecem la: *Chestiunea însămânțărilor*

Domnilor miniștri, datorită încercărilor grele, n-an putut anul trecut ara în toamnă. A venit iarna prea devreme, iar în primăvară a trecut iarna prea târziu. Am avut timp scurt. Sforțările din primăvară, urmate de secetă, ne-au dat un an agricol prost, cu toată campania agricolă atât de strălucit realizată. Zece milioane, șase sute mii hectare lucrate în câteva săptămâni. Toamna aceasta nu este ideală, din cauza secetei, totuși ploile ultime înlesnesc vag, în unele regiuni, o anumită activitate de însămânțare.

De altă parte, după toate profețiile meteorologice, se pare că va fi, totuși, acum, la schimbarea de lună, ploaie. Trebuie să luăm toate măsurile, ca să utilizăm la maximum acest moment.

Dl. ministru Ghiolu, care este și agricultor, contează că această profeție a lunei este mai mult astrologie dar, în sfârșit, chiar dacă nu vine ploaie, trebuie să facem toate sforțările și să punem la contribuție toate eforturile noastre.

Pentru aceasta, trebuie să folosim la maximum tractoarele.

Dacă dl. ministru al Economiei Naționale nu vede nici un inconvenient, eu cred că ar trebui să declarăm astăzi, – de altfel, aceasta intră în planul de mobilizare al Marelui Stat Major – că toate tractoarele trebuie să fie declarate și considerate mobilizate. Proprietarii de tractoare să fie obligați să înainteze, săptămânal, Camerelor Agricole sau prefecturilor, o situație de lucrările efectuate zilnic cu aceste tractoare. Proprietarii să fie obligați ca, după ce își împlinesc acțiunea agricolă proprie, să continue activitatea cu tractoarele pe proprietățile învecinate sau cele indicate de Camera de Agricultură sau de Prefectura județului.

Dl. ministru Pană are toate detaliile în această privință, și îmi pare rău că nu este astăzi la ședință, căci are un doliu în familie și nu poate să participe.

I-am vorbit și d-sale la telefon și l-am rugat să ia toate măsurile în această privință. Vă rog și pe Dvs., dle ministru de Interne, să dați dispoziții Camerelor Agricole și organelor comunale, care trebuie să vegheze la executarea acestei dispoziții: toate tractoarele sunt și rămân mobilizate și trebuie să fie utilizate de proprietari, nu numai pentru folosința lor, dar și pentru nevoile de producție.

De asemenea, în mod obligator, proprietarii de tractoare trebuie să ajute cu aceste tractoare cultivarea pământurilor invalizilor, văduvelor și orfanilor de război, ca și a familiilor mobilizaților care n-au mijloace proprii, Statul va fixa în urmă cotele care se vor plăti pentru această contribuție, însă acestea să fie obligație pentru toți proprietarii de tractoare.

De altă parte, rog pe dl. ministru de Interne ca să dea dispoziții prefecturilor și jandarmilor ca să se execute toate măsurile în legătură cu campania agricolă, care să continue cu toată intensitatea.

Prin dl. ministru al Agriculturii și prin dl. ministru Marcu, să se facă o campanie intensă la radio și prin „Cuvântul Mareșalului către săteni”. Să scoatem un număr special din această revistă, cu mai multe exemplare și afișaje, și această revistă să nu se ocupe decât de chestiunea agriculturii, cu exemple date de Ministerul Agriculturii despre rezultatele campaniei agricole, cu rezultatele, nu numai din toamnă, dar și cu cele din primăvară, asupra cantității și calității recoltei.

Iată, Guvernământul Basarabiei mi-a prezentat o broșură pe care a împărțit-o sătenilor din Basarabia. Ea vă va putea servi ca exemplu pentru ceea ce veți prezenta sătenilor. În loc de fotografii, să apară pe jumătăți de pagină planșe cu situații lămuritoare. Să se sporească chiar tirajul revistei și să se atragă atenția asupra sforțărilor care trebuie făcute.

Mergându-se din casă în casă, să se atragă atenția asupra beneficiilor pe care le poate aduce o cultivare sănătoasă a pământului.

De asemenea, în ceea ce privește distribuția tractoarelor. Sunt 52 de tractoare la Timișoara.

Dle Minescu, vă rog să controlați dvs. Se afirmă, într-o notă dată de „Geniul Rural”, că între 1930-1940 nu s-au importat decât 3340 tractoare și că numai de la 1 ianuarie până astăzi s-au importat 3.410 tractoare.

Eu aș fi foarte mulțumit ca să arătăm, prin comparație, ce eforturi colosale am făcut și vom continua să facem.

Anul trecut la Berlin am ajuns să-i spun și Fűhrerului acest lucru, dar cifrele nu sunt exacte, căci între 1930-1940 am avut o altă situație.

Problema tractoarelor importate între 1930 și 1940 nu se pune astăzi. Sunt ani în care au fost importate mai multe tractoare. Statistica tractoarelor existente dovedește că noi am avut în țară un disponibil de tractoare de cca 5000. Dacă 3000 de tractoare sunt aduse numai de un an și jumătate, aceasta înseamnă că numai 1.500 de tractoare au rămas din trecut. Aceasta arată că tractoarele se distrug în 2-3 ani, și că, deci, este o gravă problemă, aceea de conservare a inventarului agricol.

Aceasta trebuie examinată în cadrul Delegației Economice al Consiliului Interministerial.

Când veți examina această problemă a tractoarelor, când veți discuta și chestiunea acelei societăți cu centre de conservare a tractoarelor, veți pune la punct toate problemele în legătură cu tractoarele.

De aceea, am ajuns la această soluție a societăților de exploatare prin tractoare și la colaborarea marelui proprietăți, a proprietății mijlocii și a miciei proprietăți. Mi-am dat seama că, nu numai că nu suntem în stare să ne păstrăm inventarul, dar distrugem în fiecare an inventarul pe care-l avem, chiar și așa chinuit cum este.

Deocamdată, trebuie să ne ocupăm de mobilizarea tractoarelor.

Dle Minescu, vă rog să nu-mi mai trimiteți potop de cereri, sau să trimiteți pe alții ca să le rezolve la Președinție, spunând că noi vrem să dăm tractoare, dar nu avem ce face și că trebuie să decidă Președinția. De asemenea, vă rog să nu faceți nici o economie în chestia tractoarelor asupra cărora nu se primesc banii imediat.

Soluția pentru formarea acestei societăți sau a centrelor de exploatare, sau întreținerea serioasă a tractoarelor, sau a inventarului agricol, în viitor, nu este o soluție care trebuie întârziată.

Rog pe dl. Fișescu ca, după ce rezolvă chestia urgență a economatelor și a sporului de salarii, chestia schimbului și a organizării comerțului exterior, cea dintâi problemă pe care să o rezolve să fie aceea a societăților de exploatare, care constituie problema esențială a producției agricole în tot Regatul.

În Transilvania există deja asemenea societăți, iar în Transnistria s-a făcut o experiență strălucită de ce poate să însemne producția prin organizarea unor centre de exploatare statale.

De altă parte, eu văd în aceste societăți un mijloc de ridicare a țăranimii, cu concursul marelui proprietăți.

Puteți să spuneți că este o utopie, dar vă asigur că aceasta va fi una din cele mai frumoase și mai mari reforme ale noastre.

Vom face cele mai mari eforturi în Stat. Dl. guvernator Alexianu va primi o cerere din partea mea, ca din tractoarele Transnistriei să ne dea o parte, pentru ca Statul să vină și el cu o contribuție a lui în aceste societăți, și ca organizator alături de marea proprietate, și ca proprietar de tractoare.

Gh. Alexianu: Facem în plasa Slobozia o organizare completă, care cuprinde și ateliere de reparații.

M. Antonescu: Ați făgăduit că faceți a doua organizare în județul Argeș.

Dle Minescu, vă rog, dacă aveți comenzi în Germania, să comandați la maximum tractoare.

Am vorbit cu dl. von Ribbentrop și, în fața mea, a dat dispoziții dlui Clodius să continue ritmul și să sporească numărul de tractoare care urmează să fie exportat pentru România.

Faceți comenzile și vă asigur că, dacă nu se va putea altfel, chiar dacă dl. ministru al Finanțelor se va speria că-i pun atâtea sarcini deodată, și de la început; aceasta este o problemă esențială, vă voi ruga să deschideți credite și vom vedea în urmă cum vom acoperi prețul acestor tractoare.

Să nu vă speriați însă că nu primiți banii.

Gh. Minescu: Deocamdată ne dau tractoare pe credit. Ne-au sosit 50 de tractoare. Ni le cere Basarabia și Bucovina.

M. Antonescu: Dvs., dle g-ral Voiculescu, aveți multe.

G-ral C. Voiculescu: Ne-au venit 37 la 2.700.000 ha.

M. Antonescu: Ce faceți cu ele?

G-ral C. Voiculescu: Le ia Guvernământul.

M. Antonescu: Veți lua 52 de tractoare.

G-ral D. Popescu: Acolo oamenii nu sunt mobilizați.

M. Antonescu: Dl. ministru Pană ia aceste tractoare la „geniul Rural” și în campania aceasta agricolă, pe răspunderea d-sale personală, le folosește acolo unde nevoile agriculturii vor cere.

Imediat după această campanie, le va pune la dispoziția Guvernământului Basarabiei.

Sunteți mulțumiți?

G-ral C. Voiculescu: Sunt mulțumit.

Gh. Minescu: Și Bucovina cere.

M. Antonescu: Deocamdată le dați Guvernământului Basarabiei. Guvernământul consimte, ca să le avem în folosință, pe răspunderea personală a dlui ministru Pană, care va organiza special folosirea acestora, și apoi le va trece Guvernământului, pentru ca acum, în toamnă, să poată fi folosite în alte părți.

Dvs., dle g-ral Voiculescu, aveți destule brațe.

Vă asigur că am făcut un lucru excepțional, fiindcă dl. Mareșal mi-a spus să ia Statul cele 52 de tractoare, și mi le dăduse mie în Argeș.

Le va lua Guvernământul, și voi lucra și eu în Argeș.

Dle Minescu, rămâne stabilit.

Rămâne stabilit, deci: nici o întârziere în comenzile pentru tractoare; tractoarele se cumpără de Stat, dacă nu le cumpărați dv. direct, însă tot ce se ia din Germania, faceți cunoscut aici, pentru că tot sistemul de producție depinde de tractoare.

Gh. Minescu: Am comandat la maximum din tot ceea ce se poate livra.

Al. Neagu: Dl Minescu să le comande, pentru că mijloace se găsesc.

I. N. Fițescu: Dle președinte, v-aș ruga să-mi dați un răspuns, dacă n-ar fi bine să examinați și propunerea Camerelor de Agricultură.

M. Antonescu: Sunt de acord cu dv. Vă rog să-mi faceți propuneri concrete și ne vom întâlni într-o joi, cu dl ministru al Finanțelor, ca să discutăm.

I. N. Fițescu: Camerele de Agricultură vor să aibă și câte un atelier mecanic.

M. Antonescu: Foarte bine. Eu am făcut anul trecut eforturi ca să înființez unele ateliere la Armată. Rog pe dl g-ral Arhip să vadă aceste lucrări și să le trimită dlui Fițescu, pentru ca d-sa să vadă ce vom putea înființa, față de ceea ce a fost.

I. N. Fițescu: Dacă reorganizăm Camerele de Agricultură, le dăm o viață a lor.

Al. Neagu: Într-o regiune, tractoarele să fie de același tip; repartizarea tipurilor de tractoare să se facă geografic.

I. N. Fițescu: Să nu amânăm prea mult chestiunea.

M. Antonescu: Dacă vreți să ne întâlnim chiar joia aceasta, sunt de acord.

În ce privește însămânțările, mai am următoarea chestiune: domnilor miniștri, v-am rugat și pe dv. și pe domnii secretari generali, să luați fiecare câte un județ sau două, pentru inspecții. Eu am executat lucrările de anchetă la Brașov și voi trece să urmăresc activitatea și la Prahova. Dacă, însă, vrea cineva să ia acest județ, e mai bine.

I. N. Fințescu: Îl iau eu, pentru că sunt în trecere spre Buzău.

M. Antonescu: Foarte bine. Rog pe domnii miniștri și pe domnii secretari generali ca, începând de săptămâna aceasta, să meargă în județe și să controleze executarea planului agricol.

Prin urmare, rămâne hotărât acest lucru. Dacă sunt unii domni miniștri care n-au fixate definitiv județele de inspecție, îi rog să anunțe, ca să ținem seama de acest fapt.

De îndată ce dv. vă veți întoarce din inspecții, veți semnala constatările făcute, de data aceasta special pentru campania de toamnă. Pe toți domnii miniștri îi rog să vadă care este situația executării planului agricol în județele care le-au fost atribuite.

I. Petrovici: Dacă n-avem cauciucuri la mașini?

M. Antonescu: Vă adresați dlui g-ral Dobre.

I. N. Fințescu: Dle președinte, am un mandat din partea dlui Pană. Am fost rugat să ridic chestiunea celor 1000 vagoane de sămânță de secară, de sămânță, pe care dl g-ral Voiculescu se angaja să le dea din Basarabia, și din care n-a dat până acum decât numai 100 vagoane.

G-ral C. Voiculescu: Mai sunt 240 vagoane adunate de Armată și pe care trebuie să le dea. Ministerul Agriculturii n-are nevoie decât de 700 vagoane.

I. N. Fințescu: Dv. ați făgăduit 1000 vagoane.

G-ral C. Voiculescu: Cred că n-are să iasă toată cantitatea. N-am de unde.

I. N. Fințescu: Anul trecut ați avut o suprafață foarte mare însămânțată cu secară.

G-ral C. Voiculescu: Și eu trebuie să însămânțez 138.000 ha în toamna aceasta.

M. Antonescu: Eu sunt de părere să lăsăm chestiunea secarei pentru atunci când vom analiza disponibilul fiecărei provincii. Vom avea atunci întreaga situație și vom putea vedea și măsurile pe care va trebui să le luăm.

S. Ghiolu: Vreau să vă dau o informație, pe care o găsesc foarte importantă. Mi s-a anunțat că în județul Teleorman s-a primit ordin să se denatureze cu petrol toată cantitatea de grâu declarată pentru însămânțări. Care poate să fie pericolul? Dacă nu se însămânțează toată cantitatea prevăzută în planul agricol, restul grâului este pierdut.

I. N. Fințescu: Dispozițiunea pe care am dat-o noi este să se denatureze numai cantitatea fixată pentru însămânțări.

S. Ghiolu: Dispoziția s-a interpretat greșit și s-ar putea întâmpla să se denatureze mai mult grâu decât urmează să se însămânțeze.

Al. Neagu: În orice caz, la marii proprietari, ordinul care s-a primit se execută. N-ar trebui să se facă denaturarea aceasta, care este periculoasă.

S. Ghiolu: Se arde embrionul.

Al. Neagu: Ar trebui să se constate ce au proprietarii în magazie.

M. Antonescu: *Stabilirea procedurii de elaborare a Jurnalelor Consiliului de Miniștri.*

Până când vom veni cu Legea de organizare a puterii centrale, care va stabili procedura de angajare a ei, ca și regimul general de administrare a patrimoniului Statului și forma în care patrimoniul Statului va fi administrat, fie prin administrare directă, fie prin gestionare de bani, până atunci noi nu trebuie să facem din Jurnalele Consiliului de Miniștri ceva care – cum era în domeniul asigurărilor – să nu meargă în acest spirit.

Jurnalele Consiliului de Miniștri sunt niște forme goale, prin care noi, colegii din Guvern, ratificăm o hotărâre și o răspundere a unuia dintre noi. Este mult mai potrivit că dacă un Jurnal al Consiliului de Miniștri poartă semnătura Conducătorului Statului, a vicepreședintelui Consiliului și a tuturor membrilor Guvernului – deci mai mult chiar decât un decret, unde nu semnează decât Conducătorul Statului și un ministru – să dăm unui asemenea act o valoare normativă corespunzătoare valorii formale, pe care o cuprinde. Dacă participă tot Guvernul la un asemenea act, este potrivit ca el să aibă o valoare excepțională din punctul de vedere al normei legale. În decretul de organizare a puterii centrale, pentru răspunderea ministerială și pentru formele de administrare a patrimoniului Statului, așa se va face. Până atunci, însă, este potrivit să luăm unele măsuri, pentru ca aceste Jurnale ale Consiliului de Miniștri să nu fie o formalitate, care să ne facă să repetăm nesincer mijloacele altora, care făceau Jurnale ca să-și apere actele lor și ca să împlinească forma legală a unei legi tot atât de nesincere, după cum nu este potrivit ca în elaborarea lor să întrebuițăm metodele de până astăzi.

De pildă, un Jurnal care are o utilitate importantă, pentru că, de pildă, sporește prețul la țigări, acest Jurnal, în loc să circule, deși este vorba de un monopol, care scumpește prețurile în Stat, în loc să fie prezentat într-un Consiliu; să se spună: astăzi trebuie hotărât, pentru că discuția asupra prețului înrăurește piața și duce la afaceri și să se intre în discuție, ministrul să-l expună, iar noi să semnăm Jurnalul; în loc să se procedeze așa, se întocmește Jurnalul și se trimite la domiciliu, individual, domnilor miniștri, ca să-l semneze.

În felul acesta, Ministerul Economiei Naționale n-a ajuns să știe de acest Jurnal, decât după ce a fost semnat de Conducătorul Statului, eu nu l-am semnat.

Am luat acest exemplu, dar pot să iau și un altul, în alt sens. Iată, domnilor, o formalitate ridicolă, revoltătoare și pe care, rog pe dl ministru al Finanțelor s-o facă să înceteze, chiar dacă dl g-ral Stoenescu și dl Vulcănescu n-au vrut să înțeleagă această necesitate și să adopte o metodă de sinceritate în gestionarea banului public, care este și a dlui Mareșal, dar este și a fiecăruia dintre dv. Jurnalele pentru plecarea în străinătate a dlui Popescu sau a dlui Georgescu se stabilesc și se semnează în Consiliul de Miniștri! Aceasta este treaba Consiliului de Miniștri? Să se ocupe de domniile care merg în străinătate, trimiși de miniștri, pe răspunderea lor? Să-și piardă vremea miniștri semnând 300 Jurnale, pe care nici nu le citesc, de multe ori, sau dacă le citesc și văd semnăturile altor miniștri, nu pot să refuze o semnătură, pentru că, judecând cu bună dreptate, nu pot s-o facă.

G-ral C. Constantin: Unii funcționari se întorc din străinătate și Jurnalele, prin care se aprobă plecarea lor, tot nu ajung să fie semnate.

M. Antonescu: Iată, domnilor, mi se cere să semnez un Jurnal, prin care să autorizez plecarea la Berlin a dlui director Corbu de la Ministerul Propagandei, care nu știu de câte ori a fost la Berlin. Este sincer și serios să adoptăm asemenea măsuri?

Și atunci hotărâm astăzi o altă măsură: se supun Consiliului de Miniștri într-o ședință, o dată pe lună, toate Jurnalele care cuprind soluții de principiu. Cele care cuprind soluții de principiu economice trebuie să fi fost trecute prin Delegația Economică, care le va adopta, dacă sunt chestiuni foarte urgente și va cere convocarea unui Consiliu în aceeași zi, pentru trecerea lor, sau va face referat pentru semnare și vom semna noi Jurnalele însușindu-ne hotărârea celor care au participat la Delegația Economică. Pentru celelalte afaceri, vom discuta într-o ședință și vom fixa în mod definitiv principiile, pentru ca să-l acoperim și pe dl. ministru de Interne de răspunderea pe care și-o ia asupra sa prin anumite acte. Iar pentru toți ceilalți funcționari care pleacă în străinătate se va semna un singur Jurnal, o dată pe lună. Noi trebuie să nu mai fim robii statutului funcționarilor publici, care statut, dacă va ajunge să mă asfixieze, această evanghelie de farsă care se face în administrația noastră, îl vom suspenda, pur și simplu, ca să nu ne mai închinăm la ceea ce nu există. Ministerul de Finanțe va lua normele generale, le va păstra pentru alcătuirea bugetului cu privire la plata salariilor funcționarilor publici, dar restul îl vom suspenda.

Pentru toți funcționarii care pleacă în străinătate vom face o dată pe lună un Jurnal, pentru trecut și pentru viitor; Președinția va aduna o dată pe lună, toate propunerile ministerelor și vom face un singur Jurnal pentru toți funcționarii, pe care îl vom semna o dată pentru totdeauna. Când este o plecare urgentă, ministrul hotărăște, iar noi stabilim aici, în Consiliu, că ministrul este autorizat să admită, în cazuri excepționale, plecarea urgentă și sub rezerva aprobării de către Consiliul de Miniștri, prin Jurnalul general și lunar, pe care îl va adopta în această privință și cu aceasta simplificăm propria noastră activitate.

Noi cerem funcționarilor de primărie și notarilor să nu facă paperaserie și noi facem paperaserie. Aseară mi s-a adus la cunoștință că librăriile și casele de editură, în afară de Imprimeria Națională, au dublat numărul imprimatelor Statului, în interval de un an și jumătate.

Așadar, atunci când noi declarăm că luptăm contra birocrăției și paperaseriei, facem mai multă paperaserie decât totdeauna.

I. N. Fințescu: Mi-au arătat comercianții și industriașii că fiecare Departament le cere date statistice.

M. Antonescu: În privința datelor statistice luăm următoarea măsură: se interzice orice fel de statistică înfăptuită în Stat prin alt organ decât Institutul de Statistică al Statului. Nici un departament sau administrație nu poate întocmi lucrări de statistică decât prin Institutul de Statistică al Statului. Excepție nu fac decât statisticile care interesează în mod exclusiv Apărarea Națională, care cuprind secrete sau măsuri care trebuie să fie acoperite. Numai aceste lucrări nu intră în acest regim.

G-ral T. Orezeanu: Și Căile Ferate?

M. Antonescu: În ce privește Căile Ferate, în măsura care datele interesează Apărarea Națională, își vor face statistica prin organele înzestrării Armatei, care trebuie să aibă un serviciu special și îl are.

Calea Ferată, care nu este Stat în Stat, trebuie să se supună la această dispoziție de a-și face statistica prin Institutul de Statistică, pentru că dvs. cheltuiți bani cu funcționarii, cu formularele, cu actele, cu diversele operațiuni și este normal să avem un singur organ care să se ocupe cu statistica, și a regiilor publice, și a tuturor autorităților de Stat.

C. Bușilă: Pentru statisticile speciale să facem acord cu Institutul de Statistică, ca să ne facă aceste lucrări.

M. Antonescu: Desigur.

I. N. Fișteșcu: Am vorbit cu comercianții și am ajuns la concluzia că ar trebui să se întrunească delegații Departamentelor și să alcătuim un formular tip.

M. Antonescu: Foarte bine.

C. Bușilă: Cu privire la Jurnalele Consiliului de Miniștri, vreau să vă fac o întrebare: Sunt o serie de Jurnale, cu anumite dispozițiuni, în care este nevoie de o aprobare a Consiliului de Miniștri.

M. Antonescu: Același regim. Intră în răspunderea dvs.

C. Bușilă: Sunt unele misiuni speciale foarte urgente.

M. Antonescu: Vă rog să nu-mi luați în nume de rău, dar eu, care aprob pașapoartele de serviciu ca ministru de Externe, am constatat că cei mai mulți funcționari trimiși de Stat în străinătate sunt de la ministerul dvs. Vă rog să mai puneți limită în această privință. Faceți să plece o persoană cu competență generală, care să stea mai mult timp în străinătate și apelați la ea pentru diversele chestiuni. Eu însumi aplic acest principiu. A fost și la noi, la Ministerul Propagandei, același sistem, dar eu am desființat acest sistem. Refuz pașapoartele, pur și simplu. Nu mai dau pașapoarte decât atunci când sunt conferințe speciale la care trebuie să participe în mod obligator. Chiar planul de expoziții în străinătate l-am redus.

Prin urmare, ne rezervăm dreptul nu numai de a ratifica, dar și de a constata un exces în trimerile în străinătate, pentru a le semnala cu toată colegialitatea și cu toată politețea.

Trecem mai departe, la *Problema imobilelor cu afecțiuni speciale la un minister și cu buget la alt minister. Reglementarea problemei prin noul buget.*

După ce, într-un Consiliu anterior, am discutat problema, dl. ministru al Afacerilor Interne îmi semnalează o serie de investițiuni făcute de Ministerul de Interne.

În primul rând, problema generală a întreținerii imobilelor și reparațiuni din bugetul ministerului: sau cheltuit pentru școli, 23.224.000 lei; pentru biserici, 11.771.000 lei; pentru reparații și întreținere, din bugetul comunelor, 104.000.000; pentru biserici, din bugetul comunelor, 31.000.000 lei. Din bugetul județelor: pentru școli 24.447.000. Sunt aici o serie de cheltuieli pentru întrețineri, pentru edificări de biserici, pentru școli.

Îl rog pe dl. ministru de Finanțe să-și ia curajul și să rezolve definitiv această problemă: Ministerul Școalelor este al școalelor; Ministerul Internelor este al administrației; imobilele necesare Justiției sunt ale Justiției. Fondurile, dacă se cheltuiesc, trebuiesc să fie cheltuite prin organele care au răspunderea conducerii și îngrijirea instituției respective. Nu este potrivit ca Judecătoria să fie întreținută de Primărie și administrată de judecător. Aceasta duce la pagube. Vă rog să țineți ordine, și în bugetul pe anul viitor să schimbăm situația.

I. C. Petrescu: S-a afirmat, în Consiliul trecut, că bisericile și școlile au fost ajutate cu 600.000.000 lei.

Am răspuns Ministerului de Interne, în mod oficial, și am arătat că, timp de doi ani, și pentru școli și pentru biserici Ministerul de Interne a cheltuit 126 milioane.

G-ral D. Popescu: 649.000.000 s-au cheltuit din bugetul administrațiilor locale pentru întreținere.

M. Antonescu: Vă rog să dați Institutului de Statistică să verifice corespondența cifrelor. Dl. ministru de Interne știu că da cifre foarte precise totdeauna.

G-ral D. Popescu: Acolo nu este fondul comun. Acolo este ce au plătit județele și orașele și aici avem 641.000.000 din fondul comun.

M. Antonescu: Problema rămâne aceeași: administrația școalelor și bisericii trebuie să se facă prin Ministerul Școalelor și Bisericii. Fondul prevăzut trebuie să aparțină ministerului care conduce această instituție: să se ducă, pentru subvențiuni, la biserici, pentru ca să se termine o biserică; să se ducă la Ministerul de Interne, sau în altă parte, când are această destinație.

Atunci când este potrivit ca Ministerul Cultelor să aibă un fond anual pentru biserici, care să țină seama de cheltuielile anului precedent, din acest fond să nu iasă. Dacă vrea Conducătorul Statului, sau Majestatea Sa Regele sau Guvernul să se dea o alocație specială, aceasta se întâmplă o dată la 5-6 luni,

S-au refuzat Ministerului Cultelor fonduri pentru biserici; Consiliului de Patronaj a dat două milioane și jumătate pentru biserici și a trebuit să se facă un text de lege modificator, și în Consiliul de Patronaj, la comitet, a fost chiar un incident, pe care îl regret, pentru că am atras atenția că se fac unele operațiuni neregulate și că riscă Consiliul de Patronaj să fie tras la răspundere pentru activități care depășesc acțiunea specială. Așa, de pildă, la Pucheni era o biserică care amenința să se prăbușească și era o stare de nemulțumire: se făcea cantina lângă biserica ruinată și atunci Consiliul de Patronaj a găsit demn și potrivit să dea un sprijin pentru repararea bisericii, considerând opera de asistență a comunei ca o integralitate.

I. Petrovici: Ministerul nostru dă multe ajutoare Consiliului de Patronaj.

M. Antonescu: Se face multă risipă cu acest sistem. Este mult mai bine dacă se procedează la concentrațiunea bugetară și să fie trecute toate fondurile direct Departamentului care poartă întreaga răspundere.

I. Petrovici: Vă atrag atenția asupra unui lucru foarte important: unul din motivele pentru care la Școală și Biserică s-a recurs la ajutorul altor instituțiuni, este faptul că totdeauna Ministerului Cultelor și Instrucțiunii i se drămuiesc fondurile cu o zgârcenie extraordinară.

M. Antonescu: Să nu vă socotiți persecutați; așa se întâmplă tuturor Departamentelor, nu numai dvs.

I. Petrovici: Și atunci, eu sunt de părere ca pe viitor să se concentreze fondurile la ministerul respectiv, însă să se țină seama nu de ce s-a dat în trecut acestui minister, ci de ce s-a dat în trecut de către toate ministerele. Luăm ca bază ce a dat Ministerul de Interne, ce s-a dat de celelalte instituțiuni și departamente.

M. Antonescu: Luați ca bază ceea ce este necesar, și Ministerul de Finanțe va da ceea ce va putea da. Acestea sunt criteriile firești și se va ține seama de ceea ce s-a cheltuit.

Țin să vă atrag atenția că, în ultima vreme, este o foarte pronunțată tendință de construcțiuni de școli și mai ales de biserici. Eu sunt asaltat, în fiecare zi, de cereri de ajutor pentru construcțiunea de școli și biserici.

Acest lucru este foarte interesant, însă, într-o perioadă de război când avem atâtea sarcini de împlinit – și dl. ministru al Economiei Naționale vorbea de măsurarea sarcinilor și pentru Armată – nu cred că este acum momentul cel mai bun și cel mai

potrivit ca să pornim la construcțiunea de multe biserici. Poate că așa se explică de ce și în vremea lui Ștefan cel Mare s-au zidit atâtea biserici și mănăstiri. Era o perioadă de necurmăte războaie și în timp de război omenirea e pornită să facă localuri de rugăciuni.

Noi, însă, trebuie să împingem această acțiune de construcție de biserici la inițiativa particulară.

I. N. Fințescu: În continuare la ceea ce ați spus dvs., am avut o convorbire cu un profesor de finanțe din Italia, care îmi spunea că nu se poate admite o unitate administrativă care să nu poată face față cheltuielilor.

Trebuie să dezvoltăm finanțele locale în așa fel încât întreținerea Școalei și a Bisericii să privească numai unitatea administrativă.

M. Antonescu: Aceasta nu exclude nimic din ceea ce am spus eu. Din contră, furnizarea de venituri prin administrația comunală este una și administrarea veniturilor este alta.

I. N. Fințescu: Să nu grevăm prea mult Ministerul de Finanțe și apoi să nu mai vină comunele să-i ceară dlui Petrovici.

M. Antonescu: Dl. ministru de Finanțe nu înțelege comuna ca buget comunal. Bugetul comunei trebuie să devină un izvor de venituri de care Ministerul de Finanțe dispune pentru ordinea care o fixează Ministerul Educației Naționale, în raport cu contribuția dată de fiecare.

I. Petrovici: Întrucât prin noul decret, prefectul are autoritate supremă în județ, să scoată și bani.

G-ral D. Popescu: Gluma este că prefectul a dat bani, atunci când n-avea dreptul să dea pedepse.

M. Antonescu: Trecem la o serie de chestiuni foarte simple și scurte.

În primul rând, *Chestiunea polonezilor, sumele plătite*

Îl rog pe dl. ministru de Finanțe să examineze plățile făcute, să știm ce bani s-au dat pentru polonezi, în raport cu planul financiar și pe urmă să examineze, împreună cu comisarul polonezilor, ca să vadă ce poate fi realizat, punând la muncă pe unii dintre polonezi.

G-ral C. Vasiliu: S-au pus deja.

Al. Neagu: Dna Beck mi-a cerut o audiență.

M. Antonescu: Dl. Beck nu are voie să vadă pe nimeni fără aprobarea dlui ministru de Interne.

Al. Neagu: Dna Beck, nu dl. Beck.

La punctul 26 din ordinea de zi avem *Chestiunea trecerilor peste Nistru a unor elemente din Regat.*

G-ral C. Vasiliu: Evreii care au activat în Mișcarea Comunistă și acei care au făcut mai de mult cereri pentru expatriere, pentru trecerea în Rusia, au fost trecuți peste Nistru.

Din 2.161, care intrau în această categorie, au fost trimiși 1.538, iar restul de 623 au rămas. O parte din ei sunt în curs de verificare și adunare. Rămâne să hotărâți dvs. dacă și pe aceștia îi trimitem sau nu.

Mai este o a doua chestiune. În urma unui ordin, probabil al dlui Mareșal, Statul major a întocmit instrucțiuni referitoare la sancțiunile care se aplică evreilor care

se supun la regulile muncii de folos obștesc. Au fost 14.247 evrei nesupuși. Aceștia urmau să fie trimiși. În instrucțiuni s-a spus că acești oameni trebuie să plece cu familiile lor, cu tată, mamă și copii. Dacă socotim de familie câte 5 membri ajungem la o cifră enorm de mare, care, cred că față de efectivul de evrei din Transnistria, nu o va putea suporta această regiune. Noi am oprit plecarea lor, așa cum ați ordonat dvs. sâmbătă, așa că stăm în situația că o parte din ei sunt colectați și neexpediați.

Asupra acelor care pleacă în mod benevol, inițiativa rămâne cea particulară, sub controlul Statului, sau hotărâți toate condițiunile pentru plecarea lor, rămânând ca să se fixeze taxele de fiecare persoană, cuantumul lor?

M. Antonescu: Ce s-a făcut cu țiganii?

G-ral C. Vasiliu: S-a terminat cu ei. Nomazii, care au fost peste 12.000 și ceilalți cu cazier, încă 12.000, au fost trimiși. Cei care au rămas sunt întrebuințați la muncile agricole, sunt meseriași, fierari, lăcătuși și care trebuie să rămână.

I. Petrovici: Dar lăutarii au rămas? Ca ministru al Artelor mă interesează.

G-ral N. Pălăngeanu: Sunt adunați în Capitală 124 evrei care sunt gata să plece dintr-o zi într-alta. Sunt, însă, anumite complicații. De pildă, Statul Major, între cei care trebuie să plece, spune că este și familia: tată, mamă, frați, copii, afară de acei care au îndeplinit în mod conștiincios munca de folos obștesc. Care sunt criteriile mele de cântărire a acestei situații?

G-ral C. Vasiliu: Dacă a lipsit o zi sau o oră de la lucru, Statul Major ne cere să-l trimitem.

G-ral I. Arhip: Noi n-am dat ordin să plece decât în total 554 evrei din toată țara.

G-ral C. Vasiliu: Aceștia sunt gata găsiși și pe punctul de a fi transportați. În fiecare zi sunt adunați alții, pe baza tablourilor care ni se trimit.

M. Antonescu: Domnilor miniștri, în ultima vreme s-a produs o serie întreagă de nemulțumiri și mai ales o atmosferă foarte nefavorabilă, în legătură cu regimul evreilor. Este inutil să vă spun că eu, care am semnat legile de expropriere ale bunurilor evreiești, nu sunt un filosemit și nu-mi fac onoarea să consider – orișicât aș fi stăpânit de legile universale de protecție a omului – că este o datorie pentru noi să purtăm o grijă, ca și față de români, pentru aceste elemente. Consider însă că, datorită situației internaționale, datorită faptului că în alte țări regimul evreilor nu este ca cel al nostru, din România, trebuie să nu creăm – în măsura în care soldatul român prin eroismul lui leal, ridică istoria noastră pe trepte noi și face în jurul poporului român o atmosferă de civilizație și conștiință națională – trebuie să nu creăm o situație, în care să pară că, prin măsurile administrative sau omisiunile noastre, ne este egal dacă, pe planul măsurilor de civilizație, Guvernul Român contribuie la acest prestigiu creat de Armată, sau, dimpotrivă, lucrează împotriva lui.

Eu sunt pentru măsuri de apărare a nației românești pe toate planurile, însă în mod efectiv, serios, ordonat și moral. Tot ceea ce este simplă măsură de fațadă, nu este nici sinceră, nici serioasă. Să trimet pe Ițic Șloim, care a fost în Partidul Comunist acum cinci ani și, în același timp, dl Füllopp sau nu știu care altul, să facă afaceri de comerț exterior de miliarde, ar fi pentru mine un lucru nesincer și lipsit de onoare. Eu nu pot să-l fac. Să fiu antisemit în legile de expropriere a evreilor, scoțând imobilele din proprietatea evreiască, pentru a nostrifica o burghezie românească prea chinuită și

prea săracă, de care Statul nu s-a ocupat niciodată; pe cărturarul român, pe care Statul nostru nu s-a obligat să-l sprijine nici patrimonial și, de multe ori, nici măcar moral, pentru acesta m-am simțit dator să fac legile de expropriere, fiindcă evreii, în 20 ani, prin mijloace financiare, prin mijloace de finanțare neîngăduită, surpau echilibrul burgheziei românești și amenințau unitatea și autonomia morală a burgheziei și cărturarilor noștri; dar una este o reformă de substanță, de fond serios pentru apărarea pozitivă a unui neam, și altceva este o măsură antisemită care zgârie în suprafață, nu rezolvă nimic în fond și care nu face decât să sporească cu pete de sânge, nu de lovituri și de moarte, ci de zgârietură stupidă, prestigiul Neamului, onoarea guvernului și măsurile cu care ne înfățișăm ca popor naționalist în fața lumii. Aceasta este, într-un cuvânt, poziția morală pe care o iau.

Eu am pus dlui Mareșal Antonescu, și d-sa este de perfect acord cu acest punct de vedere al meu: să examinăm pozițiile și realitățile economice românești; să românizăm nu magazine de motoare – și prin aceasta mă refer și la unele proiecte foarte recente ale dlui ministru Dănulescu și ale celorlalte ministere, privitoare la românizarea întreprinderilor, despre care nu știu dacă dl Fișescu și-a dat acordul, dar pe care eu le-am găsit deja semnate și trimise dlui Mareșal Antonescu, fără să-mi fi fost trimise și mie: domnia-sa vorbește de reintegrarea națiunii românești în drepturile firești, care trebuie să îmbrățișeze și compartimentul muncii în întreprinderi, însă eu nu sunt de părere că un asemenea proiect poate fi serios și sincer, dacă creez pentru fiecare Ițic Șloim un domn Popescu camuflat, și eu nu românizez viața economică românească, ci o demoralizez, dacă, prin asemenea decrete, viu și creez paraziți în economia națională, fără să înlătur problema evreiască, o problemă care nu stă în cazul lui Ițic sau al lui Șloim, ci stă în capitalurile de întreprinderi și în realitățile vieții economice naționale, în mijloacele pozitive pentru apărarea ei și pentru stăpânirea pozițiilor cheie în economia națională.

Aceasta este problema naționalismului economic și antisemitismului economic, dacă vrem să fim sinceri și serioși și să nu facem numai fațadă sau demagogie cu problema antisemită.

Prin urmare, în primul rând, decretul pentru funcționarii particulari în întreprinderi nu se adoptă decât concomitent cu măsurile generale de economie națională, pe care le vom lua, ca să scoatem pe evrei din posturile importante ale economiei naționale, din export, din industrie și să înlăturăm camuflajul; nu să pedepsim pe Popescu, care a primit să românizeze o firmă, la care se duce să stea la teighea și să vadă că s-a încasat 10.000 lei într-o zi, ci pe ticălosul care găsește mulți oameni de prestigiu ca să-i bage în consiliul de administrație al unei societăți, care n-are decât semnături românești și tot restul neromânesc.

Pe mine mă interesează realitatea și viața sinceră; nu mă interesează nici măsurile de fațadă, nici demagogia. Nu fac reformă antisemită pentru germani și pentru doctrina doctorului Rosenberg, orișicât este de puternică, de sănătoasă, și orișicâtă primejdie europeană ar putea să reprezinte încă comunismul evreiesc sau simpla ideologie iudaică. Pe mine, ceea ce mă interesează este să fac naționalism românesc și să iau din reforma doctorului Rosenberg și din experiența germană hotărârile înțelepte și nu orișice măsură care nu se potrivește țării noastre.

Economia germană avea câteva sute de mii de evrei, iar economia românească era toată pe baze evreiești; în comerțul german erau câteva zeci de mii de evrei, iar

comerțul românesc era tot evreiesc; în Germania erau unii evrei care pătrunseseră în Partidul Social Democrat, dar niciodată acolo evrei n-au pătruns în politică, pe când la noi partidele politice erau alimentate de evrei, băncile erau instrumente de realizare ale politicii prin aceste partide și numai Armata, curată și sănătoasă, Justiția și Învățământul n-au primit pe evrei decât prin întâmplare și cu totul excepțional. Toată viața economică și toată acțiunea politică erau invadate de evrei, datorită banilor lor.

Acestea sunt realitățile. Eu n-am nici o preocupare să pun în țeară pe evrei, să stropesc cu sânge sau să fac o barbarie, care, la urma urmei, nici nu se potrivește cu sufletul românesc, pe care avem datoria să-l cinstim, dacă vrem să facem revoluție românească. Sufletul românesc este un suflet de creație și de cinste, nu de ură sau de demagogie. Noi trebuie să facem și din reforma noastră antisemită o reformă de creație, nu de demagogie, ca să ne zgâriem noi singuri cu cioburile și să nu stăm pe pozițiile pe care le creăm.

Aceasta este situația noastră. *Deocamdată se suspendă toate trimerile de evrei peste Nistru.* Trimerile de evrei se vor face de aici înainte printr-un organ comun, care va fi creat de Marele Stat Major, Ministerul de Interne, Ministerul de Finanțe și Președinția Consiliului de Miniștri, organ care va face să nu se mai prezinte asemenea situații: Marele Stat Major dă ordin, Ministerul de Interne trebuie să execute, Prefectura Poliției începe vânătoarea la București, ca să-i prindă pe cei de pe listă; evreii ajung să se ascundă prin case; se creează panică și se face atmosferă în jurul acestui lucru și în vreme ce Ministerul de Interne trebuie să vegheze la liniște, desigur că aceștia, speriați, terorizați și amenințați, fac atmosferă și răspândesc zvonuri alarmiste. La ei este o problemă de viață și de moarte; preferă viața ca orîșice animal și aruncă moartea pe altul.

Se exagerează, se creează panică și se face atmosferă. Chiar dacă Marele Stat Major a hotărât o listă de principiu de 20.000 de oameni, nu trebuie s-o comunicați dintr-odată pe toată, ci progresiv trebuie să alegem dintre aceștia pe cei care sunt realmente periculoși. Menținem principiul că toți evreii care, prin activitatea lor subversivă sau comunistă, sunt periculoși, activează, sau vor fi găsiți fără să activeze vor fi supuși tuturor rigorilor și li se vor aplica măsurile cele mai aspre, până la pedeapsa cu moartea, ca să nu se facă frământări tocmai prin această măsură. Să se procedeze metodic, să se facă alegerea celor care urmează să fie trimiși. Prefectura de Poliție să nu fie pusă în situația să execute într-o noapte depărtarea câtorva sute de oameni și să înceapă vânătoarea lor în București; trebuie ca, prin măsuri de poliție, să fie adunați cei periculoși.

G-ral N. Pălăngeanu: Se mai întâmplă că atunci când trimit 100 de evrei, unii din evrei să plătească sume mari de bani, agenții să nu-i ridice și să spună că nu i-a găsit acasă. Eu nu pot să răspund de toți.

M. Antonescu: Bine că ați pus dv. această problemă, care îmi ușurează datoria față de dv., general, și față de poliție, care trebuie respectată, însă un motiv pentru care opresc trimerile de evrei și interviu așa cum interviu, este că s-a creat o atmosferă de turbiditate odioasă în jurul acestei acțiuni. Nu numai că agenții iau bani, ca să scape de trimerile peste Nistru pe cei care sunt supuși acestei măsuri, dar ei se duc și amenință pe alții, care nu intră în această categorie, își creează venituri pe această cale și fac ca administrația românească – atunci când noi ne străduim să punem cinste peste tot – să

fie stropită de noroiul unei asemenea acțiuni, pentru care noi n-am dat suficientă precizie și metodă și de toată dezordinea și imoralitatea, pe care o răspândesc acești agenți, prin acțiunea lor de șperțuială trivială și nedemnă.

Prin urmare, orișice trimitere de evrei deocamdată se oprește.

G-ral N. Pălăngeanu: Celor pe care i-am adunat, le dau drumul?

M. Antonescu: Pentru aceștia vă rog să faceți un examen serios, ca să vedeți care sunt evreii realmente periculoși.

G-ral N. Pălăngeanu: Aceștia sunt numai cei care n-au făcut munca obligatorie. Aici n-are nici un amestec Ministerul de Interne și Poliția Capitalei.

M. Antonescu: Atunci puneți-i în libere și Marele Stat Major să urmărească executarea muncii obligatorii.

G-ral I. Arhip: Noi avem un singur compartiment: urmărim pe cei care n-au executat munca de folos obștesc.

M. Antonescu: Problema aceasta a fost întâi la Ministerul Economiei Naționale, apoi la Ministerul Muncii și, în sfârșit, la Marele Stat Major. Or, nu se poate ca Marele Stat Major să aibă și preocupări politice și tehnica măsurilor acestora. Statul Major a luat aceste atribuțiuni asupra sa, pentru că, la un moment dat, era anarhie și lipsă de coordonare și nu se făcea nimic pe plan pozitiv și serios. Atunci am fost obligați să luăm această măsură ca să punem ordine și Statul Major a primit o sarcină, care, însă, l-a depășit.

De aceea problema aceasta a măsurilor împotriva evreilor, și din punctul de vedere al muncii, și din punctul de vedere al românizării, și din punctul de vedere al organului de executare, ținând seama de experiența de până acum, vă rog s-o despărțiți, fiindcă aceasta este o problemă economică și de atmosferă, care se răsfrânge și asupra economiei, în prima ședință a Delegației Economice, și să faceți propuneri, ținând seama de modul cum a evaluat, pentru că a fost întâi la Ministerul Economiei Naționale, apoi la Ministerul Muncii, apoi la Ministerul de Interne, care, însă, nu și-a luat răspunderea decât pentru unele executări și, în sfârșit, la Marele Stat Major, fiindcă este mai simplu să lași în spatele Armatei răspunderea și organizarea.

G-ral C. Calotescu: Vă rog să-mi dați voie să spun ce am făcut eu în Bucovina, unde m-am ocupat eu, personal, cu Poliția, așa că am experiență. S-ar părea că aici se ocupă dl Lecca cu Poliția.

G-ral C. Vasiliu: Nu este același lucru: aici este chestiunea de ordine polițienească și de ordine militară.

G-ral C. Calotescu: Munca de folos obștesc?

M. Antonescu: Sunt de acord cu dv. că trebuie un organ propriu, cu mijloace la îndemână, însă aici este vorba de măsuri de ordin guvernamental și de măsuri care afectează prestigiul Guvernului.

Prin urmare, eu vă rog să țineți seama de experiențele care au fost făcute în această privință și să nu ținem în loc vremea consiliului cu această problemă.

Problema referitoare la evrei este o problemă foarte importantă și pot să vă spun că în afară de chestiunea aprovizionărilor și de chestiunea exporturilor pe care vrem să o discutăm împreună cu dl. ministru Fințescu, principalul motiv pentru care v-am convocat astăzi este și această problemă a evreilor care amenință însăși prestigiul Guvernului.

Am văzut o notă a Marelui Stat Major, care, luându-se după o anumită informație, face o constatare dintre cele mai penibile. Rog ca pe viitor autoritățile să evite asemenea hârtii și acte scrise.

Dacă vreți să știți adevărul, pot să vă spun că în ultima vreme am primit o serie întreagă de informații în această direcțiune, chiar din cercurile germane, din cercurile germane din care și anul trecut mi s-au semnalat asemenea lucruri. Mi s-a semnalat că lumea atribuie inițiativei și influenței germane aceste măsuri cu care germanii n-au nimic comun.

Acum mă găsesc în situația că am primit o serie de informațiuni în aceeași direcțiune, că se speculează această atmosferă și împotriva Guvernului și împotriva dlui von Killinger, spunându-ne că aceste măsuri le ia Guvernul, pentru că ar primi sugestii de la dl. Killinger.

Niciodată nu ne-a făcut dl. Killinger o asemenea sugestie, iar în ceea ce privește măsurile luate de noi, d-sa nu are nici un amestec în această privință. Chiar germanii au ajuns să ne informeze că se pot produce documente de propagandă împotriva noastră.

În această privință, noi trebuie să creăm un organ care va executa toate aceste măsuri. Ne trebuie un organ serios, un organ cu caracter permanent, care să se ocupe numai cu această problemă.

N-am voit să fac, însă, un organ de Stat, deși voiam, la un moment dat, să fac un comisariat și deși problema evreiască este una din cele mai mari probleme actuale, am lăsat să se facă o Centrală a evreilor și printr-un decret am făcut o simplă recunoaștere a ei, pentru că am voit ca problema evreiască să apară ca rezolvată, restul să apară ca o simplă măsură de organizare a evreimei însăși. Măsurile de poliție, măsurile de siguranță, trebuie să le ia Guvernul și pentru aceasta n-am nevoie de un organ special.

Când, însă, sunt măsuri pentru muncă, măsuri de organizare, atunci este potrivit, sau să facem un organ propriu al evreilor, sau să creăm noi un organ care să dirijeze această acțiune.

Îl rog pe dl. ministru Fițescu și Delegația Economică să examineze, față de datele de până astăzi, dacă înființarea unui comisariat pentru problemele evreiești ar fi soluțiunea cea mai bună.

G-ral C. Vasiliu: Bulgarii au la fel.

M. Antonescu: Sau să facem ca Centrala evreilor să aibă funcțiunea de legătură, și reprezentantul Guvernului pe lângă Centrala evreilor să fie acela care răspunde de măsurile care se iau.

G-ral N. Pălăngeanu: Din constatările pe care le-am făcut, vorbesc numai de muncă, li se fixează evreilor fie ore de muncă, fie că se repartizează un lot de evrei la anumite întreprinderi și acolo ei abuzează, așa că evreul are posibilitatea să se sustragă de la obligațiile de muncă.

M. Antonescu: Vă rog să participați și dvs., împreună cu dl. g-ral Vasiliu, la ședințele consiliului care va examina această problemă, ca să puteți da toate informațiunile. Să ia parte și dl. Lecca. Vă rog să propuneți dvs. ce credeți că este mai potrivit.

G-ral C. Pantazi: Ei sunt dați la muncă după sistemul încorporării militare și de aceea au venit la Statul Major.

M. Antonescu: Nu este nici în interesul Armatei, ca Armata să-și poarte această sarcină atât de defectuoasă, care duce la atâtea imoralități și care creează atâtea frământare. Eu vă spun lucrurile deschis.

G-ral C. Pantazi: Germanii au S.S.-ul care aranjează această chestiune.

M. Antonescu: În ce privește plecările de evrei, eu nu sunt de părere ca să facem aceste plecări de evrei prin orice fel de societăți particulare, pentru că societatea particulară va încuraja sistemul pirateriei și, alături de taxele fixate de noi, această societate particulară va pompa și alte mijloace speciale și alte taxe de la evreii care pleacă.

Eu sunt de părere că, dacă se ajunge, fie la un organ central al evreilor și la legătura cu Guvernul printr-un comisar special, fie la un comisariat al problemelor evreiești, eu sunt de părere ca să se fixeze întâi condițiunile. Guvernul va fixa taxe, care taxe vor trebui să fie pentru fondul de ordine publică, pentru Ministerul de Interne și pentru Consiliul de Patronaj, pentru asistența socială prin Consiliul de Patronaj, ca să facem să fie scos Consiliul acesta și să scape de o serie de contracte și de alte venituri la care aleargă, pentru că și-a cheltuit fondurile, desigur, într-o acțiune foarte folositoare, dar ar rămâne să ceară de la Stat.

În afară de aceasta, să se stabilească sumele pe care trebuie să le mai dea și contribuțiunile pe care trebuie să le mai plătească evreii care pleacă. De asemeni, să se stabilească modul cum se vor lichida creanțele celor care pleacă față de Centrul de Românzare, căci de acolo unde se vor duce pot face propagandă împotriva noastră, arătând creanțele care le au și fotografiile caselor lăsate la noi.

Fie însărcinatul Guvernului pe lângă Centrala Evreilor, fie comisarul Guvernului trebuie să stabilească condițiunile în care se va face alegerea persoanelor care, întrunind aceste condițiuni, pot pleca.

Ministerul de Interne și prefecturile de poliție creează un organ special pentru controlul executării acestei măsuri.

Se va pedepsi cu pedepsele cele mai grave acel care, în afară de sumele fixate și de condițiunile stabilite, va cere vreunui evreu să facă o altă prestare, să dea o altă sumă, sau să îndeplinească alte obligațiuni decât cele prevăzute și publicate prin organul care se va fixa; iar evreul care va plăti pierde dreptul de a mai pleca și i se confiscă tot ce are, aceasta pentru ca să schimbăm sistemul și pentru ca să se vadă că noi, Guvernul, nu ne facem patronii tuturor imoralităților și tuturor turpitudinilor în această materie.

I. N. Fiñescu: Care este părerea dvs. proprie?

M. Antonescu: Să rămână așa cum este astăzi, un însărcinat pentru chestiunile evreiești care să lucreze cu Centrala Evreilor. Dacă asupra persoanei aveți de făcut reflexiuni, dacă vi se pare că activitatea sa de până acum nu a fost destul de rodnică, eu n-am de patronat pe nimeni pe acest pământ, nici chiar pe fratele meu, decât dacă își face datoria și respectă ceea ce trebuie să respectăm cu toții în război.

Dacă afară de aceasta credeți că trebuie să creăm un comisar special, numit comisar cu însărcinări speciale din partea Guvernului, și să-i dăm un organ, fie al Prefecturii de Poliție a Capitalei, și acest comisar să se ocupe astăzi de problemele evreiești, iar mâine să-l punem să lucreze în alt domeniu, fie să supravegheze regimul de colectare a lănei, de pildă, putem să-l creăm. Dacă socotiți că trebuie să ne luăm pe față răspunderea unei politici de Stat în această materie și să numim un comisar special al Guvernului pe lângă care să funcționeze și reprezentantul care face legătura cu Centrala Evreilor și cu organele de poliție, de siguranță și de administrație, adoptați această soluție. Pe mine nu mă interesează titularul, ci funcțiunea. Am nevoie astăzi de

un organ de legătură cu Centrala Evreilor; am nevoie de un organ de control al executării pe teren a măsurilor Guvernului și avem nevoie să facem o politică de Stat serioasă, fie că fixează dl ministru al Economiei Naționale normele, fie că numește o persoană căreia i se dau și normele mele și ale dvs. spre executare. Cercetați chestiunea și urmăriți fiecare din informațiunile de care dispuneți și să vedeți ce s-a făcut. Dl. Lecca și Centrala Evreilor nu au lucrat rău. Dl. Lecca nu a făcut acte grav criticabile pe plan politic. Nu se poate afirma că este un om care nu și-a făcut datoria în mod cinstit. Dacă sunt unii care au altă părere și alte informațiuni, să le spună. Dacă știu că în jurul dlui Lecca sunt alte persoane, despre care au anumite informațiuni, de asemenea să o spună.

Dacă, însă, cineva și-a făcut datoria și poate fi folositor într-o asemenea acțiune, nu văd de ce n-ar putea fi folositor și de aici înainte. Incoerența și măsuri aplicate prin mai multe organe nu sunt bune, deoarece nu putem să le controlăm.

Aș fi de părere chiar pentru prefecturi, pentru Jandarmerie și Poliție să nu instituți pe orice comisar cu executarea acestor măsuri, ci să însărcinați anumite persoane care să poată lucra în acest domeniu privitor la evrei și care să răspundă dacă se aplică măsurile în mod imoral sau neexact. Una este când se spune că un anumit comisar a făcut abuzuri și altceva este când se știe că numai comisarul Ionescu, de pildă, răspunde de executarea sau neexecutarea unui ordin și dacă se dovedește că s-au luat bani, se știe că numai de comisarul Ionescu s-au putut lua sau de cineva în legătură cu el. Varietatea de atribuțiuni și de persoane nu face decât să înlesnească turpitudinile.

Pentru țigani, Consiliul de Miniștri constată că s-au executat unele evacuări de țigani. De aici înainte nu se va mai face nici o evacuare. Consiliul de Miniștri ia cele mai severe măsuri pentru ca cei mobilizați și familiile lor sau cei care, prin meseria lor de fierari, lăcătuși, sunt folositori, să nu fie supuși unor măsuri sau să fie amenințați cu deportarea.

G-ral N. Pălăngeanu: Sunt peste 100 de pungași care nu mai au leac. Ce facem cu aceștia?

M. Antonescu: Aceeași măsură de ordine socială, nu de culoare.

Gh. Alexianu: Sunt între cei trimiși acolo, și eu am dat o listă, o serie de țigani invalizi chiar din actualul război.

M. Antonescu: Invalizii de război care, din greșeală, au fost trimiși peste Nistru vor fi imediat înapoiați.

Organul creat pentru evrei va avea în sarcina sa întocmirea și ținerea la zi a unui fișier exact al evreilor.

Trecem mai departe la problema *Controlului personalului de serviciu creștin la evrei*.

În privința aceasta, v-aș ruga să faceți să se pună ordine și comunicatele să se dea totdeauna de acord cu Guvernul. Un comunicat este totdeauna un angajament al Guvernului. Vorbesc, în general, de comunicatele privitoare la evrei.

G-ral N. Pălăngeanu: Sunt unele chestiuni care cer oarecare urgență. De pildă, sunt unii escroci care umblă din casă în casă și fac anumite escrocherii.

M. Antonescu: Când dați un comunicat de acesta, veniți personal la mine sau dați-l dlui ministru de Interne, care mi-l va da d-sa.

Atunci când se iau anumite măsuri, trebuie să se țină seama de anumite norme. De pildă, am discutat în Consiliul de Miniștri și s-au stabilit anumite principii. Am

spus: supuși străini de origine etnică evrei nu pot intra în regimul pentru evrei, întrucât, prin convențiuni speciale, eu sunt ținut, ca ministru de Externe, să respect aceste convențiuni. Totuși, în comunicatul privitor la servitori se supune că nu se admite nici o excepție și eu m-am pomenit din nou în audiență cu diplomații străini care mi-au arătat că față de această dispoziție înseamnă că iarăși nu se respectă măsura luată ca supușii străini să nu intre în aceste condițiuni. Trebuie să se știe că toți cei care posedă pașapoarte străine sunt exceptați. Dacă Statul străin îi dă acest pașaport, eu îi respect această calitate de străin. Nu-i respect calitatea de evreu, ci respect pașaportul străin.

G-ral C. Calotescu: Dar pentru supușii statelor cu care suntem în război?

M. Antonescu: România nu trăiește numai cu statele cu care suntem în război. România are reprezentanți în toate țările din lume.

G-ral C. Vasiliu: Supușii străini se bucură de anumite excepții, deci nu era cazul să punem în comunicatul dat această excepție, întrucât comunicatul se referă numai la cetățenii români.

M. Antonescu: Ori de câte ori prin asemenea comunicat se vorbește de „fără nici o excepție” să se precizeze totdeauna „Afară, bineînțeles, de supușii străini”, pentru că aceasta îmi simplifică situația și-mi ușurează sarcina. Vă voi trimite să vedeți câte plângeri am avut ea ca ministru de Externe cu privire la acest comunicat. Dacă noi dăm în mâna unui comisar de poliție, care citește comunicatul, ca să judece el cine intră sau nu aici, atunci nu facem în practică respectat principiul că străinii nu intră.

De aceea, când se adoptă asemenea măsuri este bine să le discutăm înainte. Dvs. vă amintiți defavorabila atmosferă creată de profesorul Cuza, ca ministru al Muncii, când a început marea operă de românizare a economiei românești cu luarea servitorilor de la evrei. Aceasta este problema?

Desigur, sunt partizanul unei demnități și a unei poziții morale și, în momentul când considerăm pe evreu în afară de legea românului, nu este potrivit să facem pe român să rămână slugă la evreu. Sunt de acord pe principiul moral, însă în practică trebuie să ținem seama și să facem măsura aplicabilă din punct de vedere economic și social.

G-ral N. Pălăngeanu: Cine face controlul?

M. Antonescu: Faceți dvs. instrucțiunile în care să precizați care sunt organele, cine le execută.

Trecem la Chestiunea bunurilor expropriate de la Elena Lupescu.

Elena Lupescu a fost expropriată printr-un decret special, în afară de faptul că intra în decretul de expropriere, unde avea, însă, dreptul să beneficieze de excepție, căci era creștină.

Eu l-am rugat pe dl. ministru Marinescu să ia toate măsurile în legătură cu decretul de expropriere privitor la Elena Lupescu.

Până acum sunt o serie întregă de măsuri de depozitare de bunuri, sau de dizolvări și în asemenea împrejurări cred că Ministerul Justiției este organul investit cu sarcina de a le administra.

Am aflat, însă, cu surprindere că se discută licația asupra unor mobile din vila Elenei Lupescu.

De asemeni, în chestiunea averii lui Parizian, care a fost condamnat la plata unei sume de bani, vreau să știu ce măsuri s-au luat. Condițiunile de executare vă rog să le discutați cu dl. ministru al Justiției.

Eu am făcut legea aceasta de expropriere, pentru ca să evit o justiție populară și politică mult mai gravă, care ar fi putut crea o prăbușire mai mult în Statul nostru, într-un moment de prăbușire a granițelor, dar nu mi-a trecut prin minte să fac din aceasta o instanță de răzbunare și nici organ de teroare. Acolo unde s-au comis nedreptăți sau excese, se găsesc mijloace pentru a vedea cum să le îndreptăm.

Am auzit, de pildă, că dl. Argetoianu, chemat la Curtea de Casație și întrebât ce a făcut cu 57 milioane de la Ordinea Publică, a spus: Le-am mâncat, știind că este acoperit din punct de vedere legal de legea în vigoare atunci și chiar cu acest răspuns de formulă generală, venit de la dl. Argetoianu, dl. Argetoianu a fost absolvit. Noi știm ce poate să însemneze acest răspuns la d-sa. D-sa a luat-o în butadă, însă dl. Mareșal nu-i iartă butada aceasta și totuși dl. Argetoianu a fost absolvit cu această explicație. În schimb, s-a prezentat la mine soția fostului ministru Iamandi cu o sentință de condamnare a soțului său la plata sumei de 700.000 lei ca nejustificată, pentru că Iamandi dăduse: 200.000 lei pentru o biserică, 200.000 lei pentru o școală, 200.000 lei pentru bustul lui Goga și încă 100.000 lei tot pentru un scop asemănător.

Prin urmare, cine nu răspunde deloc sau răspunde „I-am mâncat”, acela este absolvit, acela este acoperit de lege.

Dl. Tătărescu a prezentat niște chitanțe, ca să dovedească că a dat 10.000.000 lei lui Octavian Goga și comisiunea a spus: „Bine, sunt justificate”, și o nenorocită de văduvă a trebuit să dea 700.000 lei, care n-au fost contestați de nimeni că au fost dați pentru școli și pentru biserici.

La dl. Tătărescu, 10.000.000 lei dați lui Goga și 10.000.000 lei dați domnului Vaida intră în ordinea publică, dar 4.000.000 lei dați pentru biblioteca lui Ion Brătianu nu sunt dați pentru un scop național, așa că dl. Tătărescu trebuie să restituie această sumă, pe care, totuși, biblioteca Brătianu nu contestă că ar fi primit-o de la d-sa.

Aceste greșeli trebuie să le verificăm, pentru că instanțele pe care le-am constituit sunt și instanțe cu caracter politic, iar opera de moralizare care se face ne privește și pe noi. Acolo unde Justiția a fost cu ochii prea închiși, vom face un decret special și Conducătorul Statului va putea să exproprieze, cu o indemnizație de 10%, plătită în zece ani, anumite bunuri, ca să restabilim principiile morale. Acolo unde Justiția a condamnat, judecând după criterii formale, deși era vorba de unele instanțe care au vizat și o latură politică, nu numai de formă rigidă, va trebui să venim cu alte măsuri, ca să nu provocăm nedreptăți.

Al. Neagu: Dar până atunci, ce facem cu executarea?

M. Antonescu: Vedeți ce este, faceți propuneri pentru situațiile acestea nedrepte – una, două, câte sunt – și puteți suspenda executarea pentru aceste cazuri. Apoi vom vedea.

Al. Neagu: Avem și oferte de tranzacții foarte avantajoase pentru Stat. Ne dați voie să suspendăm executarea pentru zece zile?

M. Antonescu: *Chestiunea imobilelor evreiești și a dreptului de dispoziție asupra lor.*

Rog pe dl. Dragoș să-mi facă o listă de imobilele din această categorie, care ar putea fi scoase în vânzare.

Colaborarea departamentelor în organizarea regimului I.O.V.: prima distribuire de loturi și de recompense naționale unor categorii de invalizi, orfani și văduve.

Domnilor, am reorganizat acțiunea pentru ajutorarea invalizilor, orfanilor și văduvelor de război. Am stabilit acest program, pe care vă rog să-l treceți din mână în mână și pe baza lui vă rog să dați instrucțiuni tuturor organelor dv. subalterne. Rog ca fiecare departament să propună instrucțiuni pentru serviciile sale. Nu știu dacă acest lucru s-a făcut la unele ministere, pentru că s-au trimis unele instrucțiuni de felul cum **trebuie** să se lucreze, dar dacă mai sunt unele dispozițiuni de dat organelor locale, vă **rog** să mi le propuneți cel mul până mâine seară, în scris.

Dl ministru al Finanțelor și dl ministru Dragoș, împreună cu dl g-ral Pantazi, pentru Armată, și cu reprezentantul Casei I.O.V. vor face propuneri în legătură cu primele recompense naționale, pe care urmează să le acordăm.

Am hotărât, domnilor, să dăm o primă serie de recompense naționale, pentru ca să vadă lumea că nu facem numai făgăduieli, după cum am hotărât ca, prin organele pe care le-am creat, să venim de pe acum cu o măsură tranzitorie, pentru ca invalidul, care este în stare de totală invaliditate și nu poate să muncească nici el, nici familia lui, să poată primi o primă, un ajutor special de muncă, în afară de pensia pe care o primește astăzi, la fel cu ceilalți, indiferent de condiția financiară a fiecăruia.

Deocamdată trebuie să pregătim lucrările pentru acordarea acestor recompense naționale.

Vă rog, domnilor guvernatori, ca și pentru Basarabia și Bucovina să propuneți dv. câteva imobile, care ar putea fi acordate ca stare. Aceste recompense naționale le vom da marilor mutilați decorați cu „Mihai Viteazul” dintre ofițeri și marilor mutilați decorați cu „Virtutea Militară” dintre gradele inferioare, care sunt împovărați cu familii grele. Cu aceștia vom începe. Vrem să se vadă că am studiat toată problema și că înainte de sfârșitul războiului, dacă nu putem adopta o soluție generală, totuși mergem progresiv la acordarea recompenselor naționale ce se cuvin eroilor Neamului.

Vă rog, deci, să-mi aceste faceți aceste propuneri și până mâine seară să-mi trimiteți și textul instrucțiunilor care urmează să fie transmise organelor dv. subalterne.

Al. Neagu: Am dat pentru orfani și văduve 120.000.000 lei.

Am fost duminică la țară și am fost impresionat de cererile văduvelor și copiilor celor mobilizați. Și nu m-am dus acolo ca ministru al Finanțelor, ci ca un om care se duce acasă la el. A fost pentru mine o impresie penibilă.

M. Antonescu: În mâna dv. stă ca această impresie penibilă să dispară. Trebuie să mărim ajutoarele, ținând seamă de familia fiecăruia. Am ordonat să se facă un recensământ al invalizilor, ca să avem o situație exactă a lor și a familiilor lor. Vom putea să venim cu ajutoare efective după acest recensământ.

I. Petrovici: Ministerul Culturii Naționale a dat 100 burse unor orfani de război, pe care i-a ales.

M. Antonescu: Pentru că după-masă urmează să ne întâlnim din nou, vă semnalez numai câteva chestiuni.

Statutele Facultăților, conform Legii învățământului superior.

Văd că începe noul an școlar, tot pe baza vechilor programe.

I. Petrovici: Sunt convins că așa are să fie. E vina comisiunii.

M. Antonescu: Vă rog să cereți, prin decanate și rectorate, să vi se propună proiectele de statut. Vă rog să dați un ultim termen de o săptămână.

Pe de altă parte, vă rog să-mi îngăduiți să fac o critică măsurilor dv., dar cu răspunderea de coordonare și îndrumare generală de care dl Mareșal este totdeauna sensibil, dacă n-o împlinesc.

Vă semnalez, dle ministru, la ce duce Legea învățământului superior, din punctul de vedere al rezultatelor concrete, dacă o aplicăm abstract. Ați creat Facultatea de Construcții la Timișoara. Iată situația acestei facultăți, care a fost creată prin simetrie cu cea de la București: toate catedrele ei sunt vacante; nu există o singură catedră ocupată de un profesor titular într-o întreagă facultate. În asemenea condițiuni, cu toată răspunderea mea de profesor, trebuie să spun că nu se poate crea sau improviza un învățământ.

De aceea, cred că este mai potrivit ca, după ce veți publica aceste programe, ținând seama că este vorba de o lege-cadru, la care trebuie să tindem și care să fie o bază de durată a învățământului, să dați o decizie și, la nevoie, să faceți un decret, prin care să suspendați aplicarea legii în privința acelor facultăți care n-au suficiente cadre, fie de profesori, fie de studenți, și care pot, din această cauză, să creeze greutăți pentru funcționarea învățământului.

I. Petrovici: Catedrele acestea n-au titulari, dar toate au suplinitori.

M. Antonescu: Închipuți-vă dv., dle ministru, că eu aș face o nouă Facultate de Drept. credeți dv. că o Facultate, numai cu suplinitori, care ar fi deodată declarați profesori, ar fi utilă? Aduceți-vă aminte de experiența Facultății de Drept de la Oradea. Au fost atunci creați foarte mulți profesori fără examene, profesori care apoi au fost vârsați la Facultatea de Drept din Cluj. Să nu refacem această experiență. Acolo unde există patru, cinci sau șase profesori vechi, cu care poate merge învățământul ...

I. Petrovici: Pot să vă spun că și la Cernăuți este un caz asemănător.

M. Antonescu: Mai bine suspendăm o lege în privința dezvoltării învățământului, creăm catedre și pe urmă o aplicăm în acele sectoare. Mai bine să întărim învățământul existent.

Același lucru și cu propunerea de reînființare a Facultății de Farmacie din Iași, și cu aceea de înființare a unei noi Facultăți de Medicină Veterinară. Vă rog să le examinați dv. în lumina acestei posibilități reale și a catedrelor de care dispunem astăzi.

Chestiunea spitalelor; raționalizarea paturilor în raport cu nevoile clinicilor

Vă rog să urmăriți dv., dle ministru Petrovici, executarea măsurilor pe care le-am luat la Consiliul profesoral de la Facultatea de Medicină.

În ceea ce privește spitalele, am hotărât să se facă o raționalizare a paturilor, în raport cu nevoile clinicilor, și organizarea lor să se facă de comun acord între învățământ și Ministerul Sănătății.

Vă rog, dle ministru Petrovici, să urmăriți ce s-a făcut și să-mi trimiteți și mie o notă.

I. Petrovici: Dle președinte, pentru că ați pus chestiunea Facultății de Construcții din Timișoara, vreau să pun și eu o problemă. Este un conflict între Ministerul Sănătății și Ministerul Culturii Naționale pentru localul unde se găsește instalată Facultatea de Științe din Timișoara, local care pare că este proprietatea Institutului Antirabic, care, pentru moment, este adăpostit în alt imobil. Am primit o somație, mai demult, să evacuez localul Facultății de Științe, unde voi ști, ca să revie Institutul Antirabic. Vă mărturisesc că n-am vrut să fac nimic, pentru că n-am înțeles ca o facultate, după ce s-a instalat și și-a făcut laboratoare, să fie dată afară. I-am spus dlui ministru al Sănătății: „Dă-mă afară cu portărei; eu nu pot să fac nimic”.

M. Antonescu: Îl rog pe dl ministru Dragoș să caute alt local pentru Institutul Antirabic. Este necesar să se dea un alt local pentru ca Ministerul Sănătății să fie satisfăcut.

Trecem mai departe, la *chestiunea anchetei Ministerului Înzeestrării Naționale*.

Aici este vorba de cine plătește expertii de la „Malaxa”. Nu știu dacă ar fi nimerit să punem să plătească „Malaxa” o anchetă împotriva sa. Ar fi imoral.

G-ral Gh. Dobre: Este vorba de reevaluarea și este făcută în interesul lui Malaxa.

M. Antonescu: Atunci s-o plătească Soc. „Malaxa.”

În ceea ce privește concluziile, sunt la mine și vă rog să le supuneți dlui ministru Fițescu, pentru că trebuie să luăm împreună o soluție și după aceea o vom executa prin Ministerul Justiției.

Găsesc în ordinea de zi *propunerea domnului general Pantazi, ministrul Apărării Naționale, pentru înființarea unei tipografii a cifrului de Stat*.

Îl rog pe dl g-ral Pantazi să examineze dacă nu este mai bine ca să ajutăm tipografia Statului Major să-și facă o secțiune specială pentru cifru, decât să creăm o tipografie nouă.

G-ral C. Pantazi: Așa am propus și eu.

M. Antonescu: Să primească tipografia Marelui Stat Major o subvenție, pentru ca să-și organizeze o secție pentru cifrul de Stat.

Punctul 6 din problemele speciale sună:

Chestiunea baloanelor incendiare din regiunea Mocui¹-Sârmașu²-Pogăceaua.

Dl ministru Fițescu vă poate informa direct asupra unor baloane care au venit din regiunea aceasta, de proveniență ungurească. Rog și Statul Major să examineze această chestiune.

Trecem mai departe, la *Decretul-lege pentru autorizarea ministerelor de a executa lucrări de construcții cu derogare de la dispozițiunile legii contabilității publice*.

Văzând că dl ministru Neagu întârzie cu suspendarea Legii contabilității, pe care ne-a făgăduit-o, vă dau acest decret, pe care l-am făcut pentru ca să ajungem să liberăm, în sfârșit, activitatea ministerelor și răspunderea unor miniștri de toate servituțiile formelor de licitații și paralicitații, după cum vă rog să puneți în studiu problema simplificării tuturor formalităților în ce privește răspunderea. Este foarte ușor să vă gândiți numai la răspunderea ministrului de Finanțe, dar răspunderile economice în Stat sunt mult mai grave. Trebuie să simplificăm, cu orice preț, procedura de contabilizare, cu atât mai mult cu cât aceasta nu a împiedicat în timpuri normale atâtea afaceri.

Punctul 8 din problemele speciale este o chestiune conexă cu aceasta.

În ce privește asimilarea în grade militare a demnitarilor, dl ministru g-ral Pantazi a făcut un proiect de decret-lege. Dl. ministru Neagu mi-a atras atenția asupra acestui proiect, arătând că cel mai mare beneficiar aș fi eu, deoarece decretul mă declară colonel. Eu însă m-am gândit că dacă, de pildă, dl ministru Petrovici va ajunge, totuși, să meargă pe front, încă nu este necesar să-l îmbrăcăm în uniformă militară și să-i dăm grade.

¹ În text numele este ilizibil; este localitatea Mocui, din jud. Cluj.

² În text este scris greșit: *Sârmani*. Corect este *Sârmașu*, comună în jud. Mureș.

Dl Mareșal, care a cerut acest decret, domnia-sa a spus că nu a înțeles să vizeze special pe miniștri.

În ceea ce mă privește, personal, vă rog să nu prevedeați o clauză specială pentru vicepreședintele Consiliului, pentru că lumea, nu aceea de onestitate și de bună-credință, dar lumea ticăloasă, care speculează orice, va specula chestiunea și de data aceasta, după cum atunci când am ieșit căpitan s-a spus că am anunțat că plec pe front ca să iau „Mihai Viteazul”. „Mihai Viteazul” este pentru oamenii care se bat pe front și niciodată n-aș putea ajunge să confund activitatea politică cu activitatea militară. Eu am avut o adevărată discuțiune cu dl Mareșal, deoarece am vrut să plec pentru șase luni pe front și d-sa nu consimțise decât la trei săptămâni, și când am plecat urmam o pornire adâncă, o simțire de român, nu de ostaș.

De aceea, vă rog să nu faceți nici o clauză specială pentru vicepreședintele sau președintele Consiliului de Miniștri, după cum vă rog să n-o faceți nici numai pentru miniștri.

Am vorbit cu dl Mareșal, care spunea să se facă asimilări, în genere, nu numai pentru demnitarii Statului. Să se facă pentru magistrați, de pildă. Să nu mai vedem un magistrat, un președinte de tribunal sau un prim-procuror, de pildă, făcând pe grefierul la o instanță militară. Dl Mareșal înțelege un sistem general de asimilări, și în cadrul acesta puteți să prevedeați și anumite clauze. Sunt de părere să spuneți așa: Membrii Guvernului, mergând pe front vor purta uniformă militară, fără epolet, iar în locul gradului de ofițer vor purta un însemn special. Este mult mai înțelept, mult mai demn în acest fel și nu ne puneți nici pe noi într-o situație grea, fie primind grade care nu ni se cuvin, sau care micșorează răspunderea unui ministru pe front. Un ministru pe front este un ministru. El nu poate fi nici căpitan, nici colonel. El nu poate fi asimilat cu procedura obicinuită.

De asemenea, v-aș atrage atenția pentru profesorii de universitate, să le creați, așa cum fac și germanii, asimilări care să fie potrivite rangului lor. În Armată să fie folosiți profesorii de universitate, potrivit situației și pregătirii lor, și aceasta nu din întâmplare. Profesorul de la Litere mobilizabil, să intre în echipa de propagandă a Marelui Stat Major, sau la Ministerul Propagandei Naționale; profesorul universitar medic să fie supus unui alt regim.

Deci, o lege generală de asimilări și alături de aceasta să puneți că membrii Guvernului pe front poartă un semn distinctiv, în raport cu rangul ocupat în Guvern și cu poziția lor de înalți demnitari. Puteți face, cel mult, o variațiune de culori.

G-ral C. Pantazi: Găsesc că n-au ce căuta miniștri pe front. Ce să caute, de pildă, dl Bușilă pe front?

M. Antonescu: Dl ministru Petrovici a fost chemat la telefon și a fost întrebat când merge pe front.

În ce privește *educația tineretului prin Grupul Etnic German*, țin să vă semnaliez să păstrați acest principiu: acolo unde aveți organizațiile dv., ele sunt și rămân ale dv.; acolo unde nu aveți, Grupul Etnic își creează o organizație, iar dv. controlați activitatea, prin programele care vă vor fi supuse dv. Dacă nu sunt de acord cu aceasta, voi discuta eu problema.

G-ral V. Iliescu: Le-am propus, dar nu sunt de acord.

M. Antonescu: Voi discuta eu problema aceasta.

Domnilor miniștri, îmi fac scuze că v-am reținut atât, dar nu mai fac Consiliul general timp de o lună și pe domnii guvernatori nu-i mai chem în București până la sfârșitul lunii noiembrie. I-am chemat acum pentru că aveam chestiunea producției și a expozițiilor. Îi rog, mai ales, în chestiunea producției să-mi facă angajamente scrise, iar datele să mi le prezinte sub semnătură, pentru că pe baza lor facem programul. După-amiază, în continuare, vom ține Consiliul numai cu domnii guvernatori și cu domnii miniștri ai departamentelor cu caracter economic. Ședința o vom ține la orele 19.

Ședința se ridică la ora 14,30.

Stenografi: D. Fierăscu și I. Vasilescu

▼
D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds. 499 (fost 473)/1942, vol. II, f. 771-884

11. 1942 octombrie 13. Se discută despre: producția agricolă și posibilitățile de export; raporturile Transnistriei cu țara; organizarea unor festivități în Basarabia și Bucovina, la care urmează să participe și Regele (expoziții comerciale, industriale și administrative – pentru a arăta rezultatele administrației românești; inaugurarea Turnului Dezrobirii, lângă Chișinău; sfințirea Catedralei din Chișinău); evidența importatorilor și exportatorilor etc.

CONSILIUL DE MINIȘTRI

de marți, 13 octombrie 1942, ora 19,30

Ședința se deschide la ora 19,30, sub președinția domnului **prof. I. N. Fițescu**, ministrul Economiei Naționale.

Participă domnii: **g-ral Gh. Dobre**, ministrul Înzestrării Armatei și al Producției de Război; **Al. Neagu**, ministrul Finanțelor; **g-ral C. Constantin**, subsecretar de Stat al Aprovizionării Armatei și Populației Civile; **Titus Dragoș**, subsecretar de Stat la Președinția Consiliului de Miniștri, pentru Românizare, Colonizare și Inventar; **Stavri Ghiolu**, subsecretar de Stat al Industriei, Comerțului și Minelor; **Al. Ottulescu**, guvernatorul Băncii Naționale; **g-ral C. Voiculescu**, guvernatorul Basarabiei; **g-ral C. Calotescu**, guvernatorul Bucovinei; **prof. Gh. Alexianu**, guvernatorul Transnistriei; **D. Nicolaescu**, directorul Economiei Naționale din Basarabia.

I. N. Fițescu: Dl prim-ministru vrea să complectăm datele, pentru ca să cunoaștem situația exactă a producției agricole pe provincii.

Aș dori să știu producțiunea agricolă din 1942 pe categorii.

G-ral C. Voiculescu: S-a produs grâu de toamnă 15.979 vagoane.

I. N. Fițescu: Ce aveți disponibil?

G-ral C. Voiculescu: N-am disponibil decât 800 vagoane, pe care le-am dat, mai mult de jumătate. 12.000 vagoane îmi trebuie pentru însămânțarea a 600.000 ha și

îmi rămân 3.000 vagoane pentru o populație de 2.400.000 locuitori. Din cele 800 vagoane disponibil, am dat deja 500 vagoane Subsecretariatului de Stat al Aprovizionării.

De altfel avem un protocol cu Secretariatul Aprovizionării, făcut încă de anul trecut, pentru tot ce putem da. În acest protocol este prevăzută producțiunea de grâu, plus secara. Din secară nu pot da nimic. Este singura categorie de cereale asupra căreia nu mă pot ține de cuvânt.

I. N. Fițescu: Ați promis 1000 vagoane secară.

G-ral C. Voiculescu: Pot da cel mult 400 vagoane secară pentru restul țării, iar la grâu, am dat 500 vagoane și mai am 300 vagoane disponibil la Bălți.

Chestiunea orzului este aranjată. Avem un disponibil de 5.500 vagoane, care pot fi transportate în restul țării, în afară de Armată, care a primit 11.700 vagoane. La cartofi avem un plus de 5000 vagoane.

Floarea-soarelui am prevăzut 3000 vagoane în plus, în afară de cele 5000 vagoane care le prelucrăm noi acolo, în fabricile care le avem noi în Basarabia, și din care dau lunar câte 25 vagoane ulei pentru Armată, 5 vagoane pentru Calea Ferată și încă 10 vagoane ulei rafinat pentru public. Tot uleiul care îl dau este rafinat.

I. N. Fițescu: Câte vagoane am dat pentru export?

G-ral C. Constantin: Am dat pentru Germania 10.000 vagoane floarea soarelui și pentru Italia 2000 vagoane.

S. Ghiolu: Trebuie să mai lăsăm câteva sute de vagoane pentru Suedia și Norvegia, de unde putem obține altceva în schimb.

G-ral C. Constantin: Producțiunea de floarea-soarelui pe tot întinsul țării a fost: 11.958 vagoane Vechiul Regat, 400 vagoane Bucovina, 3750 vagoane din Basarabia și 11.800 vagoane din Transnistria.

G-ral C. Voiculescu: În Basarabia noi avem 9000 vagoane, din care: 300 vagoane rămân pentru însămânțări, 5000 vagoane pentru prelucrare în Basarabia, din care dau, ca ulei rafinat, 40 vagoane lunar pentru restul țării. Rămâne un disponibil de 3750 vagoane, asigurând și însămânțările, precum și hrana populației din Basarabia.

G-ral C. Constantin: Rămân libere, așadar, 22.000 vagoane.

Al. Neagu: Care este procentul de ulei care se poate extrage în mod practic?

G-ral C. Constantin: 20%.

Al. Neagu: Ce cantitate de ulei trebuie să avem pentru nevoile țării?

G-ral C. Constantin: 4800 vagoane.

Al. Neagu: Așadar, scăzând 18.000 vagoane, necesare pentru producția a 4.800 vagoane ulei, ne mai rămân, din 33.800 vagoane, numai 13.000 vagoane, din care noi am dat 12.000 vagoane.

S. Ghiolu: Mai este producția preselor țărănești, care prelucurează floarea-soarelui produsă în răzoare. Calculatele noastre țin seama numai de floarea-soarelui cultivată la hectar. Cantitatea produsă pe răzoare este și ea foarte importantă.

Al. Neagu: După această socoteală, nu cred că mai este locul să dăm 10.000 vagoane pentru Germania și 2000 pentru Italia. Noi am socotit că se utilizează toată sămânța, dar unde este sămânța care se utilizează la presele țărănești și care consumă singure multe mii de vagoane?

D. Nicolaescu: Țăranii consumă și ulei de rapiță și de dovleac.

Al. Neagu: În cantități extrem de mici. Cel mai mult ulei care se consumă este cel de floarea-soarelui.

D. Nicolaescu: În partea de Sud a Basarabiei, în special în jud. Cahul, în sudul județului Tighina, în Ismail și Cetatea Albă, se consumă mult ulei de rapiță și chiar de dovleac.

Al. Neagu: Aceasta poate compensa optimismul statisticeii, dar tot ne lipsesc 10.000 vagoane.

G-ral C. Constantin: Până în Crăciun sau chiar după Crăciun, încă o lună de zile, vom avea grăsimi animale. După Crăciun însă va trebui să contăm numai pe grăsimile vegetale.

Ca resurse mai avem și semințele de struguri, care, dată fiind recolta abundentă de struguri de anul acesta, ne vor da o cantitate apreciabilă de ulei.

Al. Neagu: Cred că nu vă faceți prea mari iluzii asupra recoltei de ulei din struguri.

S. Ghiolu: Întreaga cantitate de floarea-soarelui, scăzând cea pentru însămânțări, se ridică la 33.808 vagoane, la care se mai adaugă un plus de 750 vagoane din Basarabia. Scăzând cele necesare pentru producțiunea de ulei, mai rămân 16.000 vagoane, din care dăm 12.000 la export, mai rămân 4000 vagoane.

În Legea pentru funcționarea preselor țărănești s-a prevăzut că proprietarii de presă devin și ei colectori și este o garanție ca și țăranii cari cultivă floarea-soarelui pe răzoare s-o aducă aici.

Al. Neagu: Veți vedea la executare ce vă vor aduce acești colectori. Când uleiul de presă țărănească nerafinat este cu 50% mai scump decât celălalt, să nu credeți dv. că vor veni țăranii și vor lăsa uleiul acesta aici.

I. N. Fiñescu: Presele țărănești vor furniza ulei.

Al. Neagu: Fabricile de ulei vă asigur că nu vor avea cele 18.000 vagoane necesare pentru prelucrare.

S. Ghiolu: Este singurul capitol la care sunt mai optimist, fiindcă eu, în general, sunt pesimit.

Gh. Alexianu: Țin să vă atrag atenția, dle g-ral Constantin, că din disponibilitățile din Transnistria trebuie să se aprovizioneze și Armata.

I. N. Fiñescu: Deci, aceste 18.000 vagoane de orz nu sunt numai pentru noi!

Gh. Alexianu: Dacă vine Armata și-mi ia 4000 vagoane de orz!

Al. Neagu: Eu aş propune ca contingentele pentru export să le dăm în Transnistria.

I. N. Fiñescu: Noi contăm și pe Transnistria în aprovizionarea noastră, și de aceea trebuie să cunoaștem datele.

Gh. Alexianu: Noi am expediat până acum 8000 vagoane cereale din Transnistria, în afară de cele 7000 vagoane luate de Armată. Trebuie să se stabilească cât ia Armata.

I. N. Fiñescu: Orz nu dăm de loc la export.

G-ral C. Constantin: Nu.

Gh. Alexianu: În Transnistria sunt 22.500 vagoane orz și ovăz. Din această cantitate ia Armata cât îi trebuie. Eu dau 3087 vagoane ovăz.

G-ral C. Constantin: Eu am avut trecute 30.000 vagoane de orz și 2000 vagoane ovăz.

Gh. Alexianu: Eu am 19.430 vagoane orz și 3087 vagoane ovăz. Din acestea vă previn că Armata a cerut 7000 vagoane.

G-ral C. Voiculescu: Basarabia dă 11.700 vagoane orz pentru Armată și 5.500 vagoane orz pentru trimis în țară.

I. N. Fiñescu: Mai aveți?

G-ral C. Voiculescu: După protocolul cel vechi, noi dăm 1200 vagoane mei.

D. Nicolaescu: La mei, micșorăm cantitatea cu 244 vagoane, în locul căreia dăm porumb.

I. N. Fiñescu: Transnistria dă 2363 vagoane și Basarabia 1258 vagoane. Restul îl completăm cu porumb.

La porumb, Basarabia ne dă 18.617 vagoane, la care se adaugă 244, ceea ce face, în total, 18.861 vagoane.

Transnistria ne dă 2.363 vagoane de mei 46.346 vagoane porumb.

La porumb este o diferență mare între prețurile pe care le fixăm noi și cele reale. Porumbul se vinde acum cu 350.000 lei vagonul. Să mai discutăm și să vedem dacă nu este cazul să mai dăm un plus de preț.

G-ral C. Voiculescu: Grâul se vinde cu 220.000 lei vagonul. Acesta este prețul care s-a fixat.

I. N. Fiñescu: Prețul porumbului este fixat la 180.000 lei vagonul. Domnii Râmniceanu și Pană vor să ajungem la 200.000 lei vagonul. Este o mare deosebire între prețurile reale și cel fixat la porumb.

G-ral C. Constantin: Voi pune mâine, în Delegația Economică, chestiunea inventarierii și colectării porumbului.

Gh. Alexianu: Eu vă rog să credeți că prețul pieții este atât de ridicat, încât, dacă am avantajat pe proprietarii mari, cumpărând grâul și mazărea pe prețuri mari, nu trebuie să apăsăm asupra țăranilor.

I. N. Fiñescu: Să lăsăm prețul de 180.000 lei pentru vagonul de porumb și să adăugăm o primă pentru cei care predau până la o anumită dată.

G-ral Gh. Dobre: În fiecare an s-a făcut așa.

I. N. Fiñescu: Cum stăm cu fasolea?

G-ral C. Constantin: Producția este în teren propriu, 7.000 vagoane și în porumbiște 3.000 vagoane, total 10.000 vagoane. Necesari pentru însămânțări este circa 2.000 vagoane. Rămâne pentru consum 8.000 vagoane. Consumul nostru normal, fără să socotim folosirea fasolei în alte direcții, este de 5.500 vagoane.

I. N. Fiñescu: Deci avem foarte puțin disponibil.

Care este situația la cartofi?

G-ral C. Constantin: Cred că nu putem discuta chestiunea cartofilor la export.

I. N. Fiñescu: Rezoluția dlui Mareșal este să dăm pentru Armata Germană aici, 250 vagoane.

Gh. Alexianu: Dle g-ral Constantin, vă rog să vedeți cine cumpără cartofii trimiși de mine. Nu-i cumpără nimeni.

G-ral C. Constantin: Este o sosire intempestivă de cartofi. Ne pomenim cu cartofi sosiți din Transnistria, despre care nu știe nimeni.

Gh. Alexianu: Mi s-au dat contracte și au am satisfăcut toate cererile, pe credit. Am dat județului Putna 400 vagoane cartofi pe credit. Toată cantitatea a fost expediată. Același lucru cu alte județe. Am vândut cartofii cu 10 lei kg, plus 1 leu de kg pentru transport.

S. Ghiolu: Pe piață, cartofii se vând cu 18 lei kg.

G-ral C. Constantin: Acesta e prețul.

Gh. Alexianu: Hotărâți cui să se vândă. Dl. colonel Bârjovanu s-a înțeles cu dl Păcuraru să se trimeată cartofii în gara de Nord, ceea ce s-a făcut.

G-ral C. Constantin: Inconvenientul este că la noi cartofii se recoltează în pragul iernii și trebuiesc transportați repede. Mai sunt angajamentele brutarilor și ale angroșiștilor.

N-a știut nimeni că vin cartofi din Transnistria la București.

I. N. Fiñescu: Dle Alexianu, vă rog să dați dispoziții să fie avizat la timp Subsecretariatul de Stat al Aprovizionării.

Gh. Alexianu: Am vândut astăzi cartofii cu 10 lei kg. S-au dus astăzi 24 vagoane cu alimente, care au fost descărcate cu patru mașini. În condițiile acestea, descărcarea este foarte grea.

G-ral C. Constantin: Când a fost nevoie de mijloace de transport, eu întotdeauna am venit în ajutor. Am un serviciu de transport foarte bine organizat.

I. N. Fiñescu: Cât porumb dați, dle Alexianu?

Gh. Alexianu: Am început să transportăm. Județul Ilfov a contractat 450 vagoane porumb. Lipsa este mare. Au venit la Tiraspol foarte mulți delegați, ca să cumpere porumb.

G-ral C. Constantin: Nu se contractează decât în cadrul cotei acordate de mine. Este o socoteală milimetrică.

Gh. Alexianu: Județul Prahova și-a ridicat toată cota de grâu și de orz. La București, morile „Herdan” și „Asan” mi-au spus să nu mai trimit nimic, pentru că au toate magaziiile pline. Vreau să vă arăt că transporturile au funcționat mulțumitor. Într-o lună de zile am trimis foarte multe cereale. Dl Minescu mi-a spus că unitățile cooperative s-au liniștit complet.

I. N. Fiñescu: La Vaslui, la Buzău, la Cilibia, s-au trimis?

G-ral C. Constantin: Pentru informarea dv., vă pot spune că tot ce vine cu Calea Ferată merge în silozurile din Sud-Estul Munteniei. Avem 6-7 silozuri care au uscătorii. Cerealele care vin pe apă la Galați, Brăila sau Constanța, acestea intră în silozurile și uscătoriile de acolo. Vă asigur că Buzăul nu va duce lipsă.

I. N. Fiñescu: Trebuie să se ia măsuri ca să nu degere la iarnă cartofii.

Gh. Alexianu: Ceea ce nu putem trimite acum, se va expedia la primăvară.

I. N. Fiñescu: Cum stăm cu mazărea?

Gh. Alexianu: Mazăre n-am semănat prea multă în Transnistria.

G-ral C. Constantin: Este o producțiune excepțională, care se ridică la 19.000 vagoane, plus 1000 vagoane în Transnistria.

Gh. Alexianu: Asupra acestor 1000 vagoane mazăre sunt în tratative pentru a schimba această sămânță de mazăre la 480 lei kg, pentru a primi în schimb sămânță de sfeclă de zahăr, de care am mare nevoie. Când vom termina discuțiunile și vom ajunge la perfectarea contractului cu această firmă, le vom supune dv. spre aprobare.

G-ral C. Constantin: Deci această cantitate nu este disponibilă pentru export.

Gh. Alexianu: Da, însă primesc în schimb sămânță de sfeclă de zahăr, chiar în clearing-ul dv.

G-ral C. Voiculescu: Și Basarabia are 1200 vagoane disponibile.

G-ral C. Constantin: Această cantitate este trecută în cele 19.000 vagoane. Producția generală este de 19.000 vagoane. Necesarul pentru însămânțare este de 6000

vagoane, deci rămân disponibile 13.000 vagoane. Din acestea consumul intern este 2.500 vagoane, să zicem 3000 vagoane. Mai rămân 10.000 vagoane disponibile pentru export.

Cred că mazărei îi vom acorda anul acesta, ca și fasolei, și o altă folosință decât aceea a consumului normal. Deci rămân circa 8-9 mii vagoane.

I. N. Fițescu: Câtă cantitate de soia s-a pus la export?

S. Ghiolu: 1000 de vagoane pentru Germania și 500 vagoane pentru Italia.

G-ral C. Voiculescu: Dl Mareșal a spus că soia trebuie blocată toată în țară pentru înșămânțări întinse, iar producțiunea totală este de 1.900 vagoane, fără Transnistria.

Gh. Alexianu: Avem disponibile 153 vagoane, soia.

G-ral C. Voiculescu: Dl Mareșal a dat dispoziția să se blocheze toată cantitatea.

I. N. Fițescu: Din Transnistria căpătăm 2.000.000 kg tutun și 100 vagoane alcool.

Gh. Alexianu: În privința recoltei de tutun, pot să vă spun că avem o recoltă foarte bună în Transnistria și cred că realizăm aproape 4.000.000 kg tutun.

Am rezervat pentru nevoile provinciei aproximativ 2.000.000 kg tutun; pentru 1.000.000 kg sunt în tratative cu Casa Autonomă a Monopolurilor, ca să-l cumpere dânsa, și să rămân disponibile 1.000.000 kg.

(Dl profesor Mihai Antonescu, vicepreședintele Consiliului de Miniștri, intră în ședință și ocupă fotoliul prezidențial).

I. N. Fițescu: Dle prim-ministru, am discutat până acum chestiunea producției.

M. Antonescu: Am verificat contingentele și am găsit că avem foarte puțin disponibil pentru alții.

Ne-am bucurat când am văzut că ni se oferă mai mult porumb decât înainte din Transnistria – 46.000 vagoane față de 30.000 – în schimb ni se dă mai puțin.

Gh. Alexianu: În ce privește producțiunea din Transnistria și care poate constitui pentru dv. un element de tratative cu străinătatea, vă pot aduce la cunoștință că am făcut anul acesta aproape 4 milioane kg tutun. Pentru consumul intern vom opri 2 milioane kg; pentru 1 milion kg suntem în tratative cu Casa Autonomă a Monopolurilor și avem încă 1 milion kg care nu-i mai trebuie Casei Autonome. Elveția știu că este amatoare de produse de tutun din Transnistria. Am trimis probe în Elveția și mi s-a comunicat că au foarte mare nevoie de acest tutun. Se poate obține foarte multă marfă din Elveția în schimb.

M. Antonescu: Dl ministru Neagu să controleze ce necesități are nevoie Casa Autonomă.

Gh. Alexianu: De ce să-mi las orice posibilitate de venit?

Al. Neagu: V-am dat 5 miliarde jumătate.

M. Antonescu: Să examinați ce situație are Transnistria.

Gh. Alexianu: Noi lucrăm țigărele acolo.

M. Antonescu: Aceasta este o afacere de țigări. În chestiunea țigărilor sunt de acord cu dv. că aici Casa Autonomă nu are nici un raport.

Vom examina să vedem dacă dăm toată cantitatea disponibilă Elveției.

Al. Neagu: Noi am dat pentru Transnistria aproape 6 miliarde lei.

Gh. Alexianu: Noi am dat Statului 12 miliarde.

Al. Neagu: Dacă dv. ați dat 12 miliarde, Ministerul de Finanțe trebuie să știe pe ce s-a dat. Se poate întâmpla să fie anumite autorități care iau și de la dv. și de la Ministerul de Finanțe. Dv. însă nu ați dat 12 miliarde prin Ministerul de Finanțe.

Gh. Alexianu: Situația este următoarea: am primit 6 miliarde de la începutul administrației românești în Transnistria până astăzi și am dat, tot în acest timp, tot ce a fost nevoie ca aprovizionare a Armatei și tot ce a fost nevoie ca transport pe Calea Ferată, și pentru trupele românești și pentru cele germane, fără să primesc decât bonuri.

M. Antonescu: În ce valoare?

Gh. Alexianu: Se ridică la 12 miliarde.

Al. Neagu: Transnistria este o provincie ocupată militărește și este normal să facă unele eforturi pentru susținerea țării. Noi am înregistrat în acest timp o cheltuială de 6 miliarde.

Gh. Alexianu: Aveți în schimb o economie de la Armată.

Al. Neagu: Dar n-avem cum controla această cheltuială, datorită faptului că nu există un plan financiar al Transnistriei, cu cheltuieli și venituri, pe care să-l integrăm în planul nostru financiar. Este o gestiune completamente în afară de Ministerul de Finanțe.

M. Antonescu: Vreau să stabilem, în primul rând, problema circulației unei monede în Transnistria. Până când credeți dv. că mai puteți ține cu sistemul fiduciar actual și cu volumul actual?

Gh. Alexianu: Mi s-au dat pentru circulația fiduciară, în total, 45.000.000 R.K.K.S. Din acestea 15.000.000 pentru schimbul rublelor – și Banca Națională a primit tot depozitul rublelor retrase din circulație – și 30.000.000 pentru plățile curente. Aceste 30.000.000 reprezintă în lei 1.800.000.000. Ori, cu o circulație fiduciară de 3.000.000.000 este imposibil să facem față nevoilor unei populații de 2 milioane jumătate de locuitori.

M. Antonescu: Practic, până când puteți merge cu situația actuală? Teoretic sunt de acord cu dv. Am și discutat problema cu dl ministru de Finanțe și am atins-o în treacăt într-un consiliu cu dl Fițescu, dacă problema deschide și alte consecințe pe plan economic, în privința salariilor, în privința unei emisiuni indirecte, la care ar fi silită totuși Banca Națională să ajungă. Dar practic vreau să știu până când puteți ține această situație.

Gh. Alexianu: Actualmente mă găsesc în imposibilitatea de a mai plăti salariile funcționarilor, pentru că n-am R.K.K.S., iar Calea Ferată îmi reclamă pe lună 2 milioane R.K.K.S. pentru plata funcționarilor și eu nu încasez nimic, nici pentru transportul trupelor române, nici pentru transportul celor germane.

M. Antonescu: Cât mai puteți ține?

Gh. Alexianu: O lună, două.

Al. Neagu: Dv. nu puteți avea o monedă în Transnistria fără a avea un echilibru bugetar, căci și noi, când n-avem un echilibru bugetar ne ducem la dl guvernator al Băncii Naționale.

Gh. Alexianu: Avem un buget în R.K.K.S. și un buget în lei, dar n-am ajuns până acum să am toate datele necesare de cheltuieli și venituri. Am făcut un program și cred că până la 1 noiembrie pot prezenta programul definitiv de ce înseamnă cheltuieli și ce înseamnă venituri la noi.

Eu nu cer nimic de la Stat, dar pun problema: Cine plătește aceste cheltuieli care se fac în Transnistria?

M. Antonescu: Să nu mai prelungim discuția aceasta teoretică.

Este sigur că, în mod practic, Guvernământul Transnistriei trebuie să aibă un sistem financiar, după cum se poate, mai ales după un an de la ocupația românească, să meargă pe un empirism de întreprindere particulară. Trebuie să se stabilească acum,

după un an, când știm potențialul economic al Transnistriei, trebuie să se stabilească nu un buget rigid cu articolele de amănunt – cu atât mai mult cu cât acolo nu este o economie de venituri individuale, cu impuneri, cu taxe de categorii de contribuții directe sau indirecte, acolo sursa veniturilor este cu totul alta, și mijloacele de alimentare a bugetului sunt cu totul diferite de ale bugetului românesc, acolo veniturile stau în mărfuri, în raporturi de troc, valorificarea mărfurilor se face prin sistemul trocului, pentru că circulația fiduciară este mult prea mică în Transnistria, prin urmare, se consideră valoarea mărfurilor în raport cu instrumentele monetare de care dispune Transnistria, deci bugetul nu-l poți stabili în raport nici cu circulația monetară nici cu măsuri de valoare monetare. Aceasta nu înseamnă însă că nu poți stabili un buget. Ai experiența unui an și ai o serie de bunuri care aici se găsesc în comerț, iar acolo sunt statizate. D-ta ai în mână mărfuri care prețuiesc în mâna d-tale, nu ca taxe care se percep la circulația mărfurilor. Poziția d-tale este cu totul alta din acest punct de vedere pentru bunurile mobiliare și pentru mărfurile pe care le ai. D-ta ai o situație mult mai ușoară decât dincoace pentru facerea calculului, și aceasta este baza de stabilire a bugetului d-tale.

Cred că trebuie să punem ordine chiar în livrările care le faci Armatei. Armata nu se mai găsește pe un teritoriu ocupat, ci pe un teritoriu organizat și administrat. Armata nu poate face ridicări decât de acord cu Ministerul Aprovizionării și cu Guvernul însuși.

Prin urmare, pentru nevoile urgente ale Armatei de acolo, fără îndoială că dv. trebuie să le dați direct, pentru celelalte nevoi însă dv. să prezentați Guvernului situația, și Guvernul o va examina, pentru ca să nu se facă risipă, pentru că nu este admisibil ca la București soldatul să aibă 500 grame de pâine pe zi, și de câteva ori pe săptămână mămăligă; iar soldatul în Transnistria să mănânce numai pâine și carne în fiecare zi și chiar și pasăre.

Trebuie să ajungem să reglementăm însăși contribuția dată Armatei. Dacă reglementați contribuția dată Armatei, dv. aveți deja o masă de bunuri și mărfuri pe care puteți să o evaluați și să spuneți Statului: Aceasta este averea mea, acesta este activul bugetului meu. Alături de aceasta am de plătit funcționarii, am de acoperit investițiunile primite din țară și pe care nu le-am achitat. Apoi mai am nevoie de următoarele investițiuni.

Puneți alături aceste venituri față de cheltuielile pe care le aveți.

Vreți să le stabiliți în lei sau vreți să le stabiliți în R.K.K.S., socotind o Reichskreditkassenscheine egal 60 lei, aceasta vă privește pe dv. Ceea ce mă interesează pe mine este valoarea în sine și volumul angajamentelor dv. Pe baza acestor cifre dl guvernator va examina consecințele care le poate avea pentru Banca Națională schimbarea monedei și va examina modul și ritmul de acoperire a sarcinilor pe care le are Transnistria.

Dacă, cu alte cuvinte, Transnistria poate să-mi procure mie mărfuri pentru o perioadă mai lungă și în interesul unor aprovizionări pentru funcționari și pentru muncitori, eu în planul de finanțare al Statului, pot să mă aranjez cu domnul guvernator al Băncii Naționale, trecând asupra Statului angajamentele și veniturile Transnistriei.

În schimb, d-ta, dle Alexianu, trimiți mărfuri Ministerului Economiei Naționale, care va comunica contravaloarea lor Ministerului de Finanțe, pentru decontare la Banca Națională. În modul acesta vi se valorifică mărfurile, vi se eliberează conturile și am aranjat și cu Banca Națională, ca să nu stea contul acesta al Transnistriei la infinit neacoperit. Aceasta cred că este soluția cea mai practică pe care o adoptăm.

Transnistria poate fi izvor de venituri pentru Stat și poate ajunge la un buget excedentar, dacă ar face comerț direct. Aceasta ar putea fi posibil, dacă noi, Statul, n-am face o politică de dirijare și n-am impune particularilor, în negocierea propriilor lor bunuri, anumite restricțiuni. Ar fi imoral ca noi să venim și să cerem anumite prețuri, pe care le interzicem particularilor.

A doua consecință ar fi că ne-am păcăli singuri, pentru că am îngreunat piața tocmai în momentul când am îngreunat piața tocmai în momentul când am organizat economatele și aprovizionarea funcționarilor.

Prin urmare, Transnistria este un fond general de venituri speciale, pe care îl procură Statului, și de mărfuri cu care înlesnește aprovizionarea. Aceasta trebuie să fie condiția ei economică în această fază: conturi directe cu Ministerul Finanțelor și cu Banca Națională, dirijate și îndrumate de Ministerul Economiei Naționale, în funcțiune de cumpărările pe care le face și de distribuiri pe care, împreună cu Subsecretariatul de Stat al Aprovizionării, le face la economate.

O dată ce Subsecretariatul de Stat al Aprovizionării primește o anumită cantitate de mărfuri, o distribuie prin economate și comunică Ministerului de Finanțe cantitatea și contravaloarea ei, iar Ministerul de Finanțe, pe de o parte, își aranjează poziția față de economate și își acoperă astfel sporurile de salarii acordate funcționarilor pe această cale, iar pe de altă parte, comunică aceleași date Băncii Naționale, în vederea creditării contului Transnistriei cu contravaloarea mărfurilor trimise. Iată o modalitate de lucru simplă, practică și rapidă, care însă trebuie aplicată pe baza unui plan bineîntocmit.

Dv., dle Alexianu, ați depus o listă de mărfurile pe care urmează să ni le trimiteți. Eu vreau să știu că, de data aceasta, contăm cu certitudine pe aceste cantități, vreau să știu, pe baza planului de transport al Ministerului Economiei Naționale, că acestea sunt valori și venituri ale Transnistriei, mijloace de acoperire ale acestei provincii; pentru că Ministerul Finanțelor, în planul financiar pe care l-a întocmit, a trecut Transnistria debitoare cu lei 10.000.000.000. Rămâne acum ca Ministerul de Finanțe să vă calculeze, pe baza datelor de disponibil arătate de dv., tot ceea ce puteți da, dar absolut tot ceea ce puteți da, contravaloarea acestor mărfuri urmând să fie considerată ca o contribuțiune a dv. pentru acoperirea debitului de 10.000.000.000 lei.

Dle Alexianu, vă atrag atenția că, dacă în prima fază empirică, când eu aveam nevoie să fac investiții în Transnistria, pentru a organiza producția, am lăsat producția particulară să joace și exporturile dv. de schimb să meargă, am făcut-o pentru că nu era ușor ca, pe un teritoriu care nu era al țării și care era supus unui aleatoriu inerent în această epocă, să facem și inflație și investiții economice pentru producția lui. Era deci necesar ca unii particulari, în raporturile cu dv., să vă înlesnească unele operații și să amortizeze din riscurile și operațiile Statului.

Acum însă, dacă v-aș lăsa să mergeți mai departe cu aceste operații, ar însemna să lucrăm împotriva intereselor Statului și împotriva intereselor dv., pentru că, dacă las pe particulari să slăbească mijloacele de producție de aici și să facă investiții în Transnistria, dacă, în același timp, Statul face investiții de miliarde acolo, fie prin cheltuieli de funcționare, de transporturi sau pentru instalații și lucrări speciale, la care contribuie cu materiale și cu bani, și dacă aceste sume nu sunt acoperite, eu îți declar formal că îți închid robinetul și anul viitor vei face o administrație redusă, la sec și nu-ți mai dau bani.

Gh. Alexianu: Nici nu mai e nevoie. Am făcut tot ceea ce trebuie ca producția din Transnistria să funcționeze.

M. Antonescu: Știi că pe dv. vă interesează să faceți și raporturi directe de schimb și să dați unor comercianți, cu contracte directe, unele mărfuri.

Gh. Alexianu: Nu, dle prim-ministru.

M. Antonescu: Vă rog să prezentați lista tuturor contractelor în vigoare, ca să le cunoaștem.

Gh. Alexianu: Am fost întrebat de patru ori, cinci ori asupra acestui lucru. Vă declar, încă o dată: N-am făcut contracte directe cu nimeni, iar de câte ori a fost nevoie să fac vreunul cu cineva, a fost aprobat fie de dv., fie de Ministerul Economiei Naționale. Am avut un contract cu Neumann, potrivit căruia trebuia să-i dau 2.000.000 ouă, în schimbul a 200 de secerători. Secerătorile le-am primit, dar ouăle nu le-am trimis încă.

I. N. Fințescu: Dle Alexianu face mai bine ca noi (Ilaritate).

Gh. Alexianu: Acesta este singurul contract pe care l-am făcut și acesta este aprobat de dv.

M. Antonescu: Vă doresc să faceți cât mai multe contracte de acestea, care să vă asigure mijloace de import. (Ilaritate).

Gh. Alexianu: Este aprobat de dv.

M. Antonescu: Eu mă refer și la contractele interne. Untul din Transnistria se vinde la București.

Dle Alexianu, eu sunt bine informat. Au venit la mine Cavalerii Ordinului „Mihai Viteazul” și mi-au spus: Dle prim-ministru, vrem să vă informăm, fiindcă poate colaboratorii dv. vă spun că totul stă pe roze. Le-am răspuns: Să vă ferească Dumnezeu de adevărurile pe care le știu eu și pe care dacă nu le-ași cunoaște, n-aș merita să mai rămân aici.

Gh. Alexianu: Avem în frigoriferele Capitalei 30 vagoane de unt, iar la Odessa mai avem încă 11 vagoane. Am făcut trei magazine, cum a ordonat dl Mareșal. Untul îl vând pentru funcționari cu 250 lei kg. Pot să vă anunț că pe piața Capitalei s-a vândut astăzi unt din Transnistria în valoare de 2.500.000 lei. Nu se găsește pe piață nici un kg de grăsime, de aceea toată lumea cumpără unt din Transnistria.

M. Antonescu: Vă rog să mai țineți unt și pentru economate.

Gh. Alexianu: Au venit reprezentanți ai unor societăți particulare ca să cumpere și am refuzat să le vând. Untul nu se vinde decât prin aceste trei magazine. Funcționarilor li se vinde cu preț redus.

M. Antonescu: Pe această bază vreau să stau. Și dacă uneori aveți oferte avantajoase, pentru ca, prin excepții de la acest regim, ca să livrați unde vă indică Ministerul Economiei Naționale pentru economate și, de acord cu domnul g-ral Constantin, care transmite datele la Ministerul Finanțelor, în vederea decontării sumelor respective, dacă în afară de aceste operații faceți unele angajamente comerciale direct, vă rog să ne atrageți atenția și nouă.

Gh. Alexianu: Nici n-o fac fără aprobarea dv. Am vândut două vagoane de unt la Cernăuți, cu 250 lei kg.

M. Antonescu: Ați mai vândut dv. pe ici, pe colo.

Gh. Alexianu: Probabil că a venit cineva să ceară. N-am știut că este interzis.

M. Antonescu: Stabilim de aici înainte principiul pe baza căruia se vor face vânzările produselor din Transnistria. Excepțiile vă rugăm să ni le comunicați, ca să vedem dacă nu ne convine să cumpărăm și noi.

Al. Neagu: Am propus dlui guvernator Alexianu să delegăm pe cineva din Ministerul Finanțelor, ca să-l ajute. M-am gândit la dl Enescu, care a fost consilier la Roma și care acum n-are nici o însărcinare. Este un funcționar bun, cu o viziune de ansamblu.

M. Antonescu: Foarte bine. Roagă-l pe dl Enescu să treacă și pe la mine, pentru că vreau să verific cu d-sa anumite informații din Italia. Apoi va pleca imediat.

Al. Neagu: Am avut prin el niște informații, care corespund cu acea scrisoare.

Gh. Alexianu: E foarte bine că trimiteți pe cineva, care are experiență, la mine.

M. Antonescu: În cadrul acestor schimburi, o convenție între noi și Transnistria, în afară de considerațiunile formale, pe care le-am înfățișat, mi se pare nepotrivită. Eu nu văd nevoia unei asemenea convenții. Aceasta este o chestiune administrativă, care nu trebuie reglementată prin convenții sau ordonanțe tip.

Dacă stabilim acest principiu, el rămâne definitiv. Această măsură o iau și ca vicepreședinte al Consiliului de Miniștri și ca însărcinat al dlui Mareșal, care, citind rezumatele dezbaterilor, m-a autorizat să dau dispozițiunile pe care le cred necesare privitoare la Transnistria.

Aceste raporturi se definesc așa: Transnistria este un teritoriu supus ocupației militare, care servește la întreținerea războiului, prin producția lui, care se organizează prin Guvernământ, guvernatorul îndeplinind în această privință o măsură de organizare a teritoriului, pentru a procura mijloacele necesare activității Statului și armatei ocupatoare. Acesta este principiul.

Prin urmare, nici autonomie de funcțiuni, nici personalitate juridică, nici o angajare de raporturi internaționale sau externe, nici în afaceri de comerț, nici în afaceri administrative, nici în probleme de altă natură. Dacă o provincie care aparține Regatului și face parte din organizarea lui, n-are asemenea funcțiuni, cum ar putea să le aibă un teritoriu, care nici suveranitate politică nu mai are și în care noi suntem uzufructuarii unei suveranități străine, noi însemnând Comandamentul Militar, Comandamentul Militar însemnând armata suverană a Statului Român, deci Statul Român.

Prin urmare, pe acest teritoriu stabilim posibilități de sporire a veniturilor și mijloacelor de aprovizionare în acest moment, după ce am făcut totul ca să sporim producția locală.

De aceea, se stabilește astăzi că Transnistria nu angajează nici un raport economic sau comercial decât cu Statul Român, prin Ministerul Economiei Naționale. Să stabilești acest lucru datorită grelei situații economice pe care o avem și nevoii, pentru care am practicat empirismul de până acum.

Rămâne stabilit: dv., dle Alexianu, veți întocmi inventarul tuturor produselor din Transnistria, aplicând o cotă cât mai restrânsă pentru consumul și întreținerea populației locale. Această listă a mărfurilor o veți da Ministerului Economiei Naționale și Ministerului Finanțelor. Ministerul Economiei Naționale dispune, dle Alexianu, de aceste mărfuri.

Gh. Alexianu: Desigur.

M. Antonescu: Dl ministru al Economiei Naționale – rămâne stabilit acest lucru, ca să nu credeți, dle Alexianu, că le punem în comerț și nu realizăm un nivel de

venituri normal, față de greutatea provinciei – Ministerul Economiei comunică Ministerului Finanțelor contravaloarea mărfurilor trimise din Transnistria, iar Ministerul Finanțelor decontează această contravaloare la Banca Națională, în contul Transnistriei.

Acesta rămâne principiul.

În același timp, pentru nevoile armatei locale, cereți Comandamentului Armatei locale să vă facă un program de durată, de ceea ce au nevoie.

Gh. Alexianu: Este acolo acest program.

M. Antonescu: Lista vă rog s-o dați dlui ministru Fițescu. Această listă este în afară de cererile Armatei?

Gh. Alexianu: Împreună cu ele. Sunt toate furniturile, toate furajele de care au nevoie.

M. Antonescu: Voi examina aceasta după dl Fițescu.

Prin urmare, dl Alexianu mi-a dat aceste cifre, noi le controlăm și vedem ce se admite Armatei. Ce vă va fi comunicat de dl ministru Fițescu că a fost admis Armatei, dv. dați Armatei; restul va fi pus la dispoziția dlui ministru al Economiei Naționale, care dispune de acesta.

După aceea, dv., pe baza acestor date, faceți o evaluare atât a bunurilor pe care le dați Armatei, care de asemenea sunt contribuțiuni pe care le dați Armatei, cât și a mărfurilor pe care le puneți la dispoziția Ministerului Economiei Naționale. Dv. faceți o evaluare, care cred că ar fi bine să fie făcută în lei. Este o lucrare internă pentru noi, ca să ne conducem, și va servi apoi la operațiunile de decontare.

După aceea vă puneți de acord cu dl ministru de Finanțe și stabiliți o listă de prețuri pentru toate mărfurile care intră aici în acest tabel.

Noi făcând acum un calcul de trezorerie, și nu un calcul de vânzare, n-are importanță atât pe ce preț vom calcula; ce are importanță pentru mine este ca marfa să existe și să acopere ceea ce Trezoreria și Banca Națională au cheltuit. Vrem să vedem cum echilibrăm conturile cu Transnistria. Vom discuta și vom stabili pe urmă prețurile și eu merg la ideea dlui Mareșal că Transnistria, lucrând cu o serie de contribuțiuni date de Stat, cu o serie de eforturi ale economiei naționale românești și mai ales pe un teritoriu străin, desrobite de Armata Română, pentru care primește atâtea sarcini populația Regatului și Statului Român, este normal ca prețurile de vânzare ale produselor din Transnistria să ajute Ministerul de Finanțe în socotelile de trezorerie, fie pentru Armată, pentru conturile militare, fie pentru conturile funcționarilor. Prin urmare, plus valuta sau minus valuta dată de acest Minister de Finanțe, dl Ministru al Finanțelor o întrebuițează cum va crede de cuviință.

Este însă echitabil și normal ca în conturile de trezorerie dintre noi și Transnistria, pentru acoperire și de valorificare în viitor, în conturile acestea să avem în vedere valoarea reală a mărfurilor și nu prețurile cu această minus valută, care ne interesează din punct de vedere al trezoreriei, și în această privință dl Alexianu să fie liniștit că nu punem Transnistria să rămână debitoare, că deși a dat mărfuri de 10 sau 12 miliarde și noi îi considerăm numai 5 sau 7 miliarde și deci pare că administrația dlui Alexianu a fost deficitară ....

Al. Neagu: Ni se cere sporul alocației de hrană a ostașilor și sporul hranei animalelor. Aceasta reprezintă câteva miliarde. Pe de altă parte, dl gral Constantin ne-a cerut să facem un avans de trei miliarde pentru a face o parte din aprovizionamentele Armatei, care se ridică la 8 miliarde.

I. N. Fiñescu: Țin să vă reamintesc o dispoziție a dlui Mareșal. Mi s-a făcut chiar o adresă, în virtutea căreia urmează să se facă un cont special la Banca Națională pentru investițiuni. Actualmente, după datele dlui Alexianu, diferența pe care trebuie să o dirijăm la Banca Națională este de 288 milioane.

M. Antonescu: Dl ministru de Finanțe a cerut dlui Mareșal să nu se mai treacă peste planul de investițiuni.

Dl Mareșal, după ce, în dorința sa de creațiune și activitate încontinuu, a fost silit să se oprească în fața unei legitime înjocțiuni a dlui ministru de Finanțe, dl Mareșal a spus: Dacă prin Transnistria se crează venituri noi pentru Stat, vreau ca Ministerul de Finanțe să nu ajungă să ia și aceste venituri și totuși să ne limiteze în planul de investițiuni. Apoi sporul de salarii pentru funcționari vrem să-l acoperim cu aceste mărfuri și mai ales cu acel minus de valută. Așa că, chiar dacă discutăm un cont de investițiuni, nu înseamnă că tot ceea ce vine din Transnistria nu trebuie să meargă la aceste investițiuni, pentru că dl Mareșal a contat să acoperim sporurile bugetare pe care le facem. Vom stabili cu dl Mareșal o cotă care va merge la Banca Națională.

I. N. Fiñescu: Ce se face cu banii încasați de Transnistria din vânzarea cerealelor? Sunt 288 milioane diferență, dar restul? Ministerul de Finanțe știe ceva?

M. Antonescu: În această privință, trebuie să treceți la faza de organizare. Faceți un plan de valoare a mărfurilor și bunurilor, în afară de venituri. Când va veni la dv. trimisul dlui ministru de Finanțe, acel domn Ionescu, d-sa va lucra cu dl Alexianu, pentru ca imediat să întreprindă această acțiune și atunci veți avea toate datele și, în Consiliul viitor, vom discuta cu dl Alexianu, iar dl ministru de Finanțe va face sugestii dlui Alexianu cum să-și echilibreze bugetul de venituri și cheltuieli.

Gh. Alexianu: Efectiv, de la Finanțe n-am luat decât 650 milioane lei. Aceasta este singura sumă luată.

M. Antonescu: Ați lucrat pe conturi.

Gh. Alexianu: Manevrarea acestor sume au făcut-o autoritățile din țară. Singura sumă mânăuită acolo de un an de zile este aceasta de 650 milioane.

M. Antonescu: Dl Alexianu trebuie ajutat să-și facă o echilibrare a conturilor sale.

Gh. Alexianu: V-aș ruga să-mi dați două lămuriri. În primul rând, ce fac cu magazinele din București? Continui acțiunea sau le desființez?

M. Antonescu: Vor intra în posturile de venituri ale dv. Aceste magazine sunt un mijloc de venituri pe care l-ați creat în mod direct și trebuie să-l păstrați.

Gh. Alexianu: Este o altă problemă: se fac transporturi masive pe Căile Ferate din Transnistria, de către Armata Germană și cea română, în special pe linia de la Smelinka până la Golta. Aceste transporturi nu se plătesc?

M. Antonescu: Este periculos să le ceri să plătească pentru teritoriul Transnistriei, pentru că pe urmă ne cer și ei să plătim și noi pentru transporturile spre front și cum, din fericire, frontul este foarte departe am avea mai mult de plătit, decât ar trebui să plătească ei. Mi-am cerut să se plătească și am spus că nu se plătește nici un ban, deoarece sunt transporturi militare.

Să faceți un cont special pe care-l vom valorifica față de germani. Noi trebuie să trimitem trupele noastre pe liniile germane, căci nu putem face altfel. Noi n-avem decât liniile germane, ca să ajungă soldații noștri la front, pe când germanii au și alte linii. Pe de altă parte, cheltuielile acestea, chiar dacă nu-și vor primi contravaloarea, trebuie să figureze în contribuția noastră de război și vă rog să mi le arătați, ca să văd

ce devine, din punct de vedere internațional, această cheltuială, din punct de vedere intern să vedem cum vă ajutăm pe dv., pentru că Direcțiunea Căilor Ferate încasează pentru transporturi.

Gh. Alexianu: Diferența o plătesc eu.

M. Antonescu: Să se facă o notă cu întreaga situație.

Chestiunea monetară a Transnistriei ne preocupă îndeaproape. Se examinează de dl ministru de Finanțe și de dl guvernator substituirea R.K.K.S. Am cerut dlui Răzmiriță să ceară să se dea răspunsul privitor la R.K.K.S., pentru ca să stabilim dacă ni se mai dau de către germani cele 50 milioane R.K.K.S., iar dacă nu, înseamnă că suntem obligați să facem o monedă. Dv. studiați toate consecințele.

Eu sunt de părere, dacă ajungem în fața acestei situațiuni, să schimbăm moneda, să punem la dispoziția dlui Alexianu o monedă de ocupațiune, care să aibă valoarea corespunzătoare nevoilor de circulațiune fiduciară, care s-a resimțit până acum și să se retragă din circulație R.K.K.S., restituind Germaniei tot ceea ce am primit, iar celelalte R.K.K.S. le vom negocia, căci pentru acestea s-au primit mărfuri. Dacă pentru cele din circulație dau monedă, înseamnă că, în raporturile cu Germania, chiar dacă Germania și-a scos mărfuri cu ele, înseamnă că am făcut o simplă succesiune în monedă. Ceea ce depășește ceea ce au dat germanii, înseamnă că au primit mărfuri în afară de moneda pe care ne-au dat-o. Și acestea trebuie să le negociem. Iată punctul de vedere pe care îl am.

Examinați dacă este necesar ca această monedă să fie înlocuită.

S. Ghiolu: În legătură cu Transnistria, am examinat schimbul într-un singur sens: Ce facem cu cumpărăturile Transnistriei în țară?

M. Antonescu: Rezolvând problema prin Ministerul Economiei Naționale și prin depozitele pe care le are dl Alexianu aici, i-am creat dlui Alexianu un mijloc de acoperire pentru disponibilul pe care îl are la Ministerul de Finanțe, conform conturilor pe care le are la Ministerul Economiei Naționale, iar pe de altă parte, prin depozitele de la București are contravaloarea mărfurilor din aceste depozite.

Gh. Alexianu: Pot cumpăra orice mărfuri din țară?

M. Antonescu: Din moment ce livrările de mărfuri le faci prin Ministerul Economiei Naționale, cumpărările le faci prin același sistem.

Când veniți la București, fixați nevoile, faceți o listă și aduceți la cunoștința Ministerului Economiei Naționale care sunt aceste nevoi. Ministerul Economiei Naționale, ținând seama de soldul de la Banca Națională, debitor sau creditor, și de disponibilul propriu pe care îl are în cazul când aceste solduri sunt creditoare, dă dreptul de dispoziție asupra soldului; în caz contrar, cere să se amâne plățile din soldul trecut până ajunge să se echilibreze conturile celelalte.

S. Ghiolu: Noi stabilim ce putem să dăm.

M. Antonescu: Ceea ce trebuie să facă dl Ionescu, atunci când va fi trimis acolo, este și un inventar, care are însemnătate de ordin politic internațional, a orice investiție făcută chiar de Armată. Nu s-au făcut instalațiile numai cu mijloacele proprii din teritoriul ocupat, ci s-au folosit și mijloacele cu care a venit Armata. Să se facă un inventar de investițiunile făcute chiar prin Armată. Apoi să se facă inventarul tuturor investițiunilor, pe care să-l ținem într-o evidență continuă. Împreună cu dl gral Dobre puneți imediat în actualitate chestiunea transporturilor de industrii.

De asemenea, să-mi spuneți câte tractoare puteți să ne dați din cele pe care le aveți. Câte puteți să ne dați la primăvară și cu câte tractoare puteți contribui, în cazul când noi în primăvară trecem la organizarea de care ați auzit că suntem preocupați.

Gh. Alexianu: Am promis că dau aproape 300 tractoare pentru Ialomița și Argeș.

Dacă fac piese de schimb, atunci pot pune în funcțiune multe tractoare și deci mai pot da.

V-aș ruga – întrucât oamenii acolo n-au posibilitatea să cumpere unele lucruri – v-aș ruga să-mi permiteți să iau lucrurile de minimă importanță, pe care să le vând pe troc locuitorilor. Am făcut o listă de aceste lucruri.

S. Ghiolu: Lista este la mine.

M. Antonescu: În primul rând, să se facă, de Ministerul de Finanțe și de dv., socoteala tuturor investițiilor de orice natură, să se vadă contul de la Banca Națională și situația soldului dv.

Prin urmare, ținând seama de mărfurile care au început deja să fie livrate, ținând seama de ceea ce se va livra încă, puteți face de pe acum să se trimită mărfuri dlui Alexianu, fără întârziere.

Să nu faceți o echilibrare a comenzilor cu livrările, căci atunci Transnistria este un Stat care își administrează foarte bine afacerile, dar ne dă și nouă lecție de cum să ne administrăm.

Gh. Alexianu: Am un cont deschis de 100.000.000 la Banca Națională pentru comerț. Cu acești bani cumpăr de pe piața de aici mărfuri și le vând locuitorilor contra produse și apoi le aduc în țară și le vând aici.

Acest fond de 100.000.000 este un fond de rulment.

M. Antonescu: Trecem la problemele provinciale. Avem *problema expozițiilor provinciale*.

Când urmează să hotărâm data expozițiilor?

G-ral C. Voiculescu: Ați spus că după 25 octombrie, pentru ca să vină și Majestatea Sa la aceste expoziții.

M. Antonescu: La 25 este ziua de naștere a Majestății Sale Regelui, când Majestatea Sa dorește să fie la Sinaia și, prin urmare, să aibă câteva zile libere. Prin urmare, să facem expoziția între 29 octombrie și 5 noiembrie.

Di Mareșal a pus o rezoluție prin care spune că nu găsește potrivit să facem o sărbătoare cu prea mult fast acolo unde au murit soldații noștri.

Ar fi bine pentru diplomați să se facă o zi pentru vizitarea mănăstirilor în Bucovina, întrucât este păcat să vină diplomații până la Cernăuți și să nu meargă și la mănăstiri.

Gh. Alexianu: La munte acum este splendid.

M. Antonescu: Dacă dv. aveți și alte lucruri de văzut, ați putea organiza o vizită de două zile: o zi fără solemnități și o zi de prezentare în anumite centre, cel mult cu o primire de amabilitate într-un loc, și solemnitățile oficiale propriu zise să aibe loc într-o zi la Chișinău și a doua zi la Cernăuți. Diplomații ar veni cu un tren, ar trece prin Basarabia cu o zi înainte, ar asista, dacă vor, la solemnitatea la care participă și Majestatea Sa Regele și ar merge după aceea la Cernăuți, cu Majestatea Sa Regele, pentru ca, după solemnitatea de acolo, să mai rămână încă o zi în Bucovina, pentru vizitarea mănăstirilor.

Dacă însă credeți că programul este prea complicat, să facem numai două solemnități, la care să participe Majestatea Sa Regele la Cernăuți și la Chișinău și, în afară de acestea, să organizăm, fie înainte, fie după, o vizită a diplomaților în cele două provincii. Le veți da câte o masă la Cernăuți și la Chișinău, fiind vorba mai ales de diplomați germani și italieni.

Aceasta cred că ar fi soluția cea mai bună.

G-ral C. Voiculescu: Programul pe care îl am eu este următorul: În afară de expoziție, trebuie să inaugurăm Turnul Dezrobirii, care este gata ...

M. Antonescu: Foarte bine.

G-ral C. Voiculescu: ..... lângă Chișinău, la 7 km depărtare. Va trebui apoi să facem o vizită în comuna Strășeni, unde vor putea fi văzute aparate de radio în casele țăranilor.

M. Antonescu: Sunt aparate date de mine?

G-ral C. Voiculescu: Sunt făcute la noi, din material vechi luat de la Odessa. În casele țăranilor s-au instalat difuzoare.

Va trebui inaugurat podul „Adolf Hitler”, construit peste Nistru, la Criuleni.

Dacă ținem socoteala că trebuie sfințită și Catedrala din Chișinău, atunci într-o singură zi este absolut imposibil să se execute tot programul.

M. Antonescu: Serviciul religios durează mult?

G-ral C. Voiculescu: Am aranjat: nu durează mai mult de 40 minute. Trebuie să mergem și la Cimitirul Eroilor, imediat după sosirea oaspeților în gară.

M. Antonescu: Iată ce sunt de părere: să începem cu sfințirea Catedralei. Ca prim pas de cinstire a dezrobirii Basarabiei, este potrivit ca Majestatea Sa Regele și Guvernul să meargă direct la biserică.

După aceea, la Cimitirul Eroilor se va face o simplă închinare. Va merge Majestatea Sa Regele, Majestatea Sa Regina, Guvernul și oaspeții, ca să ne închinăm, pur și simplu, la mormintele eroilor, timp de cinci minute. O muzică militară va cânta „Tatăl Nostru”, în timpul când noi ne vom închina la morminte, și se va termina. După aceea mergem la altă solemnitate.

G-ral C. Voiculescu: Atunci, de la gară mergem direct la Catedrală. Pe drum, trecem în revistă toată lumea, adunată pentru această festivitate.

După aceea urmează închinarea de la Cimitirul Eroilor.

Rămâne apoi expoziția, inaugurarea podului de la Criuleni, Turnul și Strășeni. Imediat după masă am merge la inaugurarea expoziției, iar a doua zi s-ar desfășura solemnitatea de la Turn și vizita de la Strășeni.

I. N. Fițescu: Trebuie luate măsuri de ordine.

G-ral C. Voiculescu: Mi se trimit 300 jandarmi de la București. De altfel, toți cei cari vor veni la Chișinău vor fi controlați.

M. Antonescu: Două zile sunt prea mult. Majestatea Sa să sosească dimineața. Ar urma ca într-o dimineață să sfințim Catedrala, să primim defilarea și să facem închinarea la cimitir, toate până la ora 12. La ora 12 jumătate am inaugura expoziția.

Apoi Majestățile Lor se vor retrage și vor lua masa în tren. Noi nu ne ținem de banchete și discursuri, ci ne vom urca în mașini și vom merge la Turn.

G-ral C. Voiculescu: Fără Majestățile Lor?

M. Antonescu: Sau vom ruga și pe Majestățile Lor să asiste la inaugurarea Turnului. Se va face cinstirea Turnului, care va dura o oră, și apoi ne vom întoarce la Chișinău, de unde vom pleca spre Capitală.

G-ral C. Voiculescu: La Strășeni nu mai mergeți?

M. Antonescu: Ce distanță este între Turn și Strășeni?

G-ral C. Voiculescu: Sunt 15 km de la Turn.

M. Antonescu: Majestățile Lor vor lua masa în tren. Pot să vă spun că și eu sunt invitat la masă de Majestatea Sa Regele, ca să terminăm mai repede și dv. să nu vă mai ocupați de nimeni.

Imediat după masă, la ora două jumătate, mergem la Turn. Apoi vizităm Strășenii și am terminat.

G-ral C. Calotescu: Dar Guvernul și Corpul Diplomatic unde iau masa?

G-ral C. Voiculescu: Corpul Diplomatic va vizita provinciile altădată.

M. Antonescu: Mă gândesc să organizez pentru Corpul Diplomatic o vizită în altă zi. Dacă merge Majestatea Sa Regele, am datoria să nu fac prea multă publicitate, ca să nu riscăm lucruri nepotrivite.

I. N. Fințescu: Nu anunțăm nici ziua vizitei Majestății Sale Regelui și a Guvernului.

M. Antonescu: Ziua o fixăm, în principiu, între 28 octombrie și 3 noiembrie.

Dacă nu este timp și pentru Strășeni, renunțăm. După aceea plecăm cu trenul de seara și dimineața ajungem la Cernăuți.

G-ral C. Calotescu: Dacă ar fi venit și Corpul Diplomatic o dată cu Guvernul, ar fi fost un singur tren.

M. Antonescu: Se schimbă problema: va fi numai Guvernul și câțiva dintre fruntașii ziariști români și străini. Voi invita pe directorii noștri de ziare.

G-ral C. Voiculescu: Rog să vie o echipă de la Ministerul Propagandei pentru cinematografierea festivităților.

M. Antonescu: Evident.

G-ral C. Calotescu: Guvernul vine în trenul Majestății Sale?

M. Antonescu: Nu, vor fi două trenuri.

G-ral C. Calotescu: Atunci, eu trebuie să primesc Guvernul în gară, să-l duc la expoziție și apoi să mă întorc să primesc pe Suveran. Nu știu dacă este protocolar.

M. Antonescu: Protocolar este ca noi, Guvernul, să așteptăm sosirea Majestății Sale Regelui. Guvernul sosește înainte și se duce la expoziție. Rămân două, trei persoane din Guvern ca să primească pe Regele în gară. Apoi mergem cu toții la expoziție.

G-ral C. Calotescu: Mi s-a comunicat că Majestatea Sa Regele va veni cu trei-patru automobile proprii.

Eu am stabilit să spun câteva cuvinte referitoare la activitatea Guvernământului Provinciei, după care să urmeze răspunsul dv.

M. Antonescu: Trebuie să spun câteva cuvinte și de dl g-ral Voiculescu, de pildă la Turn, care este un monument în amintirea războiului nostru. Eu am să fac un salut pentru Basarabia și am să arăt ce însemnează învățământul războiului pentru neamul nostru. La Cernăuți am să vorbesc despre sensul luptei noastre, ca să nu spun același lucru în amândouă locurile.

G-ral C. Calotescu: Vedeti ce se întâmplă: la Cernăuți este o expoziție comercială, industrială și administrativă, care concretizează rezultatele administrației

românești. Deci, într-o jumătate de oră, eu aș face o dare de seamă asupra realizărilor administrației noastre ....

M. Antonescu: Prea mult.

G-ral C. Calotescu: Sunt nouă directorate, dle președinte.

M. Antonescu: Nu puteți ține pe Majestatea Sa Regele în picioare timp de o jumătate de oră; faceți un salut Majestății Sale Regelui și arătați sumar ce reprezintă expoziția. Eu am să vă răspund tot sumar, după ce voi vedea toată expoziția.

G-ral C. Voiculescu: Eu vreau să vorbesc la ieșirea din biserică; acolo fac salutul, nu la expoziție. Am să fac o rugăciune timp de cinci minute – în vremea aceasta toată lumea îngenunche – și cu această ocazie aduc mulțumiri Majestății Sale Regelui, Conducătorului Statului și Armatei pentru dezrobirea Basarabiei. La expoziție nu mai vorbesc nimic.

M. Antonescu: Ce este aceasta? O cuvântare politică sau o închinare?

G-ral C. Voiculescu: Este un act de mulțumire către cei cari au dezrobit Basarabia după un an de prigoană bolșevică.

M. Antonescu: De ce nu-l faceți la Turn?

G-ral C. Voiculescu: Atunci, la expoziție eu mai vorbesc, dacă vorbește Calotescu? Eu vorbesc la Turn.

G-ral C. Calotescu: Dacă eu n-am Turn! (Ilaritate!)

G-ral C. Voiculescu: Ar fi mai bine să vorbesc la biserică, pentru că Turnul este în afară de oraș și acolo n-au să vină decât 700-800 persoane, pe când la biserică și în fața bisericii au să fie câteva zeci de mii de oameni.

I. N. Fințescu: Conțați pe ei?

G-ral C. Voiculescu: Contez, pentru că fiecare vine cu fișe și cu un om în spate. (Ilaritate).

În interiorul pieții nu este nimeni. În interiorul bisericii și grădinii nu sunt decât membrii Guvernului și Poliția. Lumea este pe traiectul pe care l-am făcut.

Se face rugăciunea și cuvântul meu de mulțumire și apoi defilarea.

Eu vă voi trimite, în scris, și un proiect și celălalt.

M. Antonescu: Prin urmare, rămâne stabilit acest lucru. Facem două zile: una în Basarabia și alta în Bucovina.

După vizitarea expoziției ce mai facem?

G-ral C. Calotescu: Dacă Majestatea Sa se va opri la fiecare stand și va întreba și se va interesa, atunci nu ne vor ajunge patru ore.

M. Antonescu: Maximum două ceasuri.

G-ral C. Calotescu: Două ceasuri am făcut eu, pe jos, fără să mă opresc. Sunt de vizitat două palate mari.

Al. Neagu: La Chișinău ce s-a construit?

G-ral C. Voiculescu: Eu am făcut clădiri care vor rămâne.

I. N. Fințescu: Cât v-a costat?

G-ral C. Voiculescu: N-are importanță, căci n-am luat bani de la Finanțe.

M. Antonescu: Cât credeți că durează normal vizitarea expoziției de la Chișinău?

G-ral C. Voiculescu: De la 12 la 2.

M. Antonescu: Să nu fie mai mult de o oră jumătate, și pentru Bucovina la fel.

G-ral C. Calotescu: Imposibil.

M. Antonescu: Să zicem la dv. două ore.

G-ral C. Calotescu: Apoi masa.

M. Antonescu: Se va face o masă, însă fără discursuri.

G-ral C. Calotescu: După-masă, vizită la Școala Politehnică și la Facultatea de Teologie.

M. Antonescu: Suprimați și una și alta.

G-ral C. Calotescu: După aceea va avea loc o defilare a carelor alegorice și a reprezentanților județelor.

M. Antonescu: Aceasta merge. Este chiar foarte frumos.

G-ral C. Calotescu: Defilarea aceasta s-ar putea primi pe la orele 3 jumătate. După aceea, aș fi vrut să dau un festival artistic la Teatrul Național, care ar dura două ceasuri.

M. Antonescu: Majestățile Lor, Regele și Regina, trebuie să meargă la un spital cu răniți și la invalizi. Socotesc că este potrivit ca să facă aceste vizite. În Basarabia, mergem la Cimitirul Eroilor și la Turm; aici trebuie să facem un act față de Armată.

G-ral C. Calotescu: La ora 6 nu s-ar putea duce decât la Teatrul Național.

M. Antonescu: Nu putem ține pe Majestatea Sa Regina la expoziție mai mult de două ceasuri în picioare. Sau, dacă vrea Regele să mai rămână la o expoziție, pleacă Majestatea Sa Regina, dar programul trebuie făcut pe două ore.

În afară de aceasta, sosim la 9 dimineața. N-aveți serviciu religios decât la expoziție. Să fie două ceasuri și jumătate maximum cu serviciul religios și cu vizitarea expoziției.

G-ral C. Calotescu: Este imposibil. Ce să Le arăt și ce să nu Le arăt.

M. Antonescu: Să admitem trei ore. Apoi, la ora 12 mergem la invalizi și la spitalul de răniți.

G-ral C. Voiculescu: Eu am eliminat manifestarea tineretului. Este vorba să cânte un cor de 400 tineri și să aibă loc o manifestație sportivă.

G-ral C. Constantin: Nu poți să-i pui să defileze cântând?

M. Antonescu: Am fost cu Majestatea Sa Regele pe front. Am stat cu Majestatea Sa de dimineața până la 12 noaptea, și nu a fost obosit. Dar, pe Majestatea Sa Regina n-o pot obosi.

Vă rog să-mi faceți un program și cu unele variante și posibilități, poate că aranjez, și Majestatea Sa Regina participă la unele, iar eu merg cu Majestatea Sa Regele și în altă parte.

I. N. Ființescu: Să fixați orele, dar să nu le respectați.

G-ral C. Calotescu: În ce privește primirea orașului, în program era pus ca școlile să se înșire pe străzi și să ia parte și călăreți din Bucovina. Doriți acest spectacol?

M. Antonescu: Eu îl doresc?

G-ral C. Calotescu: Îl admiteți, sau facem o manifestare mai simplă?

M. Antonescu: Dacă vine Majestatea Sa Regele, natural că nu pot să-L duc pe străzile goale, însă pe străzi largi, cu toate măsurile luate. Se opresc mașinile acolo unde ați scăpat de toate riscurile și trec Majestățile Lor în față, ca să poată fi văzuți, însă de la distanță, de toată lumea.

Prin urmare, acestea sunt pentru expoziție.

Trecem mai departe la *producția din 1942*.

Dv. ați dat datele și răspundeți de ele.

În ce privește *blocarea materialelor lemnoase, care nu sunt blocate de Ministerul Economiei Naționale în vederea schimbului de porumb și cherestea între Basarabia și Bucovina, aș dori să știu ce s-a făcut?*

S. Ghiolu: Ne-am înțeles asupra acestei chestiuni.

M. Antonescu: Vă rog să luați măsuri dv. și dl. Fițescu pentru *numirea unei comisii de experți care să verifice existența petrolului în Bucovina, în regiunea Sârgăhieni (Rădăuți)*.

Repartizarea a 100 tractoare din cele comandate în Germania pentru obștile agricole din Bucovina am stabilit-o astăzi.

Acest punct a fost pus în ordinea de zi ca să fie întărit printr-o ședință a Consiliului de Miniștri, întrucât de aici se comunică hotărârile.

Cu privire la *acordarea unui credit de 30.000.000 lei pentru semințe de toamnă și a unui de 40.000.000 lei pentru semințe de primăvară, pentru Bucovina*, agricultura are credite deschise și dl. ministru Pană, din creditele de care dispune, va da pentru Bucovina.

Problema exportului din Bucovina.

G-ral C. Calotescu: Această chestiune s-a discutat.

G-ral C. Constantin: Trebuie să se știe că aceste date ale Bucovinei și Basarabiei sunt cuprinse în folosința hranei populației pentru un an de zile.

M. Antonescu: *Producțiunea pe 1942, cu cifre precise pe județe* s-a arătat.

La fel s-a discutat chestiunea *schimburilor cu Transnistria și a statutului juridic al operațiunilor financiare, economice ale Transnistriei; raportul cu Comandamentul de căpetenie și Guvernul în această privință, la fel chestiunea transporturilor.*

Gh. Alexianu: V-am dat situațiunea.

M. Antonescu: Afară de șlepurile care se dau acum, nu vor mai pleca alte șleपुरi.

Gh. Alexianu: Am primit o telegramă prin care mi se anunță că pleacă trei șleपुरi.

M. Antonescu: Pentru asemenea chestiuni trebuie să vi se trimită telegrame cifrate. Să nu se mai facă asemenea imprudențe.

Dați o telegramă necifrată, prin care contramandați plecarea șleपुरilor și o altă telegramă cifrată, prin care cereți să plece totuși șleपुरile, însă veți face observațiunea ca, pe viitor, să nu se mai comită asemenea imprudențe, dându-se pentru asemenea chestiuni telegrame necifrate. Se vor da numai telegrame cifrate.

În fiecare zi sunt solicitat, de două rapoarte ale dlui ministru Dragoș, cu privire la societățile „Concordia” și „Foraky”, iar, pe de altă parte, societățile „Forge-Lemoine” și „Petroldina”.

T. Dragoș: Societatea „Forge-Lemoine” a cerut să vândă societății „Petroldina” un perimetru de 20 ha situat în Câmpina și încă un perimetru de la Pițigaia și dreptul de participație. Societatea „Petroldina” a fost cumpărată de Grupul italian „A.N.I.C.”, în care Statul este participant cu jumătate și grupul „Montecatini” cu cealaltă jumătate.

Această cerere a fost supusă Băncii Naționale, care a dat aviz favorabil, precum și Ministerului Economiei Naționale, care, de asemenea, a dat aviz favorabil.

Cum însă dl. Mareșal a spus că toate înstrăinările mai importante să vină la autorizarea Dvs., noi am adus această chestiune aici.

Societatea „Forge-Lemoine” nu lucrează nimic, este falimentară. Dacă se face această convențiune, se pune în valoare patrimoniul societății și obțin și românii o participație de 20%, cum am obținut în toate celelalte cinci societăți.

I. N. Fițescu: Sunt de părere să le dăm autorizația.

M. Antonescu: Foarte bine. Cealaltă chestiune.

T. Dragoș: Este vorba de fuziunea societății „Foraky Românească” cu societatea „Concordia”.

A trecut prin Delegația Economică, care a spus că se poate admite fuziunea între aceste societăți, cu condițiunea ca participația românească să rămână în același raport față de participarea germană.

Germanii pretind că au cumpărat 2.500.000 acțiuni, iar noi pretindem că au achiziționat 1.800.000.

În cazul când se socotește că germanii au achiziționat două milioane jumătate acțiuni, atunci ei au 45% și, dacă se face fuziunea cu „Foraky Românească”, care este total germană, atunci înseamnă că germanii ar avea, în loc de 62,5%, 64,5%; în cealaltă ipoteză, în loc de 48,5%, vor avea 50.16%. În orice caz, participația germană în societatea fuzionată se majorează cu 2%.

Președintele societății „Concordia”, dl Eftimie Antonescu ...

M. Antonescu: De două luni eu nu pot lua nici o hotărâre în această privință, pentru că în consiliul societății este dl Eftimie Antonescu.

T. Dragoș: Dl Eftimie Antonescu spune că dacă se interpretează măsura Guvernului ca participație ...

M. Antonescu: Iată textul unei telegrame venită de la Berlin, prin care se roagă să se facă convocarea consiliului de administrație pentru joi și să se pregătească bilanțul. Ce afacere este aceasta?

T. Dragoș: Ei n-au făcut adunarea generală și bilanțul societății, pentru că n-au avut autorizația de fuziune. Iată situația: „Foraky” este complet germană, sută în sută, și are terenuri petrolifere bune.

I. N. Fițescu: Iată scopul fuziunii: „Concordia” are bani, iar „Foraky” n-are bani.

M. Antonescu: Cine i-a dat concesiunea lui „Foraky”?

T. Dragoș: S-a dat de mult, de când era la libera tranzacție.

I. N. Fițescu: N-am înțeles bine procentul.

T. Dragoș: Dacă se face fuziunea cu „Foraky”, se ridică participarea cu 2% și, în loc de 48,50%, germanii ajung la 50,16%.

La cealaltă, datele sunt majorate.

Acum, era și un avantaj pentru noi. În ipoteza fuziunii, grupul românesc participant în „Concordia” ar controla și pe „Foraky”; în ipoteza nefuziunii, „Foraky” rămâne separat.

I. N. Fițescu: Delegația Economică a pus condițiunea ca proporția de capitaluri să rămână aceeași, adică germanii să nu obțină majoritatea. Această problemă ar fi trebuit să fie discutată pe planul general al participațiilor.

T. Dragoș: În totalitate, participarea germană la petrol rămâne aceeași. Se duc tratative ca să se stabilească cota de acțiuni „Concordia”, cumpărată de germani. S-ar putea ca, în loc de 1.800.000 acțiuni, să li se aprobe cumpărarea numai a 1.700.000 acțiuni.

I. N. Fiñescu: N-ar trebui amânată puțin discuția, până când vom vedea care vor fi rezultatele discuțiilor de la Berlin în privința participațiilor?

M. Antonescu: N-am nimic de zis. Am pus această chestiune la ordinea zilei, pentru că sunt mereu asaltat, însă cred că discuțiile de la Berlin nu pot schimba cu nimic situația.

S. Ghiolu: Era discuția referitoare la „Concordia” și la „Columbia” și deosebirea care trebuie făcută între „Concordia”-armament și „Concordia”-petrol.

T. Dragoș: Eu cred că se pot reduce aceste 16 procente și chiar mai mult, ca să rămână o participare germană de 50% sau de 49%.

I. N. Fiñescu: Cum să spunem nemților: Nu vreau să fuzionezi?

M. Antonescu: Singurul lucru care m-a împiedicat să hotărâsc a fost că președintele Societății „Concordia” este dl Eftimie Antonescu. De aceea, am rugat pe dl gral Stoenescu să hotărască asupra acestei chestiuni, ca să nu hotărâsc eu.

I. N. Fiñescu: Să hotărâm noi, în Delegația Economică.

T. Dragoș: Eu aș ruga să nu amânăm. Am prea multe insistențe de la Legație.

M. Antonescu: Atunci hotărâți dv., în Delegația Economică. Eu vă mulțumesc că m-ați înțeles. Nu-mi e comod să decid într-o afacere în care figurează și dl Eftimie Antonescu.

Chestiunea imobilelor evreiești și a dreptului de dispoziție asupra lor.

Trebuie să stabilim ce facem cu aceste bunuri. Am discutat această problemă, în câteva rânduri, cu dl gral Stoenescu și cu dl Titus Dragoș. Dacă, din punct de vedere politic și național, ar fi bine să terminăm cât mai repede lichidarea acestor bunuri, din punct de vedere economic și financiar, acesta nu este momentul cel mai bun, pentru a transforma bunuri imobiliare în depozite sau titluri de creanță. Trebuie însă să ajungem să creăm un sistem. La un moment dat, mă gândisem să ajungem la o combinație cu Banca Națională și să facem un cont special, în care să trecem, ca o garanție, această avere imobiliară a Statului, ca să creăm mijloace financiare noi pentru Institutul nostru de emisiune, cărora să le dăm o acoperire reală. Dacă orîșice bancă poate să aibe imobile sau ipoteci, care în bilanț să figureze ca posturi de acoperire, poate foarte bine și Banca Națională să facă acest lucru.

Prin urmare, vă rog să examinați, în primul rând, chestiunea de principiu. Depinde de mijloacele financiare pe care le aveți la îndemână și dacă, dle ministru al Finanțelor, sunteți de părere să scoatem o parte din aceste bunuri în vânzare.

Eu i-am spus dlui Dragoș că ar urma să scoatem în vânzare, mai cu seamă, blocuri și industrii mari. Vă rog să examinați dv. situația tuturor imobilelor și a industriilor și să faceți, dle Dragoș, împreună cu dl Neagu, propuneri pentru lichidarea lor. Cred că se pot procura pe această cale circa 3.000.000.000 lei.

Ce ați făcut cu moara „Herdan”?

T. Dragoș: Se face inventarul; lucrarea este în curs.

Al. Neagu: Pentru rest, ne vom pune noi de acord.

M. Antonescu: Domnilor, cu toate că este o oră nepotrivită, este o chestiune pentru care trebuie să ne fixăm definitiv pe principii, ca să stabilim cum vom proceda de aici înainte și care sunt metodele și organele de lucru, ca să evităm unele situații care au dăinuit până acum.

În vederea *stabilirii exacte a disponibilului și distribuției lui pe țări, pentru export, în afară de contingentele pe care le-am fixat pentru Germania și Italia*, rog pe dl Ghiolu să desăvârșească lucrările – mai ales că a avut acum și datele disponibilului din Transnistria – și să facă toate calculele privitoare la aprovizionare, împreună cu dl g-ral Constantin.

Rog pe domnii Fiñescu și g-ral Constantin să revizuiască conturile privitoare la aprovizionarea Armatei, ca să vedem pe ce putem conta ca rezervă și necesar și după aceea vom face o distribuție teoretică, fixând o primă serie de contingente, pe care o vom acorda fie prin convenții, fie cu autorizații de export. După aceea vom fixa definitiv distribuția pe țări a contingentelor noastre de export.

Până atunci, v-aș ruga să țineți seama de unele probleme. Am primit o informație că „Dunarex” s-a apucat să facă colectări masive de fasole. Adună fasolea de pe piață, chiar dacă la urmă va ajunge s-o revândă exportatorilor. I-am spus dlui Klugkist că-i ridic toată marfa, dacă face o acțiune de ridicare a prețurilor.

G-ral C. Constantin: Îmi face un serviciu. O cumpăr și o am la magazie.

I. N. Fiñescu: Ai să vezi la urmă ce serviciu îți face.

G-ral C. Constantin: Să nu cedăm.

S. Ghiolu: Dle președinte, aici sunt tablourile pe care le-ați cerut dv. cu toate datele referitoare la export și la prelungiri de autorizații între 15 august și 10 octombrie 1942.

M. Antonescu: Acestea sunt autorizații date în ultima vreme?

Bine, dle g-ral Constantin! Noi ne plângem că n-avem fasole și mazăre și aici văd că s-a exportat odată 2415 și altă dată 4650 tone mazăre.

G-ral C. Constantin: Mazăre am exportat pe capete. N-a fost nici o restricție.

M. Antonescu: Văd aici trecut, printre exportatori, pe Arthur Noveanu.

I. N. Fiñescu: Știți ce a făcut acest Noveanu? I-am deschis un acreditiv în Italia pentru cumpărare de bumbac și el ne-a scris de acolo o scrisoare că și-a cedat toate drepturile unui evreu.

M. Antonescu: Să urmăriți Societatea „Dunarex” și să vedeți cu ce prețuri cumpără fasolea, fiindcă dacă nu cumpără la prețuri maxime, am să iau imediat măsuri.

Prin urmare, vom examina disponibilul de export și după aceea vom vedea cui vom putea să dăm anumite contingente.

O problemă însă, pe care trebuie s-o stabilim acum, este problema exportatorilor și a importatorilor și a mijloacelor prin care lucrăm de aici înainte. Acum un an am atras atenția asupra acestui lucru. Domnii generali Dobre și Constantin au asistat de câte ori am pus problema în Consiliul de Miniștri, și am atras atenția. Este inutil să fac discuții asupra constatărilor de până astăzi, dar în vremea când noi facem acte de antisemitism și expropriem bunuri evreiești, cei mai mari exportatori sunt însă câțiva evrei, cari continuă să beneficieze de libertate. Găsesc câțiva membri într-un consiliu de administrație, care le împrumută semnăturile și prin ei crează societăți anonime – material de reflecție asupra bazelor morale ale societăților anonime pentru dl profesor Fiñescu, marele nostru comercialist – și prin aceste societăți comerciale operează liniștit, la adăpost de oricare legi de românizare, realizând în același timp câștiguri colosale de pe urma exporturilor.

Pe de altă parte, datorită acestor operațiuni de export, se ridică prețurile, iar străinătatea, ca urmare, ne ridică și nouă prețurile la articolele de import, în afară de faptul că se crează pentru Stat o serie de greutateți.

Întrucât dl Răzmiriță mă anunțase că fusese amenințat de ambasadorul Gianini că se vor introduce taxe de export, i-am spus dlui Bova Scoppa că pentru toate furniturile, nu numai pentru cele cu Statul, prefer să ajungem chiar la aceste taxe, comprimând însă comisioanele și celelalte.

Pentru import trebuie să procedăm la fel.

Sistemul importatorilor, cari vin și ne oferă pentru un anumit preț, trebuie desființat. Dv. vă faceți organ de import direct și-i arătați dlui Fițescu toate aceste comenzi, pentru ca să știm situația în raport cu comenzile noastre, iar dl ministru de Finanțe să știe situația plăților și ce plan de acoperire trebuie să facă pentru comenzile noastre.

G-ral Gh. Dobre: În Italia avem o comisiune cu g-ralul Ghibănescu, care nu lucrează decât prin oficiul de Stat și orice ofertă în țară eu o trimit acolo la comisie.

Al. Neagu: Dl g-ral Ghibănescu trebuia să comunice câteva date dlui ministru Gianini, însă când dl Gianini plecase la Berlin, dl g-ral Ghibănescu nu i le comunicase încă.

G-ral Gh. Dobre: Nevoia mai mare este să ne dați banii pe cari i-am cerut. Am cerut 235 milioane lirete și nu ni le-ați dat.

S. Ghiolu: Tot ce avem astăzi sunt 54 milioane lirete.

M. Antonescu: În ce privește exportatorii, îl rog pe dl ministru Fițescu, ținând seama de cererile făcute la minister, și pe dl Ghiolu, ținând seama de datele, de experiență și de informațiunile pe care le poate avea asupra exportatorilor, îi rog să dispună întocmirea unei liste de exportatori, cari trebuiesc organizați pe grupe. Să dirijăm politica exportului și să se lucreze numai prin acești exportatori. Firmele de camuflaj să fie reexamineate și înlăturate, pentru ca să terminăm odată cu această situațiune nepotrivită.

În același timp, vă rog să țineți seama că suntem un regim politic și vă vorbesc deschis. Am văzut cine au fost exportatorii din ultima vreme și camuflajii lor. Am primit recent o altă notă, cu un alt grup de exportatori, care a fost format și care de asemeni este condus de persoane care au vădit o anumită orientare politică. Eu îmi imaginez că Ministerul Economiei Naționale poartă și această grijă, ca să știe cine sunt exportatorii, beneficiarii regimului politic românesc, pentru ca, pe de o parte, să terorizăm piața internă și să nu lăsăm pe comerciantul român să câștige 25% la săpun, iar pe acest exportator să-l lăsăm să câștige sute de milioane.

Prin urmare, grije de exportatori și să-i alegem de pe criterii de seriozitate profesională și de onestitate și apoi să ținem seama și de elementul politic. Eu nu mă simt obligat să creez venituri pentru cei cari îl atacă pe Mareșalul Antonescu și regimul său.

S-au făcut în ultima vreme o serie întreagă de cereri, și la dv. și în urmă au ajuns până la mine, cereri de exporturi. Așa, de pildă, este o cerere de export de fasole a societății „Activa”.

S. Ghiolu: Dacă vă aduceți aminte, acum trei luni, în iulie a fost o cerere de export pentru Grecia. Acum, de când am venit la minister, am oprit toate afacerile. Această societate camuflează pe Bercu Gherman.

M. Antonescu: Am avut o altă cerere de export de fasole, de la o casă numită „Societatea pentru Întreprinderile Industriale și Agricole”, semnatari Melinte și Moisiu.

S. Ghiolu: Știți pe cine camuflează.

G-ral Gh. Dobre: V-am spus că, din prima zi, trebuiau băgați în lagăr.

M. Antonescu: Vă rog să examinați aceste cereri. Trebuie să facem o listă de casele serioase de exportatori.

Vă rog să întocmiți dv. lista și, după ce o veți întocmi, vă voi prezenta și eu informațiunile pe care le am, adică după ce voi controla toată activitatea de export de până acum a fiecărei categorii. Am avut situația de export a tuturor firmelor de până astăzi, care au lucrat în ultima vreme, și cu cantitățile de export pe care le-au realizat și cu conducătorii efectiv cari le reprezintă, așa încât eu am deja informații și vă rog să luați și dv. informații.

Nu mă preocupă în această chestiune absolut nici un criteriu de persiană, mă preocupă să realizăm ceva sănătos și să înlăturăm acest camuflaj care, la urma urmei, ajunge să devină odios și să ne umple întregul regim de rușine dacă îl lăsăm să opereze nestingherit.

Prin urmare, să procedăm la stabilirea contingentelor pe care le putem da la export și la întocmirea listei pentru exportatori; apoi faceți dv. distribuția între acești exportatori. Aceasta vă aparține dv.

Vă semnalez, în legătură cu aceasta, situațiunea pe care mi-a arătat-o dl g-ral Constantin în legătură cu unele angajamente pentru executarea comenzilor de armament. Îl rog pe dl g-ral Dobre să-mi arate care este situația angajamentelor noastre cu Franța de pildă și dl ministru Ghiolu să-mi comunice toate angajamentele actuale sau cele care urmează să fie făcute.

G-ral Gh. Dobre: Sunt trei angajamente pe care le cunosc; unul pentru Finlanda, pentru o cantitate de mazăre, pe care ne-a asigurat Economia Națională și Aprovizionarea că se poate da; altul pentru Danemarca, de 200 tone turte oleaginoase, și alt angajament pentru Franța. Sunt apoi angajamente prin acorduri. Eu n-am nimic angajat.

M. Antonescu: Dv., dle Ghiolu, aveți ceva? Să i se dea dlui Ghiolu lista, pentru ca să aibă d-sa această situațiune.

Îl rog pe dl Ghiolu ca, în facerea listei exportatorilor, să prefere mai curând oameni noi și din generația noastră, curați și întregi, cari să fie ajutați, în locul evreilor, cari au profitat până acum.

Să înceteze societățile cu camuflaj și societățile care poartă numai firma românească și sunt din spate conduse de alții, sau doamne care vin și fac cereri de exporturi, sau domni cari își înscriu o firmă individuală și a doua cerere pe care o depun după ce și-au înscris firma la Camera de Comerț, este o cerere de export.

Asemenea activități comerciale nu trebuie să le mai încurajăm de aici înainte.

S. Ghiolu: Întâi vom lua firmele serioase și cu reputație și apoi pe cei tineri.

În legătură cu exportul, ce facem cu autorizațiile de export? Știți că le-am oprit. Am dat drumul la petrol în Germania, am mai dat drumul la anumite exporturi de vite și care erau pe drum, dar încolo le-am oprit.

Acum vin mereu exportatorii. Cele mai multe exporturi sunt, fără îndoială, pentru Germania. Pentru Italia este mai ușor; avem nevoie de multe lirete.

Pentru exportul de vite toți exportatorii sunt români.

Al. Neagu: Nu trebuie oprit exportul.

M. Antonescu: Alegeți însă exportatorii.

S. Ghiolu: Trebuie refăcut complex Sindicatul Exportatorilor, însă nu putem opri exportul.

M. Antonescu: Da, dar să creai, fie printr-o organizație de sfaturi negustorești, fie prin altceva, să creai, imediat, un concurent și să impuneți și condițiunile.

S. Ghiolu: Exporturile le aprob eu, personal.

G-ral C. Constantin: Se mai păstrează dispoziția că orice export trebuie să aibă viza dv.?

M. Antonescu: Dl Mareșal voia să împiedice, câțeva vreme, anumite operațiuni făcute de exportatori. D-sa n-are nici un motiv ca în executarea comerțului, care a fost lăsat ca operațiune tehnică Ministerului Industriei și Comerțului, n-are nici un motiv ca să lipsească ministerul de atribuțiile sale, iar eu am destule de făcut, după cum nici prin minte nu-mi trece să scot de la Ministerul Economiei Naționale ceea ce aparține dlui ministru Fișescu, însă, până punem ordine în acest comerț exterior și pentru a evita altă situație, îl rog pe dl ministru Fișescu ca să admită acest sistem, să ne adunăm șase persoane, o dată la două săptămâni – când aveți lista făcută cu exportatorii pe cari îi credeți serioși – să comparăm lista, să stabilim exportatorii și apoi să stabilim împreună lista tuturor mărfurilor care urmează să plece în străinătate. Trebuie să vedem distribuția mărfurilor în cadrul politicii externe, care mă interesează și pe mine. Apoi operațiunile de autorizare de export, de distribuire a contingentelor între firmele exportatoare și exportatori, acesta este un lucru care îl privește, ca principiu de executare, pe dl ministru Fișescu, iar ca parte tehnică, pentru constatarea realităților, pe dl ministru Ghiolu și pe dl g-ral Constantin, pentru echilibrul între import și export în legătură cu aprovizionarea. Până când punem ordine însă, cred că este necesar să facem această coordonare pentru fixarea și alegerea firmelor și pentru fixarea definitivă a contingentelor pe țări.

Al. Neagu: În alegerea exportatorilor veți rămâne la un număr mic de firme. Trebuie să creăm exportatori din elementele de valoare pe care le găsim în viața economică.

S. Ghiolu: Nu se pot crea exportatori de pe o zi pe alta. Trebuie să plecăm cu firmele vechi, bine repute.

Eu m-am înspăimântat de ce am văzut într-o lună și jumătate. În spatele exportatorilor cari s-au prezentat a fost totdeauna un evreu. Nu a fost un singur român, dintre cei tineri, și să nu afli în urmă că n-are în spatele lui un evreu.

M. Antonescu: Dacă ajungem la această situație, nu mă jenează să am șase case românești sănătoase sau zece, în loc de 300 sau 3000, în spatele cărora sunt 300 de evrei. Vom obliga firmele care rămân să-și formeze personal și o rețea pentru colectarea în legătură cu străinătatea, și în schimbul avantajelor pe care le dăm, le cerem aceste servituți, dare nu mă interesează faptul că pominde de la această libertate, se vor găsi zece români întreprinzători cari să-și formeze o activitate de exporturi, așa cum s-au găsit 300 de evrei cari au fost dibaci, cari în momentul când alți evrei merg în lagăre ei au ajuns să fie stăpânii exportului românesc.

S. Ghiolu: Măine va veni la mine un german, Birtz, șeful producției de lemn în Germania. Nu l-am primit până acum, dar îl voi primi mâine abia. D-sa vine să facă anumite presiuni.

M. Antonescu: Dl Răzmiriță a pus 3000 metri cubi lemn. Iată ce cred eu: Sunt unii cari vin de la Ministerul Vânătoarei și Pădurilor pentru ca să discute cu noi unele combinații de colaborare economică în materie forestieră, pentru formarea unei industrii forestiere și alte lucruri de acest fel.

S. Ghiolu: Aici este vorba numai de lemn.

M. Antonescu: Spuneți că aceasta este o afacere care a fost încredințată dlui Răzmiriță și s-au fixat deja cantitățile care urmează să fie discutate la Berlin.

Am avut chestiunea Societății de Radio-Difuziune.

Știți că s-a convenit ca să nu facem comanda de material în Elveția, ci în Germania și că ne livrează în 12 luni materialul, în loc de 16 luni. Acum ne-au comunicat că nu pot să ne livreze.

Societatea de Radio-Difuziune a primit o propunere din Elveția, pentru ca să facă un schimb în cadrul contingentelor și să autorizăm pentru plata acestor mașini, necesare pentru postul de unde medii, să autorizăm un export românesc în Elveția.

Îl rog pe dl Ghiolu să examineze problema și lista întreagă a restanțelor și angajamentelor date de dl g-ral Dobre și, odată cu prezentarea ei, să ceară la Radio-Difuziune și la Ministerul de Externe propunerile făcute dlui ministru Cristu pentru schimburi în achitarea prețului și când vom veni cu întregul tablou și propunerile pe care le faceți dv. asupra distribuției contingentelor pe țări, în cadrul angajamentelor și disponibilului nostru, și ținând seama și de planurile dlui g-ral Constantin, atunci să-mi arătați și ce putem face cu propunerea Societății de Radio-Difuziune, sau cu restul angajamentelor pentru armament.

Vă mai semnalez și vă dau tot dv. să examinați problema greutăților de import de materii prime din Portugalia. Vă rog să cercetați chestiunea.

S. Ghiolu: În legătură cu românizarea firmelor, mi-a scăpat un lucru. În materie de import și export, aici este poate singurul sector unde este nevoie de un evreu sau doi. Așa, de pildă, nu trebuie să refuzăm a trata cu un evreu care vine și ne spune: Am găsit cinci vagoane de cositor sau cupru.

M. Antonescu: Ați dat o notă de participații complectă dlui Răzmiriță?

S. Ghiolu: Da, am dat.

M. Antonescu: Vă mai dau încă o chestiune referitoare la *schimburile cu Croația* și vă rog să răspundeți pe aceeași notă, cu referatul dv. Eu, chiar dacă refuz, am obiceiul să răspund la toată corespondența cât se poate de repede.

Dl ministru al Italiei îmi trimite o notă în legătură cu *taxele de export*. Vă rog, dl ministru al Finanțelor, să examinați problema și să-mi răspundeți ce credeți.

Al. Neagu: O am studiată.

M. Antonescu: Eu i-am dat un răspuns de principiu, arătându-i că prețul pâinii este un preț social și că, examinând situația comerțului exterior, am constatat diferență și beneficii mari între prețurile interne și prețurile internaționale, la unele articole. I-am adăugat că eu cred că se poate ca, din diferențele de prețuri, câștigând mai puțin exportatorii, să se poată plăti aceste taxe.

Al. Neagu: Eu am scos ideea de preț de export și de preț intern, pentru că ar însemna să le compromit pe amândouă. Vă rog să le treceți pe amândouă la un nivel care vă este favorabil tratativelor.

Și în chestiunea prețurilor petrolului, am o cerere.

M. Antonescu: Este o cerere în legătură cu livrările de petrol, pe care vă rog, dle Ghiolu, s-o examinați. Dl Funk mă scoate dator cu 8000 tone.

Al. Neagu: Italienii cer să cumpere petrol de la noi, cu același preț ca și germanii.

M. Antonescu: Dl Bova Scoppa îmi trimite o notă, în care îmi arată că a obținut autorizația pentru ieșirea din țară a 64 vagoane cisterne, ce urmează să fie îndreptate în Bulgaria, ca să fie încărcate cu melasă pentru Italia.

G-ral Gh. Dobre: Nu știu nimic.

M. Antonescu: Atunci chestiunea trebuie să fie tot la Căile Ferate.

Un fost camarad de liceu, care spune că nu camuflează un evreu, Mihăileanu, fost funcționar la Facultatea de Drept, îmi scrie o scrisoare în care îmi arată că a făcut o cerere pentru export în Franța.

G-ral C. Constantin: Dv. ați spus că se aprobă, în principiu, până când vom avea disponibilități.

M. Antonescu: Cunosc situația.

Dl Ghiolu mi-a trimis o notă în legătură cu exportul de ouă; este rezolvată. Pentru ouă, pește, animale, vă rog să aprobați dv.

G-ral C. Constantin: În cadrul contingentelor stabilite.

M. Antonescu: Pe dl g-ral Dobre îl rog să ne dea nota referitoare la cererile speciale de echipament din Germania, pe care s-o transmit dlui von Ribbentrop.

G-ral Gh. Dobre: O are Marele Stat Major.

M. Antonescu: S-o transmită generalului Gheorghe¹ imediat și să-mi trimeată și mie o copie, ca să fac o scrisoare dlui von Ribbentrop.

I. N. Fițescu: Dle președinte, am două proiecte de decret de la dl g-ral Dobre. Unul se referă la micșorarea numărului membrilor în consiliile de administrație.

G-ral Gh. Dobre: Hotărâtă de dl Mareșal în mod categoric și cât se poate de repede, ca să creăm venituri pentru operele sociale. Este adevărat că în toate societățile există o enormitate de consilieri, cari se ceartă între ei.

M. Antonescu: Vă rog să examinați și dv., dle ministru Fițescu, și să vedeți cum a evaluat această problemă. Noi am urmărit numărul membrilor consiliilor de administrație.

G-ral Gh. Dobre: Eu am vrut să execut ceea ce ați hotărât dv.

S. Ghiolu: Numărul membrilor s-a mărit de la 7 la 9 la consiliile de administrație ale societăților petrolifere.

M. Antonescu: Numărul membrilor consiliilor de administrație poate fi redus până la cinci.

S. Ghiolu: Maximum este nouă, la marile societăți petrolifere, ca să poată fi reprezentate toate grupurile de capital.

G-ral Gh. Dobre: Din partea Statului ajunge un singur reprezentant. Acolo unde nu există participare a Statului, nu mă bag. Așa am prevăzut în lege.

I. N. Fițescu: Dv. ați propus ca în nici un consiliu de administrație să nu fie mai mult de cinci membri.

---

¹ Este generalul Ion Gheorghe, atașat militar și ambasador la Berlin.

G-ral Gh. Dobre: Acum, aproape toate societățile nu câștigă decât de pe urma Statului.

M. Antonescu: Vă rog să dați dv. lista societăților care, după dv., ar trebui să intre în această categorie și vom examina problema dacă urmează să facem un decret general pentru toate societățile sau unul numai pentru anumite societăți, care au contracte cu Statul. Vă rog să faceți o notă și s-o dați dlui Fițescu.

G-ral Gh. Dobre: Duceți-vă la telefoane să vedeți câte milioane se dau degeaba acolo membrilor consiliului de administrație. La bănci la fel: membrii din consiliu se duc la sfârșitul anului și-și încasează paralele. Eu am executat o dispoziție a dlui Mareșal cu care am fost de acord.

La Reșița au fost 28 membrii în consiliul de administrație și acum sunt 30.

M. Antonescu: Vă rog să faceți o listă a societăților, ca să vedem ce modificări putem aduce legii și să impunem reducerea numărului membrilor consiliului de administrație la anumite societăți.

I. N. Fițescu: A doua chestiune: este vorba de un proiect de decret, care prevede pedeapsa cu moartea pentru cei cari folosesc cauciucurile pe care le-au declarat și care au fost blocate.

G-ral Gh. Dobre: Se vând astăzi pe sub mână cauciucuri cu 150.000 lei bucata.

I. N. Fițescu: Pedepsele grave se dau pentru delikte grave.

Al. Neagu: Dacă se vând cauciucuri cu 150.000 lei bucata, însemnează că sunt puține.

M. Antonescu: Eu sunt de părere că pedeapsa cu moartea, decretată în materie de folosire neîngăduită a cauciucurilor, interesează Apărarea Națională, fiindcă, dacă mai durează războiul, riscăm să nu mai avem nici noi cauciucuri pentru administrație și pentru transporturi. Ca să mergem însă la principiul absolut, a pedepsei cu moartea pentru cineva care a întrebuințat un furtun de cinci metri, care reprezintă un kilogram de cauciuc, cred că nu este cazul.

Vă rog să stabiliți dv., dl g-ral Dobre, și o gradație de pedepse și să puneți principiul pedepsei cu moartea numai pentru cei cari speculează cauciucurile interzise să fie folosite.

G-ral Gh. Dobre: Pentru cei cari cumpără și vând asemenea cauciucuri.

M. Antonescu: Da, dle ministru.

Ședința se ridică la ora 23,40.

Stenografi: D. Fierăscu și I. Vasilescu

▼
D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds. 504 (fost 477)/1942, vol. II, f. 857-927

12. 1942 octombrie 27. Se discută despre: recrudescența legionară; posibilitatea elaborării unui decret pentru a modifica întregul Statut al evreilor – față de care s-a făcut „o serie întreagă de excese” – și crearea unei Conferințe speciale la Președinția Consiliului pentru organizarea regimului acestora; situația arăturilor și însămânțărilor; rolul presei și producția de hârtie; sporirea salariilor și pensiilor; disponibilul de export și repartitia lui pe țări; ajutorul dat pentru repararea bisericii Sf. Nicolae din Șcheii Brașovului etc.

CONSILIUL DE MINISTRI

de la 27 octombrie 1942, ora 10,15

Ședința se deschide la ora 10,15, sub președinția dlui **prof. Mihai Antonescu**, vicepreședintele Consiliului de Miniștri.

Participă domnii: **prof. I. Petrovici**, ministrul Culturii Naționale și al Cultelor; **prof. dr. Petre Tomescu**, ministrul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale; **I. Marinescu**, ministrul Justiției; **ing. C. Bușilă**, ministrul Lucrărilor Publice și Comunicațiilor; **g-ral C. Pantazi**, ministrul Apărării Naționale; **prof. I. N. Fițescu**, ministrul Economiei Naționale; **g-ral Gh. Dobre**, ministrul Înzestrării și Producției de Război; **Aurelian Pană**, ministrul Agriculturii și Domeniilor; **Al. Neagu**, ministrul Finanțelor; **g-ral Gh. Jienescu**, ministru subsecretar de Stat la Ministerul Apărării Naționale, pentru Aer; **contraamiral N. Păiș**, subsecretar de Stat la Ministerul Apărării Naționale, pentru Marină; **g-ral V. Iliescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor, pentru Educația extrașcolară; **Mircea Vulcănescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Finanțelor; **g-ral C. Constantin**, subsecretar de Stat la Ministerul Economiei Naționale, pentru Aprovizionarea Armatei și a Populației Civile; **prof. I. C. Petrescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor; **Titus Dragoș**, subsecretar de Stat la Președinția Consiliului de Miniștri, pentru Românizare, Colonizare și Inventar; **prof. Al. Marcu**, subsecretar de Stat la Ministerul Propagandei Naționale; **g-ral C. Vasiliu**, subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne; **Petre Strihan**, subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne; **Stavri Ghiolu**, subsecretar de Stat pe lângă Ministerul Economiei Naționale, pentru Industrie, Comerț și Mine; **g-ral T. Orezeanu**, directorul general al Căilor Ferate; **Gh. Minescu**, directorul general al I.N.C.O.O.P.-ului; **g-ral N. Bădescu**, comisarul Guvernului pentru Aprovizionarea cu lemne; **M. Gr. Romașcanu**, comisarul general al prețurilor.

M. Antonescu: Dl. guvernator al Băncii Naționale m-a rugat să-l scuz că n-a putut venit la lucrările noastre de azi. Va veni diseară la mine pentru a discuta chestiunile pe care le avem de examinat împreună.

Înainte de a intra în ordinea de zi, aș vrea să mărturisesc dlui g-ral Jienescu și, desigur, și dlui ministru g-ral Dobre, care se ocupă de întreaga organizare a chestiunilor de război, toată gratitudinea noastră, pentru că instituția de Stat I.A.R. este una din marile noastre mândrii, și în ce privește organizarea industrială, și în ce privește organizarea socială și în ce privește măsurile luate privitor la muncitori. Toate chestiunile acestea au fost rezolvate în așa fel, încât este pentru mine o adevărată

datorie să exprim aceste felicitări pentru rezultatele obținute acolo, mai ales în împrejurări grele de război, cum sunt cele de astăzi.

De asemenea, mulțumesc dlui ministru dr. Dănulescu, pentru că, prin organizația „Muncă și Lumină”, a izbutit să facă din viața muncitorească și din activitatea muncitorilor o disciplină, care n-a existat în trecut la noi, care stă pe baze sănătoase; în care, desigur, sunt multe lucruri de făcut, dar care constituie, totuși, unul din cele mai sănătoase începuturi.

Intrăm în ordinea de zi.

Raportul Casei I.O.V., relativ la sumele înscrise în bugetele instituțiilor autonome drept contribuție pe exercițiul 1942-1943 pentru Casa I.O.V.

Casa I.O.V. a trimis dlui g-ral Pantazi o adresă, prin care i se aduce la cunoștință că Ministerul de Finanțe, Direcția Generală a Bugetului și Contabilității Statului, cu adresa nr. 52.684, i-a trimis un tablou de specificarea sumelor înscrise în bugetele instituțiilor autonome.

Între instituțiile menționate este trecută și Direcția Generală C.F.R., cu suma de 340.800.000 lei, care trebuie s-o verse la contul acestei Case, din Banca Națională a României, în cote lunare de câte 28 milioane 400 mii lei, așa cum procedează toate celelalte Case autonome.

Cu toate intervențiile noastre – așa spune această Casă – și ale Ministerului de Finanțe, Direcția Generală a Căilor Ferate n-a luat nici o măsură pentru vărsarea contribuției cuvenite acestei Case pentru plata pensiilor de război, astfel că în prezent ne datorează 170.400.000, cotele cuvenite pe lunile aprilie până la septembrie 1942. Îi mai adaugă: având în vedere că nevărsarea sumei produce un mare gol în bugetul de venituri al Casei I.O.V., împiedicând plata pensiunilor de război, care constituie un imperativ național, și având în vedere că Direcția Generală a Căilor Ferate n-a depus banii până în prezent, n-a depus contribuția sa, vă rugăm să binevoiți a aduce la cunoștința dlui Mareșal această chestiune.

Iar dl Mareșal a pus o rezoluție prin care se adresează președintelui Consiliului de Miniștri: „..... cu onoare binevoiți a vă adresa Direcției Generale a Căilor Ferate, pentru ca să-și îndeplinească obligațiunile .....”

G-ral T. Orezeanu: Noi v-am ruga ca să fie compensată această sumă cu din ceea ce are să ne dea Ministerul de Finanțe, care ne datorează peste 3 miliarde.

M. Antonescu: Dle General, dvs. sunteți întotdeauna într-o discuție cu Ministerul de Finanțe pe tema unor compensații și a unor sume de plătit. Dar cred că nu sunteți singura instituție din Stat – autonomă – care ar putea să încerce să folosească o astfel de creanță, să valorifice o atare creanță. Dar, aici ne găsim în fața unei îndatoriri, a unei datorii de plată a pensiilor. Prin urmare, este vorba aici de îndeplinirea unei datorii față de familiile celor căzuți în război. În această situație, eu nu pot sta nici în fața controversei, dacă Ministerul Finanțelor vă va plăti sau nu, nici în fața scontării situației că Ministerul de Finanțe va avea să plătească. De aceea, în cazul când Ministerul de Finanțe va spune că această plată nu este posibilă, vă rog să faceți dvs., să achitați cei 170 milioane fără întârziere; pentru rest, veți câștiga timp ca să vă puteți înțelege cu Ministerul de Finanțe.

Dar, în nici un caz, în împrejurări de război, ca acelea de astăzi, nu putem da acest exemplu, ca noi, Statul însuși, să nu ne respectăm obligațiile față de invalizii, orfanii și văduvele de război.

Al. Neagu: Noi datorăm, de anul trecut, suma de 3.100.000.000 lei Căilor Ferate, sumă care este destinată îndeplinirii programului.

Am arătat dlui general imposibilitatea în care ne găsim de a vărsa această sumă, însă ne-am oferit să mijlocim contractarea unui împrumut pe piață, care să asigure Căilor Ferate mijloacele de trezorerie necesare. Între noi controversa este: cine plătește dobânda. Desigur că este o chestiune minoră aceasta; o aranjăm între noi.

Prin urmare, noi nu protestăm împotriva creanței ...

M. Antonescu: Rog pe dl. g-ral Orezeanu să plătească suma de 170.400.000 lei, rămânând ca pe urmă, cu Ministerul de Finanțe, să stabilească drepturile.

Întâmpinarea dlui g-ral Emanoil Leoveanu, privitoare la complectarea Decretului pentru controlul fondurilor întrebuițate la înzestrarea Armatei.

Estre vorba de fondurile întrebuițate la înzestrarea Armatei.

Domnilor miniștri, printre comisiunile instituite pentru cercetarea trecutului, o comisiune a fost instituită la Ministerul Apărării Naționale pentru controlul fondurilor de înzestrare a Armatei.

Cu ocazia activității desfășurate de această comisiune, s-au pus în lumină o serie de operațiuni care, după relatările dlui g-ral de Divizie Leoveanu, delegatul Ministerului Apărării Naționale în Comisiunea de Control, ar avea nevoie, pentru a putea să fie cercetate și – mai ales – sancționate, trimise în judecată, ar avea nevoie de un decret, de o dispoziție specială.

Dl. g-ral Leoveanu raportează dlui ministru al Apărării Naționale că, în timpul de când activează în aceste comisiuni, a observat la unele contracte, îndeosebi la cele de postav, că fabricanții s-au înțeles și au reușit să impună un preț exagerat, pe care Ministerul a fost obligat să-l primească. Și dacă ca exemplu contractul încheiat de Minister pe anul 1931, pentru furnizarea a 2 milioane și ceva de metri de postav, la care s-au produs pagube pentru Stat. S-a produs o pagubă care se cifrează la 204.849.042 lei. Această sumă urmează să fie imputată directorului Intendenței, secretarului general și ministrului Apărării Naționale din acea vreme, în timp ce fabricile furnizoare, care au încasat necinstit acești bani, scapă de răspundere. În această formă, mai sunt și alte venituri oneroase.

Pentru așezarea și pentru reîntrarea, în mod cert, în patrimoniul Statului, a tuturor sumelor care au îmbogățit astfel pe străinii de neam și pentru a stârpi această situație, d-sa apreciază că este necesar ca profitorii, în mod real furnizorii, să înapoieze Statului ceea ce au luat peste câștigul legal. Deoarece Decretul-lege nr. 3.078, din 7 septembrie 1940, nu prevede expres să se urmărească furnizorii găsiți în culpă, cu onoare – adaugă d-sa – propun să se completeze această lipsă, să se facă un Decret-lege complimentar, care să permită comisiunii să cerceteze și să sancționeze pe acei care au produs pagube Statului în acest mod, adică gestionarii și furnizorii.

Pe acest raport, dl. g-ral Pantazi a pus rezoluția: „Direcția Contenciosului: Studii și Raport.”

Acest studiu a fost făcut și Consiliul este de părere că, față de aceste obiecțiuni de principiu, proiectul ce se propune, pentru controlul fondurilor întrebuițate să înzestreze Armata, apare ca inoportun. Motivarea, pe care o face, este că câștigul exagerat ar apărea ca un criteriu nesigur. Ceea ce se urmărește în realitate este restituirea față de Stat a sumelor încasate și care apar la profitorii de câștiguri

exagerate. Apoi, acest deziderat nu și-ar ajunge scopul, întrucât majoritatea societăților furnizoare de armament, astăzi, prin opera de românizare, au trecut în patrimoniul românilor și atunci exproprierea s-ar realiza față de acei care n-au nici un fel de vină în conducerea acestor societăți. Și așa mai departe.

Dl. ministru g-ral Pantazi a trimis lucrările cu rezoluția: „Domnul Președinte al Consiliului de Miniștri, pentru ca d-sa să binevoiască a hotărî”.

Ținând seama că activitatea comisiilor de anchetă a fost dintre cele mai inegale – și regret că trebuie s-o mărturisesc aici – ținând seama de faptul că foarte mulți din gestionarii de bani publici și-au primit absoluțiunea cea mai sacerdotală, de la orice fel de răspundere și sancțiune; ținând seama că alții au fost trimiși în judecată, însă pentru sume a căror justificare apăsărea ca evidentă – așa, de pildă, dl. fost președinte de Consiliu de Miniștri, dl. Tătărescu, care a avut de justificat câteva sute de milioane, dar care a fost dat în judecată pentru 4 milioane, pe care îi dăduse „Fundăției Ion C. Brătianu”, pentru dotarea cu cărți a acestei biblioteci, iar soția fostului ministru de Interne, Iamandi, a fost obligată să plătească Statului suma de 700.000, pentru care soțul său dispusese dintr-un fond al timbrului judiciar, însă din relatările însăși ale deciziei de combinațiune, rezultă că suma fusese întrebuițată: 200.000 pentru o biserică, 200.000 pentru monumentul lui Octavian Goga, 200.000 pentru alte instituții, în sfârșit, toate sumele componente ale sumei de 700.000 primiseră o întrebuițare de interes obștesc, ținând seamă că în aceeași vreme în care comisiunile de anchetă au făcut asemenea condamnațiuni și asemenea trimiteri în judecată și, totuși, domnilor miniștri, mulți dintre foștii demnitari stau nestingheriți în averile pe care le-au dobândit, prin mijloace pe care este inutil să le comentăm acum; ținând seama că am întinde la infinit acest proces al cercetării trecutului, fără ca să existe o unitate în concepția și în metoda de sancționare a unor nereguli ale trecutului, și că aceasta ar apare ca întreținerea unui element permanent nu numai de nesiguranță, dar aproape de nemulțumire împotriva Guvernului, împotriva regimului dlui Mareșal Antonescu; ținând seama de toate acestea, de aceea socotesc că toate aceste lucrări pot să fie, totuși, îndreptate pe o altă cale.

Dl. Mareșal Antonescu stăruia, de mai multă vreme, ca să fac un decret, în puterea căruia d-sa să aibă dreptul de a confisca averea tuturor acelor care au dobândit-o prin căi care depășesc și regulile elementare ale moralei publice și de foarte multe ori și interesele elementare ale Statului. Un drept de confiscățiune, dat Conducătorului Statului, într-un moment când facem război de apărare a proprietății și a instituțiilor de totdeauna ale Statului, mi s-a părut, oricâtă stăruință punea dl. Mareșal Antonescu și oricâtă dorință aș fi avut eu ca să-i înțeleg și acest gând, mi s-a părut un lucru care putea să fie interpretat, mai ales venind din partea unui mare soldat, care a apărut în istoria noastră tocmai într-un ceas de prăbușire și când esențialul era să conservăm instituțiile și unitatea noastră, am socotit, însă, că, pe când noi aici practicăm respectul absolut al regulilor de drept și al proprietății, dincolo, în Transilvania de Nord, bunurile, proprietățile și fondurile de comerț și fondurile industriale ale românilor sunt supuse unui regim de confiscățiune și de spoliățiune, fără nici un fel de menajamente, mi s-a părut că este potrivit ca, mai ales ținând seama de faptul că sunt multe industrii românești, esențiale pentru apărarea națională însăși, am socotit că este potrivit ca să practicăm și noi nu metode de confiscățiune, ci metoda sănătoasă de apărare a Statului și a ordinii lui militare.

Așa, de exemplu, câțiva din domnii colegi de aici își amintesc de spaima pe care am avut-o acum un an și jumătate în noaptea când, în urma grevelor de la Petroșani, aflând că la Căile Ferate nu există rezerve de cărbuni decât pentru 17 zile și când greva de acolo amenința astfel, dacă ar fi continuat 17 zile, să paralizazeze complet sistemul nostru de transporturi – și aceasta în perioada premergătoare intrării noastre în război – atunci mi-am dat seama ce politică nefericită, ce inconștientă trufașă am practicat în organizarea apărării noastre naționale, și din punctul de vedere al stăpânirii industriilor cheie, și din punctul de vedere al stăpânirii industriilor pe care se reazimă esența Statului și a mijloacelor lui militare și de ordine. Spun aceasta, fiindcă, domnilor miniștri, 81,8% din capitalul Societăților „Petroșani”, cărora Statul, care este principalul consumator, prin urmare, societăți care trăiesc de pe urma Statului, cărora Statul le dă astfel posibilitate de existență, ei bine, 81,8% din capitalul acestor societăți este și astăzi capital unguresc!

Am făcut un decret, pe care chiar astă-noapte l-am lucrat – deși am lucrat până la 12 la Președinție – i-am dat apoi forma definitivă, decret în puterea căruia Conducătorul Statului poate să dispună, ori de câte ori este vorba de interesul apărării naționale, poate dispune exproprierea unor asemenea bunuri industriale și să se plătească cu rentă, pentru că mi s-a părut că este prilejul ca să facem acest lucru, fără o confiscățiune, așa cum s-a petrecut în Transilvania, noi continuând să respectăm proprietatea, însă trecând unei instanțe speciale dreptul de evaluare și procedura, care trebuie să fie mult mai rapidă, de constatarea acestui preț datorit. Am folosit acest prilej, domnilor miniștri, pentru că, în ultima vreme promisem de la dl. Mareșal Antonescu și direct de la dl. ministru g-ral Dobre o seamă de relatări asupra unor fapte care, de asemenea, atingeau interesele Statului și industriei de război: cumpărări de acțiuni, făcute în această perioadă tulbure, când jocul capitalurilor internaționale a făcut să plece din țara noastră o infinitate de interese, cumpărarea cu câteva milioane a unor acțiuni, care valorează sute de milioane, samsari îmbogățiți prin jocul nesiguranței capitalurilor, care se temeau de condițiunea politică a regiunii noastre europene; pentru că, în același timp, din toate aceste relatări – cum este cazul semnalat de dl. ministru g-ral Pantazi, prin sesizare de către dl. g-ral Leoveanu – rezultă că sunt împrejurări când într-adevăr regulile obișnuite și legile calme ale vremurilor normale nu se mai pot aplica. De aceea, am socotit că este potrivit ca Conducătorul Statului – nu direct, nu purtând în fața istoriei și a ordinei noastre legale această răspundere gravă a confiscățiunii de bunuri, pentru că este bine să punem o garanție a proprietății, într-o vreme când ordinea socială este amenințată nu numai prin bolșevism și prin toate amenințările lui, dar prin înglobarea – fatală – pe care durata războiului o va produce în nivelarea proprietăților – în această situație am socotit că dl. Mareșal Antonescu să aibă dreptul, ca Conducător al Statului, să trimeată în fața aceluiași instanțe speciale toate aceste cazuri, instanță care va stabili prețul de expropriere, în raport cu capitalul și munca realmente prestată, atunci când interesele Statului au fost grav atinse sau interesele de apărare morală a ordinei juridice sunt, de asemenea, turburate prin operațiuni și câștiguri inavuabile.

În modul acesta, cred că dăm satisfacția cazurilor când interesele Statului pot să fie grav atinse sau când se petrec asemenea câștiguri inavuabile și pe care legile în vigoare nu le pot reduce sau sancționa. Acest Decret, pe care l-am făcut astă-noapte, pe

care trebuie să-l mai văd, vi-l voi trimite tuturor, pentru ca să-mi semnalați dacă mai credeți că trebuie adăugat ceva, sau dacă vi se pare că formularea – deși am făcut-o păstrând un caracter desigur revoluționar în ce privește dreptul de expropriere și judecare, totuși am ținut să se păstreze cel mai echilibrat fundament de respect al drepturilor și al ordinii juridice – trebuie să primească vreo modificare, dacă veți avea unele observațiuni de făcut, am să vă rog să le faceți, pentru că trebuie să închidem odată și toate aceste lucruri.

Dacă din activitatea comisiilor de anchetă la toate departamentele, dacă din toate aceste activități se vor releva unele cazuri, când comisiunile de anchetă au urmărit prea mult aspectul formal și prea puțin prejudiciul Statului, este bine ca, tot împreună, într-un Consiliu de Miniștri, cu tot calmul, cu toată obiectivitatea, să vedem toate aceste cazuri și, atunci când ar fi nevoie de o măsură de expropriere, să sesizăm chiar noi pe dl. Mareșal Antonescu, motivat și arătându-i firește, realitatea faptelor și gravele prejudicii ale Statului.

De aceea, pentru că va veni acest decret, cu caracter general și cu caracter de expropriere – nu atingem regimul contractelor, retroactiv, care sunt lege între părți: particularul, care a profitat de pe urma lor, este un subiect de drepturi, care nu poate fi, după ani de zile, tulburat în exercițiul lor, pentru că Statul a avut gestionari și reprezentanți imorali, care au făcut contracte imorale – de aceea, pentru că prin acest decret de expropriere noi vom putea atinge toate cazurile grave, fără ca să turburăm ordinea legală, cred că nu este bine să mai adoptăm un nou Decret-lege pentru controlul fondurilor întrebuințate pentru înzestrarea Armatei și, mai ales, să începem de acum înainte o nouă procedură de cercetări, cum propune dl. g-ral Leoveanu: „Toate fondurile întrebuințate pentru înzestrarea Armatei în ultimii zece ani, oricare le-ar fi proveniența și natura, vor fi supuse controlului lui”, pentru că, în modul acesta, nu mai terminăm procedura și procesele istovitoare ale trecutului, și noi trebuie, într-un Stat de drept, să punem la baza lui o ordine deplină și să lichidăm această situație, care nu face decât să turbure, oricât de morală ar fi, prin sancționarea trecutului.

De aceea, cred că, prin asemenea decret, care investește pe Conducătorul Statului cu dreptul de a trimite înaintea Comisiunii de Expropriere toate cazurile cu câștiguri inavuabile și cu prejudicii aduse Statului, cred că în asemenea condițiuni este inutil să mai începem pentru toate contractele din ultimii zece ani o nouă procedură de revizuire, fiindcă în modul acesta n-am mai isprăvi niciodată cu această chestiune.

G-ral C. Pantazi: Dar numai cu cele din ultimii doi ani trebuie făcută o procedură care durează zece ani.

G-ral Gh. Jienescu: Pot să vă dau un caz concret. Pentru lucrările de la departamentul meu, toți solicitorii de astăzi, care se oferă să lucreze pentru nevoile departamentului – electricieni, instalatori etc. – s-au înțeles să procedeze în așa fel încât să excludă concurența. Astfel, se prezintă la licitație, fixează prețurile pe care le vor ei, iar diferențele între licitatori sunt de 6-10 lei la unitate. În acest mod prețurile nu pot să fie controlate.

M. Antonescu: Dacă n-aș fi în Consiliul de Miniștri, v-aș spune, dle ministru, să faceți dvs. două firme, pe care să le aduceți în licitație și cu care să controlați astfel prețurile celorlalți licitatori. Acesta este singurul mijloc prin care vă veți putea apăra, pentru că mijloacele de constrângere ale solicitorilor, ca ei să-și fixeze prețuri mai joase, nu sunt potrivite. De altfel, de această chestiune ne vom ocupa astăzi.

G-ral C. Pantazi: La buna învoială, prețurile sunt mai mici.

M. Antonescu: Am mai avut și altădată discuția, mai demult, dacă putem lăsa la infinit aceste câștiguri și, împreună cu dl. ministru g-ral Dobre, stabilisem atunci principiul unui decret, prin care ar urma să se taxeze pe cale de impozit nu numai contractele prezente sau viitoare, dar chiar contractele din ultimii zece ani, pentru ca, pe calea aceasta să readucem în patrimoniul Statului o serie de câștiguri excepționale, excesive și care toate au fost pe această bază imorale sau au reprezentat un exces al regimului de concurență, organizată între licitatori și, în același timp, pe calea aceasta să putem să taxăm și excesele produse de război, când necesitatea furnizărilor și a urgenței lor impun adeseori ministrului să treacă peste excesele concurenței și să primească o ofertă numai ca să realizeze o lucrare necesară sau urgent cerută de nevoile Armatei.

Al. Neagu: Da, dar la sfârșitul războiului.

M. Antonescu: Prin urmare, rog pe fiecare din domnii miniștri, care are asemenea contracte, să facă o listă întreagă a acestor situații, pentru a examina momentul când să venim cu o asemenea lege, care – și retroactiv și pentru viitor – să poată să micșoreze câștigurile excesive ale epocii premergătoare războiului și ale epocii de război.

Chestiunea organizării colegiilor pentru I.O.V.

Această chestiune am înscris-o eu la ordinea de zi. Am fost, dle g-ral Pantazi, ieri, într-o inspecție la Brașov și am vizitat și Colegiul Militar de acolo. Cu acest prilej mi-a revenit în minte o problemă, pe care am pus-o într-un Consiliu al Invalizilor, Orfanilor și Văduvelor, ținut aici la Președinție, și anume: care trebuie să fie sensul și organizarea acestor colegii.

Am fost și la Curtea de Argeș – erați și dv. – când am întovărășit pe dl. Mareșal la inspecția colegiului acolo și am constatat același lucru, pe care l-am văzut și la Brașov în parte: că Colegiile Militare, pentru fiii de invalizi și pentru orfanii de război, adăpostesc acum mai ales copii din școlile primare. Și atunci, lăsând la o parte cheltuielile excepționale care se fac, lăsând la o parte criteriile de organizare, iată, de pildă, ieri am găsit un domn colonel, un domn locotenent-colonel, doi domni căpitani, un locotenent de administrație, un sublocotenent, plutonieri majori, sergenți furieri și alții, la acest colegiu, care trebuie să aibă 120 elevi de curs primar, lăsând la o parte toate aceste dificultăți de organizare și, mai ales, cheltuielile de organizare, cu tot personalul pe care îl cuprinde, adăugând la acestea, însă, că trebuie să fie patru învățători și patru învățătoare, pentru acest colegiu, am pus pentru a doua oară, după ce văzusem la Curtea de Argeș același lucru, problema dacă Colegiile Militare își împlinesc marele rol de educare pe baze noi și de grijă națională pentru fiii celor căzuți în război sau a invalizilor, păstrându-le acest caracter de școală generală. Pe de altă parte, unde vor ajunge aceste colegii, dacă, trecând peste patru ani vârsta școalei primare, unii vor merge la învățământul industrial și la industrie, alții vor merge la învățământul comercial și la comerț, iar alții vor trece la învățământul teoretic. Ar urma atunci ca aceste colegii să se amplyce, pentru ca să se transforme în tot atâtea secțiuni de învățământ secundar, ca să păstreze, totuși, și mai departe această tradiție închisă de educare a fiilor celor căzuți în război și a fiilor invalizilor, exclusiv în cadrul acestor colegii.

În afară de acestea, dle ministru, cu experiența de până astăzi, pe care o port – eu, în timp ce urmam cursurile Facultății, am fost suplinitor și în învățământul secundar

și de atunci încoace am fost în învățământul superior, și la Academia de Comerț și la Facultatea de Drept și la Școala de Științe Administrative, lăsând la o parte școlile de ofițeri, unde am fost profesor – trebuie să vă spun că am văzut la Colegiul de la Curtea de Argeș un lucru care m-a turburat: un copil, întrebând de dl Mareșal ce vrea să se facă, a răspuns: meseriaș, unul a răspuns chiar că vrea să se facă strungar; altul a spus că vrea să se facă ofițer; altul că vrea să se facă inginer, altul aviator și așa mai departe, tot felul de formațiuni și de înclinațiuni la copii crescuți în aceeași școală și având aceeași învățători.

Ținând seamă de toate aceste date, eu cred, dle g-ral Pantazi, și i-am spus și dlui Mareșal, care mi-a lăsat în această privință libertatea de a adapta așa cum vom găsi mai potrivit organizarea Colegiilor Militare, eu cred că este potrivit ca aceste Colegii Militare să fie de pe acum așezate pe o bază unitară. Cum nu veți putea mâine să faceți tot atâtea licee și școli practice câte categorii de elevi veți avea și nu este potrivit să începeți prin a organiza școli primare în colegii, mai ales când sunt atâtea școli primare, și de a încărca Ministerul Apărării Naționale cu un nou învățământ și o organizare întreagă de învățământ pentru fiii celor căzuți în război sau pentru copiii invalizilor, cred că ar trebui să păstrăm Colegiilor Militare caracterul lor de licee militare propriu-zise și alături de aceste licee militare să facem câte o secțiune pentru fiii țării – fiii de invalizi și orfanii de război – care să n-aibă decât caracterul de internat, de supr. eghere a vieții copiilor și de formațiune a personalității lor, prin disciplină și educație militară, învățământul însă continuând să se facă în afară de colegiu, sub supravegherea colegiului, însă, la școlile de Stat din localitate.

Ieri, la Brașov, întovărașit fiind de prefectul județului și de cei din învățământul local, mi s-a atras atenția că sunt școli primare, care n-au destui elevi. Și, în aceeași vreme, în colegiul de la Brașov se forma o altă școală primară, cu patru învățători și patru învățătoare, pentru cei 120 orfani și fii de invalizi! Este un mare lux.

Pe de altă parte, am întrebat care este salariul pe care îl primesc învățătorii. Mi s-a spus: 6.700 lei lunar și, în afară de acesta, ei mai primesc câte 3.600 lei pe lună, indemnitate pe care o au toți funcționarii Ministerului Apărării Naționale, în afară de dreptul de locuință și de hrană, pe care le primesc în școlile unde se ocupă de educația copiilor.

G-ral C. Pantazi: Hrana o plătesc.

M. Antonescu: O plătesc, dar pe un preț care știți cât reprezintă.

Și atunci, ajungem să creăm în școală o categorie specială de privilegiați, învățământul militar, care, dacă trebuie să formeze într-o disciplină militară pe ofițerii de mâine, desigur că este potrivit să-și creeze pentru aceasta mijloace noi și să facă jertfe.

Dar dacă vreau, pur și simplu, să creez un mijloc de educație pentru fiii celor căzuți în război, mi se pare că ar fi prea costisitor să întindem această rețea, cu atât mai mult cu cât, dle g-ral Pantazi, mergând chiar pe aceste baze, nu veți putea cuprinde pe toți orfanii de război și pe toți fiii de invalizi, în așa fel încât nu numai în învățământ vom stabili ranguri și deosebiri, între cei din învățământul militar și cei din învățământul civil, dar chiar printre orfanii de război și fiii de invalizi vor ajunge să fie unii privilegiați, care să intre în aceste Colegii Militare și alții neprivilegiați.

Și atunci, v-aș ruga foarte mult ca dv. să studiați problema Colegiilor Militare pe aceste baze: Colegii Militare, baze de educație militară, cu câte un internat, care face educație și nu instrucție.

G-ral C. Pantazi: Dl Mareșal mi-a dat un ordin, pe baza căruia eu am fixat modalitățile de execuție. M-am găsit și eu, ca și dv., în fața aceluiași lucru, a închiderii întregului sistem, la un moment dat. Dar, dacă dl Mareșal a vrut ca acești copii să fie bine educați și bine hrăniți, noi a trebuit să facem această organizare.

Dacă vom lăsa și de acum înainte ca toți copiii țăranilor să fie hrăniți ca acum, se duce toată nația.

M. Antonescu: De acord cu dv.

G-ral C. Pantazi: Și atunci ne-am propus să facem un fel de selecție, pentru a îndrepta pe copiii cu însușiri excepționale spre unele funcțiuni, iar pe cei mai mulți să-i cantonăm în anumite meserii practice, în legătură cu Armata noastră.

Într-adevăr, noi avem în Armată meseriași care nu sunt disciplinați și care provin fie din mecanicii de la Marină, fie din mecanicii de la Aviație, fie din meseriașii de la trupele speciale. Printr-o educație solidă, o mare parte din copiii aceștia, după ce vor termina cele patru clase primare și vor absolvi gimnaziul, vor trece în școlile noastre militare și vor forma un corp select de subofițeri în Armată.

M. Antonescu: Nimic nu este incompatibil între sistemul dv. și al meu, al meu având, însă, avantajul să vă dea o posibilitate de selecție mai largă, pentru că, în loc să cheltuiți cu un învățământ pe care să-l faceți numai în cadrele Armatei, dv. veți spori numărul celor primiți în internate și trimiși în școlile civile, de unde veți selecționa aceste elemente, complectându-le instrucțiunea lor cu educația militară și cu disciplina de formare a unor elite conștiente, așa cum urmăriți dv. prin tradiția de internat.

Sunt foarte multe – și mi se pare că am aproape de mine pe un asemenea produs al internatelor noastre – sunt foarte multe, chiar printre internatele civile: Internatul Liceului „Sfântul Sava”, Liceul Internat din Iași, Internatul Liceului „Lazăr”, până la o anumită epocă, care au făcut tradiție în învățământul nostru, deși nu erau organizate pe bază total militară.

Primind în internate cât mai mulți, supunându-i acestei discipline și organizări de educație militară, complectând această acțiune cu instrucția, supraveghind și alegând, prin mijloacele instrucției, în afară de colegiu, elemente bune, dv. puteți să vă creați aceste elite tehnice și profesionale și să vă pregătiți și elemente pentru Armată cu mijloace mai multe decât astăzi.

G-ral C. Pantazi: Eu sunt încântat să mi se dea o bază pe care să lucrez. Dacă m-am abătut de la acea care a fost hotărâtă, m-am abătut pe ideea dv.: am luat 300 elevi și i-am băgat în școlile normale de experiență, noi plătindu-le întreținerea. De unde să scoatem atâtea clădiri? Ne dă și dl ministru Dragoș atâtea câte poate, dar noi nu suntem bogați în localuri.

M. Antonescu: Știți la ce trebuie să mergem noi? La ceea ce am atins odată într-una din convorbirile noastre, la o problemă, pe care însă trebuie s-o studiem mai amplu. Noi trebuie să ajungem ca în fiecare capitală de județ să avem o casă a fiilor țării.

G-ral C. Pantazi: Aceasta vrem și noi, pentru că dacă îi lăsăm pe copii acasă la părinții lor, nu facem nimic.

M. Antonescu: Însă eu vă dublez programul dv.

Ținând seama de faptul că educatorii și instructorii dv. militari nu se pot ocupa de toți copiii colegilor, pentru că ei urmează cursurile la alte școli, prin rotație, în aceste colegii ale fiilor țării trebuie să vină școlari de la alte licee și școli din capitalele

județelor, pentru ca, în spiritul tradiției militare și al disciplinei acesteia de colegiu, să trăiască o zi în această cazarmă de formare a tineretului – nu cazarmă obicinuită – și în modul acesta să facem din aceste colegii militare adevărate cetăți de formare spirituală într-un spirit ostășesc, pentru copiii noștri.

Prin urmare, pe bazele acestea mergem.

De altfel, dl. Mareșal Antonescu, cu care am discutat problema, mi-a spus ...

G-ral C. Pantazi: Noi, cu cât plătim acum putem întreține un număr mai mare.

M. Antonescu: ... mi-a spus dl Mareșal s-o organizăm așa cum vom crede.

Prin urmare, luați dvs. dispoziții în această privință.

G-ral Gh. Jienescu: Dle prim-ministru, dați-mi voie să vă întrerup, pentru ca să vă prezint un alt aspect al acestei chestiuni.

Dl. g-ral Pantazi, inspectând la Ploiești o cazarmă, îi iese în față un soldat însoțit de trei copii, în vârstă între 2-5 ani. Era concentrat. Când a fost întrebat de ce este cu copiii, acolo, a spus:

„Sunt fără soție. Am fost concentrat și am venit cu copiii aici, fiindcă în sat n-are cine să-i întrețină”.

M. Antonescu: Venim imediat și la chestiunea organizării și întreținerii.

Înainte avem, însă, alte două chestiuni, tot militare. Dl. ministru g-ral Pantazi mi-a înaintat o adresă a Comendurii germane, referitoare la problema trecerii de răniți unguri prin România. Din această adresă ar rezulta că s-ar fi spus dlui Killinger că trec această problemă în competența Crucii Roșii Române. Nu știu cine a dat această informație. Eu, când fixez un punct de vedere, nu din încăpățănare, dar, pentru că înainte de a-l fixa, m-am gândit la el, am reflectat asupra lui – eu nu-l schimb niciodată. Niciodată nu i-am afirmat dlui von Killinger că am trecut o problemă care aparține mândriei naționale românești și simțământului de onoare al Armatei noastre, niciodată nu i-am afirmat că am să trec o atare problemă Crucii Roșii, care este o instituție de simplă asistență de răniți.

Am spus altceva și vă repet ceea ce am spus. V-am comunicat deja odată. Am spus că nu admitem decât în mod cu totul excepțional și numai în cazul când nu pot să fie trecuți prin altă parte, asemenea răniți; că asemenea treburi de răniți unguri urmează să fie întotdeauna anunțate organelor noastre militare și că doresc să fim anunțați dinainte și că doresc, prin Consiliul de Patronaj și Crucea Roșie, ca la unele din aceste treceri să se facă, față de unii din răniții unguri, acte de asistență și de civilizație, nu numai pentru a întoarce o curtoazie, la care suntem ținuți, pentru că doamnele de la Budapesta, când au trecut răniții români – treceau spre Viena – s-au dus la gară, s-au dus cu țigări și le-au făcut primirea; dar face aceasta pentru că eu găsesc că una din cele mai mândre datorii ale vieții este să știi să răspunzi cu gesturi de civilizație cel puțin egale; și o fac pentru că doresc să se știe că pentru răniții acestui război, care trec pe teritoriul nostru, pe răniții aceștia nu-i considerăm ca inamici individual, că nu le organizăm trecerea, pentru că aceasta este o măsură care are caracter politic în raporturile cu Statul Ungar, în vreme ce Statul Ungar continuă să practice, față de românii din Transilvania, măsuri absurde și sălbatece, cum sunt acelea pe care le iau ei. De aceea nu pot să admit trecerea pe teritoriul nostru a oricăror răniți unguri și oricât de mulți din acest fel de răniți.

De altfel, dl. g-ral Orezeanu, aici prezent, vă poate spune că eu n-am îngăduit trecerea de lemne decât după multe dificultăți, și cu toate stăruințele Guvernului italian,

care cerea celuloză și materii pentru aviație. Dacă eu n-am permis asemenea treceri, cum v-ați putea închipui că aș vrea să fac din teritoriul nostru nu știu ce linie ferată pentru trecerea unor răniți prin țara noastră, fără respectul regulilor Armatei?

Prin urmare, rămâneți pe aceleași baze.

G-ral C. Pantazi: Nu promisem nici o instrucție în această privință.

M. Antonescu: Eu anunț întotdeauna organele noastre militare. Pe dvs. vă rog, când primiți asemenea știri, să anunțați Consiliul de Patronaj sau Crucea Roșie, ca să facă, față de acești răniți – în două-trei ocaziuni – un act de asistență de război, ca să nu se creadă că răspundem la sălbăticie cu sălbăticie.

A doua chestiune privește pe dl. g-ral Dobre. Este referitoare la cele 9000 tone de mangan, de la Fondul Bisericii Ortodoxe.

G-ral C. Pantazi: Cine permite trecerea trenurilor acestora? Vor fi trenuri excepționale. Cui se va cere autorizația de a trece prin țară?

G-ral T. Orezeanu: Prin Biroul de Transporturi Germane.

M. Antonescu: Da, prin Biroul de Transporturi Germane, biroul de la Statul Major.

G-ral C. Pantazi: Cine le aprobă?

M. Antonescu: Dvs. personal.

G-ral C. Pantazi: Se pot face oricâte transporturi?

M. Antonescu: Nu.

Eu am pus principiul: numai în mod cu totul excepțional se pot admite asemenea trenuri. Prin urmare, nu le admitem decât așa.

Aș vrea să adaug încă un lucru. Astă-noapte am citit o serie întreagă de rapoarte informative: cei mai mulți din răniții din unitățile ungare sunt români sau slovaci. Astă-noapte chiar am primit această informație. Prin urmare, și din acest punct de vedere trebuie să ținem seama de o realitate, care ne privește direct.

Dle ministru g-ral Dobre, referitor la comanda de 9000 de tone de mangan, de la Fondul Bisericesc Ortodox, comandă făcută de către Italia, mi s-a adus la cunoștință că situația producțiilor și disponibilităților se prezintă astfel încât se pot da 9000 de tone minereu de mangan, cerute de Italia.

G-ral Gh. Dobre: Suntem datori.

M. Antonescu: Chestiunea aceasta o discutăm pe urmă, în cadrul celui alt consiliu. E un acord făcut cu Fondul Bisericesc Ortodox. N-a urmat nici un angajament.

O leg de chestiunea: „Recensământul și instrucțiunile I.O.V.”, din ordinea de zi.

Până acum două luni, când dl. ministru g-ral Pantazi, cu sinceritatea-i de totdeauna, mi-a atras atenția asupra greutăților pe care le are ca să facă organizarea practică a invalizilor, orfanilor și văduvelor de război, numai prin Ministerul Armatei, am convocat la Președinția Consiliului de Miniștri o conferință, la care au participat reprezentanții Ministerului Culturii Naționale, Ministerului de Interne, a fost și dl. ministru Marinescu, și a fost și dl. ministru Tomescu, și am constatat atunci lipsa de coordonare și de determinare precisă a competențelor în domeniul ocrotirii invalizilor, orfanilor și văduvelor de război.

După ce am stabilit o serie întreagă de principii, pe care le-ați văzut, în parte, în instrucțiunile pe care le-am dat acum trei zile, și pe care le-am redactat personal, tocmai ca să nu mai existe nici un fel de discuție asupra controverselor de competență,

mi-am dat seama, întâi, că nu avem un recensământ precis al invalizilor, orfanilor și văduvelor de război, și, în al doilea rând, că nu sunt organe cu funcțiuni întinse, până la viața rurală direct, care să poarte răspunderea acestei activități.

Instrucțiunile pe care le-am dat sunt, deci, o bază de organizare.

Aduse la îndeplinire, ele ar putea profita situației, unor situații asemănătoare cu cea semnalată adineori de dl. g-ral Jienescu, referitor la soldatul care s-a adresat dlui g-ral Pantazi, cerându-i să-i ocrotească copiii.

G-ral C. Pantazi: Mi-a spus: „Dacă plec în concentrare, copiii rămâneau acolo și n-aveam cui să-i las. I-am adus aici. Dacă n-aveți ce face cu ei, împușcați-i”.

M. Antonescu: Prin urmare, mai grav.

Trebuie aduse, deci, la îndeplinire aceste instrucțiuni. Rog pe toți domnii miniștri ca, dând pe baza acestor instrucțiuni generale instrucțiuni speciale asupra răspunderii fiecăruia din cei vizați, prin competențele determinate în aceste instrucțiuni, să atragă atenția asupra îndatoririi pe care o au toți de a concura la executarea acestor îndatoriri.

G-ral C. Pantazi: Este o chestiune aceasta, pe care ați pus-o dvs. Dar mai este și chestiunea copiilor acelora care pleacă la concentrare, copiii care n-au mamă și n-au cine să-i îngrijească.

M. Antonescu: Am luat măsuri. Vreau să merg precis, cu măsuri administrative și practice. Pentru copiii mai mici, Consiliul de Patronaj este acela care se va ocupa de îngrijirea lor. Și Consiliul de Patronaj va da instrucțiuni, așa cum dau toți domnii miniștri pentru funcțiunile care le aparțin. Consiliul de Patronaj se va ocupa în principal de asistența copiilor, atât pentru copiii mobilizaților, cât și pentru cei ai invalizilor, ca și pentru orfanii de război.

G-ral C. Pantazi: Aici sunt alții....

M. Antonescu: Și pentru orfanii de război, situația nu este mai surâzătoare.

La vizita pe care i-am făcut-o dlui ministru Pană și la inspecțiile din Ialomița, când am vizitat casa unui invalid și a unui orfan de război, am găsit 4 orfani de război crescuți de cel mai mare din copii, o fetiță de 16 ani. Eu am găsit acest caz în jud. Ialomița. Prin urmare, și în domeniul acesta, de protecție a invalizilor, situația este identică. Ceea ce trebuie să facem este să ieșim din obligațiile de principiu și să trecem la realizările practice administrative.

De aceea, pe dl. ministru de Interne îl rog ca să dea imediat o circulară, prin care să atragă atenția – și pe dl. ministru g-ral Pantazi, de asemenea – că trebuie să dea cel mai larg concurs – și pe dl. ministru Petrovici, la fel – să atragă atenția organelor în subordine că trebuie să dea cel mai larg concurs pentru realizarea recensământului pentru invalizi, orfani și văduve, care se îndeplinește în cursul celor zece zile următoare.

Acesta este primul lucru.

Al doilea lucru: Ministerul de Interne și Comandamentele de garnizoană să realizeze birouri administrative I.O.V. și să supravegheze biroul administrativ de pe lângă fiecare prefectură. Acest birou administrativ trebuie să fie constituit în primele zece zile. Cei mai buni funcționari de la prefecturi trebuie să fie însărcinați cu această răspundere, cel puțin pentru perioada de organizare a acestor birouri.

Un lucru esențial pentru noi este ca să avem concursul învățământului și concursul preoților la această acțiune. Până acum s-au făcut de către preoți și învățători

unele acțiuni de ajutorare a invalizilor, orfanilor și văduvelor de război. Însă a fost ceva nelămurit, ceva general.

În instrucțiunile pe care le-am dat, ați văzut că face parte, în mod obligator, din Comitetul Comunal, un învățător.

Prin urmare, dl. ministru Petrescu trebuie să dea o circulară, prin care toți învățătorii să fie obligați să participe la acțiunea de ocrotire a invalizilor, orfanilor și văduvelor.

Pe dl. ministru Petrovici, îl rog să dea o atare circulară pentru toți membrii Corpului didactic și pentru preoți.

Dl. ministru Petrescu cere fiecărui revizor și fiecărui inspector școlar ca să determine întâi persoanele nominal și apoi vi se trimite dvs., dle Petrescu, direct listele, pe care le trecem noi aici, la centru, la I.O.V. sau la Președinție, sau la amândouă.

Învățătorii care au răspunderea, în fiecare comună, a operei I.O.V., să nu facă parte nici din Consiliul de Patronaj, nici din Grupul I.O.V.

În afară de aceasta, pentru învățătorul care are răspunderea directă a protecției invalizilor, orfanilor și văduvelor să mi se comunice, din fiecare comună, învățătorul sau preotul care face parte din Comitetul de patronaj local, care are aceleași îndatoriri, sau care face parte din Grupul I.O.V., pe care, prin garnizoană, l-ar crea Casa I.O.V. Veți proceda, în acest mod, încât noi să avem mai mulți în fiecare comună purtând răspunderea directă. Circulara să fie dată către absolut toți membrii învățământului. Și cred că dl. ministru Petrovici nu va găsi că este nepotrivit să facă această circulară chiar și pentru învățământul universitar. Fiindcă nu este posibil ca învățătorii de școală primară rurală să aibă îndatoriri de protecție a invalizilor, orfanilor și văduvelor și profesorii universitari să considere aceasta ca o îndeletnicire prea mică pentru marea lor demnitate în Stat. Pentru o ocrotire, față de invalizi, orfani și văduve de război, nimic nu este prea mic, cu atât mai mult cu cât profesorii din învățământul universitar pot foarte bine, la București, de exemplu, să-și dea concursul direct la Casa I.O.V.: făcând sugestii, constatând situația sau luându-și sarcina de a face unele inspecțiuni pentru Ministerul Armatei sau pentru Casa Generală I.O.V., sau făcând parte din Corpul de Control – le dați această întreprindere facultate – sau făcând parte din Corpul de Control al operei I.O.V., pe care o organizează Președinția Consiliului de Miniștri, prin Ministerul Educației Naționale. Și atunci, toată lumea trebuie să colaboreze la această acțiune. Este esențial lucrul acesta.

Vor veni, după aceea, domnii miniștri, momentele de distribuire a pământurilor și a recompenselor naționale.

Vă rog, dle ministru, să atrageți atenția tuturor membrilor învățământului și domnilor profesori universitari. Dacă noi – amintiți-vă de împrejurările din 1918 – dacă noi lăsăm ca spiritul frontului să se întoarcă în țară nemulțumit, îndârjit, noi lucrăm împotriva ordinii sociale și a echilibrului Statului. De aceea, este esențial ca dvs. să pregătiți de pe acum recompensele naționale, măsurate și serios organizate, pentru a liniști spiritul de dreptate, cu care, hotărât, se vor întoarce cei de pe front; pentru a potoli setea de rost național, pe care, acei care și-au făcut datoria de front, vor veni s-o aducă aici, la terminarea războiului.

Prin urmare, este vorba nu numai de o recunoștință față de acei care au purtat războiul, ci de o măsură de conservare națională, această pregătire temeinică a

ordinei noastre militare, pe care trebuie s-o avem la capătul războiului, și a folosirii spiritului de front într-un scop înalt de reconstrucție națională, ci nu pentru ca să reluăm problemele de expropriere, de scoatere din funcțiune a unora în favoarea altora; și așa mai departe.

Prin urmare, aceste grupuri de învățământ, în activitatea lor și această colaborare a lor tind nu numai să contribuie la acte de recunoștință pentru eroii războiului, dar să pregătească bazele sociale de folosire a spiritului frontului într-un sens constructiv și de evitarea întoarcerii celor de pe front cu un spirit de îndârjită dorință de îndreptare; și nu ne putem afla în acel moment fără mijloacele pe care Guvernul să le fi pregătit, pentru ca aceasta să se realizeze liniștit.

De aceea, vă rog, dle ministru, să dați dvs. această circulară, pentru ca toți membrii învățământului să fie obligați să contribuie la această operă națională: profesorii secundari, în capitalele de județ, pe lângă prefecturi și la birourile de pe lângă prefecturi și în consiliile de coordonare și la acțiunea de control județean; profesorii universitari, în capitalele de provincie și în grupurile I.O.V. sau de control general provincial, colaborând cu aceste organe și la pregătirea reformelor pentru recompensele naționale, pentru distribuirea acestor recompense care trebuie să ne asigure liniștea de mâine.

G-ral C. Pantazi: Trebuie făcută o organizație, în care să se respecte un principiu de autoritate; să fie eineva răspunzător.

M. Antonescu: Este făcută deja.

G-ral C. Pantazi: Altfel vor fi certuri între ei.

M. Antonescu: S-a făcut. Citiți instrucțiunile la date.

G-ral C. Pantazi: Dați-mi voie să pun o chestiune independent de orice chestiune alta decât interesul național pur. Trebuie să știți că sunt foarte mulți preoți și învățători care acționează și care sunt duși înaintea ideea legionară, așa că chestiunea trebuie privită și trebuie procedat cu mare băgare de seamă, pentru ca să nu băgăm noi legionarii acolo.

M. Antonescu: De aceea, am rugat pe dl. ministru Petrescu ca să întocmească liste de persoane: nu competența colectivă, amorfă, solidară, ci persoane individuale, ele să fie arătate în fiecare comună, unde trebuie să fie un învățător.

G-ral C. Pantazi: Pot să vă spun că sunt județe și comune, în care se face propagandă de expropriere a moșiei proprietarilor, prin învățători. Dl. Pană trebuie să știe. Pe mine nu mă interesează. Ceea ce este la soția mea, pot să ia oricând; dau cu plăcere.

M. Antonescu: De aceea vreau să mergem la principiul de răspundere personală, ca să știm cine este răspunzător într-o comună.

G-ral Gh. Iienescu: Autoritatea comunală.

M. Antonescu: Autoritatea comunală este primarul. Dacă dvs. credeți că în toate comunele primarul poate să fie acela care realizează autoritatea în fața preotului și învățătorului!... Aceasta înseamnă să spunem că se bucură autoritatea noastră de un prestigiu pe care, din nefericire, nu-l are. N-avem încă primari care să poată, prin prestigiul lor, prin autoritatea lor să impună și preotului și învățătorului din sat și să-i determine să se supună la orice fel de dispozițiuni.

Dacă, însă, prin alegerea, de care răspund revizorii, se determină un învățător din cei mai vechi – alegere de care răspund și ceilalți –, învățător cu o experiență

socială, cu vechime, dar cu o vechime care să nu fie numaidecât de mulți ani, dar, în orice caz, un om care să nu fie nou în învățământ; și dacă învățătorul acesta este un om care își face datoria și care grupează și formează și conduce acțiunea celorlalți învățători din comună – și dvs. dați dispoziții și revizorul controlează supunerea față de acela care a fost desemnat de dvs. în ceea ce privește îndrumările dvs. – învățătorul acesta, acela pe care l-ați ales dvs., este și răspunzător în același timp de ceea ce s-a făcut de vreun reformatore dezordonat sau periculos sau de către oricine altul, care a lucrat, ca învățător sau ca preot, împotriva intereselor Statului.

I. Petrovici: Fiindcă dl. ministru de Război a amintit de o recrudescență legionară printre membrii Corpului didactic, aș vrea să adaug și unele constatări ale mele în privința aceasta.

Și eu am impresia că de la un timp, după oarecare stagnare, iarăși a început să se miște; însă am impresia că legionarismul astăzi nu mai este amintirea celui de altădată, ci este o protestare împotriva lipsurilor, care au devenit extraordinare. Din acest punct de vedere, repet, există o efervescență extraordinară între membrii corpului didactic, pentru că n-au cu ce trăi.

M. Antonescu: Vom rezolva astăzi și această problemă.

G-ral C. Pantazi: Dle prim-ministru, Statul Major mi-a dat un buletin contrainformativ, pe care este obligat să mi-l facă. În acest buletin contrainformativ îmi expune situația internă, cum o vede, prin diferite mijloace. Am să vi-l supun dvs., pentru ca să luați cunoștință de el, fără, însă, ca prin aceasta să arăt că Statul Major s-ar băga în lucruri care nu-l privesc. De altfel, dacă găsiți că nu pot să vi-l arăt, îl țin pentru mine. Dar mi se pare că îl puteți vedea.

M. Antonescu: În fiecare noapte citesc buletinele informative, care vin de la organe de Stat, uneori mai puțin însemnate și mai puțin răspunzătoare decât Marele Stat Major al Armatei. Eu nu pot să fiu decât recunoscător dacă Marele Stat Major al Armatei se ocupă și de această acțiune de informare și de verificare. Pot să vă spun că, atunci când eram ministru de Justiție, făcusem ca prin magistrați să fim informați, să primim informații ...

I. Marinescu: Se continuă procedeul acesta, săptămânal.

M. Antonescu: ... privitoare și la situația economică a județelor. Am obținut aceasta cerând parchetelor să-mi dea informație asupra realităților de la fața locului.

I. Marinescu: Se continuă și acum sistemul acesta și le trimit aceste informații miniștrilor respectivi.

M. Antonescu: Prin urmare, nici prin minte nu-mi trece să nu folosesc acest buletin.

Dacă este cumva vreo aluzie, răspund așa: trebuie să informez pe colegii mei că am primit zilele trecute o adresă, prin care Marele Stat Major propunea să facem un decret, prin care să obligăm pe evrei să-și reia numele vechi, numele lor adevărate și să le părăsească pe cele românești.

Or, acest decret este deja întocmit și, dacă a întârziat publicarea lui, aceasta este datorită faptului că dispozițiile lui vor fi cuprinse într-un decret cu caracter general și care va fi o adevărată modificare a întregului statut al evreilor.

Am mai primit o serie de reflecțiuni ale Marelui Stat Major, în legătură cu Propaganda.

G-ral C. Pantazi: Dvs., direct?

M. Antonescu: Da.

G-ral C. Pantazi: Vă rog: orice vă vine direct, să nu mai primiți, fiindcă nu trebuie să vă vină decât de la mine.

M. Antonescu: La aceasta v-am răspuns așa: întâi, că nu găsesc potrivit ca Marele Stat Major în Stat să se ocupe de problemele politice, fiindcă Marele Stat Major este, desigur, un organ de Stat care are o competență tehnică militară generală, ci nu una politică, fiindcă dacă ar avea funcțiuni politice atunci, noi, Guvernul, ce am mai face în Stat?

La aceasta vă adaug că dl. Mareșal Antonescu mi-a spus, când i-au căzut în mână – întâmplător – câteva din adresele acestea, că găsește nepotrivit că eu, până acum, până astăzi, am îngăduit această stare de lucruri. Și aceasta, întâi, pentru că Marele Stat Major nu trebuie să aibă contact cu Guvernul decât prin Ministerul Apărării Naționale, care poate să vină în Guvern și el să pună anumite probleme în numele Marelui Stat Major, dacă ele interesează apărarea națională și dacă ele vor fi cuprins un element politic; în al doilea rând, pentru că nu este potrivit, ca Stat Major, să se ocupe de probleme care aparțin Guvernului, ca organ administrativ politic de conducere a Statului.

Eu, în scrisoare, v-am adăugat – și aceasta o mențin, dle ministru – că aș fi preferat ca Marele Stat Major, decât să se ocupe de propaganda internațională, să mă anunțe atunci când șeful propagandei militare pleacă în Germania. Eu, care sunt și ministru de Externe și ministru al Propagandei, a trebuit să aflu de la o persoană străină că șeful Propagandei militare din Marele Stat Major a fost primit la Berlin.

Dv. știți foarte bine că între noi doi n-a fost niciodată nici cel mai vag dezacord. Este bine însă ca, oricât de militar este acest moment, în împrejurări care investesc un caracter politic, organele militare să vă adreseze numai dv. punctul lor de vedere și numai dv., cu sfatul și colaborarea noastră a tuturor, să luați o decizie.

Iată, de pildă, azi-noapte chiar am citit întregul regim al evreilor din Bulgaria, din Ungaria și din alte țări. S-au făcut la noi, dle ministru, – să nu mi-o luați în nume de rău, – o serie întreagă de excese. Dlui Mareșal, căruia i-am spus aceste lucruri, i-am arătat că eu înțeleg să fac o reformă națională din cele mai sincere și mai sănătoase, dar vreau s-o fac temeinică; nu vreau să-mi atrag provocațiuni inutile, nu vreau să creez adversități, care să se întoarcă împotriva istoriei neamului acestuia și în momentul când spunem că luptăm pentru civilizație să facem acte de barbarie inutilă. Prefer să consider problema evreiască în miezul ei, în rădăcinile patrimoniale ale poziției evreilor în Neamul Românesc și nu în tortura fizică a câtorva indivizi, care nu reprezintă nimic pe planul moral și istoric al viitorului Neamului Românesc.

S-au făcut o serie întreagă de lucruri. Și când dl Mareșal află că se săvârșesc asemenea fapte, prin organele militare, nu v-o spune dv., ci mi-o spune mie: „Pentru ce i-ai lăsat?”

G-ral C. Pantazi: Noi n-avem nici cea mai mică tendință să ieșim din subordonarea logică și legală, dar vă rog ca nici dv. să nu lucrați direct cu Statul Major.

M. Antonescu: Într-o singură chestiune am lucrat direct: pentru organizarea secțiunii de propagandă din Marele Stat Major, în legătură cu Ministerul Propagandei Naționale. Nu există om care să respecte mai absolut principiul acesta al răspunderii ministeriale sau al răspunderii șefului unei instituții, decât sunt eu. Nu m-am amestecat în răspunderea altora, chiar când am avut de exprimat anumite dorinți. Atunci am

chemat pe dl ministru respectiv și i-am spus: Iată ce cred că trebuie făcut. D-ta îmi spui ce crezi că răspunderea d-tale poate să facă din aceasta.

Când am avut de recomandat și în domeniul de învățământ, unde, aparținând timp de 15 ani, firește că nu pot să tai rădăcinile unei vieți întregi, de câte ori am primit câte o cerere, am supus-o dlui ministru Petrovici, pentru învățământul superior, sau dlui ministru Petrescu, pentru învățământul primar, ca s-o examineze. Niciodată nu mi-a trecut prin minte să mă amestec în vreun departament; niciodată n-am luat contact cu organele în subordine; niciodată n-am făcut asemenea lucruri, fiindcă eu am o geometrie, care este pentru mine o adevărată poziție a Statului și fiindcă îmi dau seama că, fără respectul geometriei acesteia, se surpă Statul, și eu nu pot să fac aceasta.

Știu că am fost acuzat de multe ori de lumea din afară, punându-mi-se în spate faptul că eu aș lua cine știe ce măsuri, trecând peste capul miniștrilor. Niciodată n-am făcut aceasta. Niciodată nu mi-a trecut prin minte să mă amestec într-o răspundere care aparține exclusiv șefului unui departament. Am căutat totdeauna să mă pun de acord cu domnii miniștri, să fixăm un punct de vedere comun și eu însumi să renunț la punctul meu de vedere, atunci <când> mi se spune adevărul.

În orice caz, am precizat acest lucru, fiindcă sunt o serie întreagă de departamente care mi-au semnalat o serie de măsuri cu caracter militar, care n-au venit prin reprezentantul intereselor militare în Guvern.

G-ral C. Pantazi: Este adevărat că Marele Stat Major a avut o epocă în care a ieșit din albia lui normală.

Eu sunt dator să v-o spun dvs. A fost aceasta într-o chestie în care responsabilitatea nu este a lui personală. Aceasta v-am spus-o, în primul rând.

M. Antonescu: De acord.

G-ral C. Pantazi: Al doilea lucru. Noi, este incontestabil că nu putem avea absolut aceeași mentalitate. Suntem puțin deformați prin profesiunea noastră, prin educația noastră.

M. Antonescu: Evident. Și noi.

G-ral C. Pantazi: Este incontestabil aceasta. Dvs. știți că dacă ați dat la Armată un lucru, dacă ne-ați dat nouă ceva, noi avem un quasi tipic cazon. Dacă eu dau un ordin la regiment, el trebuie să se execute. Astfel, am găsit soldați chemați desculți, ca să formeze batalioane prezumtive, care să se ducă pe front. Și au fost chemați oamenii desculți, în loc să se vadă înainte dacă au ceea ce le trebuie ca să-i îmbrace și să-i cheme atunci. Dar aceasta este mentalitatea cazonă.

M. Antonescu: Este executarea disciplinată a ordinelor.

G-ral C. Pantazi: Se poate întâmpla aceasta în toate profesiunile.

Dvs. ați dat chestiunea evreilor la Statul Major. Și chestiunea s-a pus așa: A întârziat? Pleacă! Așa este la noi.

M. Antonescu: De acord.

Dle ministru, prin urmare, trebuie să puneți ordine: Statul Major lucrează de acum primind toate măsurile numai prin dvs.

I. N. Fințescu: Fiindcă ați făcut apel la conștiință și fiindcă orice participare a României în actualul război are o repercusiune foarte mare, dacă miniștrii civili nu sunt ținuti la curent, cel puțin dvs. să fiți ținuti la curent, ca să vă sfătuiți când credeți cu miniștrii departamentelor. Țara, în războiul actual, face un efort mare din toate punctele de vedere și este bine ca toți miniștrii să fie la curent cu toate aceste chestiuni.

M. Antonescu: Desigur.

Pentru dl. g-ral Pantazi, pentru ca să încheiem această discuție care totuși a fost folositoare, domnilor miniștri, de aceea am făcut-o, ca să punem o dată pentru totdeauna un principiu de bază al colaborării organelor militare cu Guvernul, eu mă simt obligat să adaug pentru dvs., care mă știți – și în afară de manifestările mele personale ca om – că niciodată nu mi-a trecut prin minte să micșorez, și ca vicepreședinte al Consiliului de Miniștri am avut aceeași atitudine, respectul pe care îl am pentru autonomia morală a Armatei. Nici prin minte nu-mi trece să fac aceste gesturi mărunte, să vorbesc de autonomia morală a Guvernului; și n-am nici măcar cea mai vagă – ... știu eu ... – aluzie de făcut la dl. g-ral Șteflea sau la conducătorii Marelui Stat Major. Aici nu există pentru mine o chestiune de persoane, ci de principii.

Dvs. aveți dreptate atunci când spuneți că Marele Stat Major făcuse o serie de ieșiri din ordinea firească a activității lui. Am constatat-o și ne resimțim de acest lucru. Trebuie ca pe viitor să restabilim echilibrul și principiul acesta să fie respectat. După cum folosesc acest prilej, ca să vă rog să dați dispoziții ca atașaii militari străini, când vin la București, să vină la Ministerul de Externe, pentru că Ministerul de Externe nu poate să conducă afacerile străine ale Statului, într-o perioadă de război, fără informații militare directe. La rândul meu, pot să rog pe toți șefii de misiune, care vin din străinătate, să treacă și pe la dvs., pentru a vă informa personal, fiindcă, de asemenea, Armata nu poate să hotărască și să-și dozeze măsurile fără cunoașterea realităților politice și economice sau sociale din alte țări. Consider, deci, indispensabil ca această colaborare să existe, pentru că altfel nu ne putem îndeplini datoria.

G-ral C. Pantazi: Și aceasta este o chestiune. Cu cine iau legătură?

M. Antonescu: Ei iau legătură cu directorul Protocolului din Ministerul de Externe.

Mai departe, urmează la ordinea zilei: *Situația arăturilor și a însămânțărilor.*

A. Pană: În Vechiul Regat și în Transilvania însămânțările au decurs normal; s-au intensificat mai ales în urma ploilor care au căzut.

În Basarabia nu este bună situația. Pe când în Vechiul Regat s-a făcut 37% din ceea ce trebuia să se însămânțeze, în Basarabia s-a făcut abia 10%, iar în Bucovina 18%. Prin urmare, trebuie să intervenim aici ca să se intensifice însămânțările, pentru că acum ele se pot face în condițiuni bune și nu este nici un motiv de întârziere.

M. Antonescu: Eu sunt un om care, când îmi iau o îndatorire o respect cu aceeași sfințenie cu care se execută și la Armată ordinele.

M-am însărcinat să mă ocup de trei județe. Situația acestor trei județe este următoarea: Jud. Prahova: Planul de cultură pentru 1942, arătură 32.400, însămânțare 33.400. Până astăzi: arătură executată 25.215, adică 77%; însămânțări executate 15.707, adică 49%. Numai în ultimele două săptămâni s-au făcut 15.190 ha arătură și 13.036 ha însămânțări.

A. Pană: Da. Acesta este unul din județele care merg foarte bine.

M. Antonescu: În jud. Argeș, până la 18 octombrie au fost 14.120 ha; s-au adăugat 2.850 ha, așa că până la 25 octombrie: 10.970 ha în total ....

A. Pană: Ogoare.

M. Antonescu: Da.

Acolo lucrările au mers mai încet, pentru că ploile în Argeș au venit mai târziu. În afară de aceasta, Argeșul este județ de munte, de poame și de lemne, unde oamenii au avut de lucru în această perioadă cu activitatea viticolă și forestieră.

Județul Brașov.

A. Pană: La însămânțări, Argeșul este mai slab.

M. Antonescu: Da; din cauzele arătate și pentru că pământul este mai tare. De altfel, este un județ în care nu se pune mult grâu.

A. Pană: Da.

M. Antonescu: Și din cauza aceasta însămânțările în Argeș sunt mai puține. Argeșul este mai mult un județ de porumb decât de grâu.

La Brașov sunt în total 1.773 ha. Județul Brașov a mers mai încet până acum câteva zile. Acum au început intensiv lucrările, dar jud. Brașov este un județ de cartofi. S-au lucrat mai puțin până acum, pentru că acesta a fost timpul, aceasta este epoca în care se scot cartofii, ceea ce a făcut ca activitatea oamenilor să fie îndreptată în această direcție.

În asemenea condiții, eu mi-am îndeplinit datoria și vă asigur că urmăresc toate chestiunile acestea. Am fost în jud. Brașov, în ultimele trei săptămâni, de patru ori; în Prahova am fost de două ori; în județul Argeș n-am fost niciodată. Dar jud. Argeș îl cunosc ca palma mea și este suficient să iau măsuri și să mă informez prin telefon. Însă și în județul Argeș mă voi duce în cursul săptămânii viitoare, ca să văd la fața locului situația de acolo.

A. Pană: În Basarabia s-au pus foarte puține semințe; s-au făcut 10% din însămânțările prevăzute, iar ogoarele, mai mult sau mai puțin. Basarabia ocupă o suprafață importantă, iar ogoarele de acolo sunt, tot așa, înapoiate.

M. Antonescu: Să se trimită cifrat următoarea telegramă:

„Domnul Guvernator al Basarabiei

Vă rog să transmiteți situația ogoarelor și a însămânțărilor de toamnă.

Din informațiunile de care dispunem, constatăm că numai 10% din program a fost îndeplinit ...”

A. Pană: Până sâmbăta trecută.

M. Antonescu: „... până în sâmbăta trecută.”

„Față de această situație, vă rog, întâi să ne explicați întârzierea; în al doilea rând, să luați cele mai urgente măsuri, pentru că programul agricol trebuie executat în întregime pe răspunderea tuturor prefecților și organelor în subordine”.

Domnii miniștri, din inspecțiile pe care le-au făcut, au unele observațiuni de prezentat în legătură cu această situație a ogoarelor și a însămânțărilor?

G-ral Gh. Jienescu: Eu n-am județe, dar din ceea ce am cules din circulația mea pe întreaga țară, am trimis o notă dlui Pană. Pot să vă spun că în regiunea Băicoi, pentru moșiile de acolo, nu există decât 8000 kg de sămânță. Țăranii n-au semințe. Ceea ce s-a primit în cantitatea arătată, s-a primit de la dl. Sfetescu.

Al doilea lucru pe care l-am constatat: din discuțiile cu diverși proprietari de suprafețe mai mari, rezultă că este o tendință exagerată de a micșora suprafețele de grâu, de însămânțare cu grâu, spunându-se că nu este rentabil. Ei spun: grâul este de necesitate absolută și oricând Guvernul va apăsa asupra prețului lui, iar nu-l va spori.

Ce face atunci țăranul? El, mai degrabă, trebuie lăsat la inițiativa de cultură a grâului și suprafețele mai mari să fie solicitate de a cultiva grâul mai numeros, mai mult.

M. Antonescu: În fapt la aceasta se și ajunge, pentru că cultura leguminoaselor este mai costisitoare și mai delicată și țăranii noștri n-o practică în orice regiune a țării.

A. Pană: Nici nu se poate depăși o anumită suprafață de leguminoase, fiindcă trebuie semănat și grâu și porumb. Nu se poate să se semene numai mazăre și fasole.

I. N. Fițescu: Au fost rău impresionați și agricultorii și toți ceilalți prin lăsarea prețului liber la mazăre. Cu cine am vorbit, mi-a arătat nemulțumirea din acest punct de vedere.

M. Antonescu: Dle ministru, noi suntem într-o perioadă când nu avem nevoie nici de ipocrizie, nici de măsuri de menajamente speciale. Și eu am constatat acest lucru. Examinați prețul care credeți că ar putea să fie fixat pentru mazăre și vom lua măsuri.

Gr. Romașcanu: Este prea târziu să venim acum cu fixarea prețului la mazăre, pentru că mazărea din proprietatea producătorului a trecut la negustor, cu prețuri mult mai ridicate. S-ar produce, prin luarea acestei măsuri, o mare frământare. I-am propus dlui ministru Fițescu acest lucru mai de mult, dar și atunci era prea târziu.

Cred că ar trebui anunțat de pe acum, sub o formă oarecare, că în vara anului viitor se va fixa și prețul la mazăre.

M. Antonescu: Dl. ministru al Agriculturii este rugat să dea un comunicat în această privință, dar nu special privitor la mazăre, fiindcă nu trebuie să facem de aici o alarmă; însă, cu ocazia unor comunicări, pe care le-ați face, menționând și prețul mazărei.

A. Pană: O armonizare a prețului.

M. Antonescu: Da. Pentru anul viitor toate prețurile leguminoaselor și ale cerealelor vor fi concomitent fixate; prețul mazărei va intra în această măsură.

Al. Marcu: Pentru că mă ocup de jud. Vlaşca, dați-mi voie să vă vorbesc de situația sfeclei de zahăr de acolo. Este dezastruoasă. Fabrica de la Giurgiu va avea pierderi de 200 milioane lei. Este toată putredă. Prețul este fixat la 50.000 lei vagonul, în vreme ce grâul se vinde cu 280.000-300.000 lei vagonul. Nici un cultivator nu se poate preta la această cultură, mai mult decât delicată. Prețul a fost fixat foarte târziu.

I. N. Fițescu: În județul dvs., o ciupercă s-a dezvoltat din cauza secetei și aceasta a dus la situația aceasta.

M. Antonescu: Este un caz special.

I. N. Fițescu: Prețul a fost făcut de acord cu producătorii.

M. Antonescu: Prețul l-am fixat după ce am discutat săptămâni întregi. Vagonul a fost 18.000 lei ...

S. Ghiolu: Să comparăm prețul sfeclei de acum 6 ani, față de grâu.

Gr. Romașcanu: În legătură cu prețul sfeclei de zahăr: am luat Moldova toată și am discutat cu toții. Este cea mai mare mulțumire care a putut exista în materie de preț la sfecla de zahăr, cum l-a hotărât dl. ministru Fițescu.

M. Antonescu: Prin urmare, aci este o situație specială.

Gr. Romașcanu: Ceea ce cred că ar trebui să fie anunțat, ar fi prețul pentru culturile de primăvară.

M. Antonescu: Să cercetați și să fixați din vreme aceste prețuri. Dl. ministru Fițescu va examina această chestiune.

I. Petrovici: Am vizitat județul Iași și județul Neamț. Lucrurile par a se prezenta normal. În Iași s-a însămânțat o treime; în Neamț, un sfert. Fiecare spune că aceasta este din vina secetei mari, dar speră că după ploaie să se îndrepte. Și într-un loc și într-altul mi s-a spus că au tot ceea ce trebuie ca să ducă însămânțările până la capăt.

A. Pană: Suprafața din Vechiul Regat și din Transilvania, însămânțată acum, este mult mai mare decât suprafața însămânțată anul trecut la aceeași dată.

M. Antonescu: Să nu comparăm datele de anul trecut, nici pentru aprovizionarea cu lemne, nici pentru arătură, nici pentru însămânțări, pentru că anul trecut am avut lipsuri mari. Anul trecut am avut un an agricol din cei mai proști. Noi să urmărim planul agricol și în raport cu el însuși să vedem rezultatele.

G-ral C. Pantazi: A fost și iarna grea, care a venit ...

M. Antonescu: ... care a venit prea devreme și a durat prea mult.

Prin urmare, dați ordine severe.

Rog pe dl. ministru de Interne să dea din nou ordine și prefectii să comunice situația pe județe; în fiecare săptămână să vă dea de două ori, să vă comunice de două ori săptămânal dvs. situația ogoarelor și a însămânțărilor în județe.

I. Petrovici: Datele, pe care le avem, sunt de acum o săptămână.

P. Strihan: Grijă Ministerului de Interne, în ce privește arăturile și însămânțările, se învederează prin ordinele date de dl. ministru de Interne; ordine foarte severe; așa de severe, încât sunt cominatorii și privesc precis și amenință pe toți prefectii, care lipsesc de la îndatoririle lor.

M. Antonescu: Da, dar trebuie să faceți din aceasta o realitate.

P. Strihan: Am vizitat, în Moldova, trei inspectorate; am vizitat pe pretorii care erau la cursuri; am luat contact cu fiecare pretor și peste tot le-am dat cuvântul de ordine ca să se ocupe de această chestiune.

M. Antonescu: Foarte bine. Dar mai dați telegrame și să se comunice prefectilor că trebuie să facă aceste rapoarte de două ori pe săptămână. Mergem mai departe.

Notă privitoare la simplificarea registrelor și dosarelor administrative.

Am pus eu chestiunea aceasta, pentru că am constatat că în județul Prahova și în alte județe sunt organe administrative care nu respectă măsurile de combatere a birocrației. Am vizitat Casa Asigurărilor Sociale de la Brașov, ieri-dimineață. Din circa 29 de birouri, 19 nu erau decât birouri administrative.

Văd că dl. dr. Dănulescu lipsește. Rog să se dea o notă domnilor miniștri, cu rugămintea ca, acei care nu pot veni la ședința Consiliului, să anunțe că nu pot veni la Consiliu.

Rog pe dl. g-ral Popescu, ministrul de Interne, să atragă atenția tuturor domnilor prefecti că, în exercitarea atribuțiilor lor de control al serviciilor publice locale, trebuie să urmărească, în primul rând, simplificarea administrativă și combaterea birocrației, controlând ca normele, aplicate administrației locale prin Ministerul de Interne, privitoare la reducerea birourilor, funcționarilor și a activității de birou și de paperaserie să fie aplicate tuturor serviciilor. Ieri, din 29 de birouri de la Casa Asigurărilor Sociale din Brașov, peste 19 birouri erau birouri administrative. Era un cabinet dentar, o farmacie, un birou al fișelor, iar în rest, birouri administrative.

I. N. Fintescu: Am dispus să se facă o cercetare ca să vedem care este realitatea.

M. Antonescu: Foarte bine.

Prin urmare, să se dea această dispoziție.

Aș ruga pe dl. ministru Strihan – și îi dau termen până la sfârșitul acestei săptămâni – ca să adune de la toți d-nii miniștri instrucțiunile pentru inspecțiile prefecților, privitoare la activitatea fiecărui departament, care urmează să fie transmise domnilor prefecți în virtutea legii care îi învestește cu dreptul de control asupra tuturor serviciilor publice județene.

P. Strihan: Am semnat o circulară, în aceeași zi în care m-ați însărcinat cu această chestiune, către toți domnii miniștri. Până acum n-am primit răspuns decât de la un domn ministru.

M. Antonescu: Și eu dau circulări. Dar să nu mai facem și noi paperaserie, ca să combatem paperaseria. De altfel, aceste mijloace erau logice și unice când nu exista telefonul. Dar când există telefonul și aceste întâlniri directe, puteți să vă adresați direct.

G-ral C. Pantazi: Dar toți se îngrădesc de aceste acte. G-ralul Florescu s-a împușcat din pricina actelor. El n-a fost condamnat în mod definitiv.

P. Strihan: Nici n-a fost judecat.

G-ral C. Pantazi: Vedeți ce importanță au actele.

M. Antonescu: Domnilor miniștri, dar în răspunsul ministerelor și în solicitarea lor de a comunica instrucțiunile pe care doresc să le facem pentru răspunderea prefecților în exercitarea controlului, în aceste conversații, dl. ministru Strihan se poate dispensa, pentru procurarea acestor instrucțiuni de către ministere, de corespondență.

G-ral C. Pantazi: Sigur.

P. Strihan: Dați-mi voie să profit de acest prilej ca să împărtășesc domnilor colegi din Guvern sistemul pe care îl practicăm noi, la Ministerul de Interne: toată corespondența, care vine semnată de un ministru, secretar de Stat sau conducător de instituție autonomă, vine direct la titularul departamentului sau la subsecretarul de Stat.

M. Antonescu: Foarte normal. Și eu fac la fel.

P. Strihan: Cu acest sistem, putem corespunda noi, membrii Guvernului, chiar în mod direct.

M. Antonescu: Foarte bine.

Raport privitor la trecerea la Ministerul Lucrărilor Publice a Comisiunii Superioare a Planurilor de sistematizare, înfrumusețare, de dezvoltare a orașelor.

Pe Homer se certau șapte cetăți, și de atunci încoace toată lumea. Pe această Comisiune superioară de înfrumusețare a orașelor se dispută două departamente. Eu vă mărturisesc că sunt tot mai mult împotriva organelor de monopol și sunt tot mai mult pentru organele de coordonare. Chiar astăzi vom face un organ de coordonare, pe care îl consider necesar, ca să găsim soluții comune și practice.

De aceea, Ministerul Lucrărilor Publice crede că Comisiunea Superioară a Planurilor trebuie să-i aparțină lui. Pe principiul tehnicității și pe ideea de unitate a serviciilor publice, fără îndoială că ar trebui să aparțină Comisiunea aceasta Ministerului Lucrărilor Publice. Decât că Ministerul Lucrărilor Publice nu poate face, în această perioadă de război și cu greutățile financiare actuale, o dezvoltare și o înfrumusețare a orașelor numai printr-un organ de tehnicieni.

De aceea, cred că va trebui să creăm un organ național, domnilor miniștri, chiar dacă îl localizăm la Ministerul Lucrărilor Publice. Sistematizarea și dezvoltarea

orașelor este o problemă națională. Nu putem dezvolta numai urbanistic și estetic orașul. Trebuie să dăm fiecărui oraș – v-am mai spus-o într-un Consiliu – să-i dăm un destin, o geografie, o misiune lui proprie. De aceea a murit Iașul, ca a doua capitală a țării, oraș de tradiție culturală și de atâta trecut românesc: pentru că n-a existat nici o politică de Stat în privința Iașilor și orașul acesta a fost invadat de străini și destrămat de toată incoherența municipalității, care n-a văzut nimic din problemele de evoluție ale Iașilor și din programul de urbanistică al acestui oraș, din problemele lui urbanistice.

De asemenea, dacă vrem să facem o reformă administrativă sănătoasă și dacă vrem să facem din organele administrative funcțiuni de viață locală, noi trebuie să încurajăm și să determinăm specific locul de care se vorbește. Dar despre aceasta se vorbește atât, dar se practică așa de puțin. Se pun atâtea principii, dar se aplică așa de puțin. Fiecare provincie trebuie să-și aibă misiunea ei.

Oltenia, cred că va trebui să devină un centru cu caracter economic și comercial, care să aibă școli economice și comerciale, corespunzătoare spiritului populației de acolo.

La Iași, mai ales dacă, față de problemele Răsăritului, noi va trebui să luăm o pozițiune și de ordin militar, și biologic, și politic, și spiritual, Iașul va trebui să capete toată adaptarea la aceste funcțiuni, pe care va avea să le îndeplinească, față de Răsărit, Neamul Românesc.

De asemenea, Bucovina, alături de tradiționalismul ei, alături de trecutul ei, trebuie să devină un centru industrial serios organizat.

Acest plan de sistematizare și de localizare a sensului istoric, pe care trebuie să-l aibă această operațiune, trebuie să-l împingem și la județe; pentru că de aceea Ploieștii, oraș care a dat Statului atâtea miliarde în industrie, nu izbutește să rămână decât un nefericit și gârbovit oraș, pentru că nu a existat în această privință nici o concepție. Ploieștii este un oraș cultural, este un oraș comercial; este de toate, în același timp. Același lucru se petrece cu toate orașele. Toate își fac concurență reciproc. Toate sunt orașe culturale; toate sunt orașe comerciale; toate sunt orașe industriale și așa mai departe.

De aceea, trebuie să ajungem la o sistematizare a țării.

Dacă la aceste probleme mai adăugați și problemele etnice, de apărare a orașelor și problema românizării în orașe, și problema economică, și problema burgheziei noastre, nu veți putea să considerați Comisiunea Superioară a Planurilor de Sistematizare, Înfrumusețare și Dezvoltare a Orașelor ca un simplu organ tehnic, de natură să privească numai problemele urbanistice de șantier. Chiar dacă aveți dreptate, când vreți să mergeți la unitate de stil și la un stil românesc, de conservățiune și de formare a unei tradiții estetice în urbanistica noastră, dar, deocamdată, vă rog să faceți o comisiune de colaborare, cu drepturi de coordonare. Deocamdată comisiunea aceasta să se ocupe de problemele mai simple. Și, când va veni ceasul, dacă împrejurările de război ne vor lăsa și dacă dl. ministru de Finanțe ne va îngădui, iar dvs. veți găsi oportun acest punct de vedere, urmează să trecem atunci la organizarea, sistematizarea și dezvoltarea orașelor, în raport cu misiunea noastră.

C. Bușilă: Sunt de perfect acord cu dvs. Înțeleg sistematizarea cum spuneți dvs. În afară de acestea, în același sens îmi dă dl. Mareșal Antonescu indicațiuni; și eu

întotdeauna am înțeles acest lucru că așa trebuie făcut. Este o chestiune de ansamblu, cum ați anunțat-o dvs. Acest proiect de lege, pe care îmi pare că îl aveți dvs., are originea următoare. Din punctul dvs. de vedere, de a concentra chestiunile cu caracter tehnic la mine, mi-ați dat însărcinarea de a face un proiect de lege în această privință. Nu l-am prezentat, pentru că am văzut și alte tendințe. Dar este părerea și a dvs., și a dlui Mareșal Antonescu, în această privință, o cunosc. Am primit dispoziții să treacă această comisie astfel cum se cere.

Am ezitat o zi, două, trei, am primit observații, – mi s-au dat patru sau cinci ordine – Apoi m-am executat și am spus: Trecerea acestei comisii este prima etapă, până la formarea celui Oficiu Național, cu care să punem în concordanță toate nevoile țării.

Ceea ce se face acum nu este aceasta: se face un plan, se mai dă un aviz, se schimbă, n-are importanță. Prima etapă ar fi fost trecerea la Ministerul Lucrărilor Publice a Comisiunii Superioare a Planurilor de Sistematizare, Înfrumusețare și Dezvoltare a orașelor și apoi am fi putut să mergem mai departe. În felul acesta am fi putut să facem un lucru ordonat și sistematic și am fi putut să ținem seama de toate nevoile țării.

O chestiune tot de domeniul acesta, dar de mai mică importanță, a fost refacerea Basarabiei și a Bucovinei. Ca să studiem toate modalitățile de lucru, ne-am adresat tuturor departamentelor și Subsecretariatelor de Stat, am pus chestiunea și am cerut să ni se arate care sunt punctele de vedere ale fiecăruia, așa cum ați arătat dv., din toate punctele de vedere, etnografic, cultural, comercial și industrial.

Rezultatul: zero.

Chestiunea aceasta s-a petrecut anul trecut, prin septembrie sau octombrie.

M. Antonescu: Iată situația în care mă găsesc: Ministerul de Interne îmi relatează că dl Mareșal Antonescu, față de argumentele prezentate de dl ministru de Interne, în sprijinul menținerii Comisiei Superioare a Planurilor de Sistematizare, Înfrumusețare și Dezvoltare a orașelor pe lângă Ministerul de Interne, a dispus ca chestiunea să-mi fie prezentată mie, spre soluționare. Ministerul de Interne îmi înfățișează o serie întreagă de considerațiuni care, pe temeiul legilor în vigoare și a organelor de care dispune astăzi ordinea administrativă, arată că această Comisie de Sistematizare este un fel de organ director al acestor funcțiuni de ordine administrativă în materie de sistematizare și urbanistică, pe care le îndeplinește Ministerul de Interne, conform legilor administrative în vigoare.

Prin urmare, ca să iau o decizie și să spun astăzi: Trec toate organele Ministerului de Interne la Ministerul Lucrărilor Publice, care urmează să se ocupe de aici înainte de problemele de sistematizare, ar fi un lucru lipsit de sens. De aceea, dle ministru Bușilă, vă dau dv. această întâmpinare dezvoltată, cu citarea tuturor textelor și atribuțiilor din Legea Administrativă, pentru Ministerul de Interne, vă rog s-o examinați, o dată cu legile, și dispozițiile pe baza cărora funcționează în Ministerul Lucrărilor Publice organele dv. și faceți propuneri concrete, împreună cu Ministerul de Interne, asupra compunerii acestei comisii, din punctul de vedere al cercetării tehnice a planurilor la ministerul dv. și a menținerii funcțiunilor de îndrumători ai construcțiilor la Ministerul de Interne.

C. Bușilă: Am să studiez chestiunea și am să v-o prezint.

M. Antonescu: *Nota Cabinetului Militar referitoare la construcțiile de drumuri în județele Baia și Bacău.*

Ministerul de Interne a făcut cunoscut Marelui Stat Major că, în urma circulației intense a trupelor române, germane și italiene, unele din drumurile din Nordul Moldovei au fost distruse și prefecturile nu mai au fonduri ca să le refacă. Cele mai multe drumuri distruse sunt în județele Baia și Bacău, se indică aceste drumuri în harta alăturată. Direcția Generală a Drumurilor a întocmit proiecte pentru construcția acestor drumuri, a căror valoare totală este de 45.000.000 lei. Marele Stat Major roagă să se aprobe aceste proiecte, iar lucrările să fie menționate în programul de lucrări din fondurile militare, întrucât sunt prevăzute în vechiul program militar, iar cele arătate de Ministerul de Interne sunt conform cu realitatea. Lucrările de aprovizionare cu materiale s-ar putea executa chiar în cursul acestui an, la ele urmând să dea concursul și prefecturile de județ.

Dl Mareșal Antonescu, prin nota pe care o adaugă la indicațiile Marelui Stat Major și Ministerului de Interne, spune că „trebuie tratată și problema despăgubirii de la germani și italieni a distrugerii acestor drumuri.”

Noi avem deja în discuție despăgubirile datorate de stricăciunile celor care au făcut drumurile, adică de organizația „Todt”, și n-am izbutit să rezolvăm problema. Acum se mai pune și chestiunea drumurilor distruse cu transportul trupelor.

În orisice caz, fiind vorba de 45.000.000 lei, dacă dl ministru g-ral Pantazi poate, cu ocazia discutării problemelor militare, să pună și această chestiune, dacă pe aici au fost treceri considerabile de trupe, care au distrus exclusiv aceste căi de comunicație, atunci este normal să discutăm chestiunea. Dacă nu, dat fiind faptul că aceste trupe au luptat pentru Basarabia și Bucovina, nu mai găsesc potrivit să lungesc aceste discuții. Cel mult, rog pe dl ministru Bușilă să examineze, împreună cu dl ministru al Finanțelor, care este termenul în care se pot reface aceste drumuri și dacă ele pot fi refăcute în cadrul creditelor militare sau mai este nevoie de o finanțare specială. Dacă aceste fonduri există, rog să se examineze chestiunea de formă a autorizării Marelui Stat Major, care, împreună cu Direcția Drumurilor, urmează să execute aceste lucrări.

C. Bușilă: Fondurile există.

M. Antonescu: Foarte bine.

C. Bușilă: Au fost unele drumuri socotite ca militare și aprovizionate cu materiale depozitate pe ele. Statul Major a spus acum că aceste materiale nu-l mai interesează.

M. Antonescu: Acum este de acord să vi le dea.

Notă referitoare la decorarea cu „Meritul Agricol” a celor care au contribuit la campania agricolă din cursul anului trecut și în anul curent.

Am văzut o serie de decorații cu „Meritul Agricol” și în rândul celor decorați n-am văzut pe domnii miniștri g-ral Popescu, Vasiliu și Strihan, nici pe cei care au purtat răspunderea acțiunii de supraveghere și au ajutat la campania agricolă, cu toate că decorațiile sunt date pentru reușita acestei campanii.

I. Petrovici: Acum trebuie să ni se dea decorații la toți miniștri, pentru că fiecare din noi avem de inspectat câte două județe.

M. Antonescu: Atunci eu ar trebui să iau de șase ori această decorație, pentru că eu sunt cel care am făcut planul agricol și care m-am chinuit împreună cu dl ministru de Interne, cu dl ministru Pană și cu Marele Stat Major la nu știu câte conferințe.

Dar nu este vorba de aceasta. Rog să se dea această decorație câtorva miniștri și colaboratorilor lor, care au ajutat realizarea planului agricol și care au avut răspunderea unei munci la care nu erau direct obligați. De asemenea, rog să se dea această decorație și acelor dintre prefecți, care au avut rezultate agricole excepționale. Vă rog să faceți toată publicitatea prin „Buletinul” Ministerului de Interne, ca să se arate că voim să cinstim activitatea celor care vor să ajute pe alții.

P. Strihan: Este și un stimulent pentru campania viitoare.

C. Bușilă: Nici dl ministru Pană nu era trecut pe lista celor decorați.

M. Antonescu: Dar este și d-sa decorat.

A. Pană: Eu sunt decorat mai dinainte.

M. Antonescu: *Adresă referitoare la litigiul dintre Reichsbahn și C.F.R.*

C. Bușilă: La 17 septembrie, Reichsbahn a cerut aprobarea noastră ca să trimeată la București doi delegați ca să trateze cu noi.

M. Antonescu: Chestiunea aceasta apare cu proporții de fantomă în discuțiile noastre și în raporturile cu Germania. Cu ocazia discuțiilor de la Marele Cartier am avut-o trecută pe ordinea de zi. Dl ministru Clodius a fost chemat de dl von Ribbentrop și întrebat: „Ce este cu aceasta?” Dl Clodius a răspuns: „O voi aranja”. Eu însă am adăugat: „De un an de zile nu aud spunându-se decât aceasta”, ceea ce l-a făcut pe dl von Ribbentrop să se uite foarte ucigător la dl Clodius, iar, seara, pe dl Clodius să-mi spună: „Ce mi-ați făcut, în fața dlui ministru!”

Am făcut tot ce am putut, ca să am un răspuns la această chestiune. Vă rog să așteptați dacă dl Clodius va face o comunicare. Am rugat pe dl Răzmiriță să repună problema în discuție. În cazul când dl Clodius nu va tranșa problema, așa cum am făgăduit, atunci o veți discuta la București.

C. Bușilă: Dl Müller vrea să vină la București în numele Reichsbahnului și să trateze cu delegații noștri.

M. Antonescu: Dle ministru, vă rog ca între dl Müller și dl von Ribbentrop să nu ezit.

Adresă referitoare la activitatea Comisiei Legislative de pe lângă Ministerul Apărării Naționale.

C. Bușilă: Dl g-ral Pantazi ne-a cerut să trimitem un delegat care să lucreze la simplificarea unora din legile în vigoare.

M. Antonescu: Vă rog să nu-mi luați în nume de rău dacă iarăși vă ridic o excepție. Decretul este făcut, de acord cu Ministerul de Finanțe, pe baze mult mai largi decât fusese propus de dv. Chiar astăzi, probabil, vă vom aduce la cunoștință acest lucru. Și atunci, problema practică nu se mai pune, pentru că veți primi puteri foarte largi în ceea ce privește suspendarea Legii Contabilității Publice.

C. Bușilă: Nu cunosc această chestiune. Se pusese acolo problema modificării unor legi existente, cu privire la construcții.

M. Antonescu: Dar acum problema se pune pe baze noi, cu privire la Legea Contabilității Publice.

Adresă în legătură cu instalarea cablului de telecomunicație Berlin-Cernăuți-București-Sofia.

C. Bușilă: Cunoașteți chestiunea. A fost întocmit un Jurnal al Consiliului de Miniștri, cu aprobarea dv. și a dlui Mareșal Antonescu. Au venit delegați ai Ministerului Poștelor din Germania, cu care s-a făcut un proiect de convenție, Ministerul de Externe a spus că n-are nimic, din punct de vedere formal, împotriva acestui proiect.

M. Antonescu: Este o problemă tehnică. Cablul Berlin-Cernăuți-București-Sofia asigură un mijloc de comunicație telefonică direct cu Berlinul. Eu am pus această chestiune la ordinea zilei, numai pentru ca să vă întreb care este avantajul pentru Statul Român. Noi participăm la această exploatare? Noi beneficiem de cablul acesta, pe care îl instalăm pe teritoriul nostru?

C. Bușilă: Beneficiem de exploatarea celor 132 de circuite, pe care le avem la noi. Pe acestea le exploatăm noi, având avantajul să facem tot traficul pe aceste circuite.

M. Antonescu: Comunicați că suntem de acord.

Cererea de subvenție a Societății „Filarmonica”.

Societatea „Filarmonica” cere o subvenție pentru realizarea unui program de sporire a activității sale. Ținând seama de faptul că faptul că „Filarmonica” are un statut foarte imprecis, pentru că a aparținut Fundațiilor Regale și va trebui, prin noua organizare, să primească o altă destinație, cred că este potrivit, mai ales că avem o serie întreagă de greutăți, ca această societate să revină cu cererea de subvenție, după ce se va face organizarea ei definitivă.

Producția hârtiei; nota Direcției Generale a „Monitorului Oficial”

Domnilor miniștri, din nefericire, chestiunea hârtiei se pune din nou. Am mai avut-o acum o lună și jumătate. De data aceasta se pune din nou, susținută, însă, de însuși dl ministru de Finanțe, care sesizează Guvernul prin Direcția Generală a „Monitorului Oficial” și Imprimeriilor Statului.

Se constată două lucruri și aceasta este cauza pentru care am pus chestiunea hârtiei la ordinea de zi a acestui Consiliu de Miniștri. Se constată, pe de o parte, că nu ar fi păcură suficientă pentru industria producătoare de hârtie, iar, pe de altă parte, industria de hârtie caută să facă unele greutăți și cu scopul – desigur – ca să obțină unele majorări ale acestor prețuri.

Dacă am făcut totul, ca să sprijin industria de hârtie și să-i dau satisfacția majorărilor de preț, am făcut-o pentru că, într-o perioadă de război, presa ocupă un rol fundamental. Pentru mine, hârtia rotativă pentru ziare și producția ei sunt chestiuni tot atât de esențiale ca și pâinea. O spun aceasta fără nici o exagerare. Dacă într-o zi n-ar mai apare ziarele, faptul acesta ar produce o descurajare cumplită. De aceea, am considerat esențială chestiunea aceasta și m-am ocupat personal de problema hârtiei și a prețului ei, rugând pe dl ministru Marinescu ca, în ce privește producția de hârtie, să se ocupe d-sa personal de această chestie; iar pe dl ministru Marcu l-am rugat să supravegheze modul cum se face distribuția ei ziarelor, pentru ca să nu avem nici un neajuns în această privință.

Constat însă că hârtia este în scădere, iar din cercetările pe care le-am făcut, constat că cota de combustibil trebuie să fie sporită. De altfel, se cere un supliment lunar de păcură sau motorină pentru această industrie a hârtiei. Este vorba de 750 tone. Nu este o cifră excesivă. Rog să se ia această măsură.

Deciziunea privitoare la economia consumului de hârtie trebuia să apară în „Monitorul Oficial”. Nu știu dacă va fi apărut între timp. În orice caz, până astăzi n-a apărut.

Eu voi examina, în cadrele unui plan nou, pe care l-aș face, voi examina dacă este cazul să merg la o reducere a tirajelor și a numărului de pagini ale ziarelor.

Dar vă atrag atenția, dle ministru, că, dacă altădată ziarele trăiau din foarte rodnice subvenții și fonduri ale Statului, eu nu mai dau astăzi bani de la Ministerul Propagandei decât unora dintre ziaristi, pentru activitatea lor personală de informare și de difuzare a normativelor date de Guvern, fie pentru acțiunea politică, fie pentru lămuriri, fie, mai ales, și mai des, pentru acțiunea economică și pentru lămurirea și aducerea la cunoștință a normativelor de explicare a măsurilor economice luate.

Prin urmare, presa de astăzi trăiește fără sprijinul și fără subvenționare din partea Statului. Mă simt dator să o ajut, deci, pe căi licite și potrivite. O furnizare de hârtie, care să-i îndeusteleze aceste nevoi de apariție, mi se pare singurul mijloc. De aceea ar fi foarte greu ca să impun presei noastre o reducere a tirajului și a numărului de pagini a ziarelor, pentru că aceasta ar însemna o reducere a veniturilor lor. Dacă în Germania este posibil acest lucru, aceasta se datorește faptului că acolo presa este organizată de Stat, că acolo ziaristul este funcționar, că acolo se lucrează în condițiuni organizate și pe răspunderea și grija Statului, ceea ce nu este cazul nostru. Noi nu avem asemenea ziare.

În asemenea condițiuni, nu cred că am putea merge la o reducere prea mare a tirajului și a numărului de pagini ale ziarelor, ci recomand o reducere a consumului pentru alte nevoi de hârtie în Stat, unde trebuie să se facă mai puțină risipă.

În această privință, vă atrag atenția, dlor miniștri, că, exact în momentul când noi combatem paperaseria – ceea ce numesc eu cu acest cuvânt peiorativ – sunt informat – vă voi comunica în copie scrisoarea pe care am cerut-o – că una din cele mai mari întreprinderi de arte grafice din Țara Românească, „Cartea Românească”, a primit îndoitul comenzilor de imprimate, pe care îl făcea în mod obicinuit pentru Stat de un an și jumătate încoace. Ceea ce însemnează că sporim paperaseria.

I. N. Fințescu: Pentru că birocratismul a crescut.

M. Antonescu: Și tocmai în vremea când noi ne luptăm să-l combatem.

Prin urmare, rog pe dl ministru Ghiolu ca să ia această problemă: problema presei. Voi ruga pe dl ministru Marcu ca să vă arate datele. În ce vă privește pe dv., sunt unele măsuri care trebuiesc luate: reducerea consumului pentru nevoile cetățenilor, în genere, și să faceți propuneri concrete în această privință; iar pe dl ministru de Finanțe îl rog să ceară – ca să se vadă toate cheltuielile făcute – date privind imprimatele. Să ceară toate cheltuielile făcute pentru imprimate, prin bugetul anului trecut și anului acestuia, și să mi se dea o notă în această privință și voi dispune reducerea la jumătate a acestor imprimate, indiferent de consecințe. Cine poate să facă opt pagini de raport, poate să le pună și într-un sfert de pagină, dacă le gândește bine și le prezintă în rezumat.

S. Ghiolu: S-au făcut circulări la departamente. În ce privește economiile și normele de aplicat, am făcut un proiect. L-am trimis și dlui director al „Monitorului Oficial”, ca să-i dăm apoi aplicarea.

Din producția de 4500 vagoane ...

M. Antonescu: 5000.

Al. Marcu: 5970.

S. Ghiolu: .... 60% îl ia Statul, Armata, Jurnalele.

M. Antonescu: Dle ministru, nu cred că putem spune „Armata și Jurnalele”, ca și când Statul ar avea Armata cum are Jurnalele, sau Jurnalele cum are și Armata. Deocamdată Jurnalele nu sunt proprietatea Statului.

Ziarele consumă 27%.

S. Ghiolu: 1500 tone.

M. Antonescu: 1350 tone.

S. Ghiolu: Cu presa din provincie și din Transnistria: 1500 tone.

M. Antonescu: Ziarele consumă 25% din consumația generală de hârtie; instituțiile de Stat consumă 24%, adică ceea ce consumă presa zilnică, care este tiraj de sute de mii de coale în fiecare zi. Ei bine, consumația administrației de Stat este aproape egală. Ea consumă 24%, adică 1200 tone. 550 tone sunt consumate de industrie, reprezentând cam 11% din producția de hârtie. 38% reprezintă consumul pentru celelalte nevoi.

Trebuie să aducem unele comprimări pe toate sectoarele.

Voi încerca să reduc și la ziare; voi căuta la presă să fac unele zile când să apară ziarele într-un număr mai mic de pagini. Aveam trei zile pe săptămână când apăreau în opt pagini. Să facem o zi de șase pagini, trei zile de câte opt pagini...

G-ral C. Pantazi: În războiul trecut, ziarele aveau mai puține pagini.

M. Antonescu: Pe de altă parte, observ că ziarele care apăreau în două pagini mici înainte, dle Marcu, astăzi, din cauza prețului care s-a ridicat de la un leu la trei lei sau din alte motive, și-au sporit numărul paginilor. Vă rog să-mi dați o notă cu sporul de hârtie la ziarele mici, cu sporurile la ziarele mari și cu reducerile.

Al. Marcu: Am aici datele. Din cotele fixate, cu care am făcut față până acum, din cauza producției inferioare cantitativ, a trebuit să reducem cotele cu 10%, făcând această reducere tuturor.

M. Antonescu: Unii cred că din persecuție s-a aplicat această reducere. Să se comunice care este motivul.

Al. Marcu: Ziarele acceptă această situație.

Ceva mai mult: s-a înțeles că s-ar putea comprima această cotă până la 20%, ca să se stabilească un raport real între tiraj și producție.

M. Antonescu: Vom examina amândoi chestiunea și vom stabili reducerile.

Cer ca hârtia pentru instituțiile de Stat să fie redusă cel puțin tot atât; cu atât mai mult cu cât este mult mai costisitoare, se risipește foarte mult și este timpul ca să isprăvim cu această risipă. Și, printr-un act de autoritate, vom dispune, totodată, reducerea la jumătate a cheltuielilor pentru imprimate și veți vedea că automat scade și consumul, pentru că multe din aceste imprimate, astăzi atât de costisitoare și numeroase, sunt așa de multe și costă atât de mult din alte motive, pe care este inutil să le mai comentăm aici.

Contraamiral N. Păiș: Să comprimăm la jumătate ...

M. Gr. Romașcanu: În ce privește aprovizionarea cu motorină, pentru ca să poată funcționa aceste fabrici, problema aceasta a fost soluționată sâmbăta trecută de dl ministru Fițescu, aprobând 8,5 lei dați la kilogram. A rămas ca, după revizuirea prețului lemnului și al hârtiei, să se înglobeze și această chestiune.

M. Antonescu: Vă informez pe dv. că, atunci când am fixat prețul pentru hârtie, am discutat care sunt categoriile de hârtie asupra cărora îl aplicăm. S-a fixat întâi o majorare. După aceasta, industria de hârtie a protestat și a găsit că erau greșit calculele făcute de Comisariatul Prețului: întâi, pentru că materiile prime, pe baza cărora fusese făcut calculul, nu existau și intraseră greșit în calculul Comisariatului Aprovizionării, apoi, ca fiind cumpărate pe vechile prețuri, în timp ce această materie primă dispăruse, nu mai exista.

Pe urmă, am avut discuții dacă aplicăm aceste majorări asupra tuturor categoriilor de hârtie sau eliminăm hârtia pentru gazete, hârtia rotativă, pentru că aceasta ar duce la o cerere de sporire a prețului ziarelor. Și nu era posibil ca, atunci când am trecut de la 1-3 lei și de la 3-5 lei, la prețul ziarelor, deodată să trecem la o nouă sporire după câteva luni. Însă demult s-a cerut ca sporul să se aplice celeilalte diferențe de 27%, la preț. Pe aceste baze, de calcul greșit și ținând seamă de producțiune și de necesitatea stimulării producțiunii și ținând seama și de cheltuielile de producțiune, am admis 23 ...

M. Gr. Romașcanu: 23,50%.

M. Antonescu: ... și 0,50%. Și a rămas stabilit ca să nu se aplice și ziarelor, ziarele suportând numai o majorațiune de 10-12%.

Aceasta a fost stabilit.

Vă rog să examinați dv. dacă cele 10-12% au fost în fapt plătite, dacă au contribuit la plata aceasta ziaarele, fiindcă la aceasta s-au angajat.

M. Gr. Romașcanu: Au contribuit.

M. Antonescu: Dacă au contribuit, venim cu alte măsuri.

Mulțumesc dlui ministru Fițescu, pentru că a dat dispozițiuni pentru păcură și această majorațiune. Vom comprima cât putem la ziare și la instituții.

Al. Marcu: 60 vagoane numai la „Monitorul Oficial”.

M. Antonescu: Dle Neagu, puneți să reducă „Monitorul Oficial” comenzile. Mergem mai departe.

Constatăriile funcționării Asigurărilor Muncitorești (Brașov)

Domnilor miniștri, am constatat, în legăturile cu asigurările muncitorești, o situație care nu mai poate dura. Dl ministru Fițescu a pus să se cerceteze situația asigurărilor muncitorești. Vom examina întregul sistem de asigurări și contribuție, pe care fondul asigurărilor muncitorești, mai ales într-o perioadă de război, trebuie să-l aducă la opera socială a Statului. Fiindcă nu este posibil ca noi să facem o profesiune din asigurările muncitorești și o nouă birocrație sau arhitectură, în palatele care s-au făcut.

Se cheltuiește enorm cu administrația și acest lucru nu este admisibil. Aceasta, pe de o parte. Pe de altă parte, va trebui – regret că dl ministru Dănulescu nu este aici, dar am să-l rog pe dl ministru dr. Tomescu ca să dispună d-sa – să se facă o anchetă.

I. N. Fițescu: O face Economia Națională, de acord cu dl dr. Dănulescu.

M. Antonescu: Vreau altă anchetă. O fac mai bine prin Ministerul de Interne. Vreau o anchetă cu caracter informativ, atrăgându-se atenția prefecților însă că răspund personal de datele exacte, de exactitatea datelor. Anume: câte birouri sunt și instituții de asigurări sociale pentru administrație și câte din încăperi sunt destinate serviciului de asistență muncitorească, sanitară sau de alt ordin; câți funcționari sunt la fiecare din aceste asigurări; cât este bugetul de salarii al funcționarilor la fiecare din asigurările

sociale, în fiecare județ; bugetul de materiale, afară de medicamente și de alte articole de asistență sanitară. Mai vreau să știu: cât este bugetul asigurărilor pentru fiecare județ; de asemenea, care este numărul medicilor și al farmaciștilor și care sunt orele de serviciu pe care le prestează. Iată ce am constatat ieri.

La Casa Asigurărilor Sociale din Brașov era o doamnă medic-ginecolog, care făcea un pansament unui copil de 6 ani, care, căzând, căpătase o infecție, care riscase să se agraveze. I-am pus mâna pe obraz – eu, ignorant în medicină – și am văzut că îi ardea obrazul de temperatură și a trebuit să-i spun acelei doamne medic: „Faceți-i o injecție antitetanos și dați-i sulfamide, pentru că copilul poate să moară”. Dar doamna aceea se mărginise să-i facă numai un pansament. I-am spus: „Dar nu veдеți că copilul are temperatură?” Mi-a răspuns: „Eu sunt medic ginecolog.” Cabinetul dentar, la fel. Și o serie de alte lucruri, tot așa. Nu era nimeni acolo. Aceasta, la Brașov.

După aceea, pe sală sunt oprit de un copil, de un tânăr de 23 ani: cu pleorezie, cu abces, cu răni exterioare! Nu putea să fie spitalizat, pentru că nu era muncitor decât de trei ani și, prin urmare, nu-l spitalizau pentru că nu întrunea condițiunile legale! Și, când am chemat pe medic și i-am spus: „Pentru ce luați banii muncitorilor, dacă nu ca să-i sprijiniți când sunt în asemenea nenorociri?” Mi-a răspuns: „Sunt unii medici care au plătit din buzunarul lor, pentru că au spitalizat în asemenea condițiuni.”

Și atunci, vă rog, dl. miniștri, ca să facem și o lecție, să luăm astăzi următoarea hotărâre:

Casa Asigurărilor Sociale are răspunderea spitalizării tuturor muncitorilor care se prezintă pentru tratament sau consultație. Spitalizarea se va face din fondurile Asigurărilor Sociale chiar pentru muncitorii care nu întrunesc toate condițiunile de contribuție și timbru pentru Asigurările Muncitorești, urmând că diferența, eventuală, să fie acoperită fie din fondul de asistență publică, fie prin alte decontări făcute din fondul de asistență socială. Dar nu este admisibil ca bolnavul muncitor să fie lăsat pe drumuri, pentru că în timpul cât a fost în spital și-a epuizat mijloacele de spitalizare, la care chiar el a contribuit, prin timbrele plătite de el. Este imoral aceasta.

Nu putem numi asigurări sociale o asemenea organizație de contabilitate a contribuțiilor muncitorești, iar nu de ajutorare a muncitorilor.

Contraamiral N. Păiș: Am avut și eu un caz, cu servitorul meu: o lună de zile n-am reușit să-l bag în spital.

G-ral Gh. Jienescu: La Brașov trebuie pusă sub alt aspect chestiunea. Întreprinderile au fost nevoite să facă asistență proprie pentru muncitori. I.A.R.-ul plătește 86.000.000 lei ...

M. Antonescu: Vom examina pe urmă toată chestiunea, în cadrul anchetei ce se va face.

I. N. Fințescu: Întreprinderile plătesc.

M. Antonescu: La I.A.R., contribuția anuală este de 75.000.000 lei.

G-ral Gh. Jienescu: Au fost forțați s-o facă, pentru că lucrătorii nu erau spitalizați.

M. Antonescu: Cu toată contribuția, industriile sunt obligate să facă asistență proprie. Prin urmare, este aici un impozit muncitoresc, a cărui întrebuințare se face pentru scopuri birocratice, în afară de nevoile muncitorimei și, de multe ori, fără respectul obligației de asistență socială, care este scopul acestei contribuții. Nu se poate să mergem înainte tot așa.

P. Tomescu: Conform Legii Asigurărilor Sociale, Asigurările Sociale au obligația să trateze pe bolnavi, să facă medicină curativă și, în același timp, asistență socială și ocrotire socială, de altfel, cum este și titulatura Asigurărilor Sociale. Dar Asigurările Sociale au neglijat aceste două obligațiuni legale, care datează chiar de la înființarea Asigurărilor în Țara Românească. Astfel, un lucrător, care trebuie să fie ocrotit cu familia lui, este abandonat și trebuie să intervină Patronajul ca să-l ajute. Dacă s-ar aplica Legea Asigurărilor Sociale, ar trebui ca la 4.000.000 de oameni – un milion asigurați și 3.000.000 familiile lor – să li se dea această asistență, și medicală, și sanitară.

M. Antonescu: După ce dl. ministru de Finanțe va face aceste cercetări, vom ține un Consiliu în care vom pune aceste principii. Vă rog să lucrați dv., dle dr. Tomescu, cu dl ministru Fițescu – dl g-ral Jienescu, la fel, privitor la industrii; dl g-ral Dobre, de asemenea – și vedeți ce este de făcut. Dacă aveți propuneri de făcut, dv. le semnați și se va ține seama de ele în organizarea Asigurărilor Sociale, care nu pot să rămână în această situație, mai ales într-o perioadă de război ca acesta, de a face numai birocrație.

Mergem mai departe.

Jurnalul de extrădare al numitului Dobrici-Djurasinovici-Milan, supus al fostului Stat Iugoslav, aflat în arest la Timișoara și urmărit de fostul Stat Iugoslav pentru asasinat.

Conform obiceiului pe care îl am, vă supun chestiunea aceasta dv., fiindcă jurnalele Consiliului de Miniștri nu voiesc să fie numai simple formalități. Se cere autorizarea dv. ca Dobrici-Djurasinovici-Milan să fie extrădat Guvernului de la Belgrad; cu condiția ca să fie judecat numai pentru faptele pentru care s-a cerut extrădarea. Este acuzat de asasinat, care este o crimă de drept comun.

Conform regulilor de drept internațional și penal în materie de extrădare, eu puteam să dispun această extrădare. Însă v-o spun dv., pentru ca Jurnalul Consiliului de Miniștri să-și primească tot sensul, pe care eu doresc să-l aibă în toate domeniile noastre de activitate. (Aprobări).

Situația ogoarelor și însămânțărilor (inspecțiile domnilor miniștri), mobilizarea tractoarelor (executare practică)

Chestiunea aceasta am discutat-o în prima parte. Rămâne de adăugat partea privitoare la mobilizarea tractoarelor, executarea practică.

Am avut situația însămânțărilor de la Ministerul Agriculturii. Mi se semnalează însă de la minister că domnii proprietari, după ce își termină arătura, pun tractoarele la conservare, la magazie.

De aceea, rog pe dl ministru de Interne și pe dl g-ral Vasiliu – dl ministru de Interne să dea o circulară, iar dl g-ral Vasiliu să dea dispoziții prin jandarmi – să dea o circulară prin care să se atragă atenția tuturor că tractoarele sunt considerate mobilizate; fiecare proprietar este obligat, în fiecare săptămână, să înainteze lista tuturor suprafețelor pe care le-a lucrat; să se reamintească ordinea de preferință în care trebuie să se execute lucrările acestea: văduve de război, soțiile de mobilizați, invalizi și orfani de război și pe urmă chiar pentru ceilalți, acolo unde este nevoie.

A. Pană: S-a dat ordin.

M. Antonescu: În practică nu se respectă acest lucru.

A. Pană: S-a dat ordin ...

M. Antonescu: Chiar în județele pe care le inspectez eu, nu se respectă acest lucru.

Gh. Minescu: Am plăcerea să vă aduc la cunoștință că mi-a sosit un nou număr de tractoare.

M. Antonescu: Am plăcerea să fiu încântat că v-au sosit tractoare. Câte v-au sosit?

Gh. Minescu: Afară de cele 59 au mai sosit încă 54.

M. Antonescu: Ce destinație le dați?

Gh. Minescu: Sunt 24 de proprietari care au fost aprobați de dv. să le primească. Au și plătit. Aș propune ca acestor 24 proprietari ...

I. N. Fițescu: Cine sunt?

M. Antonescu: Să-mi dați lista.

Dar, dacă de acum înainte voi mai primi o cerere individuală de tractoare, vă anunț, dle Minescu, că o restituți și cer pedepsirea aceluia care mi-a înaintat-o, pentru că mă angajați în această situație, că toți spuneți: Dl președinte al Consiliului, ... de Domnia sa depinde dacă se dau sau nu aprobări ...

Pentru unele angajări, mai vechi – mi-a semnalat și dl Pană cazul – este altceva. Dar de acum înainte să se termine cu acest sistem. Nimic nu putem schimba în Statul nostru și nu putem organiza agricultura dacă la fiecare dată descoperim alți 24 de proprietari, care din trecut aveau cereri legitime de distribuire a tractoarelor.

Gh. Minescu: Sunt ultimii aceștia.

M. Gr. Romașcanu: În legătură cu această chestiune: s-a acordat un spor de preț la cheltuielile făcute cu tractoarele, pentru ca să se înlesnească lucrul la câmp; dificultate care era semnalată. A luat dl ministru Fițescu chestiunea aceasta.

M. Antonescu: Foarte bine.

Vă rog, dle ministru Fițescu, comunicați chestiunea aceasta Ministerului de Interne și Ministerului Agriculturii, ca s-o aducă la cunoștință imediat.

Adresa Consiliului de Patronaj al operelor sociale, privitoare la încheierea angajamentelor prin bună-învoială (întocmirea unui Jurnal al Consiliului de Miniștri) pentru procurarea materialelor necesare ajutorării populației sărace

Consiliul de Patronaj cere să i se permită să încheie angajamentul pentru procurarea a 170.000 perechi de încălțăminte de cauciuc, 1000 vagoane de orez, alimente etc. Sunt angajamente pentru 1942-1943 și pentru 1943-1944. Valoarea acestor materiale este de 275.000.000 lei. Procurarea lor se va face prin bună-învoială, prin intermediul Ministerului Economiei Naționale, al Subsecretariatului de Stat al Aprovizionării, al I.N.C.O.O.P-ului sau direct de pe piață.

În această privință, mi s-a semnalat că, cu toate că hotărâsem acest lucru într-un Consiliu anterior, Consiliul de Patronaj n-a putut aduce orez din Bulgaria, spunându-i-se că trebuie să se aștepte fixarea prețului la orez în Bulgaria. Aceasta a comunicat-o dl Hațiegan Consiliului de Patronaj. Vă rog să dați o dispoziție în această privință. Consiliul de Patronaj a putut aduce din Bulgaria orez, cu 70 lei kg, și îl aducea pentru nevoile cantinelor și căminelor lui; din această cantitate, el nu pune nici un gram în altă consumație decât în aceea necesară pentru instituțiile, cantinele și căminele Consiliului de Patronaj, precum și pentru casele de asistență ale Consiliului de Patronaj sau acelea sprijinite de el.

Dacă Consiliul de Patronaj poate, prin urmare, să-și procure pe un preț redus orez, nu poate da nouă lecții de prețul ieftin pe care îl poate avea pentru aprovizionări.

I. N. Fițescu: Din Bulgaria urma să importăm 300 vagoane orez. În Delegația Economică am hotărât ca 100 vagoane să ia Consiliul de Patronaj și 200 să fie atribuite economatelor funcționărești.

Dar, pentru ca să nu se ducă pe piața bulgară mai multe persoane, care să trateze aceeași chestiune, dl Hațiegan să meargă împreună cu reprezentantul Statului, care cumpără pentru Stat, pentru ca dumnealor împreună să trateze chestiunea de comun acord, ca să nu se concureze. Să fie de acord, nu să-și facă dificultăți când ajung în Bulgaria; să meargă laolaltă.

S. Ghiolu: Această întârziere a avut un rezultat, pentru că prețul prim era de 100 lei kg, iar prețul pe urmă a fost de 70 lei; și va mai scădea.

M. Antonescu: Foarte bine. Noi autorizăm Consiliul de Patronaj să cumpere aceste mărfuri, chiar în condițiile în care se cer, adică prin intermediul Ministerului Economiei Naționale, Subsecretariatul de Stat al Aprovizionării, sau direct, de pe piața internă, pentru unele dintre ele.

I. N. Fițescu: Dar pentru cele 300 vagoane de orez, care vin din Bulgaria, rămân stabilite normele fixate în Delegația Economică.

M. Antonescu: Orezul acesta se va cumpăra în conformitate cu hotărârea Delegației Economice. Dacă puteți, dați Consiliului de Patronaj mai mult decât 100 vagoane.

S. Ghiolu: N-au nevoie. Mi-a comunicat chiar dl maior Mihuț, cu care am vorbit.

M. Antonescu: Ba au nevoie, fiindcă au 8000 de cantine școlare.

S. Ghiolu: Dar mai sunt și 140.000 de funcționari.

M. Antonescu: *Raport referitor la descinderea operată la magazinul de coloniale „Dragomir Niculescu”*

Dl primar general al Capitalei, col. Marin Cioroianu, mi-a trimis și mie o copie de pe raportul descinderii operate la magazinul „Dragomir Niculescu” din București, Calea Victoriei 60. Eu l-am pus la ordinea zilei numai ca să-l transmit dlui ministru Fițescu. Dacă constatările sunt împotriva legii, aceasta nu este o afacere a noastră, ci a dlui ministru al Justiției.

I. Marinescu: Am deschis acțiunea. Am vorbit cu dl ministru al Economiei Naționale ca să nu-l arestăm pe Dragomir Niculescu înainte de darea sentinței.

M. Antonescu: *Memoriul domnului arhitect Ion Anton Popescu privitor la stadiul lucrărilor noului Palat al Justiției*

Am trecut acest memoriu la ordinea zilei, ca să rog pe dl ministru al Finanțelor să examineze această chestiune. Când eram ministru al Justiției, am avut un fond de 100.000.000 lei, adunat din timbrul judiciar. Dl ministru al Finanțelor m-a rugat să pun acest fond, din punctul de vedere al contabilizării lui, la dispoziția Ministerului Finanțelor. Deși fondul acesta era constituit pe baza unei legi, care avea de scop ameliorarea localurilor instanțelor judecătorești și administrative ale Ministerului de Justiție, am consimțit, cu singura condiție că, dacă Ministerul de Justiție va avea nevoie de acest fond, să-i fie pus îndată la dispoziție.

După ce s-a dat consimțirea – eu n-am mai fost ministru al Justiției – îndată după aceea s-a comunicat Ministerului Justiției că nu mai poate să dispună de fondul de 100.000.000 lei, adunat din timbrul judiciar.

Pun această chestiune la ordinea zilei, nu numai pentru că consider necesar, ca unul care am slujit 15 ani în Justiția românească, să ajut ridicarea unui local pentru nevoile Justiției – nu mă interesează nimic mai mult decât atât – dar pentru că vreau să pun și o chestiune de principiu.

Este imoral ca Statul să instituie impozite și taxe cu afecțiuni specială și pe urmă Ministerul Finanțelor, care le instituie, să fie cel care face schimbarea destinației acestor fonduri. Când un contabil este pedepsit pentru deturnare de fonduri și re-a gestionare, dacă face asemenea acte, găsesc că un ministru de Finanțe și Ministerul de Finanțe nu poate să facă acte mai grave de deturnare a unor fonduri, pentru a căror creare a cerut o anumită contribuție.

Prin urmare, dle ministru al Finanțelor, vă rog să examinați dv. situația timbrului judiciar și să-mi dați o notă de toate fondurile speciale adunate pe baza unor legi speciale și de modul cum ele au fost întrebuințate, fiindcă dacă noi ne plângem de Asigurările Sociale, care cer timbre pentru muncitori pe cărțuții și nu dau asistență muncitorilor, este tot atât de imoral să vedem Ministerul Finanțelor adunând bani din contribuții pentru anumite scopuri și nerespectând scopurile pentru care fondurile au fost adunate.

Apelul Prefecturii județului Mehedinți pentru ajutorarea populației sinistrate de pe urma furtunei și grindinei din 20 iulie 1942

Domnilor, am primit, ca ministru al Afacerilor Străine, un apel al Prefecturii județului Mehedinți, care cere ofrande. Ministerul Sănătății a aprobat lansarea în țară a listelor de subscripție. Deci, se fac liste de subscripție chiar de autorități.

Voci: Noi am subscris.

M. Antonescu: Am făcut o lege prin care interzic orîșice colecte publice, altele decât acelea pe care le face Statul prin Consiliul de Patronaj sau pentru scopuri cu caracter cultural, cu aprobarea prealabilă a Ministerului Culturii Naționale, dată prin prefecturi. Consiliul de Patronaj însuși nu poate face decât colecte de două ori pe an, sau pentru „Darul Ostașului” ori de câte ori nevoile cer. În afară de acestea, Consiliul de Patronaj nu poate face colecte decât cu aprobarea Consiliului de Miniștri.

Trebuie să punem ordine în acest sistem de cereri și de solicitări. De aceea, se ajunge să nu se mai dea cu încredere și cu bunăvoință, pentru că fiecare cere. Când Statul cere, prin organele lui, mai adaugă prin propriile sale cereri. Nu mai putem merge mai departe cu acest sistem. Am făcut un Decret, prin care se desființează acest drept al autorităților publice, și pe plan religios de asemenea, pentru că experiența pe care am făcut-o cu colectele religioase, din nefericire, n-au dat rezultatele așteptate. Îmi fac datoria să anunț pe dl ministru Petrovici că anul trecut biserica a făcut o colectă pentru nevoile Statului. N-a dat nici cinci bani din această colectă la dispoziția Statului; în schimb, a investit banii, subscriind la Împrumut, ca și când colecta a fost făcută pentru sporirea fondurilor bisericii și plasament de bani într-un împrumut de Stat.

Față de această experiență, știind de multă vreme ce a rămas din Cutia Milei, care a devenit Cutia Milelor, în practica bisericească, vom face acest lucru numai când Ministerul Cultelor va crede că este necesară colecta prin Biserică; îl vom face noi Guvernul, prin organele care urmează să-l realizeze.

I. Petrovici: Dacă nu se admite colecta, atunci ne dați banii subscriși îndărăt! (Ilaritate).

P. Tomescu: Nu eu am aprobat-o, ci un subaltern al meu. Am aflat și eu de ea, în momentul când am primit acest apel.

M. Antonescu: Acum o lăsăm așa.

Rog pe dl ministru de Interne să dea prefectilor o circulară, în care să le atragă atenția că o lege specială va reglementa colectarea și că, chiar în afară de această lege, autoritățile Statului n-au drept să facă apel la caritatea publică sau să facă colectări, în afară de cele hotărâte de Guvern.

Crearea unei Conferințe ministeriale la Președinția Consiliului pentru organizarea regimului evreilor

Nu știu dacă Ministerul Economiei Naționale a avut vreme să se ocupe de această chestiune, dar trebuie să vă spun că eu primesc o înfinitate de cereri în legătură cu expatrierile și oferte de milioane pentru operele sociale, pentru Consiliul de Patronaj, pentru Fundația Ostășească, pentru Spitalul 303, fiindcă sunt unii evrei care vor să plece.

De aceea, eu cred – pentru că nu putem să dăm nici Ministerului Economiei Naționale, nici Delegației Economice atâtea sarcini; și cum aceasta este mai mult o problemă de ordin administrativ, în afară de caracterul politic pe care îl are – că este bine să hotărâm înființarea la Președinția Consiliului a unei Conferințe ministeriale săptămânale, care să se ocupe de centralizarea tuturor cererilor pentru expatrieri și a tuturor măsurilor cu caracter administrativ. Ori de câte ori se vor ivi probleme cu caracter economic, în legătură cu regimul evreilor, ele vor merge la Delegația Economică. Eu mă voi sfătui direct cu domnii Fițescu și Neagu asupra sumelor pe care urmează să le cerem celor care pleacă, fiindcă este penibil pentru mine să văd că circulă o serie de scrisori, în care să se spună: Dl prim-ministru a aprobat, în principiu, plecarea dv. Rămâne să se fixeze numai suma pe care trebuie s-o plătiți. Cu acest sistem ne întoarcem la absoluțiunea papală: *Sobald das Geld in den Kasten kriegt, die Seele in den Himmel springt.*

Vom fixa o serie întreagă de principii și, numai pe baza aprobării acestei conferințe, se vor autoriza plecările, sub orice titlu, a evreilor de la noi.

I. N. Fițescu: Să chemăm și pe comisarul prețurilor. (Ilaritate).

M. Antonescu: Ne vom ocupa de organizarea măsurilor care trebuie să le luăm, pentru evitarea tuturor neajunsurilor. Eu propun ca din această conferință să facă parte domnii: Marinescu, g-ral Vasiliu, contraamiral Păiș, Titus Dragoș, dr. Dănulescu, pentru problemele muncitorești, și g-ral Arhip, pentru chestiunile în legătură cu munca obligatorie. Conferința se întrunește o dată pe săptămână. Va lucra cu dv. însărcinatul Guvernului pentru chestiunile evreiești, care va aduce toate datele de la Comunitatea Evreiască, ca să vedeți toate cererile și tot ceea ce s-a făcut până acum, împreună cu parchetele.

Dl g-ral Vasiliu va stabili organele de poliție și jandarmerie, pe criteriu de persoane, însărcinate cu executarea măsurilor privitoare la evrei, ca să limităm numărul lor și să știm cine sunt răspunzători de măsurile luate. Vă rog să dați și parchetelor aceleași sarcini, ca să se ocupe cu supravegherea acestui regim, privitor la măsurile care se aplică evreilor, dle ministru al Justiției, ca să punem ordine și să facem lucruri sănătoase.

Conferința aceasta cercetează toate cererile de expatriere care au fost trimise, rămânând stabilit că de aici înainte numai această conferință va face dlui Mareșal sau mie propuneri privitoare la aplicarea regimului evreilor din Țara Românească, propunând taxe, arătând cui să eliberăm pașapoarte și așa mai departe.

Rog pe dl g-ral Vasiliu să dispună să nu se mai dea pașapoarte evreilor.

G-ral C. Vasiliu: Nu s-au <dat> decât două pașapoarte într-un an.

M. Antonescu: Vă voi da o listă de evrei care, după ce au realizat sute de milioane de lei în afaceri de export, au primit pașapoarte și au plecat în străinătate.

G-ral C. Vasiliu: Au plecat cele trei vase cu evrei.

M. Antonescu: În afară de aceea. Ceea ce este culmea este că unuia dintre ei i s-a dat un pașaport de serviciu.

G-ral C. Vasiliu: Legația Italiană și-a permis să ne impună să dăm un pașaport lui Schwartz.

M. Antonescu: Dar Fülöpp!

G-ral Gh. Dobre: Din întâmplare i-am confiscat ieri mașina, un „Packard”.

M. Antonescu: Este singurul lucru cu care v-ați ales. (Râsete).

Vă rog să nu mai dați absolut nici un pașaport. Am să vă dau lista tuturor celor care s-au eliberat până acum.

Un nenorocit care ar vrea să plece ia riscul în față și totuși nu i se aprobă plecarea, iar cei care au făcut piraterie pe seama Statului, au plecat sub ocrotirea noastră.

Am să vă dau o notă cu autorizările acordate, ca să vedeți cum a mers până acum.

S. Ghiolu: Are pașaport maghiar, mi se pare.

M. Antonescu: Dar i s-a dat viza noastră.

Raportul Marelui Stat Major privitor la situația evreilor infractori la munca obligatorie

Trec și chestiunea aceasta tot comisiunii, ca să cerceteze și această situație.

G-ral C. Vasiliu: Pedepsele prevăzute în instrucțiuni sunt prea aspre.

M. Antonescu: Da. Tocmai.

În conferința pe care o aveți ...

G-ral C. Vasiliu: Să vină și dl g-ral Arhip.

M. Antonescu: Da.

... pentru partea privitoare la muncă și la organizarea muncii, măsuri de executare, pentru că cele economice le spuneți Delegației Economice, pentru cele muncitorești, să vină și dl dr. Dănulescu să vedeți dv. situația tuturor celor de până astăzi și a condițiilor de expatriere, care se oferă și asupra cărora trebuie să dați aprobarea.

I. N. Fințescu: Ora Europei Centrale ...

M. Antonescu: Rămânem la ora fixată; este dezavantajos din punct de vedere economic ca să trecem la alta.

C. Bușilă: Calea Ferată are același orar.

M. Antonescu: Prin aceleași organe, privitoare la evrei, să se controleze și condițiunile în care acei care prestează munca obligatorie își primesc fie în bani hrana, fie hrană în natură. Am fost ieri la Brașov și am găsit la Căminul Refugiaților de acolo o serie de evrei, care lucrau: unii primiseră hrana în bani, alții în alimente și alții deloc.

Prin urmare, organul creat trebuie să fie pentru control, să se ocupe și de cercetarea condițiilor în care se dau evreilor sumele de bani sau hrana pentru munca pe care o prestează.

Întrucât am terminat ordinea de zi a primului Consiliu de Miniștri și urmează să abordăm ordinea de zi a Consiliului Economic, cum prima chestiune din cea de a doua ordine de zi – pentru chestiunile economice, desigur nu veți rămâne toți, acei dintre dv. care doriți să plecați puteți pleca – este o chestiune care vă privește pe toți, vreau s-o luăm în prezența dv. a tuturor, pentru a vă arăta care sunt măsurile pe care le luăm în legătură cu sporirea salariilor și a pensiilor. Aceasta este o chestiune care vă interesează pe toți, este o măsură care trebuie să fie anunțată chiar, așa că trebuie să fiți cu toții când o examinăm.

Începem distribuirea acestui spor în noiembrie, așa cum am hotărât, între 5-8 noiembrie, pentru ca să putem să dăm funcționarilor sporul acesta pe trei luni odată, așa cum a fost stabilit, și prin aceasta să urmăim la valul de nemulțumiri cu un val de mare satisfacție. Eu am urmărit acest lucru. Puteam să-l dăm din septembrie. Ajutorul nu este chiar atât de mare încât să creeze o mare satisfacție; dar dacă se dă ajutorul o dată pe trei luni, din punct de vedere psihologic, faptul acesta va crea o stare foarte bună, chiar dacă pentru Banca națională va crea o obligațiune din cele mai grele pentru emisiune.

Se dă pe: septembrie, octombrie, noiembrie.

Distribuția se face de la noiembrie.

Întâi se dă funcționarilor care au copii minori, pentru fiecare copil o alocație lunară de 1000 lei, dacă funcționarul locuiește în municipii, și 750 lei, dacă locuiește în comunele rurale.

Această alocație se dă fără nici o considerare de gradul funcționarului ...

Contraamiral N. Păiș: Foarte bine.

M. Antonescu: ... ceea ce va ajuta enorm familiile împovărate ale micilor funcționari, ceea ce va face ca pentru prima oară sporul și alocația pentru copiii minori să fie o adevărată realitate.

Consecvenți cu principiile pe care le-am urmărit întotdeauna, de a încuraja familia și de a sprijini patrimoniul familiei, facem primul act de sprijinire a familiei funcționarului, prin această alocație. Vă închipuiți cum învățătorul care are doi-trei copii, primind 2000-3000 lei, în afară de salariul lui, spor pentru copii ...

I. Petrovici: Salariu care este de 3000.

M. Antonescu: ... învățătorul acesta, primind 3000 lei, ajunge să aibă prin această alocație numai un mare spor al salariului său, fără ca acesta să fie un spor atașat al funcțiunii sale, el urmând apoi să-și primească și celălalt spor.

În afară de 750 lei pentru fiecare copil, pentru funcționarii care locuiesc în comunele rurale, și de 1000 lei alocație pentru fiecare copil pentru funcționarii care locuiesc în municipii, se mai dă un spor pe trei luni, deodată.

Al. Neagu: Alocația lunară pentru copii, aceasta nu se dă pe trei luni, fiindcă nu este indemnitate de scumpete.

M. Antonescu: Da. Aceasta se dă de la noiembrie numai.

Prin urmare, acei care locuiesc în comunele urbane sau municipii, funcționarii aceștia vor primi câte o mie de lei, lunar, de fiecare copil minor.

T. Dragoș: Dar cei care locuiesc la Fălciu sau la Târgul Frumos primesc la fel ca și cei din București?

Al. Neagu: Noi am simplificat.

M. Antonescu: Să facem clase? Ar fi greu.

I. Petrovici: Pentru acela de la Târgul Frumos, acesta este un fel de premiu pentru că stă acolo.

M. Antonescu: În afară de această alocație pentru copii, se dau sporuri funcționarilor publici în raport invers cu salariile actuale, și anume: începând de la 50% spor pentru funcționarii cu 3000 lei pe lună și pentru câteva categorii care au sub 3000 lei – dar aceștia primesc alte compliniri: salariu în natură, au locuință și altele. Prin urmare, 50% pentru salariile începând de la 3000, sporul este deci de 1500 lei. Deci, față de un salariu de 3000 este un spor de 1500 lei, de 50%, procent care merge descărcând, în așa fel încât la 80.500 lei, salariul cel mai mare, sporul este de 6%, adică de 5000 lei lunar.

Mi se pare că nu poate să fie o sporire mai socială și care să arate voința Guvernului de a sprijini mai ales pe micii funcționari.

Pentru salariile intermediare, ca, de exemplu, cel de 16.000 lei, sporul este de 4.600 lei pe lună; pentru 25.000 lei pe lună, sporul este 5.000 lei lunar.

Desigur că aceste sporuri nu sunt ideale și că vor fi unele categorii nemulțumite. Dv. știți însă că directorii de serviciu și șefii de serviciu mai primesc o serie de sporuri.

Munca excepțională va continua să fie plătită.

Primele de muncă specială vor continua să fie date.

Prin urmare, vom putea să complectăm situația acestor funcționari prin aceste sporuri.

În sfârșit, sporul acesta se aplică de la 1 septembrie și, prin urmare, funcționarii primesc la noiembrie sporul pe trei luni.

Trebuie să știți că sporurile acestea toate se ridică la 974.000.000 lei lunar, pentru toate posturile prevăzute în bugetul general al Statului, pe anul 1942-1943, inclusiv Basarabia și Bucovina. La sporul de 771.000.000 lei, se adaugă sporul de copii de 125.000.000 lei. Va fi un spor special pentru magistrați – pentru că se va da un spor special pentru magistrați – nu prea mare, de 18.000.000 lei.

Se dă o alocație de hrană pentru militari, de 60 milioane lei, în afară de aceste sporuri.

Totalul sporului atinge astfel cifra de 974.000.000 lei lunar.

Din această cifră, 774.000.000 lei revine funcționarilor ministerelor; 119.300.000 lei regiilor; Basarabia și Bucovina, 81.000.000 lei.

În afară de aceasta, avem o situație specială pentru Calea Ferată.

Regia Autonomă C.F.R. este autorizată ca, începând de la 1 septembrie, să acorde funcționarilor și agenților din cadrele tabeli A, precum și celor temporari, care îndeplinesc funcțiuni din această tabelă, o primă generală lunară. Această primă generală se va plăti în cadrul și după normele ce se vor fixa într-o instrucțiune, aprobată de Consiliul de Administrație al Regiei Autonome C.F.R., în limitele disponibilităților de la articolul privind cheltuielile de personal din bugetul Regiei Autonome C.F.R. Se va da, pe cât e posibil, în alimente sau în obiecte de îmbrăcăminte.

Prima generală, prevăzută la acest articol, se adaugă independent de orice sporuri primesc special sau de indemnizații sub orice denumire, ce se plătesc, sau se acordă, celor de la C.F.R.

Sporurile sunt scutite de impozite, nu sunt supuse reținerilor pentru pensie și nu se urmăresc pentru datorii. Prin aceasta, Calea Ferată va putea să liniștească unele nemulțumiri. Administrația Căilor Ferate, care a făcut investiții pentru cumpărări de materiale, de alimente și aprovizionări pentru personalul C.F.R., poate în modul acesta să le distribuie lucrurile acestea și poate și, în același timp, să-și legalizeze operațiunile financiare pe care le-a făcut.

Prin aceste sporuri, funcționarii Căilor Ferate, care au copii, beneficiază de sporul pentru copii și beneficiază și de dreptul de a avea o primă generală, în afară de toate sporurile acordate pentru funcționari, ceea ce mi se pare că ne poate îndreptăți să spunem că am făcut totul pentru Calea Ferată.

Am făcut, de asemenea, pentru Armată ce s-a putut.

Am făcut ce s-a putut pentru magistrați.

Am făcut ce s-a putut și pentru învățământ.

Am făcut ce s-a putut, prin primele de familie și prin aceste sporuri separate.

Vom vedea, din rezultatele pe care le obținem și din posibilitățile bugetului viitor, ce alte măsuri mai putem lua în folosul funcționarilor publici la bugetul viitor.

I. Petrovici: Tot fiindcă este vorba de făcut psihologie: aș dori să nu se publice sporurile privilegiate, acelea care se dau numai la unii din funcționari. (Aprobări).

Corpul Didactic este foarte răbdător, dar are această vecinică nemulțumire că este lăsat la o parte și că sunt alte bresle privilegiate. Aș vrea să nu se publice lucrul acesta, în momentul când lucrez deja la un memoriu foarte serios, la măsuri în ce privește situația Corpului Didactic în vederea viitorului buget. Acum, nu mai au nici o pretenție. Până atunci, ar fi bine ca aceste sporuri privilegiate să nu fie publicate.

M. Antonescu: Voi publica numai hotărârea de principiu privitoare la aceste sporuri și voi adăuga atât: aceste sporuri se aplică tuturor funcționarilor publici; ele nu înrăuresc și nu reduc alocațiile de hrană acordate militarilor, primele magistraților și primele speciale la Calea Ferată. Și atât. Fiindcă este, totuși, necesar ca să se știe care e situația; să nu se creeze deodată panica și să-și închipuie cei interesați că alocația de hrană pentru militari a fost desființată, sau că, prin acordarea acestor sporuri, am revenit, sub forma aceasta negativă.

Vom adăuga: Consiliul de Miniștri va continua să examineze, în vederea viitorului buget, toate situațiile nedrepte pentru toate categoriile de funcționari și în special pentru militari, pentru magistrați și pentru membrii învățământului.

I. Petrovici: Foarte bine.

G-ral C. Pantazi: Nu mai puneți aceasta, sporurile privilegiate ...

M. Antonescu: Spunem: Vom continua la bugetul viitor să vedem ameliorările pe care le putem aduce.

Al. Neagu: Dle prim-ministru, aceste cheltuieli suplimentare reprezintă un miliard lei pe lună.

La acestea se adaugă ceea ce se dă pentru pensii, plus alocația de hrană, plus cheltuielile I.O.V.-ului, ceea ce ne duce la 1.800.000.000 lei lunar, adică la circa 2.000.000.000 lei, deci la 24.000.000.000 lei spor anual, adică la sporul cu 50% a bugetului administrațiilor civile.

Țin să vă atrag atenția asupra importanței excesive a sumei și asupra faptului că se produce, în cursul anului 1942-1943, un fenomen, și anume: în momentul când a început perioada de înarmare și scumpire a prețurilor, s-au produs comprimări ale

bugetelor civile, care au scăzut până la circa 50% în ceea ce privește capacitatea lor de achiziție, pe când bugetul militar reprezenta bugetul antebelic. În cursul anului 1942-1943, bugetul civil trece la 70% capacitate de achiziție, cu tendința de sporire în anul viitor. Cu alte cuvinte, există o presiune a departamentelor și o presiune specială a funcționarilor în direcția posibilităților de eforturi interne. Aceste sporuri trebuie să servească pentru un an jumătate, orice s-ar întâmpla; chiar dacă s-ar scumpi viața, acesta este maximul de eforturi care s-ar putea face.

M. Antonescu: Facem finanțe după situația Statului și nu Statul după situația finanțelor. Pentru că, puteți face dv. bugetul cel mai ideal, dar dacă sărim cu Ministerul de Finanțe cu totul în sus, și idealul devine o himeră. Dar aceasta nu ne satisface pe noi. Noi trebuie să ne menținem pe principiul reducerii funcționarilor publici la maximum, al reducerii cheltuielilor pentru materiale, de asemenea, la maximum: al reducerii risipei sub orice formă. Va trebui să examinăm – aceasta, de altfel, a și rămas s-o facem împreună și apoi cu dl Mareșal – va trebui să examinăm bugetul de investiții, pentru ca, într-o perioadă de război, să nu facem investiții decât în activitățile care sunt necesare pentru ordinea socială, care pot substitui unele activități industriale desființate și unele existențe muncitorești, care trebuie să continue. Dar nimic mai mult.

Firește, va trebui să mergem la un sistem de contribuții noi, pentru că nu se poate altfel, într-o perioadă în care prețurile se scumpesc pentru toate articolele. Nu este cu puțință ca producătorul să încaseze prețuri mari, iar impozitele să le plătească tot pe cele din trecut.

I. N. Fișescu: Cu o condiție: să mai avem industrie și comerț.

M. Antonescu: Cu o condiție, evident, ca să întreținem activitățile.

De aceea, trebuie, pe de o parte, ca, prin politica prețurilor, să le stabilizăm pe realități și nu pe iluzii, iar, pe de altă parte, în ce privește cheltuielile Statului, în ce privește eforturile lui, să nu părăsim inițiativa particulară în producție, ci, dimpotrivă, s-o sprijinim și să facem ca Statul să nu facă decât acele investiții de producție, care sunt neapărat necesare activității de război, liberând cât mai mult producția particulară de ceea ce iese din această categorie. Acesta este punctul de vedere cu care cred că și dl ministru Fișescu este de acord. Nu este așa?

I. N. Fișescu: De acord. Cu comerțul și industria trebuie să procedăm astfel încât prin instituțiile noastre de Stat să nu paralizăm comerțul și industria.

M. Antonescu: Evident.

Al. Neagu: În cursul anului 1942-1943 s-a produs în capacitatea reală de achiziție un spor al fiscalității, care a fost absorbit de acest spor.

La pensionari se pune această problemă ...

M. Antonescu: Nu mai pot acum.

I. C. Petrescu: Cerusem pentru învățători un spor egal pentru toți, indiferent de grad, fiindcă important este să se dea celui care n-are. La un salariu de 3.715 lei, al celor care n-au copii, se adaugă 3000 lei lunar. La un salariu de 8000-9000-10000, adăugând sporul tot de 3000, plus sporul pentru copii, cifra aceasta într-adevăr duce la o justie în raport cu cheltuielile, pentru că acela care are numai 3715 lei salariu și acela care n-are o gospodărie întemeiată, pentru el înseamnă ceva. Dar la acestea se adaugă 2000 lei, iar la acei care au 8000-9000, se găsesc 4000.

M. Antonescu: Acela care are 9000 primește 3.400 spor; acela care are 5000, primește 2116 lei.

I. C. Petrescu: Pentru salariile mici nu se adaugă decât puțin. Apoi, din propunerea mea rezultă și o economie de 10.000.000 lei.

Al. Neagu: Dl ministru Petrescu avea o formulă care ne costa mai puțin, însă era o formulă egalitară absolut.

M. Antonescu: Nu cred că este bine aceasta. Salariul este o expresiune și a ierarhiei de muncă. Faptul că noi punem în raport invers cu volumul salariului sporul pe care îl dăm, este o măsură specială de echilibru. Însă să nu venim cu o uniformizare antisocială, prin această distribuie egală de sporuri, cu atât mai mult cu cât, prin sporul acordat pentru copii, acei care au familii mai grele pot astfel să-și completeze nevoile educaționale.

I. C. Petrescu: Are avantaj pentru cei săraci.

M. Antonescu: Dle Petrescu, cei mai mulți din învățători au locuință la școală, iar alții au casă în sat.

I. C. Petrescu: Au tot acei cu salarii mari, nu acei cu salarii mici. Aceștia sunt trimiși dintr-un loc în altul.

M. Antonescu: Nu vreau să fac o butadă, dar cei mici să facă copii, și își completează salariul ...

I. Petrovici: Mai ales că pe cei mari îi pot obliga mai greu. (Ilaritate).

G-ral C. Pantazi: Pentru acei care au bursă la copii sau au copii interni, să nu se mai plătească diferența, să nu se plătească alocația pentru copii. Acei care au copii întreținuți de Stat să nu mai primească această alocație.

M. Antonescu: Este foarte greu să stabilim această diferență.

I. Petrovici: Bursa are în vedere și meritele personale ale cuiva.

M. Antonescu: Vom vedea mai târziu.

În ce privește pensiile?

Al. Neagu: În ce privește pensiile, problema este mai grea, fiindcă pensionarii cer mai multe lucruri. Cer un spor în același sens și condiții ca și funcționarii: indemnitate de scumpete. Dar ei cer și o armonizare a pensiilor.

M. Antonescu: V-am spus, dle ministru, care este punctul meu de vedere.

Noi am făcut pentru pensionari mai mult decât a făcut orșicine. Prin urmare, nu putem veni cu sporuri pentru pensionari și cu armonizare, în același timp. Eu sunt de părere să facem cel mult o armonizare pentru pensionari, care este un lucru echitabil; dar pentru sporuri să facem un spor simbolic. Nu putem face prea mult.

Al. Neagu: Pentru armonizare, trebuie 6-12 luni, ca să intre în funcțiune. Este mai bine să armonizăm și să dăm un spor de 20%.

M. Antonescu: Îmi prezentați situația pe cifre. Deocamdată nu luăm nici o hotărâre în această privință.

Îl rog pe dl ministru de Finanțe ca să expună domnilor miniștri și dacă are textul, să-l și citească, lucrarea pentru simplificarea formelor de contractare din Legea Contabilității Publice.

Al. Neagu: N-am textul.

M. Antonescu: Rog pe dl Vulcănescu s-o facă.

Eu sunt nevoit să lipsesc câteva minute. Domnii miniștri neeconomici pot să nu mai stea. Pe cei economici îi rog să mai rămână, fiindcă mai sunt două, trei chestiuni, pe care vreau să le stabilim astăzi, într-un sfert de oră.

Ședința se redeschide sub președinția dlui **prof. Mihai Antonescu**, vicepreședintele Consiliului.

Participă domnii: **ing. C. Bușilă**, ministrul Lucrărilor Publice și Comunicațiilor; **prof. I. N. Fițescu**, ministrul Economiei Naționale; **g-ral Gh. Dobre**, ministrul Înzeestrării și Producției de Război; **Aurelian Pană**, ministrul Agriculturii și Domeniilor; **Al. Neagu**, ministrul Finanțelor; **contraamiral N. Păiș**, subsecretar de Stat pe lângă Ministerul Apărării Naționale, pentru Marină; **Mircea Vulcănescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Finanțelor; **g-ral C. Constantin**, subsecretar de Stat la Ministerul Economiei Naționale, pentru Aprovizionarea Armatei și a Populației Civile; **Titus Dragoș**, subsecretar de Stat pe lângă Președinția Consiliului de Miniștri, pentru Românzare, Colonizare și Inventar; **Petre Strihan**, subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne; **Stavri Ghiolu**, subsecretar de Stat la Ministerul Economiei Naționale, pentru Industrie, Comerț și Mine; **Gh. Minescu**, directorul general al I.N.C.O.O.P.-ului; **g-ral Gh. Bădescu**, comisarul Guvernului pentru Aprovizionarea cu lemne; **Gr. Romașcanu**, comisarul general al prețurilor.

M. Antonescu: *Producția pe 1942-1943 și disponibilul la export: repartitia pe țări*

Vreau să știu dacă este întocmită lista cu disponibilitățile și cu repartitia pe țări; aceasta mă interesează în principal.

(Dl Stavri Ghiolu, subsecretar de Stat al Industriei, Comerțului și Minelor, prezintă dlui prim-ministru un proiect asupra contingentelor pentru Germania).

M. Antonescu: Îl va vedea dl ministru Fițescu și cu dl g-ral Constantin, ca să știm cum stăm cu aprovizionarea.

S. Ghiolu: Dle prim-ministru, dați-mi voie să vă atrag atenția asupra unui lucru urgent, asupra unei scrisori de la dl Răzmiriță, de la Berlin, scrisoare în legătură cu contingentele cu Germania, la care trebuie să dăm anumite răspunsuri. Voi intra în unele chestiuni de detaliu. S-a fixat de noi, pentru anumite considerațiuni, minereu de molibden 20 tone. Germanii, însă cer, să se facă mențiunea: „Sau atât cât va reuși din producția de la Băița”.

M. Antonescu: Nu poate Statul German să se amestece în afacerile noastre interne. Spuneți-i dlui Răzmiriță să nu se mai facă angajamente, care să atingă ordinea noastră internă, sub orice formă. Noi avem contingentele fixate. Indiferent de orice explicație, eu stau pe acest principiu; chiar dacă vom putea da și chiar dacă vom da tot molibdenul pe care îl produce teritoriul României, eu nu pot primi o asemenea clauză de injoncțiune directă asupra teritoriului economic al nostru.

S. Ghiolu: Dl Răzmiriță întreabă numai.

M. Antonescu: Nu se poate.

G-ral Gh. Dobre: Să nu se piardă din vedere că în schimbul acestuia să ni se dea o cantitate de molibden pur.

Al. Neagu: Avem deci interes să-l obținem cât mai mult.

G-ral Gh. Dobre: Noi nu putem face feromolibden în țară.

Al. Neagu: La Băița sunt 100 tone.

M. Antonescu: Pe mine mă interesează principiul.

M. Vulcănescu: Nu este bine să se dea contingente nelimitate în schimbul unui avantaj limitat.

M. Antonescu: Acesta este primul lucru.

Al doilea lucru: Nu se pot, într-o negociere economică, care precizează contribuția mea, să dau o opțiune asupra producției României. Dau rezultatul producției; aceasta, da; dar nu mai mult; nu prin raporturi directe, ci prin raporturi care mă privesc.

S. Ghiolu: În ceea ce privește acizii naftenici, ni se cere să ridicăm la 700 sau la 800 tone, contingentul pe care noi l-am stabilit la 500 tone. Disponibilul de export este de 1000 tone. Dacă nu dăm nimic Italiei, putem da Germaniei mai mult.

M. Antonescu: Vă atrag atenția că am primit de la contele Ciano un mesaj, pe care mi l-a citit direct chiar însărcinatul de afaceri al Italiei. În acest mesaj, contele Ciano a exprimat mulțumiri pentru înțelegerea arătată de Guvernul Român nevoilor italiene și, în același timp, mi-a înștiințat că a dat dispoziții ambasadorului Gianini ca cererile noastre de credit să fie examinate cu cea mai mare înțelegere, pentru realizarea lor neîntârziată. În același timp, contele Ciano a dat dispoziții ca negocierile să înceapă. Însărcinatul cu afaceri al Italiei m-a rugat să dau dispoziții dlui Răzmiriță să se ducă imediat la Roma, fiindcă după 20 noiembrie negociatorii italieni au termene angajate cu alții.

G-ral Gh. Dobre: Să rămânem la 500 tone.

Gr. Romașcanu: În primăvară vom trece prin cea mai mare criză de grăsimi. De aceea trebuie să oprim acizii naftenici, ca să înlocuim prin ei grăsimile animale. Uleiurile vegetale vor trebui să înlocuiască grăsimile animale. Capacitatea fabricilor de uleiuri nu va fi suficientă ca să prelucreză toată cantitatea de semințe de floarea-soarelui pe care o avem, pentru acoperirea nevoilor noastre. Și atunci, va trebui să trecem la acizii naftenici.

S. Ghiolu: Se va face foarte mult săpun din ulei nerafinat.

M. Antonescu: Echilibrul acesta între articole, vă rog să-l discutați în Delegația Economică. Acum ne ocupăm de măsuri de principiu.

S. Ghiolu: Ni s-a mai cerut reconfirmarea contingentului de 1000 tone de ricin. Disponibilul este de 1400 tone. Îl vom reconfirma.

Pentru piei de miel din Basarabia s-au fixat 30.000 piei karakul metisat.

A. Pană: Putem să dăm și mai multe.

M. Antonescu: Pentru ca apoi să le readucem din Germania prelucrate cu 1000% spor de preț.

A. Pană: Aceasta este o lipsă a industriei noastre.

I. N. Fișteșcu: Guvernatorul Basarabiei vrea să pună în valoare, printr-o regie mixtă, pieile acestea.

M. Antonescu: Nu dăm mai mult.

S. Ghiolu: Ni se mai cere să sporim la 325 tone contingentul de 200 tone de pene, puf și fulgi, material necesar pentru fabricarea combinezoanelor.

M. Antonescu: Avem și noi nevoie.

S. Ghiolu: Mică pentru submarine; se cere majorarea contingentului de la 200 tone la 360.

G-ral Gh. Dobre: Se poate da, însă mica trebuie să fie un instrument foarte eficace pentru a scoate altceva de la germani. Dacă dăm mică, să ni se dea înapoi ceva ce ne trebuie nouă. Noi n-avem nevoie de mică, dar acesta este un produs care trebuie valorificat.

M. Antonescu: Comunicați că vom examina cererea, însă vrem să știm ce ni se dă înapoi.

I. N. Fițescu: Dv. știți ce ne va da Germania?

M. Antonescu: Nu știu nimic. Nu mi s-a comunicat nici planul financiar, nimic.

Vă rog să răspundeți dlui Răzmiriță, următoarele: Dl prof. Mihai Antonescu vă răspunde la aceste confirmări, rectificări și suplimentări de contingente, după ce veți comunica planul financiar și vă roagă să-i comunicați acest lucru fără întârziere, amintindu-vă că negocierile trebuiesc terminate până la sfârșitul luni.

I. N. Fițescu: Germanii nu încep discuția pentru ce dau ei, până ce nu văd ce dăm noi.

M. Antonescu: Ca metodă de negociere, fiindcă eu am făcut în primăvară exact invers.

S. Ghiolu: Mai continuăm?

M. Antonescu: Nu. Examinați dv. aceste cereri. Vom răspunde după ce ni se va comunica planul financiar și după ce ni se va arăta ce ni se dă în schimb.

Al. Neagu: Eu am o scrisoare de la dl Răzmiriță și o copie de pe o scrisoare a dlui Râmniceanu.

M. Antonescu: Dl Ottulescu vine diseară la mine tocmai în legătură cu această chestiune.

Al. Neagu: Una din ele este o scrisoare personală adresată dlui Pandele.

M. Antonescu: Nu ne interesează scrisorile personale. Să facă raport.

Al. Neagu: Dar este vorba acolo numai de negociere.

M. Antonescu: Vă rog să scrieți dlui Răzmiriță: înaintați, vă rog, în 24 ore, raport asupra rezultatului negocierilor până astăzi, și planul financiar, pe care îl așteptăm de atâta vreme.

Prin urmare, pentru *materialele necesare echipării trupelor, de pe piața italiană*, rog pe dl g-ral Dobre ca, ținând seama de posibilitățile din Italia, să unească comenzile de acolo și cu preocupările noastre, pe care le-am discutat în cele două Consilii militare și, eventual, să putem aduce și de acolo unele articole care ne sunt necesare, adică să revizuiți ceea ce ați cerut dv. și, eventual, să înlocuiți unele articole cu altele, care ar rezulta din nevoile militare, pe care le-ați constatat în ultima vreme.

G-ral Gh. Dobre: Am trimis toate datele la timp. Aici, însă, este vorba de două etape: întâi, de o comandă de 235.000.000 lirete pentru materiale deja angajate și pe care riscăm să le pierdem. S-au dat până acum 190.000.000 lirete. Să vedem ce poate să intre în aceste negocieri.

Al. Neagu: Dl Sterian s-a dus la Roma ca să negocieze un credit pe termen scurt.

M. Antonescu: Aici este vorba de o chestiune de principiu, care ar trebui mai curând să fie discutată la problema comerțului exterior și a schimburilor. Aș vrea, însă, să precizez de pe acum unele lucruri, care ar putea să intre și în calculul ce trebuie făcut pentru piața italiană.

Eu sunt acela care am susținut necesitatea unui monopol al comerțului exterior pentru anumite furnituri ale Statului, aceasta ca să evităm intermediarii, care ajunseseră să speculeze și să ridice considerabil prețurile. S-a spus că monopolul este impracticabil. El cere o serie întreagă de mijloace de finanțare, care ne lipsesc și el creează foarte multe consecințe economice. Foarte bine. Atunci noi trebuie să stabilim un principiu sănătos pentru schimb. Să nu începem o politică de schimburi, de compensații, care să pună în spatele Statului nostru, și mai ales al Guvernului, răspunderi pe care nu este potrivit să le luăm în împrejurările acestea și să ne determine pe această cale să ajungem la un monopol de fapt, mult mai periculos decât monopolul de drept, care să ne dea toate dezavantajele monopolului, fără nici un folos.

Și atunci, eu vă rog să examinați dv. această problemă, fiindcă mi s-a spus că este un moment când se pune problema aceasta a schimburilor prin compensație, pentru acoperirea unor comenzi. Dacă noi ajungem și pe plan internațional la un sistem de fixare de prețuri pentru articole esențiale ale comerzilor noastre de import și la un preț pentru exporturile noastre, noi obținem tot ce este necesar, fără să ne luăm riscurile unor operații prin compensație și fără să paralizăm comerțul liber.

Acesta este punctul meu de vedere și cred că și dl ministru Fințescu este de aceeași părere cu mine; de a nu face din schimbul în compensație un monopol de fapt și de a ne lua, noi, Guvernul, riscul unor operații de fapt și riscul echilibrului de prețuri, pe care nu l-am stabilit în prealabil.

Este mai bine să fixăm o serie de importuri și de exporturi și să lăsăm să meargă lucrurile așa, să fixăm taxe de import în raport cu nevoile noastre și avantajii comerțului liber organizat, decât să declarăm monopolul de fapt pentru schimbul în compensație, care ajunge nu numai să creeze această scoatere din comerț a unor mărfuri, pe care le ia Statul, dar face ca Statul însuși să ridice prețurile și pe piața internă și pe piața internațională, fiind el însuși un agent de concurență. La aceasta ajungem.

S. Ghiolu: Realitatea n-ar putea fi decât în felul următor: este cazul câtorva produse, care au rămas cu preț liber la export. Trebuie păstrat un minimum de posibilități de compensație, pentru că aceștia care au asemenea produse excepțional de rare nu le dau decât contra altor produse.

M. Antonescu: Înțeleg aceasta, dar nu înțeleg ca noi, Statul, să stăm cu brațele pe piept și să vedem cum se negociază și se ridică prețurile, fără ca noi să facem altceva decât să organizăm compensația, la prețurile pe care particularii le ridică cum vor și să fim instrumentul dezechilibrului prețurilor pe piața internă, cu singura preocupare să avem mărfurile necesare din comerțul liber și să nu le aibă alții. Se poate aceasta? Aceasta este preocuparea noastră? Mai curând fac investiții și cumpăr eu pe seama mea unele mărfuri, pe care le dau în compensație, la rândul meu, în calitatea mea de Stat cocontractant, asigurând prin aceasta importul, chiar dacă, pentru procurarea lor, mă lovesc de unele forme.

Dare, ca să las libere prețurile, să vie exportatorul german sau elvețian, să arunce prețurile tot mai sus și să viu și eu pe urmă să spun: Da, dar aceste mărfuri mi le dai mie, ca să le exportez acolo unde vreau eu, nu se poate.

I. N. Fințescu: Comerțul exterior nu este organizat. Statul dă autorizații unor exportatori, care realizează câștiguri fabuloase.

M. Antonescu: Aceasta este o problemă, care a fost pusă la ordinea zilei la punctele 6 și 7 și anume: *situația caselor exportatoare și autorizările exporturilor, finanțările exporturilor.*

Vreau să ajungem la organizarea unor grupuri de exportatori, ca să nu mai dăm altora autorizații. Acesta este singurul mijloc ca să controlăm prețurile și să organizăm schimburile normale. N-am nici un fel de preocupare, deși am ajuns să primesc în fiecare zi tot felul de cereri de export de la particulari. Aceasta, însă, nu mă poate împiedica să vorbesc deschis.

Comerțul exterior a fost timp de doi ani pe mâna evreilor; comerțul exterior a fost condus prin câteva societăți, în care românii nu erau decât firme și semnături, iar evreii realizau beneficiile. Socoteala mea cu cei care au fost și cei care sunt este un lucru despre care vă voi anunța în foarte scurtă vreme.

I. N. Fițescu: Noi blocăm mărfurile la export și evreii sau interpușii lor vin și le iau de-a gata; le exportă și câștigă pe spinarea noastră sume considerabile.

M. Antonescu: Aceasta nu se poate. S-au realizat câștiguri enorme la aceste exporturi. Singura soluție este să vă formați câteva firme de export, pe categorii.

S. Ghiolu: Este foarte bine, însă, practic, nu se va putea face decât în felul următor: luăm lista celor 700 case exportatoare și hotărâm, de la început, cui dăm și cui nu dăm de acum înainte dreptul la export.

M. Antonescu: Dlor miniștri, eu sunt un om practic. Pot să teoretizez și teoretizez, căci aceasta îmi este meseria; dar la Universitate. Practic, însă, vă anunț că am deja lista. Și am lista cu toate casele de comerț, și cu toate operațiunile pe care le-au făcut. Sunt foarte multe care nici n-au făcut operațiunile acestea.

I. N. Fițescu: Știți și cine sunt în spatele lor?

M. Antonescu: Am și lista cu acei care sunt în spatele lor; mai ales camuflări evreiești.

S. Ghiolu: Sunt foarte puține fără camuflări.

M. Antonescu: Am o listă și de case serioase din București și din țară. Am o listă din București, din Brăila, din Constanța, de case serioase. Dar am și o serie întreagă de societăți figurative, care iau avantaje și le trec altora. Mai sunt și de aceștia, care realizează avantaje prin asociații. Dar este timpul să isprăvim cu aceste afaceri.

Rog pe dl ministru Ghiolu, este un lucru în care vă dau propriile mele date, fără nici o preocupare personală de a alege pe cutare sau pe cutare, care ar fi mai bun sau mai rău, nici nu cunosc și, la urma urmei, vă declar: Cu cât aș cunoaște mai mulți, cu atât m-ași amesteca mai puțin în această afacere de exporturi, singurul lucru pe care vi-l semnalez și asupra căruia insist, dle Ghiolu, este ca atunci când știți că monopolul comerțului exterior l-au avut evreii, când știm lucrul acesta, dacă vrem realmente să creăm case românești în schimb, mijlocul este să nu facem dificultăți caselor românești serioase și efective.

Eu nu mă sflesc să spun lucrurilor pe nume. Dacă, de exemplu, un om ca dl Melinte face propuneri de export, dl Melinte trebuie să fie sprijinit. Dacă dl Flondor vine și face o cerere de export, și după ce obține exportul, singur îmi declară că nu se poate libera de Gherman imediat, spun cum i-am spus: Înțeleg să te sprijin pe d-ta, fiindcă ești Flondor, pe Romanescu, fiindcă e Romanescu și eu, care nu mă amestec în afaceri, merg de intervin la bănci ca să vă facă credite, dacă vă constituiți în grupuri de

exportatori, pe care dl ministru Fiñescu, ținând seama de activitatea dv. și ținând seama chiar de propunerile dv., îmi declară că meritați acest sprijin, vi-l acord. Eu vreau românizarea comerțului exterior, pe cale de fapte, prin sprijinirea acestor firme. Dar scăpați-vă de acei care sunt în spate. Flondor mi-a spus: Este foarte greu să facem deodată. Lăsați să-i înlăturăm progresiv pe unii din ei, fiindcă nu sunt oameni pregătiți pentru aceasta.

A fost penibil pentru mine acest lucru. Vă rog ocupați-vă de chestiunea aceasta și de schimbarea formală și de întocmirea cadrelor necesare pentru export. Asociația Licențiaților Academiei de Comerț trebuie pusă la contribuție pentru acțiunea de organizare a exportului. Trebuie, cu orice preț, să lucrăm pe realități, fiindcă, dacă dăm firmelor, românești, ca titlu, dacă le dăm anumite avantaje, dar operează în spatele lor evreii și încasează 50.000 lei domnii din consiliile de administrație, însemnează că suntem nesinceri și că lăsăm comerțul românesc în mâna piratilor.

De aceea, vă rog, când vin firme românești care vă cer sprijinul sau autorizarea, pur și simplu să le-o dați. La urma urmei, creez mai bine în folosul românilor unele avatajii, fie și cu oarecare excese, decât să fac pentru domnii evrei, camuflați sub diferite etichete, să continui să fac aceste avantaje și să câștige ei bani, pentru ca pe urmă să-i întorcă în contra noastră printr-o propagandă internă și prin alte acțiuni.

Nu este potrivit lucrul acesta.

S. Ghiolu: Aceasta o facem, fără s-o spunem. Autorizațiile le dăm noi ...

M. Antonescu: Când credeți că aveți lista firmelor, să ne întrunim într-o ședință în care să stabilim exporturile, să stabilim firmele cu care începem, grupurile de exportatori, cu fiecare categorie.

S. Ghiolu: Dle președinte, să nu-mi luați în nume de rău, dar nu văd cum putem proceda deodată. Este o listă mare. M-am informat. Din firmele pe care le cunosc, am scos 200. Dar nu știu dacă n-am nedreptățit între cele 500, pe care nu le cunosc, firmele românești serioase.

M. Antonescu: Am 50 firme românești cu reputație corectă; am 13 firme cu activitate relativă; am 8 firme a căror activitate poate să fie luată în considerare și am foarte multe firme individuale, care lucrează cu capital evreiesc, sub conducere chiar evreiască și am foarte multe din societățile românești, de aparență românească, în spatele cărora există un domn Füllop sau Gherman sau Sache Klein, sau alții.

G-ral Gh. Dobre: Am luat unuia numai mașina.

M. Antonescu: Vă dau lista cu toți aceștia.

Folosiți pentru aceasta și unele societăți germane, pentru export, ca să organizăm și importurile din Germania, pe aceeași bază; folosiți și I.N.C.O.O.P.-ul pentru unele din activitățile de export. Nu însă cu piraterie, dl Minescu ...

Gh. Minescu: Nu este cazul.

M. Antonescu: ... și nu cu formalism de Stat, cum am făcut în afacerile croate, de am ajuns să nemulțumim pe toată lumea și să se spună: „Nu mai vreau relații de comerț cu România”.

Gh. Minescu: Însuși dl ministru Buzdugan mi-a spus că persoana aceea era de rea-credință.

M. Antonescu: Cu Finlanda?

Gh. Minescu: Nu suntem noi.

Cu Italia suntem în relații excelente. Sunt foarte mulțumiți în permanență de noi.

M. Antonescu: Prin urmare, când credeți, dle Ghiolu, că putem pune această măsură?

S. Ghiolu: Când vreți dv.

M. Antonescu: Săptămâna viitoare. De azi într-o săptămână, ne ocupăm de această chestiune și cu grupurile de exportatori.

Ce cereri de export ați avut în ultima vreme?

S. Ghiolu: Aveți aici lista. Aveți o listă cu datele până la 10 octombrie și aveți apoi continuarea cu datele până la 26 octombrie.

M. Antonescu: Trebuie găsită o formă de constituire de grupuri și să mergem cu certitudini; să nu ne expunem la lucruri prea noi.

Exportul spre Grecia și ajutorarea populației grecești.

Domnilor miniștri, vreau să vă atrag atenția dv. asupra unui lucru. Când am mers în Germania, la Marele Cartier, am pus problema situației Greciei și am primit, acum trei zile, vizita domnilor miniștri Killinger și Neubacher, care mi-au anunțat că dl ministru von Ribbentrop mă roagă să ajutăm aprovizionarea Greciei, care este într-o situație disperată.

Fără să mai întreb pe dl ministru Fițescu și pe dl g-ral Constantin, pentru că dl Arion, însărcinatul nostru de afaceri la Atena, fusese la mine și îmi expusese situația îngrozitoare de acolo – 2400 de drahme costă o baclava, 36.000 de drahme un litru de untdelemn – situația înspăimântătoare de acolo, se procedează acum la o aprovizionare, prin care să se ajute populația aceasta.

Mi s-au cerut 10.000 vagoane porumb. Am spus că nici o mie nu pot să dau și am făgăduit: 100 vagoane de fasole, 100 vagoane de linte, 100 vagoane de mazăre, 1000 boi, 1000 porci, 300 vagoane de diferite cereale și leguminoase, pe care le vom elibera mai târziu și am promis 100 vagoane contribuția Statului Român, pentru care rog pe dl ministru de Finanțe să deschidă credit, 100 vagoane cereale și leguminoase, reprezentând sprijinul Guvernului Român pentru populația grecească.

Al. Neagu: Îi cerem dlui guvernator Alexianu. Are 100.000 vagoane.

S. Ghiolu: S-au redus la 30.000, care sunt 18.000 în realitate.

I. N. Fițescu: Și din care nu se știe câte vor veni.

M. Antonescu: În privința aceasta am să dau dlui ministru Fițescu o informație, pe care s-o verifice personal și cu cea mai mare grijă, în privința unor transporturi.

I. N. Fițescu: Mi-a răspuns dl Alexianu relativ la cele 700 vagoane, zicând că nu s-au putut executa transporturile.

M. Antonescu: De atâta vreme?

I. N. Fițescu: Da.

M. Antonescu: Am să vă dau, dle ministru Fițescu, o notă cu transporturile efective din Transnistria.

S. Ghiolu: Pentru că ați vorbit de Transnistria: poate că ar trebui precizat și modul cum trebuie să se facă circulația mărfurilor de la noi în Transnistria și din Transnistria la noi.

M. Antonescu: Am stabilit în ședința trecută. Hotărâți în Delegația Economică cum credeți dv.

M. Vulcănescu: În legătură cu schimburile din Grecia.

M. Antonescu: Chemați pe dl. Alexianu să vină la București înainte de vineri.

Prin urmare, 100 vagoane vom da noi.

În legătură cu aceasta: mi s-a spus că ceea ce dăm pentru Grecia va intra în contul german și va fi plătit; va intra în contingentul german.

S. Ghiolu: Anumite mărfuri ne-au spus că ne vor da.

M. Antonescu: Da. Și ni se vor da anumite mărfuri.

Di Flondor mi-a și trimis, de îndată, o cerere de export pentru Grecia. A cerut cantități mai mari: 400 vagoane de fasole, 400 vagoane de mazăre, 200 vagoane de linte, și așa mai departe, oferind, însă, plata în franci elvețieni.

Vă rog să le luați dv., dle Ghiolu, chestiunile acestea și să le examinați.

I. N. Fițescu: Nu intră în contingentul german în anumite condițiuni? Di Neubacher nu face aici o chestiune de amor propriu, ca să dea în condițiunile cele mai avantajoase?

M. Antonescu: Di Flondor mi-a spus că a vorbit cu germanii în privința aceasta. Așteptăm.

M. Vulcănescu: N-ar fi trebuit rezervat ceva și pentru comunitățile românești din ceea ce se trimite în Grecia? În măsura în care noi ajutăm populația grecească, să rezervăm o parte și pentru populația românească de acolo și s-o punem aceasta sub formă de condiție de ajutorare.

M. Antonescu: Suta de vagoane se dă fără nici o condiție, fiindcă, dacă dau pentru populația românească, însemnează că nu dau decât ca să întrețin pe românii de acolo. Din contingentele pe care le dăm, vom pune și măsura în care să se dea românilor. Dar nu putem face aceasta din darul pe care li-l facem acum.

M. Vulcănescu: Poate că pe calea aceasta obținem de la Grecia și recunoașterea comunicațiilor românești de acolo.

M. Antonescu: Mi s-a semnalat controversa cu autorizațiile de export date și în care, nefiind executate, s-au instituit taxe de export noi; precum și problema dacă urmează să se adauge aceste taxe de export și prețurile noi la regimul contractual și la autorizațiile anterioare.

I. N. Fițescu: Taxele acestea au ca scop să acopere diferența prețului pâinii.

M. Antonescu: Luăm această chestie după ce sporim salariile. Acum nu putem s-o facem. Lăsăm trei săptămâni și la noiembrie, după ce se dau aceste salarii, după ce se dau efectiv, atunci putem adăuga 2 lei la pâine.

I. N. Fițescu: Lăsăm cât costă făina.

G-ral C. Constantin: Lăsăm cât costă materia primă.

M. Antonescu: Vom vedea atunci cât rezultă efectiv și vom merge la aceasta chiar dacă menținem taxele.

I. N. Fițescu: Se ridică împotriva noastră.

M. Antonescu: Acolo unde este cazul să păstrăm taxele, le păstrăm; unde ele ne creează retorsiuni vamale din partea Statelor cu care avem relații, este lipsit de sens să ne organizăm singuri majorarea prețurilor. Acolo unde, însă, prețurile interne sunt în diferență mare față de prețurile internaționale, nu este cazul să lăsăm să profite exportatorii.

Găsiți o altă formulă. Faceți un preț național, un preț de export sau puneți contribuțiuni în natură dacă vreți pentru exportatori. Puneți o cotă în natură a exportatorilor. Însă, nici ca să menținem scăzute prețurile interne și să profite, față de prețurile internaționale, numai exportatorii, aceasta nu se poate.

S. Ghiolu: Trebuie o taxă variabilă. Să lăsăm un anume profit exportatorilor și să intre restul în beneficiul Statului.

Gr. Romașcanu: Este cazul la șroturi.

M. Antonescu: Cota în natură este foarte bună. Și Statul își creează prin această măsură mărfurile necesare pentru unele schimburi de care are nevoie.

S. Ghiolu: Dacă fixați un preț internațional și un preț intern, diferența acoperă aceste nevoi.

M. Antonescu: Evident.

Te rog, dle Romașcanu, să faci acest lucru. De un an am pus problema într-un Consiliu de Miniștri. Am chemat pe dl Cristu și am cerut să se studieze cu Economia Națională acest lucru. S-a pierdut un an și nu s-a trimis o notă, fiindcă erau domni care trebuiau să profite între timp, câștigând miliarde.

În privința taxelor, în ce privește această diferență, se pune chestia pe față și se spune lucrurilor pe nume. N-am de protejat pe nimeni. Nu vreau să protejiez decât țara noastră și interesele ei. Dar dacă este vorba să vină dl Gherman sau dl Sache Klein, sau dl Füllop, care, după ce a făcut miliarde, a plecat să le pape la Zürich, și în vremea aceasta, cel dintâi român care vrea să facă comerț exterior găsește la cea dintâi ocaziune piedici, nu mă interesează persoana, ci principiul, mai bine să ajutăm pe români. Mai ales în perioada când trebuie să formăm export românesc, rog să-i ajutăm pe români.

G-ral Gh. Dobre: Să nu se învețe rău de la jidani. Dl Flondor a luat pentru Papă fasole pentru un secol.

M. Antonescu: Pe mine nu mă turbură dacă a luat pentru Papă și a ajuns la Crucea Roșie.

G-ral Gh. Dobre: Nici acolo n-a ajuns.

M. Antonescu: Trebuie examinat. Dacă ajunge pe piața internațională, de trafic, atunci mă interesează și trebuie tăiat scurt această chestiune. Trebuie să mergem în formule care sunt mai ușoare și compatibile chiar cu politica noastră externă. Vă rog să țineți seamă și de acest lucru.

Prin urmare, dați drumul la această chestiune, dle Ghiolu.

S. Ghiolu: Veți constata acolo lista de exportatori, în nota pe care v-am dat-o. Pentru mine este o muncă enormă. Însă veți vedea cine sunt acei cărora le-am dat pentru export. Pe Klein îl cunosc.

M. Antonescu: Să vă dau câteva nume: lui Katz, nu; lui Rottmann, nu; lui Solomon, nu; lui Lustig, nu; lui Priard, nu; fraților Presente, nu; lui Goldrim, nu; lui Sache Klein, nu. V-am dat numai câteva nume deocamdată. Data viitoare vă mai dau.

S. Ghiolu: Pot să scape coadele de topor.

M. Antonescu: Mergem mai departe.

Adresă referitoare la plata taxelor vamale pentru 28.938 kg lână, exportate în Germania

Înainte de a intra în această chestiune:

Prin urmare, dle Romașcanu, veți cerceta chestiunea prețurilor și a contribuției în natură, pentru egalitate, fie o altă formulă, în ce privește diferența de prețuri, de taxe pentru export. Soluția cea mai bună este – mă gândesc de un an ca să găsim formula cea mai potrivită, ca să nu se spună că este război vamal, de taxe vamale – să găsim

modalitatea egalizării prețului intern cu prețul internațional, ținând seama de împrejurările de război și care să ne rezolve și problema necesităților Statului.

I. N. Fișteșcu: S-ar putea aplica măsura din Germania: exportatorii sunt obligați să dea o cotă internă.

M. Antonescu: Și aceasta este același lucru.

Gr. Romașcanu: Numai că această cotă era teoretică, căci aplicațiunea ei, în fapt, nu se prea respecta.

M. Antonescu: În ce privește plata taxelor vamale pentru 28.938 kg lână, exportate în Germania, am primit o notă mai veche. Intendența Armatei Germane, prin intermediul lui Trent și alții, a procurat cantitatea de 28.938 kg lână. S-a dat, în schimb, gratuit, armatei noastre cantitatea de 18.900 kg de la Chișinău și Brașov, și, în urma confirmărilor ministerului, Armata Germană a predat cercurilor de recrutare Brașov și Chișinău 18.900 kg lână și s-a autorizat exportul cantității de 28.938 kg lână, prin cedare de devize și cu plata taxelor vamale.

Marele Stat Major aduce la cunoștință că Direcția Vămirilor pretinde Misiunii Militare Germane 500.000 lei, reprezentând taxele asupra cantității de lână pentru export. Misiunea Militară Germană găsește că cantitatea de 18.900 kg, dată în schimb...

I. N. Fișteșcu: Nu este cazul.

M. Antonescu: ... este o adevărată compensație și că nu este cazul să mai fie supusă la taxe de export.

S. Ghiolu: Este o afacere necurată. Este tot lână noastră. Dl Trent a făcut lână prin fraudă.

M. Vulcănescu: Este tot lână de aici. Ceea ce au dat în țară a fost lână de la noi; n-au adus altă lână.

G-ral Gh. Dobre: Au fost în combinație cu Armata Germană, atunci când i-am prins.

S. Ghiolu: Să tranșăm odată chestiunea.

M. Antonescu: Credeți că lână pe care ne-au dat-o este tot din țara noastră?

Atunci nu ezit o secundă și las organele noastre să-și facă datoria. Dacă aveți convingerea că este lână din țara noastră, rămâne.

Notă informativă privitoare la contractul intervenit între Societatea „Șantierale Navale Galați” și „Hermann-Görings-Werke”

Dl Mareșal Antonescu, căruia i-ați trimis dv...

G-ral Gh. Dobre: Nu i-am trimis eu, ci dl Freitag a reclamat și dl Mareșal Antonescu m-a pus să-i repet care este situația.

M. Antonescu: Dl Mareșal zice să se facă ruperea acestui contract, în mod automat, la simpla decizie a mea, de îndată ce voi constata ceea ce se petrece acolo. Chestiunea rămâne pendinte, până când primesc răspunsul de la Mareșalul Göring. I-am trimis o scrisoare cu chestiunea „Rogifer” și d-sa rămâne să-mi facă propuneri.

Notă referitoare la vânzarea acțiunilor Societății „Ciment-Titan”

Este venită de la Ministerul Producției de Război. O dau dlui ministru Fișteșcu, ca să examineze chestiunea. Sunt o serie de ipoteze. Nu sunt toate serioase. Le-am verificat și eu. Trebuie să se facă precizări serioase, chiar dacă ne procurăm aceste acțiuni. Avem propuneri germane. Intrăm în participațiuni germane. Mai bine vedem pe ce preț se pot obține acolo, prin opțiuni germane. Dacă avem condițiuni mai

avantajoase, să vedem cum le putem obține. Ministerul Franței mi-a afirmat că nu s-a dat opțiune și nu se vând acțiunile de către francezi. Dar opțiunea era dată și acțiunile erau negociabile pe piața internațională.

G-ral Gh. Dobre: Chestiunea s-a pus din cauza unui memoriu al lui Marinescu.

M. Antonescu: *Schimbul de mărfuri între România și Finlanda*

G-ral Gh. Dobre: Mi-a trimis și mie o scrisoare dl ministru al Finlandei, în care se plânge că n-au fost respectate angajamentele.

M. Antonescu: Și n-au fost respectate.

Sunt angajamente de la Stat la Stat și pentru munițiuni. Acum cer o confirmare, fiindcă termenul a expirat. Vă rog să-i dați confirmarea.

G-ral Gh. Dobre: Nu pot da confirmarea, pentru că nu m-am ținut de cuvânt.

M. Antonescu: Atunci să dați dv. confirmarea.

S. Ghiolu: Cer 1000 vagoane de tutun; trebuie să se facă executarea până la 10 noiembrie. S-a dat o decizie de dl ministru Fișescu.

M. Antonescu: Mă găsesc în situația aceasta, că s-a făcut un contract, s-a fixat un termen și nu s-a respectat.

Raport privitor la cererea Direcției Materiilor Prime, de a i se pune la dispoziție trei turisme cu conducătorii lor

S. Ghiolu: Chestiunea aceasta s-a rezolvat demult.

M. Antonescu: Cu atât mai bine.

Balanța comerțului exterior al României pe august 1942

Problema aceasta o vom discuta în Consiliul de marșea viitoare. Să n-o mai amânăm. Vă rog să cercetați dv. disponibilul, dle ministru Fișescu, și să faceți propuneri pentru repartitia lui pe țări. Dacă voiți să-mi lăsați mie datele, este foarte bine, dle Ghiolu. Veți trimite și dlui Fișescu o copie de pe tabloul acesta.

S. Ghiolu: Am să vă fac o copie și am să v-o trimit mâine.

M. Antonescu: *Notă referitoare la schimburile comerciale dintre România și Slovacia și Notă referitoare la schimburile comerciale dintre România și Croația*

S. Ghiolu: V-am făcut un răspuns la scrisoarea pe care ne-ați dat-o dv.

M. Antonescu: Vă rog să examinați această problemă, pentru că este vorba de două țări cu care nu vreau să creez dificultăți.

Exportul spre Grecia și ajutorarea populației grecești

Cu Grecia s-a stabilit. Vă rog să examinați dv. exporturile acestea.

S. Ghiolu: Pe cale normală, cred că vor veni societățile germane.

M. Antonescu: *Dosar privitor la situația aprovizionării cu carne, grâu, orz și lemne a Municipiului Brașov*

Primăria Municipiului Brașov mi-a făcut o întâmpinare. Mergând în județ și ocupându-mă de situația agricolă, am fost ieri de dimineață și în piață la Brașov. Mi s-a arătat acolo că nu se poate vinde carnea de porc pe prețul care a fost fixat.

Gr. Romașcanu: Am rezolvat problema. Am ridicat prețul la 170 lei kg, de la 150 lei.

M. Antonescu: Al doilea lucru, în legătură cu aprovizionările, care mi s-a semnalat și la Brașov, și la Prahova: formele în legătură cu aprovizionarea din Transnistria sunt foarte anevoioase. Fiecare județ își trimite delegați, cu banii înainte, și adună cereale acolo.

I. N. Fiñescu: Se încheie contracte, în care furnizorii nu răspund nici de cantitate, nici de calitate.

G-ral C. Constantin: De aceea am hotărât să se trimeată delegați la fața locului.

M. Antonescu: Prea mult formalism; prea costisitor; mai bine județele își fac singure aprovizionarea.

I. N. Fiñescu: Dl g-ral Constantin a dat fiecărui județ listă cu ceea ce trebuie să i se trimită. Acum se dau cereale din Transnistria și pe credit.

M. Antonescu: Punem oamenii pe drumuri. Îi trimitem pe toți în Transnistria! La ce ajungem cu sistemul acesta?

G-ral C. Constantin: De la fiecare județ se pretinde câte un acout de 10% la încheierea contractului. Acum s-au mai îndulcit condițiunile.

I. N. Fiñescu: Trebuie găsită o formulă.

M. Antonescu: Am s-o găsesc eu.

G-ral C. Constantin: Să se expedieze fiecărui județ marfa ramburs.

A. Pană: Dar dacă marfa este stricată, n-o mai scoate nimeni.

M. Antonescu: Foarte bine. Guvernământul Transnistriei merită să piardă banii, dacă trimite marfă stricată.

G-ral C. Constantin: Tot grâul este mucegăit.

M. Antonescu: Dle Neagu, ați trimis un economist și un financiar la dl Alexianu, ca să cerceteze situația și să pună ordine acolo?

Al. Neagu: Da, dle președinte, am trimis.

M. Antonescu: Brașovul este amenințat să n-aibă lemne. Se cere dirijarea de vagoane, fiindcă Brașovul n-are acum decât 6300 vagoane, față de necesarul de 10.000 vagoane. Sunt o serie de cantități de lemne pe liniile locale, care ar putea fi îndreptate spre Brașov.

G-ral C. Constantin: Aceeași situație este la Timișoara: s-a contractat cu C.A.P.S.-ul și C.A.P.S.-ul n-a executat contractul.

M. Antonescu: Care este *situația aprovizionărilor*?

G-ral C. Constantin: Relativ bună. La sfârșitul lunei vă rog să-mi permiteți să vă fac un raport amănunțit.

M. Antonescu: Dar aprovizionările cu lemne?

G-ral N. Bădescu: Bună.

M. Antonescu: Cum bună, când acum două săptămâni, în zilele de joi și vineri, au intrat numai 230 și 234 vagoane lemne în Capitală?

G-ral N. Bădescu: Dar în această săptămână ne-am ridicat până la 2704 vagoane. Luni au intrat 409 vagoane și marți au intrat 434.

Am dat dispozițiuni să se încarce cantități masive pentru Capitală și ne-am pomenit aici cu 1800 vagoane de lemne, care nu pot intra în gări. De aceea am hotărât ca timp de opt zile de aici încolo să se facă încărcări mai ușoare.

M. Antonescu: Pe dl g-ral Constantin îl rog să-mi prezinte o situație a aprovizionărilor cu combustibil.

G-ral C. Constantin: Măine o voi supune Delegației Economice.

M. Antonescu: Vă rog să-mi prezentați și mie, pentru informarea mea, situația aprovizionărilor pentru întreaga țară, ținând seama de consumul de anul trecut, de disponibilul pe care îl avem de ridicat și de repartitia pe județe, ca să știm care este situația.

G-ral C. Constantin: Dle președinte, v-aș ruga să-mi permiteți să expun această problemă, odată pentru totdeauna, într-o ședință a Consiliului de săptămâna viitoare, ca să nu se mai pună mereu această chestiune.

M. Antonescu: Aceasta pentru informarea tuturor. Vreau, însă, și pentru mine o situație a disponibilului, a consumului și a depozitelor locale.

G-ral C. Constantin: Doresc și eu să expun această chestiune într-o ședință a Consiliului.

M. Antonescu: Săptămâna viitoare, joi dacă vreți.

Chestiunea transporturilor din Transnistria

C. Bușilă: Situația este foarte proastă.

I. N. Fișteșcu: Mi s-a spus că transporturile vor merge mai greu câteva zile.

C. Bușilă: S-au imobilizat foarte multe vagoane.

G-ral C. Constantin: Am adus din Transnistria 10.000 vagoane de la 15 iulie și până astăzi.

M. Antonescu: *Adresa Societății „Scarom” referitoare la propunerile de import de heringi*

Dle g-ral Constantin, anul trecut am avut un import de heringi. Ce s-a făcut cu ei?

Gh. Minescu: Au venit 62 vagoane heringi din Suedia. O parte au venit stricați, pentru că în loc să ni se trimeată heringi din recolta 1941, așa cum s-a contractat, ni s-au trimis și de cei cu 6-7 ani vechime. Recepția s-a făcut de Societatea „Terestra-Maritimă” în Suedia. Am făcut anchetă, cu Justiția, și am constatat că heringii proveniți din recolta anului 1941 sunt excelenți. Acum sunt la frigorifere.

M. Antonescu: Care este cantitatea stricată?

Gh. Minescu: Circa 40%.

M. Antonescu: Dv. ați luat 40% marfă stricată? Cine a recepționat heringii?

Gh. Minescu: Societatea „Terestra-Maritimă”.

Adevărul este următorul: din cauza ghețurilor din Marea Baltică, marfa, în loc să vie la octombrie, a venit în aprilie. Transporturile au mai durat două luni pe Dunăre. Totuși, dacă s-ar fi respectat contractul și ni s-ar fi trimis numai heringii din recolta anului 1941, toți ar fi ajuns buni la noi.

M. Antonescu: Mi s-a mai făcut o propunere de import de heringi din partea Societății „Scarom”, spunându-se că dacă nu-i luăm noi, îi vor lua finlandezii.

G-ral C. Constantin: Lăsați-i să-i ia, dle președinte. Noi avem 600 vagoane de pește sărat și n-avem ce face cu ei.

Gh. Minescu: Cinstea suedeză n-a fost la înălțime, de data aceasta.

I. N. Fișteșcu: Marmeladă și pește sărat avem destul.

M. Antonescu: Mâncăm marmeladă și bem apă; mâncăm pește sărat și bem apă.

G-ral C. Constantin: Nu, dle președinte, că avem vin. Peștele sărat pe care îl avem rimează foarte bine cu recolta de vin de anul acesta. Peștele se naște în apă și moare în vin. (Ilaritate).

M. Antonescu: *Raport informativ cu privire la chestiunile interesând Direcția Dunării Maritime, discutate în conferința de la Viena*

Chestiunea aceasta, dle ministru Păiș, vă rog s-o discutați cu dl ministru al Finanțelor.

Contraamiral N. Păiș: Trebuie neapărat să ni se dea bani.

M. Antonescu: În nici un caz nu poate da Statul Român 550.000.000 lei, pentru Dunărea Maritimă. Pentru cele 60% din vase, pe care le-am pierdut, v-am rugat, dle ministru Păiș, să tratați cu germanii și n-am primit nici până astăzi angajamentele făcute de dv. Ați pus la dispoziția germanilor și vase militare și vase comerciale românești.

Contraamiral N. Păiș: Răspunsul se găsește la dv.

M. Antonescu: N-ați întrebat Ministerul de Externe nici ce gândește.

Contraamiral N. Păiș: V-am cerut, într-un Consiliu de Miniștri, autorizarea să închiriez germanilor anumite vase. În ceea ce privește partea militară, dl Mareșal a avut conducerea.

M. Antonescu: Situația noastră este foarte proastă. Fiindcă s-a pus problema capturilor, v-aș ruga să-mi trimiteți toate actele, ca să văd ce se poate scoate în această privință.

Contraamiral N. Păiș: Sunt la dv. de sâmbătă. Le-am lăsat dlui Nenițescu.

M. Antonescu: Cum stăm cu *aprovizionarea cu combustibil*?

G-ral N. Bădescu: La cărbuni, avem 745 de vagoane neatinsse în Capitală. Prin urmare, avem mult mai mult decât anul trecut.

Petrol, am adus până acum 47.000 tone și a mai rămas de aprovizionat încă 58.000 tone, adică 55% din cât se arde anual.

M. Antonescu: Câte depozite noi a înființat Societatea „Distribuția” în București?

S. Ghiolu: 18, fiecare cu câte 6 posturi de distribuție.

G-ral C. Constantin: S-au distribuit în Capitală circa 43.000 tone petrol lampant de la 1 aprilie până la 17 octombrie, ceea ce reprezintă un plus de circa 19.000 tone față de cantitatea distribuită în același interval de timp, anul trecut.

S. Ghiolu: Lumea e speriată și se aprovizionează din vreme.

M. Antonescu: *Adresă privitoare la aprovizionarea cu lemne a Municipiului Ploiești*

Vă dau această adresă, dle g-ral Bădescu, ca să vedeți că situația este proastă acolo.

Dle g-ral, mie să nu-mi dați 75% sau 55%; ci să-mi dați o notă cu combustibilul lichid din Capitală. Cantitatea consumului de anul trecut între octombrie și aprilie e 55% pe an?

G-ral N. Bădescu: Da.

M. Antonescu: Acum este perioada de consum.

G-ral N. Bădescu: Am aici cantitățile: 105.000 tone; aprovizionat 47.000 tone până la 25 octombrie, deci 45% ...

M. Antonescu: Dar esențialul se consumă acum. 45% față de 105.000 este tocmai perioada aceasta.

G-ral N. Bădescu: 105.000 tone este cota sporită de anul trecut; nu ceea ce se consumă în mod normal. Aprovizionările au mers mai rapid și mai amplu decât anul trecut. Distribuirea în Capitală de la 1 aprilie până la 17 octombrie prezintă un plus de 19.000 tone peste cantitatea de anul trecut, consumată, în același timp; prin urmare: 1900 vagoane.

Toată lumea aleargă după petrol.

M. Antonescu: Cu laptele ce facem?

G-ral C. Constantin: Am pregătit totul. Este o chestiune de nițel curaj, și anume aceea de a suporta oarecare criză la lapte, manifestată fie prin lipsa de lapte la București, fie prin cozi la cumpărare.

Al. Neagu: Încolo totul e perfect! ... (Râsete).

Deci, s-a rezolvat chestia laptelui! ...

I. N. Fițescu: Să se completeze laptele și să nu mai vină faietonarii, așa este hotărârea. Părerea mea este ca, în timp de război, să nu se înceapă o organizare de aceasta.

G-ral C. Constantin: Este ordinul dlui Mareșal. Prin colectare aducem 56.000 litri.

M. Antonescu: Cu alte cuvinte, nu prea este lapte.

G-ral C. Constantin: Dați-mi voie: colectorii se angajaseră să aducă 65.000 litri de lapte la București. Astăzi se aduc circa 40.000 litri de lapte.

I. N. Fițescu: Va fi lapte în Capitală?

Contraamiral N. Păiș: Nu va fi. Domnule prim-ministru, eu reprezint vocea poporului: lăsați lăptarii să vină.

S. Ghiolu: Faceți colectarea și lăsați și lăptarii.

G-ral C. Constantin: Totdeauna s-a întâmpinat o dificultate, când s-a luat o asemenea măsură: la New-York, la Milano etc.

I. N. Fițescu: Dar s-a început în timp de pace.

G-ral C. Constantin: Porunca este a dlui Mareșal.

M. Antonescu: Domnilor miniștri, știți ce mă mâhnește pe mine? Este faptul că mai am discutat chestiunea aceasta acum o lună și am rămas tot în faza aceasta.

G-ral C. Constantin: Iată în ce constă problema: vreți să vină faietonarii sau colectorii?

G-ral N. Păiș: Vrem lapte.

G-ral C. Constantin: Am admis regim mixt. Așa am avut până acum. Totuși, dl Mareșal, dacă renunță la ideea ...

M. Antonescu: Voi discuta cu dl Mareșal și se va renunța. Noi nu putem, în perioada de război, să nu ținem seama de această situație.

Să punem anumite condițiuni: să nu circule în oraș ...

I. N. Fițescu: ... să se facă control sanitar ...

M. Antonescu: Da.

... să nu circule în toate părțile; să aprovizioneze anumite cartiere faietonarii – și aceasta se poate face –; să fie curați și în condiții normale.

I. N. Fițescu: Nu poate un om să facă coadă: și la pâine, și la carne, și la lapte, și la gaz.

G-ral C. Constantin: Și să fie și colectorii.

M. Antonescu: Da. Să fie și colectorii.

Mai am două chestiuni foarte însemnate, pe care vreau să le discutăm acum.

În primul rând, rog pe dl ministru Pană să ia măsuri ca să se stabilească o colaborare între Consiliul de Patronaj și Ministerul Agriculturii, în ce privește creșterea viermilor de mătase și industria sericicolă.

Avem peste 3 milioane de duzi. Deci, putem avea 6 milioane kg de gogoși, adică 500.000 kg de mătase, față de capacitatea de hrană. Nici 3% nu avem față de puterile noastre de cultură pentru viermii de mătase. Producția noastră este ridicolă față de a altor țări.

I. N. Fintescu: Italienii au gogoși ...

M. Antonescu: Au foarte multe gogoși. Produc 30 milioane kg de mătase; Turcia, 9.000.000 kg; Grecia, 3.000.000 kg; Bulgaria, 1.500.000 kg; și noi ... 20.000 kg!

Domnii de la Direcția Sericicolă a dv. ar putea să se spânzure pentru opera făcută și pentru care au primit atâtea avantaje de la Stat. Este ridicol.

S. Ghiolu: Și statistica este greșită. În toată Țara Românească se face mai mult borangic.

M. Antonescu: Prin urmare, organizați colaborarea și săptămâna aceasta convocați o conferință la Ministerul Agriculturii, dle Pană, pe care s-o prezidați chiar dv., la care să participe și dl Petrescu, fiindcă sunt anumite măsuri de luat prin școală; să participe și dl Strihan, pentru că acestea trebuie să fie organizate și prin administrație – sunt terenuri, care pot să fie organizate în curțile școalelor și ale bisericilor, acolo se pot organiza asemenea culturi, și în învățământul primar se poate face inițierea de pe acum pentru cultura sericicolă, iar învățământul sericicol trebuie pus pe alte baze, pentru că până acum a dormit, ceea ce înseamnă, dle Petrescu, că trebuie să se examineze și această chestiune și să se facă, fără întârziere, ceea ce trebuie; să participe și Consiliul de Patronaj, pentru că împreună cu dv. și Ministerul de Interne să stabiliți distribuirea seminței și să se stabilească și cum se organizează lucrul acesta, Consiliul de Patronaj are foarte multe doamne și aceasta este o activitate foarte compatibilă cu rostul Consiliului de Patronaj: gospodăria să ajute la această acțiune pentru organizarea gospodărească a vieții țărănești.

Un ultim lucru. Am fost ieri la Brașov. Am intrat la o biserică veche, fiindcă mă găseam în cartierul acela. Am intrat în biserica Sft. Nicolae – din 1432 – din Scheii Brașovului, din timpul Basarabilor, a lui Neagoe Vodă, Vlad Călugărul, doamna Clara, din epoca lor, a Basarabilor și a Drăculeștilor. Era acolo un loc de refugiu pentru domnitorii noștri, chiar în perioada când nu mai aparținea Principatului. Slujba se face la biserica din Brașov, se face acum într-o chiliuță mică, în care abia intră 25 persoane, fiindcă biserica mare este în reparație; dar durează prea mult reparația, fiindcă nu sunt bani. Dl Costin Petrescu pictează biserica. A început turla. Este foarte frumoasă. Am fost foarte mâhnit când am constatat această stare de lucruri și am fost și mai mâhnit când protopopul, care slujea, a întrerupt slujba bisericească, ca să mă salute, deși eu intrasem ca simplu creștin, fiindcă era ziua fratelui meu – și pe care, fiindcă sunt așa de ocupat, n-am putut să-l primesc – și am vrut atunci, pentru el, să fac acest gest.

M-a mâhnit situația în care se găsește biserica. De aceea, rog pe dl. ministru de Finanțe să dea un milion de lei pentru această biserică și să se dea publicității că Consiliul de Miniștri a hotărât astăzi să dea un milion lei pentru această biserică. Facem acest gest, ca să nu se creadă că noi, când constatăm situații ca aceasta, nu luăm imediat măsuri.

M. Gr. Romașcanu: Mai este o biserică în județul Iași, începută de opt ani și neterminată.

Al. Neagu: Și eu am o biserică.

M. Antonescu: Așa sunt multe biserici. Dar în Brașov, unde este Biserica Neagră, unde sunt atâtea biserici străine, dacă am arăta unui străin această biserică, ca biserică a noastră românească, străinul se sperie.

M. Gr. Romașcanu: Din satul Gorosoaia, unde este biserica de care vă vorbesc, au murit peste 50 de oameni acum. Satul Gorosoaia este în județul Iași. Din leafa mea am dat cât am putut.

M. Antonescu: Unde este biserica?

M. Gr. Romașcanu: În satul Gorosoaia, comuna Plugari, județul Iași.

M. Antonescu: Cât vreți?

M. Gr. Romașcanu: 500.000 lei.

M. Antonescu: Este prea mult. Să se dea 100.000 lei din fondul Președinției. Atât să se dea.

S. Ghiolu: Vă prezint o chestiune pentru cheresteaua de pe versantul dinspre Ungaria. Este vorba de un schimb cu materialul lemnos sau pirite. Este o avere care se pierde.

(Dl ministru Ghiolu înmânează dlui președinte textul privitor la această chestiune de care dl prim-ministru ia cunoștință).

Sprajinim pe români.

M. Antonescu: S-a aprobat, cu motivarea că o facem pentru sprijinirea elementului românesc.

Ședința se ridică la ora 16,15.

Stenografi: D. Fierăscu și A. Ionescu

▼
D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds. 499 (fost 473)/1942, vol. II, f. 885-1026

13. 1942 noiembrie 6. Se discută despre: investițiile făcute în lucrările de interes obștesc, mai ales la sate – școli, spitale, dispensare, biserici –; despăgubirea celor care au suferit din cauza bombardamentelor; situația transporturilor de cereale din Transnistria; recolta de grâu; plata prestației în muncă de către funcționarii publici; raporturile cu monarhia etc.

CONSILIUL DE MINISTRI

de vineri, 6 noiembrie 1942, ora 11,15

Ședința se deschide la ora 11,15 sub președinția dlui **prof. Mihai Antonescu**, vicepreședintele Consiliului de Miniștri.

Participă domnii: **prof. I. Petrovici**, ministrul Culturii Naționale și al Cultelor; **g-ral D. Popescu**, ministrul Afacerilor Interne; **prof. dr. Petre Tomescu**, ministrul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale; **I. Marinescu**, ministrul Justiției; **ing. C. Bușilă**, ministrul Lucrărilor Publice și Comunicațiilor; **prof. I. N. Fițescu**, ministrul Economiei Naționale; **g-ral Gh. Dobre**, ministrul Înzestrării și al Producției de Război; **Aurelian Pană**, ministrul Agriculturii și Domeniilor; **Al. Neagu**, ministrul Finanțelor; **Al. Ottulescu**, guvernatorul Băncii Naționale; **g-ral Gh. Jienescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Apărării Naționale, pentru Aer; **viceamiral N. Păiș**, subsecretar de Stat la Ministerul Apărării Naționale, pentru Marină; **g-ral Victor Iliescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor; **Mircea Vulcănescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Finanțelor; **dr. C. Dănulescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Muncii,

Sănătății și Ocrotirilor Sociale; **g-ral C. Constantin**, subsecretar de Stat la Ministerul Economiei Naționale, pentru Aprovizionarea Armatei și Populației Civile; **prof. I. C. Petrescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Culturii Naționale; **Titus Dragoș**, subsecretar de Stat la Președinția Consiliului de Miniștri, al Românilor, Colonizării și Inventarului; **prof. Al. Marcu**, subsecretar de Stat la Ministerul Propagandei Naționale; **g-ral C. Vasiliu**, subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne; **Petre Strihan**, subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne; **Stavri Ghiolu**, subsecretar de Stat al Industriei, Comerțului și Minelor; **M. Gr. Romașcanu**, comisar general al prețurilor; **g-ral I. Arhip**, subșeful Marelui Stat Major; **col. N. Diaconescu**, directorul general al Poliției și Siguranței Statului; **Eugen Cristescu**, directorul general S.S.I.; **g-ral N. Pălăngeanu**, prefectul Poliției Capitalei.

M. Antonescu: *Ministerul Afacerilor Interne: Chestiunea investițiilor din fondul comun*

G-ral D. Popescu: Dle președinte al Consiliului, domnilor colegi, problema acestor investiții nu s-a discutat niciodată în Consiliul de Miniștri. Cu toate acestea, unii dintre d-nii colegi s-au declarat contra acestor investiții; și pentru că ele s-au făcut de către Ministerul de Interne, am socotit necesar ca, într-o expunere de câteva minute, să arăt în ce constă aceste investiții și cum s-au făcut.

Prin investiții se înțeleg lucrările de interes obștesc, făcute îndeosebi la sate și mai puțin în orașe.

Aceste investiții s-au făcut anul acesta din fondul comun.

Acest fond comun nu provine dintr-o generozitate a Ministerului Finanțelor, ci este un fond care se alimentează prin faptul că se reține o parte din veniturile autorităților comunale.

De ce este nevoie să se rețină? O spun aceasta pentru dl. ministru al Finanțelor.

Din 42 județe ale Vechiului Regat, 24 sunt deficitare; le duce Ministerul de Interne în spinare. Și atunci, ca să nu fie numai unele județe care să aibă fonduri, și altele să nu aibă nici un fond, s-a constituit acest fond comun, cu care Ministerul de Interne poate face o nivelare a veniturilor județelor și autorităților comunale.

La aceasta servește acest fond comun; pe de o parte, la investiții; pe de altă parte, la echilibrarea bugetelor, la județele deficitare.

În anul în curs, din trei miliarde, opt sute milioane au mers la echilibrări bugetare și două miliarde două sute milioane la investiții.

Dintre domnii colegi care s-au ridicat contra acestor investiții, rețin o părere a dlui ministru Finanțescu, care, într-o ședință, a spus că nu le găsește necesare.

Eu trebuie să mărturisesc că m-a surprins faptul că tocmai dl. ministru Finanțescu s-a declarat contra acestor investiții, pentru că într-o altă ședință spunea că nu se pot face aprovizionări fără drumuri bune. Or, drumuri bune fără investiții, fără poduri, fără pietriș, fără îndiguiri, nu se pot avea. Ministerul de Interne, cel puțin până acum, nu a găsit mijlocul să aibă drumuri bune fără să facă investiții.

Dar mai este o chestiune: când spunem investiții, spunem comerț.

Dacă anul acesta Ministerul de Interne a aruncat pe piața 2.200.000.000, îmi închipui că comerțul nu a avut de suferit; după cum la anul, dacă Ministerul de Interne nu va aduce pe piață nimic, am credința că comerțul nu va avea de câștigat.

Anul acesta s-au făcut investiții numai cu caracter edilitar. Întâi, s-au terminat o parte din lucrările care erau ridicate, și care s-au făcut tot cu banii Statului. Dacă le lăsăm să se năruiască, peste 5-6 ani paguba ar fi fost mult mai mare ca acum.

Dintre domnii colegi care s-au ridicat contra acestor investiții, rețin o părere a dlui ministru Fișescu, care, într-o ședință, a spus că nu le găsește necesare.

Eu trebuie să mărturisesc că m-a surprins faptul că tocmai dl. ministru Fișescu s-a declarat contra acestor investiții, pentru că într-o altă ședință spunea că nu se pot face aprovizionări fără drumuri bune. Or drumuri bune fără investiții, fără poduri, fără pietriș, fără îndiguiri, nu se pot avea. Ministerul de Interne, cel puțin până acum, nu a găsit mijlocul să aibă drumuri bune fără să facă investiții.

Dar mai este o chestiune: când spunem investiții, spunem comerț.

Dacă anul acesta Ministerul de Interne a aruncat pe piață 2.200.000.000, îmi închipui că comerțul nu a avut de suferit; după cum la anul, dacă Ministerul de Interne nu va aduce pe piață nimic, am credința că comerțul nu va avea de câștigat.

Anul acesta s-au făcut investiții numai cu caracter edilitar. Întâi, s-au terminat o parte din lucrările care erau ridicate, și care s-au făcut tot cu banii Statului. Dacă le lăsăm să se năruiască, peste 5-6 ani paguba ar fi fost mult mai mare ca acum.

S-au făcut, după aceea – am aici o listă întreagă – școli, spitale, dispensare, biserici; nimic ce nu este de utilitate publică și de actuală utilitate.

Era nevoie de aceste lucrări? Desigur, pentru că după socoteala pe care a făcut-o Ministerul de Interne, socoteală pe care a cerut-o dl. Mareșal, s-a constatat că în 18 ani, de la 1922 la 1940, s-a cheltuit, pentru lucrări edilitare, suma de 9.000.000.000. Acum, într-un an și jumătate, sub regimul dlui Mareșal Antonescu, s-au cheltuit 3.000.000.000, ceea ce înseamnă că era o mare nevoie de a se face lucrări de interes obștesc.

Am ajuns astăzi cu țara în așa situație, încât să nu mai fie nevoie de lucrări edilitare?

Situația se prezintă cam astfel: avem sute de lucrări de clădiri care se cer terminate; avem 90 orașe, dintre care cel puțin un sfert capitale de județ, fără apă potabilă; avem 114 orașe, comune urbane, fără canalizare, și avem 82 orașe fără servicii de salubritate. Rămâne ca dvs. să judecați dacă aceasta se poate numi igienă, sănătate și civilizație.

În fine, avem câteva zeci de mii de fântâni, din care țaranii beau apă la un loc cu vitele.

Dle prim-ministru și domnilor colegi, așa se prezintă situația. Dacă Guvernul crede că nu mai este nevoie să se facă investiții, natural nu se vor mai da sumele necesare.

Aceasta este ce am avut de spus.

I. N. Fișescu: Eu am spus odată ceva, în treacăt, relativ la investiții. Dar niciodată n-am discutat investițiile din fondul comun. Regret că n-am fost destul de clar și dl. ministru de Interne a interpretat cele spuse ca o critică a ceea ce d-sa a făcut la Ministerul de Interne.

Chestiunea investițiilor este o problemă de ansamblu și o problemă mare în economia noastră națională.

M. Antonescu: Mai ales în economia de război.

I. N. Fiñescu: La ce m-am referit eu? La faptul că Guvernul trebuie să ajungă la un program de urgențe, unde trebuie făcute și după ce criterii. Nu știu dacă avem un criteriu al urgențelor: ce trebuie să facem în primul rând, în al doilea rând, în al treilea rând.

Nu eu voi contrazice pe dl. ministru de Interne că un comerț și o industrie înfloritoare nu pot să existe fără aceasta. Nu eu voi spune dlui ministru de Interne că nu trebuiesc întreținute drumurile și, deci, să nu se facă cheltuieli.

Am fost rău înțeles, dle ministru de Interne. Problema investițiilor cred că nu este la ordinea de zi acum, și ar trebui să o discutăm altă dată. Am vrut numai să atrag binevoitoarea atenție a dlui ministru de Interne că a fost departe de mine a aduce o critică lucrărilor ce d-sa a făcut la Ministerul de Interne.

G-ral D. Popescu: Dl. Mareșal mi-a dat ordin, alaltăseară, să pun această problemă la ordinea de zi și de aceea am pus-o. Mi-a cerut un tablou de lucrările făcute în cursul acestui an. Cum nu știam că îmi va cere aceasta, n-am avut tabloul la îndemână. Atunci mi-a spus să arăt în Consiliul de Miniștri ce s-a făcut.

Am tabloul aici, însă este inutil să-l citesc.

M. Antonescu: Chestiunea investițiilor este, fără îndoială, una din marile probleme ale economiei noastre, și mai ales ale economiei de război.

Nici eu, vă mărturisesc că nu-mi amintesc ca dl. ministru Fiñescu să fi discutat vreodată problema investițiilor Ministerului de Interne sau a investițiilor din fondul comun. Și eu cred că aici este vorba de o neînțelegere.

Cu obiectivitatea mea, pe care o pun totdeauna în raporturile cu colegii mei, țin să mărturisesc că nu-mi amintesc ca vreodată dl. ministru Fiñescu să fi pus problema aceasta a investițiilor Ministerului de Interne. Niciodată. Cel mult au fost unele contestații între Ministerul Culturii Naționale și Ministerul de Interne asupra sumelor pe care Ministerul de Interne afirma că le-a dat pentru școli și asupra sumelor pe care Ministerul Școalelor afirma că, din datele de care dispune, rezultă că le-ar fi primit.

Problema generală a investițiilor este o mare problemă de echilibru financiar al Statului și de politică generală a emisiunilor Băncii Naționale.

Dl. ministru Fiñescu a constatat, cu drept cuvânt, ceea ce, de altfel, și dl. ministru Neagu, din primele zile ale sale la Departamentul Finanțelor, mi-a semnalat, că există un plan de investiții și de cheltuieli generale și extraordinare ale Statului, care nu este legat de principiile economiei de război, și mai ales de nevoile acute pe care un Stat trebuie să le satisfacă într-o perioadă de război.

Dl. ministru Fiñescu a pus o problemă, întâi, de ordin economic: dacă trebuie să stabilim o ierarhie a acestor investiții; dacă Statul poate să facă, într-o perioadă de război, orice fel de investiții; dacă Statul, de o parte, trebuie să lipsească, din ceea ce primește prin importuri, economia națională de materialul care poate, intrând în economia privată, să verifice toată activitatea economică, iar, de altă parte, să înlesnească Băncii Naționale să-și absoarbă de pe piață o parte din capitaluri.

Pe de altă parte, a pus problema dacă este potrivit ca Statul să facă orice fel de investiții, chiar și de interes obștesc, într-o perioadă când materialele sunt atât de scumpe, încât Statul face o gospodărie de oarecare excесе, ca să nu spunem de risipă chiar, atunci când tocmai în această perioadă face o politică masivă de investiții în construcții de orice natură.

Prin această activitate, Statul, de o parte, împiedică fenomenul financiar normal de absorbire a monetei de pe piață; de altă parte, lipsește economia privată de o serie de elemente care pot să-i întrețină viața și, în același timp, ridică, și direct și indirect, prețurile, atât prin raritatea materialelor pe care le sustrage din consumul general, cât și prin concurența pe care o face singur în dobândirea materialelor de pe piață, folosirea mâinii de lucru, și celelalte, inerente unor asemenea investiții de construcții.

Dl. ministru al Finanțelor mi-a semnalat, de asemenea, că, din constatările pe care le-a făcut din primele zile la Ministerul Finanțelor, nu există o politică de investiții care să țină seamă de gravele nevoi ale Statului în război.

Domnilor miniștri, fără îndoială, și aceasta o spun în afară de toate investițiile Ministerului de Interne, care nu pot decât să fie prețuite, și care, legate de munca de interes obștesc, nu sunt decât o necesitate ca să întreținem în această perioadă de război și un alt aspect al vieții sociale, dând de lucru, sau după ce am proclamat munca de folos obștesc, realmente să o folosim în acțiuni administrative și pentru interesul general, dar aici am pus problema de ordin general tocmai fiindcă voiam să-l conving pe dl. ministru de Interne că niciodată colegul nostru, dl. ministru Fințescu, nu s-a gândit să facă cea mai vagă discuție, nu critică, a politicii de investiții a Ministerului de Interne.

D-sa a fost preocupat de sistemul general al economiei Statului și de politica de investiții nu a Ministerului de Interne, ci de marele plan al Ministerului de Finanțe, pe care l-a găsit venind la Ministerul Economiei Naționale, și de care, desigur, este răspunzător, pentru că în misiunea sa coordonatoare are și răspunderea aceasta a legării plasamentelor financiare, a politicei de emisiuni a Statului și cu activitatea administrativă, și cu activitatea economică din țară.

Dl. ministru al Finanțelor însuși mi-a atras atenția, din primele zile, că, deși planul acesta a fost întocmit anul trecut, ținându-se, în parte, seamă de nevoile de război – și nu face nici măcar o observație retrospectivă asupra modului cum a fost întocmit de predecesorul său, fiindcă a găsit la Ministerul Finanțelor foarte multe lucruri serios lucrate și cumpănite – totuși, punându-se problema nevoilor noi pe care le are Statul, față de durata războiului, care, de o parte, epuizează mijloacele economice și, deci, masa impozabilă, iar, de altă parte, mărește nevoia Statului pentru a reface materialul pierdut și a completa nevoile Armatei, prin aceasta creează un dezechilibru între ceea ce s-a putut gândi acum un an și ceea ce trebuie să se gândească astăzi.

Pe de altă parte, nivelul prețurilor nemaicorespunzând astăzi situației pe care a avut-o în vedere Ministerul Finanțelor în momentul când a întocmit planul, acum un an și câteva luni, trebuind Ministerul Finanțelor să vină cu multe miliarde – peste 12 miliarde numai pentru funcționari și trebuiesc încă 700-800 milioane pe lună pentru pensionari și pentru I.O.V.; pentru completarea nevoilor, toate acestea trebuiesc dobândite – aceste miliarde nu se pot fabrica peste noapte; aceste miliarde nu pot să pună Banca Națională în situația de simplu institut grafic, de tipografie. Banca Națională nu poate să stea la îndemâna Statului ca să-i fabrice în orice moment atâta hârtie monetă cât are nevoie, iar Statul trebuie, pentru completarea acestor nevoi, să-și procure mijloace financiare noi.

Pentru aceste mijloace financiare noi mergem la impozite noi, fără îndoială, și atunci, cu drept cuvânt, atât dl. ministru Fințescu, cât și dl. ministru Neagu, dl. ministru Fințescu, care poartă răspunderea generală a coordonării economice și a legăturii dintre

economia Statului și activitatea economică a Guvernului; dl. ministru Neagu, care poartă răspunderea așezării financiare, ca să nu mai spun dl. guvernator Ottulescu, preocupat de stăpânirea emisiunilor monetare, toți au răspunderea și datoria să atragă atenția, ori de câte ori politica de investiții a Statului, concomitentă cu această politică de sporire a salariilor, poate să ducă ea însăși la un dezechilibru financiar al Statului, dacă continuăm să satisfacem , în această perioadă de război, orice nevoi, chiar și de interes obștesc, fără nici un fel de ierarhie și fără să ținem seamă că economia de război impune, în primul rând, satisfacerea nevoilor Armatei, complectarea materialului de război. Și, domnilor miniștri, nu cruț nici zile, nici nopți, nici viața, nici nimic, și trebuie să găsim mijloacele financiare ca să refacem ceea ce am pierdut până azi din Armată și pentru ca Armata noastră să aibă la îndemână tot ceea ce este necesar pentru refacerea unor unități pierdute (Aplauze).

Acesta este scopul și sensul moral al întregii noastre stăruințe, și niciodată nu a fost, nici în mintea dlui ministru Fiștescu, nici în mintea dlui ministru Neagu, altceva decât stabilirea acestei ierarhii de criterii naționale, de scopuri de război, adică adaptarea planului de investiții la această politică de dotare a Armatei, care este esențială în împrejurările politice prin care trece Statul nostru.

De aceea, repetând, nici prin minte nu-mi trece ca să nu fac mărturie de mulțumire dlui ministru de Interne pentru stăruința pe care a pus-o în activitatea administrației locale, pentru ca aceste lucrări de interes obștesc să fie făcute.

Eu, dle ministru de Interne, când v-am adresat cândva o scrisoare – eu n-am obiceiul să spun cuvinte goale, și când le adresez cuiva, eu știu ce gândesc – eu v-am mărturisit, ca și în raporturile noastre particulare, nu numai în acelea de Guvern, simțul meu de prețuire pentru această strădanie a Ministerului de Interne, că, deși în împrejurări de război, se face atât pentru reconstrucția noastră, și nici prin minte nu-mi trece ca astăzi să nu țin seamă, mai ales judecând datele de care vorbeai dvs., și să nu fac public aci mărturia mea de satisfacție că dvs. ați izbutit, deși în război, să faceți prin Ministerul de Interne și administrația locală o seamă de lucrări de interes obștesc, care, desigur, au contribuit mult și la liniștea Statului, și la satisfacerea unor interese locale.

Nimeni nu s-a gândit să critice această operă. Dimpotrivă, dl. ministru al Economiei Naționale, Fiștescu, dl. ministru al Finanțelor, Neagu, și eu însumi, dle ministru, suntem desigur preocupați să nu răsturnăm ordinea financiară a Statului, sau într-o perioadă de război să ajungem să stingem funcțiunile economice ale vieții naționale și să coborâm prea grav clasele printr-o politică de impozite, brutală, care să desființeze izvoarele de viață economică din Statul nostru.

Am putut să par, uneori, și sunt foarte mulți dintre binevoitorii mei judecători care m-au considerat nu știu ce revoluționar, gata să dărâm clasele și să creez o ordine care, preocupat mai curând de idealuri abstracte, să nu țină seamă de realitățile economice românești și de echilibrul claselor.

Vă declar că nu este om mai chinuit decât mine de neliniștea pe care o are, când văd că războiul, durând, duce fatal la coborârea claselor și la stingerea elitelor, și coboară, deci, puterile Statului de mâine.

Dacă acest proces îl agravăm noi, printr-o politică de fiscalitate, într-o țară în care, domnilor, să fim sinceri și să o spunem deschis, noi nu avem capitaliști speculatori, noi nu suntem bogați, noi nu avem ce distruge, noi trebuie să întărim, dacă

vrem conservarea acestui Stat. Noi nu suntem ca alte țări, în care dezechilibrul ordinii economice să stea în distanța prea mare dintre clasele sociale; noi nu avem mari capitaluri, noi nu avem bogați. Și zilele trecute m-am cutremurat, când, punând problema trecerii unor acțiuni pe care le-a dobândit Statul, în mâini particulare, dl. ministru al Finanțelor îmi spunea, exprimând o adevărată tragedie a neamului nostru: Cine să le cumpere? Noi nu avem bani; nu se găsesc bani.

Iată, domnilor, această problemă a Neamului nostru. Am văzut-o și la Cernăuți, cu prilejul acesta al expozițiilor, cum s-au așezat în industrii români, când se spunea că suntem incapabili să fim comercianți și industriași. Am văzut minuni realizate în aceste câteva luni de muncă, pentru că putem să fim și comercianți, și industriași.

Dar, din nenorocire, suntem un popor sărac, în care capitalurile străine nu au venit decât ca să ne speculeze, ci nu ca să întemeieze o burghezie și o clasă producătoare românească, iar noi nu trebuie să facem azi eroarea de a confunda capitalurile străine din țara noastră cu capitalurile românești și de a lovi tocmai capitalurile românești și economia românească autentică, făcând o politică de fiscalitate excesivă, atunci când noi trebuie să ținem aceste temelii ale economiei românești, tocmai pentru ca să rezistăm și concurenței de totdeauna a economiei internaționale, și primejdiei speciale de război, care coboară clasele și stinge producția.

Aceasta este marea preocupare care ne-a condus. Numai în acest cadru am văzut problema investițiilor, ca să înlesnim acest fenomen de producție, ca să nu agravăm, prin impozitele pe care, necesarmente, le vom introduce, această stingere, această epuizare, această apăsare a clasei noastre producătoare.

Și, domnilor miniștri, nu numai că sunt de această părere, dar vă rog călduros ca de pe acum să vă studiați nevoile, fiindcă ministrul de Finanțe are de pregătit un buget, Banca Națională are o serie întreagă de sarcini care trebuiesc acoperite prin emisiune, iar dl. ministru al Economiei Naționale, stabilind programul economiei românești și echilibrul financiar al Statului, în raport cu producția anului viitor și cu posibilitățile lor, toți trebuie să aibă dinainte toate elementele, ca să știe nevoile de finanțare ale anului viitor.

În aceste nevoi de finanțare trebuie să ținem seamă de această economie de război, care cere să facem jertfe fără limită pentru armata noastră.

Anul trecut, într-o perioadă exact identică cu aceasta, vă spunem, în toamnă: criza economică adevărată a Europei nu începe decât la sfârșitul lui noiembrie viitor. Până în noiembrie viitor – adică acest noiembrie – nu este decât o simplă adaptare a economiei de pace la economia de război. Adevărata criză începe în noiembrie. Până atunci, trebuie să facem o politică de importuri de materii prime, să facem o politică de finanțare a producției, și să intensificăm transporturile, pentru ca să întreținem activitatea economică a Statului.

Acum, domnilor miniștri, și indiferent de rezultatele, care nu sunt cele mai proaste, ale strădaniei de acum un an și până acum, pe multe sectoare care erau condamnate anul trecut în această perioadă, singura preocupare pe care o mărturisesc este ca până în vara viitoare să facem un astfel de efort militar, încât Statul nostru să poată să păstreze Armatei și răspunderea, și onoarea pe care a avut-o până astăzi, începând din ianuarie 1941.

Aceasta este preocuparea fundamentală. Până în vară trebuie să facem imposibilul pentru Armata noastră. Această nevoie trece asupra tuturor nevoilor Statului. Fără această certitudine nu putem să mergem înainte.

Politica de importuri, chiar într-unele privințe, trebuie să fie legată de politica de dotație a Armatei, dar nu numai politica de dotație în materiale, ci, mai ales, politica de dotație în echipament.

În ce privește materiile prime, eu doresc să înzestrarea Armatei să meargă perfect legată de necesitățile economiei de producție, nu numai ale economiei de război. Materia primă pe care o aducem să poată, în același timp, să fie pusă în circulație pentru a întreține producția și pentru a ajuta fenomenul monetar al absorbției de pe piață a monetei, iar politica de investiții pe care o vom face de acum înainte trebuie să fie legată de aceste două mari obiective: întreținerea la maximum a potențialului nostru militar, și întreținerea la maximum a fenomenului nostru de producție și a echilibrului monetar. În anul viitor, nu facem, deci, decât investiții compatibile cu aceste scopuri.

Domnilor, nu există om care să aibă mai mare respect pentru Biserică decât îl port eu în cugetul meu de creștin. Și pot să vă spun, fără nici un fel de declamație, că dacă n-aș fi fost creștin, cred că aș fi căzut de mult, în munca aceasta de zi și de noapte pe care trebuie să o port. Dar aceasta mă întărește.

Trebuie să constat, însă, că este un exces de construcții de biserici, tocmai în această perioadă de război.

Desigur că, întotdeauna epocile de război au fost și epoci de credință mai adâncă; și aceasta s-a mărturisit și prin grija pentru biserici. Dar nu noi Statul trebuie să facem aceasta. Trebuie să stimulăm contribuția particularilor; trebuie să facem totul pentru a scutura credința oamenilor, ca să adunăm banii necesari pentru biserici, nu însă noi, Statul, să dăm banii aceștia, în această perioadă de război.

De asemenea, fără îndoială sunt unele construcții, care pierd mai mult rămânând în starea lor actuală, neterminate, decât dacă am cheltui ceva pentru a sfârși lucrările începute, însă nici în această privință nu trebuie să mergem prea departe. Noi trebuie, chiar și din punct de vedere economic, social și politic, să rezervăm unele lucrări de interes general și unele construcții, nu pentru această perioadă de război acut, ci pentru perioada de la sfârșitul războiului, când fenomenul de producție va merge în scădere și când, dimpotrivă, fenomenul de muncă va cere, tot mai exigent, mijloace noi. Atunci trebuie să avem un plan de construcții și o politică de construcții; mai ales acest plan de construcții trebuie să-l executăm în perioada imediat următoare războiului, dar nu astăzi, pentru că altfel, fatal, cerem Statului prea multe mijloace financiare. Aceste mijloace financiare noi însemnează, practic, sporirea impozitelor și, deci, agravarea crizei economice, depărtarea producătorului de interesul producției și a proprietarului de interesul muncii lui și agravarea situației monetare a Băncii Naționale.

Acestea sunt principiile. Nădăduiesc că dl ministru Fișescu și dl ministru al Finanțelor sunt de acord cu acest punct de vedere.

Dl. ministru de Interne poate, în orice caz, să vadă că preocupările noastre au un caracter cu totul general. Ele se referă la ordinea economică și financiară, la echilibrul plăților și nu la politica de investiții a Ministerului de Interne.

De aceea, aş ruga pe toţi domnii miniştri, ţinând seama de aceste directive, să nu mai ceară, nici dlui ministru al Finanţelor, nici dlui ministru de Interne, contribuţii care să iasă din această ordine, pentru că altfel noi, Guvernul, am colabora la criza economică şi financiară.

Planul economic şi financiar de mâine nu poate fi întocmit decât pe aceste baze sigure.

Al. Neagu: Dle prim-ministru, o singură cifră: ţinând seama de capacitatea de achiziţie şi fără să luăm în considerare sporurile de 60% la preţurile furniturilor militare, volumul total al creditelor militare a scăzut cu 5%, pe când creditele administrative au sporit cu 37%.

Acestea sunt cifrele, în forma lor cea mai simplă, care nu fac decât să exemplifice ceea ce aţi spus dv.

M. Antonescu: *Chestiunea materialului lemnos recuperat de la lucrările de organizare a terenului.*

G-ral D. Popescu: De la lucrările de fortificaţii a rămas o cantitate importantă de material lemnos: 1.800.000 m.c. Din aceştia 1.400.000 m.c. se găsesc neîntrebuinţaţi. Consiliul trebuie să hotărască ce întrebuinţare se dă acestei cantităţi de material, pentru că se strică, putrezeşte şi dispare. Cantitatea de 1.400.000 m.c. este destul de mare. Diferenţa de 400.000 m.c. a fost întrebuinţată de judeţe pentru lucrările de consolidare, pentru poduri şi pentru diferite construcţii.

M. Antonescu: Ce fel de material lemnos este acesta?

G-ral D. Popescu: Este material rămas de la lucrările de fortificaţii.

I. N. FiŃescu: Daţi-l în comerţ.

M. Antonescu: Păreră mea este că, ţinând seama de faptul că Statul poate să şi procure material lemnos, din pădurile lui, când are nevoie, materialul acesta să fie folosit la lucrările strict necesare, care urmează să fie terminate, nu însă începute de aici înainte, sau dacă s-a ridicat zidul de un metru, nu trebuie neapărat să ne considerăm obligaţi să terminăm construcţiunea până la sfârşit. Deci, acest material poate fi folosit pentru lucrările de finisaj propriu-zise, lucrări pe care administraţia locală vi le relatează că sunt necesar să fie terminate.

În rest, cred că cel mai folositor lucru ar fi, dacă acest material lemnos este o calitate excepţională, să-l folosim pentru comerţul exterior. Turcii vor material lemnos şi de acolo putem aduce multe lucruri folositoare economiei naţionale; turcii mi-au cerut să le dau asemenea materiale.

G-ral N. Pălăngeanu: Nu este material de calitate.

G-ral Gh. Jienescu: Dar poate că aceste materiale ar trebui trimise în alte regiuni, unde este nevoie, să se facă lucrări de fortificaţie.

G-ral I. Arhip: Chestiunea stă altfel. Ar trebui să ni se spună despre ce fel de material este vorba şi noi putem să răspundem ce poate fi utilizat din el şi ce nu. Am să vă raportez personal.

M. Antonescu: Rog să mi se dea o listă de acest material – să se dea şi Marelui Stat Major una – şi pe urmă vom hotărî asupra întrebuinţării precise a lui.

Chestiunea despăgubirii dăunaţilor din cauza bombardamentelor aeriene

G-ral D. Popescu: Dl Mareşal m-a întrebat dacă aceşti dăunaţi au fost despăgubiţi. D-sa dăduse ordin ca sumele necesare pentru despăgubiri – în Bucureşti ar

fi nevoie de vreo 10.000.000 lei – să fie adunate prin colectă publică. Am primit ordin de la dl Mareșal să fac un comunicat în acest sens; l-am făcut, l-am trimis la Președinție, dar comunicatul n-a mai apărut.

M. Antonescu: N-am dat drumul comunicatului din motive pe care, ca ministru al Propagandei, le apreciez exclusiv. Fenomenele acestea psihologice creează o atmosferă pe care un ministru al Propagandei este dator s-o cunoască. Dacă la trei zile după un bombardament, care, din fericire, n-a avut drept rezultat decât trei morți și câțiva răniți, o dată cu câteva case distruse, aș fi publicat un comunicat, în care aș fi făcut un apel la caritatea publică, pentru despăgubirea victimelor, ar fi ieșit un zvon atât de grav în țară, iar străinătatea ar fi comentat în așa fel faptul acesta, încât, departe de a veni în ajutorul celor bombardați și al Statului, n-aș fi lucrat decât și împotriva unora și împotriva altora.

Pe de altă parte, noi am făcut o lege – și eu am obiceiul să știu seama de principiile pe care le fixăm – pentru sprijinirea și despăgubirea victimelor războiului. Această lege definește prin victime ale războiului și pe cei care sunt victime ale bombardamentelor aeriene. Și atunci, din două una: sau trebuie să abrogăm legea și să considerăm că victimele bombardamentelor aeriene nu intră în dispozițiunile acestea de ajutoare din partea Statului, sau, dacă am făcut-o, nu putem recurge la colecta publică, ca să-i sprijinim, și să nu respectăm propria noastră lege.

Dacă, însă, se modifică legea și se spune că victimele bombardamentelor aeriene urmează să fie sprijinite prin colecte publice, eu sunt de acord. Ca principiu, însă, eu nu cred că, pentru prestigiul unei Armate și față de experiența pe care o fac în război și alte State, și chiar pentru îngrijirea, securitatea și liniștea populației civile, nu cred că este bine ca să dăm impresia că expunem întâmplării pe victimele bombardamentelor aeriene, cu atât mai mult cu cât războiul modern nu este numai un război de câmp de luptă, de frontieră sau un război care se dă numai acolo unde ajung armatele; războiul modern este un război total, în care populația civilă se poate întâmpla să fie mai greu lovită decât armatele de pe front. Bombardamentele aeriene grave din unele regiuni din Occident arată acest lucru.

Prin urmare, de aceea am oprit comunicatul, de aceea am socotit că este potrivit că nici în împrejurările de atunci, nici în împrejurările de astăzi, atâta vreme cât stăm pe sistemul unei legi, care obligă Statul să despăgubească pe toate victimele războiului și atâta vreme cât s-a pus principiul colectelor publice, care au o oarecare disciplină și un anumit obiectiv și nu al colectelor, care vin în orice moment și pentru orice fel de împrejurări, mai grave sau mai puțin însemnate, pentru că acestea, pe urmă, obosesc simțul de dăruire al celor care contribuie și dacă la fiecare săptămână venim cu o colectă, astăzi pentru bombardamente, mâine pentru niște transporturi, poimăine pentru alte lucruri, atunci nu mai putem realiza marile colecte, cum este Ajutorul de Iarnă, cum sunt colectele speciale pentru ostași sau cum sunt chiar acelea ale Consiliului de Patronaj, pentru că lumea se obosește de aceste cereri excesive și prea repetate, de aceea am socotit că este potrivit ca un astfel de comunicat să nu fie dat.

Pe de altă parte, cred că în fața tuturor face o impresie nepotrivită faptul că noi ajutăm victimele războiului numai prin colecte publice. De aceea, eu sunt de părere că aceste victime trebuie să fie ajutate pe altă cale. Pentru aceasta, este nevoie de o contribuție a Ministerului Apărării Naționale, din fondul apărării naționale. Dacă este

necesar și pentru familiile lor, să contribuie și Ministerul Finanțelor și Consiliul de Patronaj cu un ajutor, însă aceasta s-o facem noi. Nu este nevoie să recurgem la colecte speciale. Despăgubiri, fără îndoială că trebuiesc acordate acestor victime, fiindcă nu trebuie să nu se dea despăgubiri pentru pagubele pricinuite de bombardamente, mai ales când avem o lege în această privință.

Al. Neagu: Când este vorba de persoane. Dar mai sunt și bunuri industriale, care au suferit de pe urma bombardamentelor, cum a fost cazul de la Ploiești.

M. Antonescu: Bunurile industriale nu sunt prevăzute în lege. Acolo sunt prevăzute numai persoanele.

Al. Neagu: La ce soluție rămânem? Fiindcă, dacă se continuă bombardamentele, nu vom mai putea acoperi pagubele.

M. Antonescu: Și credeți că prin colecte publice s-ar putea acoperi?

M. Gr. Romașcanu: În 1941 s-a pus acest principiu pentru fabricile de ulei și s-a admis principiul solidarității O.F.A.U.L.-ului pentru acoperirea pagubelor, dacă una din fabrici n-ar mai fi lucrat din cauză că ar fi fost lovită de bombardamente.

Cred că principiul acesta se poate generaliza pe calea unui impozit adițional.

M. Antonescu: Rog pe dl ministru al Economiei Naționale să vadă dacă este cazul să se creeze fie un sistem de colaborare, cu obligațiuni comune, în caz de încetare a producției din cauza bombardamentelor, chiar dacă nu refacem inventarul întreprinderii dăunate fie posibilitatea fixării unui impozit prin care să ajungem să putem sprijini însăși refacerea inventarului, pentru că nu cred că principiul solidarității poate fi întins până la obligațiunea refacerii industriei.

M. Gr. Romașcanu: Acest lucru l-au cerut industriașii atunci.

M. Antonescu: *Nota Legației Elvețiene și cererea Italiei pentru acordarea avantajilor clauzei națiunii celei mai favorizate la schimburile comerciale cu aceste țări.*

O vom examina cu dl ministru Fințescu, atunci când ne vom ocupa separat de problema importurilor.

Al. Neagu: Mai am și alte note. Trebuie citite.

M. Antonescu: *Raportul Ministerului Înzeestrării Armatei privitor la trecerea asupra Armatei a atelierului fix auto nr. 15 din Odessa, cazat în clădirile fostei fabrici Kinap.*

G-ral Gh. Dobre: La Odessa a fost un atelier, care a lucrat pentru Armată și a făcut, concomitent, și reparații de tractoare pentru Transnistria. Dl Alexianu a spus, la început, că, față de randamentul atelierului, ar renunța la el, ca să-l ia Armata. Ulterior, însă, când a lucrat cu casa „Ford”, dânsul a spus că, dacă atelierul nu mai lucrează și la reparațiile de tractoare, nu mai plătește cele 20.000.000 lei pe care le datorează.

M. Antonescu: Ce măsură credeți dvs. că trebuie să fie luată?

G-ral Gh. Dobre: Să fie trecut asupra motomecanizatei. Dacă dl. Alexianu are nevoie, să lucreze acolo.

M. Antonescu: Să se comunice dlui Alexianu hotărârea Consiliului de Mniștri, în sensul propus de dl. ministru g-ral Dobre.

În ce privește *Reglementarea exportului și importului, repartizarea disponibilului de export, noul acord economic cu Italia și executarea acordului cu Croația*, acestea sunt chestiuni de care ne vom ocupa separat. Trebuie să avem informații, ca să stabilim principiul de distribuție, urmând ca dl. ministru Fințescu și Delegația Economică să stabilească ce cred în această privință.

În ce privește negocierile cu Italia, am primit din nou, din partea contelui Ciano, un mesaj, în care mi se spune că vom întâmpina cea mai largă înțelegere în cererile noastre.

Regret că dl. Răzmiriță, după ce a stat atâta la Berlin, nu poate să ne comunice încă nimic complex privitor la negocierile de acolo, și că a trebuit să plece la Roma, fiindcă acolo lucrările trebuiau să fie terminate înainte de 20 noiembrie, astfel că s-au întârziat negocierile de la Berlin, și noi nu avem planul financiar și economic de care depinde toată executarea exportului și finanțarea nevoilor germane în România.

În această privință, aș vrea să semnalez un lucru. Am rugat pe dl. ministru de Finanțe să cerceteze la Ministerul de Finanțe, pentru a vedea care sunt sumele care au fost acordate anul trecut pentru acoperirea nevoilor germane în România, și același lucru l-am rugat și pe dl. guvernator.

Al. Neagu: Se lucrează la detalii.

M. Antonescu: ... fiindcă aș dori să rămână stabilit, odată pentru totdeauna, că eu n-am dat anul trecut pentru acoperirea nevoilor germane în România nimic în afară de ceea ce fusese aprobat de dl. Mareșal și de Consiliul de Miniștri, sau de Marele Stat Major, în acord direct cu Armata Germană.

Dacă, firește, Marele Stat Major s-a angajat să primească pe teritoriul nostru aproape 500.000 oameni, câți au fost; dacă Marele Stat Major s-a angajat ca acești 500.000 oameni să aibă dreptul de a se alimenta în România, primind, în cadrul contingentelor convenite Germaniei, mărfurile necesare și dacă alături de acestea s-a mai procurat de pe piața internă chiar și în afară de contingentele puse la îndemână de către Marele Stat Major prin organele sale, această operație economică, consimțită în principiu de dl. Mareșal și de Marele Stat Major, a însemnat pentru mine, fără îndoială, servitutea de a pune la dispoziție mijloacele financiare pentru cumpărarea acestor aprovizionări, fie de Marele Stat Major și de organele noastre, fie de însăși organele germane.

Dacă, pe de altă parte, anul trecut s-a făcut cel mai masiv export de petrol pe care l-a cunoscut vreodată România în raporturile sale cu Germania și cu Italia, și acest export a fost aprobat în întregime de dl. Mareșal; ba cu venirea Mareșalului Keitel în România, s-au adăugat chiar câteva cifre, care mărturisesc eu însumi că nu credeam că le pot executa. Și pentru nevoia acestui export a fost, de asemenea, necesar să se emită monetă, pentru că petrolul trebuie să fie produs, trebuie să fie cumpărat, funcționarii trebuie să producă, societățile trebuie să investească, Calea Ferată trebuie să transporte. Pentru toate acestea trebuiesc bani.

Aceasta nu însemnează că nu știu ce hotărâre a mea ar fi putut să agraveze fenomenul financiar și să mărească emisiunile Băncii Naționale în urma hotărârii mele.

Este un lucru pe care eu țin să-l stabilesc cu toată precizia.

Dacă acum, de asemeni, pentru continuarea masivelor exporturi de petrol, pentru executarea exporturilor aprobate, este nevoie de mijloace financiare, nu poate fi făcut răspunzător mâine dl. ministru Fințescu sau dl. ministru Neagu, și cu atât mai puțin dl. guvernator al Băncii Naționale, dacă pentru executarea acestor dispoziții vor pune la dispoziție sumele necesare pe care fenomenul însuși al producției, al transportului și al exportului le cere.

Am voit să precizez acest lucru, deși eu aș putea să adaug ceva. Indiferent de cei care își valorifică faptul aducerii aurului în țară în anul trecut.

Eu nu-mi fac nici un titlu de trufie, dar nici un pot să simulez la infinit indiferența mea pentru ceea ce am făcut și eu și să-mi fac din modestia mea idealistă o profesiune.

Aurul eu l-am obținut de la Mareșalul Göring și de la Führer, și mi s-a spus, în mod special, că se dorește să se acorde aceasta cu prilejul venirii mele la Berlin, tocmai ca să se marcheze acest lucru.

Și atunci când eu am tăcut atâta vreme asupra acestei realități, pe care oricând evenimentele și mărturisirile o pot arăta mâine, eu n-aș vrea ca astăzi să pară că în perioada 1941 eu am făcut o politică de largi acordări de sume și de inflație în România, atunci când, dimpotrivă, am fost cel care m-am zbatut, în noiembrie, la Berlin, ca să sprijin larg Banca Națională și să combat inflația, cel puțin prin garantarea unei părți din emisiunea Băncii Naționale, aducând aurul care a fost acordat.

Când m-am dus la Berlin, după ce dl. Răzmiriță negociase luni de zile, și i-am vorbit dlui Funk despre aceasta, d-sa mi-a spus: Aur, în aceste împrejurări, este cu totul imposibil. Cel mult o jumătate vagon.

Când, a doua zi, l-am văzut pe dl. ministru Funk la Ministerul Economiei Naționale și i-am spus: Nu mă întorc în România până când nu acopăr emisiunea Băncii Naționale; vă rog să-mi spuneți lămurit, ca să știu ce îmi rămâne să stabilesc în discuțiile mele cu Reichsmareșalul Göring și cu Führerul, dl. Funk mi-a repetat din nou că găsește lucrul aproape imposibil.

Și atunci, în discuția pe care am avut-o cu Mareșalul Göring și cu Führerul, și din nou cu Mareșalul Göring și cu Führerul, chiar în ziua când am fost invitat la dejun și la recepția de după-masă, am pus această problemă și am spus că nu se poate cere României un grav dezechilibru economic, care, social, va duce la prăbușirea Statului, și că consider esențial să se dea acest aur.

Și Mareșalul Göring a spus: Deși alții ar putea, aflând, să speculeze cererea dvs. ca o lipsă de încredere în Reich, și cu toate că alții, aflând, ar putea să ne ceară mâine să le dăm și lor aur pentru echilibrarea unor emisiuni făcute în favoarea noastră, totuși, pentru că vreau să vă fac dovada că înțeleg strădania dvs., iată, vi se vor da aceste cantități.

Prin urmare, în ce mă privește stau liniștit, că am făcut toate efortările, nu ca să dezechilibrez emisiunile Băncii Naționale, ci, dimpotrivă, ca să ajut Banca Națională și echilibrul financiar.

I. N. Fițescu: Dați-mi voie mie, ca ministru al Economiei Naționale, deși sunt de scurtă vreme, să împrăști o atmosferă care se putea crea în urma celor vorbite de dvs.

Nu cred că este nici unul dintre colegii noștri care să facă vreun reproș primului-ministru că a contribuit la sporirea emisiunii Băncii Naționale.

Emisiunea Băncii Naționale este aceea pe care o știm. Ea se datorește unor împrejurări de război, unor eforturi la care dvs. nu puteați să faceți altceva decât ceea ce ați făcut.

Cred că sunt interpretul colegilor mei mai vechi din Guvern, când apreciem cu căldură opera dvs., nu de inflație, ci de stăvilirea, pe cât posibil, a emisiunii.

M. Antonescu: Pentru că îmi faceți măgulirea să-mi spuneți acest lucru, dați-mi voie să vă mărturisesc că nu a fost ușor.

Când, anul trecut, am fost invitat în vizită oficială la Berlin, eu am spus că n-am vanități de plimbat în Europa, și am rugat să se comunice oficial acest lucru dlui von Ribbentrop, și că nu primesc să merg la Berlin, decât dacă pot să discut problemele politice ale Neamului Românesc și liniile mari ale politicii externe, impuse de istoria Neamului Românesc, de o parte; iar, de altă parte, aflarea mijloacelor practice și imediate pentru echilibrarea regimului nostru economic și financiar.

După aceea, dl. ministru von Killinger a venit să mă anunțe că cu prilejul vizitei mele la Berlin voi primi Marea Cruce a Ordinului „Vulturul German”. Și cu toate că eram nepoliticos, eu, care am făcut ceea ce am făcut pentru această politică externă, i-am spus dlui ministru von Killinger – și aceasta stă în rezumatele convorbirilor mele, la Externe, mărturia modului cum mi-am purtat răspunderea – că nu voi purta cu onoare această decorație, dacă nu mi se dă răspuns la problemele care apasă conștiința mea și fără de care rămâne lipsit de sens să merg la Berlin.

Și când am început discuțiile cu dl. von Ribbentrop, pe aceste baze le-am început.

I-am amintit dlui von Ribbentrop, desigur, politicos, că eu am cerut să merg acolo ca să soluționez probleme de fond sau, în orice caz, să discut probleme de echilibru și de viitor ale Neamului Românesc, și nimic altceva.

Vă mulțumesc și dvs. că m-ați înțeles și vă asigur că ceea ce se va găsi la Ministerul de Externe, atunci când împrejurările îmi vor da posibilitatea să fi vorbit prin tăcerea mea de azi, nu mă turbur de judecata pe care o vor face alții asupra acestei strădanii.

Am voit, însă, să risipesc, nu o atmosferă care ar putea să fie creată aici, fiindcă tot ceea ce am făcut eu, am făcut împreună cu dvs. toți, și, în orice caz, ținând seamă totdeauna de punctul dvs. de vedere; dar eu am făcut-o ținând seamă de nevoile de totdeauna ale țării, și am urmărit să obțin cât mai mult, în toate împrejurările, pentru țara noastră.

Al. Ottulescu: Dle președinte al Consiliului, nimeni nu a contestat vreodată că aurul care a fost de la Berlin a fost obținut grație intervenției dvs.; și chiar acum trebuie să mai sosească încă un vagon din aurul pe care l-ați obținut.

M. Antonescu: Și pe care dl. Clodius refuza să-l dea. Dar dl. von Ribbentrop, în fața mea, a dat dispoziții să se dea și acesta.

Al. Ottulescu: Pe chestiunea aceasta suntem bine înțeleși. Banca Națională v-a exprimat mulțumiri în Consiliul de Miniștri. Stenogramele stau mărturie pentru aceasta.

M. Antonescu: Vă mulțumesc că vă gândiți la acest lucru. Dar sunt așa de chinuit de grijile mele, că mulțumirile acestea sunt o mângâiere, dar nu un lucru pe care îl așteptam.

Am spus acest lucru, însă, pentru că vrem să fie definitiv stabilit că nici un program de finanțare nu a depășit nevoile și puterile noastre, și că în viitor să păstrăm aceleași principii și pentru anul care începe.

Regret că planul financiar și economic de la Berlin întârzie, pentru că el ne împiedică să putem continua o acțiune de finanțare.

Al. Ottulescu: Aș vrea să vă spun numai atât: Dacă lucrul acesta nu s-a spus public, la Banca Națională și în adunările generale, este tocmai pentru considerațiile pe care le-ați spus dvs.

M. Antonescu: Dle guvernator, eu sunt un deprins ca să port asupra mea împliniri despre care nu se vorbește public, așa că vă asigur că nu este nimic nou pentru mine.

Al. Ottulescu: Însuși dvs. ați fost de acord că nu se pot spune aceste lucruri, ca să nu creăm o situație delicată prin afirmațiile pe care le facem, pentru că germanii nu voiau ca lucrul acesta să se știe. Va veni însă timpul când aceste lucruri se vor afirma.

În ce privește acordurile, dacă îmi dați voie, soarta monetei noastre în viitor depinde în bună parte de acordurile care se vor încheia, și așteptăm cu nerăbdare planul acesta, ca să vedem dacă este real echilibrat.

M. Antonescu: Și eu sunt foarte mâhnit.

I-am adresat dlui von Ribbentrop o scrisoare, în care îl rog să intervină ca să se termine cu această fază de negocieri sterile și să se comunice planul de finanțare, ca să știm la ce mergem, și planul de schimburi.

Noi am comunicat contingentele noastre, dar din Germania n-am primit nimic până acum în această privință.

Al. Ottulescu: Trebuie să fie real echilibrat și exact executat, căci cel de anul trecut nu a fost echilibrat și a ieșit deficitul pe care îl cunoaștem. Nu este cazul să insistăm acum.

M. Antonescu: *Situația transporturilor de cereale din Transnistria*

Viceamiral N. Păiș: În trei porturi s-au strâns 4.850 tone. La Odessa se găsesc strânse până în prezent 27.471 tone. Din acestea au ajuns în Dunăre 8.500 descărcate, 2.800 intrate; 6000 sunt pe drum. Astăzi pornesc din Odessa. Mai rămân 14.000 tone, pe care le vom aduce săptămâna viitoare cu vaporul „Ardeal”, care a ieșit din reparație de la Nicolaev, 7.000 tone cu „Oituz”, și 4 șleपुरi. În total 14.000 tone.

Cred că la jumătatea lunii noiembrie se va termina tot transportul cerealelor din Transnistria. Pentru că vremea este foarte rea pe mare, vă comunic că nu mai trimit șleपुरi, și transporturile le vom face cu vase de mare, adevărate.

I. N. Fițescu: Am primit o telegramă de la dl. Alexianu, care este întotdeauna în mare controversă cu Calea Ferată.

Calea Ferată mi-a comunicat, acum vreo zece zile, că vagoanele trimise în Transnistria nu sunt încărcate.

M. Antonescu: Să se comunice lista, pe stațiuni.

I. N. Fițescu: Guvernatorul a spus să sisteze un timp Calea Ferată trimerile.

Ieri am primit o telegramă din partea dlui guvernator că se strică cerealele din lipsă de vagoane.

Eu am chemat la telefon pe dl. inginer Pârnu, care mi-a spus că în ce privește cerealele de la Bugaz nu avea nici o dispoziție. A dat dispoziții să se trimită vagoane, Calea Ferată n-are nici o vină, ci numai dl. guvernator.

M. Antonescu: Înainte de a pleca la Chișinău și Cernăuți, pentru că eram neliniștit de o informație pe care o promisem și eu atunci, am chemat pe dl. Alexianu, care știam că va participa la expoziția de la Chișinău, și i-am arătat situația.

D-sa pretindea că în adevăr Calea Ferată i-a pus la dispoziție vagoanele, însă că nu i le-ar fi pus în stațiile indicate de d-sa.

V-aș ruga, dle ministru, pentru că noi nu trebuie să mergem la infinit cu constatări sterile, să dispuneți dvs. să se facă o anchetă în această privință.

Rog, de asemenea, pe dl. ministru Fițescu să facă o anchetă în această privință, fiindcă noi nu putem, de o parte, să imobilizăm vagoanele Căilor Ferate fără utilizare, iar, pe de altă parte, să stăm impasibili la această controversă dintre Calea Ferată și Guvernământul Transnistriei, atunci când ceea ce e esențial pentru noi, este să avem aceste cereale.

I. N. Fițescu: Trebuie făcut un nou program.

G-ral C. Constantin: Am intervenit la Calea Ferată și i-am dat numărul de vagoane – vreo 200 – pe care le socotim necesare pentru expediere.

M. Antonescu: Dl. g-ral Nicolaescu nu se mai ocupă de aceasta?

G-ral C. Constantin: Se ocupă numai cu transporturile pe șosele. Dar eu am acolo un ofițer.

M. Antonescu: Să facă imediat acest ofițer un raport asupra situațiilor relevate de Calea Ferată și de Guvernământul Transnistriei, fiindcă sunt aici două puncte de vedere deosebite și nu putem să stăm să privim controversele, atunci când avem nevoie de cereale.

Aducerea în țară a motonavelor „Transilvania” și „Basarabia”

Viceamiral N. Păiș: După informațiile pe care le am, Turcia va intra în curând în război.

M. Antonescu: După declarațiile președintelui de Consiliu turc, nu aceasta este situația.

Într-o perioadă de război, oricât ar fi de patriot și ar vrea să slujească interesele țării sale numai după obiective care merg dincolo de judecată și instinctul de conservare, credeți că un președinte de Consiliu sau un ministru de Externe se poate expune acestui ridicol, ca să facă declarații ferme de păstrare a neutralității, și câteva zile după aceea să intre în război?

Este adevărat că s-au practicat, în ultima vreme, în special în raporturile cu Rusia, o seamă de metode nefericite în ce privește declarația de război și momentul intrării în război. Nu cred, însă, că președintele Inönü¹ aparține acestei categorii și că Turcia, dacă ar fi vrut să intre în război acum, ar fi început prin a face declarații de neutralitate.

Mi se pare cel puțin paradoxal. Nu-l obliga nimeni pe președintele Inönü, care nu a făcut nici o declarație de politică externă atâta vreme, ca să facă declarații de politică externă tocmai acum, și încă să facă declarații de neutralitate.

Zvonuri despre intrarea în război a Turciei au fost și în ziua de 24 septembrie, și mi s-a spus atât de insistent și de serios, că eu însumi, ministrul Afacerilor Străine, care, în fiecare noapte citesc corespondențele și telegramele zilnice ale tuturor agențiilor și toate rapoartele de presă din lumea întreagă ale agențiilor de presă am ajuns să dau telegrame și să întreb din nou dacă este ceva, deși, în momentele acute trimit câte o telegramă în anumite regiuni ca să am o informație, semnalată șefului de misiune interesul pe care îl pun pe un anumit sector.

---

¹ Este Ismet Inönü, președintele Turciei între 10 nov. 1938-14 mai 1950. Turcia a intrat în război la 23 februarie 1945, declarând război Germaniei și Japoniei.

Ca Turcia să intre în acest moment în război – fac o indiscreție – nici vorbă nu poate să fie. Eu am primit pe ambasadorul Turciei, care s-a întors recent din Turcia și care mi-a făcut declarații formale în această privință și nu putea ambasadorul, față de o țară prietenă și față de un ministru care i-a arătat și în alte împrejurări prietenie și a slujit-o cu obiectivitate, nu putea ambasadorul să-mi dea o informație atât de falsă; lăsând la o parte faptul că un președinte de Consiliu nu se poate expune ca să facă, în orice situație, declarațiile pe care le-a făcut președintele Turciei.

Pe de altă parte, dle Amiral, credeți dvs. că, din punct de vedere al momentului militar, ar fi cel mai bine ales pentru Turcia ca să intre în război în preajma iernii?

Viceamiral N. Păiș: Afară de aceasta, din punct de vedere al economiei, mă costă 1.700.000.000 pe lună mai mult.

M. Antonescu: Dle ministru, puneți așa problema, nu mai alarmați pe colegi cu declarațiile acestea. Sunteți alarmat mai mult de aceste cheltuieli.

Anul trecut am vrut să retragem aceste motonave, și când s-a pus problema trecerii, Guvernul turc a insistat temându-se ca acesta să nu fie cumva un semn al nu știu căror poziții ale altora, sau să spun cuvântul, ale Germaniei, față de Turcia. Am lăsat motonavele acolo, căci nu era cazul.

Am chemat pe ambasadorul Turciei și am trimis un mesaj ministrului de Externe turc, spunând: sunt foarte dornic să transformăm motonavele noastre în barometru politic, dar este prea costisitor pentru noi; și cei care beneficiază de această liniște prin prezența motonavelor, ar face bine să contribuie cel puțin ca să-și plătească liniștea.

Și s-au făcut unele avantagii atunci.

Viceamiral N. Păiș: Ne dau lire otomane.

M. Antonescu: Pentru mine, însă, problema se pune așa și vă rog să spuneți în fața Consiliului în chestiunea declarației de război a Turciei lăsați-mă și pe mine, ministru de Externe, să știu ceva în aceste evenimente internaționale, fiindcă am discutat problema și la Marele Cartier, și să nu vă închipuiți că eu fac politică literară la Ministerul de Externe – vă rog să spuneți, în fața Consiliului, fiindcă ce mă interesează pe mine cred că interesează și pe colegii noștri, dacă dvs. vă luați răspunderea că luând motonavele de la Constantinopol nu le pierdem.

Aceasta este problema care ne interesează mai ales, fiindcă, dacă vreți să le luați, cu sau fără o declarație de război a Turciei, eu vi le scot imediat de la Constantinopol.

Viceamiral N. Păiș: Îmi iau eu răspunderea aducerii lor. Le aduc și le bag pe Dunăre.

M. Antonescu: Rog Consiliul de Miniștri să ia act. Îmi iau și eu angajamentul să aduc motonavele, în fața aceluiași Consiliu.

Al. Ottulescu: Dar anul trecut se puneau niște condiții grele pentru aducerea vaselor noastre. Să nu cumva să se pună din nou aceste condiții.

I. Marinescu: Se cerea rambursarea soldului.

M. Antonescu: Nu, nu.

Educația tineretului prin Grupul Etnic German

G-ral V. Iliescu: Am pus din nou chestiunea aceasta, pentru că Legea educației extrașcolare îmi impune să iau măsuri rapide.

M. Antonescu: A fost la mine dl Schmidt, alaltăseară. Este adevărat că n-am avut timp să discut prea mult cu dânsul, însă am stabilit mai întâi un lucru, care nu mai

face nici o îndoială: că premilitarii germani intră sub regimul românesc fără nici un fel de deosebire și, al doilea, în ce privește celălalt tineret, a rămas să se înțeleagă cu dv. asupra formulei, prin care dv. vă veți exercita conducerea și controlul: fie o formulă de îndrumare și organizare a Grupului Etnic, controlat de dv., fie o formulă mixtă, să participe și la conducere un reprezentant sau mai mulți reprezentanți ai dv. și în corpul de control să fie și reprezentanți ai dv. și reprezentanți ai Grupului Etnic. Prin urmare, discutați cu dl Schmidt pe aceste baze.

Îmi fac datoria, dlor miniștri, să vă informez că dl Schmidt va face curând declarații în numele Grupului Etnic German, prin care va declara Grupul Etnic German fidel luptător pentru drepturile Neamului Românesc. A făcut unele, însă nu s-a dat destulă însemnătate acestui lucru. Dl Schmidt va face zilele acestea aceleași declarații, în care – și vă rog să păstrați toată tăcerea, pentru că nu vreau să-i creez dificultăți de altă natură – va face aluzie la drepturile Neamului Românesc, nu numai pentru prezent, dar și pentru viitor.

G-ral V. Iliescu: Dânsul a fost ieri după-masă la mine și mi-a spus că dv. i-ați comunicat că situația celui alt tineret rămâne așa cum a fost până acum.

M. Antonescu: Până în înțelegerea cu dv., vă rog să stabiliți împreună bazele. Eu nu pot să discut în fiecare zi principiile. Pentru premilitari, care sunt armata noastră, nu recunosc decât o singură unitate, pe care o organizează Statul Român. Deci, regimul premilitar este un regim paramilitar care, ca și regimul militar, nu cunoaște alte distincțiuni și forme exterioare, în afară de cele stabilite de Statul Român.

Pentru celălalt tineret, v-am arătat cadrul de organizare a disciplinei și controlului.

I. N. Fițescu: Credeți că este nevoie de un decret-lege?

G-ral V. Iliescu: O convenție ajunge.

M. Antonescu: Nu e nevoie nici de o convenție; este suficientă o decizie a dv.

G-ral V. Iliescu: Pentru școli, s-a făcut un decret-lege, în care s-au arătat drepturile și obligațiunile Grupului Etnic.

M. Antonescu: Acolo era altceva: era vorba de organizarea unor școli; unele aparțineau unor organizații confesionale; altele aparțineau unor organizații particulare; altele aparțineau Statului însuși. Pe de altă parte, era nevoie de formarea și de reglementarea activității unui corp didactic și de mărginirea drepturilor pe care acest corp didactic le are, în raport cu Statul Român. Acest corp didactic aparține Statului Român, este plătit de Statul Român, membrii lui au calitatea de funcționari publici. Prin urmare, trebuie ca pe cale de lege să se precizeze anumite norme atât pentru așezămintele, în care se îndeplinește acest serviciu de cultură națională, cât și pentru funcționarii respectivi.

I. Petrovici: A fost, însă, cam generoasă legea. Am mari încurcături cu Grupul Etnic, pentru că mi se cere să dau o cotă de burse proporțională cu numărul elevilor germani.

M. Antonescu: Sunt multe cereri care se fac.

I. Petrovici: Aceasta este prevăzută în lege.

M. Antonescu: Dar legea cine a făcut-o?

I. Petrovici: Nu știu, a făcut-o înainte de mine, mi se pare, dl g-ral Rosetti.

M. Antonescu: Dacă sunt unele lucruri excesive în lege, vă rog să le semnalati și vom căuta să găsim o soluție.

I. Petrovici: Germanii au toți parale și cu toate acestea cer un număr de burse proporțional cu numărul elevilor.

I. N. Fițescu: Burse se dau numai acelor care n-au bani.

I. Petrovici: Dar ei vin și spun că au nevoi.

M. Antonescu: Atunci facem o lege de acordare a burselor și stabilim criterii de distribuție a lor, la care nu se va putea deroga.

I. Petrovici: La Universitate am scăpat: e concurs; să vie să se prezinte. La licee este mai greu.

M. Antonescu: *Situația însămânțărilor*

Sunt foarte chinuit de această problemă, mai ales că azi-noapte am visat că începuse să ningă. M-am trezit din somn cu gândul: Doamne, și nu sunt decât trei milioane jumătate de ha semănate!

A. Pană: Până sâmbăta trecută se însămânțase, în condițiuni bune, 66% din ceea ce trebuia să se semene. Vom atinge până mâine-seară, probabil, 90% din însămânțări. Săptămâna aceasta s-a însămânțat într-adevăr 30%.

M. Antonescu: Dar în ceea ce privește ogoarele?

A. Pană: N-am cerut încă relații; am așteptat să se termine cu însămânțările.

G-ral D. Popescu: S-au făcut 50% din ogoare.

M. Antonescu: Prin urmare, însămânțările au mers bine. Care este situația în Basarabia, Bucovina și Transnistria?

A. Pană: În Transnistria, lucrurile au mers bine; în Basarabia, însă, au fost întârzieri: s-a semănat numai 32% din ceea ce s-a prevăzut; în Bucovina, la fel, s-a semănat numai 40%.

Am semnalat aceste întârzieri și cred că s-au luat măsurile necesare pentru ca în săptămâna aceasta însămânțările să se intensifice cât mai mult.

Prin urmare, până astăzi, situația este destul de bună. S-a semănat în condițiuni foarte bune – tot ce se seamănă și răsare – pentru că timpul este favorabil.

I. N. Fițescu: Din informațiile pe care le am de la Ministerul Economiei Naționale, rezultă o situație oarecum îngrijorătoare în ceea ce privește pe unii agricultori, care nu însămânțează grâu, vrând să însămânțeze mazăre, care este mai rentabilă.

Anul trecut și anul acesta a fost un preț excesiv la mazăre și din cauza *aceasta* lumea nu prea mai vrea să semene grâu.

Și atunci, am dispus ca Ministerul Economiei Naționale să dea un comunicat în care să arate că, în viitor, se vor fixa prețuri și pentru mazăre, pentru ca în felul acesta să se încurajeze cultura grâului.

A. Pană: Suprafața cultivată cu mazăre nu se întinde în dauna suprafeței cultivate cu grâu, ci dimpotrivă, pentru că după nici o plantă nu reușește grâul mai bine, decât după mazăre. Mazărea s-a întins în dauna orzului și a ovăzului, dar nu a grâului. Marii proprietari au cultivat și înainte mazăre, însă acum *au* început să cultive și țărani. Avem nevoie să se întindă cultura acestei plante, ca să îmbunătățim asolamentul.

Prin urmare, să anunțăm fixarea prețului la mazăre mai târziu, pentru că altfel micii cultivatori nu mai seamănă mazăre. Eu nu cred că un astfel de comunicat este oportun acum.

G-ral Gh. Dobre: Este oportun, ca să se semene grâu.

A. Pană: Vom atinge suprafața care trebuie semănată cu grâu.

I. N. Fițescu: Dar și lăsarea liberă a prețului mazărei a adus după ea alte urcări de prețuri.

A. Pană: Eu nu sunt împotriva fixării unui preț la mazăre, dar cred că nu este oportun acum. Să lăsăm să se facă întâi însămânțările, și apoi să venim cu comunicatul.

M. Antonescu: Când se termină însămânțările de mazăre?

A. Pană: Ele durează până la începutul lunii mai.

M. Antonescu: Și dv. nu credeți că este, totuși, o încurajare a însămânțărilor cu grâu, dacă acum noi anunțăm că în anul viitor toate prețurile, pentru toate produsele agricole, vor fi fixate odată, începând cu grâul și terminând cu mazărea și alte leguminoase?

A. Pană: Nu va fi o încurajare.

M. Antonescu: Dv. trebuie să recunoașteți că au fost grave scăderi la însămânțările de grâu.

A. Pană: Nu din cauza mazărei.

M. Antonescu: Nu știm din ce cauze, dar noi le constatăm. Anul trecut, la 6 noiembrie, a venit iarna și n-am mai putut însămânța. Acum, este destulă încurajare timpul pe care îl avem.

Eu las la răspunderea dlui ministru al Economiei Naționale fixarea datei când urmează să se publice acest comunicat.

Notă referitoare la recolta de grâu din 1942

A. Pană: Noi ne ținem pe cifrele pe care le-am dat: avem anul acesta o producție de 550 kg la hectar, în total 170.000 vagoane de grâu, din care, scăzând 117.000 vagoane necesare pentru însămânțări, rămân 53.000 vagoane la dispoziția consumului intern.

M. Antonescu: Dle g-ral Constantin, mi se semnalează că nu s-a terminat verificarea bonurilor de treier și a carnetelor de batoze, în Ilfov, chiar; că în Tecuci nu s-au centralizat situații.

G-ral C. Constantin: Este o operație foarte migăloasă. Se merge din comună în comună.

M. Antonescu: Ce relații aveți privitoare la producția de porumb?

G-ral C. Constantin: Dl. ministru Pană mi-a dat o indicație.

A. Pană: Două sute nouăzeci mii vagoane, inclusiv Basarabia și Bucovina.

G-ral C. Constantin: Am avut și 262.000, și 270.000.

M. Antonescu: Când credeți că putem avea datele definitive? Căci trebuie să ținem seamă de ele pentru export și să facem planul de contingente.

A. Pană: În două săptămâni le putem avea; dar cred că nu va fi diferență mare.

M. Antonescu: *Raport privitor la situația refugiaților posesori de pașapoarte Nansen*

G-ral C. Vasiliu: S-a desființat aceasta.

I. N. Fițescu: Dle prim-ministru, am aici un buletin informativ, din care se vede că Comisia pentru combaterea camuflării bunurilor evreiești a declarat ca reale o serie de cumpărări și vânzări de la evrei unora care au numai nume de armeni.

T. Dragoș: Acestea sunt acte făcute când nu era nici un fel de restricție. Acum s-a verificat numai dacă sunt reale sau nu.

I. N. Fițescu: Eu nu fac o acuzare, dar mi-a fost trimisă de cineva această notă.

M. Antonescu: Să nu prelungim discuția.

Dl. ministru Fițescu a semnalat o situație.

Eu am pus problema acestor purtători de pașapoarte Nansen, pentru că Președinția mi-a trimis o informație care a fost supusă dlui Mareșal Antonescu, și dl. Mareșal a pus pe ea această rezoluție: „Dl. Mihai Antonescu va hotărî. Se va ține permanent evidența acestor persoane. Evidența trebuie să stabilească: origine, religie, trecut, numărul membrilor familiei, vârsta, ocupația fiecăruia, averea, domiciliul etc”.

Se pune problema dacă acești purtători de pașapoarte Nansen urmează să fie considerați ca Heimatloss și să fie scoși din regimul juridic formal pe care îl aveau de protecție, cu certificate Nansen, sau dacă să se creeze un organ special pentru ocrotirea lor, cum fusese la un moment dat.

Eu am spus că înainte de a lua o hotărâre în această privință doresc să știu care este numărul acestor purtători de certificate Nansen, după cum doresc să știu dacă biroul Nansen, care a existat la noi și care nu mai este, are și obligații, servituți, sarcini, pentru ca, desființându-l și trecând asupra unei autorități române ocrotirea acestora, să nu cumva să trecem și sarcinile acestui birou.

Aceasta este problema care m-a preocupat pe mine.

Dl. Mareșal mi-a trimis chestiunea ca să iau o hotărâre în această privință.

Prin urmare, rog pe dl. g-ral Vasiliu ca să dea situația nominativă a fiecărei persoane și a familiei, stabilind toate datele în legătură cu starea civilă și situația patrimonială, iar, pe de altă parte, vă rog să-mi semnați dacă desființând biroul care se ocupa, conform acordurilor vechi și angajamentelor interguvernamentale, de protecția acestor refugiați, am luat asupra noastră și o sarcină.

Raport privitor la plata prestației de către funcționarii publici

Dl. ministru Strihan semnalează că într-una din ședințele Consiliului de Miniștri s-a hotărât ca funcționarii publici să fie amânați de plata prestației până la sporirea salariilor. Cu toate acestea, Ministerul Finanțelor a primit de la Președinție o adresă, prin care se face cunoscut că s-a hotărât ca funcționarii să fie scutiți de plata prestației. Ministerul a adus la cunoștință aceasta, printr-o circulară trimisă tuturor administrațiilor din țară.

Să se vadă cine a făcut această comunicare de la Președinție, pentru că niciodată în Consiliul de Miniștri noi n-am hotărât în principiu că funcționarii publici trebuie să fie scutiți de prestație, căci și ei sunt cetățeni.

Ceea ce, însă, trebuie să stabilim astăzi este modul de plată al prestației, pentru că acum este timpul ca să hotărâm plata prestației pentru funcționarii publici, pentru că noi am hotărât numai amânarea prestației până când se vor acorda sporuri funcționarilor publici.

Am spus atunci că nu găsesc drept și potrivit ca funcționarul public, care n-are nici măcar un salariu cu care să-și întrețină o existență chinuită, să mai fie silit să facă și prestație sau să o plătească.

Acum, după acordarea sporurilor de salarii, toți funcționarii publici sunt îndatorați la prestație și trebuie numai să se stabilească modalitatea cum poate să fie achitată sau executată această prestație de către funcționarii publici.

Memoriul Mitropoliei Româno-Unite din Blaj

Este vorba de un memoriu pe care l-a înaintat, dlui Mareșal, Mitropolia Româno-Unită din Blaj, în care constată că sunt unele piedici care se pun Bisericii Unite, că ar fi unele jigniri care i-ar fi fost aduse și pe calea scrisului, că manualele didactice ar cuprinde unele afirmări despre Biserica Româno-Catolică, punând această biserică într-o lumină falsă, cu tendința de a o face odioasă. Semnalează o serie de lucruri în legătură cu aceasta. Vorbea despre publicațiile periodice „Unirea”, „Unirea poporului” și „Cultura Creștină”, ziare și periodice ortodoxe care ar avea o poziție de permanentă ostilitate împotriva Bisericii Unite.

Pe acest memoriu dl. Mareșal Antonescu a pus o rezoluție în care spune: „Teribilă și dureroasă neînțelegere. Cu atât mai dureroasă cu cât pornește din minți care ar trebui să fie luminate și din sufele care ar trebui să aibă conștiința răspunderii. Trăim momente cruciale, care ne pot fi fatale, dacă, pe deasupra greutăților în care ne zbatem și pericolelor care ne pândesc, mai adăugăm și dezbinarea dintre noi”.

În sfârșit, o serie de observații, și apoi spune că Cenzura ar fi trebuit să cenzureze aceste texte de manuale didactice supuse de înalții prelați ortodocși care iau o poziție religioasă și interpretează în manuale didactice sensul Bisericii Unite.

Cu obiectivitatea pe care o pun totdeauna, eu mărturisesc că nu învinovățesc Cenzura, care este vinovată de multe greșeli, desigur. În împrejurările grele de război de azi, este, însă, o misiune foarte grea.

Dar nu pot învinovăți Cenzura că într-un manual didactic aprobat de Ministerul Educației Naționale ....

I. Petrovici: De 2 ani nu s-au mai publicat manuale noi.

M. Antonescu: ... și care, pe deasupra, aparțin și unui mitropolit al țării, cum este Înalt Prea Sfințitul Irineu Mihălcescu, că Cenzura ar putea fi vinovată dacă nu a pus mai multă vigilență ca să vadă această tendință a unor curente ortodoxe și opinii cu tendință de oarecare impermeabilitate față de Biserica Romano-Catolică.

Dl. Mareșal pune rezoluția: „Dl. Vlădescu va supune dlui Mihai Antonescu, care este rugat să ia măsuri în consecință. Să se comunice rezoluția mea Episcopului de Oradea”.

Eu nu știu dacă dl. Vlădescu a comunicat. Dacă nu a comunicat, să nu mai se comunice.

Eu am chemat pe episcopul Frențiu, și fără ca să iau o poziție împotriva unui organ de Stat sau altul, dimpotrivă, am făcut observație Cenzurei pentru un articol publicat într-un ziar ortodox, în care se critica alegerea episcopului Colan ca membru al Academiei Române și o considera ca o rușine, atunci când episcopul Colan duce în Transilvania de Nord una dintre cele mai demne și românești acțiuni pe care putea să le îndeplinească.

Al. Marcu: Ziarul a primit avertisment.

M. Antonescu: Acesta mi s-a părut un lucru grav.

Pentru un manual didactic, însă, era foarte greu ca Cenzura să cenzureze o aprobare a Ministerului Culturii Naționale și un manual al unui mitropolit. Sunt principii și ierarhii geometrice în Stat, pe care Cenzura trebuie, cea dintâi, să le respecte, și între a sacrifica geometria Statului sau nu știu ce judecată trecătoare a cuiva, mărturisesc că prefer totdeauna să sacrific pe altcineva decât geometria Statului.

De aceea cred că serviciul de cenzură nu este atât de vinovat.

Am pus, însă, chestiunea la ordinea de zi, ca să vă rog, dle ministru, să atrageți atenția și dlui Popa și, când aveți ocazia, mitropoliților noștri, care, fie că sunt autori de manuale didactice, fie îndrumători ai ziarelor ortodoxe, trebuie să vadă, întâi, că nu este potrivit ca într-o vreme ca aceasta să continuăm a duce lupte religioase între noi, români.

În al doilea rând, nu cred că facem un serviciu Bisericii. Eu cred, față de transformarea și de lupta raselor, care se dă în lume, că Biserica Ortodoxă, toată, este atât de amenințată, încât este o datorie să se unească, trecând peste orice fel de contingente dogmatice, numai pentru ca să slujească misiunea ei.

De aceea, în afară de orice considerații, ținând seama de simplul proces al raselor și de ceea ce se petrece în Asia și de toată decadența spiritului religios în Europa, găsesc chiar potrivit ca Biserica să facă o acțiune de înțelegere, și nu acțiune de luptă. Este momentul, poate, cel mai mare pe care Biserica îl datorește civilizației ca răspundere în conservarea vechilor așezări religioase și, în orice caz, a creștinismului.

În al treilea rând, suntem într-o perioadă de război, când Sfântul Scaun, ca puțini dintre neutrii care se bucură, totuși, de un prestigiu de imparțialitate, nu poate să primească, din partea poporului român în război și când spunem că luptăm pentru Cruce, această expresie de primitivitate a Bisericii Ortodoxe, care s-ar răsfrânge asupra însăși considerației pe care o poartă poporului român. Și cred că este potrivit, și eu pe plan diplomatic am făcut totul pentru ca Sfântul Scaun să fie informat asupra realității bisericii noastre, asupra luptei noastre, nu numai pentru considerația că Sfântul Scaun joacă, printre puterile deasupra luptei, un rol care, hotărât, este de considerat, dar pentru că sunt foarte mulți unguri care fac campanie nu numai la Sfântul Scaun, dar în tot Occidentul, asupra catolicismului lor, și nu este timpul ca noi să facem o acțiune antireligioasă, cu caracter anticatolic, într-un moment când campania ungară se reazimă pe ideea catolică și consideră că ideea apostolică a Sfântului Scaun este o expresie de misiune occidentală, împlinită de Ungaria în Bazinul Dunărean.

Prin urmare, din toate considerațiile, vă rog foarte mult să liniștiți acest zel de, știu eu, frământare tradițională a ortodoxiei noastre, fără ca să micșorăm cu ceva prestigiul Bisericii noastre ortodoxe; însă nu este timpul acum să continue asemenea lucruri.

I. Petrovici: Dle prim-ministru, apelul dvs. găsește la mine un ecou cu atât mai mare cu cât eu nu sunt transilvănean; și, fiind din Vechiul Regat, eu vă mărturisesc că nu pricep această ascuțime a luptei confesionale care există în Ardeal.

În al doilea rând, prin profesiunea mea mă ocup și m-am ocupat cu filosofi, și iar nu pot să pricep cum pentru chestiuni pe care, la urma urmei, nu le înțelege exact nimeni, de unde porcede Sfântul Duh, și de la Tatăl și de la Fiul, sau numai de la Tatăl, poate să existe o așa de mare pasiune în lupta aceasta fratricidă.

Acesta a fost un simplu pretext, când realitatea a fost împărțirea între cele două imperii, care au vrut să aibă bisericile lor; a fost un pretext politic. De aceea, este absurd ca să-l întreținem astăzi.

Trebuie să vă spun un lucru, că, cu toată continua mea meditație – am un rol de ponderator acolo – amozitățile sunt foarte adânci între aceste două biserici.

M. Antonescu: Din nefericire.

I. Petrovici: În Ardealul ocupat de către unguri s-a produs un fenomen înbucurător, dacă se poate vorbi de o bucurie în Ardealul de Nord: cele două biserici, Unită și Ortodoxă merg mână în mână. Acolo sunt, pur și simplu, români; nu mai sunt reprezentanții unor confesiuni diferite.

În Ardealul liber, însă, continuă această luptă fratricidă mai intens decât oricând, am impresia, în momentul de față. În zadar le spun, și le-am repetat de atâtea ori: de ce nu luați exemplul de ce se petrece în Ardealul de Nord. Veți zice: acolo suntem lângă dușman și sub ochiul dușmanului. Vă înșelați; sub ochii dușmanului suntem și în Ardealul de Sud. Dușmanii ne privesc și aici, ne controlează și ne urmăresc.

Trebuie să știți că Biserica Ortodoxă este drept că în lupta aceasta de multe ori scrie ceea ce n-ar trebui să scrie, dar să nu vă închipuiți că biserica cealaltă nu face la fel. De pildă, este faimosul raport pe care l-a primit și dl. ministru de Externe, și a ajuns și la mine, al preotului unit de la Roma, Tăutu, care, dând un sfat bun, pe care l-am urmat de altfel, anume să nu mai insistăm să se întemeieze acum o parohie ortodoxă la Roma, tocmai pentru motivele politice de care a vorbit dl. prim-ministru cu prilejul acestui sfat bun, într-un raport foarte lung declară, pur și simplu, că nu se poate vorbi de o civilizație la poporul român decât din momentul când s-a făcut unirea Bisericii Ortodoxe cu Roma.

Atunci eu am răspuns acestui preot, prin Ministerul de Externe: Vă ascult sfatul, care este oportun, dar vă dau un avertisment, care este meritat, pentru considerațiile ofensatoare pe care le-ați făcut la adresa Bisericii Ortodoxe.

Prin urmare, dle prim-ministru, vă aduc la cunoștință, ca să știți, că această fricțiune este foarte greu de potolit. Eu îmi dau toată silința imaginabilă.

În ce privește manualele, trebuie să vă spun că de doi ani nu s-au mai tipărit cărți; se reeditează. Din cauza aceasta s-au menținut lucruri, care, la revizuire, ar trebui să fie scoase.

M. Antonescu: Dlor miniștri, între preocupările ortodoxe și preocupările practice, vă supun decretul prin care se acordă un spor provizoriu la pensiile publice de serviciu.

Cu începere de la 1 noiembrie 1942 se acordă pensiilor de serviciu plătite de Casa Generală de Pensiuni un nou spor, de 20%, calculat la cuantumul pensiilor actuale, inclusiv sporul primit cu începere de la 1 aprilie 1942, fără ca noul spor să depășească suma de 4000 lei lunar.

Plata acestui spor, ca și a aceluia acordat prin decretul din aprilie 1942, încetează de drept în momentul în care pensionarul va fi pus în măsură să încaseze în mod efectiv pensia armonizată, în condițiile ce se vor stabili prin noua lege pentru reglementarea pensiilor publice de serviciu.

Este vorba de o acordare de spor cu caracter provizoriu, întrucât, din nefericire, în regimul pensiilor era un mare haos. Sunt o înfinitate de regimuri de pensie, care au fost în parte armonizate, dar urmează încă să fie supuse unei reglementări cu caracter general, și total armonizate.

Până când acea lege va veni să consolideze și să recunoască dreptul cu caracter definitiv, nu se dă decât un spor provizoriu de 20% și cu plafonul maxim de 4000 lei.

Nu putem face mai mult în aceste împrejurări grele, oricât am dori. Vă rog, prin urmare, să considerați și dvs. că acesta este singurul lucru pe care îl putem face astăzi.

I. N. Fiñescu: Relativ la pensii, a venit la mine o delegație a invalizilor și văduvelor de război din războiul trecut, cu rugămintea – și eu sunt numai ecou – ca în legiferarea care se face să nu se facă deosebirea între invalizii de război de atunci și cei de acum.

M. Antonescu: Sigur. Am și discutat cu dl. ministru al Finanțelor într-o seară, în trecut, atunci când am pus problema invalizilor, văduvelor și orfanilor și între alte armonizări care urmează să fie făcute am vorbit și de situația invalizilor, văduvelor și orfanilor din războiul trecut, în raport cu cei din războiul actual.

Un principiu nou în legea aceasta cu caracter provizoriu este că văduva funcționarului sau pensionarului public poate să cumuleze, cu începere de la 1 octombrie 1942, pensia sa cu aceea cuvenită de pe urma soțului, până la maximum 7.200 lei lunar. Erau 6.000. Se menține, deci, principiul și se sporește plafonul până la 7.200 lei.

Plata se va face din veniturile destinate pentru fondul de pensii.

Este o simplă completare a decretului celui alt.

Vom da acum la publicare toate decretalele privitoare la funcționarii publici și la pensionari.

Problema personalului tehnic în administrațiile publice. Revizuirea situației Corpului Tehnic

Problema aceasta a fost pusă de dl ministru Bușilă. Domnia-sa a prezentat dlui Mareșal Antonescu o situație relativă la vacanțele de personal tehnic, care nu pot fi completate cu tineri ingineri, ceea ce creează dificultăți în administrație.

Fiind vorba de o problemă cu caracter economic și financiar, eu rog pe dl ministru Fiñescu s-o discute în Delegația Economică, unde, ca metodă, ar fi trebuit trimisă de la început.

C. Bușilă: Am trimis-o și la Delegația Economică.

M. Antonescu: Dar ați înaintat această situație și dlui Mareșal. Or, dv. știți bine că eu mă ocup de organizarea Statului.

C. Bușilă: Este vorba aici și de o chestiune de principiu.

M. Antonescu: Prin urmare, vă rog să treceți această chestiune la Delegația Economică și în cazul când Delegația Economică nu găsește o soluție sau crede că trebuie luate măsuri noi, atunci urmează ca dv. să înaintați un memoriu fie vicepreședintelui Consiliului, fie Conducătorului Statului, rămânând ca împreună să decidem în Consiliul de Miniștri, fără să mai adoptăm o procedură întârziatoare.

În principiu, cred că, mai ales față de faptul că salariile inginerilor sunt foarte reduse și că întreprinderile particulare angajează ingineri plătindu-i bine, trebuie să examinăm această problemă și să găsim soluția practică, ca să putem, totuși, numi ingineri tineri, fiindcă dacă noi declarăm că vrem să sprijinim tineretul și să creăm omul nou al muncii, trebuie ca să dăm primul exemplu pentru ingineri.

Pe de altă parte, cum știți că se petrece în practică, prin anulări de credite de la sumele disponibile, anumite fonduri au fost întrebuințate pentru remunerații speciale plătite unor persoane angajate temporar sau pentru plăți făcute unor funcționari, care prestează servicii suplimentare, în așa fel că, scopul economic urmărit în această măsură și această prohibiție la numiri, n-a fost atins în totul din acest punct de vedere.

De aceea, vă rog să examinați dv. posibilitatea să încurajăm cel puțin formarea de ingineri, de care avem neapărată nevoie.

C. Bușilă: Chestiunea mai are încă un aspect: din cauza legii care obligă pe ingineri să facă timp de trei ani serviciu la Stat, s-a ajuns la situația că inginerii își termină școala, dar nu-și dau examenul de diplomă, ca să se poată angaja la particulari.

I. N. Fițescu: Ar trebui ca la întreprinderile Statului, care produc beneficii, să se creeze posibilitatea acordării unor sporuri pentru ingineri.

C. Bușilă: Măsura aceasta a fost luată, însă nu se găsesc ingineri pentru întreprinderile care nu produc beneficii.

I. N. Fițescu: La întreprinderile producătoare de beneficii să se creeze fonduri, din care să se poată acorda sporuri de salarii și celorlalți ingineri din serviciile publice.

M. Gr. Romașcanu: Fenomenul acesta se petrece și cu licențiații Academiiilor de Comerț, care sunt atrași spre comerțul și industria particulară. Primejdia mare este că încetul cu încetul specialiștii angajați la Stat trec la întreprinderile particulare. Se petrece acum fenomenul care s-a mai petrecut o dată, la sfârșitul războiului trecut, când Statul a rămas un aparat funcționare slab, iar tot ce a fost bun a trecut la particulari.

M. Antonescu: *Modalitatea întocmirii bilanțului Societății „Malaxa”*

Dl g-ral Dobre vă înaintează referatul aprobat de dl ministru Fițescu prin care se propune ca beneficiul pe anul 1941 al Societății „N. Malaxa” să fie afectat unui fond de prevedere așa cum este prevăzut în proiectul de bilanț întocmit de această societate, iar acțiunile și devizele depuse la C.A.F.A. să figureze în acest bilanț printre activele societății, urmând, pentru evidență, să fie înscrise într-un cont de ordine prin care să se marcheze starea de fapt actuală a acestor acțiuni prin depunerea lor la C.A.F.A., conform Jurnalului Consiliului de Miniștri nr. 734/1942.

Sunteți rugat a hotărî, pentru a se convoca cât mai urgent adunarea generală a acționarilor Societății „N. Malaxa” în vederea descărcării gestiunii anului 1942.

I. N. Fițescu: Este o chestiune de tehnică contabilă.

M. Antonescu: Aici sunt două probleme: una, a trecerii în bilanț a acțiunilor și devizelor depuse la C.A.F.A., ca să se marcheze starea de fapt actuală, și aici sunt cu totul de acord cu dv.; de aceea, am examinat problema într-un Consiliu de Miniștri anterior, ca să nu facem chiar noi, Statul, acte împotriva codului de comerț, și, a doua chestiune este referitoare la beneficiul pe anul 1941, despre care dv. spuneți că ar trebui să fie afectat unui fond de prevedere.

Noi n-am ajuns încă la lichidarea drepturilor dlui Malaxa.

I. N. Fițescu: Ca să servească, ulterior, destinației care i se va da.

M. Antonescu: Prin, urmare, fondul de prevedere nu primește acum nici o afecțiune. Cu această precizare, sunt în totul de acord cu propunerile dv. și vă rog să luați măsuri pentru realizare.

Al. Neagu: Dar, ca operație de trezorerie, n-aveți nimic împotrivă ca acest beneficiu să se păstreze la C.A.F.A. sau la Casa de Depuneri.

M. Antonescu: Fiind fonduri ale Statului, în situația legală actuală, evident că ele pot fi depuse la C.A.F.A.

G-ral Gh. Dobre: Nici noi n-avem nimic contra, dacă ne plățiți o dobândă de 10%. (Râsete).

M. Antonescu: *Situația tratativelor cu Guvernul Francez de la Vichy*

Este vorba de o notă a Ministerului Economiei Naționale în legătură cu aceste negocieri.

I. N. Fintescu: Problema s-a rezolvat. Dl. Mircea Niculescu cerea instrucțiuni.

M. Antonescu: Ați dat și dv. și am dat și eu. Aici este vorba de unele chestiuni de principiu. Depinde de condițiunile în care le privim.

Situația juridică a yachtului „Luceafărul”

Dl ministru Păiș îmi aduce la cunoștință că yachtul „Luceafărul”, fostă proprietate a fostului Rege Carol II, a fost înscris la căpetenia portului din Constanța sub nr. matricol 1 din 30 august 1937.

Vasului i s-a eliberat actul de naționalitate română nr. 66 din 1 decembrie 1937.

Sunt rugat a arăta care este situația juridică a acestui vas și anume, dacă este proprietatea Coroanei, a M.S. Regelui Mihai, personală, sau a Statului, spre a se face convenita transcriere a proprietății în registrul matricol de vase.

Sunt rugat, de asemeni, a arăta pe ce bază urmează a se face această transcriere.

Tot în legătură cu această chestiune am avut și raportul prezentat dlui Mareșal de dl ministru al Finanțelor, privitor la sumele cu care a fost păgubit Statul, prin operațiile de transfer de devize făcute de Banca Națională în folosul fostului Rege Carol II, fără perceperea primelor, sume care s-ar ridica la peste 356.000.000 lei, numai din aceste diferențe de prime.

Dl Mareșal Antonescu m-a rugat să redactez acțiunea pentru Colegiul Președințial și s-o trimet Ministerului Justiției.

Am pus problema la Consiliul de Miniștri, ca să vă informez asupra anumitor lucruri. Nădăduiesc ca, chiar în cursul acestei săptămâni, să fac o reglementare a tuturor drepturilor Casei Regale, pentru că Monarhia și Regele nostru nu pot rămâne la infinit în situația aceasta de anchetă, de bunuri sub sechestru și așa mai departe, cu atât mai mult cu cât Regele nostru este un Rege curat, care n-are nimic comun cu tot ceea ce se va fi petrecut altădată.

Dl Mareșal mi-a dat mandatul să stabilesc toată reglementarea în această privință, în așa fel că, în cursul acestei săptămâni, sper să lichidez toate aceste situații. Într-un decret scurt, voi menționa lichidarea, fără nici un fel de considerațiuni nefolositoare pentru trecut. Istoria este destul de aspră cu cei care merită; de aceea este inutil să mai facem noi judecăți asupra trecutului, prin cuvinte care să ne aparțină nouă; o lăsăm istoriei.

Atunci vă voi comunica, dle ministru Păiș, ce devine acest yacht, dacă rămâne proprietatea Regelui Mihai și în ce condițiuni, sau dacă vom face o afecțatiune specială pentru Coroană, pentru că acest vas nu va avea orișice fel de folosință și într-un Stat Coroana trebuie să aibe apanagii, care să-i fie recunoscute.

Am pus această problemă ca să rog, în același timp, pe dl ministru al Finanțelor să examineze, împreună cu dl ministru al Economiei Naționale și cu dl guvernator al Băncii Naționale, toată situația și să caute să găsească o soluție, nu numai pentru stingerea acestei probleme, care merge la Curtea de Casație, pentru că dl Mareșal vrea să aibă o hotărâre în privința fostului Rege Carol, ceea ce este potrivit, pentru că sunt unele angajamente luate de dl Mareșal față de fostul Rege și la aceste angajamente vom răspunde cu obligațiunile fostului Rege față de Statul Român.

Aș dori, dle guvernator, ca problema constatărilor unor abateri pentru devize făcute de comisiunea de anchetă, și din care ar reieși că Banca Națională a făcut unele operații în dauna Statului, care se cifrează la 2.000.000.000 lei, să nu facă obiectul unor dezbateri judecătorești. (Aprobări).

Pot să vă spun, domnilor miniștri, că, chiar pentru fostul Rege Carol II, a căruia faptă eu, ca Român, am urât-o – și nu mă dau înapoi să-l consider vinovatul principal al prăbușirilor Statului Român, niciodată nu voi schimba nimic din această convingere –, niciodată n-am considerat însă potrivit ca să amestecăm o judecată de conștiință și o răspundere de om politic cu aspect moral, în raport cu măsurile care trebuie să fie luate într-un spirit de respect al Monarhiei și nu într-unul de judecare prea aspră a ei. Noi putem să judecăm, cu răspunderea pe care o purtăm, sau în tăcere, cu frământarea conștiinței noastre, faptele trecutului. Lumea, omul simplu, nu trebuie, însă, să aibă convingerea că Monarhia a putut să facă fapte mai grave decât ale multor vinovați din trecut, pentru că aceasta se răsfrânge asupra Monarhiei de astăzi.

DI Mareșal pusese o rezoluție aspră și voia să dea o mare publicitate acestor probleme.

Cu datoria mea de credincios al răspunderii Mareșalului, și cu mândria de a spune totdeauna tot ceea ce îmi poruncește conștiința mea și de a nu face nimic altceva decât ceea ce conștiința mea îmi spune, eu am crezut că nu este bine să facem acest lucru.

Există o condamnare a fostului suveran, cu caracter patrimonial, de către Înalta Curte de Casație. Vă asigur că pe plan internațional am apărât Monarhia, așa cum pe plan intern am socotit potrivit ca să nu se facă publicitate asupra lucrului.

Vă spun aceasta ca să înțelegeți de ce, în același spirit, și astăzi nu doresc să facem nici din actele noastre, nici din hotărârile noastre, discuție prea multă asupra drepturilor Monarhiei și asupra faptelor ei; după cum, în același spirit, nu doresc ca să facem publicitate asupra unor greșeli, chiar dacă sunt greșeli, și oricât de grave, ale Institutului nostru de Emisiune, ale Băncii Naționale.

În perioadele de război sunt fapte, care, de o aparență mărunță, <produc> efecte psihologice de consecințe istorice. În momentul când vârtejul dezorientării și al neliniștii este atât de mare, este o datorie să conservăm anumite instituții fundamentale, întovărășindu-le de respectul nostru absolut, pentru că altfel surpăm însăși bazele pe care se reazimă Statul.

De aceea Banca Națională nu poate să meargă înaintea Curții de Casație ca infractoare și nu trebuie să ajungă acolo.

Cu aceeași obiectivitate cu care vreau ca dreptatea să fie făcută, însă cu măsură și o formă compatibilă cu răspunderile noastre și față de noi, și față de lumea din afară, mai ales, vreau ca Banca Națională să ajungă cu Statul la o înțelegere. Tot ceea ce este în adevăr operație neregulat făcută, Banca Națională trebuie să facă să fie acoperită prin mijloacele pe care le vom găsi.

Tot ceea ce nu intră în această categorie, noi trebuie s-o recunoaștem cu obiectivitate, și litigiile dintre Statul Român și Institutul său de Emisiune trebuie să se rezolve direct pe această cale normală.

Aceeași procedură, vă asigur, am aplicat-o și o voi aplica săptămâna viitoare, când este vorba de actele patrimoniale ale fostului monarh, cu tot respectul și cu toată iubirea mea, fiindcă nu mă sfiesc să mărturisesc o nesfârșită iubire pentru Rege, care întrunește în conștiința mea nu numai respectul pentru monarh, dar mai ales atașamentul pe care îl port celui mai mare elev al meu dintr-o carieră care este reazămul vieții mele.

Regelul i-am spus că tot ceea ce este pătat dobândit de Casa Regală în timpul domniei fostului Rege nu trebuie să-i atingă mâinile. Majestatea Sa a înțeles și a spus: Nimic din ceea ce este în acest fel dobândit nu rămâne al Tronului.

Vă spun acestea ca să nu credeți că aplic nu știu ce reguli de fetișism al Monarhiei. Eu am un mare respect pentru Monarhie. O consider temelia Statului, și cred că dacă generația de la 48, care a fost cea mai mare generație a Neamului Românesc, a ținut să aibă asupra ei o putere, înseamnă că a fost necesar.

Domnilor miniștri, dl. g-ral Dobre informează, în legătură cu colaborarea româno-germană la Societatea „Rogifer”, că a primit informații că se amână discuțiile.

Rog pe dl. ministru g-ral Dobre să dea o telegramă, prin care să înștiințeze că Guvernul Regal Român fixează, pentru hotărârea definitivă în privința convențiilor „Rogifer”, data de 20 noiembrie.

G-ral Gh. Dobre: Este de la Mareșalul Göring.

M. Antonescu: Am primit o telegramă de la Mareșalul Göring, prin care mă înștiințează că examinează lucrul și că va cerceta personal toate condițiile și îmi va comunica. Însă Mareșalul Göring îmi răspunde la scrisoarea pe care i-am adresat-o eu. Dar negocierile întreprinse de dvs. cu dl. Schmidt sunt lucruri separate, după cum contractele sunt, de asemeni, separate.

G-ral Gh. Dobre: Dl. Guido Schmidt a spus la sfârșit că vine informativ, adică degeaba.

M. Antonescu: Fixați, totuși, data de 11 noiembrie, ca să grăbim.

Secretariatul General al Președinției Consiliului a primit o adresă, în care Direcția Economică Agrară din Ministerul Agriculturii și Domeniilor spune: „Din inițiativa dlui Mareșal Conducător al Statului s-a alcătuit Legea nr. 488, publicată în «Monitorul Oficial» nr. 144 din 24 iunie 1942, pentru organizarea Obștiilor Agricole, cu scopul de a îmbunătăți agricultura și a spori producțiunea agricolă.

Pe baza acestei legi agricultorii săteni mici proprietari s-au constituit în obștii agricole, iar pentru încurajarea acestor instituții folositoare, prin îngrijirea Președinției Consiliului de Miniștri s-au dat în folosință câte unei obști agricole, din fiecare județ, următoarele mașini agricole: câte un tractor cu plugul respectiv, un trior, 4 grape, 4 semănători în rânduri și 6 prășitoare, ca astfel sătenii uniți în obște să-și poată cultiva în mod rațional pământul cu mașini agricole pe care ei nu le-ar fi putut cumpăra individual.

Exemplul acesta a prins și în fiecare județ alți săteni mici proprietari agricoli s-au constituit în obștii agricole, care, de asemenea, solicită ajutorul Statului în mașini agricole.

Pe de altă parte, obștiile care au primit mașini agricole în folosință, văzând că mașinile primite, și în special tractorul, nu îndestulează toate necesitățile de arături, ce trebuiesc făcute la timp și în bune condițiuni, solicită a cumpăra cu mijloace proprii tractoare din cele ce s-au comandat în Germania și a căror sosire se așteaptă urmând ca plata lor să se facă în rate, după cum s-au vândut și cele din trecut.

Domnule ministru, am pus această chestiune la ordinea de zi și de aceea uneori eu fixeaz, oricât aș fi de dornic să termin ordinea de zi fără nici o considerație generală, pentru că sunt o serie întreagă de principii care trebuie, totuși, să ne călăuzească, să stea la baza acțiunii noastre.

Într-un consiliu anterior ne-am ocupat de această problemă, am stabilit că vom veni cu o reglementare specială, în Delegația Economică vom cerceta propunerile și posibilitățile de organizare a acestor societăți de exploatare agricolă, și mi se pare că chiar azi la ora 4 dvs. vreți să veniți la mine în legătură cu această chestiune, cu președintele Uniunii Sindicatelor Agricole.

Ce v-aș ruga pe dvs. este ca până când ajungem să luăm o hotărâre, să fixați un punct de vedere care să fie respectat, fiindcă dacă, pe de o parte, obștiile sunt învățate să ceară daruri de la Stat, prin încurajarea lor de chiar Ministerul Agriculturii, în vremea când noi spunem că vrem să învățăm la muncă, și dacă această adresă circulă față de obștii, dacă mâine venim cu o lege prin care, în schimbul avantajilor date obștiilor țărănești, noi îi obligăm la muncă, nu mai putem obține munca; dacă, pe de altă parte, în vreme ce mă zbat să păstrez aceste tractoare, de un an și jumătate, dvs. trimiteți proprietarii ca să ceară tractoare și îmi dați listă de cererile de tractoare, iar, de altă parte, am văzut circulara dată de dl. Minescu, că Președinția Consiliului de Miniștri a hotărât să nu se mai dea tractoare, cu același sistem de a trece în spatele Președinției toate hotărârile și chiar unele acte care, de multe ori, nici nu aparțin Președinției, ci unui sistem de Stat, nu mai putem să realizăm nimic.

Sau vreți să realizăm această reorganizare agricolă, și atunci să o realizăm și să luăm toate măsurile; sau, dacă nu, atunci spuneți-o deschis. O vom examina în Consiliu dacă renunțăm la ea. Dar ca, pe de o parte, să facem proiecte de societăți, iar, pe de altă parte, să distribuim tractoare după vechiul sistem, este inutil.

Eu fac filozofie și deziderate de logică la Universitate, nu la Guvern. La Guvern îmi plac acțiunile ferme și precise.

V-aș ruga să-mi spuneți care este punctul dvs. de vedere în această privință, și dacă credeți că este bine ca în această perioadă, când cerem muncă, să încurajăm obștiile, făcând daruri de mașini agricole.

A. Pană: Darurile făcute obștiilor nu au pornit de la Ministerul Agriculturii. Știți bine că este o făgăduință a dlui Mareșal, și n-am făcut decât să îndeplinim aceasta.

M. Antonescu: Dl. Mareșal a făgăduit multe lucruri, dar în raport cu împrejurările.

A făgăduit și invalizilor pământuri. Aceasta înseamnă că le-a dat? Și dacă nu le-a dat, înseamnă că nu le-a respectat făgăduiala?

Discutăm chiar acum că Banca Națională n-are cu ce să absoarbă de pe piață moneda, ne punem problema să reducem chiar din materiile prime necesare pentru producția de război și din materialele blocate, ca să le redăm economiei naționale, și exact în această perioadă în care eu mă zbat și vă spun principiile, dl. ministru al Economiei Naționale, deasemeni, v-a arătat politica economică și de investiții, dl. ministru al Finanțelor, problema riscurilor emisiunii monetare și dezechilibrării bugetului, și dl. guvernator al Băncii Naționale, greutatea emisiunilor, dvs. vreți ca Statul să cumpere mașini, adică alte emisiuni, alte investiții ale Statului pentru daruri la obștii.

Eu nu spun să nu sprijinim obștiile sătești, și nu există om care să sprijine mai mult opera de ridicare a țărânimii decât mine. Dar acesta este momentul când s-o facem?

A. Pană: Eu nu sunt pentru daruri făcute obștiilor. Dar cer să li se dea cu plată.

M. Antonescu: Eu sunt un om care, când citesc, am obiceiul să înțeleg.

„Prin îngrijirea Președinției s-au dat în folosință câte unei obști agricole din fiecare județ următoarele mașini agricole ... care astfel sătenii uniți în obște să-și poată cultiva în mod rațional pământul, cu mașini agricole pe care ei nu le-ar fi putut cumpăra individual”. Așa spune adresa dvs.

„Exemplul acesta a prins, și în fiecare județ alți săteni mici proprietari agricoli s-au constituit în obștii agricole, care, de asemenea, solicită ajutorul Statului în mașini agricole”.

A. Pană: Dar eu, ministrul Agriculturii, nu sunt ca să li se dea instrumente fără plată.

M. Antonescu: Se spune apoi: „Pe de altă parte, obștiile care au primit mașini agricole în folosință, văzând că mașinile primite și, în special tractorul, nu îndeplinesc toate necesitățile de arături, ce trebuiesc făcute la timp și în bune condițiuni, solicită a cumpăra cu mijloace proprii ...”

Adică, după ce li s-a dat darul, cei care au primit vor să cumpere, iar alții vor să primească dar. Acesta este sensul acestei adrese.

Vă rog să puneți serviciile dvs. să fie de acord cu politica Guvernului și să nu ne pună în asemenea situații.

A. Pană: Nu s-a făcut nici o distribuție din tractoarele din tranșa a patra, decât cele 4-5 aprobate de dvs. Pentru celelalte rămâne să hotărâți dvs. cui și cum să se dea.

Cât privește aceste daruri, nu sunt pentru ele. Dar dacă este o asociație serioasă care vrea să cumpere, se pune problema să le înlesnim, adică să le punem la dispoziție mașini cu plată.

M. Gr. Romașcanu: Dle prim-ministru, am fost la Botoșani, acum câteva zile, și am cercetat, între altele, retragerea din circulație a biletelor Băncii Naționale. Circa 40% au fost prezentate de plugari. Deci, nu se pune pentru țărânie problema unor credite speciale, căci bani există, dar nu este ce să se cumpere cu ei.

Ceva mai mult, vroiam să supun dlui ministru Fițescu problema accentuării unor încasări din datoriile de la conversiune. Sunt sume neînsemnate, care ar putea fi plătite dacă s-ar cere.

I. N. Fițescu: S-ar putea revizui pentru cei care au intrat în conversiune și au dobândit o avere mare.

M. Antonescu: Domnilor miniștri, restul chestiunilor le lăsăm pentru Consiliul viitor, pentru că acum trebuie să facem un Consiliu pentru ordinea publică. Rog și pe dl. g-ral Arhip să rămână, în legătură cu regimul evreilor.

Rog pe dl. ministru de Interne să dispună ca duminică, fiind ziua Majestății Sale Regelui, să se facă Tedeumuri în toate capitalele de județ, la care participă, în mod obligatoriu, toate autoritățile civile și militare.

De asemenea, rog pe d-nii miniștri să participe la Tedeumul care va avea loc. Vor fi anunțați la telefon dacă participăm la Tedeumul de la Mitropolie sau de la biserica Mihai Vodă.

Pe dl. ministru al Școalelor îl rog să dea dispoziții ca toate școalelor să sărbătorească, în școli, ziua Majestății Sale Regelui.

Ședința se ridică la ora 14.

Stenografi: D. Fierăscu și N. Dumitrescu

▼
D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds. 499 (fost 473)/1942, vol. II, f. 1027-1094

14. 1942 noiembrie 9. Se discută despre: negocierile economice cu Germania, care se prelungesc nejustificat de mult; continuarea raporturilor economice pe aceleași baze ar duce la prăbușirea echilibrului financiar românesc.

CONSILIUL ECONOMIC

din 9 noiembrie 1942, ora 19,50

Ședința se deschide sub președinția dlui **prof. Mihai Antonescu**, vicepreședintele Consiliului de Miniștri.

Iau parte d-nii: **prof. I. N. Fințescu**, ministrul Economiei Naționale; **g-ral Gh. Dobre**, ministrul Înzestrării Armatei și Producției de Război; **Al. Neagu**, ministrul Finanțelor; **Al. Ottulescu**, guvernatorul Băncii Naționale; **Stavri Ghiolu**, subsecretar de Stat al Industriei, Comerțului și Minelor; **Paul Sterian**, secretar general la Ministerul Finanțelor; **g-ral T. Orezeanu**, directorul general al Căilor Ferate Române; **prof. Al. Bădulescu**.

M. Antonescu: Domnilor miniștri, avem de discutat mai multe probleme, unele purtând asupra negocierilor cu străinătatea și asupra situației în care ne găsim în negocierile noastre cu Germania și Italia.

A doua chestiune este cea privitoare la schimburile internaționale și la unele cereri recente, care ne-au fost făcute, și pe care vreau să vi le comunic, ca să vedem ce hotărâm în privința lor.

În sfârșit, vreau să examinăm – și de aceea am invitat pe dl ministru g-ral Dobre și pe dl g-ral Orezeanu – situația transporturilor noastre, și în special a transporturilor din Transnistria, și unele măsuri care trebuiesc luate în legătură cu aceste transporturi.

În afară de toate aceste probleme, dl ministru al Finanțelor are câteva chestiuni speciale de cea mai mare însemnătate, pe care vrea să le discutăm cu toții și să luăm o măsură.

Al. Neagu: Tot în legătură cu negocierile.

M. Antonescu: Să stabilim, în sfârșit, o hotărâre comună în ceea ce privește negocierile de la Berlin.

Al. Ottulescu: Ați primit de la dl Romniceanu o comunicare?

M. Antonescu: Eu am primit o telegramă, în care se spun următoarele:

„Dr. Clodius mi-a comunicat că a fost anunțat de Legația Germaniei din București că Banca Națională a decis să nu mai decompeteze mărcile provenite din orice sursă, chiar pentru Armata Germană, cu excepția singură a exporturilor de petrol propriu-zise, întrucât soldul a atins cifra de 500 milioane RM.

Dr. Clodius m-a rugat să vă comunic că D-sa este foarte mirat de acest procedeu, întrucât este contrar angajamentelor luate de Guvernul Român prin scrisoarea semnată de dl. Răzmiriță la 13 august 1942, cu ocazia majorării creditului de la 600 milioane la 900 milioane RM și prin care ne-am fi obligat a continua și în viitor decompatarea nelimitată a mărcilor din clearing.

Neexistând nici o denunțare formală a acestui acord, dl. Clodius a rugat să se suspende măsura luată, așteptându-se rezultatul tratativelor în curs. Am răspuns dlui Clodius că vă voi transmite dorința D-sale, dar că îi atrag atențiunea că prin înțelegerea intervenită între Domnia Voastră și dl. von Ribbentrop s-a stabilit că Germania va acoperi valoarea integrală a exporturilor și prestațiunilor române prin mărfuri, aur, devize și participațiuni și că, până în prezent, nu a intervenit nici măcar în principiu o precizare a modului în care se va executa acest angajament. În consecință, am rugat pe dl. Clodius să-mi dea posibilitatea ca o dată cu transmiterea rugăminții D-sale să vă transmit și punctul de vedere al Delegației germane asupra acestei chestiuni.

După discuțiunile care au avut loc ieri, dr. Clodius mi-a comunicat asigurarea că Germania va face tot posibilul pentru ca printr-un export cât mai mare și prin celelalte măsuri financiare indicate mai sus să se acopere cât mai mult din mărcile ce urmează să decontăm în cursul anului contractual.

Din cauză că contingentele germane de fier n-au fost încă fixate nu este încă în măsură a menționa cifra mai precis, cu excepția evaluării creanțelor germane, asupra României cuprinse în anteproiectul balanței de plăți ce v-am transmis prin curier, și pe care, după explicațiunile germane, putem să le considerăm aproximativ juste.

Totuși, Clodius a precizat că întrucât diferența probabilă între intrările și ieșirile de mărci în clearing va fi, în cazul cel mai favorabil, de circa 300 milioane RM, excluzându-se numele pentru Armata Germană, D-sa nu poate să ia angajamentul de a se acoperi 100% toate intrările de mărci și motivul ar fi că posibilitățile industriale germane sunt complet angajate în producția de război și că, deci, o mărire a contingentului civil de export nu se poate face fără o atingere a acestei producții de război. De asemenea, Germania nu se poate angaja la livrarea întregii cantități de aur și devize necesare pentru acoperirea integrală a diferenței rezultate.

În obiecțiunea mea că, totuși, în această privință a intervenit un angajament în principiu la Marele Cartier General German, dl. Clodius mi-a răspuns că acesta nu poate fi înțeles decât că Germania va face tot posibilul pentru satisfacerea dezideratelor României”.

Așa cum v-am informat, domnilor miniștri, de îndată după întoarcerea mea din Germania, ceea ce am discutat la Marele Cartier a fost acoperirea soldului nostru, astfel cum am pus problema și în noiembrie trecut, când, de asemenea, m-am dus la Berlin și am discutat cu Mareșalul Göring, von Ribbentrop și Funk, numai acoperirea și ieșirea noastră din amenințarea de inflație.

Dl. Ribbentrop, în fața mea, a dat dispoziții dlui Clodius ca, în săptămâna următoare, să stabilească un program, în baza căruia România să primească mărfuri, aur, devize, participațiuni și orice alte mijloace financiare.

În același timp, von Ribbentrop m-a informat că va face toate demersurile, pentru ca Marele Cartier să intervină direct în România, ca să reducă nevoile germane în România, pentru Armata Germană aflătoare aici.

Acest lucru l-a promis în noiembrie trecut Mareșalul Göring. Mareșalul mi-a explicat că, datorită situației de război, datorită dificultății de a putea înlocui de îndată elementele apărării antiaeriene și de coastă, care ar fi fost elemente foarte specializate, și pe care noi nu ni le-am putea forma, oricât de bună instrucție li s-ar face într-un timp atât de scurt, a spus că va reduce la maximum, însă apărarea câtorva posturi esențiale este necesară și este în interesul nostru, nu numai al germanilor.

Mareșalul Göring m-a întrebat dacă am mai avea nevoie și de alte trupe, și i-am răspuns că m-aș dezonora dacă aș considera necesar aceasta din punctul de vedere al ordinii poporului român, și nu al apărării lui internaționale, ca să formăm unități germane.

Mareșalul, imediat mi-a spus: Cât credeți că putem reduce? S-au redus, de la 120.000, la 48.000, în următoarele luni după noiembrie trecut, iar acum vă informez, ca urmare a discuțiilor cu von Ribbentrop și cu Führerul, căruia i-am repetat cererea ca să scadă nevoile germane în România, reducând efectivele și cheltuielile, că a sosit în București un general german, von Ruhe, care a făcut revizuirea, de pe urma căreia au rămas deocamdată 26.000 de germani în unitățile antiaeriene și unitățile de coastă, și acest număr va fi și mai redus în săptămânile următoare.

Prin urmare, din acest punct de vedere dl. von Ribbentrop a început executarea angajamentelor de la Marele Cartier.

Vă informez că, constatând că negocierile de la Berlin durează prea mult, am fost silit să adresez dlui von Ribbentrop o scrisoare, în care, evocând ceea ce s-a discutat în ultima vreme, i-am cerut să intervină, ca angajamentele de la Marele Cartier să fie respectate.

Am primit din partea dlui von Ribbentrop un mesaj verbal, rămânând să primesc răspunsul mai târziu. În acest mesaj îmi spune, deschis, că a fost prins de multe lucrări și că regretă că nu a putut să se ocupe mai mult de cererile noastre, că le-a studiat, că a făcut tot ceea ce s-a putut face de îndată, însă că consideră (*sic*) de datoria sa să-mi spună că tot ceea ce a fost stabilit va fi respectat. Ne roagă să punem toată înțelegerea, așa cum m-a rugat și la Marele Cartier.

Este adevărat că după ce i-a vorbit în fața mea dlui Clodius despre elaborarea acelui plan care trebuia să acopere totul, când dl. Clodius opunea un „non possumus” la cererile noastre, dl. von Ribbentrop a adăugat: „Trebuie să se facă acest plan. Dacă nu se va putea acoperi la centimă Guvernul român și Banca Națională a României, pentru că noi dăm și armament; rog să se țină seama de faptul că Germania se găsește în stare de război, că toată industria ei fabrică armament pentru război și să nu se urmărească numaidecât contabilitatea”.

Aceasta e singura rezervă făcută de von Ribbentrop, menținând până în ultimul moment în fața dlui Clodius acest punct de vedere, că trebuie să se meargă de acum înainte pe principiul de acoperire.

Este adevărat că dl. Clodius a venit a doua zi la mine și mi-a spus că von Ribbentrop a făcut un angajament care aproape este imposibil de executat.

I-am răspuns că atâta vreme cât dl. von Ribbentrop nu mi-a retractat ceea ce mi-a spus, nu sunt obligat să iau act de declarația aceasta.

În asemenea condițiuni, noi nu avem nimic de schimbat din acest punct de vedere. Singurul lucru pe care am fost silit alaltăieri să-l fac a fost ca să rog pe dl. guvernator al Băncii Naționale ca să acorde 100 milioane lei pentru soldele trupelor germane. Am făcut-o, fiindcă dl. Killinger a venit la mine și mi-a spus: „Vă rog să țineți seama că suntem în război, că neacordarea soldelor la vreme pentru Armata Germană produce o impresie care scade moralul trupelor, mai ales în țara dvs., unde o asemenea măsură ar putea să fie interpretată altfel de soldați, în sfârșit, că ar putea fi considerat ca un act de micșorare a spiritului de camaraderie, care există între Armata Germană și cea română, sau, în orice caz, ca un lucru care ar durea pe ostașii germani.”

I-am răspuns dlui von Killinger că nu depinde de mine, ci depinde de dl. Clodius, ca să comunice mai repede programul discutat la Marele Cartier.

Atunci, dl. von Killinger mi-a spus că dl. Clodius, care i-a telefonat de la Berlin rugându-l să facă această intervenție, a dat asigurări că se lucrează la acest program și că ne va fi, în foarte scurtă vreme, supus.

Nu vreau să critic pe absenți, ca să ratific un proverb francez despre absenți și despre situația lor. Cred, însă, că dacă dl. Răzmiriță, în loc să prezinte lista contingentelor și în loc să intre în discuții pe contingente, își seria problemele, așa cum am făcut-o eu în noiembrie anul trecut la Berlin, când, din noianul de probleme, mai ales 12 probleme mari, din care 5 erau determinate, și am început discuția lor, fără ca să trec la celelalte înainte de a rezolva pe cele esențiale, dacă dl. Răzmiriță ar fi urmat aceeași tehnică în negocieri, cred că și de data aceasta nu s-ar fi pierdut atâta timp nefolositor. Aceasta fiindcă, în fond, din septembrie, de când a plecat dl. Răzmiriță, și până astăzi, noi nu avem din partea Germaniei, afară de ceea ce ne anunță dl. Răzmiriță că a fost promis în legătură cu creanțele germane, nu avem nimic ca contrapropuneri (*sic*) germane la propunerile noastre, ceea ce este inadmisibil. Parcă am negocia modificările de structură economică și financiară ale Europei.

Eu am discutat în două zile și două nopți, la Berlin, toate problemele, începând cu aurul care trebuia dat atunci, contingentele de mașini agricole, opincile de cauciuc care ne-au fost acordate, și o serie întreagă de măsuri tehnice. Avem o lună și jumătate de când a plecat dl. Răzmiriță, și până în acest moment nu constatăm decât discuții inutile, dacă noi ne așezăm pe poziția politică sau pe principiile acordurilor dinainte de 1939 sau după 1939, ca și cum ar fi trebuit să stabilim nu știu ce poziții diplomatice sau tehnice.

Al. Ottulescu: Nici aur, nici devize nu au.

M. Antonescu: Pentru religiunea noastră și pentru ca să ajungem în mod foarte precis la măsurile de acoperire, eu am să rog pe dl. ministru g-ral Dobre și pe dl. g-ral Orezeanu să ne dea câte o notă în care să se menționeze intrările de materiale de război până la zi, de la ianuarie 1941, cum și mijloacele de plată folosite până acum, ce s-a plătit în mărci și ce a intrat în credite, în conturi de credite, și în care anume conturi de credite?

G-ral Gh. Dobre: Ar fi trei categorii.

M. Antonescu: Vă rog să faceți o notă de diferențele care ar urma să fie scăzute din aceste sume reprezentând diferențele de plăți nerespectate conform pactului, care, desigur, ar reduce ceea ce am primit.

Vă rog să-mi menționați printr-o notă scurtă, numai cu cifre, de la 1 ianuarie 1941, toate acestea și vă rog să faceți dvs. o notă cu valorile materialelor comandate astăzi în Germania, acelor care au fost admise la livrări.

G-ral Gh. Dobre: Admise la comandă.

M. Antonescu: Admise la comandă, și acelor care sunt în curs de livrare, dacă aveți asemenea materiale.

G-ral Gh. Dobre: Și cele neadmise.

M. Antonescu: Și neadmise. Vă rog să-mi faceți o notă și cu privire la lista specială a nevoilor urgente, cum și ce am primit noi.

G-ral Gh. Dobre: N-a venit nimic.

M. Antonescu: Pe dl. g-ral Orezeanu îl rog, de asemenea, să ne facă o notă cu toate materialele de cale ferată livrate la zi de Germania și acoperite de mărcile de la Banca Națională sau din Acordul de credite din 4 decembrie 1940. De asemenea, situația comenzilor la zi, ce s-a aprobat, ce este în curs de livrare și ce este numai probabil să fie livrat.

Vă rog să ne faceți o notă și despre ritmul livrărilor de la data comenzilor și până astăzi, pentru ca să ne putem da seama, chiar dacă aceste comenzi ar continua, și nu ar fi fost efectuate la zi, ținând seama de ritmul petrecut, ce posibilități de efectuate ar putea exista pentru anul în curs.

Al. Bădulescu: Și pentru Poștă.

M. Antonescu: Și pentru Poștă, de asemenea dl. col. Teodorescu să trimită aceeași notă.

Alături de Ministerul Înzestrării Armatei, de Poștă și de Calea Ferată, vă rog să examinați dvs., din Acordul de credite din 1940, ca și din creditele de 600 de milioane și 300 milioane, să cercetați tot ceea ce s-a mai plătit efectiv, sau urmează să fie achitat, creanțe în curs de lichidare, posturi în curs de acoperire și așa mai departe, toate la zi.

Noi numai așa putem stabili o poziție definitivă și putem să răspundem la planul german cu un alt plan.

I. N. Fințescu: Eu cred că din datele acestea se va putea desprinde care este situația emisiunii noastre în ceea ce privește structura inflatorie, ceea ce reprezintă inflație, pentru că tot ceea ce merge la război are un caracter inflatoriu.

M. Antonescu: Pe mine nu mă preocupă să facem un echilibru prin paralelismul conturilor. Ce pot să vă declar este că, în noiembrie anul trecut, la Berlin, am pus problema desfacerii raportului, oricât de vag, care fusese totuși făcut între conturile de credite și între conturile de finanțare germane în România. În ce sens? Trebuie să vă informez, fiindcă, indiferent de poziția pe care o adoptăm acum în interesul țării, este bine să știți cum au evoluat raporturile economice și tehnica negocierilor germano-române.

Am fost, până în anul 1939, pe principiul că Banca Națională nu are obligația să deschidă decât posturi integral acoperite cu mărci cumpărate de pe piață. Acesta a fost principiul, să nu emită decât pe bază de depuneri.

Al. Neagu: Nici nu se mai pune astăzi o problemă de emisiune.

M. Antonescu: După aceea, dl. ministru Clodius a venit la București, imediat după stabilirea la guvern a dlui Mareșal Antonescu, și a pus problema unor îlesniri pe care România să le facă Germaniei, în schimbul unor avantagii pe care le-ar obține din partea Germaniei.

La Predeal, în negocierile de atunci, dl. ministru Clodius a cerut, o dată cu ridicarea cursului mărcii, și un cont fără plafon mai întâi, și apoi cu plafon la Banca Națională.

Al. Ottulescu: Cincizeci de milioane.

M. Antonescu: Pornind de la 50 de milioane și ajungând să discute până la 100 de milioane.

Cu acel prilej, în negocierile foarte grele pe care le-am dus, i-am pus dlui Clodius problema unor credite, ca ultimă formulă cu care puteam să încerc să acopăr ceva, și dl. Clodius a spus, mergând la Berlin, că, o dată cu noile discuțiuni care vor începe, vom examina problema unor deschideri de credite la Berlin, întrucât operația de

colaborare economică și militară care va începe în primăvară între România și Germania necesită situarea acestor raporturi pe baze noi.

Și s-au făcut primele acorduri de credit, acorduri de la guvern la guvern, în care au intrat mașini agricole, material de cale ferată, material pentru poștă și altele.

Dl. Clodius a revenit apoi și a pus problema măririi acestui plafon. În cadrul negocierilor militare, dl Mareșal Antonescu a admis ca să se dea, pe lângă 100.000.000 lei lunar, pentru Misiunea Germană în România, sumă pe care o consimțise din toamna anului 1940, și sumele necesare pentru finanțarea nevoilor economice ale Armatei Germane în România, căreia i-a dat dreptul de a se aproviziona în România, în cadrul contingentelor, este adevărat, însă prin achiziționare directă, fie de pe piață, fie, mai ales, – pe urmă, am strâns – prin organele de aprovizionare ale armatei.

În modul acesta, nevoile Armatei Germane au crescut în România considerabil; nevoile de finanțare ale noastre au trecut cu mult dincolo de acest plafon.

Când am mers la Berlin, anul trecut, s-a pus problema acoperirii situației existente la acea dată, și am cerut ca să se dea aur, ca să se poată acoperi emisiunea Băncii Naționale. Cum la sfârșitul lunii noiembrie 1941 se făcuseră unele planuri financiare de acoperire, dar plafonul era de mult sărit, atunci dl Clodius a pus problema unui paralelism între conturile noastre de finanțare a nevoilor germane în România și între conturile de credit german, spunând, cu alte cuvinte: Dacă nu primiți o compensare în material de război și alte materiale, pe care vi le dăm în contul creditelor, deși este o acoperire și Germania trece printr-un moment financiar greu, în care ar trebui să admiteți un fel de acoperire, se creează, totuși, un minimum de acoperire indirectă, printr-un cont paralel.

Eu am respins această teorie a conturilor paralele, oricât de mult a ridicat cifra dl Clodius: de la 300.000.000, cu cât a început, a sfârșit cu 500.000.000; pe urmă am ajuns la 600.000.000 și în ultima vreme s-au mai adăugat încă 300.000.000 Reichsmark.

Atunci am pus dlui von Ribbentrop problema creării unui cont special al tuturor nevoilor românești în armament, următoare lui noiembrie și decembrie 1941, și am spus: În nici un caz acest cont de la ianuarie 1941, nici măcar virtual și indirect, prin paralelismul conturilor, nu poate să mai intre în jocul unui minimum de acoperire pentru România. Am rugat pe dl g-ral Dobre, venind atunci, ca, începând de la ianuarie să se facă un cont aparte pentru toate comenzile noastre militare.

Am discutat cu Mareșalul Göring problema și am spus: Neamul Românesc nu poate ajunge să se îndatoreze și să-și dezechilibreze tot sistemul său economic și financiar numai pentru comenzi de armament, dacă mâine va fi silit să continue războiul și să arunce tot acest material pe câmpul de bătaie.

Când au venit o serie întreagă de cereri de trupe în iarna anului 1941, atunci am pus problema sporirii complete a contului de armament începând de la ianuarie 1941.

Vă spun toate acestea ca să fiți în curent cu toată evoluția negocierilor cu Germania în privința problemelor de acoperire.

Așadar, niciodată nu s-a pus problema unei acoperiri indirecte sau prin paralelismul conturilor de credit, pentru că aceasta ar fi fost la urma urmei o măsură inutilă ....

Al. Ottulescu: Ne furam căciula.

M. Antonescu: ... sau ar fi însemnat să ne furăm căciula, cum foarte bine spuneți.

Al. Neagu: Mai cu seamă că exportăm o parte din materialul de război, pentru că îl ducem peste Bug, pe câmpul de luptă.

M. Antonescu: Eu separ chestiunile. Totdeauna am pus principiul că materialul de război trebuie să rămână pe prețul din 1939 și să se revizuiască toate conturile, ca să se respecte acest principiu.

În al treilea rând, de la ianuarie 1941, am cerut ca toate plățile pentru armament să nu mai intre nici în acest cont de acoperire virtuală – ceea ce era un minimum de garanții pentru Guvern – în operațiile financiare cu Germania.

Prin urmare, nu se poate pune problema să ieșim deficitari din constatarea acestei situații.

Acum, nu se poate confunda contul de credit pe 7 ani, care a fost dat de Germania în 1940 și creditele de armament, care au fost date pentru susținerea războiului, cu mijloacele comune și obicinuie de acoperire ale unui sistem monetar economic, pe baza căruia funcționează economia unui Stat. Nu se poate concepe o asemenea analogie.

Fără îndoială însă că, pentru religionea noastră, ca să știm cât trebuie să împingem exigențele noastre în cererile de acoperire germane și în eventualele împărțiri de roluri, pe care trebuie să le ia, în această operație de acoperire, Banca Națională, de o parte, și Statul, de altă parte, este bine să avem toate aceste cifre.

Eu am susținut și recent, la Marele Cartier, că problema acestei acoperiri nu este numai o problemă de finanțare pentru noi, pentru Statul Român, ci este și o problemă de sistem monetar al Institutului de Emisiune și că noi, Statul, nu putem să facem, dacă vrem să păstrăm echilibrul sistemului monetar, în așa fel ca să luăm asupra noastră – și cu atât mai puțin asupra Băncii Naționale – angajamente și greutăți care să ajungă să răstoarne însăși sistemul monetar. Pe de altă parte, în nici un caz, Guvernul Reichului nu poate cere Guvernului Român decât ceea ce depinde de dânsul. Independența Institutului nostru de emisiune și a sistemului nostru monetar față de Stat împiedică Guvernul Român să fie în situația de a putea să ceară Băncii Naționale ceea ce, în raporturile sale cu Institutul de Emisiune nu este îndrituit s-o facă.

Prin urmare, pe aceste baze trebuie să examinăm și planul, pe care îl facem noi, ca contrarâspuns (*sic*) la cererile germane, pentru că eu sunt de părere să nu așteptăm ca dl Răzmiriță să negocieze sau dl Râmniceanu să ceară singur unele lucruri: la planul pe care ni-l dau germanii, trebuie să opunem un plan al nostru de cereri formale, minime, firește, nu în prima fază a negocierilor; vom lăsa să vedem ce s-ar putea obține și la un moment dat opunem un plan, în care cerem un minimum de devize, de participațiuni, de aur pentru Banca Națională și de mărfuri pentru Statul Român, precum și un regim precis pentru armamentul, care, de aici înainte, va fi dat României sau pentru ceea ce urmează să fie acoperit din armamentul primit din 1941 de România.

Acesta este punctul meu de vedere. V-aș ruga să-mi spuneți ce credeți și dv.

Al. Neagu: Este atât de adevărată argumentația dlui prim-ministru, încât poziția Statului a fost aceea de a ușura situația Băncii Naționale, nu de a înlesni creditele Statului. Noi am renunțat la 16.000.000.000 lei taxe vamale la exportul de petrol. Dacă am fi mers într-un regim normal, s-ar fi prezentat la Banca Națională contravaloarea în mărci a acestei sume, pentru achitarea taxelor vamale. Or, noi am renunțat la aceste 16.000.000.000 lei, venituri bugetare.

M. Antonescu: Trebuie rezolvată și această chestiune.

Al. Neagu: Trebuie ținut cont de ea.

I. N. Fițescu: Dle președinte, am aici o serie de note, din care am să citesc câteva lucruri:

Economia noastră națională stă sub influența a două eforturi: primul efort este susținerea Armatei Române în războiul actual, iar al doilea este susținerea războiului și economiei de război a țărilor Axei și, în special, a Germaniei.

Nu vă citesc întreg acest memoriu, pe care urmează să vi-l predau. Nu vorbesc aici de susținerea efortului nostru militar, pentru că, pentru efortul nostru militar toată lumea este de acord să-l facem la maximum. Este interesantă, însă, situația economiei noastre naționale, față de susținerea războiului și a economiei de război a Germaniei. Eu socotesc că noi facem un efort pentru susținerea economiei de război a Germaniei. Vasăzică, România participă la război, nu numai cu sângele fiilor săi, dar cu toate produsele sale și cu tot potențialul său economic. Exporturile noastre merg aproape exclusiv în țările Axei și, în special, în Germania; exporturile și importurile cu alte țări, Elveția, Suedia și Spania, sunt aproape simbolice.

În decursul ultimilor ani exporturile noastre au fost masive către Germania. Potrivit acordurilor ce ne leagă, aceste exporturi au fost plătite în interior cu biletele Băncii Naționale.

M. Antonescu: Am să vă arăt că aceasta a fost și tema pledoariei mele la Marele Cartier.

I. N. Fițescu: Cu cât a sporit spre Germania exportul nostru, cu atât emisiunea Băncii Naționale a sporit, la rândul ei.

Emisiunea Băncii Naționale a sporit nu numai prin finanțarea exportului, dar și prin sumele puse la dispoziția Armatei Germane.

De altfel, consumul Armatei Germane în România, plătit cu biletele Băncii Naționale, echivalează cu un export fără acoperire. Am exportat bunuri, fără să avem în interior mărfuri consumabile pe piață. Germania ne-a furnizat armament, materii prime pentru industria de război și prea puține mărfuri pentru consum.

La mărirea considerabilă a plăților Băncii Naționale a corespuns o rarefiere de mărfuri pe piață, deci, o inflație monetară. S-a ajuns astăzi la o emisiune de 107.000.000.000 lei, dar, în același timp, s-a acumulat cu un sold creditor la Berlin de 648.100.000 mărci, din care sumă Banca Națională a pus la dispoziția Statului 207.800.000 mărci.

Suma de 648.100.000 Reichsmark reprezintă plusul de emisiune, căruia nu-i corespunde un plus de mărfuri pe piață, cu alte cuvinte, este un plus de emisiune cu caracter inflatoriu.

Pe lângă suma de 648.100.000 Reichsmark, care ar face 38.880.000.000 lei, pentru a obține volumul emisiunii cu caracter inflatoriu, provocat de evoluția relațiilor economice și politice cu Germania, trebuie să adăugăm și cele 3.000.000.000, cât reprezintă aurul cedat Băncii Naționale de Banca Reichului, în conformitate cu angajamentul din 17 ianuarie 1942.

Este adevărat că soldul clearing a fost redus cu aceste sume, din punct de vedere al repercusiunii, însă, asupra pieței, nu este nici o deosebire între aceste sume și cele precedente și nu influențează întru nimic situația pieței românești.

Aceasta, însă, nu scade întru nimic importanța obținerii aurului, deoarece aurul adus este o cheazășie pentru viitor.

I. N. Fișteșcu: Trebuie să obținem cât mai mult aur.

M. Antonescu: Eu am pus aceeași problemă și față de von Ribbentrop și față de Funk, și am spus că aurul pentru mine este un minimum de garanție pe care îl cer, dar dacă Germania vrea să sprijine România, nu trebuie să-i dea aur, ci mărfuri, pentru că mărfurile sunt singurul mijloc de a combate fenomenul de inflație.

I. N. Fișteșcu: Pentru noi, în lipsa mărfurilor, este interesant aurul. Nu trebuie să credem că numai suma de 38 de miliarde are un caracter inflatoriu, deoarece, cele mai multe dintre mărfurile importate din Germania au servit la înzestrarea armatei, și întrucât ele au fost plătite cu biletele Băncii Naționale, suma corespunzătoare constituie și ea o emisiune, tot cu caracter inflatoriu.

Vasăzică, nu numai soldul nostru în clearing are un caracter inflatoriu, dar toate plățile Băncii Naționale.

Al. Neagu: Nu de tot acest surplus a profitat Statul.

I. N. Fișteșcu: În aceste condițiuni, zic eu, a fost greu să menținem stabilitatea monetei noastre.

Sforțările conducerii Guvernului au fost, într-adevăr, extraordinare.

Mai subliniez că, din punctul de vedere al livrărilor din Germania, pe când exportul nostru se compune din 80% produse petroliere, care au avut prețuri stabile, deci avantajoase Germaniei, pe când aceste produse petroliere, după cum știți, sunt ținute în evidență într-un cont special, cu scopul ca Germania să ne reducă prețurile la armament, în realitate, prețul armamentului n-a rămas stabil, iar prețurile celorlalte mărfuri au fost sporite. Am ajuns, nu numai la această scumpire a unor mărfuri în interior, dar ca acest fenomen să accentueze și mai mult criza.

Banca Națională, care avea o emisiune de 65 de miliarde lei la 1941, la începutul acestui an a ajuns să aibă, la data de 17 octombrie 1942, o emisiune sporită la 107 miliarde, și aceasta în afară de cele 6 miliarde monedă metalică, și 4.483.000.000 monedă hârtie, adică, în total, am ajuns la o circulație monetară de peste 117 miliarde. La data de 8 noiembrie, această sumă de 117 miliarde este sporită cu încă 17 milioane, la care nu socotim cele 7 miliarde biletele Băncii Naționale din Ardealul cedat, și din care au intrat clandestin în țară cca 3 miliarde.

Acum, încă ceva foarte interesant, dle prim-ministru: din cele 65 miliarde bilete ale Băncii Naționale în circulație la 1941, pentru nevoile pieței erau în circulație 11 miliarde, adică cca 17% din volumul total al emisiunii, iar 83% au servit pentru politica Statului și pentru finanțările germane.

Din cele 107 miliarde, aproximativ, bilete ale Băncii Naționale din octombrie 1942, pentru nevoile pieței erau în circulație 18 miliarde, adică tot 17% din totalul emisiunii.

Cu alte cuvinte, de la începutul anului 1941, până în octombrie 1942, deși emisiunea s-a mărit cu 40 de miliarde lei, pentru nevoile pieței nu s-au dat decât 7 miliarde.

Cu toate lăudabilele eforturi ale Băncii Naționale a României, cu toate directivele categorice ale Guvernului, emisiunea nu poate fi oprită. În ultimele două luni și jumătate emisiunea a sporit de la 97,4 miliarde, la 107 miliarde. De când sunt eu ministru al Economiei Naționale, emisiunea s-a urcat la 107 miliarde, și aceasta cu

toate asigurările date de ministrul Finanțelor în expunerea de motive a bugetului anului în curs, pag. 91, care ne-a asigurat că va rupe cercul vicios și cursul urcării impozitelor.

Situația ar fi fost și mai grea din punct de vedere monetar, dacă în toamna acestui an am fi avut cereale de exportat, căci ...

M. Antonescu: Am fi trebuit să finanțăm exportul.

I. N. Fișteșcu: Prin urmare, emisiunea ar fi sporit.

M. Antonescu: Este foarte bine că ați pus acest argument, pentru ca dl. Mareșal să înțeleagă că nu depinde de noi ca să oprim fenomenul inflatoriu, dacă fenomenul de export al petrolului crește, și nu avem fenomenul corespunzător de importuri.

I. N. Fișteșcu: Părerea mea, ca bun român, este ca să examinăm puțința țării noastre. Țara noastră este o putere de rangul doi, dacă nu chiar de rangul trei. Niciodată o putere de rangul doi sau trei nu a mers cot la cot cu o mare putere, fără ca Puteri de rangul întâi să ajute financiarmente o Putere cum suntem noi, cu forțe limitate.

În tot decursul istoriei – și așa putea lua exemple din războiul trecut –, nu s-a putut găsi o țară cu Puteri limitate să facă eforturile economice și militare pe care le-am făcut noi.

Eu cred că trebuie să facem o discriminare: trebuie ca tot ceea ce privește armamentul și echipamentul trupelor noastre pe frontul de Est, să ni se dea pe credit și gata <de> Germania, iar materia primă din țară și materiile importate să servească la producția internă.

M. Antonescu: Problema a fost pusă la Berlin încă din noiembrie. Contul pentru armament este un cont separat.

Eu, recent, i-am spus dlui von Ribbentrop și i-am arătat cifre în legătură cu exportul german în România; i-am arătat că noi nu aducem decât materii prime, tot pentru industria de război. Am arătat, dle profesor Fișteșcu, problema gravă că, pe de o parte, în loc să primim mărfuri pe care să le punem în circulație, ca să absoarbă moneda de pe piață, sustragem aceste mărfuri economiei naționale, iar, de altă parte, – și, ceea ce este și mai grav – prețurile cu care ni se livrează aceste materii prime nu respectă pactul, deși sunt totuși materii prime necesare fabricației de război, și sistemul pactului este ca pentru materialele de război să se respecte prețurile din 1939.

Atunci am spus: dacă dați armament fabricat în Germania pe prețurile din 1939, ținând seama de prețul petrolului, pe care noi îl respectăm, pentru ce materia primă dată de Germania pentru fabricația armamentului pe care îl producem noi, adăugând cheltuielile și munca noastră, pentru ce această materie primă să nu fie dată tot pe prețurile din 1939?

Am adus o serie întreagă de liste de prețuri, la care sporul se ridică de la 175%, la 280% la țagele și alte articole esențiale pentru producția noastră, unde diferențele de prețuri sunt colosale.

I. N. Fișteșcu: Trebuie să facem un popas, trebuie să separăm trecutul de viitor.

Al. Ottulescu: Așa zic și eu.

I. N. Fișteșcu: Guvernul a fost eroic, iar Banca Națională, mai presus de orice laudă, însă nu trebuie să ne năruim.

M. Antonescu: Aveți dreptate. În memorandumul din 11 februarie, cu caracter politic, remis Guvernului Reichului, eu am pus problema politică a participațiunii românești în Răsărit și am spus că poporul român nu este un popor care are o misiune

mondială și o răspundere mondială și, prin urmare, contribuția lui la război nu poate să fie decât mărginită la scopurile politice sale naționale, chiar ca linie politică, nu numai ca linie economică.

I. N. Fițescu: Eu v-am vorbit numai din punct de vedere economic. Cred că Banca Națională este de acord.

Al. Ottulescu: Da.

Al. Neagu: Eu am raportul dlui Mircea Marinescu din care rezultă că pactul, din punct de vedere formal, a încetat de a fi în vigoare de un an și jumătate.

Am primit o comunicare – și cred că și dvs. ați primit-o, domnule vicepreședinte –, în care se spune că nemții au hotărât să ridice cu 27% prețul la armament.

Am să cercetez mâine-dimineață, ca să văd de unde a venit acest document.

M. Antonescu: Sunt în totul de acord.

De aceea, trebuie să facem un program precis.

Eu vă rog, dle prof. Fițescu, să vă procurați datele, până când vă voi arăta și eu cifre, și până atunci procurați-vă materialul de care m-am folosit la Marele Cartier, ca să vedeți că nimic din cele citate de dv. nu am omis să le menționez în aceste tablouri ale mele.

Iată tablourile, din care rezultă politica noastră din exportul de petrol.

Dl. vicepreședinte al Consiliului prezintă tablourile care au format obiectul discuțiilor la Marele Cartier General German.

Al. Ottulescu: Dle președinte al Consiliului, eu sunt în totul de acord cu spusele dlui prof. Fițescu, că, într-adevăr, chestiunea trebuie separată în două. Avem, de o parte trecutul, și aici trebuie să vedem cum ne consolidăm creanțele, ca să facem să profite economia națională de pe urma acestor noi creditări, și să consolidăm și situația politică.

Este inutil să vă întrețin cu asemenea detalii, fiindcă am vorbit cu dl. prof. Fițescu, am stabilit un program în această privință, și suntem de acord.

Acum vine viitorul. Dacă noi vrem să menținem situația monetară și să nu mergem la consecințe care pot fi neprevăzute, și care ar putea să aibă înrăurire asupra însăși conducerii războiului.

Eu cred că de data aceasta nu trebuie să facem nici un fel de concesiune și nu trebuie să subscriem la o balanță care să nu fie real echilibrată, și a cărei executare să nu fie perfect supraviețuitoare în detalii. Nu putem să ne întoarcem, cum ați spus dvs., la plafonul care a fost.

M. Antonescu: Mai ales la principiul plafonului.

Al. Ottulescu: Te întorci, dar fără să o spui.

Și acum, dle prim-ministru, să-mi dați voie, fiindcă am chestiunea aceasta de mult, și am spus-o în diferite împrejurări, să stabilim un lucru: cum se poate echilibra această balanță?

Noi dăm petrol, noi dăm cereale, și exporturile acestea le finanțăm tot noi. Cu ce? – Le finanțăm cu biletele Băncii Naționale. Germania, care profită de substanța țării noastre, și care, în schimb, nu ne dă ceea ce trebuie să ne dea ca să putem resorbi leii, Germania vine și ne impută nouă că facem inflație și că scumpim viața.

Aceasta este într-adevăr extraordinar, fiindcă această urcare nu este datorită Statului Român, care a menajat Banca Națională. Aceasta este datorită faptului că, Germania, ca să-și menajeze interesele, nu se interesează de noi și puțin îi pasă ce se

întâmplă în Țara Românească, dacă noi facem inflație și dacă dăm, prin aceasta, economia românească peste cap. Aceasta n-are nici o importanță pentru ea. Noi avem o răspundere în fața țării, avem o răspundere în fața istoriei, și, prin urmare, trebuie, ca cel puțin în ceasul al 13-lea să știm hotărât ceea ce facem.

Așa că, propunerile nemțești ca să se bage armamentul în această balanță, aceasta nu se poate discuta.

Ce încearcă să se bage? Livrările pe care le fac Căilor Ferate și I.N.C.O.O.P.-ului. Nici aceasta nu este admisibil, dle prim-ministru, fiindcă pentru aceasta există credite, și dvs. ați fost de acord, în ședința trecută, că nu se poate, căci dacă băgăm în solduri, apoi livrările către Calea Ferată reprezintă 14 miliarde și către I.N.C.O.O.P. alte 3 miliarde; deci, în total sunt 17 miliarde. Armata Germană reprezintă 6 miliarde. Deci, în total, 23 de miliarde.

Iată-ne imediat descoperiți pentru suma de 23 de miliarde.

Eu zic lucrul următor: cum putem să echilibrăm? Dl. Mareșal ne-a spus că ordinea trebuie respectată și să nu mai decontăm fără contracredit. Ce înseamnă aceasta? Că eu nu pot să mai decontez decât dacă am siguranța că-mi intră mărfuri pentru populație, care îmi permit să absorb leii din circulație.

Veți spune că sunt lucruri aproape imposibile, fiindcă nemții se plâng că n-au asemenea mărfuri.

Foarte bine! În subsidiar – aici cred că s-ar putea, așa cum ați discutat și dvs. la Berlin – că dacă nu poți să-mi dai mărfuri, dă-mi cel puțin aur și deize.

Este adevărat că, atât timp cât stau cu aurul în pivnițele Băncii Naționale și fac emisiune, tot inflație este, dar, nu-i mai puțin adevărat că aurul este și el o marfă. Eu aș prefera o marfă mai puțin nobilă decât aurul, și aș prefera să-mi dea lucruri pentru populație, dar aceasta nu se poate. La un moment de pericol, însă, dacă am aur și deize, pot să fac față, dar dacă n-am nimic?

M. Antonescu: Pe principii suntem de acord, dar chestiunea importantă este aceea a soluției practice.

Vă voi arăta memorandumul în care eu am pus problema aproape identic, și am pus și urgența asupra rezolvării acestei probleme la Marele Cartier.

Acum aș dori să știu ce aveți de spus față de comunicarea de la Berlin.

Al. Neagu: Aici ne-am așezat pe o poziție teoretică. Am mers, un an și jumătate, pe o practică ultrainflaționistă, și într-o bună zi hotărâm să schimbăm și să trecem pe o poziție de echilibru.

Al. Ottulescu: Era și Acordul de anul trecut.

Al. Neagu: Dacă nu există nici o supapă de siguranță, poate să se transforme într-o catastrofă internă. Toată viața economică românească este bazată și pe circuitul exportului în Germania. Dacă, la un moment dat, tăiem acest circuit, viața economică poate să sufere.

Dle guvernator, dvs. nu puteți opri brusc procesul inflatoriu.

Al. Ottulescu: Când unul are febră de 40 de grade și vrei să i-o scazi brusc, l-ai omorât.

M. Antonescu: Cu cele 100 de milioane lei, ce ați făcut, dle guvernator?

Al. Ottulescu: Noi am hotărât, astăzi, să le dăm, însă n-am comunicat nimic. Avem și decizia comitetului și a rămas să mai întrebăm astă-seară.

M. Antonescu: Dl. von Killinger mă roagă să-i dau răspunsul în privința acestor 100 de milioane, întrucât Führerul cere ca mâine-dimineață să i se raporteze.

Al. Ottulescu: Am spus dlui Klugkist.

Al. Neagu: Sunt 170 milioane sold pe septembrie. Peste o săptămână vin cu alte 70 de milioane.

Al. Ottulescu: S-a pus chestiunea Armatei Germane și a plății, și s-a spus că este o chestiune care privește conducerea războiului. S-a adăugat că se acoperă cele 6 miliarde cu 50 la sută. Nu s-au dat dispoziții dlui Răzmiriță în felul acesta?

I. N. Fițescu: Rog pe dl. prim-ministru să mă ierte, dar în sinceritatea mea sunt obligat să spun că sunt lucruri pe care ministrul Economiei le află pe săli, pe coridoare, despre mersul tratativelor.

M. Antonescu: De la cine?

I. N. Fițescu: Vă rog să mă iertați dacă o spun. Puneți pe ministrul Economiei Naționale într-o situație penibilă din punct de vedere moral. Ministrul Economiei Naționale este destinat să coordoneze. Eu am dat o definițiune că, coordonează cu puteri limitate departamente absolut autonome! (Ilaritate).

Cred că definiția este exactă.

Eu m-am pus în serviciul țării și vreau să vă secondez din toată inima.

M. Antonescu: Puteți coordona departamente, dar nu deprinderile românești, pentru care nici puterea de profesor, nu numai cea de ministru, nu vă este suficientă ca să îndreptați aceste metode.

D-ta faci o acuzație, dar trebuie să primești răspunsul.

Iată, eu sunt vicepreședinte al Consiliului și ministru al Afacerilor Străine. Am o notă care poartă data înregistrării de 8 noiembrie 1942. De 3 săptămâni cer relații la Berlin și, în afară de această notă, n-am primit absolut nimic.

Am auzit și eu că se trimit scrisori personale, în care se mărturisesc anumite puncte de vedere, sau alte lucruri.

Eu, de altfel, am dat dispoziții ca, în mod automat, toate telegramele din străinătate care poartă asupra chestiunilor economice să vi se retransmită.

Al. Ottulescu: Nu v-a adus dl. Pascal, de la Banca Națională, niște rapoarte?

M. Antonescu: Nu.

Al. Neagu: Noi n-am primit nimic. Tot ce avem, avem din a doua mână.

M. Antonescu: Aș dori să luați act de un lucru, că în negocierile de la Berlin din 1941, mergând în vizită oficială acolo, am pus problema economică românească în acești termeni: Mareșalul Antonescu și Guvernul Regal Român au făcut, din septembrie 1940 și până astăzi, toate jertfele unei colaborări cu Germania. Guvernul Român a exportat cantități colosale față de exportul obișnuit de petrol pentru Germania. De la 848.000 tone în 1939, s-a ajuns la 2.474.000 tone pentru Germania și 3.300.000 pentru Germania și Italia de la 1 octombrie 1940 până la 1 octombrie 1941, și același lucru pentru cereale și ale mărfuri. Guvernul Regal Român a pus la dispoziția Armatei Germane întreaga rețea feroviară, a organizat 24.000 trenuri pentru trupe. Aceste jertfe s-au făcut, deși România nu avea decât obligațiunea de a contribui cu 100 milioane lei lunar pentru trupele germane.

Acest lucru a avut foarte grele consecințe prin modul cum a fost aplicat.

Pentru a putea să-și procure materiale urgent, intendența germană a oferit prețuri mult mai mari decât cele curente, atât pentru materiale, cât și pentru mâna de lucru, răsturnând prin aceasta întreaga disciplină a prețurilor din România și provocând o urcare a acestora.

De asemenea, societăți germane, cumpărătoare de cereale și altele, au oferit prețuri cu mult mai mari decât acelea fixate de Guvern, izbutind astfel să creeze un grav dezechilibru al întregii piețe, să ridice indicele prețurilor și să provoace o criză economică și financiară ale cărei consecințe au fost necesitatea sporirii salariilor și începutul unui regim de inflație monetară. (A anexăm un grafic din care rezultă urcarea prețurilor cu totul excepționale în momentul venirii trupelor germane).

În sfârșit, Guvernul Regal Român a fost silit, pentru a satisface nevoile de finanțare cerute, în afară de orice angajament, de către trupele germane în România ca să pună la dispoziția acestora sume ce au obligat Banca Națională să emită 20.000.000.000 peste plafonul normal al circulației noastre fiduciare.

De unde Guvernul Român era obligat să plătească o sută milioane pe lună pentru Misiunea Germană, adică 1.200.000 pe an, a ajuns azi să finanțeze nevoile Armatei Germane însumând 24.000.000.000 (21.994.185.467 de la 1 aprilie până la 20 noiembrie 1941 plus 2.000.450.000 alte plăți pentru misiunea militară germană până la 20 noiembrie 1941).

În februarie-aprilie, când se găseau pe teritoriul român sute de mii de soldați germani, nevoile au fost de 750.000.000 lei în ianuarie, 1.350.000.000 lei în februarie, 600.000.000 lei în martie. În august, când nu se mai găseau pe teritoriul nostru decât circa 50.000, nevoile au fost, totuși, de circa 3.000.000.000.

S-a cerut Guvernului Român 14.000.000.000 pentru primele 6 luni numai pentru circa 50.000 soldați, iar acum ni se cer 21.000.000.000, ceea ce revine la 1000 lei zilnic de soldat.

De la 100.000.000 la 24.000.000.000 este o mare deosebire pentru finanțele românești și emisiunea Băncii Naționale.

Guvernul Regal Român, pentru motivele sale interne și chiar pentru nevoile de război, a făcut aceste operațiuni prin decontări de trezorerie și reduceri bugetare, fără a fi silit să mărească emisiunea.

În schimb, a trebuit s-o facă pentru a finanța nevoile Armatei Germane, adăugând la emisiunea obișnuită a României încă circa 20.000.000.000.

Ceea ce este mai grav este că, pe lângă nevoile Armatei Germane, România a trebuit să finanțeze producția de interes german și exportul de petrol și cereale, care singure cer pentru primele 6 luni din acest an peste 20.000.000.000.

În această vreme, exportul german în România a scăzut. Germania nu ne-a livrat materii prime decât în proporție de 51%.

Prețurile mărfurilor exportate din Germania au crescut cu circa 75%, în timp ce prețul mărfurilor exportate din România în Germania au crescut cu maximum 16%.

Banca Națională Română este obligată să facă emisiuni pentru acoperirea finanțărilor germane, în timp ce această monedă nu poate fi absorbită de pe piață, fiindcă mărfurile lipsesc și producătorii tezaurează silit.

În asemenea condițiuni, România este amenințată de o gravă criză economică și financiară, întrucât, pe de o parte, datorită unor operațiuni germane prețurile s-au ridicat colosal și Guvernul n-a mai putut menține disciplina prețurilor (ar fi fost silit să

aresteze și să condamne foarte mulți răspunzători și foarte multe interese germane), iar, pe de altă parte, trebuind să facă față acestor necesități financiare, el a ajuns la o triplare a emisiunii sale, ceea ce aduce o inflație cu toate consecințele grave ale dezorganizării Statului și economiei naționale și cu toată primejdia dezordinii sociale.

În loc de găsirea unei soluții apte să ajute România, i se cer noi jertfe și sarcinile ei rămân împovărătoare.

În ce privește nevoile unităților Armatei Germane, se prezintă o listă care cuprinde 63.500 persoane, armată de uscat, marină și aviație, pe lângă 20.000 prizonieri.

De asemenea, se prezintă o situație conform căreia necesitățile financiare ale acestor unități pe șase luni următoare ar fi de circa 14.000.000.000.

Dacă adăugăm cele 18.000.000.000, încă neacoperite la Banca Națională, însemnează că dintr-o dată avem 32 miliarde de cont neacoperit.

Dacă la aceasta mai adăugăm circa 30.000.000.000 pentru exportul de cereale și petrol pe un an, însemnează că România trebuie să emită 62.000.000.000 peste nevoile sale interne numai pentru a face față nevoilor germane.

Este ușor de înțeles că în asemenea condițiuni, România merge sigur la prăbușirea echilibrului său financiar.

Al. Ottulescu: Nu sunteți departe de realitate. Dacă nu vom avea o balanță bine executată, eu prevăd pentru anul viitor o emisiune de încă 50.000.000.000 lei.

M. Antonescu: Guvernul Român înțelege să facă toate sacrificiile cerute de starea de război. Dorește însă ca aceste sacrificii să fie făcute în ordine și nu amenințând însăși ordinea socială română, care interesează și Germania.

De aceea, continuând să dea petrol și cereale, măbind producția, reducând consumația, dând rezervele de benzină ale însăși Armatei, Mareșalul Antonescu și Guvernul Român au datoria să arate sincer și loial limita puterilor, ordinea ce o cer sacrificiile consimțite și garanțiile de care au nevoie pentru acoperirea răspunderilor politice.

În acest scop ei propun:

1) Stabilirea planului economic și financiar, care să mărginească jertfele și sarcinile României și să le precizeze bilateral.

2) Reducerea la maximum sau retragerea unităților germane, în orice caz, finanțarea numai a soldelor unităților de apărare antiaeriană.

Mareșalul Antonescu primește să ia asupra Armatei și aviației române răspunderea și sarcina de apărare a teritoriului și a zonei petrolifere și chiar să plătească o parte din materialele necesare din serviciul german, după cum înțelege să plătească toate instalațiile și armamentul de apărare antiaeriană.

De asemenea, Mareșalul Antonescu socotește că cei 20.000 de prizonieri nu pot rămâne în sarcina teritoriului român, ei urmând a fi trimiși în alte regiuni, unde să nu constituie o sarcină.

3) Mărirea exportului și livrarea urgentă de armament, mașini agricole, materii prime și alte mașini, care să ajute Banca Națională să absoarbă de pe piață moneda emisă.

4) Oprirea oricărui export de produse petroliere și de cereale române în alte țări prin Germania și interzicerea oricărei procurări de produse petroliere române pentru Ungaria, care face rezerve de petrol, în timp ce Armata Română și-a dat rezervele sale Germaniei și să întreaga sa producție de benzină și octan aviației germane.

5) Disciplinarea cumpărărilor germane din România și punerea lor sub controlul Statului, pentru a stăpâni prețurile.

România n-a invocat jertfele și greutățile sale economice în perioada premergătoare războiului rus, din motive ușor de înțeles.

N-a invocat niciodată după aceea, pentru că nu putea să dea impresia că teritoriile de la Est <fiind> redobândite, România își schimbă voința de colaborare și jertfă.

Azi, însă, neprezentarea gravei crize economice și financiare românești ar însemna nu numai o nesocotire a intereselor țării, dar o primejdie a însăși intereselor germane în Sud-Est și România.

Mareșalul Antonescu și Guvernul Regal Român își fac loialitatea să ceară limitarea și echilibrarea crizei economice prin măsurile de ordin economic și financiar aici arătate.

Mareșalul Antonescu și Guvernul Regal Român roagă Guvernul Reichului să le înțeleagă situația și să le sprijine răspunderea ce o iau în fața Națiunii și a Istoriei prin continuarea jertfelor economice, convenind să aducă în folosul poporului român soluții politice, care să dea României puterea de jertfă până la capăt și Conducătorului lui cinstea datoriei împlinite.

Îmi fac și acum datoria, dle Fițescu, să vă arăt că totdeauna am pus această problemă.

I. N. Fițescu: Îmi pare bine că preocupările noastre sunt în același sens.

M. Antonescu: Suntem în situația de acum un an, însă, firește, agravată, pentru că fenomenul inflatoriu a crescut, iar fenomenul economic s-a agravat, pentru că, fatal, rărirea mărfurilor de pe piață, într-o perioadă mai lungă, a ajuns să întepească și mai mult și fenomenul de producție și fenomenul de circulație.

I. N. Fițescu: Însă dv. ați prevăzut totul.

M. Antonescu: De altfel, dle ministru Fițescu, doresc să știți încă un lucru: dacă nu-i spuneam Mareșalului Göring că eu mă retrag – vă fac această mărturisire acum – pentru că această criză duce nu numai la prăbușirea economică, dar și la prăbușirea politică a neamului nostru și nu pot să rămân mai departe în asemenea condiții, Mareșalul Göring n-ar fi primit să ni se dea aurul care ni s-a dat și să se facă eforturile care au fost făcute.

Însuși Mareșalul Göring, după ce a discutat cu mine, mi-a spus: N-am libertate pentru aur și pentru exporturi așa de mari; mâine-dimineață voi vorbi cu Führerul și vă voi comunica rezultatul când ne vom întâlni la dejunul de la Führer.

După-masă l-am văzut din nou pe Mareșal și i-am repetat: Vă asigur că nu rămân la Guvern. Priviți-mă bine, sunt un om tânăr, dar îmi port răspunderea cu toată frământarea de conștiință. Eu nu pot să rămân, cu atât mai mult cu cât am convingerea că, dacă dv. puneți România în situația aceasta gravă, este și împotriva intereselor dv., pentru că România este singura țară din Sud-Estul Europei care are o bază de siguranță – erau atunci frământări în Bulgaria și unele tentative în Ungaria –, România este singura bază sănătoasă în Sud-Est și dv. aveți nevoie nu numai de un teritoriu politic și militar, dar și de un teritoriu economic liniștit, pe care să vă rezemați, pentru că aceasta este în interesul eliberării și conservării forțelor europene.

Prin urmare, sunt în totul de acord că fenomenele sunt identice.

Di Mareșal Antonescu n-a deosebit această identitate de structură, care este datorită nevoilor de finanțare germane în România, care s-au repetat anul acesta,

punând o mai mare intensitate pe exporturi decât anul trecut, în timp ce anul trecut o parte din exporturi au fost luate de trupele germane direct aici.

Dar nu este absolut nici un fel de deosebire.

I. N. Fițescu: Ni se cere acum să ne restrângem consumul intern de păcură.

M. Antonescu: Vin îndată și la această chestiune.

Al. Neagu: Mai sunt și niște negocieri la București. Este o comisiune tehnică, care lucrează pentru sporirea prețurilor la petrol.

I. N. Fițescu: Nu și-a terminat lucrările.

M. Antonescu: Revizuirea prețurilor la materialele de armament s-a făcut?

G-ral Gh. Dobre: Nu s-a făcut.

S. Ghiolu: Este în discuție modificarea cursului mărcii.

M. Antonescu: În vederea unui memorandum economic, pe care-l voi întocmi din nou pentru Guvernul Reichului și în care voi atrage atenția asupra situației grave în care ne găsim, arătând că nu mai putem merge pe aceste baze și nici nu se poate să ni se mai ceară să continuăm emisiunea, vă rog foarte stăruitor să-mi trimiteți toate datele necesare pentru alcătuirea lui, cu cifre precise și scurte.

Dacă vreți să faceți și unele proiecte, în legătură cu prezentarea acestor probleme, nu vă sunt decât recunoscător că mă ajutați.

Ținând seama că de un an de când am pus la Berlin problema examinării prețurilor la armament, nu s-a petrecut nimic până astăzi, că discutăm de atâtea luni problema prețurilor la petrol și că, în același timp, se cere României să facă eforturi de producție, tot în momentul în care i se cere să facă o comprimare a consumului intern, ca să sporească și mai mult exportul de petrol în Germania, trebuie să constatăm totodată că așteptăm de la Berlin să ni se dea oricât de vagi indicații asupra planului și nu numai că nu ni se dă nimic, dar se continuă să ni se facă cereri insistente de ordin financiar, în aceeași vreme în care noi suntem alarmați de situația de inflație, în care ne găsim.

I. N. Fițescu: Acum ni se cere un export masiv de păcură; ni se cer 35.000 tone de păcură.

M. Antonescu: Eu nu m-am angajat decât la 10.000 tone.

I. N. Fițescu: Ei vor acum 35.000 tone. Aceasta înseamnă să desființăm industria noastră.

M. Antonescu: Noi dăm ceea ce putem da, 10.000 tone.

Sub semnul unor împrejurări grave în Mediterana, mi s-a cerut și mie, aseară.

Eu nu am pierdut niciodată liniștea răspunderii, dar vă rog să știți un lucru: oricâtă dorință aș avea de a purta singur toate riscurile, întrucât dl. Mareșal nu trebuie să iasă cu nici unul din aceste riscuri, fiindcă el trebuie să rămână reazăm pentru Stat, eu vă declar formal că, dacă nu pot să obțin, în două săptămâni, o clarificare, eu cer din nou să plec în Germania, pentru ca să spun acolo ceea ce am spus recent într-un domeniu politic, unde pentru întâia oară am avut un început de satisfacție, că eu nu sunt aici ca să trădez drepturile Neamului Românesc, și că pot să fiu împușcat în fiecare zi de patru ori, de câte ori ies, dar, în nici un caz, nu mă dezonorez lucrând împotriva acestei țări. Aceasta, mai ales acum, trebuie să obținem o ameliorare în momentul când noi ne găsim în Rusia cu cele mai multe contingente de Armată. Italia este o mare Putere, și are nouă divizii, față de 32 divizii românești și, în aceeași vreme, se cere României să facă aceste jertfe, iar pe

plan politic eu să primesc călușul nu știu cărei tăceri politice. Aceasta pentru nimic în lume nu o consimte conștiința mea, fiindcă nu sunt aici ca să fac nici cea mai mică lașitate, cu atât mai puțin să ofer tăcerea asupra drepturilor noastre.

Pentru religiunea dvs., pot să vă spun că, zilele trecute, în Comisiunea Henke-Rogeri, am fost silit să iau o atitudine foarte gravă și să fac declarațiuni din cele mai serioase. Miniștrii germani și italieni, care, în continuarea funcțiunii de cercetare a conflictelor dintre noi și unguri, au încercat să se informeze asupra situațiilor și să vadă care ar <fi> soluția posibilă, m-au determinat să dau un răspuns din cele mai grave: dacă n-ar fi decât declarația de caducitate, și încă eu aş avea conștiința împăcată. Dar aceasta nu înseamnă că noi trebuie să stăm și, în aceeași vreme în care alții își fac politica lor, și Mari Puteri se orientează să revizuiască poziția, și, în fața perspectivei unui război de durată, se concentrează, eu am datoria – și vă rog să știți că mi-o fac – că Guvernul Român oficial, nu numai în conștiința noastră, dar și în convorbirile particulare nu are altă poziție decât aceasta, cu toate riscurile.

Al. Ottulescu: Nu se poate întâmpla nimic.

M. Antonescu: Luciditatea punctelor mele de vedere face ca astă-noapte să-mi aduc aminte de un lucru: la 24 aprilie 1942 spuneam:

Până în 1942 nu a existat criză europeană. Criza europeană va începe anul acesta. La conferința industrișilor, la care ați luat parte toamna trecută, am spus: De abia în noiembrie viitor începe criza europeană. Tot ceea ce a fost până astăzi în Europa și ceea ce s-a numit criză europeană n-a fost decât un zbucium al popoarelor.

La 20 mai 1942, la 8 decembrie 1941, același lucru.

Pe dl. g-ral Orezanu îl fac aici martor, că l-am chemat să-mi arate situația materialului rulant. În octombrie anul trecut, înainte de plecarea noastră la Berlin, i-am atras atenția că fenomenele de circulație feroviară intensă, pe care le-a practicat, duc, fatal, la epuizarea materialului rulant, și că nu se poate menține economia, producția și circulația, dacă nu facem o politică de investiții și de refacere a materialului rulant pentru această perioadă, care nu va începe decât mult mai târziu.

Acum, vă rog să-mi pregătiți datele necesare pentru memoriul pe care îl voi adresa Guvernului Reichului, și în care date să-mi prezentați realitățile, pentru ca eu să pot fi în măsură să fac să se vadă situația noastră.

După ce dl. Funk mi-a dat asigurări, după ce am discutat la Marele Cartier, după ce dl. von Ribbentrop mi-a spus ceea ce mi-a spus, și Führerul mi-a confirmat, eu nu văd cum dl. Clodius ar putea să oprească ceea ce este esențial pentru liniștea și răspunderea noastră.

Așa s-a încercat și anul trecut, însă trebuie să cerem să ni se recunoască situația.

Dvs. să examinați toate datele cerute, să mi le comunicați, și mie, să le comunicați și dlui ministru Fințescu, în același timp, urmând ca să vă întruniți dvs. și să examinați împreună toate problemele cu tehnicienii dvs., propunând ulterior un plan tehnic practic, câte mărfuri, cât aur, câte devize, cu o scară de maximum și de minimum de cereri pentru fiecare categorie.

Eu m-am dus anul trecut personal cu o listă în care am arătat cantitățile de aur, de devize, de mașini agricole, atâtea mărfuri de cutare categorie, de care am nevoie, fără să mai țin seama de contingente.

Și acum, exact același lucru trebuie făcut. Dacă nu izbutim, și dacă, după două săptămâni de negocieri, dl. Răzmiriță ne comunică <faptul> că n-a izbutit. D-sa nu mai

rămâne la Berlin și eu voi cere să-l văd pe dl. von Ribbentrop din nou și îi voi pune în discuție problemele care ne interesează.

Trebuie, însă, să-i pregătim dlui Răzmiriță tot materialul.

Vă rog să cercetați dacă, pe lângă dl. Răzmiriță, mai trebuie să trimitem pe cineva acolo care să pună oarecare disciplină în sistemul tratărilor, ca să avem certitudinea că nu vor dura și aceste tratări prea mult. Vor veni greutăți de iarnă în legătură cu transporturile.

S. Ghiolu: Până când se vor termina discuțiile cu Germania, mai trece oarecare timp, și sunt o serie de probleme care trebuiesc tratate și lichidate de la zi la zi. Sunt o serie de produse pe care trebuie să le dăm, fiindcă altfel se strică.

M. Antonescu: Pe mine mă preocupă din punct de vedere general, ca să facem un echilibru al exporturilor noastre, în raport cu politica pe care o fac eu. În momentul când vreau să am raporturi cu Italia, vreau să știu ce pot obține din Italia. Nu pot să fac teorii abstracte în materie de export, și este de datoria mea să vă atrag atenția asupra unor situații, cerându-vă să mă ajutați. Deocamdată, față de Germania nu faceți decât exporturi absolut necesare și tot ceea ce credeți că este potrivit. Stabiliți dvs. ceea ce trebuie. Eu niciodată nu m-am ocupat de acestea. Eu stabilesc liniile mari și mă interesez de ceea ce este în legătură cu politica externă.

Vă rog să țineți seama de perioada în care ne găsim, până când vom ajunge să obținem un plan.

Până atunci, vă rog să strângeți șurubul, fiindcă acesta este singurul mijloc.

Al. Neagu: A strânge șurubul și a opri, nu este același lucru.

I. N. Fințescu: Fiți liniștit, căci o vom face cu multă prudență.

M. Antonescu: Acum este chestiunea celor 100 de milioane. Vă rog, dle guvernator, să le dați, fiindcă cu această sumă nu adaug nimic la problema monetară, însă creăm o psihologie care este nepotrivită față de germanii care sunt în România și nu vreau să reînnoiesc împrejurările pe care le-am cunoscut. Eu vreau să avem numai prieteni pe teritoriul nostru și vreau să se simtă că și noi facem tot ceea ce se poate pentru prezența lor în România.

Deocamdată, vă rog să dați și cele 10.000 de tone de păcură, fiindcă m-am angajat cu această cantitate.

Dl g-ral Orezeanu dispune de o rezervă la Calea Ferată, despre care mi-a vorbit dl. Mareșal Antonescu.

G-ral T. Orezeanu: Eu am spus 5.000 de tone.

M. Antonescu: Deocamdată nu ne angajăm decât pentru 10.000 de tone.

Vă rog ca, atunci când vin și formulează cereri noi, spuneți-mi, fiindcă vin la mine, obțin un lucru, și apoi vin și la dvs. cu alte cereri.

Eu n-aș fi dat 10.000 de tone fără să întreb.

Eu, ieri după-masă, de ziua Sfântului Mihai, am avut mândria să fiu invitat de Majestatea Sa Regele, și după aceea am văzut pe dl. Killinger. Înainte de aceasta, dl. Mareșal m-a informat că dl. g-ral Orezeanu i-a comunicat că ar avea o rezervă de 10.000 de tone pe care ar putea-o da.

G-ral T. Orezeanu: Numai 5.000 de tone.

M. Antonescu: Și pe această bază, fără să vă mai întreb, eu n-am angajat cu cele 10.000 de tone.

Mi se prezintă acum o notă a dlui Killinger în legătură cu cele 100 milioane lei. Se va răspunde dlui Killinger că a fost greșit informat că se refuză plata.

I. N. Fițescu: Dacă comprimăm la maximum consumul intern, putem să dăm 20.000 de tone păcură.

Prin urmare, să dăm acum 10.000 de tone, și pe urmă în că 10.000. Mai mult nu putem.

M. Antonescu: Dl. Mareșal a apucat să spună dlui Funk că va restrânge consumația internă până în ianuarie. Faceți eforturi pentru 10.000 de tone.

I. N. Fițescu: Ei au văzut un spor de consumație pentru luna aceasta, dar aceasta este pentru că n-am avut nici un consum în trecut.

M. Antonescu: Dvs., dle Fițescu, știți că nu am angajat nimic niciodată, înainte de a mă informa de la dvs.

Al. Neagu: Dle președinte, dl. Răzmiriță face parte din cadrele Ministerului de Finanțe, și dl. Mircea Marinescu la fel. Cu toate acestea, ministrul Finanțelor este străin de tot ceea ce lucrează aceste persoane și află unele lucruri pe cale lăaturalnică.

I. N. Fițescu: Și ministrul Economiei Naționale este străin. Eu nu știu nici măcar din cine se compune delegația care a plecat în Italia.

M. Antonescu: Dvs. credeți că eu i-am dat vreo instrucție?

Iată ce vă rog, dle ministru al Finanțelor: fiindcă nici eu nu sunt în curent, și pentru că am două telegrame, una din 7 noiembrie și cealaltă de la 8 noiembrie – singurele note pe care le am –, vă rog să le examinați, căci se pun în ele unele probleme de contingente noi pentru Italia și, în orice caz, de sporirea contingentului la petrol.

Al. Neagu: Eu am învățat de la Victor Antonescu, să nu-mi iau niciodată mai multe atribuții decât pot să le îndeplinesc. Eu vă asigur că sunt fericit să rămân numai cu problemele Ministerului de Finanțe. Dacă aduc alte probleme aici, este că ajung la mine, și conștiința mă obligă să vi le aduc la cunoștință.

I. N. Fițescu: Nu în ședință plenară.

M. Antonescu: Se cer contingente noi. Vă rog să le discutați dvs. mai întâi, și pe urmă să-mi spuneți la ce soluții ați ajuns.

Acum, iată de ce am rugat pe d-nii generali Dobre și Orezeanu să vină: dl. Alexianu mi-a trimis o telegramă, în care spune că nu se mai pot face transporturi pe mare de la Odessa, și cere să se facă transporturile pe Calea Ferată.

Deci, este vorba de sporirea capacității de transporturi.

G-ral T. Orezeanu: Acum îi trimit câte 200 vagoane zilnic.

I. N. Fițescu: Eu am primit de la dl. Alexianu încă o telegramă, în care îmi spune că cerealele s-ar strica dacă s-ar transporta pe acest timp.

Prin urmare, ar părea că nu se pot transporta.

Se va cere telefonic dlui guvernator Alexianu să vină imediat la București.

Rog pe d-nii generali Dobre și Orezeanu să stabilească un program pentru transporturile de materiale din Transnistria și de fonduri industriale.

În ceea ce privește prioritatea fondurilor industriale care urmează să fie transportate, rog pe dl. ministru Fițescu ca, din tabloul care l-am dat, al industriilor din Transnistria, să stabilească ordinea de preferință, care urmează să fie luată, și să o comunice dlui g-ral Dobre, care ține seama de întregul material care trebuie transportat.

G-ral Gh. Dobre: Eu v-am făcut un memoriu în care am arătat modul în care trebuie să se procedeze. A fost dat dlui ministru Fițescu.

M. Antonescu: Vă rog să vă întruniți și să vă puneți de acord în privința stabilirii întâietății transporturilor, ținând seama și de valoarea fondurilor industriale, și de interesele noastre în legătură cu structura noastră industrială.

Dle g-ral Orezeanu, aici nu este vorba de dl. Alexianu, și de aceea vă rog ca, împreună cu dl. g-ral Dobre, să luați toate măsurile în consecință.

I. N. Fițescu: Eu am convocat pe dl. g-ral Dobre și pe dl. Stavri Ghiolu, dar impresia mea este că, ceea ce ni se dă nouă sunt lucruri fără nici o importanță. Ceea ce este bun, dl. Alexianu pune în funcțiune acolo.

M. Antonescu: Această situație nu poate să ajungă să se transforme într-un sistem.

Vă rog să trimiteți imediat în Transnistria, și la Odessa, un delegat al dvs., dle ministru al Economiei Naționale – un specialist –, pentru ca, împreună cu delegatul dlui g-ral Dobre, să stabilească ordinea de preferință și valoarea fondurilor industriale. Dl. Alexianu va executa acest ordin, sau, dacă nu-l va executa, va pleca din Transnistria.

Scurt și simplu.

Noi nu putem să subordonăm interesele unui Stat și hotărârile unui Guvern, bunului plac al dlui guvernator Alexianu.

G-ral Gh. Dobre: Dvs. știți că dl. guvernator Alexianu a spus că motivul pentru care pune în funcțiune aceste industrii în Transnistria, este că posedă materia primă. În realitate, aceste industrii funcționează pentru că primesc materia primă de la noi.

Nu le mai dăm materii prime din țară. Aceasta vă rog s-o aprobați.

M. Antonescu: Nu se mai dă nimic din țară.

G-ral Gh. Dobre: Din moment ce nu mai dăm materie primă, volens nolens, trebuie să se admită transportarea industriilor.

I. N. Fițescu: Trebuie să se facă o inventariere a tuturor întreprinderilor industriale din Transnistria.

M. Antonescu: Hotărâți să se facă imediat.

Al. Neagu: Ar trebui să refuzăm odată să dăm, dlui Alexianu, Reichskreditkassenscheine. Eu am crezut că dânsul n-are nimic și am aflat că are un cont de 1.800.000.000 lei la Banca Națională.

M. Antonescu: Eu, din simțământ de colegialitate, l-am menajat pe dl. Alexianu, însă, între răspunderea Domniei-sale și a noastră, nu pot să ezit.

Al. Neagu: Eu n-am nici o colaborare cu Guvernământul Transnistriei. Cu foarte multă abilitate, dl Alexianu vrea să ne dea impresia că există colaborare, dar, în fond, nu există. Nu reușesc decât măsurile de strânsoare. Când am refuzat să-i dăm vreun ban ...

M. Antonescu: Atunci dl Alexianu va veni și va lămuri situația foarte curând.

Pe dl g-ral Dobre îl rog să ne dea datele referitoare la armament, ca să le transmitem imediat. Vineri ne putem întâlni din nou, ca să stabilim unele măsuri și să putem comunica la Roma unele date în privința contingentelor, iar la Berlin să dăm un răspuns în vederea reluării negocierilor, după ce se vor termina tratativele de la Roma.

Vă rog să pregătiți materialul pentru redactarea acelei note. Deocamdată vă rog, dle guvernator Ottulescu, să dați cele 100.000.000 lei pentru Armată, pentru că am primit o a doua notă, prin care sunt înștiințat că Mareșalul Keittel întreabă cum a fost rezolvată această problemă. Deci, vă rog ca mâine dimineață să dați dispoziție să se plătească această 100.000.000 lei.

Se dau deocamdată 10.000 tone de păcură. Pentru moment nu putem da mai mult.

I. N. Fițescu: Luna aceasta putem da maximum 20.000 tone.

M. Antonescu: Vă rog să cereți și Marelui Stat Major să vă dea situația rezervelor sale.

G-ral Gh. Dobre: O are dl ministru Fițescu.

M. Antonescu: Pe dl g-ral Orezeanu îl rog să facă un program pentru transporturile industriilor din Transnistria și a materialelor de acolo.

G-ral T. Orezeanu: Îl voi face îndată ce mi se vor da datele.

M. Antonescu: Dv. puteți chiar de pe acum să stabiliți o capacitate de transporturi, și atunci când vi se va indica numărul vagoanelor necesare, le veți trimite.

Al. Neagu: Dle președinte, am și eu două chestiuni: negocierile cu Italia – de aceea am chemat pe dl Sterian – și aceste negocieri de la București, unde avem și noi delegați. Vă rog să ne spuneți ce să facem.

Deși negocierile acestea sunt referitoare numai la prețurile produselor petroliere, dl Klugkist a ridicat cu această ocazie diferite probleme. Dl Răzmiriță a cerut sporirea prețurilor petrolului, iar dl Klugkist pune acum în discuție și cursul mărcii și problema randamentului benzinei întrebuințate etc. Cui să cerem părerea?

S. Ghiolu: Dlui Fițescu și dlui Andonie. Dânșii au fost de părere să nu discutăm altceva decât prețul petrolului.

I. N. Fițescu: Dle prim-ministru, sunteți de acord ca, în ceea ce privește negocierile cu Italia, să ne întâlnim întâi noi la Ministerul Economiei Naționale, să discutăm și apoi să vă raportăm și dv. rezultatul?

M. Antonescu: Desigur.

Ședința se ridică la ora 22.

Stenografi: D. Fierăscu și S. Mihail

▼
D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds. 504 (fost 477)/1942, vol. II, f. 929-977

15. 1942 noiembrie 18. Se discută un raport al ministrului Economiei Naționale privind situația economiei românești, prezentat Mareșalului, pe care M. Antonescu îl socotește ca ofensator pentru el; se insistă apoi asupra relațiilor economice româno-germane și asupra măsurilor ce se impun în vederea echilibrării schimburilor și plăților dintre cele două țări.

CONSILIUL ECONOMIC

din ziua de 18 noiembrie 1942

Ședința se deschide la ora 11,30, sub președinția dlui **prof. Mihai Antonescu**, vicepreședintele Consiliului de Miniștri.

Au participat d-nii: **prof. I. N. Fițescu**, ministrul Economiei Naționale; **Al. Neagu**, ministrul Finanțelor; **prof. Al. Bădulescu**, administrator delegat la Banca Națională a României; **Al. Ottulescu**, guvernatorul Băncii Naționale a României.

I. N. Fițescu: Dle prim-ministru, la Ministerul Economiei Naționale am avut două-trei conferințe și am ajuns la unele concluziuni, pe care vi le-am expus în memoriul ce vi l-am trimis.

M. Antonescu: Domnilor miniștri, dle guvernator, pentru că este prima oară când ne întrunim, de când dl. ministru al Economiei Naționale, dl. prof. Fițescu, mi-a făcut onoarea să-mi trimită un raport, pe care l-a înaintat dlui Mareșal Antonescu, în privința situației economiei noastre naționale și eu, care, fiind acela care din luna februarie și până astăzi am purtat – personal și efectiv – răspunderea conducerii economiei naționale române, prin însărcinarea dlui Mareșal Antonescu, care mi-a dat depline puteri în acțiunea de guvernare, aș voi cu această ocazie să fixez o serie întreagă de principii și să răspund, prin această procedură amicală, dlui prof. Fițescu. Aceasta, fiindcă, deși raportul este adresat dlui Mareșal Antonescu, dar fiindu-mi trimis și mie, care port această răspundere, mă simt dator să-i dau aceste explicații.

Dl. prof. Fițescu, în raportul său, spune:

„Economia noastră națională stă sub influența a două eforturi: efortul susținerii Armatei Române în războiul actual și efortul susținerii războiului și economiei de război a țărilor Axei și în special a Germaniei”.

În ce privește efortul pentru susținerea Armatei Române în războiul actual, doresc ca dl. ministru Fițescu să știe, întâi, că am considerat întotdeauna că înarmarea țării este o acțiune esențială, de care depinde nu numai viitorul politic și teritoriile Neamului Românesc, dar de care depinde conservarea națională și însăși existența economică a țării noastre.

Din această concepțiune, am făcut totul pentru ca opera de înarmare să fie cât mai efectivă. Voi depune dlui ministru Fițescu, pentru ca să ia cunoștință – și am hotărât să depun dlui ministru al Economiei și dlui guvernator al Băncii Naționale – toate convorbirile mele diplomatice, toate negocierile pe care le-am avut, atât în străinătate cât și în țară, în legătură cu acțiunea de înarmare a țării.

Când m-am dus anul trecut la Berlin, nimic nu fusese aprobat – sau aproape nimic – din cererile noastre de armament. Era acolo o delegație românească, condusă de un general, care sta de multă vreme acolo fără să fi putut obține nici măcar aprobări de principiu; sau, aprobările de principiu pe care le primise nu fuseseră urmate decât de foarte sumare executări.

Am cerut atunci și Führerului Germaniei și, mai ales, Mareșalului Göring, care se ocupa personal de acest lucru și dlui ministru von Ribbentrop, ca să se dea armament României. Și m-am prezentat personal la toate, din aceste audiențe, pe care le-am avut, cu listele materialului de armament, cerând să se dea aprobare asupra lor chiar în prezența mea.

După aceea, am pus problema materiilor prime pentru industria noastră, în genere, și în special pentru industria metalurgică și siderurgică.

Aș dori ca dl. ministru Fițescu să știe că atunci mi s-a spus – și eu până astăzi n-am afirmat niciodată acest lucru, pentru că eu n-am făcut nimic pentru mine personal – mi s-a spus că se dorește ca vizita mea la Berlin să fie întovărășită și de un succes personal. Este prima oară când rostesc acest lucru, deși mi-a fost spus și de dl. Göring și de dl. ministru von Ribbentrop.

Și am spus: succesul meu personal nu stă în cuvinte; succesul meu personal stă în obținerea unor lucruri esențiale pentru țara mea și aceste lucruri esențiale sunt – în primul rând – dotarea Armatei Române și, în al doilea rând, înțelegerea situației economice, sprijinirea producției, înțelegerea situației financiare a țării noastre.

Această politică am urmărit-o, dle Fiñescu, și o urmăresc cu tenacitate. Vă anunț chiar, fără nici un fel de trufie – și pentru că dl. Mareșal are foarte multe răspunderi și griji – că, începând din luna mai, când am constatat pentru prima oară – fiindcă până atunci nu mă ocupasem de situația militară, de unele măsuri luate și am început să mă ocup apoi și de raporturile guvernului cu armata – vă anunț că din luna mai am fost preocupat de problemele tehnice militare, vă mai anunț că, de acum înainte, dle ministru Fiñescu, voi da toată vremea mea pentru ca să mă ocup de toate măsurile pentru organizarea Armatei și refacerea unor unități ale Armatei.

Și, oricâte riscuri ar primi economia națională pentru această acțiune de dotare a Armatei, eu, un ministru de Externe care trăiește pe pământ, dle ministru Fiñescu – și am trăit întotdeauna așa – un om care vrea să privească desfășurarea lucrurilor nu cu seninătatea – ... știu eu ... suficientă, a aceluia care judecă și critică nu știu ce formulă diplomatică, preocupat să acopere o situație politică sau să apere un teritoriu, ci cu realismul simplu, al omului de totdeauna care a privit realitatea în față, vă anunț că consider esențial ca, până în luna iunie, să facem maximum de eforturi pentru a repune cel puțin câteva mari unități în situația de a putea să reprezinte un efort militar la un moment dat.

I. N. Fiñescu: Cu condiția ca această a doua armată să rămână în țară.

M. Antonescu: Vin îndată și la această problemă.

Prin urmare, aceasta a fost politica pe care am făcut-o întotdeauna.

Pentru că dvs. puneți această problemă, de rămânere a Armatei în țară, pot să vă declar că, într-o notă, pe care am remis-o chiar ieri dlui ministru von Killinger și în care, cu răspunderea aceluia care nu acceptă să fie figurant unde se găsește, fără nici o trufie am atras atenția dlui ministru von Ribbentrop asupra situației Armatei noastre din Răsărit. Cu acest prilej, am întrebuițat această formulă, care va putea arăta împrejurările care au dus până acum la unele participațiuni militare:

„Vicepreședintele Consiliului de Miniștri solicită această intervenție, având siguranța înțelegerii Excelenței Sale, dlui ministru von Ribbentrop, cu cât mai mult cu cât participarea trupelor românești în Răsărit a fost tratată și stabilită direct de Marele Cartier, fără nici o participațiune a Guvernului Regal Român și a ministrului de Externe. Astfel că acesta n-a fost în măsură să poată, de la început, stabili nici principiile, nici metoda sau consecințele acestei participațiuni”.

Din moment ce acum stau pe această poziție, căci am comunicat oficial, dle ministru Fiñescu, însemnează că de acum înainte nici o asemenea participare nu mai poate să fie făcută fără o discuțiune politică, nu mai poate să fie făcută fără cercetarea tuturor condițiunilor politice și, în orice caz, fără nici un fel de trufie, am convingerea că, dacă aș fi putut să tratez condițiile participării – și la vreme – întâi, o spun deschis – înainte de rezolvarea problemei Transilvaniei, n-aș fi consimțit la un efectiv ca acela pe care l-am dat. Pentru că, memoriul din 11 februarie, pe care l-am făcut în numele Guvernului, punea această condițiune.

În al doilea rând, aș fi asigurat condițiunile tehnice de legătură cu această armată, care să nu ne expună ca, în locul nopților de odihnă să avem nopți de chin, gândindu-ne la răspunderea pe care o avem față de această armată, care este la mii de kilometri depărtare de teritoriul nostru.

Din aceasta nu fac o poziție de defetism sau rezervă în acest moment greu. Aceasta este poziția în care am stat din luna mai, dle ministru Fiñescu, când, de la dl. ministru Clodius am aflat despre această participațiune și despre condițiile ei.

Am chemat atunci un consiliu militar și am pus Consiliului Militar, în proprii termeni, problema răspunderilor, atrăgând atenția că nu-mi ia nici un fel de răspundere și că atrag atenția asupra gravelor consecințe, pe care poate să le aibă pentru țara noastră o asemenea participatiune lipsită de negocieri politice.

I. N. Fițescu: Ați spus-o în Consiliul de Miniștri, înainte de evenimentele actuale.

M. Antonescu: Da. Singurul lucru, pe care am putut să-l fac, a fost ca să ușurez cât am putut pentru țara noastră condițiile participatiunii din punct de vedere economic și financiar.

Adică s-a cerut ca aprovizionarea acestor trupe din Răsărit s-o facem tot noi; s-a cerut ca finanțarea acestor trupe, pentru nevoile lor de aprovizionare, pentru nevoile lor de soldă, să se facă, de asemenea, de Guvernul Român.

Când am aflat acest lucru, generalul Becker, care mi-a pus prima oară problema, i-am spus deschis: vă rog, înștiințați Marele Cartier General că, în calitatea mea de vicepreședinte al Consiliului, răspunzător de economia românească, cer și anunț de pe acum retragerea trupelor române din Răsărit, întrucât Statul Român nu poate – după ce a consimțit să facă în proporții atât de mari o contribuție, – s-a consimțit de Marele Stat Major – Statul Român nu poate să mai suporte încă și sarcinile economice, și sarcinile financiare ale acestui război.

Aceasta este ceea ce am obținut, ca: atât aprovizionarea cât și finanțarea acestor nevoi ale trupelor noastre să se facă de Germania și nu de noi.

Am conștiința că prin aceasta – și n-a fost deloc ușor, dle ministru Fițescu –, și convorbirile, pe care le-am înregistrat, toate, vă vor arăta ce cereri au fost făcute, atunci când g-ralul Becker a venit aici cu lista pe zile a alimentării trupelor noastre și cu calculul tuturor aprovizionamentelor necesare – am conștiința că am adus o limitare a jertfei de război și am ferit economia românească de o nouă sarcină, prin fixarea acestui punct de vedere rigid, adică prin refuzul de a suporta sarcinile economice și financiare cerute, spunând deschis că aceasta depășește puterile noastre.

În ce privește producția, care folosește materiile prime din țară, dvs. puneți problema lânii și a produselor de tăbăcărie ....

I. N. Fițescu: Dau câteva exemple.

M. Antonescu: Da, dați exemple de materii prime, care au mers masiv pentru producția de război și numai într-o mică măsură pentru populația civilă.

La aceasta, vă răspund, dle ministru Fițescu, că, deocamdată, cu toată dorința pe care aş avea-o ca să redăm economiei românești mijloacele de absorbire a monetei de pe piață, dând consumatorului român articolele esențiale pentru existența lui – și oricât de mult mă interesează liniștea din punctul de vedere al ordinii publice – până în iunie viitor nici nu-mi trece prin minte să limitez cu ceva aceste nevoi ale Armatei. Fiindcă, dle ministru Fițescu, tot ceea ce a avut Armata s-a trimis în Răsărit și, din nenorocire, nu sunt deloc rezerve pentru Armată, în așa fel încât deocamdată acest efort trebuie să fie continuat.

S-a trimis echipament pentru sute de mii de oameni în Răsărit. O mare parte din echipamentul foarte bun din anul trecut a fost distrus în această vară, în condițiile grele ale campaniei duse, astfel încât el a trebuit să fie înlocuit.

Prin urmare, până în iunie nu putem aspira la o reducere a acestor nevoi ale Armatei, dimpotrivă, trebuie să facem totul ca să putem aduce din alte părți ceea ce ne

trebuie, pentru a complecta lipsurile. În această privință, am făcut demersuri și fac stăruinți ca Guvernul spaniol să ne dea 200.000 de bocanci. Am stăruit în Italia, pentru ca, în creditul de la 14 miliarde, care ni se face – am fost informat de dl. Bova Scoppa în această privință – să aducem de acolo tot ceea ce se poate mai mult pentru acest echipament. Și, cu prilejul trecerii dlui Prat, de la Ankara la Berna, vom discuta dacă mai putem aduce din Elveția unele articole.

I. N. Fișteșcu: Trebuie să spun, ca să înțeleagă colegii despre ce este vorba: Am susținut că, pentru frontul de Est – și am subliniat aceasta, pentru frontul de Est – am susținut că pentru frontul de Est echipamentul trebuie să ne fie dat de germani.

M. Antonescu: Acest lucru l-am cerut deja.

În ce privește producția folosind materiile prime importate, aș voi, dle ministru Fișteșcu, să vă informez că lista materiilor prime, – care nu ne-au fost acordate de Germania, stăpânitoare a materiilor prime europene în acest moment, că lista aceasta a fost întocmită la Berlin, în noiembrie anul trecut și că mi s-a afirmat de dl. ministru Ribbentrop, la 22 septembrie, că nici unei țări – și, în ultima vreme, nici chiar Italiei – nu li s-au dat atâtea materii prime câte s-au dat României.

I. N. Fișteșcu: S-au dat materii prime cu caracter de război.

M. Antonescu: S-au dat materii prime, da, și au fost foarte mult folosite pentru armamentul întrebuințat pe frontul de Est, desigur. Însă aceste materii prime eu le-am obținut. Întrebuințarea lor nu este un lucru care să-mi fi aparținut. Aceasta este o problemă militară.

I. N. Fișteșcu: Noi am trimis materiile prime care nu intrau pe piață.

M. Antonescu: În ce privește finanțele publice și circulația monetară.

Nu știu dacă mai este folositor să vă amintesc că ați asistat la foarte multe consilii de miniștri, când ați văzut toată politica pe care am sprijinit-o întotdeauna; când am cerut de nenumărate ori dlui ministru de Finanțe ca, într-o perioadă de epuizare a materiilor prime, a stocurilor și de paralizare sau început de anemie a producției, să facem totul ca să stimulăm producția.

Și îmi amintesc foarte bine să am întrebuințat chiar formula: dacă atacăm succesiv masele de impunere, vom ajunge să epuizăm succesiv toate rezervele Statului. Ceea ce mă interesează este mai curând să creez mase de impunere noi pentru viitor, stimulând producția, decât să mai atac singurele poziții care au mai rămas în economia noastră, printr-o politică excesivă de fiscalitate.

Am fost partizanul sprijinirii producției.

Am fost împotriva unei fiscalități, care să oprească producția și am rămas la acest punct de vedere și rămân încă, pentru că îl consider esențial, pentru ca să ne putem strecura în împrejurările grele de astăzi.

În ce privește economia națională și susținerea războiului în raport cu puterile Axei și în special cu Germania.

Aici, dle ministru Fișteșcu, doresc să știți că, creditele, care au fost date anul trecut României, s-au obținut în timpul când eu eram la Berlin. Fuseseră discutate și înainte, dar nu s-au aprobat. Creditele au fost aprobate în urma intervențiilor și discuțiilor pe care le-am avut acolo.

Nu m-am mărginit însă să obțin numai creditele, care erau necesare.

Din convorbirile diplomatice, pe care vi le voi pune la dispoziție, veți constata că am declarat dlui ministru Funk și dlui ministru von Ribbentrop că, fără aur, care să

acopere cel puțin ceea ce s-a emis deja de Banca Națională pentru nevoile Germaniei, nu consider că mi-am făcut datoria, mergând să vorbesc în numele economiei române la Berlin. Și am stăruit pentru obținerea acestui aur, necesar acoperirii. Și am obținut, ceea ce știți că s-a obținut.

Creditele, de asemenea, le-am considerat indispensabile pentru efortul nostru de război.

De asemenea, am pus problema – de atunci, din noiembrie – când ajunsesem deja la o anumită fază a războiului, ca să se creeze un cont special pentru acoperirea armamentului care ar mai fi adus în România. Și am spus deschis așa – așa cum considerați și dvs. astăzi în raportul dvs.; dar eu am spus-o în noiembrie, la Berlin – am spus că nu este posibil ca România să emită pentru exporturile și pentru finanțarea exporturilor germane din România și să primească în schimb materii prime care intră în fabricația armamentului; să primească în schimb importuri de armament, care toate merg pe frontul de Răsărit și se pierd. Nu e posibil aceasta, pentru că faptul acesta aduce la epuizarea economică a Neamului Românesc, la stingerea oricăror posibilități de viitor și la o gravă criză economică, pe care am organizat-o noi înșine.

În același timp, de atunci și până astăzi, am susținut întotdeauna necesitatea importului de mărfuri, pentru ca Banca Națională să poată absorbi de pe piață moneda; am cerut reducerea prețurilor pentru mărfurile de import germane și mai ales pentru materiile prime care intră în fabricația armamentului din țară, arătând pierderile grave pe care le are România, din cauză că petrolul său nu se poate exporta pe un preț european și mai are și această gravă situație România: nu se respectă egalitatea de prețuri, fixată de Oel-Packt; nici pentru armament nu se respectă volumul pentru petrolul dat, ca să ni se dea o valoare egală în armament. Dar, mai grav: materia primă pe care ne-o dă Germania în armamentul pe care îl fabricăm noi, în loc să intre în prețurile din 1939, cum intră armamentul, ne este dată cu prețuri care merg cu sporuri până la 275%. Și aceasta face ca să ne organizăm noi înșine un dezechilibru economic grav.

Am susținut necesitatea acoperirii cu mărfuri, aur, devize și cu o politică activă a schimburilor noastre și nu fictivă, prin schimburi numai de armament, aceasta fiind singurul mijloc ca să putem continua raporturile noastre economice în condițiuni cvasinormale cu Germania.

Pentru Italia, am pus problema creditelor, care ne sunt necesare. Aseară, dl. ministru Bova Scoppa mi-a comunicat că, în principiu, sunt aprobate credite de circa 14 miliarde; că Italia dorește să aibă în schimbul posibilității finanțării unele exporturi din România; nu este vorba de finanțarea unor exporturi de mare volum și de o valoare egală cu importurile, corespunzând creditului de 14 miliarde; însă ea acceptă ca noi să facem un plan pe baza căruia să se poată realiza imediat această operație de credit, să ni se poată da imediat mărfurile, urmând ca noi între timp să putem finanța nevoile italiene în România, conform unui plan pe care l-am elabora.

M-am străduit în această vreme, dle ministru Fințescu, ca să pun ordine în legăturile noastre de comerț exterior.

Îmi fac prilejul trist să vă declar că nu era nici un fel de colaborare între Ministerul de Externe și Ministerul Economiei Naționale, pe care o consider – pentru timpul de pace și cu atât mai mult pentru timpul de război – indispensabilă, pentru că eu socot indispensabil ca între politica externă a Statului și politica lui economică să nu fie nici

o despărțire. La Ministerul Economiei Naționale s-au făcut exporturi, care n-aveau nimic comun cu această politică generală.

Și pentru că, dle ministru Fițescu, dvs. vorbiți la sfârșit și de tehnica acestor schimburi internaționale, doresc să vă spun deschis punctul meu de vedere în această privință.

I. N. Fițescu: Acest membru a fost cu desăvârșire confidențial. Nimeni nu-l cunoaște în afară de dvs. și dl. Mareșal. Nu știu din ce cauză vreți să-i dați o publicitate.

M. Antonescu: Dacă acest raport n-a fost nicăieri înregistrat și nu rămâne în Arhiva Statului, deci eu nu sunt ținut să-i răspund, îl iau ca o simplă informație.

Dacă, însă, el rămâne în Arhiva Statului, eu sunt dator, ca unul care port răspunderea împrejurărilor economice din ultima vreme, eu sunt dator să vă spun tot ceea ce gândesc, ca răspuns la raportul dvs.

I. N. Fițescu: Dvs. îi dați o publicitate pe care eu nu i-o dau. Nu-l știți decât dvs. și dl. Mareșal.

M. Antonescu: Iată de ce îi dau această publicitate. Fiindcă sunt unele chestiuni de principiu, care trebuie să fie lămurite chiar acum, pentru ca în cadrul negocierilor, care se fac, să știm cine își ia răspunderea principiilor pe care le adoptăm – este esențial acest lucru și care sunt aceste principii.

Eu am constatat că dvs. puneți problema soldului în mărci din clearingul cu Germania; schimburile cu Germania și Statele Axei, în vederea producției industriale; limitarea sumelor puse la dispoziția Statului de Banca Națională; investițiile ce urmează a fi făcute de Stat etc. Vă declar că sunt în totul de acord cu punctele dvs. de vedere și vă voi pune la dispoziție toate negocierile diplomatice și toate instrucțiunile date în toate ocaziunile, ca să vedeți că acesta a fost întotdeauna punctul meu de vedere.

Că n-am putut să obțin întotdeauna ceea ce aș fi dorit ...

I. N. Fițescu: Nu luați memoriul acesta ca o critică: după două luni de ministeriat, am pus pe hârtie ceea ce am constatat.

M. Antonescu: Fără îndoială că era pentru mine o datorie să încerc să obțin cât se poate mai mult; dar nu era pentru mine și o vocațiune ca să obțin tot ceea ce am cerut.

În ceea ce privește organizarea comerțului și industriei, pe bază de asociații, pentru că dv. spuneți aici, afirmând o doctrină pe care și eu am mărturisit-o în câteva ocazii: „Statul nu poate dirija economia, lucrând direct cu milioane de producători și de comercianți” ... „ne zbatem în dificultăți, întrucât s-a întârziat cu constituirea asociațiilor pur economice” eu aș dori la aceasta să vă răspund următoarele: Sunt cel care a luat inițiativa, dle ministru Fițescu, în toamna anului 1941 și chiar din vară, a primelor contacte dintre economia privată și Stat. Eu am convocat la Președinția Consiliului pe reprezentanții băncilor; eu am chemat pe reprezentanții industriilor și ai creditelor industrial și agricol; eu am stăruit ca, prin colaborare cu producătorii, să putem înjgheba o folosire a producătorilor și a comercianților și să nu facem o politică de socialism de Stat sau de statizare în economia privată. În toate Consiliile de Miniștri începând din martie, de când am început să le prezidez, m-am arătat totdeauna partizanul unui sistem economic în care Statul să coordoneze și să îndrumeze și un adversar înverșunat al statizărilor.

În materie de schimburi internaționale, am crezut potrivit să intervin, pentru că comerțul nostru exterior era la dispoziția câtorva persoane, care au realizat câștiguri neadmisibile și care au făcut ca comerțul nostru exterior, în interval de un an, să fie un instrument de înavușire pentru intermediari și un grav instrument de ridicare a prețurilor, în dauna Statului și a economiei naționale, și o gravă amenințare a ordinii economice interne prin specularea asupra prețurilor și asupra mărfurilor.

Sunt și astăzi partizanul dirijării politicii exporturilor și importurilor, fiindcă atâta vreme cât economia de război europeană face ca Statul să fie singurul director al economiei naționale, câtă vreme țări ca Germania și Italia tratează direct și reprezintă economiile naționale respective, ar fi să rămânem în inferioritate noi, Statul, și să punem în inferioritate economia națională românească, dacă noi am trata stări de drept public, în reprezentarea economiei naționale, pentru țările cu care tratăm, și le-am răspunde cu formațiuni liberale de economie liberală, lăsând pe individ, pe particular și pe consumator la dispoziția legăturilor directe, fiindcă atunci ar continua să profite numai intermediarii.

Sunt pentru coordonarea activității Ministerului Afacerilor Străine cu a Ministerului Economiei Naționale, în ceea ce privește comerțul exterior, întâi pentru că într-o perioadă de război și chiar în timp de pace, toate serviciile internaționale ale unui Stat trebuie să depindă de Ministerul care are răspunderea legăturilor internaționale. Economia nu se poate sustrage acestei necesități, dle Fintescu. În legea de organizare a Ministerului Afacerilor Străine voi pune un principiu, în conformitate cu care înșiși atașajii militari trebuie să se subordoneze acestei unități absolute, în reprezentarea exterioară a Statului. Altfel, Ministerul Afacerilor Străine este o ficțiune, este o simplă direcție generală pentru protocol și nimic altceva.

Ministerul Afacerilor Străine, mai ales astăzi, când războiul se deplasează de pe planul militar pe planul politic și social, trebuie să fie și să rămână un organ efectiv de reprezentare funcțională a Statului în afară. Aceasta este o necesitate, nu este o simplă coincidență cu prezența mea la Ministerul Afacerilor Străine. De aceea, cred că reprezentanții Statului în afară, consilieri și atașați de orice fel, trebuie să depindă de Ministerul Afacerilor Străine.

Ministerul Afacerilor Străine trebuie să trimită Ministerului Economiei Naționale, desigur, absolut toate informațiile cu caracter economic cuprinse nu numai în rapoartele acestor agenți speciali economici, dar și ale șefilor de misiune și ale tuturor agenților săi, care poartă asupra economiei țării noastre, după cum Ministerul Economiei Naționale trebuie să fie informat asupra tuturor situațiilor politice și adeseori chiar militare, pentru ca să adapteze din vreme, în această perioadă de război, economia Statului și economia financiară la împrejurări, pe care numai Ministerul Afacerilor Străine este în măsură să le cunoască, având și datoria să informeze, la rândul său. Dar Ministerul Economiei Naționale nu trebuie să aibă, în această dirijare a politicii externe, decât rolul funcțional de echilibrare și reprezentare a intereselor economice românești, din punctul de vedere al informării Ministerului Afacerilor Străine, care trebuie să poarte exclusiv răspunderea angajamentelor internaționale.

Am făcut, dle ministru Fintescu, recent, o experiență. S-a negociat, în discuțiile cu Italia, nu știu câtă vreme. Discuțiile tehnice nu duceau la nici un rezultat. Am făcut atunci o intervenție politică și Ducele a pus rezoluția „Si” pe nota cererilor românești.

În Germania, vă fac dovada că și pe plan militar, Ministerul Afacerilor Străine intervine, deși Conducătorului Statului este un ostaș și este comandantul Armatei, pentru că legăturile acestui Minister pot să pună un accent mai grav unei intervenții. Dacă Ministerul Afacerilor Străine, organ politic de reprezentare a Statului, pune un accent special pe o cerere militară sau economică, el, desigur, poate să obțină mai mult decât o simplă cerere cu caracter tehnic.

Spun acestea, pentru că, fiind în totul de acord ca să găsim astăzi și de aici înainte totdeauna formulele cele mai sănătoase, pentru negocierile care vor fi duse în străinătate, sau care sunt duse astăzi, să ne fixăm de la început pe acest principiu: că tratativele economice cu străinătatea sunt și rămân ale Ministerului Afacerilor Străine, fiindcă, într-o perioadă politică și de război, numai Ministerul Afacerilor Străine este acela care, intervenind, poate să obțină maximum în această direcție.

Că este așa, dle ministru Fițescu, am făcut două experiențe: în decembrie 1940 s-a negociat la Berlin luni de zile, și când a venit dl Mareșal Antonescu, foarte multe probleme au fost rezolvate în prezența sa; în noiembrie 1941, după trei luni de discuții ale Delegației Economice trimise de Ministerul Economiei Naționale, m-am dus, dle ministru Fițescu, la Berlin și în trei zile am rezolvat toate problemele, direct, cu dl Mareșal Göring, cu dl ministru von Ribbentrop și, când a fost nevoie, cu Führerul însuși. Am să vă arăt listele problemelor pe care le-am avut de discutat în noiembrie când m-am dus la Berlin. Vă voi trimite tot acest material, pentru ca să vedeți dv. de ce am crezut că este necesar în această perioadă, în interesul economiei românești, ca aceste negocieri să fie făcute prin Ministerul Afacerilor Străine.

În ceea ce privește bazele negocierilor, principiile negocierilor, acțiunea și metodele, de când sunteți ministru al Economiei Naționale și întotdeauna, cu predecesorii dv., când am avut asemenea negocieri, i-am rugat să-mi dea toate bazele discuțiilor mele și ne-am pus de acord asupra principiilor. De când sunteți ministru al Economiei Naționale, dle Fițescu niciodată, dar absolut niciodată, n-am trimis pe cineva în străinătate și nu i-am dat alte indicații decât acelea la care ați asistat – este cazul dlui Răzmiriță, care a asistat la Consiliul cel lung pe care l-am avut aici. În afară de aceste indicații, eu n-am mai dat absolut nici o altă instrucțiune dlui Răzmiriță. În trecut, am intervenit într-adevăr, după ce am văzut că negocierile duraseră luni de zile la Berlin. Fusese și dl ministru Marinescu la Berlin și nu ieșise absolut nimic din aceste negocieri. Acum, după ce am dat instrucțiuni dlui Răzmiriță, eu n-am mai intervenit decât ca să atrag atenția dlui von Ribbentrop, printr-o notă pe care am dat-o dlui von Killinger, că la Marele Cartier s-au stabilit, în negocierile pe care le-am avut, unele lucruri care n-au fost respectate. Materialul l-am prezentat în discuțiile noastre anterioare, dar, în afară de acest material, care este și al dv. și care susține exact punctul dv. de vedere, eu n-am avut altă bază de discuție și alt punct de vedere.

Cu această ocazie, s-a stabilit, la 29 septembrie, să se facă un plan, ca să ni se dea mărfuri, aur și deize, pentru echilibrarea conturilor românești. Aceasta am susținut la Marele Cartier și recent am trimis o notă dlui von Ribbentrop, amintindu-i că aceste angajamente s-au făcut la 29 septembrie și-l rog ca ele să fie respectate, întrucât, până astăzi, negocierile de la Marele Cartier n-au avut nici un rezultat.

Aceste lămuriri am vrut să vi le dau, întâi, ca să știți că la mine este o problemă de concepție, după doi ani jumătate de practică, ca Ministerul de Externe să aibă direcția unor negocieri chiar și cu caracter economic.

În legea pe care o fac pentru Ministerul Afacerilor Străine, voi da urmare nu numai acestei experiențe, ci gândurile de 15 ani, fiindcă în cursurile mele am susținut întotdeauna că serviciile exterioare ale Statului nu pot să aparțină decât singurului organ în Stat investit cu legături internaționale: Ministerul Afacerilor Străine.

În ceea ce privește colaborarea Ministerului Afacerilor Străine cu celelalte organe – și pentru economia națională, cu Ministerul Economiei Naționale – niciodată Ministerul Afacerilor Străine, atâta vreme cât am avut eu răspunderea lui, și nici înainte, n-a avut divergențe și puncte de vedere deosebite de ale Ministerului Economiei Naționale.

Prin urmare, vă asigur că împărtășesc în totul punctul dv. de vedere, atât în ceea ce privește eforturile pentru susținerea Armatei Române în războiul actual, cât și eforturile pentru susținerea războiului și economiei de război a țărilor Axei și în special a Germaniei.

Doresc ca, în însăși negocierile pe care le purtăm și în măsurile pe care le luăm, să dăm corp acestor idei, care sunt și ale mele. Nu trebuie să facem din această adaptare nici o bruscare politică, pentru că ar fi foarte primejdios, în împrejurările actuale, mai ales, dar nici o lășitate în ceea ce privește apărarea echilibrului economiei românești.

În ceea ce privește metodele, doresc să știți, dle ministru Fițescu, că nu numai că n-am făcut un singur act, de când sunteți ministru al Economiei Naționale, care să vă atingă atribuțiile sau autoritatea, dar am făcut totul pentru ca să vă ajut, iar de aici înainte vă voi ruga stăruitor să faceți dv. ceea ce am făcut eu de un an și jumătate, și în special din toamna trecută, și să vă ocupați de toate amănuntele aprovizionării și chiar de aprovizionarea cu zarzavaturi, cum m-am ocupat eu, din toamna trecută până acum, de aprovizionarea cu lemne, de care m-am ocupat eu, urmărind săptămânal intrările de lemne în București, de toate amănuntele pieței, cu prețurile la untură și la unt și starea untului și a untului pe piață, București și în țară, sau de distribuția zahărului, așa cum am făcut timp de un an, fiindcă vă declar formal că, în afară de colaborarea directă cu dv., în ședințele pe care le vom avea, și în afară de Consiliile de Miniștri de principiu, când se prezintă raporturi între economia națională și celelalte organe, eu nici timp nu voi mai avea de aici înainte, dle ministru Fițescu, pentru că consider esențial ca tot timpul pe care îl am să-l dau acțiunii diplomatice internaționale, informațiunii internaționale, ordinei publice interne, Armatei și legăturilor Armatei cu politica Statului.

Prin urmare, sunt în totul de acord cu memoriul dvs.

Aș avea de adăugat la el o singură observație. Îmi pare rău că, obiectiv cum sunteți, nu ați cerut, în prealabil, stenogramele Consiliilor de Miniștri și nu ați cerut Ministrului de Externe convorbirile lui diplomatice, – fiind că era foarte greu ca să vă gândiți că acela care stă aici are note zilnice, în care înregistrează tot ceea ce se petrece în Guvern, pentru că la capătul acestor preocupări, ați fi constatat că, și în strădania Mareșalului Antonescu, din 1940, când a găsit țara într-o stare dezastruoasă, și în strădania mea, în lipsa lui, în strădania mea din vara trecută și până acum, în special în politica pe care am urmărit-o cu obstinație, de sprijinirea producției, am privit cu tot realismul aceleiași probleme, și le-am dat toate soluțiile pe care am putut să le dau, ținând seama de împrejurările de război, fiindcă acest lucru nu este în nota dvs.

I. N. Fițescu: Este scris că Guvernul a realizat lucruri extraordinare.

M. Antonescu: Ce pot să vă adaug este atât: că, în momentul când ni s-a dat aur din Germania, Mareșalul Göring mi-a spus: Te rog să nu spui absolut nimănui; este marca mea de simpatie pentru d-ta, pe care doresc s-o fac. Germania nu poate să mărturisească public că dă aur, pentru că atunci, toți acei cu care are raporturi economice ar cere același lucru; și apoi, dacă România, aliata sa, îi cere aceasta, ar putea fi interpretat și ca un act de neîncredere în raporturile economice cu Germania, lucru care ar avea consecințe. Pentru că vreau să evit României inflația, de aceea vreau să primească acest aur.

Când m-am dus cu lista de tractoare și când am obținut acel număr important de tractoare, mi s-a spus același lucru. Am explicat Mareșalului Göring că sunt ocupat să organizez producția românească, pentru că am impresia că primul moment al crizei va fi în noiembrie 1942 și că, până atunci, nu vor fi decât împrejurări de adaptare de la economia de pace la economia de război. De atunci și până astăzi am făcut tot ceea ce puterea și credința unui om erau datoare să facă pentru ca să sprijine producția și să facă totul ca să întrețină economia națională – firește aceasta luptând cu toate greutățile și ținând seamă de pedicile războiului.

Acestea sunt explicațiile pe care m-am ținut dator să vi le dau, primind acest memoriu, pentru că el explică și trebuie să stea și la baza principiilor pe care le adoptăm astăzi.

Prin urmare, întâi o chestiune de metodă: rămâne sau nu rămâne dl. Răzmiriță, care conduce aceste negocieri? Rămâne sau nu rămâne ca aceste negocieri să fie făcute pe baza principiilor pe care le-am fixat împreună în ședința comună, pe care am avut-o înainte de plecarea dlui Răzmiriță? Adăugăm la aceste principii ceva nou sau nu? Fixăm o poziție politică alături de poziția economică cu prilejul acestor negocieri? Iată problemele pe care le pup.

În ce privește raporturile dintre Ministerul de Externe și Ministerul Economiei Naționale, ele au fost definite prin legea însăși de organizare a Ministerului Economiei Naționale. Și regret că prețiosul meu coleg al Facultății de Drept a făcut ca să rămână într-un act, într-un moment când el se găsește la Ministerul Economiei Naționale și eu la Ministerul de Externe, să rămână într-un act o aparență de neînțelegere între noi, prin formula: „Tratatul economic cu străinătatea să se stabilească în colaborare cu Ministerul de Externe, primindu-ne directive de la acest din urmă departament; dar dispozițiile imediate să fie date de către Ministerul Economiei Naționale. Altfel titularul acestui departament nu poate avea răspunderea.”

I. N. Fițescu: Dați-mi voie să vă explic și veți vedea că vom cădea de acord. Toată economia națională depinde de schimburile pe care le facem cu străinătatea. Zarzavaturile au importanță, dar este o chestiune cu totul secundară; ceea ce interesează este chestiunea schimburilor cu Puterile Axei și chestiunea monetară.

M. Antonescu: Dați-mi voie să vă întrerup: anul trecut, datorită zarzavaturilor era să am cea dintâi dezordine la București.

Vă recomand să vă ocupați nu numai de schimburile cu Germania, ci de zarzavaturi, dacă nu vreți ca Ministerul Economiei Naționale să nu fie numai teoretic dirijor al economiei românești și să sărim într-un moment în sus și cu Banca Națională și cu tot, pentru că în război realitatea primează și asigurarea hranei maselor trebuie făcută astăzi pentru liniște și ordine.

I. N. Fiñescu: Aveți dreptate, dar trebuie să recunoașteți și dvs. și domnii care sunt de față că schimburile cu străinătatea au o repercusiune mult mai mare și de la aceste schimburi cu străinătatea Ministerul Economiei Naționale nu poate fi absent. Sunteți de acord?

M. Antonescu: De acord.

I. N. Fiñescu: Sunt de acord ca tratativele să le ducă Ministerul de Externe; reprezentanța s-o aibă Ministerul de Externe, pentru că el are toate filele, el are conducerea politică externă și nu se poate face politică externă fără o politică economică.

Dar intervine și o parte tehnică în schimburile cu străinătatea. Îmi revine partea tehnică. Și tot ceea ce privește schimburile cu străinătatea – cum am făcut-o acum o lună cu colegii mei, după conferința pe care am avut-o la dvs. –, în ce privește partea lor tehnică, noi ne-am sfătuit și am stabilit-o. Așa să facem și de acum înainte și rezultatul vi-l expunem dvs. și prin dvs. să mergă la acei care o îndeplinesc. Numai această colaborare poate să fie fructuoasă. Ministerul Economiei Naționale, împreună cu Ministerul de Finanțe, cu Banca Națională, stabilește ad-referendum, condițiunile tehnice și dvs., mai departe, dați instrucțiuni acelor care trebuie să le îndeplinească. Dar ca Ministerul Economiei Naționale să nu cunoască nimic din ceea ce se face sau să cunoască foarte puțin, iar oamenii tehnicieni care se trimit să nu mai fie trimiși fără consultarea cu Ministerul Economiei Naționale, pentru că eu nu pot să-mi iau răspunderea aceasta. V-o spun deschis dvs., cu care am de multă vreme raporturi de stimă reciprocă. Eu n-aș fi acela care să tratez la Berlin și la Roma cu persoane pe care nu le cunosc.

M. Antonescu: Cerutu-v-am vreodată acest lucru?

I. N. Fiñescu: Nu. Dar acum punem bazele, principiile. Nu știu dacă Banca Națională sau Ministerul de Finanțe au altă părere, dar eu cred că părerea mea este legitimă.

M. Antonescu: De aceea, când dl. guvernator Ottulescu mi-a vorbit de trimiterea dlui Râmniceanu, i-am spus că îi sunt chiar recunoscător pentru aceasta, pentru că îl trimite ca să exprime acolo punctul de vedere al Băncii Naționale. Și a fost în legătură cu Delegația noastră în permanență.

I. N. Fiñescu: Nu se poate în fața dvs., aici, pregăti tot materialul necesar. De aceea vă rugăm: Lăsați-ne să stabilim noi principiile și venim apoi la dvs., care cunoașteți politica externă, și vă dăm dvs. materialul necesar, ca să mergeți mai departe. Este o chestiune de metodă. Când am spus cele ce am spus în memoriul meu, mă refeream la această metodă, care socot că este o metodă realistă. Noi nu facem decât să vă venim în ajutor, să vă pregătim materialul.

M. Antonescu: Eu nu sunt decât recunoscător că faceți acest lucru, fiindcă, până acum, eu trebuia să fac singur aceasta; eu trebuia să mă informez singur, să muncesc singur și să-mi adun singur materialul, pentru ca să dau eu singur instrucțiunile necesare, fiindcă altfel nu se putea. Sau se mai întâmpla că mă trezeam de la Berlin, cum a fost în toamna trecută, cu o infinitate de telegrame, ca să dăm instrucțiuni despre problemele care se puneau și pentru care nu avuseseră nici un fel de indicații.

Prin urmare, nici prin minte nu-mi trece ca să iau față de această colaborare altă poziție decât aceea de recunoștință, pentru că mă ajutați ca să pot, ca ministru de Externe, să-mi fac datoria.

I. N. Fiñescu: Eu vreau să am consiliul permanent cu ministru de Finanțe și cu guvernatorul Băncii Naționale, pentru chestiuni economice, pe care să le pregătim în prealabil și apoi să vi le prezentăm dvs.

Dvs. urmează să le examinați, din punctul de vedere al politicii generale a țării, și să le admiteți. Noi nu vrem altceva.

Prin urmare, partea ultimă, vă rog s-o interpretați așa cum vă spun acum.

M. Antonescu: Foarte bine. Sunt la dispoziția dvs., pentru ca să ascult principiile pe baza cărora vreți să se negocieze la Berlin.

Al. Neagu: Ați pus o problemă de persoană. O lăsăm la urmă sau o discutăm înainte?

I. N. Fiñescu: Cred că persoana joacă un rol secundar.

Al. Ottulescu: Nu. Negociatorul are un rol foarte important.

I. N. Fiñescu: Schimbăm acum negociatorul?

M. Antonescu: În cursul negocierilor este foarte greu să se schimbe negociatorul. El trebuie însă întărit, dacă este nevoie, cu oameni care să-i dea toată energia de susținere a unor puncte de vedere, care să-i dea chestiunile tehnice și care să-i pună la dispoziție tot materialul necesar pentru misiunea lui.

Al. Ottulescu: Cred că prezența dlui Râmniceanu acolo este o întărire destulă.

Al. Neagu: În ce-l privește pe dl. Răzmiriță: caracterul negociatorilor, care se duc la Berlin, este oarecum schimbat, față de cel anterior. Am plecat acum un an pe o idee, desfășurarea faptelor a dovedit că nu s-a obținut ceea ce am dorit noi și totuși am trimis să negocieze pe același negociator. Vina nu este a lui, ci poate să fie a noastră, pentru că am trimis pe același negociator. Poate era nevoie să avem un negociator cu mai puțină suplețe și cu mai multă duritate. Nu știu, este o ipoteză.

I. N. Fiñescu: Oamenii tehnici, din comerț.

Al. Neagu: Instrucțiunile pe care le are, nu le are atât de categorice. Încât, cum l-am pregătit acum, nu cred că este un reproș a se face dlui Răzmiriță.

M. Antonescu: Am pus această problemă?

I. N. Fiñescu: Cred și eu că nu trebuie schimbat acum.

Al. Bădulescu: Instrucțiuni erau, numai că nu erau confirmate de Guvern.

I. N. Fiñescu: Instrucțiunile sunt în vederile noastre și sunt și în vederile dvs.

Al. Neagu: El are un stil, pe care l-a folosit. Dacă se pune problema tratării chestiunilor în alt stil, vom vedea. Dar nu este o vină de adus lui.

I. N. Fiñescu: Trebuie și oameni de competență comercială.

Al. Neagu: El este un bun negociator, însă poziția noastră a fost mai categoric grea acum.

M. Antonescu: Pentru ca dl. Fiñescu să fie lămurit asupra punctului de vedere pe care l-am avut în noiembrie trecut, în ce privește politica financiară, doresc să ia act de rezumatele de la Ministerul de Externe, rezumate asupra convorbirilor cu Führerul Cancelar al Reichului, de la 27 noiembrie 1941. Iată ce mi-am însemnat: Führerul Cancelar m-a primit într-o audiență de o oră și jumătate. Contrar obiceiului său, Führerul Cancelar mi-a dat cuvântul să expun eu, cel dintâi, cerințele noastre. l-am arătat situația financiară și economică a României; i-am arătat soluțiile pe care le-am propus; i-am vorbit de necesitatea de a pune la dispoziția noastră aur și deize imediat, fără de care exportul României spre Germania nu poate fi îndeplinit; i-am vorbit de

necesitatea reducerii efectivelor germane din România sau a reducerii finanțării lor; de o reglementare precisă a mărfurilor ca și a operațiunilor economice dintre Germania și România, pentru ca acestea să se efectueze în ordine și fără a agrava situația economică și financiară a României; i-am vorbit despre efortul de război al României; despre contribuția, pe care a dat-o România ...

I. N. Fițescu: Germania însă n-a executat.

Al. Neagu: Execuția n-a corespuns și, firește, poziția de negociere astăzi este mai dură decât înainte.

M. Antonescu: Vă faceți iluzii, dle Neagu. Ne găseam, anul trecut, într-o situație mult mai gravă. Anul acesta importurile, la aceeași dată, au mers mult mai bine decât anul trecut. Luați lista importurilor din 1941 și veți vedea că exporturile Germaniei spre România, nici 25% nu erau executate la data aceasta. Livrările au fost făcute pe urmă. La această dată ne găseam cu 30 miliarde aproximativ descoperiți și erau 18 miliarde date numai pentru Misiunea Germană, în ultimele 7 luni. Aceasta era situația. De ce vi se pare că situația era mai ușoară atunci? Era de zece ori mai grea în noiembrie 1941: cu 30 milioane descoperiți, cu exporturile neexecutate, cu petrolul livrat fără acoperire de aur, cu armament nelivrat, cu mașini agricole nelivate, cu întreg comerțul exterior insuficient. Acesta era situația în noiembrie 1941.

I. N. Fițescu: În noiembrie 1941, 30 miliarde neacoperite. Dar germanii au o politică bine definită, după cum mi-au arătat colegii: să ne lase cu un sold care să fie egal cu împrumuturile pe care le-am acordat.

S-au obținut credite speciale pentru cca 600 milioane ...

Al. Ottulescu: Nouă sute de milioane.

I. N. Fițescu: Ei caută să ne livreze mărfuri astfel încât întotdeauna clearing-ul nostru să se balanseze cu acest împrumut, pe care ni l-au acordat.

Al. Neagu: Adică soldul exportului nostru să se balanseze cu armamentul importat pe bază de credit.

I. N. Fițescu: Și atunci urmează ceea ce ați spus dvs.

M. Antonescu: Dle ministru Fițescu, doresc să știți atât: eu sunt un realist; când câștig poziții noi, trebuie să le folosesc. Dvs. nu știți că anul trecut, în perioada aceasta, nici armament nu ni se da, armament pe care dvs. nu vreți să-l compensați acum; nu ni se da nici mașini agricole, nici materii prime pentru industrie, nici mijloace de acoperire pentru emisiunea Băncii Naționale.

I. N. Fițescu: Vasăzică, suntem în progres: emisiunea a sporit de la 65 miliarde la 107 miliarde și noi ne găsim, totuși, cu un 500 milioane RM. și la anul vom avea altul de 500 milioane.

Al. Neagu: Ceea ce a spus dl. prim-ministru este foarte important, fiindcă luminează felul în care au decurs discuțiile în ședința ce am avut-o cu dl. g-ral Dobre.

Al. Ottulescu: Însă dacă la anul viitor, nu vă vor trimite măsuri care să absoarbă leii de pe piață, vom avea cel puțin în mână: aur, devize. Sold descoperit de acum înainte, pentru aceasta Banca Națională nu mai poate să subscrie. Este absolut indispensabil.

I. N. Fițescu: Avem un sold descoperit pentru trecut; suntem amenințați de un alt sold.

Al. Ottulescu: Sigur, suntem; fiindcă nu este marfă suficientă ca să absoarbă moneta.

Al. Neagu: Dați-mi voie să vă citesc din procesul-verbal al ședinței din 14 noiembrie 1942, ținută la Ministerul Economiei Naționale, sub președinția dlui ministru al Economiei Naționale, ședință în care s-au discutat aceste chestiuni. Au participat d-nii ministru g-ral Dobre, dl. ministru Neagu, dl. subsecretar de Stat Vulcănescu și Banca Națională prin d-nii guvernator Ottulescu și administrator Bădulescu.

„Cu privire la obiectivele ce trebuiesc realizate în negocierile cu Germania, s-au exprimat două puncte de vedere diferite:

A. Banca Națională a României, preocupată să nu se piardă puterea de achiziție a soldului din trecut, sau să nu se transforme în creanță politică, cere:

1. Ca schimburile anului ce urmează să fie echilibrate cu marfă pentru piață;
2. Ca soldul să fie folosit, 30% pentru import de aur și devize ...”

Al. Ottulescu: Aici este ceva care trebuie să fie rectificat. Să se adauge la punctul 1: „În limitele posibilului”.

Dacă nu se poate, atunci a l’imposibile n’est tenu. Și, cum dl. prim-ministru a și vorbit pe chestiunea aceasta, în ședința de la 6 octombrie, să se dea aur, devize participațiuni.

Al. Neagu: „2. Ca soldul să fie folosit 30% pentru import de aur și devize și 70% pentru a obține contracte particulare de livrări de marfă din Germania, eventual după război”.

Al. Ottulescu: Nu după război, ci începând chiar de astăzi.

Al. Neagu: Eu dau citire numai felului în care s-au desfășurat discuțiile.

I. N. Fițescu: Banca Națională cere ca pentru soldul de 500 milioane să se dea 30% aur și devize, iar 70% să fie folosit pentru contractele particulare, pentru Banca Națională zice că această parte să treacă asupra industriilor și industriile să capete contracte de livrare.

Al. Ottulescu: Sunt rectificări de făcut.

I. N. Fițescu: Noi transformăm un credit la vedere într-un credit pe termen lung.

Al. Neagu: „3. Acestea în afara creditului pentru armament. În caz că ar fi insuficient, oferă să renunțe la contractele între particulari și pune soldul la dispoziție contra lei dați de Ministerul Finanțelor.

Din informațiile Băncii Naționale, acesta crede că germanii vor accepta aceasta, în discuție fiind numai procentele pe care le vor discuta.

B. Ministerul Finanțelor, preocupat să asigure, în primul rând, țării tot armamentul necesar, constatând micșorarea efortului bugetar pentru înarmare și deplasarea acestui efort, în bună parte, din Germania în România și informat că germanii prepară – în cazul echilibrării balanței – limitarea livrărilor pe credit, – aceasta este o informație pe care o avem noi – „deci a armamentului, temându-se că Germania nu va putea acoperi tot ce i se cere cu marfă, cere:

1. Schimb echilibrat cu orice, chiar cu armament important în țară, cu condiția să fie alt armament decât cel folosit în campania din Rusia.

2. În schimb, se angajează să obțină lei necesari spre a plăti Băncii Naționale acest armament, ori a evita inflația internă.

Pentru aceste motive, Ministerul Economiei Naționale, coordonator, cere Ministerului Înzeestrării Armatei să arate care îi sunt nevoile și punctul său de vedere asupra felului în care ar putea fi satisfăcute în legătură cu negocierile din Germania”.

„Ministerul Înzestrării Armatei arată că:

A. În ce privește nevoile Armatei:

1. Acestea sunt arătate în planul de înzestrare.

2. Planul a fost comunicat germanilor, care îl execută.

3. Dacă acest plan se împlinește, vom avea tot armamentul care ne este necesar.

4. Din acest material, a rămas o parte în țară. Germanii cer ca, pe viitor, tot armamentul dat pe credit să meargă direct pe front, ceea ce Ministerul Înzestrării Armatei refuză, neplătind ceea ce nu a trecut prin țară.

Dacă ni se dau materii prime, nu mai avem nevoie de armament de rezervă din Germania, deoarece se face altul în țară, pentru nevoile proprii.

B. Cât privește negocierile:

1. Mareșalul a ordonat ca tot armamentul din Germania să ne fie dat pe credit, într-un cont special.

2. Pentru rest balanța să fie echilibrată cu mărfuri pentru piață.

Banca Națională a României arată din nou că nu mai poate deconta descoperit RM. și cere acoperire integrală cu mărfuri pentru piață și materii prime pentru producții.”

M. Antonescu: Voiesc să lămuresc un lucru: Problema cantității speciale pentru armament și a condițiilor lui, începând de la ianuarie 1941, este în parte rezolvată, adică în noiembrie anul trecut, când am pus problema creditelor și s-au admis creditele, eu am spus: da, dar deosebesc creditele de investiție, care folosesc economiei naționale și creditele de armament supuse consumației imediate printr-o participație la un război, în care efortul României este excepțional și depășește puterile noastre normale. Și atunci, fără să mi se recunoască formal acest lucru, s-a deschis, totuși, contul de credit special, care este deja. Să procedăm atunci în așa fel, încât să nu cerem acum o separație, un nou cont, ca o nouă recunoaștere că pentru ceea ce s-a dat, pentru creditul acesta trebuie să fie o acoperire.

I. N. Fințescu: Nu, nu facem greșeala aceasta.

M. Antonescu: Prin urmare, acest cont rămâne mai departe și să puneți că tot ceea ce se va da și de acum înainte pentru Rusia, în afară de ceea ce s-a dat de la 1 ianuarie și până astăzi, absolut totul intră în acest cont; adică nu urmează să se creeze un cont nou de acum înainte. Se continuă situația.

I. N. Fințescu: Cred că se continuă această situație.

Al. Neagu: Toată discuția noastră este pe ideea balanței de plăți.

I. N. Fințescu: Noi am venit cu ideea aceasta: pentru eforturile extraordinare pe care le facem, de aici înainte, ar fi bine ca balanța noastră s-o echilibrăm și cu armament suplimentar.

M. Antonescu: Aceasta în nici un caz să n-o cerem noi, vom vedea, este un subsidiar.

Al. Bădulescu: Din moment ce cerem aur și devize, depinde de noi să spunem: în loc de aur și devize, dați-ne armament.

Al. Neagu: Dacă citesc până la sfârșit, dle prim-ministru, rezultă toate acestea: „Arată perspectivele soldului ei și nevoia de a-l acoperi «privatizându-l», dacă nu se poate acoperi prin surplus de import de marfă.

Arată, de asemenea, consecințele continuării sistemului actual de decontare descoperită pentru export, care ruinează economia.

Spune că e gata să pună la dispoziția Statului RM. din sold, dacă acesta ar avea nevoie pentru armament, contra unui angajament al Statului care să-i asigure poziția bilanțieră.

Ministerul Finanțelor arată că, întrucât creditul în Germania a fost conceput anul trecut ca un instrument de echilibrare a soldului Băncii Naționale, prin armament destinat frontului, soluția cerută de Banca Națională implică adeziunea germanilor la transformarea lui în credit real, fapt care implică livrări de circa un miliard jumătate RM. din partea Germaniei în anul ce vine, cifră a cărei putință de acoperire de către germani îi apare îndoielnică”.

Acesta a fost punctul nostru de vedere.

Al. Bădulescu: Nu este chiar un miliard jumătate RM., pentru că noi n-am cerut să ni se dea toate mărfurile anul acesta.

Al. Neagu: În aceste livrări de un miliard jumătate RM. intră și armamentul.

I. N. Fințescu: Nu intră însă contractele particulare de utilaj industrial.

Al. Neagu: Un miliard jumătate RM. reprezintă exportul României, plus contravaloarea livrărilor de armament.

Al. Ottulescu: Aceasta nu interesează discuția noastră.

Al. Neagu: Interesează, pentru că pune în evidență toate aspectele problemei.

M. Antonescu: Sunt dificultăți în obținerea acestui armament.

În nota pe care am remis-o chiar aseară dlui ministru von Killinger, în afară de unele schimbări în legătură cu trupele din Răsărit, eu am spus la punctul 2:

„Vicepreședintele Consiliului de Miniștri a adresat, în numele Guvernului Regal Român, încă de la 31 mai 1942, nota 3095 C., remisă Excelenței sale dlui von Killinger, solicitarea ca dl ministru al Afacerilor Străine al Reichului să sprijine la Marele Cartier cererea Guvernului Român de completare a pierderilor pe care le au unitățile românești aflate pe frontul de Răsărit și să se poată înlesni Comandamentului Român refacerea unor unități prin procurarea materialului indispensabil instrucțiunii și completării și unele materii prime pentru însăși producția românească de război.

Cu prilejul vizitei la Marele Cartier General, vicepreședintele Consiliului a rugat pe Excelența sa dl von Ribbentrop ca să se înțeleagă că Comandamentul Militar Român a dat tot disponibilul său de armament și toate forțele sale pentru campania din Răsărit. Că Guvernul Regal Român n-a avut prilejul să discute atunci condițiile pentru a solicita înțelegerea asupra acestui efort excepțional și că înlesnirea reorganizării unor unități și completarea unor nevoi urgente ale armatei apare pentru Guvernul Regal Român în fața acestei situații ca o grea răspundere politică, nu numai militară.

Excelența sa Führerul, înțelegând situația aceasta, a binevoit ca, în chiar prezența vicepreședintelui de Consiliu, să acorde atenția sa acestor cereri, rugând pe Excelența sa Mareșalul Keitel ca să se dea tot sprijinul pentru aceste materiale urgent necesare la reorganizarea unor unități și completarea unor nevoi indispensabile ale Armatei”.

M-am așezat pe această poziție de rezistență. Dacă nu vom obține, nici prin această intervenție politică, armamentul – fiindcă noi trebuie să fim realiști și să ne dăm seama că depinde de Germania dacă ni-l dă sau nu și tot de ea a depins și până acum – acesta, special, indispensabil ...

Al. Neagu: Și suplimentar.

M. Antonescu: Suplimentar nu poate să fie, pentru că avem goluri multe, dar în orice caz e minimal.

... pentru acest armament, la nevoie, și eu sunt de părere să ajungem la unele formule de echilibrare, fiindcă trebuie, cu orice preț, să avem materialul.

Acest punct însă nu-l vom transmite delegaților noștri în instrucțiuni.

Al. Ottulescu: Nu este nevoie.

M. Antonescu: Îl rezervăm ca subsidiar și numai după ce vedem dacă această intervenție politică nu duce la rezultate, punem și această problemă.

Al. Ottulescu: Nu este nevoie să menționăm această chestiune a armamentului în instrucțiuni. Eu am o jumătate de miliard de mărci pentru mărfuri deja date. Din acestea, dau pentru Armată.

M. Antonescu: Eu prefer să lichidez conturile de mărci decât să fac încă angajamente.

Al. Ottulescu: Aceasta este deosebirea: se acoperă noua balanță prin livrări de armament.

Al. Neagu: Eu am spus: dacă dv. cereți echilibrarea unei balanțe de 1.000.000.000 mărci și armament în plus, eu mă îndoiesc dacă nemții vor putea face față cererilor noastre.

M. Antonescu: Dacă este vorba să creăm posibilități de echilibrare, venim cu mărcile pe care le avem.

I. N. Fițescu: Nouă ne-a dat o informație foarte liniștitoare, în ceea ce privește capturile, dl g-ral Dobre. S-a stabilit că din toate capturile, noi vom lua, în mod gratuit, o cantitate proporțională cu diviziile pe care le avem pe front. După informațiile date de dl g-ral Dobre, capturile joacă un rol foarte important. S-au adus deja cantități mari de capturi în țară.

M. Antonescu: Dl Mareșal m-a rugat să fac o notă suplimentară, în care să pun și problema capturilor. S-a făcut o convențiune între marile cartiere, în care s-a pus acest principiu al proporționalității capturilor.

În practică, însă, aș prefera să am mai puține capturi decât proporționale cu unitățile date, dar să le am cât mai repede și efectiv.

Al. Neagu: Dl ministru al Finanțelor răspunde că argumentele Băncii Naționale a României sunt juste, dar că, văzând realist lucrurile, important e să avem armament pentru nevoile proprii și să cerem cât mai mult vom putea, oricum ar fi plătit.

Față, însă, de cele arătate de dl g-ral Dobre, care afirmă că în curs de un an armamentul va veni pe credit, că aceasta e o condiție politică pusă Germaniei și acceptă și că acest armament ajunge la toate nevoile, Ministerul Finanțelor este și el de acord să se meargă pe formula Băncii Naționale, dar să se precizeze punctul de vedere al fiecăruia pentru cazul când lucrul nu se va realiza.

M. Antonescu: Liniștiți-vă: dacă lucrurile nu se vor realiza, vom trece la alte formule, în raport cu împrejurările.

I. N. Fițescu: Să nu ne slăbim poziția.

Al. Neagu: Nu ne slăbim poziția, dacă discutăm problema în ansamblu. Pe urmă am propus mijloace de acoperire.

Al. Ottulescu: Citiți concluzia.

Al. Neagu: În concluzii, Ministerul Economiei Naționale propune următoarea concluzie, în care toate părțile sunt de acord:

1. Să se trimită instrucții la Berlin în sensul celor cerute de Banca Națională.
2. Delegații români să le comunice germanilor și să aștepte propunerile germane.
3. Delegații să vie la București spre a lua ultimele instrucții.
4. Ministerul Finanțelor să pregătească o expunere a principiilor care justifică punctul de vedere românesc.

5. Chestiunea Transnistriei să fie scoasă din programul discuțiilor de la Berlin.

M. Antonescu: Într-o ședință anterioară v-am rugat să-mi comunicați o serie de elemente, ca să pot face o intervenție pe lângă dl ministru von Killinger.

Al. Neagu: Nota a fost făcută la 15 noiembrie, însă ea pleacă de la punctul de vedere: armament înainte de orice; și noi n-am vrut să dăm curs unei note care va reprezenta, după părerea mea, un punct de vedere care va trebui exprimat la sfârșitul negocierilor. Să-mi dați voie să exprim și eu acest punct de vedere: noi nu vom avea și armament, și armament suplimentar, și echilibrarea balanței comerciale.

I. N. Fișteșcu: Noi trebuie să dăm motivarea.

Al. Neagu: În această notă se găsește motivarea și, în același timp, există și nota dlui Mircea Marinescu, care arată desfășurarea pe care o au raporturile noastre cu Germania, din punct de vedere juridic.

În această notă, pe care o am aici, găsiți o parte din argumente. O altă parte o găsiți o parte din argumente. O altă parte o găsiți în cealaltă notă, care, însă, trebuie transformată, pe baza tezei pe care am așteptat-o.

M. Antonescu: Și situația schimburilor și a Băncii Naționale. Aceasta nu mi le-ați dat.

Al. Neagu: Se face și această notă.

M. Antonescu: Vreau să fac un memorandum pentru dl. von Ribbentrop.

Al. Bădulescu: Dle președinte, vreau să precizez instrucțiunile: Sunt patru probleme: 1) lichidarea trecutului; 2) echilibrarea prestațiilor pe anul în curs; 3) nevoile trupelor germane și 4) problema Transnistriei.

În lichidarea trecutului intră 400.000.000 sau 500.000.000 mărci intrate sau decontate. Pentru acestea, am spus întâi, la 15 octombrie, că cerem 30% aur și deize și 70% mărfuri, pornind de la ideea să înlocuim acest sold, această creanță de Stat cu angajamente ale unor particulari, ca să nu mai fie Statul în prezent.

În urma discuțiunii avute, situația s-a schimbat și urmează să cerem 30% aur și deize, iar din cei 70%, vom putea cere fie armament, fie vom putea face contracte, la voința noastră, în orice moment.

I. N. Fișteșcu: Să avem alegerea: contracte pentru particulari sau armament.

Al. Bădulescu: Veți modifica textul, pentru a lăsa Guvernului posibilitatea să facă, în contul soldului vechi, cereri de armament.

O altă chestiune este cum va putea plăti dl Neagu acest armament, acum când efortul monetar este deja făcut. Vor dispărea mărcile din activul nostru și va intra în loc încă o creanță în contra Statului.

I. N. Fișteșcu: Aveți oarecari rezerve, dle prim-ministru? N-ați vrea să punem armamentul?

M. Antonescu: Lăsați-l pentru ultima eventualitate.

Al. Ottulescu: Atunci revenim la prima formulă.

Al. Neagu: Este mai proastă, fiindcă transformă o creanță exigibilă la vedere într-o creanță pe termen.

I. N. Fiñescu: Vom spune: Se vor încheia contracte cu particularii, în termenele stabilite între părți – și nu vom spune termenele.

Al. Neagu: Aceasta înseamnă livrări în cursul anului ce vine.

Al. Ottulescu: Și cu garanția Guvernului Reichului. Avem cauza admisă.

I. N. Fiñescu: Noi avem suma exigibilă astăzi.

Al. Bădulescu: Trebuie modificată formula în sensul că livrările urmează să se facă în termenele cele mai scurte.

M. Antonescu: Dle Bădulescu, aș voi să vă atrag atenția asupra unui lucru: că negocierile economice în Germania n-au tehnica vechilor negocieri. Dvs. știți cum se procedează în Germania? Discută tehnicienii câte două-trei luni și ajung la câteva formule generale, cu care merg pe urmă sau la dl. ministru von Ribbentrop sau la dl. Göring și aceștia, pe o hârtie pe care li s-a prezentat – nu cu formule tehnice, nu cu formule prea complicate – câteva principii, spun: da sau nu, și atât.

Al. Bădulescu: Exact ceea ce fac eu acum.

M. Antonescu: V-aș ruga să-mi prezentați, deci, cât se poate mai simplu.

Al. Bădulescu: Pentru dvs. așa prezint, pentru negocieri, îmi trebuie detalii, aceasta ca chestiune de tehnică. Problema este aceasta: 30% aur și cu 70% ce facem? Punem numai contracte sau și armament?

M. Antonescu: D-ta crezi că negociatorii din Germania au deplină putere? Clodius, care era șeful delegației, în toate discuțiile, până când am mers la dl. ministru Funk sau la dl. ministru Göring, Clodius n-avea absolut nici un fel de drept să angajeze ceva.

Al. Ottulescu: Nici ai noștri n-au drept.

I. N. Fiñescu: Trebuie să le dăm instrucțiuni.

M. Antonescu: Sigur, dați-le instrucțiuni, dar să nu ne încărcăm cu formule tehnice prea multe, care pe urmă să le dea lor posibilitatea să facă contrapropuneri și să nu mai isprăvim.

I. N. Fiñescu: Ce facem cu soldul de 500 milioane? Lichidarea lui se va face în aur și deize pentru 30% și restul în utilajul industrial, încheind contractul cu particularii.

Al. Ottulescu: Sigur, altfel creanța aceasta se poate evapora și economia românească nu profită nimic. Pe când așa, se consolidează creanța și din punctul de vedere al Băncii Naționale și, în același timp, fac și economiei naționale un avantaj, căci ea capătă investiții.

Al. Bădulescu: Pe viitor am spus că nu mai acceptăm dezechilibru.

M. Antonescu: Problema pe care o pun eu nu este teoretică, fiindcă eu de doi ani numai practică fac. Dvs. spuneți: să se consolideze această creanță. În ce mod? Prin acoperire de acest procent aur și pentru rest prin dreptul Băncii Naționale de a încheia contracte organizând livrări din partea industriilor.

Al. Ottulescu: Prin firme particulare.

M. Antonescu: Foarte bine. Aceasta este pentru Banca Națională. Eu sunt însă Guvernul Român în aceste tratative și tratez cu Guvernul Reichului, care zice:

„Accept”, „Da”. Și se introduce în protocol următoarele: „Pentru acoperirea și garantarea Băncii Naționale a României, Guvernul Reichului este de acord ca Banca Națională să facă contracte cu industriașii pentru suma de ....” Și, după ce s-a terminat afacerea aceasta, dl. Clodius îmi trimite o scrisoare și spune: „Întrucât contul de mărci al Băncii Naționale a fost aranjat conform protocolului cutare, dintre guvernele noastre și întrucât prin aceasta s-a acoperit ...”

Al. Ottulescu: Nu.

M. Antonescu: Dând Băncii Naționale posibilitatea încheierii de contracte, vă rog să binevoiți a dispune ca, ținând seama de nevoile comune, să deschideți un credit de atât, în schimbul operațiunilor, pe care le face Germania.

I. N. Fințescu: Nu.

Al. Bădulescu: Am spus: din aceste negocieri facem un tot; soluția de la punctul 1 nu rămâne valabilă decât dacă merg și punctele 2 și 3.

Al. Neagu: La început era o formulă mai gravă, care s-a ameliorat.

M. Antonescu: Este o novațiune: sunt creditor politic al Germaniei pentru contravaloarea a 500 milioane mărci; iar Banca Națională este creditoare de drept comun pentru 500 milioane mărci.

I. N. Fințescu: Rămânem mai departe creditori în mărci câțiva ani, sau ne consolidăm situația?

M. Antonescu: Dle Bădulescu, iată ce propun; nu indivizibilitate de principiu, ci să punem că Banca Națională rămâne creditoare pentru suma de ... în măsura în care nu s-au fixat aceste contracte, prin contracte conform angajamentului.

Al. Bădulescu: Este implicit.

M. Antonescu: Nu. Atâta vreme cât nu se vor fi livrat mașinile convenite, Banca Națională rămâne creditoare mai departe.

I. N. Fințescu: Da.

Al. Neagu: În măsura în care procedăm prin aceste contracte la particularizarea, la privatizarea acestui sold, în aceeași măsură situația Guvernului German este mai ușoară.

I. N. Fințescu: Transformăm o creanță exigibilă într-o creanță cu dată. Problema care se pune este: rămânem mai departe cu creanța exigibilă în mărci?

Al. Bădulescu: Eu cer prețul din primăvara anului când am dat eu banii. Eu urmăresc să nu scadă puterea de cumpărare a soldului. Contractele se încheie după acest principiu și ele toate beneficiază de garanția de bună executare a Reichului. Altfel stau cu soldul și dacă nu-l folosesc am pierdut din substanța și puterea soldului.

Al. Neagu: Ministerul de Finanțe a mers până la a oferi Băncii Naționale să garanteze valoarea soldului.

M. Antonescu: Dle Bădulescu, eu nu vreau să ajung cu creanța aceasta, cum le-ați discutat dvs. la Haga și la Banca Reglementărilor Internaționale: să le transformăm în conturi pe hârtie, ci eu prefer soluția mai radicală și mai simplă.

De aceea, eu vă propun ca dvs. să întocmiți un plan ca primă bază de discuție și să spuneți: Soldul este de atât ...; acest sold propunem să fie acoperit în modul următor: ....

Al. Bădulescu: 30% aur și restul armament. Sau fără armament; aș fi pentru o formulă – formula Ministerului de Finanțe –: să avem dreptul să facem și contracte și armament.

Al. Ottulescu: Da.

Al. Bădulescu: Dacă eforturile dvs. pentru armament nu reușesc, putem atunci spune Germaniei: am 500 milioane mărci, adunate. Poftim banii pe masă: dați-mi armament. Dacă văd că obțin armament pe altă cale și nu vreau să continui să mă uit cum s-ar putea topi soldul, atunci fac contractul.

Altfel o creanță la vedere capătă caracter de creanță cu termen. De aceea am spus – și în ce privește dificultatea tehnică – că toată problema este să nu se închidă contul vechi: să rămână, din punctul de vedere al separației între vechi și nou, așa cum este.

Al. Ottulescu: Soldul meu rămâne sold.

M. Antonescu: Cu aceasta sunt de acord.

Al. Bădulescu: Sunt de acord cu dvs. că, în măsura în care am făcut contracte particulare, se produce o novațiune. Și aceasta este poate și în ideea noastră.

M. Antonescu: Când este și în ideea lor, mi s-a închis mie capitolul politic al creditului.

Al. Bădulescu: Dacă am făcut contracte particulare, nu mai am sold. Fac aceasta ca atunci soldul să nu mai fie în mâna Statului.

M. Antonescu: Credeți că putem face contracte particulare?

Al. Neagu: Aceste contracte particulare nu vor reprezenta decât mijlocul pentru Germania de a-și asigura debușee pentru după război. Până la sfârșitul războiului nu ne vor aduce nici un fir de ață în țară.

M. Antonescu: Mai bine jucăm pe participațiuni.

I. N. Fișteșcu: Participațiunile vin la balanță anul acesta.

M. Antonescu: În ce privește creditele acordate de Germania?

Al. Bădulescu: Nu ne legăm de ele.

M. Antonescu: Ca evoluție a raporturilor și negocierilor: desigur că vor fi foarte surprinși de această poziție progresivă a noastră, fiindcă am mers așa. Dar să încercăm.

Care sunt cifrele? V-am rugat să examinați cifrele, conturile în credit, ce s-a dat efectiv.

Al. Bădulescu: Din 900 de milioane, ar mai fi de tras, după cum spune mișcarea fondurilor, ar mai fi de tras 250 milioane.

M. Antonescu: Ce cifră reprezintă armamentul, investițiile?

Al. Neagu: Sunt informat de cifra de 311 milioane mărci armament, dar aș vrea să verific, fiindcă această cifră o am de la nemți.

I. N. Fișteșcu: Sunt unele investiții, pe care le facem noi și pe care nemții le socot că ar trebui balanțate.

Al. Neagu: Obiecțiunea germană are oarecare temei.

I. N. Fișteșcu: De exemplu, atelierele de la Craiova.

M. Antonescu: Trebuie examinate foarte serios toate aceste posturi, pentru că pe urmă ne slăbim poziția, susținând lucruri excesive.

I. N. Fișteșcu: Sunt unele militare și altele nu; sunt reînnoiri de locomotive și investiții de căi ferate noi.

Al. Neagu: Pe de o parte, noi cerem să ne acopere Germania un miliard – mărfuri sau armament – pe de altă parte cerem oarecari modalități de acoperire a soldului. Cu alte cuvinte, noi cerem Germaniei în anul acesta prestațiuni în valoare de

două ori cu prestațiunile pe care le facem noi anual. Aceasta ca consecință a faptului că avem credite pentru armament și sold din anul trecut. Aici este dificultatea.

I. N. Fișteșcu: Nu este așa, pentru că cele două solduri nu încap în 500 de milioane. Noi spunem că utilajul industriei, nici într-un an, nici în doi ani ...

Al. Neagu: Admitem temperament la sold, dar cerem prestații mai mari.

Al. Bădulescu: La punctul 1, rămâne cum am spus: să ceară 30% aur și armament ...

I. N. Fișteșcu: Să spunem: eventual Guvernul ar putea, în oarecare măsură, să ceară livrare de armament imediat.

Al. Bădulescu: Da.

Vine problema a doua, a echilibrului pe curent. Stabilirea creanței, a valorii ei, nu se poate face exact dinainte. Am făcut două ipoteze: o ipoteză de minimum – după cifrele pe care le-am avut, nu se poate să fie mai puțin de 243 – și o ipoteză de maximum – nu se poate ridica la peste 424 excedentul nostru.

Al. Ottulescu: Adică cât dăm mai mult.

Al. Bădulescu: La aceasta se adaugă ceea ce trebuie să dau la trupele germane – jumătate din 6 miliarde, încă 50 milioane mărci – și 30% din ceea ce mai cer eu, aur sau deize.

M. Antonescu: Ce cantitate cereți?

Al. Bădulescu: O sută cincizeci milioane mărci. Pentru soldul vechi, cer 30%. Mai cer 50 de milioane pentru trupele române.

Al. Neagu: Adică 40.000 kg aur, patru vagoane.

M. Antonescu: Cât au adus?

Al. Ottulescu: Au promis trei și au dat două vagoane. Restul n-a venit până acum.

Al. Neagu: Sunt șase vagoane.

Al. Ottulescu: Este vorba de acele obținute acum un an.

M. Antonescu: Cele 7.700 de kg n-au venit? Răzmiriță ne-a anunțat că s-a dat ordin să se trimită.

Al. Ottulescu: N-au venit.

Al. Bădulescu: N-au venit, nici nu e vorba să mai vină acum. Textul spune: se vor mai da 7000 de kg după livrarea de petrol și cereale.

M. Antonescu: Dar nu sunteți în curent. Am discutat cu dl. von Ribbentrop și a dat dispoziții să se plătească.

Al. Neagu: Iar în spatele dvs., dl. Clodius a dat dispoziția să nu se execute.

M. Antonescu: Mă interesează să știu cât s-a primit în total, ca să-mi dau seama cât cerem acum.

Al. Ottulescu: În total s-a primit până acum două vagoane, fără cele 7000 de kg.

M. Antonescu: Acum cerem 4 vagoane?

Al. Bădulescu: Cerem mai mult. Exact cât cerem nu știm încă, fiindcă noi punem un sold de aur sau deize.

M. Antonescu: Vreau să-mi dau seama pe ce putem să contăm; dacă sunt realizabile cererile noi.

Al. Neagu: Anul acesta cerem prestațiuni mult mai mari. De trei ori mai mult. Eu constat o situație de fapt. Cum soluționăm atunci problema aceasta?

Al. Ottulescu: Ei vor ține limbajul că n-au mărfuri; dar că n-au aur, devize și participațiuni, acest limbaj nu-l pot ține, pentru că au aur și participațiuni.

Al. Neagu: Nu mă tem de limbajul lor, cât de modul de execuție.

Al. Ottulescu: Aceasta este altceva. Să stabilim întâi o balanță reală, echilibrată și pe urmă executarea este o chestiune tehnică, unde avem noi cheia și vom lua măsurile.

M. Antonescu: Am avut și anul trecut cheia: am cerut și exista în acordurile din anul trecut prevăzută dispoziția că din trei în trei luni se vor examina conturile.

Al. Ottulescu: Nu exista.

Al. Neagu: Cheia nu este reexaminarea, ci petrolul.

Al. Ottulescu: În orice caz, noi nu avem dreptul în fața țării să subscriem la o balanță care să nu fie real echilibrată, fiindcă însemnează să pierdem de la început.

M. Antonescu: Noi, în orice caz, trebuie să cerem; pe urmă vom vedea.

I. N. Fințescu: Foarte just.

Al. Neagu: M-am așezat pe planul realist, mai mult decât pe cel formal.

M. Antonescu: Prin urmare, cerem șase vagoane aur.

Al. Bădulescu: Nu știu câte, fiindcă cerem și contingent de mărfuri sporit.

I. N. Fințescu: Depinde de ei cât aur vor da și câte mărfuri.

M. Antonescu: Dle guvernator, dl. ministru von Killinger mi-a făcut comunicația oficială, din partea dlui von Ribbentrop, că aur ni se va da și că pot să contez pe acest aur. Planul nu v-a fost supus. Este un plan întreg de ansamblu, la care vom răspunde și noi.

Al. Ottulescu: Să-l vedem.

M. Antonescu: Desigur însă că aceeași tehnică, pe care o folosim noi ca să cerem la maximum, o vor folosi și ei ca să ofere la minimum. Să nu ne facem în privința aceasta nici o iluzie.

Atunci, ținând seama de realități, îmi trebuie cifra, dle Bădulescu, căci pe principii se poate spune orice.

Al. Bădulescu: Cifra nu v-o pot da.

M. Antonescu: Mă interesează să știu care este valoarea creditelor de investiție efectiv folosite, care este valoarea armamentului care a fost dat de la ianuarie încoace, care este valoarea armamentului plătit de România din conturile de clearing, pentru ca să ajungem să facem o calculare precisă și pentru ca să ne dăm seama pe urmă la cât reducem pretențiile noastre de aur, devize, participațiuni și mărfuri. Aceasta mă interesează.

I. N. Fințescu: Livrarea de armament nu s-a făcut din clearing.

M. Antonescu: Nu din clearing; dar la un moment dat ați găsit dvs. din contul de 170 de milioane.

Al. Neagu: Este de văzut și utilizarea dată de noi mărcilor de la dvs.

Al. Ottulescu: Prin aceasta v-ați împrumutat în mărci de la noi.

Al. Bădulescu: Aceasta trebuie adăugată la soldul meu.

M. Antonescu: Te rog să le adaugi toate în evidența situației, în prezentarea situației.

Al. Bădulescu: Pot să adaug, ca să fac o situație a eforturilor făcute de mine, dar aici nu.

M. Antonescu: Da, așa; nu pentru cerere, ci ca să arătăm eforturile făcute.

Problema este ca această prestație să nu fie trecută și în balanța d-tale.

M. Antonescu: Altceva cereți dv.

Al. Bădulescu: În ultimele două alineate de la pagina 14 este cuprinsă toată problema.

M. Antonescu: D-ta îți închipui, dle Bădulescu, că eu sunt aici un ignorant? Crezi d-ta că mă mulțumește pe mine această soluție a sporirii importurilor și a acordării unor noi prestații germane de aur și devize? Eu vreau cifre precise. Admit că Germania oferă 7000 kg aur și 3.000.000 franci elvețieni. Ce răspund eu la acestea?

Al. Bădulescu: Vă spun imediat. Dl Râmniceanu a obținut un import de 466.000.000 mărci față de o prestație în valoare de 1.000.000.000 mărci. Am răspuns dlui Râmniceanu că este insuficient. D-sa mi-a comunicat apoi că a reușit să ridice cifra importului la 590.000.000 mărci și se luptă să mărească această cifră, prin sporirile de contingente pe care le cer ceilalți delegați.

Ce pot să le spun eu? Luptați-vă să obțineți mai mari contingente și apoi aur. Vom vedea apoi cum stăm cu balanța.

M. Antonescu: Atunci este inutil să dăm instrucțiuni; ajungem să spunem: trageți cât puteți mărfuri și aur și după ce discutați două săptămâni, veniți la București să vedem ce vom face. Ce să mai discutăm atunci cifre și ipoteze?

Al. Bădulescu: Nici nu spun mai mult.

M. Antonescu: Atunci nu mai dați drumul nici clauzei privitoare la lichidarea prin armament.

Al. Ottulescu: Am dat-o dlui Râmniceanu.

I. N. Fințescu: S-a dat, și pe termen lung.

Al. Bădulescu: Nu pe termen lung; numai dacă nu se vor putea încheia contracte.

Al. Neagu: Delegații noștri n-au lista contingentelor de mărfuri de care avem nevoie?

M. Antonescu: Dar dl Râmniceanu cu cine tratează?

Al. Ottulescu: Tratează alături de dl Răzmiriță, cu dl Clodius.

Al. Bădulescu: V-a trimis și un raport referitor la fier, prin dl Bujoiu.

Tot acest raport, privitor la instrucțiunile ce urmează să fie trimise delegaților noștri, trebuie rezumat în două pagini. Noi trebuie să discutăm și să ne luăm pas cu pas cu nemții. Pentru dv. este de-ajuns o pagină, pentru delegații noștri este nevoie de 14 pagini de text, fiindcă eu trebuie să mă leg de fiecare cuvânt.

M. Antonescu: Rog pe dl Barbul să dea Băncii Naționale toate textele negocierilor de anul trecut și de anul acesta, cu toate măsurile și toate telegramele trimise.

Al. Bădulescu: Aici la pagina 14, mai este o problemă: presupunând că ați făcut echilibrul pe hârtie, cum asigurăm executarea lui? Aceasta este chestiunea decontării.

Noi, la 15 octombrie, când am dat dlui Râmniceanu instrucțiuni, i-am spus ceea ce spunem și astăzi la pagina 14: Nu mai decontăm decât numai pe măsura intrării de lei. Aceasta este formula care, din punct de vedere tehnic, asigură un perfect echilibru balanței, dar este soluția cea mai dură.

M. Antonescu: Adică întoarcerea la 1939.

Al. Bădulescu: Mai rău, dacă vreți. Noi, de acord cu Ministerul Finanțelor, ne ținem deocamdată pe această formulă.

M. Antonescu: Domnilor, iată telegrama pe care am primit-o de la Berlin la 2 decembrie 1941: „Referindu-mă la telegrama ce mi-ați trimis de la Viena, am onoare a vă informa că cerând doctorului Clodius un răspuns în privința acoperirii metalice, a sumei de 18 miliarde lei, d-sa mi-a declarat că a consultat pe von Ribbentrop, Funk și Göring și că aceștia nu consideră posibilă o depășire a propunerii făcute dv. la Berlin, și anume 40.000.000 RM. aur și 10.000.000 devize.”

Al. Ottulescu: Acestea s-au dat.

Al. Neagu: S-au dat aur și devize în valoare de 3.000.000.000 lei.

Al. Bădulescu: Ceea ce reprezintă o acoperire pentru 12.000.000.000 lei.

M. Antonescu: Din 18.000.000.000 lei.

Al. Neagu: Aurul și devizele acestea reprezintă îndeplinirea condițiilor tehnice pentru emisiunea a 12.000.000.000 lei.

M. Antonescu: Soldul de anul acesta cât este?

Al. Neagu: 30.000.000.000 lei.

M. Antonescu: Noi ținem seama însă și de nevoile pentru viitor.

Al. Bădulescu: Noi cerem ceva mai mult decât o acoperire tehnică.

Al. Ottulescu: Dl Clodius spune: În cazul cel mai bun vor fi 18.000.000.000 lei, iar noi răspundem: Nu-i așa.

M. Antonescu: 15.000.000.000 lei este numai petrolul.

I. N. Fițescu: Avem 30.000.000.000 lei descoperire și avem credite pentru armament tot de 30.000.000.000. Ei le țin așa.

M. Antonescu: Prin urmare, cele 500.000.000 RM. reprezintă 30.000.000.000 lei. Ce materiale efective s-au primit de noi în contul de credit?

Al. Bădulescu: Cam tot de 500.000.000 RM.

M. Antonescu: Cu armament cu tot, însă pe mine mă interesează care a fost exportul de mărfuri.

Al. Neagu: Veți avea cifra mâine de dimineată.

Al. Bădulescu: Aceasta nu schimbă poziția.

M. Antonescu: Schimbă enorm poziția, pentru că eu nu cedez la acoperirea: mărfuri, aur, devize, balansându-le cu armament, însă la cele acoperite cu investiții, îți las d-tale toată libertatea să faci toate contractele. Aceasta este limita pe care mă așez eu.

Al. Ottulescu: Libertatea trebuie să ne-o lăsați.

M. Antonescu: Toată libertatea. Dacă pot să obțin mai mult pentru d-ta?

I. N. Fițescu: Soldul care nu este acoperit cu investiții, trebuie să fie acoperit cu mărfuri.

M. Antonescu: Să se lase o margine pentru un armament eventual, ca soluție practică, nu tehnică, cum vrea dl Bădulescu. Pe mine mă interesează rezultatele practice mai mult decât cele tehnice. Dv. veți veni pe urmă și veți spune: soldul este de 500.000.000 mărci. Din el, o parte este acoperită cu aur, devize și participații și mărfuri; pentru rest, Banca Națională poate să facă contracte mai departe.

Aceasta este partea tehnică, privitor la care sunt cu totul de acord cu dv. Dar vreau să știu care este limita la care merg eu, pentru mărfuri, devize, aur și celelalte.

Al. Neagu: Adică ordinea de urgență și proporția fiecăruia.

Al. Bădulescu: Nu știu ce pot da ei.

M. Antonescu: Mă interesează nu ce pot da, ci ceea ce este minimum indispensabil pentru noi.

Al. Bădulescu: Lista contingentelor nu depinde de Banca Națională. Deocamdată este o diferență de sute de milioane lei între ceea ce cerem noi și ceea ce ne oferă nemții. Trebuie dusă bătălia mai departe. Dar dacă Delegația Germană spune: Peste această cifră nu mergem, se va pune atunci noua cifră a importului; în ziua aceea se va constata un cont descoperit de atât, pentru care va trebui să primim aur sau devize, dacă nu vreți să luăm armament pe el, în care caz el trebuie plătit de Ministerul Finanțelor.

I. N. Fințescu: Iar am revenit la soldul trecut și la balanța actuală. Privitor la soldul trecut, dl prim-ministru a pus problema foarte bine, când a spus: Germania ne-a furnizat și armament și materiale pentru investiții ...

Al. Neagu: Valoarea armamentului și a investițiilor este sensibil egală, cu un écart de 5% cu soldul; cât este una este și celălalt.

M. Antonescu: În ceea ce privește formula dv. tehnică, eu sunt de părere că trebuie să vă dau dreptul să vă puteți realiza o parte din creanță, prin contracte particulare, la prețurile pe care le veți fixa dv. Sunt în totul de acord cu acest punct de vedere și voi lupta pentru realizarea lui, dar aceasta nu este suficient. Eu vreau să pot obține cât mai mult aur, devize și mărfuri și să fixăm un plafon minimal pentru fiecare din ele. Eu nu aștept.

Iată negocierile din 24 noiembrie 1941, după-masă:

În ceea ce privește aurul și devizele, dl ministru Clodius s-a arătat sceptic, solicitându-mi să interviu cu insistență pe lângă dl von Ribbentrop, pe lângă dl. Mareșal Göring și la nevoie chiar pe lângă Führer, fiindcă altceva va fi greu de obținut.

În orice caz, dânsul mi-a spus să vorbesc cu dl Funk, dar nu-și face iluzii că aş putea obține cantitatea de trei vagoane pe care am cerut-o.

Am spus deschis dlui Clodius că stăruim în cererea de a se reduce la maximum acest sold, declarându-i formal că vreau aur și devize, cu care se acoperă soldul de 18.000.000.000 lei, fără de care Guvernul Român nu poate considera că și-a împlinit datoria.

Am fixat atunci un plafon: 18.000.000.000 lei. Anul acesta cât spunem?

Al. Ottulescu: Am spus: 30% în aur și devize, pentru soldul cel vechi, ceea ce face 150.000.000 mărci.

I. N. Fințescu: Iar pentru echilibrarea balanței cât va trebui?

Al. Neagu: Pentru vechiul sold cerem 40.000 kg aur, iar pentru cel nou, atât cât va trebui.

Al. Bădulescu: Depinde câte mărfuri ne dau ei.

Al. Ottulescu: Dacă ne dă mărfuri într-o cantitate egală cu ceea ce exportăm noi?

M. Antonescu: Prin urmare, vă rog să puneți problema acoperirii numai cu mărfuri.

Al. Ottulescu: Atunci vine în subsidiar numai cu mărfuri. Dacă germanii rămân descoperiți și nu ne pot da mărfuri de aceeași valoare, atunci diferența aceasta cu ce se acoperă?

Al. Neagu: Avem însă două cifre: cifra de 1.000.000.000 mărci, care este exportul nostru probabil, și cifra de 600.000.000 mărci exportul probabil al Germaniei la noi, după cifra comunicată de dl Râmniceanu. Iată o bază de discuție.

I. N. Fiñescu: A spus foarte bine dl Bădulescu: Noi prezentăm problema și pentru ceea ce germanii nu vor putea balansa cu mărfuri, devize, participații sau aur, vor lua poziție.

Al. Neagu: Au luat deja.

M. Antonescu: Iată concluzia mea, și am să vă anunț instrucțiunile pe care le voi da în această privință delegaților noștri de la Berlin.

În principiu, noi stăm pe poziția: mărfuri, aur, devize, participații, pentru acoperirea întregului sold.

Al. Neagu: Puneți participațiile înaintea aurului.

M. Antonescu: În al doilea rând, noi rezervăm Băncii Naționale dreptul – pentru orișice sold care ar rămâne, în afară de ceea ce obține Guvernul în planul de acoperire prin această metodă – de a contracta direct, pentru acoperirea soldului sau prin contracte cu particularii, sau trecând asupra Statului Român o parte din conturile sale, dacă Statul ar avea vreo nevoie specială.

Aceasta este formula pe care o dictăm.

M. Antonescu: Aceasta este concluzia.

I. N. Fiñescu: Foarte bine; de acord.

Al. Ottulescu: Dle prim-ministru, să fim bine înțeleși.

M. Antonescu: Suntem de acord?

I. N. Fiñescu: Da.

Al. Neagu: Să se mai repete.

Al. Ottulescu: Nu sunt lămurit.

Noi avem un sold. Să zicem că este 500 de milioane. Dvs. ziceți că pentru acest sold Guvernul va negocia: aur, devize și participațiuni.

M. Antonescu: Exact.

Al. Ottulescu: Cât va cere el?

M. Antonescu: Cât va putea obține. Maximum.

Al. Ottulescu: Cred că nu trebuie să cerem prea mult, fiindcă dacă cerem prea mult pentru acest sold, nu veți putea echilibra balanța anului în curs.

M. Antonescu: Pe mine, raporturile dintre Banca Națională și Germania mă interesează ca sistem de echilibru de conturi. Fiindcă eu, Statul, nu sunt Banca Națională. Și atunci, ceea ce mă interesează pe mine este să nu răstorn economia națională. Deci, eu cer: mărfuri, aur, devize, participațiuni.

I. N. Fiñescu: Mărfuri, participațiuni, devize, aur.

M. Antonescu: Da: mărfuri, participațiuni, devize aur, pentru tot ceea ce nu este echilibrat. Acesta este principiul meu.

I. N. Fiñescu: Adică: participațiuni, devize, aur, pentru tot ceea ce nu este echilibrat cu mărfuri.

M. Antonescu: Da. La aceasta revine.

I. N. Fiñescu: Prin urmare, pentru tot ceea ce nu se echilibrează prin mărfuri, Statul cere: participațiuni, devize, aur și lăsând libertatea Băncii Naționale ...

M. Antonescu: Da.

I. N. Fiñescu: ...lăsând libertatea Băncii Naționale ca pentru soldul său creditor să poată trata direct pentru contracte, în condițiunile pe care le va crede sau pentru a trece Statului o parte din acest sold creditor.

Al. Neagu: Aceasta e mai puțin decât cere Banca Națională, pentru că Banca Națională cere aur și pentru acest sold.

M. Antonescu: Pentru Dumnezeu, dar eu ce cer?

I. N. Fințescu: Pentru soldul actual și pentru cel viitor, pentru toate creanțele noastre pe care le avem în clearing, dl. prim-ministru cere o acoperire în mărfuri.

Nu se poate acoperire în mărfuri? Atunci vin: participațiuni, devize, aur. Se lasă, cu toate acestea, libertatea Băncii Naționale ca, pentru creanța pe care o are, în limita acestor conturi generale între noi și Germania, i se lasă posibilitatea ca să-și acopere creanța prin contracte ce se vor stabili cu particularii.

M. Antonescu: Eu nu vreau să recunosc, în raporturile cu Statul German, această posibilitate de acoperire a Băncii Naționale prin contracte, care sunt în realitate o novațiune și îmi transformă un cont exigibil, care și din punct de vedere politic mă pune în poziția de creditor al Statului German, mă pune în situație de inferioritate.

Al. Bădulescu: Atunci să nu mai cerem.

Al. Ottulescu: Să nu mai cerem atunci.

M. Antonescu: Dle Bădulescu, aceasta este baza de discuție, pe care o dau eu în instrucțiuni delegației.

Eu vă spun la ce merg ferm. Voi cerceta care este situația realității posturilor contabile, ale soldurilor, pentru că noi nu mergem pe abstracțiuni. Sunt aici 500 mii de ha ale expatriaților germani, care intră în conturile de credit. Acestea vin la cumpărarea Statului Român.

I. N. Fințescu: Dacă Statul Român nu le valorifică și nu se ajută Banca Națională, de ce este vinovată Germania?

M. Antonescu: Mai departe: sunt o serie de investiții, date pentru Calea Ferată și Poștă; acelea care pentru Calea Ferată au servit scopul războiului. Și vom vedea avantajele făcute de Calea Ferată Germaniei, în tarif de transport și sisteme de plată. Le vom compensa. Și planul practic minimal, pe care nu voi ceda, dle guvernator al Băncii Naționale, vă anunț de pe acum, va fi, plecând de la aceste realități. Mărfuri, aur, devize, participațiuni, acestea vor forma un bloc, care va corespunde cu soldul real, scăzând acte din conturile balansându-se cu o parte din creditele germane, care reprezintă investiții și altele, nu formal; pentru care fond las libertatea Băncii Naționale ca pentru toată diferența să meargă la contractele acestea industriale. Însă nu voi ceda Germaniei, ca să nu-mi introducă în planul de balansare suma care corespunde acestei diferențe reale. Adică, aceasta este limita concesiunii mele. Trebuie precizări, fiindcă altfel mergem pe abstracțiuni.

M-ați înțeles, dle guvernator?

Al. Ottulescu: Vreau lucruri precise.

M. Antonescu: Să zicem: sunt 500 milioane mărci astăzi, reprezentând soldul trecut ...

Al. Ottulescu: ... care este creanța mea ...

M. Antonescu: ... sold care este creanța Băncii Naționale.

Al. Ottulescu: Pentru care am emis lei.

M. Antonescu: Da. Alături de acesta, prin calculul pe care îl facem este de presupus că vor mai fi încă 300 milioane de mărci, pentru acoperirea nevoilor de finanțare germane în România încă pentru 8-10 luni de acum înainte ...

Al. Bădulescu: Mai mult. Cel puțin 400 milioane.

Al. Ottulescu: Da; cel puțin 400 de milioane.

M. Antonescu: Prin urmare, 400 milioane plus 500 de milioane, fac 900 de milioane. Pentru aceste 900 milioane – sunteți de acord – cerem să fie o acoperire de mărfuri. Acoperirea de mărfuri dacă nu ni se poate realiza, să ni se dea: participațiuni, aur, devize, rezervându-se Băncii Naționale dreptul de a contracta direct, pentru acoperirea eventualelor diferențe, în condițiunile pe care le credeți dvs. Banca Națională, cu industria germană, cu întreg sistemul pe care îl preconizați dvs.: cu prețurile vechi etc.

Al. Ottulescu: Să mă iertați, dar nu sunt de acord cu formula aceasta.

M. Antonescu: Așteptați, nu v-am explicat totul. Acesta este principiul de la care plec.

Care sunt limitele – aur, devize, participațiuni – pe care eu, Guvernul, le negociez? Suma este 900 milioane mărci. Cinci sute milioane reprezintă soldul vechi; 400 milioane soldul viitor. Cercetez atunci la conturile paralele ale Germaniei față de noi ...

Al. Neagu: ... armament, 200 milioane; investiții, 150 milioane; creanțe din teritoriu, 75 milioane.

M. Antonescu: Prin urmare, dintr-odată 225 milioane mărci, care corespund investițiilor și unei acoperiri reale, pe care am primit-o deja. Acesta este pentru mine, dle Ottulescu, în principiu, jocul în care intrăm în formula dvs. Pentru 225 milioane primesc în orice caz formula dvs., a Băncii Naționale, privitoare la contractele dvs. directe.

I. N. Fițescu: Delegația Germană pune problema acoperirii. Ei vor, în compensare, să se facă aceasta.

M. Antonescu: Acestea sunt bazele de la care plec eu.

Și pentru restul de la 225 milioane la 900 de milioane adică pentru 675 milioane, noi încercăm să scoatem cât putem: mărfuri aur, devize și pe urmă mai facem o rezervă și calculăm totul pe date precise din partea dlui g-ral Dobre, care este minimul de armament necesar pentru acest an, care ar putea să fie acoperit, dacă am deconta din mărcile Băncii Naționale și din suma de 675 milioane, dacă corespunde cu investițiile, trebuie examinat totul, minus contravaloarea armamentului indispensabil și care ar putea să fie livrat prin decontare. Eu nu cedez Guvernului Reich-ului, care trebuie să ne dea acoperire de mărfuri, participațiuni, aur, sau devize.

Ați înțeles, dle guvernator?

Al. Ottulescu: Da, însă îmi trebuiesc anumite precizii.

M. Antonescu: Vi le voi da de îndată ce dl. ministru Fițescu îmi va da toate datele.

Al. Ottulescu: Pe urmă vă voi da răspunsul decisiv, după ce îmi voi face toate socotelile. Dar, așa, la repezeală, nu pot. Este vorba de miliarde. Trebuie totul socotit precis pe hârtie.

Dl. Clodius spune că creanța noastră este fictivă, acesta este limbajul d-sale, pe de altă parte, el ține limbajul că este o creanță politică, care, la sfârșitul războiului, se va compensa cu creditele acordate Statului Român. Or, eu am datoria să consolidez această creanță, fiindcă creanța aceasta mă interesează pe mine și fiindcă mâine, poimâine eu pot să fiu tras la răspundere și să mă întrebe lumea ce am făcut și cum de am lăsat ca această creanță să se topească, să ajungă la zero?

M. Antonescu: Tot ceea ce am propus eu este în avantajul d-tale și nu în contra d-tale. Eu am vrut să fixez bazele tratativelor Guvernului în această chestiune. La formula dlui Clodius, care spune că creanța este fictivă, nu mă preocupă decât să spun realitatea. Eu vă spun: ceea ce cereți dvs. este o condiție minimală pentru mine.

Al. Ottulescu: Vă mărturisesc că în această privință nu sunt fixat în mod precis. Dacă este mai bine decât ceea ce vrem noi, cum spuneți dvs., cu atât mai bine. Cu atât mai bine dacă este mai mult decât ceea ce vrem noi.

M. Antonescu: Dle ministru Fințescu, dv. ați înțeles ceea ce am spus eu.

Al. Ottulescu: Mărturisesc că nu sunt lămurit. De ce să spun că sunt lămurit. Dl. Bădulescu poate este mai lămurit, fiindcă este tehnician.

I. N. Fințescu: Este o neînțelegere.

Al. Ottulescu: Nu este nici o neînțelegere. Noi nu putem să semnăm un acord nou, care să nu fie real balansat.

I. N. Fințescu: Și nici eu!

M. Antonescu: Și nici eu! Dv. credeți că eu vreau să semnez acest acord?

Al. Ottulescu: Nu, dar trebuie văzut cum se balansează, căci poți crede că este balansat și în realitate să nu fie așa.

I. N. Fințescu: Sunt două probleme, care se ating: este problema monetară a Băncii Naționale, rezultată din schimburile cu Germania și problema unor credite acordate de către Germania Statului nostru; credite pentru armament și pentru investiții. Eu cred că noi, juriștii, ne ținem bine pe aceste două poziții. Să nu confundăm raporturile schimburilor noastre comerciale, care au scadență la vedere, cu siguranțele pe care le are Germania împotriva noastră pe termen. Germania, la eforturile pe care le-am făcut noi, ne-a venit în ajutor, cum era și fatal să fie. Țara noastră nu putea face efortul acesta fără sprijin financiar. Ne-au dat sprijin financiar în urma tratativelor dv. pentru împrumutul de Stat și pentru investiții. Aceste împrumuturi și investiții nu le discut acum. Le țin deoparte.

Al. Ottulescu: Le discutăm.

M. Antonescu: Am urmărit ca să ajung la un criteriu de fixare a planului minimal al cererii mele de aur și deize, lăsându-vă restul conturilor pentru tratările dv., cu contracte. Dar eu vreau să știu cât sunt în realitate, în fapt acoperit. În drept, nici nu pun problema: nici a echilibrului, nici a compensațiilor. Nici nu discut măcar paralelismul cantității de credit pentru armament. Însă, în fapt, cum vreți să mă conduc, dle guvernator, în mod obiectiv, pentru ca să știu: cât aur cer, câte deize cer, câte mărfuri cer. După ce merg? Trebuie ținut seamă de realități. Aceasta este ceea ce urmăresc eu.

Al. Ottulescu: Dați-mi cifre. Eu întreb pe dl Bădulescu, care este tehnician, dacă d-sa este lămurit, s-o spună. Ești lămurit, dle Bădulescu?

Al. Bădulescu: ....

Al. Ottulescu: Dar d-sa tace. Spune precis, dle Bădulescu.

Al. Bădulescu: Nu sunt lămurit.

Al. Ottulescu: Dacă un tehnician al Băncii Naționale nu este lămurit, atunci dați-mi voie să vă cer să fiu lămurit. Eu am fost un om de precizii până la milimetru. În acest domeniu nu se poate fără precizii.

M. Antonescu: Rog pe dl Barbul să trimeată dlui guvernator toate memorandumurile și notele, de pe urma cărora Banca Națională a primit aur, pentru ca

să vadă domnia-sa că am mers cu destulă precizie în negocierile mele și că numai cu precizuni am mers.

I. N. Fiñescu: Domnilor, sunt două rânduri de socoteli, care trebuie să fie separate, după părerea mea. La Berlin, actualmente se găsește o comisiune, care nu cadrează împrumuturile Statului nici schimbarea creanțelor pe care le are Germania față de noi, din investiții și din armament. Socotesc că acelea sunt lucruri definitive. Au termen. Și nu cred ca dl prim-ministru să fi dat instrucțiuni ca să se trateze asupra schimbării lor, asupra novațiunii acelor acorduri. Noi, când am discutat la Ministerul Economiei Naționale, am avut în vedere numai schimburile comerciale și emisiunea Băncii Naționale.

Al. Ottulescu: Sunt de acord.

I. N. Fiñescu: Am avut în vedere situația de astăzi, care prezintă pentru Banca Națională o povară extraordinară: a făcut o emisiune neacoperită și se găsește cu un sold de 500.000.000 RM. și, probabil, cu alt sold, în viitor, tot de atât.

Al. Ottulescu: Frumoasă perspectivă.

I. N. Fiñescu: Dl guvernator a fost înspăimântat că dv., în calculele pe care le-ați făcut, ați adus în discuție creanțe pe care le are Germania și dl guvernator a avut teamă ca nu cumva situația Băncii Naționale să fie prejudiciată prin oarecari compensări.

M. Antonescu: Nici nu se pune problema de compensare.

I. N. Fiñescu: Dacă n-ați avut în vedere această compensare, atunci ...

M. Antonescu: Nici nu mi-a trecut prin minte.

I. N. Fiñescu: Eu cred atunci că ceea ce am discutat la Ministerul Economiei Naționale stă în picioare și că nimic din ceea ce am discutat noi acolo nu este răsturnat printr-un argument tehnic. Noi susținem, ca și dv., domnule prim-ministru, problema acoperirii, sub diferite forme, a creanțelor ce le avem noi. Am fost de acord cu formularea dv.

Al. Ottulescu: Dați-mi voie să vă opresc un moment: una este a acoperi soldul trecut și alta este a acoperi soldul viitor. Se pune întrebarea: noi admitem balanță de plăți viitoare descoperită sau cerem ca ea să fie realmente echilibrată? Pentru moment suntem descoperiți.

I. N. Fiñescu: Eu așa am înțeles: dl prim-ministru a fost categoric; vrea acoperire pentru tot.

Al. Neagu: Un miliard jumătate.

M. Antonescu: Da.

I. N. Fiñescu: Nu numai pentru viitor. Este în favoarea dv.

Al. Ottulescu: Suntem încă descoperiți.

Al. Neagu: Avem de luat 500.000.000 din anul trecut și avem un export de un miliard anul acesta.

Al. Bădulescu: Avem 500.000.000 din vechi și activul nostru este de 1.000.000.000.

I. N. Fiñescu: Dl prim-ministru a spus atunci: Nu vreau să înrăutățesc situația, să spun: soldul din trecut îl eșalonez după război; nu fac novațiune. Căutăm mijloace de acoperire în întregime.

Al. Neagu: Le determinăm în cuantumul lor.

M. Antonescu: Fixez un plafon al minimalului cererilor mele, sub care nu cedez. Pentru restul pentru care n-am obținut acoperire, pe acesta vi-l las dv. să procedați cum vreți. Acesta este punctul meu de vedere.

Al. Ottulescu: Poate ajungem la un acord, cu condiția ca acoperirea să fie întâi pentru acordul cel nou.

M. Antonescu: Dl guvernator este preocupat de punctul de vedere tehnic.

Al. Ottulescu: Nu; nu tehnic.

M. Antonescu: Este preocupat domnul guvernator de separarea prezentului de viitor și d-sa spune: De acum înainte nu mai vreau să decontez decât acoperit.

Al. Ottulescu: Nimic descoperit. Nu decontez descoperit de m-ar spânzura.

M. Antonescu: Da; dar noi, Statul și Economia Națională, avem răspundere și pentru trecut și pentru viitor.

I. N. Fiñescu: Acestea sunt mijloace de realizare.

Al. Ottulescu: Pentru trecut, n-aveți nici o răspundere. Trecutul este o creanță a noastră. Și noi suntem acei care pătimim dacă această creanță se pierde. Pentru aceasta noi am emis deja lei. Suntem datori și avem de luat parale.

M. Antonescu: Constat că dl guvernator este foarte generos în a ușura situația Guvernului în negocierile țării.

Al. Ottulescu: V-o ușurez; sunt de acord. Această acoperire să meargă pe acordul cel nou și atunci nu mai am nimic de zis.

M. Antonescu: Adică: dacă aduc aur, devize și participațiuni pentru acoperirea viitorului, dv. vă declarați mulțumit?

Al. Ottulescu: Da. Restul, pe care îl obțineți dv., e pentru Banca Națională; fiindcă am emis deja lei. Procentul, pe care îl obțineți, merge în acoperirea trecutului. Cât o fi: 10,20%, nu importă; iar pentru rest joacă contractele particulare.

M. Antonescu: Suntem în totul de acord, dle guvernator. Care este neînțelegerea?

I. N. Fiñescu: Eu acum difer de dl guvernator.

M. Antonescu: Eu difer de dl guvernator și în sensul că eu vreau ...

I. N. Fiñescu: Dv. aveți ultimul cuvânt. Dar eu cred, că, din punctul de vedere al economiei naționale, Banca Națională nu poate spune că poate face ce vrea cu emisiunea ei.

Eu tratez și vechiul și noul cont.

M. Antonescu: Și când eu am făcut această socoteală, s-a supărat dl guvernator, crezând că fac compensații.

I. N. Fiñescu: Pe viitor te asigur, dle guvernator, că, din punct de vedere tehnic, nu vei mai emite descoperiri.

Al. Ottulescu: Cine a avut mai mare grijă de economia națională decât mine?

M. Antonescu: Aceasta înseamnă, dle guvernator, să nu începeți prin a oferi ipoteza contractelor directe, ci s-o prezentați ulterior, după ce se vor epuiza cererile de mărfuri, aur, devize și participații.

I. N. Fiñescu: Dl prim-ministru îmbrățișează teza mea: acoperire în întregime, indiferent modalitatea, și cu posibilități de constrângere pentru viitor, ca să nu mai decontăm descoperiri. În felul acesta se asigură viitorul.

Pentru trecut, dl vicepreședinte spune: Eu nu slăbesc situația.

Al. Ottulescu: Dar cine îl pune s-o slăbească.

I. N. Fiñescu: Guvernul german ar fi încântat dacă noi am oferi posibilitatea încheierii de contracte particulare.

Al. Bădulescu: La acea sumă de un miliard jumătate de mărci, se adaugă și nevoile trupelor germane.

I. N. Fiñescu: Noi trebuie să prezentăm situația economică grea și efortarea pe care o facem.

Al. Ottulescu: Eu am cerut acoperirea integrală a prestației noastre pe anul viitor.

M. Antonescu: Rog pe dl Fiñescu să facă redactarea definitivă a instrucțiunilor. Se pleacă de la această bază: acoperirea integrală pentru anul viitor.

Al. Ottulescu: În ceea ce privește trecutul, eu am cerut un minimum de 30% aur și devize, iar pentru rest, contracte private.

I. N. Fiñescu: Aceasta este o situație slabă. Să accepti orice contracte!

Al. Ottulescu: Dar îmi dă 30% aur. Decât nimic, decât să fiu scris la catastif și să nu iau nimic, d-ta, ministru al Economiei Naționale, nu poți refuza posibilitatea să faci, pentru această creanță, investiții în țară.

I. N. Fiñescu: Dar se spune că pentru toată creanța noastră se cere: aur, devize, mărfuri și participații.

Al. Ottulescu: Dacă le voi obține! Eu am spus că pentru trecut cer numai 30% aur.

M. Antonescu: Ce înțelegeți prin acești 30%? O garanție de acoperire?

Al. Bădulescu: Cerem aur și devize în valoare de 150.000.000 mărci, adică patru vagoane de aur.

I. N. Fiñescu: Dar dacă ați cere suma necesară, din punct de vedere tehnic, pentru acoperirea soldului de 500.000.000 mărci.

Al. Bădulescu: Aceasta înseamnă mai puțin, adică 125.000.000 mărci.

Al. Ottulescu: Pentru trecut cer 30% din creanță, în aur și devize. Restul îl reglez în interesul economiei naționale.

I. N. Fiñescu: Dar dl prim-ministru spunea că pentru întregul sold se vor cere: mărfuri, aur, devize și participații, lăsându-se și Băncii Naționale libertatea să încheie contracte.

M. Antonescu: Aceasta este poziția mea în negocieri. Nu pot să încep prin a spune: ofer contracte, fiindcă atunci nu mai mi se dă nimic.

Al. Ottulescu: Dacă obții d-ta mai mult, eu îți voi exprima cele mai călduroase felicitări, însă tare mi-e frică că (*sic!*) eu voi avea dreptate și nu se va putea obține mai mult.

M. Antonescu: Chiar dacă se va putea obține mai mult, totuși eu am datoria să cer acest lucru la începutul negocierilor, ca să văd ce mi se oferă.

Al. Ottulescu: Eu cer o acoperire pentru prestațiile viitoare ...

M. Antonescu: Hotărât, o acoperire totală. Aici suntem cu toții de acord.

Al. Ottulescu: ... iar pentru trecut cer cel puțin 30% aur și devize din cele 500.000.000 mărci, ceea ce face aproximativ 150.000.000 mărci aur și devize.

Al. Bădulescu: Și cel puțin 50% din ceea ce vor cere trupele germane.

Al. Ottulescu: Puteți să obțineți dv. mai mult de 30% pentru trecut, aur și devize? Acesta este minimul cererilor mele, pentru că nu cred că se poate obține mai mult.

M. Antonescu: Dar dv. credeți că eu am convingerea că tot ce cer, am să obțin! Dar am datoria să cer. Și nu pot să dau dlui Răzmiriță instrucțiuni să înceapă cu tratarea consolidării creanței de 500.000.000 mărci în contracte, pentru că el așa face.

Al. Ottulescu: Dar dacă nu obține ceea ce cer eu acum, mai am și altele în buzunar și voi vedea ce cereri formulez.

Eu, deocamdată, cer 30% aur și devize din soldul trecut de 500.000.000 mărci. Dacă d-ta obții mai mult, eu îți sunt adânc recunoscător.

Al. Neagu: Tot timpul discuția s-a dus pe două planuri deosebite: modul cum ne formulăm cererile în negocieri și care sunt realitățile, pe care le putem obține. Plecând de la cifre, dle Bădulescu, noi vom avea la anul un export de 1.000.000.000 mărci, pentru care noi cerem anumite realități. La aceasta, se mai adaugă și cererea de 30% aur și devize pentru soldul de anul trecut. În total, înseamnă că noi cerem 1.150.000.000 mărci.

Al. Bădulescu: Plus diferența pentru armata germană.

Al. Neagu: Ce poate da Germania? Germania a dat anul trecut 500.000.000 mărci și anul acesta 600.000.000 mărci. Dacă scădem 500.000.000 mărci din 1.150.000.000 mărci, rămân 650.000.000 mărci, iar dacă scădem 600.000.000 mărci din suma de mai sus, rămân 550.000.000 mărci.

Cu ce acoperim restul? Participările n-au să depășească cifra de 500.000.000 mărci. Revenim, deci, la cifra inițială a dlui Bădulescu, pe care n-o poate acoperi Germania.

Al. Bădulescu: Zic ei că n-au.

Al. Neagu: Decât dacă face un efort suplimentar.

I. N. Fițescu: Atunci, cum zice dl prim-ministru, vom face și noi propuneri suplimentare.

Al. Ottulescu: Redactăm instrucțiunile în felul acesta?

I. N. Fițescu: Eu repet formula dlui prim-ministru: pentru soldul de 500.000.000 mărci se va cere o acoperire în mărfuri, aur, devize și participații, lăsându-se Băncii Naționale libertatea să încheie contracte sau să cedeze Statului o parte din creanță, pentru nevoi speciale și urgente.

Al. Neagu: Dl prim-ministru a mai spus ceva: Acest écart nu este așa de mare, pentru că eu nu pot să nu țin cont că mi se dau prestațiuni pentru Căile Ferate. În realitate am primit prestații pentru investiții în valoare de 150.000.000 mărci.

I. N. Fițescu: Cu termen sau fără termen?

Al. Neagu: Sunt de acord cu socoteala dv. În schimb, nu trebuie să socotiți aici creanța de 75.000.000 mărci pentru terenurile repatriaților germani, pentru că s-a stabilit și arhistabilit că această sumă se plătește din creditul de la Berlin. Să nu se ceară Guvernului român prestațiuni în mărfuri pentru această creanță.

M. Antonescu: Când am făcut acest calcul, nu m-am gândit să merg la o soluție de compensație, la o balansare de conturi sau la o confuziune între conturile de credit și conturile creditoare ale Băncii Naționale, însă, ca să ajung la calculul minimal al acoperirii, pe care o cere Statul, pentru echilibrarea economiei românești, nu numai pentru garantarea Băncii Naționale, pentru aceea vreau să știu care sunt livrările efective de mărfuri făcute Țării Românești, ca să cer pentru diferență mărfuri, aur și devize, iar, pentru ceea ce nu pot să obțin, să spun Băncii Naționale: Aplicați clauza contractelor directe și rezervați-mi și mie un post de atât pentru armamentul, pe care îl plătesc anul acesta.

Aceasta este soluția, dle guvernator. Dv. ați avut impresia că eu vreau să fac compensații între conturi.

Al. Ottulescu: N-am fost destul de precis. Repet încă o dată: să nu fie confuziune, sunt de acord cu dv., însă toată acoperirea care se va obține va trebui să meargă pentru noile prestații, pentru că este nevoie de o nouă emisiune. Pentru trecut, emisiunea este deja făcută.

M. Antonescu: Instrucțiunile se fac pe aceste baze: ținând seama de situația grea a economiei românești, care a continuat să livreze, prin exporturile de petrol și alte mărfuri, tot disponibilul economiei românești; ținând seama de situația financiară a Statului, care suportă greutățile unui război, care i-a cerut peste 200.000.000.000 lei în ultimii trei ani; ținând seama că Banca Națională a făcut până acum o serie întreagă de operații descoperite, că soldul său creditor trece de 500.000.000 mărci și că Statul Român nu poate nici să meargă la epuizarea economică a pieței interne, nici la inflație internă, pentru imposibilitatea de a absorbi de pe piață moneda, el fiind obligat, totuși, să continue a finanța exporturile germane; ținând seama de faptul că Statul și Guvernul n-au cu ce să acopere Banca Națională în propria sa creanță față de Germania, Guvernul stabilește: 1) Nici un cont pentru anul viitor nu poate să constituie un nou angajament și o nouă sarcină, fie pentru Guvernul Român, fie pentru Banca Națională. Aceasta înseamnă că toate livrările, care vor fi făcute de aici înainte de către economia românească și toate finanțările acoperite prin emisiuni ale Băncii Naționale trebuie să-și găsească acoperire. Acesta este primul principiu.

Al. Ottulescu: De acord.

M. Antonescu: În al doilea rând: Guvernul Român, față de situația gravă a economiei financiare, față de situația finanțării nevoilor germane în România – nevoi de exporturi și nevoi militare –, față de greutățile pe care le are, pentru propriile sale nevoi, față de faptul că producția este în scădere și că, în același timp, Guvernul Român trebuie să mențină prețurile și este amenințat de inflație, Guvernul Român se simte dator să reexamineze împreună cu Guvernul Reichului întreaga problemă a soldului creditor al Băncii Naționale și a livrărilor făcute de Statul german, pentru că Guvernul Român, pe de o parte, din punct de vedere economic, nu poate să meargă la o balansare de schimburi, în care România dă mărfuri și primește numai armament, iar, pe de altă parte, Banca Națională nu poate să rămână cu soldul său creditor pe trecut fără nici un fel de acoperire.

Pentru acoperirea acestei situații, pentru ajutorarea producției românești, pentru ajutorarea absorbirii de pe piață a monedei sporite, din cauza greutăților germane, pentru echilibrarea activului viitor, Guvernul Român cere ca toate conturile să fie examinate și să se ofere Guvernului Român: mărfuri, participații, aur și deize, pentru restabilirea situației sale financiare.

Guvernul Român așteaptă propunerile, pe care le face Guvernul Reichului în această privință. El cere această acoperire și lasă Băncii Naționale posibilitatea unor negocieri directe, pentru acoperirea soldului său, care ar rămâne, totuși, după ce s-ar cădea de acord între cele două guverne, prin contracte directe cu industria germană, în condițiile pe care le va crede sau punând la dispoziția Statului o sumă din disponibilul său în mărci la Berlin, pentru acoperirea unor nevoi speciale și urgente.

Al. Ottulescu: De acord.

Al. Bădulescu: Am făcut chiar noi legătura între sold și credite.

M. Antonescu: Care credite? Am întrebuințat cuvântul de credite?

I. N. Fiñescu: Ați spus: „și creditele germane față de noi”.

M. Antonescu: Scoatem atunci: „creditele germane”.

Al. Ottulescu: Înțeleg să punem între noi aceasta, ca să știm până unde <în>tindem coarda.

M. Antonescu: Aceasta vreau s-o fac și eu. D-ta crezi că eu sunt naiv să spun Germaniei: Îmi balansez armamentul și șinile de drum de fier cu emisiunea Băncii Naționale? Se poate una ca aceasta? Însă vreau să știu până la ce limită merg. Și pentru aceasta îmi trebuie o cifră precisă.

I. N. Fiñescu: Ca să încheiem acest capitol: noi trebuie să trimitem instrucțiunile mai degrabă, cum le-a făcut dl prim-ministru și am să le formulez eu.

M. Antonescu: Da.

I. N. Fiñescu: Să nu mai așteptăm celelalte date, care sunt pentru mai târziu.

M. Antonescu: Nu. De aceea le-am cerut rândul trecut. Eu credeam că noi putem <da> delegației noastre sugestii de principiu. Credeam că putem să-i dăm minimalul.

I. N. Fiñescu: Nu cred că este bine.

M. Antonescu: Ca să formulez minimalul, îmi trebuiau cifrele acestea.

I. N. Fiñescu: Nu trebuie să dăm de la început minimalul, pentru că negociatorii aceștia poate că ar spune minimumul prea repede.

M. Antonescu: În orice caz, trebuie studiate toate posturile acestea. Să se dea notă la Ministerul Economiei Naționale și la Ministerul Finanțelor, în care să se arate toate datele care le-am cerut.

Cât reprezintă armamentul?

Al. Neagu: 350.000.000.

M. Antonescu: Vreau peste tot cifre precise, nu cifre procentuale de 15%, 20%, 30%. Ca să ajung la această socoteală spun și eu Băncii Naționale, îi întorc limbajul pe care mi l-a ținut: și eu vreau cifre precise, ca să pot hotărî. Nu știu ce reprezintă 30%. Cer cifrele acestea ca să vedem bazele pe care ne așezăm, ca să știm care este minimalul.

Al. Neagu: Sunt 500 milioane mărci, care urmează să fie acoperite.

I. N. Fiñescu: Veți avea mâine pe hârtie datele.

M. Antonescu: Mai am o a doua chestiune, care este urgentă, fiindcă se așteaptă și acolo instrucțiuni, la Roma.

Să-mi spuneți numai atât: pentru chestiunea finanțării exporturilor italiene în România, la ce putem să mergem.

Al. Ottulescu: De la 40.000.000 lire ne-am ridicat la 100.000.000.

M. Antonescu: Prin urmare, pot să cer.

Al. Bădulescu: Dacă cererile sunt satisfăcute par ailleurs¹. Dv. veți aprecia când și cum joacă concesiunea noastră.

M. Antonescu: Am o notă în care ni se spune că Italia va acorda României un împrumut de 500.000.000 lire italiene, cu dobândă de 5%, pe timp de cinci ani. Împrumutul va fi folosit de România pentru a plăti furnizările din Italia, mărfurile care urmează să fie importate din această țară pentru înzestrarea noastră. Împrumutul de

---

¹ Traducere: *pe de altă parte*.

500.000.000 lire italiene nu va alimenta contul de clearing româno-italian. După ce creditul de 500.000.000 lire italiene va fi pus la dispoziția României, prin exportul de mărfuri destinate Armatei, Guvernul român va finanța exportul român spre Italia până la concurența de maximum 100.000.000 lire italiene, peste importurile normale ce se fac în Italia.

I. N. Fițescu: Noi facem un avans.

Al. Neagu: Adică scazi 100.000.000 din 500.000.000.

M. Antonescu: În nici un caz contul de clearing româno-italian nu va putea depăși suma de 500.000.000 lire italiene.

Al. Bădulescu: Conturile de 40.000.000 trebuie să ajungă, prin urmare, la 100.000.000. Rămâne o chestiune internă, între mine și Ministerul de Finanțe, ca să acoperim diferența.

M. Antonescu: Prin deschiderea creditului de 500.000.000 lire și finanțarea exportului cum s-a arătat mai sus, Italia urmează să rămână creditoare României pentru suma de cel puțin 400.000.000 lire italiene. Atenție deosebită se va acorda problemei prețurilor – spune mai departe această notă asupra mărfurilor ce privesc importurile, pentru ca prin mărirea lor să nu se micșoreze cantitatea de mărfuri. În același timp, va fi examinată problema taxelor noastre de export.

M. Antonescu: Acesta este cuprinsul notei. De acord?

I. N. Fițescu: Care este termenul?

M. Antonescu: S-a spus termen de cinci ani.

I. N. Fițescu: Prin urmare, 400.000.000 nu intră în jocul clearing-ului.

Al. Neagu: Să fie un împrumut real nu să intre în clearing, pentru că, dacă îmi ia marfă mai multă decât mi-a dat, n-am nici un avantaj.

M. Antonescu: Dar dacă ne dă împrumut și marfă și ajunge să fie acoperit în cinci ani prin clearing?

Să ne înțelegem: din moment ce dv. spuneți că nu raportează cantitatea de credit cu conturile de clearing, înseamnă că Italia, în afară de mărfuri pentru 500.000.000 lire italiene, continuă să-și păstreze balanța schimburilor normale cu România. Prin urmare, prin mijloacele financiare pe care le voi examina peste cinci ani, îmi voi achita împrumutul.

I. N. Fițescu: În decurs de cinci ani trebuie să vedem cum amortizăm prin mărfuri.

M. Antonescu: Aceasta cred că trebuie adăugat, pentru că, din formulă reiese că ni se dă un împrumut în bani pe cinci ani, care, nebalansându-se conturile de credit cu conturile de clearing, înseamnă că Italia continuă să rămână obligată a păstra volumul comerțului exterior româno-italian, fără nici o înrăurire în acoperirea creditelor.

Al. Neagu: Anul acesta. Dar de la anul se exportă mai mult.

I. N. Fițescu: Aceste 400.000.000 vor fi amortizate în cinci ani.

M. Antonescu: Să se adauge aceasta.

I. N. Fițescu: Italienii vor la petrol aceleași condiții ca și germanii. Germanii au regim de favoare, pentru că s-au obligat să ne dea armamentul cu prețurile pe care le știți.

M. Antonescu: Dacă ne dau și dâștii pe prețurile dinainte ...

Al. Ottulescu: Mai am de adăugat un lucru: că aceste contracte, care sunt invenția mea, sunt făcute și în interesul economiei naționale.

I. N. Fiñescu: Și eu mă ocup de ele.

Al. Ottulescu: Sunt făcute în interesul economiei naționale aceste contracte; căci, dacă n-ar fi în interesul economiei, aş putea să spun: Nu stau pe poziție de mărci și bilanțier; înlocuiesc mărcile cu lei. Atât și nimic mai mult. Prin urmare, aceste chestiuni care mă preocupă pe mine sunt în interesul economiei naționale, nu numai ...

I. N. Fiñescu: Vă mulțumesc foarte mult.

Al. Ottulescu: ... nu numai ca să asigur creanța mea totală.

Ședința se ridică la ora 14.45.

Stenografi: D. Fierăscu și A. Ionescu

▼
D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds. 504 (fost 477)/1942, vol. II, f. 979-1064

16. 1942 noiembrie 27. Se discută despre: situația românilor din Transilvania de Nord și despre măsurile de sprijinire a lor și a refugiaților; situația bunurilor lăsate de expatriații germani din Basarabia și Bucovina; acordul româno-turc privitor la proprietățile părăsite de emigranții turci din Cadrilater; probleme economice privind provinciile Basarabia, Bucovina și Transnistria; etc.

CONSILIUL DE MINIȘTRI CU DOMNII GUVERNATORI

Vineri, 27 noiembrie 1942, ora 9,30

Ședința se deschide la ora 9,30, sub președinția dlui **prof. Mihai Antonescu**, vicepreședintele Consiliului.

Iau parte d-nii: **prof. I. Petrovici**, ministrul Culturii Naționale; **g-ral D. Popescu**, ministrul afacerilor Interne; **prof. dr. P. Tomescu**, ministrul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale; **I. Marinescu**, ministrul Justiției; **ing. C. Bușilă**, ministrul Lucrărilor Publice și Comunicațiilor; **prof. I. N. Fiñescu**, ministrul Economiei Naționale; **g-ral Gh. Dobre**, ministrul Înzestrării Armatei și Producției de Război; **Aurelian Pană**, ministrul Agriculturii și Domeniilor; **Al. Neagu**, ministrul Finanțelor; **Al. Ottulescu**, guvernatorul Băncii Naționale; **g-ral Victor Iliescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Culturii Naționale, pentru Educația extrașcolară; **prof. I.C. Petrescu**, subsecretar de Stat la Ministerul Culturii Naționale, pentru Școale; **Titus Dragoș**, subsecretar de Stat la Președinția Consiliului de Miniștri, pentru Românizare, Colonizare și Inventar; **prof. Al. Marcu**, subsecretar de Stat la Ministerul Propagandei Naționale; **g-ral C. Vasiliu**, subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne; **Petre Strihan**, subsecretar de Stat la Ministerul Afacerilor Interne; **Stavri Ghiolu**, subsecretar de Stat la Ministerul Economiei Naționale, pentru Industrie, Comerț și Mine; **g-ral C. Voiculescu**, guvernatorul Basarabiei; **g-ral C. Calotescu**, guvernatorul Bucovinei; **prof. Gh. Alexianu**, guvernatorul Transnistriei; **g-ral N. Bădescu**, comisarul Guvernului pentru Aprovizionarea cu lemne; **M. Gr. Romașcanu**, comisarul

general al Preșturilor; **prof. Gr. Forțu**, comisarul general al Refugiaților; **g-ral V. Davidescu**, secretar general la Ministerul Apărării Naționale; **g-ral T. Orezeanu**, director general la Căile Ferate; **col. N. Bârjovanu**, secretar general la Subsecretariatul de Stat al Aprovizionării; **Gh. Minescu**, directorul general al I.N.C.O.O.P.-ului; **D. Nicolaescu**, directorul Economiei Naționale din Guvernământul Basarabiei.

M. Antonescu: Domnilor miniștri, înainte de a intra în ordinea zilei, mă simt dator să vă înștiințez denumirea dlui prof. Forțu ca comisar (*sic!*) general al refugiaților și să salut prezența d-sale pentru prima dată la un Consiliu de Miniștri.

Protecția refugiaților nu este o problemă de asistență socială; este un act de ocrotire națională a celor care numai vremelnice și-au părăsit pământul și căminurile. De aceea, Comisariatul Refugiaților funcționează pe lângă Ministerul Afacerilor Străine și împlinește, în cadrul politicii externe, o acțiune de ocrotire, care țintește să întărească, prin toate actele și prin întreaga politică de ocrotire a refugiaților, și față de noi și față de alții, această convingere nezdruclinită că ceea ce se face este un simplu act vremelnice, pentru urmărirea marelui scop național al redobândirii acestor pământuri.

Pentru că nu doresc să iau vremea Consiliului de dezvoltarea politicii generale față de refugiați, rezervând-o, însă, pentru o ședință specială, în care, așa cum am anunțat, voi face Consiliului de Miniștri o expunere asupra politicii externe, de la data când v-am adus la cunoștință principalele împrejurări și până astăzi – în care, desigur, voi cuprinde și ultimele evenimente militare cu consecințe internaționale, pentru informarea dv. –, până atunci, mă țin dator să vă informez că, cu ocaziunea venirii în București a domnilor miniștri Henke și Roggeri, care împlinesc sarcina despre care v-am vorbit, cu prilejul ultimei mele expuneri de politică externă, sarcina de ocrotire a refugiaților și românilor din Transilvania de Nord, am făcut acestor reprezentanți ai Guvernului Reichului și Guvernului Italian asupra punctului de vedere al Guvernului Regal Român, în privința Transilvaniei.

Așa cum știți, domnilor miniștri, în conformitate cu actul de la Viena, ungurii își luaseră obligațiunea, nu numai de a ocroti în mod egal populațiunea noastră din Transilvania de Nord la fel ca și propria lor populație, dar, printr-o serie de alte angajamente, au făgăduit să îlesnească reîntoarcerea în patrie – „în patria ungurească” – a celor care, din Transilvania de Nord, părăsiseră acest teritoriu, din 1940.

Ungurii n-au respectat acest lucru, ci au continuat provocările și vexațiunile. La 27 octombrie am avut chiar o manifestație gravă împotriva românilor, care a dus la spargerea geamurilor consulatului de la Cluj și la manifestații de stradă.

Firește, am pretins să se ceară scuze în 48 ore, rămânând ca în caz de refuz să reexaminez politica noastră cu Ungaria. Am semnalat Guvernului Reichului că în cazul când aceste vexațiuni ar continua vom fi siliți să reexaminăm și politica militară românească, pentru că Guvernul Regal Român nu poate să suporte asemenea ofense din partea unui Guvern „aliat”, care nu face altceva decât să offenseze și datoria și mândria noastră și obligațiunea de protecție a românilor din Transilvania de Nord.

Comisiunea Henke-Roggeri era o comisiune de informații asupra împrejurărilor petrecute în ultima vreme. Când această comisiune a fost instituită, Guvernul Reichului și Guvernul Italian au cerut, în puterea actului de la Viena, ca să primim pe teritoriul nostru, pe lângă comisiunea mixtă militară, care funcționa deja la graniță, cu

scopuri asemănătoare, pentru evitarea trecerilor și expulzărilor sau constatarea incidentelor de frontieră, ca să primim această comisiune, care să constate situația.

Și atunci, într-un memorandum, care cred că nu va constitui o pagină de umilire pentru dascălul care, timp de 15 ani, a susținut de la catedră demnitatea noastră în raporturile externe, am spus formal: Guvernul Regal respinge oricând fel de jurisdicție străină pe teritoriul său. Guvernul Regal Român nu poate să primească pe teritoriul său reprezentanți străini, care să ancheteze, pentru că de la 1856 am abolit jurisdicția consulară și n-o să întoarcem Neamul Românesc la aceste capitulațiuni.

Cu această ocazie, am declarat că, în conformitate cu punctul de vedere oficial comunicat prin notificarea din 15 septembrie 1941, Guvernul Regal Român a declarat caduc actul de la Viena, că, prin urmare, nu se mai pot trimite comisii, în puterea acestui act, dar dacă însă guvernele aliate ale Germaniei și Italiei, ca aliate și în puterea Pactului Tripartit doresc să se informeze asupra realităților raporturilor dintre Ungaria și România, de care sunt răspunzătoare pentru împrejurările pe care le-au creat în 1940, atunci pot, desigur, să trimeată pe lângă Legațiile lor de la București, trimiși speciali, sau să însărcineze chiar pe miniștri Germaniei și Italiei la București să facă această cercetare.

Atunci mi s-a comunicat din partea Guvernului Reichului și din partea Guvernului Italian că se înțelege punctul nostru de vedere și că cei doi trimiși vor veni în România în cadrele Pactului Tripartit și ca să ajute un aliat în rezolvarea unor probleme. Era prima dată când constatarea caducității actului de la Viena apărea într-o formă indirectă, nu numai în raporturile bilaterale cu fiecare din aceste guverne, dar într-o declarație comună, pe care cele două guverne o făceau față de România.

Când Comisiunea Henke-Roggeri a venit, pentru ca în București să discute cu Guvernul Român consecințele incidentelor de la Cluj, urmare ele înșile a unui incident de frontieră de la Vișag, atunci mi-am făcut datoria, domnilor miniștri, ca să spun deschis Comisiunii Henke-Roggeri, care m-a întrebat, dacă nu se face o țăruișire provizorie a acestei granițe – fiindcă, din cauza nedeterminării ei formale, de aceea sunt incidente de graniță, pentru că nu știu grănicerii care este frontiera și care sunt punctele de graniță – atunci am spus formal: Neamul Românesc, prin Guvernul său răspunzător, a făcut, la 15 septembrie 1941, o declarație, prin care a constatat caduc actul de la Viena. Am mândria – poate va fi ultima a vieții mele – a fi acela care am gândit, scris și semnat această declarație de caducitate la 15 septembrie 1941. Nu voi avea dezonoarea să reviu asupra acestui act. Nu pot să mai discut o graniță care nu există și să încerc o țăruișire a neantului. Prin urmare, luați act că această graniță pentru noi nu mai există și nu pot să mai discut o determinare a ei nici materială nici morală.

De altfel, în ceasul când toată Europa n-are decât granițe fluide, când Germania și Italia n-au ele însele, granițe, găsesc că este cel puțin nepotrivit ca să se încerce definitivarea și determinarea cu caracter permanent a granițelor Europei, prin cea mai odioasă și mai înjustă dintre granițele pe care le-a cunoscut istoria.

Cu stenograf, am făcut aceste declarații.

Domnii miniștri Henke și Roggeri au luat act de aceste declarații și mi-au comunicat că renunță la determinarea și formală a acestei granițe, mărginindu-se să mă roage să găsesc măsurile, pe care le cred potrivite, pentru ca aceste incidente de frontieră să fie evitate, fie prin așezarea grănicerilor la distanțe mai mari, fie prin

patrute mobile, care să circule în aceste regiuni, ca să evite orișice fel de agravare a raporturilor româno-ungare.

Iată, domnilor miniștri, de ce m-am ținut dator să vă dau aceste explicații, pe care, firește, le las conștiinței dv., ca să le păstreze cu toată măsura, pe care împrejurările internaționale de astăzi le comandă fiecăruia dintre noi, așteptând ca viitorul să poată să ne dea dreptul să vorbim deschis despre drepturile noastre și despre împlinirea lor, mai ales. Sunt, din păcate, condamnat, ca în foarte multe din actele mele să trebuiască să fac. Ceea ce vă asigur, domnilor miniștri, este că în fiecare zi și în fiecare noapte mă zbat ca să facem pași înainte în împlinirea drepturilor noastre.

V-am spus toate acestea ca să înțelegeți că instituirea unui comisariat al Refugiaților nu constituie nu știu ce punct de program de consolidare și de justificare a situației refugiaților din Transilvania de Nord. Nici prin minte nu-mi trece, m-aș dezona dacă aș face o asemenea politică.

Domnilor Henke și Roggeri le-am spus: Doresc să comunicați oficial punctul de vedere al Guvernului Regal Român, adăugându-se că ministrul Afacerilor Străine al României crede că acestuia trebuie să se dea o soluție cât mai rapidă. Și dacă cumva acest punct de vedere nu găsește înțelegere, ministrului de Externe al României nu-i rămâne decât să plece, din locul pe care îl are, dar n-o va face în nici un caz, înainte de a face declarații publice că s-a înșelat asupra onoarei și spiritului de dreptate al Führerului Hitler și al domnului Mussolini.

Când am făcut aceste declarații reprezentanților Guvernului Reichului și Guvernului Italian, înțelegeți că față de neamul nostru n-aș avea nimic de ascuns mai mult sau mai puțin, așa că vă spun de-a dreptul: Dacă sub această instituție a Comisariatului Refugiaților stă nu știu ce încercare a Guvernului de a consolida o poziție politică nefericită; dacă noi suntem condamnați să tăcem, chiar dacă alții iau tăcerea noastră drept o omisiune sau o părăsire –, doresc ca cel puțin aici, între noi, cei cu care ne împărțim răspunderea, să nu existe o secundă de îndoială asupra acestui scop real și final al luptei noastre.

Legea pământului nostru este legea politicii noastre externe și nu se va găsi un român demn care vreodată să părăsească un singur metru pătrat din pământul strămoșilor și granițelor românești și niciodată o politică de ocrotire a refugiaților nu poate să însemne altceva decât datoria noastră de a ocroti în mod real pe acești frați ai noștri și ne afirmăm voința noastră neînduplecată de a nu părăsi niciodată această politică.

Dl. prof. Forțu, cu aceste gânduri românești față cu această problemă, intră în împlinirea misiunii sale de comisar general pentru refugiați.

D-sa va lucra cu mine la Ministerul de Externe și va lucra cu fiecare dintre dvs. atunci când în problema refugiaților va avea nevoie de concursul dvs. Vă rog să-i dați dlui prof. Forțu tot sprijinul de care are nevoie, tot concursul cerut de politica de ocrotire față de refugiați.

Domnilor, nu pot să mă împiedic de a-i mărturisi unui dascăl, care a slujit o viață întreagă școala românească și unui om care a avut o atitudine etică de intransigență în aceste grele zile ale neamului nostru, unui român care și-a făcut din crezul național o adevărată temelie de viață, profesorului Forțu, nu mă pot împiedica să-i mărturisesc mulțumirea mea de a lucra cu dânsul și satisfacția mea de român că,

după o viață plină de merite, D-sa a pus la o parte orice fel de vanitate personală și, cu titlul aproape anonim de comisar pentru refugiați, vrea să slujească o luptă dreaptă și cinstită a Neamului Românesc.

De aceea, vă rog să credeți că acest titlu nu înseamnă nici o micșorare a misiunii ce i se încredințează a meritelor sale din trecut și când d-sa vă va ruga să colaborați la unele chestiuni de sprijinire a refugiaților, vă rog să vedeți în el ceea ce suntem fiecare: un român în slujba unei datorii față de istoria și pământul nostru.

Gr. Forțu: Dle vicepreședinte, domnilor miniștri, primul meu cuvânt este un cuvânt de mulțumire către dl vicepreședinte al Consiliului de Miniștri pentru încrederea cu care mă cinstește; al doilea cuvânt al meu este să mărturisesc anume că am primit acest post ca o poruncă pe care Guvernul țării mi-a dat-o.

Am încercat să-l conving pe dl prim-ministru că nu sunt eu, poate, cel mai indicat să ocup acest post greu și delicat, dar n-am reușit; în schimb, însă, D-sa a reușit să mă convingă că așa fi potrivit pentru postul acesta.

I-am spus dlui prim-ministru că nu aduc cu mine decât catedra mea și răzvrătirea mea. Din amândouă am cules și laude și pietre.

Poate pentru amândouă dl prim-ministru mi-a făcut această invitație.

Mă bizui și eu acum pe această încredere a d-sale, care mă face și pe mine să mă încred în aceste puteri ale mele.

Mă bizui, de asemenea, și pe frumoasa înțelegere a dvs., a tuturor, care, desigur, veți simți că lângă modesta mea persoană stă un înțeles adânc și simbolic: soarta Ardealului nostru.

Am să bat adeseori la ușile dvs., când vă voi lăsa lacrimile mele împreună cu acelea culese de la acești refugiați și cred că voi înduioșa inimile dvs. și voi putea deschide toate porțile și veți da toate puterile dvs. pentru acești năpăstuiți, din Ardealul prima dată reprezentat așa simplu, dar istoric, într-un Consiliu de Miniștri.

Am încercat să-i spun dlui prim-ministru că sunt oameni care cunosc foarte bine istoria Ardealului, sunt oameni care cunosc foarte bine geografia și situația etnică a Ardealului, sunt persoane care, într-adevăr, ar putea să ocupe mai bine decât mine locul acesta.

Nu l-am convins.

Acum mă bizui pe încrederea dvs. a tuturor și în ziua când voi bate la ușile dvs. veți simți, sunt sigur, că cu mâna mea bate chiar mâna Ardealului care plânge și care vă cere să-l ajutați.

Cu aceste cuvinte mă pun la dispoziția dvs. și aștept.

M. Antonescu: Pentru ca să ajungem de îndată la o soluție practică, aș dori ca dl. ministru de Finanțe să examineze împreună cu dl prof. Forțu toate cererile urgente de sprijinire a refugiaților și să vedem toate creditele care trebuiesc deschise pentru satisfacerea acestor nevoi urgente.

În același timp am pus să se centralizeze chiar la cabinetul meu toate datele privitoare la sprijinul dat până astăzi și să fie comunicate dlui ministru de Finanțe și dlui prof. Forțu.

Vă voi ruga să vedeți, o dată, cu fondurile voi care se dau, și modul cum s-au întrebuințat aceste sume în trecut, dacă întrebuințarea dată a fost cea mai bună sau nu și dacă, în același timp, trebuiesc verificate unele din sumele întrebuințate, nu numai prin

metoda contabilă, ci ca finalitate a realizărilor, pentru care s-au cheltuit acești bani, pentru ca în viitor întreaga sprijinire a refugiaților să se facă nu numai pe plan politic, dar și cu metode financiare precise, care să urmărească în mod precis executarea scopurilor urmărite.

Dl. ministru de Finanțe va da o circulară către toate autoritățile arătând că de azi înainte nu se mai poate da pentru refugiați nici un fel de sumă cu nici un fel de titlu, decât prin Comisariatul Refugiaților.

Acesta este singurul mijloc ca să ducem la executarea practică acest plan, pentru că altfel vom risipi mijloacele noastre prin diferite organe.

Pentru că este vorba de Ardealul nostru, îi voi ruga pe d-nii miniștrii prof. Fițescu, prof. Petrovici, pe dl. ministru de Finanțe și pe dl. guvernator, care ne-a ajutat foarte mult anul trecut, îi voi ruga să examineze împreună și un alt aspect al problemei Ardealului. Desigur că este ușor să vă închipuiți că noi am sprijinit în aceste vremuri nu numai pe refugiații de aici, veniți din Transilvania de Nord, dar am făcut totul ce ne-a fost în putință și față de acei care acolo suferă mai mult chiar decât cei care au venit aici. Aceștia care au rămas acolo trebuie să simtă și ei sprijinul nostru.

Dl. prof. Forțu este rugat să examineze la Ministerul de Externe și această problemă, pentru că este o mare conexitate între politica de sprijinire a refugiaților și politica de sprijinire a românilor din Transilvania de Nord și să vedem care sunt măsurile de ordin general și, în special, de ordin financiar, pe care trebuie să le luăm, pentru ca să ne facem datoria și față de unii și față de alții.

Pentru ca să putem realiza această protecțiune în mod efectiv în județele încărcate cu populație refugiată din Transilvania de Nord, am socotit că fără a recurge la anumite legi formale, care să fie invocate de Guvernul ungar drept acte de represalii, care să conducă din nou la măsuri grave împotriva populației noastre din Transilvania de Nord, am socotit că trebuie să dăm la îndemâna prefectilor mijlocul de a putea să-i cazeze pe acești refugiați din Transilvania de Nord în chiar casele ungarilor din regiunea de frontieră.

În primăvara trecută, când avalanșa de refugiați era mare, l-am rugat pe dl ministru de Interne să dispună ca toți refugiații să fie încartiruiți chiar în casele ungarilor din regiunea de frontieră, ca o măsură de retorsiune și, în același timp, aceasta fiind singura cale de a încerca să stăvilim avalanșa refugiaților.

Acum îl rog pe dl ministru de Interne să dea către prefecti următoarele instrucțiuni:

„Măsurile ce trebuiesc luate pentru a se veni cât mai grabnic în ajutorul populațiunii din județul ce-l conduceți – chiar dacă această populație este vremelnic stabilită în cuprinsul lui, fac necesar să vi se acorde dreptul, de rechiziție, asupra locuințelor, alimentelor, furajului și combustibilului, de care aveți nevoie, ori de câte ori nu vi le veți putea procura altfel.

Acest drept urmează să-l exercitați – pentru orice nevoi ale județului sau populației lui – chiar vremelnic stabilită acolo în condițiile și cu restricțiunile prevăzute în Decretul-lege nr. 583, din 27 februarie 1940, respectând întocmai normele acolo stabilite.

Rechizițiunile se vor executa prin organele locale, în cuprinsul județului pe care-l administrați, precum și în municipiile sau comunele urbane, reședință ori nereședință, din circumscripția lui.

În ce privește imobilele, adică, locuințele din comunele urbane și rurale, dreptul de rechiziție poartă și asupra bunurilor trecute în patrimoniul Statului și aflate în administrația C.N.R.-ului prin efectul legilor de expropriere.

Pentru toate aceste imobile, însă, veți cere, în prealabil, și încuviințarea C.N.R.-ului, arătându-i nevoia urgentă care comandă măsura rechiziției.

Concomitent cu instrucțiunile care vi se trimit, C.N.R.-ul a primit dispozițiuni să se pronunțe de îndată asupra cererii dv.

În primăvară știți că aceste măsuri au dus, uneori, la anumite stângăcii. Eu vă dau aceste instrucțiuni, rugându-vă să nu le trimiteți încă, rămânând ca împreună cu dl prof. Forțu să se stabilească data când vom pune în aplicare aceste măsuri, pentru că în acest moment militar și politic nu doresc să se creadă că începem noua acțiune de retorsiune și de represalii, așa cum s-a socotit în primăvară. Sunt momente când trebuie să ținem seama și de împrejurările generale și de situația noastră militară. Datorită acestor împrejurări, oricât am vrea să răspundem celor ce se petrec în Transilvania de Nord.

Vă rog să păstrați aceste instrucțiuni, comunicarea lor urmând să se facă succesiv, pe județe; să nu se facă cu caracter general. Măsurile să se ia în înțelegere cu dl Forțu, în cadrul politicii stabilite de Ministerul de Externe.

Îmi îngădui să folosesc acest prilej pentru a vă ruga să dați dispoziții domnilor prefecți din regiunile de frontieră, ca să țină seama că aici nu este vorba de anumite satisfacțiuni locale, de sentimente sau de resentimente; că măsura de apărare a refugiaților este o măsură cu caracter național, pe care o dirijează Guvernul direct. Fac aluzie la unele împrejurări petrecute în ultima vreme.

Știți care au fost urmările incidentul de la Vișag, unde de o parte și de alta au fost răniți și morți. În momentul când în Cluj era înmormântarea unui ofițer ungar, care căzuse cu ocazia acestui incident, unul din prefecții noștri a făcut o procesiune și o adunare într-o grădină publică și s-a trimis dlui Mareșal o petiție prin care „populația județului cere dreptate și ocrotirea Transilvaniei”.

Vă închipuiți dvs. ce reprezintă un asemenea act, dacă politica externă o face fiecare prefect și dacă strada ne dictează măsurile politice și diplomatice, riscăm pe plan internațional să nu mai avem nici o măsură în împlinirea drepturilor și exercitarea răspunderii, iar pe planul intern, avem să ajungem ca strada să conducă Guvernul, să stăpânească strada.

Prin urmare, în împlinirea acestor instrucțiuni, vă rog să comunicați direct cu prefecții, cărora să le dați instrucțiuni, vorbindu-le personal și arătându-le că aceste măsuri trebuiesc acoperite cu prudență, și aceasta nu pentru că Guvernul recurge la lașitate sau că este dispus să primească ofense fără să răspundă – va veni și vremea răspunsului –, pentru că împrejurările internaționale politice și mai ales militare ne obligă să facem o politică externă de adevărate jocuri diplomatice și nu de aparențe de manifestări politice și să așteptăm ceasul când vom putea răspunde în mod serios, fără ca până atunci să ne primejduim ordinea internă prin manifestări primejdioase în consecințele lor politice.

Mergem mai departe: Ministerul de Interne înaintează o notă privitoare la cererea „Asociației Virtutea Militară de Război”, prin care solicită desăvârșirea formalităților de împroprietărire a celor decorați și ne întreabă dacă socotim că mai este

oportună împrăștierea celor decorați cu „Virtutea Militară” în războiul trecut și dacă această operațiune cadrează cu împrejurările de azi, pentru ca Ministerul Afacerilor Interne să poată fi în măsură a da curs unor astfel de cereri.

Dl g-ral Popescu, vă rog să comunicați dvs. Direcțiunii Administrației locale și Asociației „Virtutea Militară” că acțiunea de împrăștiere nu poate fi o acțiune fragmentară și cu caracter de satisfacere prin administrațiile locale, oricât ar fi de îndreptățiți titularii acestei decorații. Opera de împrăștiere și colonizare este o operațiune de recompensare la capătul războiului. Noi acum facem toate studiile. Dvs. chiar participați la Comisiunea de la Președinție care se ocupă de întreaga problemă a Invalizilor, Orfanilor și Foștilor Luptători. Împrăștierea nu poate fi făcută decât în cadrul unui plan general național.

Împrejurările războiului ne împiedică să știm care va fi numărul final al celor care vor putea beneficia de asemenea drepturi.

În al doilea rând, nu putem să cunoaștem care vor fi posibilitățile noastre de distribuire de pământuri, pentru că, în măsura în care granițele noastre nu și-au căpătat forma definitivă, nu știm care sunt pământurile de care putem dispune.

Nu trebuie să mergem în această perioadă la o politică de încurajare a împrăștiirilor, pentru că ea poate naște din nou o tendință de reformă agrară la fel cum s-a petrecut după războiul trecut.

Eu nu sunt un întârziat și cred în echilibrul claselor sociale și, deci, necesitatea ca și pământul să fie un instrument pentru acest echilibru, sunt însă împotriva amorfismului maselor și cred că reforma din 1918-1921 a fost o reformă realizată fără ca să fie o reformă de organizare a producțiunii naționale.

De aceea, sunt potrivnic în această perioadă unei noi reforme agrare și unei noi exproprieri, pentru că distrugerea proprietății noastre mari și mijlocii, pe care se reazimă producțiunea noastră națională, ar însemna o pauperizare și a clasei țărănești, nu numai a clasei mijlocii. În timp ce marea proprietate și proprietatea mijlocie produc 2000 kg la hectar, iar mica proprietate nu produce decât 600 kg la hectar, eu nu pot fi demagogul care recomandă soluțiunea de împrăștiere și distribuția de pământuri.

Trebuie să ne gândim să creăm o industrie agrară și prin ameliorarea condițiilor de producțiune agrare de astăzi să complectăm lipsurile reformei de la 1918-1921. Printr-o reformă agrară sănătoasă trebuie să ajungem la situația ca să nu mai fie necesară o nouă expropriere și o nouă împrăștiere.

Acolo unde sunt bunuri devenite proprietatea Statului, sau bunuri fără stăpân ca acele din Basarabia de la expatriații germani, unde avem 399.000 hectare, sau bunurile din Bucovina ale expatriaților, ori alte bunuri devenite proprietatea Statului, sau dacă împrejurările vor face ca pe teritoriul Țării Românești să se mai găsească bunuri fără stăpân, desigur că acolo nu vom așeza decât eroi sau urmași de ai acestora.

Nu este bine, însă, să facem de pe acum o politică de distribuire de pământuri sau de case. Aceasta nu se poate face decât în cadrul unui plan general și pe baza unor măsuri generale, ținând seama și de suprafețele vacante și de numărul celor îndreptățiți la acestea.

Am rugat pe dl. ministru Dragoș și vom examina împreună cu dl. ministru de Interne care sunt mijloacele prin care putem face o primă distribuție pentru unele bunuri, pentru câțiva cavaleri ai Ordinului „Mihai Viteazul”, elemente de mare merit,

care fără îndoială că vor fi printre primii îndreptățiți la aceste recompense naționale. Vom face o distribuie de câteva bunuri și mai ales de inventar agricol către invalizii de război care, de asemenea, vor fi îndreptățiți la recompense și vom face o largă publicitate asupra acestei măsuri, atrăgând atenția că Guvernul își respectă cuvântul, că această distribuie inițială mai mult simbolică este o dovadă a acestui lucru, dar lumea trebuie să înțeleagă că noi nu repetăm greșeala de la 1918-1912, pentru a satisface setea de pământ a tuturor, dacă nu putem organiza, în același timp, viața economică și nici nu putem face în acest domeniu o frământare care să atingă baza Statului și a proprietății românești.

Până atunci îl rog pe dl. ministru de Interne să recomande Administrațiunii Locale să nu facă nici un fel de asemenea distribuție ci, dimpotrivă, să vă comunice dvs. toate loturile și bunurile vacante care ar putea fi distribuite, pentru ca dvs. să le aduceți în Conferința Interministerială și să se țină seama de bunurile care pot fi distribuite în acest cadru general.

I. N. Fințescu: Să examineze situația bunurilor agricole și investițiunile lăsate de cei cari au plecat. Nu trebuie să se ruineze inventarul. Informația mea este că unele din aceste bunuri sunt foarte periclitate.

M. Antonescu: Problema aceasta am mai discutat-o în două conferințe și atunci am ajuns la soluția unor arendări provizorii cu obligația pentru arendați să facă o bună conversațiune a bunului arendat.

Întrucât această problemă esențială nu numai din punct de vedere al împlinirii programului național de care depinde liniștea și echilibrul social viitor în Statul nostru, dar pentru că este o problemă de răspundere a Guvernului din punct de vedere al conservării patrimoniului public v-aș ruga să instituiți dvs. un organ special care, prin reprezentări ai economiei naționale, ai Ministerului Finanțelor și Agriculturii, cu delegați locali ai Ministerului de Justiție, să-l ajute pe guvernator în controlul situației de astăzi a acestor bunuri și să facă propuneri asupra măsurilor care urmează să fie luate pentru conservarea acestor părți ale patrimoniului public, de care suntem răspunzători cu toții, pentru că și eu, ca și dvs., am informații că multe din aceste bunuri sunt supuse degradării, ba sunt unele dintre aceste case, unde fiecare vine și se înzestrează cu ceea ce poate lua, o ușă, o fereastră etc. Sunt case al căror inventar a dispărut, așa încât trebuie neapărat să se ia măsuri, după cum pe dl. ministru al Justiției îl rog să dispună ca prin organele locale să se facă anchete și ori de câte ori se stabilește vinovăția în degradarea acestor imobile să se deschidă acțiunea publică împotriva vinovaților și prin pedepse efective și grave să se stăvilească pentru viitor asemenea acțiuni.

G-ral C. Voiculescu: Într-o ședință a Consiliului de acum o lună și jumătate, dvs. ați hotărât să se ducă o comisiune în Sudul Basarabiei, care să studieze situația. Din această comisiune a făcut parte și arhitectul Doicescu. Comisiunea a făcut constatări și s-a depus un raport.

M. Antonescu: Prin acea comisiune urmăream nu numai măsuri practice și imediate, ci o constatare a situațiunii generale a acestor bunuri. Pe mine mă interesa chestiunea și din alt punct de vedere. Noi trebuie să plătim aceste bunuri. Chiar se fac stăruințe ca dl. ministru de Finanțe să dea dispoziții la Berlin chiar în cadrul negocierilor actuale, să se plătească din disponibilul nostru în credite de la Berlin, să se plătească o parte corespunzătoare valorii bunurilor expatriaților.

Constatând, însă, că între cifrele prezentate de dvs. și la dl. g-ral Calotescu și cifrele care rezultă din actele expatriatilor reiese o deosebire, eu am cerut să se plătească în cont, iar nu ca o despăgubire, deși o sumă forfetară a fost acordată, sumă care este convenabilă. Ceea ce am urmărit, însă, atunci era o verificare a situației reale în raport cu ceea ce era în arhivele și registrele noastre.

Ceea ce doresc, prin comisiunea pe care, cu drept cuvânt, trebuie s-o instituim, după cererea dlui ministru Fișescu, este să creăm un organ practic care să facă veghea asupra actelor de constatare, pentru degradările suferite până astăzi, pentru că suntem răspunzători de conservarea acestor elemente ale patrimoniului public și trebuie fără întârziere să luăm măsuri practice în acest sens.

Prin urmare, vă rog chiar pe dv., dle ministru Fișescu, să examinați acest raport, dacă a fost depus.

G-ral C. Voiculescu: Nu le-au întocmit încă.

M. Antonescu: Dacă nu l-au întocmit, atrageți atenția comisiunii că scopul ei este să constate situația acestor bunuri, în raport cu arhivele și registrele noastre, rămânând ca a doua comisiune să facă propuneri asupra măsurilor de administrație, pentru conservarea lor.

Pe dl ministru Fișescu îl rog să stabilească, chiar acum când domnii guvernatori sunt la București, ce persoane urmează să formeze această comisiune, și, de acord cu domnii guvernatori, programul de lucru pe care îl va executa, pentru că fără întârziere să luăm măsurile necesare pentru conservarea acestor bunuri.

Situația materialului lemnos primit de serviciile tehnice județene de la fostele lucrări de organizare de a terenului

Este vorba, domnilor miniștri, de problema care a fost pusă de Ministerul Lucrărilor Publice, ca și de Ministerul Apărării Naționale și apoi de Ministerul de Interne asupra materialului lemnos rămas de la lucrările de fortificații și care nu este întrebuințat. Ne-am ocupat, într-un Consiliu de Miniștri anterior, de această problemă și a rămas să ni se comunice starea acestui material și locurile unde se găsește, ca să vedem ce întrebuințări putem să-i dăm.

Prin comunicarea pe care ne-o face acum Ministerul de Interne, se stabilesc următoarele:

„1. Prefecturile județelor: Arad, Baia, Brăila, Covurlui, Iași, Muscel, Neamț, Severin, Tecuci, Timiș-Torontal, Tutova, Vaslui și Vâlcea au primit următoarele cantități de material lemnos de la fostele lucrări de organizare a terenului:

– stejar	1.103.182 m.c.
– fag	402.922 m.c.
– brad	363.924 m.c.
– salcâm	26.849 m.c.
– carpen	10.725 m.c.
– plop	3.000 m.c.
– mixt	<u>60.317 m.c.</u>

Total: 1.970.919 m.c.

2. Din acest material:

Județele: Arad, Covurlui, Severin, Timiș-Torontal și Vaslui au întrebuințat pentru construcții și reparări de poduri și podețe 425.623 m.c. și pentru lucrări de consolidare 22.946 m.c.

Județele: Arad și Baia au întrebuințat drept combustibil pentru mașini rutiere 27,828 m.c. și au distribuit gratuit vâduvelor de război și familiilor sărace ale mobilizaților 20,733 m.c.

Județele: Brăila, Iași, Muscel, Neamț, Tecuci, Tutova și Vâlcea până în prezent nu au întrebuințat nimic din materialul primit, iar județele: Arad, Covurlui, Severin și Vaslui le-au întrebuințat doar în parte.

În total, a rămas neîntrebuințat materialul lemnos în cantitate de 1.473.798 m.c.

Voi ruga pe dl ministru de Interne ca, pentru județele: Brăila, Iași, Muscel, Neamț, Tecuci, Tutova și Vâlcea, să se țină seama, în folosirea acestui material, de instrucțiunile pe care le vor primi domnii prefecți de la Consiliul de Patronaj – tot prin dv. – pentru ocrotirea invalizilor, orfanilor, vâduvelor, și familiilor mobilizaților. Iar dacă și celelalte județe din Transilvania mai au material lemnos din cel care le-a fost predat, să-l pună întâi la dispoziția Comisariatului Refugiaților, pentru acțiunea de sprijinire a lor și, în al doilea rând, Consiliului de Patronaj sau I.O.V.-ului în executarea acțiunii de ocrotire a invalizilor, orfanilor, vâduvelor și familiilor mobilizaților.

G-ral D. Popescu: Cantitatea aceasta este extrem de mare: au rămas 1.500.000 m.c. neîntrebuințați.

M. Antonescu: Voi ruga și pe dl g-ral Davidescu să vadă ce propuneri face în această privință Marele Stat Major, ținând seama de nevoile urgente ale Armatei, pe baza planului stabilit recent. Deci, Marele Stat Major să facă propuneri dacă are nevoie de unele cantități din acest material.

C. Bușilă: Am comunicat la toate ministerele.

G-ral T. Orezeanu: Și Căile Ferate au nevoie.

M. Antonescu: Dacă Marele Stat Major n-are nevoie – ținând seama că este vorba de o cantitate foarte mare – vă rog, dle ministru de Interne, să faceți propuneri asupra cantităților de material lemnos, care pot fi date în comerț, pentru că în felul acesta poate fi ajutat și piața și pot fi create și venituri, într-un moment când trebuie să facem totul ca să le avem.

G-ral D. Popescu: A ajuns 10.000 lei metrul cub.

M. Antonescu: *Notă referitoare la necesitatea acordării unui spor de scumpete invalizilor și concentraților*

G-ral C. Vasiliu: Pentru invalizi a apărut legea, prin care se acordă un spor la pensii.

M. Antonescu: Dl g-ral Pantazi semnalează o anumită situație, în afară de problema pensiilor, pe care o arată în raportul său. Domnia-sa spune:

„Luând de bază suma de lei 1665 pensia lunară a unui invalid cu 60% invaliditate, căsătorit, cu 4 copii, rezultă că, din această sumă, el nu-și va putea procura decât 45 kg mălai pe lună, ceea ce reprezintă pentru cele 6 suflete 1½ kg pe zi (0,250 kg de fiecare)”.

Dl g-ral Pantazi arată că soluția este să se acorde invalizilor un spor de pensie egal cu indicele de scumpete acordat în ultimul timp funcționarilor Statului.

Eu am menținut această chestiune la ordinea zilei, fiindcă vreau ca dl g-ral Constantin – rog pe dl ministru Fițescu să noteze – să examineze, în cadrul economatelor județene sau al aprovizionării prin garnizoanele locale, posibilitatea pentru invalizii, mai ales cu un grad de invaliditate de natură să-i facă inapți să lucreze

și pe cei care au familii grele, să-și găsească mijloace de aprovizionare, fie prin garnizoanele locale, fie prin economatele județene.

Adresă privitoare la situația ofițerilor și subofițerilor care aveau garnizoanele în Transilvania cedată

Dl g-ral Pantazi semnalează că Ministerul Apărării Naționale a cerut Subsecretariatului Românizării ca ofițerii și subofițerii care aveau garnizoanele în Transilvania cedată, să fie considerați ca refugiați pentru a putea beneficia de avantajii acordate acestora, în schimbul pierderilor materiale suferite cu ocazia evacuării.

Românizarea arată că ofițerii și subofițerii din această categorie urmează a fi considerați simpli dăunați, întrucât armata nu s-a refugiat, ci s-a retras.

În acest sens, Subsecretariatul de Stat al Românizării a trimis o adresă Marelui Stat Major, arătând, în același timp, că eliberarea carnetelor de refugiați prezintă un interes politic deosebit, pentru cunoașterea numărului de refugiați și expulzați și că, totodată, eliberarea acestor carnete conferă și anumite avantajii fiscale.

Eu aș vrea să fixăm un punct de vedere în această privință. Deși jurist, care timp de 15 ani n-am făcut decât să cred și să fac și pe alții să creadă în principiile de drept, la Guvern mă simt obligat să țin seama de realitățile sociale și practice. Și atunci, eu sunt adversarul formulelor tehnice, care pot adesea să împiedice o soluție rapidă, cu atât mai mult cu cât, uneori, pot crea nu știu ce atmosferă de neîncredere și de jenă.

Să se spună unui ofițer din Armata de Nord că armata nu s-a refugiat ci s-a retras și, prin urmare, ofițerul este un simplu dăunat! Când, pe lângă pierderea averii, el mai suferă și dezonoarea că a trebuit să se retragă fără luptă! Cred că o asemenea adresă nu poate să se retragă în actele noastre. De aceea, rog pe dl Dragoș să revină, pentru că o asemenea discuție nu se poate face.

T. Dragoș: Probabil că n-am semnat-o eu.

M. Antonescu: Sunt sigur că n-ați semnat-o dv.

În practică, vă rog să faceți să vi se semnaleze situația tuturor acestor ofițeri din această categorie și să veniți cu o soluție, care să fie o dreaptă recunoaștere a drepturilor lor, pentru ca ei să nu fie puși într-o situație inferioară populației civile refugiate și să nu se creadă că noi ne acoperim de formule abstracte, ca să nu le recunoaștem drepturile.

Nu sunt de părere să dăm ofițerilor carnet de refugiați. Un ofițer nu este un refugiat; este un apărător de onoare al țării. Membrii familiei lui, însă, trebuie să beneficieze de aceleași drepturi ca toți refugiații și trebuie să li se dea carnet ca și celorlalți.

Rog pe dl Forțu să urmărească această chestiune și să-mi comunice rezultatul și mie și dlui g-ral Pantazi, ca să nu se creadă că guvernul însuși ocrotește asemenea formule.

Notă referitoare la problema despăgubirilor de război

Ministerul Apărării Naționale, de asemenea, a făcut o propunere, pe baza unui raport al Marelui Stat Major, pentru instituirea unui impozit proporțional pe venit și pe proprietatea clădită, proprietatea agricolă și forestieră, din care să se realizeze un fond destinat a despăgubi imediat și integral pe cei care au suferit pagube în urma efectelor acțiunilor de război.

Într-un Consiliu anterior ne-am ocupat de această chestiune. A venit, însă, ulterior adresa Ministerului Finanțelor, din 11 noiembrie care nu face decât să confirme

o hotărâre anterioară a noastră, aceea de a nu recurge la apeluri publice sau la contribuții speciale pentru sprijinirea pagubelor suferite în urma efectelor acțiunii de război, ci ca să găsim, în cadrul impozitelor generale și al politicii generale de sprijinire a dăunaților de război, această soluție.

Menținem cu atât mai mult hotărârea pe care am luat-o în Consiliul anterior pentru cazurile de despăgubire urgentă, cum au fost acelea pentru distrugerile de aici, de la București, în urma bombardamentelor aeriene ...

Al. Neagu: Acolo s-a dat.

M. Antonescu: ... sau pentru altele care pot veni. Rog Ministerul Apărării Naționale să comunice Marelui Stat Major și rog și pe dl ministru de Interne să noteze, pentru ca toate organele acestui minister să ne semnaleze asemenea situații, cu despăgubirile lor eventuale, pentru ca Ministerul Finanțelor, examinându-le direct, în cadrul economiei generale, să vină și cu măsuri de despăgubiri imediate, pentru ca situația gravă să nu continue, bineînțeles, cu rezolvări de la caz la caz. Dl. ministru Neagu...¹ general de investiții pe exercițiul 1942-1943 s-a asigurat Ministerului de Lucrări Publice mijloacele de finanțare pentru executarea unui program de drumuri fixat în urgența întâia astfel: 888.000.000 pentru drumuri naționale și 4.396.000.000 pentru drumuri de interes militar.

Ulterior, Ministerul Lucrărilor Publice solicită pentru lucrări suplimentare de drumuri noi fonduri, în valoare de cca 1.000.000.000 lei. Ministerul Finanțelor a comunicat Ministerului Lucrărilor Publice că nu mai poate mări sumele alocate pentru investiții.

La acest răspuns Ministerul Lucrărilor Publice vine cu propunerea ca surplusul de lucrări să se acopere din prevederea planului pe 1942-1943, însă în cazul când se va utiliza această prevedere în întregime, Ministerul de Finanțe să acorde noi fonduri pentru lucrările executate în plus.

Dl. ministru Neagu arată că majoritatea departamentelor, invocând necesități inexorabile, cer Ministerului de Finanțe să găsească mijloacele de acoperire, pentru ca după câteva luni aceste necesități să fie neglijate, propunându-se remanierea programelor prezentate.

Din propunerea Ministerului de Lucrări Publice rezultă în realitate că Ministerul Finanțelor este expus la o sporire a programului, dacă nu se vor realiza toate economiile prevăzute, ceea ce nu poate corespunde cu situația financiară a unei țări în război. Față de cele arătate, trebuie să hotărâm asupra cererii Ministerului Lucrărilor Publice, cunoscând că în noile lucrări de drumuri se cuprind și lucrările de terminare a șoselei București-Pitești în sumă de 430 milioane lei, pentru care există dispoziția dlui Mareșal de a se accelera lucrările de construcție.

C. Bușilă: Chestiunea nu este atât de gravă. Ministerul Lucrărilor Publice nu a putut executa anul acesta toate lucrările pentru cele 880 milioane și 4 miliarde, din cauza diferitelor împrejurări, încât, în realitate, se cheltuiește mai puțin.

Lucrările pentru șoseaua Pitești-București nu se vor putea face anul acesta. A fost lipsă de material și de mână de lucru și lucrările au rămas în urmă.

---

¹ Lipsă în text.

Dl. Neagu a fost însă alarmat de fraza că „Dacă vom mai avea nevoie, vom mai reveni”.

Suntem la sfârșitul campaniei noastre de lucru și pentru drumuri suntem sub sumele aprobate, așa că nu este nimic grav.

M. Antonescu: Doresc să fixăm, odată pentru totdeauna, politica financiară a Guvernului în materie de investițiuni și, mai ales astăzi, în raport cu împrejurările militare.

Într-un consiliu anterior și incidental dl. prof. Fițescu a pus problema politicii de investițiuni și a echilibrului pe care trebuie să-l urmărească Statul nu numai prin limitarea plasamentelor de investițiuni care epuizează bugetul și concură la celelalte cauze ale inflației monetare, dar și pentru că prin aceste investițiuni se pune o gravă problemă în economia națională. Sunt o serie întreagă de mărfuri care sunt scoase de pe piață prin aceste investițiuni și acest fapt concură la criză și la imposibilitatea Băncii Naționale de a absorbi de pe piață moneda și de a opri inflația. V-am expus atunci punctul meu de vedere și totdeauna m-a preocupat acest lucru.

Dl. Mareșal Antonescu a făcut un plan de investițiuni acum un an, dar împrejurările de război ne obligă să privim acum aceste cereri ale departamentelor sub îndoitul unghi: al economiei naționale, care trebuie să dezvolte producția pentru a întreține aparatul de Stat și finanțele Statului, fără să paralizeze fenomenele monetare și să creeze greutăți și Statului și Băncii Naționale, dar și sub unghiul împrejurărilor de război.

Vă rog, domnilor miniștri, să țineți seama că dacă acum un an, cred că vă amintiți și dl. prof. Fițescu poate să știe, desigur, încă din noiembrie anul trecut eu am pus problema unor eforturi speciale pentru sprijinirea producției, a unor măsuri economice și chiar fiscale pentru intensificarea producției, considerând că adevărata criză în Europa începe în noiembrie anul acesta și stenogramele de anul trecut stau măturie acestei politici constante, împrejurările m-au verificat, am făcut tot ce am putut pentru sprijinirea producției, am ajutat producția prin revizuirea tarifelor vamale și prin alte avantagii, dacă acum un an am urmărit intensificarea cu orice chip a producției, acum vă spun că ceea ce trebuie să constituie politica esențială a Guvernului este dotarea Armatei. Nu cunosc până în iulie viitor nici o altă preocupare a Guvernului care să treacă înaintea datoriei noastre de a dota Armata. Trebuie să facem absolut toate jertfele și vom avea un consiliu special în această privință, imediat ce se va întoarce dl. g-ral Pantazi. Nu cunosc nici un fel de obstacol în împlinirea îndatoririi noastre de a dota Armata.

Dacă anul trecut am făcut o politică de importuri de materii prime și m-am zbatut și la Berlin și în alte părți ca să aducem tot ce se putea aduce, pentru ca să sprijinim producția, anul acesta toate eforturile pe care trebuie să le facem sunt de importuri pentru echipament și dotarea Armatei.

Am primit de la dl. von Ribbentrop o scrisoare prin care mă înștiințează – în complectarea celor discutate la Marele Cartier în septembrie și ca urmare la scrisoarea personală ce i-am trimis-o pentru stabilirea unui program economic financiar –, mă informează că pe lângă acest plan s-au făcut toate eforturile pentru sprijinirea nevoilor de război și a economiei de război românești.

Scrisoarea am primit-o ieri. Aștept, deci, acest plan. Dacă el va fi complex sau nu, eu nu mă voi sfii să plec din nou la Marele Cartier; voi bate la toate ușile de la Berlin, de la Roma și prin politica de importuri cu toate țările neutrale, voi face imposibilul – și am început discuțiuni în această privință și mi s-au cerut liste de câteva din guvernele neutre –, voi face imposibilul să aduc tot ce este necesar Armatei.

Până la iulie viitor primează dotarea Armatei noastre și nu cunosc nici un moment de ezitare sau de odihnă pentru noi, Guvernul, în împlinirea acestei datorii. Până la iulie trebuie să avem dotarea îndeplinită.

Problemele de producțiune și celelalte de echilibru financiar, trebuie să fie menținute ca o bază a acestei dotații a Armatei, pentru că dacă pierdem echilibrul economic și financiar avem criză și atunci trebuie să folosim Armata la calmarea ordinii publice și nu cum istoria ne cere pentru apărarea granițelor noastre. Dar ceea ce trebuie să facem este ca toată atențiunea noastră să fie concentrată în aceste 6 luni în realizarea acestui plan prin importuri, prin producțiuni interne.

Regret că planul foarte înțelept pe care îl făcuse dl. Fințescu și programul pe care l-a înaintat dlui Mareșal Antonescu și apoi mie, privitor la politica economică pe care trebuie s-o facă Guvernul, nu va putea fi împlinit, în această perioadă de 6 luni, în sensul de a da economiei private și producțiunii unele din elementele necesare vieții economice, pe care le absoarbe Armata, pentru că în această perioadă de 6 luni trebuie să facem toate eforturile.

Astfel, sunt gata să pun la dispoziția dlui guvernator Ottulescu toată acțiunea mea diplomatică și situația militară și cu toată sinceritatea fac un apel românesc la Domnia sa ca să dea Guvernului tot sprijinul, pentru că de această acțiune de dotare în următoarele 6 luni depinde și viitorul neamului și viitorul și siguranța economiei românești, deci și a Băncii Naționale. Trebuie să găsim toate mijloacele și să facem totul pentru ca să dotăm Armata.

În acest cadru rog pe domnii colegi din Guvern ca să nu mai ceară, cel puțin în această perioadă, să nu mai ceară Ministerului de Finanțe contribuții speciale și noi.

Vă rog, ca politica de investițiuni, în special de investițiuni imobiliare, sau de investițiuni de lungă durată, această politică vă rog să o opriți, cel puțin pentru 6 luni, pentru că este sigur că politica de investițiuni este o caracterizare a perioadelor de criză, a perioadelor de război; ea aparține individului ca să-și investească disponibilul în valori imobiliare în vreme de război, de inflație, dar dacă Statul însuși face această politică tocmai în această perioadă, înseamnă nu numai că concură la fenomenul de neîncredere, dar sustrage pieței aceste mărfuri care, lăsate în mijlocul liber, în jocul natural al acestei fenomenalități de război, ar înlesni Băncii Naționale să absoarbă de pe piață moneda, deci ar reduce inflația și ar înlesni colaborarea între Ministerul de Finanțe și Banca Națională.

Vă rog să opriți această politică de investițiuni imobiliare.

Dacă dl. g-ral Orezeanu își amintește, eu l-am chemat pe D-sa personal înainte de plecarea la Berlin și i-am atras atenția: consecința războiului va fi o criză a mijloacelor de circulație. Epuizarea pe care o aduc transporturile excesive va duce la reducerea materialului rulant, iar reducerea tonajului, din cauza distrugerilor de război va crea, în aparatul circulatoriu de după război, o gravă criză, pe care trebuie să o plafonăm printr-o politică de refacere a materialului rulant și aceasta este cu atât mai

necesar, cu cât Calea Ferată a trecut de la o politică conservatoare, la o politică intensivă de transporturi cu folosirea la maximum a capacității noastre de transport și spuneam atunci: Cred că este necesar să avem prudența să ne pregătim și față de criza generală europeană și față de propria noastră criză a transporturilor care va veni, prin uzarea materialului rulant și să-l refacem.

Îl rog pe dl. g-ral Orezeanu ca, refăcând acest material rulant, să nu facă în această perioadă politică de investițiuni oricât de folositoare ar fi ele. Dacă sunt linii strategice, da; linii, însă, cu caracter de investiții, care cer cheltuială mare, care sustrag fierul de la folosința economiei naționale, care epuizează creditele Statului din străinătate, în loc să fie folosite pentru economia națională le consumă Statul însuși fără să dea Băncii Naționale posibilitatea să absoarbă de pe piață și să-și aibă echivalentul prin mijlocirea directă a sumelor pe care le emite ca să finanțeze contrapartea acestor credite sau a plăților germane, atunci noi facem o bună politică financiară împotriva intereselor Statului, chiar dacă este o bună politică pentru Calea Ferată.

În orice caz, politica de drumuri este legată de apărarea națională. Politica investițiilor și pentru drumuri și pentru Calea Ferată este legată de acest obiectiv de război.

Faceți o politică de investițiuni pentru material rulant și cât mai multe plafonări în investițiunile celelalte sau în consumarea creditului pentru fierul sustras economiei naționale.

Îl rog pe dl. prof. Fințescu să examineze toate investițiunile Căilor Ferate și pe dl. Neagu să examineze toate cheltuielile, pentru ca în viitor politica de credit pe care o facem și folosirea lor în Germania să fie legată de această sănătate a ordinei noastre economice și pentru apărarea națională.

Vă atrag atenția că, dacă puteți să aduceți locomotive în țară sau să comandați locomotive în țară, să faceți să se lucreze aici, vă rog s-o faceți. În această privință sunt pentru o politică de prețuri mari. Mai bine cheltuiesc mai mult pentru că fac un mai mare serviciu economiei naționale, dacă am locomotive, decât dacă contez și mă mărginesc pe un joc monetar de diferență la credite, dar rămân fără locomotive. Lipsa de locomotive îmi creează mult mai mari dificultăți decât această diferență de prețuri.

Dați la maximum comenzi de locomotive; importați locomotive, acum în această perioadă de 6 luni, pentru că vă spun – nu sunt profet, n-am fost profet când v-am spus, în noiembrie trecut, că criza începe pentru Europa în acest an, eu sunt ignorant în materie de strategie militară, căci aceasta este o știință care nu poate fi asimilată subit –, însă vă previn că eu socotesc că în primăvara și în vara viitoare va fi o concentrațiune de atacuri aeriene asupra producțiunii mijloacelor de transporturi și, în special, a industriei de locomotive, pentru ca să se paralizeze prin acest mijloc de război pe spații mari în care transporturile sunt esențiale pentru că la lungimea liniilor frontului micșorarea posibilităților de transport înseamnă moartea frontului. Dacă puteți face în această perioadă importuri și să aduceți locomotive, faceți imposibilul și aduceți, dar nu mai faceți importuri de șine sau cheltuieli mari pentru drumurile de fier, care pot fi făcute și în altă perioadă. Puneți tot accentul dvs. pe această politică măsurată, pe refacerea materialului rulant, pentru că așa serviți și mijloacele de transport și economia noastră de mâine.

I. N. Fițescu: Din punct de vedere al economiei naționale vederile dvs. sunt împărțite în totul.

Voiam, însă, să accentuez că efortul extraordinar pe care trebuie să-l facem pentru Armată nu înseamnă să primejduiască economia țării și efortul acesta se împacă foarte bine cu înțeleptele măsuri care trebuie să le luăm în economia națională pentru apărarea producției și pentru apărarea monedei.

M. Antonescu: Împărtășesc acest punct de vedere.

I. N. Fițescu: Sunt de acord cu dl. ministru de Finanțe și vom lua toate măsurile pentru ca Banca Națională și Ministerul Economiei Naționale, fără să ruineze economia națională, să poată face maximum de eforturi, așa cum dvs. vă așteptați.

M. Antonescu: Vă anunț că, începând de acum și până în iulie, nu consacru preocupările mele decât realizării acestui program economic și militar, în special militar. Pe mine nu mă privesc problemele de ordin militar strategic, ci problemele de dotație a Armatei și de realizare a programului general în legătură cu Armata. Mă voi ocupa de măsurile de ordin interior pe care trebuie să le luăm pentru a preveni o serie întreagă de împrejurări și pentru a lega politica noastră externă de politica internă și de mijloacele administrației noastre.

De aceea vom institui un singur Consiliu de Miniștri pe lună, cu caracter general pentru problemele economice. Voi lucra cu dvs. pentru problemele generale și pentru problemele economice în cadrul lucrărilor noastre obișnuite și vom avea, ori de câte ori va fi nevoie, acest Consiliu de Miniștri format din miniștrii militari din Guvern și din d-nii miniștrii ai Economiei Naționale și Finanțelor și când nevoia va cere, și cu dl. guvernator al Băncii Naționale, pentru realizarea fără șovăire a acestui program.

Trecem mai departe la punctul 8 din ordinea de zi: *Raportul referitor la necesitatea încetării angajerilor de fonduri pentru începerea de noi construcții sau cumpărări de imobile.*

Se propune ca pentru nevoile serviciilor publice să fie utilizate imobilele evreiești, care au intrat în patrimoniul Statului.

Se exceptează construcțiunile, ce trebuie să îndeplinească anumite condițiuni tehnice indispensabile, pentru funcționarea fabricilor și atelierelor.

Am cuprins în considerațiunile mele de ordin general și această problemă. O mențin. Nu este motiv ca noi să facem acest lucru. L-aș ruga chiar pe dl. ministru Fițescu, ca, împreună cu dl. ministru de Finanțe și cu dl. guvernator al Băncii Naționale, să reia problema bunurilor românizate și ținând seama de propunerile făcute de dl. ministru Dragoș și de diferitele posibilități pe care le-am avut până astăzi, să vedem în ce mod putem chiar bunurilor românizate să le dăm o destinație care, pe de o parte, să înlesnească realizarea reformei așa cum am urmărit-o noi, iar, pe de altă parte, să creeze mijloace de venit pentru Stat, în această perioadă când trebuie să inventăm prin orice căi contribuții la realizarea acestei opere esențiale pentru Statul nostru și, în același timp, să vedem în ce măsură Banca Națională poate, cu toate garanțiile pe care le putem da prin aceste imobile sau credite cu caracter imobiliar, să colaboreze cu Statul la această acțiune, care ar putea să aibă și avantajul de a lua din spatele Statului răspunderea administrării acestor bunuri. Ministerul Românizării a fost conceput ca un minister de realizare a reformei de românizare, iar nu ca un departament de administrație a bunurilor, dispunând de un imens personal specializat în conservarea

bunurilor și nu putem risca ca într-o bună zi să se pună și pentru bunurile urbane expropriate problema conservării pe care o avem cu bunurile expatriaților.

Nu aducem vreo vină dlui Dragoș, însă nu poate să fie răspunzător cu organele de care dispune. Noi, întregul Guvern, suntem răspunzători de această politică de conservare.

Vă rog, dle Fițescu, să examinați problema și să-mi faceți propuneri concrete.

Noi, de acum un an, am pus problema în treacăt dlui guvernator ca să asocieze Banca Națională și instituțiile de credit la această acțiune de administrație, sau să cedăm o parte din aceste bunuri în schimbul unor sume pe care le-ar avea Statul și să nu riscăm ca administrația acestor bunuri să ducă la degradarea lor, la devalorizarea acestui patrimoniu public.

Trecem mai departe la *Cererea Subsecretariatului de Stat al Cultelor și Artelor pentru deschiderea unui credit suplimentar de 10.000.000 lei pentru acordarea de ajutoare pentru construcții și reparații de biserici și case parohiale*.

Am supus această chestiune Consiliului, ca să-i rog pe d-nii miniștri și pe d-nii guvernatori să comunice Cabinetului meu, în cursul săptămânii viitoare, toate sumele care au fost date cu orice titlu pentru construcții și reparații de biserici, de case parohiale și de școli, aceasta pentru că va trebui să publicăm și să arătăm toate eforturile care au fost făcute în cursul anului trecut mai ales în această direcțiune și, fără îndoială, să cerem și prefecților și departamentelor, prin organele lor, ca, mai ales în această perioadă de mare încercare financiară pentru Stat, să nu ceară prea mult sprijin Statului pentru realizarea unei asemenea acțiuni.

Domnilor miniștri, nu mă sfiesc să spun că sunt creștin; mă rog lui Dumnezeu și dacă n-aș avea credința nu știu ce aș avea, dar cred că oricât am sprijini această acțiune de construcție a școlilor și în special a bisericilor și oricât de normal este ca în această perioadă de grea încercare spiritul de credință să vrea cât mai multe biserici, în nici un caz, însă, nu cred că trebuie să facem acest lucru prin mijlocirea Statului. La nevoie putem face apel la spiritul creștin. Am făcut o lege specială pentru colectele publice, care nu pot fi făcute pentru asistența socială decât de Consiliul de Patronaj sau cu autorizarea Consiliului de Patronaj; pentru operele cu caracter religios, de către Ministerul Cultelor.

Dacă va fi nevoie, vom apela la un moment dat la acest spirit creștin, pe care mai ales astăzi îl trăiesc românii și, prin colecte, vom împlini aceste nevoi, dar nici de ele nu trebuie să abuzăm, pentru că pot să epuizeze spiritul de dăruire și nu mai putem aduna contribuții pentru sprijinirea acțiunii de război. Vom face, însă, colecte locale acolo unde vom constata nevoia sprijinirii unor construcții de biserici, însă o politică de noi credite bugetare, pentru aceste scopuri mi se pare un lucru, pe care nu-l putem adopta.

De aceea, rog pe dl ministru Petrovici să țină seama de această situație și să ceară să ni se dea o situație a bisericilor, a căror construcție este începută și numărul bisericilor din județele unde asemenea construcții de biserici sunt începute sau chiar din comunele unde se propune terminarea acestor construcții și vom examina în ce măsură și prin ce mijloace aceste construcții pot fi continuate.

Și aici, însă, se pune aceeași problemă: nu putem sustrage economiei private materialul de construcție, care poate fi folosit în această perioadă și nu putem epuiza nici resursele bugetare ale Statului. Desigur că o sumă de 10.000.000 lei nu poate duce la asemenea consecințe, însă dacă continuăm și dacă nu fixăm un principiu – pentru că

cererile acestea vin mereu; și eu primesc la Președinție foarte multe – riscăm să nu mai avem nici o măsură și nici o frână în întrebuintărea disponibilităților noastre bugetare.

I. Petrovici: După atâtea discuțiuni în ceea ce privește investițiile, cred că este inutil să mai insistăm asupra unui punct special. Trebuie, însă, să atrag atenția – ca să vorbesc în mod alegoric – că până acum câteva săptămâni, atmosfera avea un alt colorit și astăzi are altul. Apoi, cererile acestea sunt ceva mai vechi.

M. Antonescu: *Notă privitoare la înființarea unei secții de studii navale la Școala Politehnică din București*

Subsecretariatul de Stat al Marinei a cerut să se dea 15.000.000 lei pentru înființarea unei secțiuni de construcții navale la Școala Politehnică din București.

Este paradoxal ca eu, dascăl, care am vorbit despre Marea Neagră și care am avut mândria să resping o propunere de a se institui la gurile Dunării o comisie cu un director străin, motivând că nu mă mai întorc nici la 1856 nici la 1883 și nu eu, care timp de 15 ani, am luptat contra suveranității internaționale de la catedră, am să încetez să-mi fac această datorie, ca ministru de Externe. Am legat problema Dunării de problema Mării Negre și ați văzut, dle ministru Bușilă, ce rezoluție aspră am scris.

C. Bușilă: Este foarte bună.

M. Antonescu: Ar fi paradoxal ca, atunci când am vorbit la Politehnică – când mi-ați făcut onoarea să mă primiți acolo – despre rolul și însemnătatea Dunării și a Mării Negre pentru noi, să viu acum și să împiedic completarea învățământului tehnic cu o secție navală.

Vă atrag, însă, atenția că problema construcțiilor navale este, desigur, o problemă de învățământ într-o perspectivă istorică de viitor, dar că actualmente avem șantiere navale, care se găsesc într-o stare grea. Din cauza nepregătirii specialiștilor și a imposibilității de conducere tehnică, s-au făcut acolo cheltuieli și risipe neîngăduite.

Ceea ce eu credeam potrivit era ca mai întâi să trimiteți câțiva tineri ingineri, cunoscători în problemele de construcții navale, care să se specializeze în această materie, pentru ca apoi să-i folosim imediat pe aceștia și cu ei să formăm însăși cadrele învățământului construcțiilor navale de la Politehnică, pentru că dacă n-avem specialiști și nu-i găsim pentru industria noastră, pentru care se risipesc sute de milioane și dacă acești specialiști nu sunt cunoscuți la noi, ca să-i găsească Ministerul Înzestrării Armatei, în răspunderea pe care o are de a întreține industria, mă întreb cu ce se va forma această secție de învățământ și pentru ce dăm cele 15.000.000 lei în scopul formării unei secții de învățământ specializat, fără specialiști.

De aceea, eu aș fi preferat să dați banii pentru formarea specialiștilor și, după venirea lor în țară, și să trimiteți oamenii care să fie demni și apți să intre în învățământ, să creați și această secție și tot cu ei să dirijați și acțiunea noastră de construcții navale și fluviale.

C. Bușilă: Aveți perfectă dreptate, dar noi vom avea nevoie să ajungem să construim vase pentru Dunăre și vase mai mici pentru Mare. Pentru acestea, este nevoie de specialiști și de șantiere. Specialiști nu putem spune că nu sunt; sunt câțiva, formați în străinătate și la Marina Militară. Și noi, la serviciile noastre, în șantiere, avem ingineri formați în străinătate. Ceva mai mult; trimitem în străinătate oameni care să învețe. La școala din Viena este primit acum un elev de al nostru timp de șase semestre, ca să-și termine cursurile. Noi avem raporturi cu Germaniawerke, de la Kiel,

care lucrează cu noi. Avem un întreg program, pentru ca șantierul din Constanța să ajungă să construiască la început vase în colaborare cu Germaniawerke, iar șantierul de la Giurgiu să-l utilizăm nu numai pentru reparații, dar și pentru construcțiile vaselor de Dunăre.

Vă rog să credeți că se urmărește formarea de specialiști. Cei care intră acum în școli vor fi gata peste patru ani.

Mă întrebați cu ce se formează această secție. Pot să vă răspund, ca profesor la Politehnică, că ideea Secției Navale am avut-o eu la început, acum patru-cinci ani, când eram decan. Cursurile, cu care se începe nu sunt de mare specialitate. Este prevăzut să aducem un specialist italian, cu care suntem în tratative, ca să facă cursuri (*sic!*) aici și căruia îi vom atașa asistenți de aici, ca să se formeze alături de dânsul. Fiți siguri că această preocupare există și la Rectoratul Școlii Politehnice și la noi.

Nu trebuie să facem critici, după rezultatele obținute la Șantierul din Galați. Eu nu pot să vorbesc despre această chestiune, care ne-a costat multe parale.

Noi n-avem nevoie să facem vapoare mari și crucișătoare, dar vase mici vom putea face.

M. Antonescu: Nu mă îndoiesc de acest lucru. Vasele le-am făcut cu străinii, nu cu românii. Străinii au fost cei care au profitat foarte mult, nu românii.

De aceea, vă rog să trimiteți dv. ingineri români să se specializeze în străinătate.

C. Bușilă: Ieri am trimis unul la Viena.

M. Antonescu: Eu aș fi de părere să cumulați aceste soluții.

Domnule ministru, am avut și noi la Facultatea de Drept – dl decan Fițescu știe – problema aceasta a specialiștilor și a formării unor specialiști. În ultima vreme s-au pus multe probleme de complectare a unor locuri vacante. Nu se pot inventa specialiști dacă noi ocupăm locurile, o dată cu crearea acestei secții, cu oameni care n-au o pregătire deosebită, vă dați seama că dintr-odată blocăm învățământul pentru viitor și împiedicăm mâine formarea elementelor de valoare.

De aceea am spus: privesc problema și din punctul de vedere al învățământului. Nu este aceasta o ofensă, pe care o aduc membrilor corpului profesoral al Politehnicii, dar este ideea de specializare universitară, pe care n-o poate înlocui improvizația.

Și atunci, să creați o secție de construcții navale cu specialiști găsiți în acest moment și să blocați locurile? Eu v-aș recomanda, chiar dacă creați această secție, să faceți mai bine un institut fără catedre, cu profesorii ceilalți de la catedrele înrudite și să creați secția de construcții navale numai în momentul când vor fi venit specialiștii, care, de la început, să ia aceste catedre și să formeze un învățământ cu adevărat specializat.

C. Bușilă: Să-mi dați voie să vorbesc de data aceasta ca profesor al Politehnicii. Când s-a hotărât crearea acestei secții, s-a stabilit că nu se înființează nici o catedră și că cursurile le vor face ceilalți profesori de la catedrele înrudite. Pentru cursurile de specializare se vor da însărcinări. Domnul viceamiral Păiș s-a oferit să facă un curs de un an de zile; de asemenea, dl inginer Năsturaș.

În orice caz, noi am simțit mai mult, la Școala Politehnică, lipsa specialiștilor, decât dv.

M. Antonescu: Lăsați conștiința mea să tacă asupra cererilor de înființări de catedre, pe care le-am primit și despre care am avut forța nici să nu vorbesc dlui

ministru Petrovici, pentru că nu se poate ca în această perioadă să facem o inflație de catedre și de profesori. Facem destulă inflație monetară.

Al. Neagu: Nu facem deloc.

M. Antonescu: Dl ministru al Finanțelor protestează și eu sunt fericit să-l ascult. Dl guvernator tace, însă, prudent. (Ilaritate).

I. Petrovici: Poate este o inflație, despre care nu se vorbește. (Râsete).

M. Antonescu: Să nu facem învățământ cu catedre pe care să nu le ocupăm. Mai bine facem învățământ cu specialiști.

C. Bușilă: Pentru o catedră importantă, construcțiile de poduri, am preferat să însărcinăm un profesor, care iese la pensie peste doi ani, până ce se formează altul. La catedra de mecanică, vom vedea dacă va primi să vină dl Proca, un savant.

I. N. Fințescu: Eu protestez în numele inginerilor constructori. Se poate spune că n-avem nici unul?

M. Antonescu: Înțeleg să n-avem specialiști pentru construcțiile de vase, dar pentru poduri! Este aproape o vină a Politehnicei că nu s-a gândit la formarea unui succesor la această catedră a dlui profesor Ion Ionescu.

I. Petrovici: Pentru că Politehnica are legături și cu ministerul meu, deși n-am avut nici o inițiativă personală aici, am putea să limpezim lucrul acesta.

Eu aș spune lucrul următor:

În capitolul privitor la Școala Politehnică, legea învățământului superior prevede această formă foarte comodă de *chargé de cours*. Chiar mâine se inaugurează la Școala Politehnică un astfel de curs, încât dacă dl Bușilă declară că este vorba ca momentan să se dea astfel de însărcinare pe un an, noi nu putem decât să fim de acord. Nu cred, însă, că această însărcinare ar putea avea expresiunea legală imediată prin crearea unei secțiuni deosebite. Crearea unei secțiuni deosebite implică catedre (*sic!*) cu caracter definitiv.

C. Bușilă: Cursurile, deocamdată, le fac ceilalți profesori. Când vom ajunge, însă, la specializare va fi nevoie de catedre. Acum este vorba de angajarea unor specialiști din străinătate, iar de suma de bani este nevoie pentru laboratoare.

M. Antonescu: Dle Petrovici, eu am avut în fața mea această notă:

„Direcțiunea Generală a Mișcării Fondurilor

Ministerul Apărării Naționale, Subsecretariatul de Stat al Marinei, prin adresa nr. 17.292/1942 ne aduce la cunoștință că Șantierele Navale de Stat și particulare duc o mare lipsă de personal tehnic superior calificat, din care cauză nu se pot satisface în condițiuni normale lucrările de construcții și reparații de nave, destul de importante, atât în situația actuală, cât și în viitor.

Pentru remedierea acestei situațiuni, numitul Subsecretariat de Stat, de acord cu Școala Politehnică, a luat măsuri să se înființeze, cu începere din toamna anului 1942, pe lângă Școala Politehnică, o Secție de construcții navale, cu un număr de circa 20 elevi ingineri, bursieri ai Marinei și instituțiilor cu caracter naval, spre a-i pregăti în această ramură.

Pentru înființarea acestei secțiuni, Subsecretariatul de Stat al Marinei ne solicită suma de lei 15.000.000, peste prevederile bugetului de război ale acestui exercițiu ca subvenție anuală, urmând ca, în viitor, această sumă să fie prevăzută în buget.

Părerea noastră este, însă, că înființarea unei noi secții la Școala Politehnică nu se justifică și că este mai bine să se trimită ingineri pentru specializare în străinătate.”

Așadar, Ministerul Marinei a ancorat și în departamentul dv. Îl privește. Eu, sesizat, însă, de Ministerul de Finanțe, fixez un principiu, indiferent de ancora unde a fost fixată.

I. Petrovici: Eu aş putea torpila vasul care a venit în portul meu.

C. Bușilă: Noi mai facem și alt lucru la Politehnică: se creează o secție de urbanistică, unde se țin cursuri folositoare și nu se cer bani.

M. Antonescu: Aceea este o problemă de organizare a școlii. După ce noi am făcut o lege a învățământului superior nu putem să venim s-o modificăm pe această cale.

C. Bușilă: Este în cadrul legii.

M. Antonescu: Dv. creați secțiune nouă de învățământ sau faceți doar cursuri?

C. Bușilă: Facultățile sunt fixate prin lege și este prevăzut în lege că Facultatea are dreptul să creeze secțiuni în cadrul Facultății. Așa, de pildă, la Secțiunea de Urbanistică vor face cursuri profesorii de la Arhitectură și de la Poduri. Acolo sunt câteva cursuri de specializare încă de acum un an.

M. Antonescu: Dv. ați creat o secțiune nouă, căci aceasta este problema care o pune dl ministru Petrovici. Dv. vreți o secțiune nouă care duce la modificarea legii.

C. Bușilă: Nu este o modificare a legii.

I. Petrovici: Ar fi un fel de anticipare a Statutului. Eu aş da sfatul ca să așteptăm Statutul.

M. Antonescu: Fără să împietez asupra politicii dv. școlare, în cadrul unor principii în care sunt răspunzători, vă atrag atenția că politica de investițiuni imobiliare se aplică tuturor cheltuielilor bugetare și în această perioadă de greutate financiară Statul nu poate suporta asemenea organizări, chiar și funcționale ale Statului, cu atât mai mult cu cât, în aceeași vreme în care am constatat că învățământul tehnic în România a cerut să se înființeze școli și facultăți în alte centre decât în București, catedrele acestor școli din provincie sunt toate vacante și nu există învățământ organizat. Deci, ne-am luat sarcina finanțării unui învățământ pe care de aici înainte îl creăm, și în aceeași vreme învățământul tehnic trebuie să se adapteze împrejurărilor de război și să aleagă: sau vrea să se dezvolte pe întreg cuprinsul țării, înființând școli prin similitudine cu instituțiile din București, sau merge la specializare, dar nu poate în același timp să ceară Statului, în această perioadă de război ca dintr-o dată să se dezvolte pe întreg cuprinsul țării printr-o ramificare de învățământ complex și să meargă la o specializare fără limită, pentru că n-avem bani să susținem acest învățământ. Afară de aceasta, dacă se face o asemenea organizare, o tăiem la buget.

C. Bușilă: Personal am fost contra înființării unor anumite facultăți. De pildă, la Iași am socotit că trebuie să rămână numai Mecanica și Electricitatea și am fost contra Facultății de Construcții, pentru motivul că nu se găseau specialiști; am fost contra amplificării Politehnicii de la Timișoara și am vrut să rămână acolo numai Minele și Mecanica și să nu se creeze Facultatea de Construcții.

Am fost consultat și am propus specializarea acestor Politehnici. Propuneam ca Minele să fie puse la Timișoara.

M. Antonescu: Dlui ministru de Finanțe i s-au făcut atâtea insistențe, încât a aprobat în principiu 10.000.000 lei. Nu vreau să-l pun pe dl ministru de Finanțe în situația de a se abate de la un principiu pe care l-am fixat. Este vorba de o măsură practică pe care o luăm.

Al. Neagu: Am aprobat 10.000.000, dar, în urma acestei discuțiuni, revenim.

C. Bușilă: Vă rog să nu reveniți.

M. Antonescu: Îl rog pe dl ministru de Finanțe ca, ori de câte ori se formulează cereri de credite, să le aducă în Consiliu și să se ceară și avizul dlui ministru respectiv. Astăzi nu știe dl Petrovici nimic și eu sunt pus într-o situație delicată.

G-ral Gh. Dobre: Nu se poate înființa o nouă secțiune.

M. Antonescu: Trimiteți la specializare în străinătate, iar aici puteți face să se țină cursuri libere. Puteți să organizați, în cadrul Secțiunii de construcție, de pildă, sau a cărei secțiuni vreți dv., un institut de construcții navale, cu cursuri libere care să se țină de către cei care doresc să se facă aceste cursuri.

C. Bușilă: Eu, în locul dlui Păiș, n-aș fi cerut acest credit.

M. Antonescu: Toată lumea este de acord: nu se vor da cele 10.000.000.

Trecem mai departe. În conformitate cu un acord intervenit între Statul Român și Statul Turc privitor la proprietățile părăsite de emigranții turci din Cadrilater, Statul Român s-a obligat acum câțiva ani să plătească Guvernului turc valoarea bunurilor lăsate de emigranți și care au intrat în patrimoniul Statului.

Statul Român a plătit până acum ratele în mod regulat, dar au mai rămas ratele scadente la 1 noiembrie 1940, 1941 și 1942, în sumă de 21.684.970.

Datorită Tratatului de la Craiova, Statul Român a pierdut proprietatea acestor bunuri o dată cu suveranitatea asupra Dobrogei de Sud.

Problema de drept, desigur, se punea dacă Statul Român, o dată cu cedarea teritoriului, pe care se găseau aceste bunuri, a cedat Statului Bulgar și sarcinile care le grevau.

După dreptul internațional, regula de drept impune Statului succesor să ia și sarcinile care grevează bunurile asupra lui. Noi, însă, am convenit prin Tratatul de la Craiova ca pentru drepturile pe care le are Statul Român, să primim o sumă forfetară, fără să se facă o specializare prea amănunțită a categoriilor de drepturi pe care Statul Român le părăsește sau le consideră compensate prin suma forfetară de un miliard. Se pune atunci problema dacă Statul Român nu a renunțat, prin primirea sumei forfetare, la dreptul său de despăgubire. Aceasta este o discuțiune între noi și Statul Bulgar. Am negociat eu însumi o serie de probleme în legătură cu actul de la Craiova și am primit propuneri concrete după discuțiunile pe care le-am avut cu dl Filoff. Am primit propuneri scrise în această privință.

Problema acestor despăgubiri cuvenite Guvernului turc nu a fost niciodată atinsă în aceste negocieri.

Eu voi încerca acum, destul de târziu – cum am mai scos și pentru unele bunuri care mi-au fost indicate de Ministerul Lucrărilor Publice –, voi încerca să scot și aici despăgubiri, însă, în cazul când nu voi izbuti, cer Consiliului de Miniștri autorizarea să aprobe ca această sumă de 21.684.970 să fie plătită Guvernului turc, nu imediat, ci atunci când și noi vom încasa cele 850.000.000 pe care trebuie să le primim în trei luni de la Guvernul bulgar.

Vă cer autorizarea dv. nu numai pentru că Statul Român are obiceiul totdeauna să-și respecte obligațiunile, dar pentru că Guvernul turc se găsește și s-a găsit și în ultima vreme ca și altădată în raporturi de prietenie cu țara noastră. Guvernul turc are o poziție de lealitate față de noi. Paralelismul destinului românesc la Gurile Dunării cu destinul turc la Strâmtori face să ne gândim și la viitor, nu numai la prezent. Să tindem la înlăturarea unor cauze care ar putea face ca Guvernul turc să considere că Guvernul român nu-și respectă angajamentul.

De aceea, vă rog să aprobați, ca în cazul când această obligațiune nu va putea fi pusă în sarcina Guvernului bulgar, această sumă de 21.000.000 să o plătească Ministerul de Finanțe când va primi, la rândul său, suma forfetară de la Guvernul bulgar.

Trecem mai departe, la *chestiunea cumpărării vaselor petroliere „Giovana”, „Iolanda” și „Mafalda”*. Este referatul Ministerului Marinei, care a cerut să aprobăm acest lucru. Îl rog pe dl Guvernator să dea aprobare pentru sumele cuvenite.

Al. Ottulescu: Această problemă a fost rezolvată și Banca Națională și-a dat aprobarea la această convenție.

M. Antonescu: S-a primit o adresă a Crucii Roșii a României privitoare la necesitatea găsirii unei modalități de schimbare cu lei a mărcilor, pentru spitalele Crucii Roșii de la Est de Nistru.

Crucea Roșie ne cere, întrucât spitalele sale aflate în zona de operațiuni duc lipsă de materiale necesare întreținerii, duc lipsă de combustibil, lipsă de geamuri și alte multe lipsuri, ne cere să intervenim ca să fie trecută în categoria întâi de către formațiunile de alimentație germane și, în același timp, stăruie să se completeze unele din lipsuri, trimițând un stoc suficient de materiale și de mijloace financiare, cu modalitatea de a se schimba de către spitale mărcile în lei.

Îl rog pe dl g-ral Davidescu să examineze cererea Crucii Roșii și să se ia toate măsurile ca spitalele Crucii Roșii să funcționeze în bune condițiuni.

Am și eu informațiuni, pe care le-am transmis Statului Major, că sunt unele spitale care nu au fost încălzite și am constatat chiar eu unele trenuri sanitare care au venit neîncălzite.

Folosesc această ocazie pentru ca să vă rog să inspectați din nou trenurile sanitare, dle g-ral Orezeanu. La trenurile care n-au sobe, să se instaleze imediat sobe. Acolo unde trenurile sanitare nu dispun de sobe, să se oprească imediat trenurile și să se facă instalațiile de încălzire, oricât de sumare ar fi, chiar pe locul unde se găsesc. Nu se poate ca răniții să călătorească în frig. Am văzut chiar eu cu ochii mei trenuri fără sobe de încălzit. Trenul pe care l-am văzut acum trei zile, din punct de vedere al condițiunilor sanitare și al hranei se prezenta excelent, dar răniții veniseră 20 zile pe drum, mari mutilați, cu mâini și picioare amputate, veniseră pe frig.

Știți că a fost odată vorba să se instaleze niște ventilatoare la aceste trenuri. Se spunea că este greu să se instaleze. Am spus să se oprească trenurile și în trei zile s-au instalat ventilatoare.

G-ral T. Orezeanu: Toate trenurile sanitare au sobe.

M. Antonescu: Soba nu este o abstracțiune și eu am constatat cu proprii mei ochi această lipsă la trenul sanitar venit acum trei nopți la Mogoșoaia.

De asemenea, s-a cerut ca Spitalul Nr. 2 să fuzioneze cu Spitalul Nr. 6 al Crucii Roșii. Acolo nu sunt suficiente paturi. Sunt mai mulți răniți decât paturi.

Îl rog pe dl g-ral Orezeanu să ia măsuri pentru evacuarea răniților din regiunea Rostov și Crimeea. Toți vor veni aici. Va fi nevoie urgentă de locuri în spitalele de acolo, mai ales în ultimele zile, și apoi în spitalele de aici se găsesc locuri libere.

De asemenea, să fie transportați aici și cei din Transnistria. În locul lor vor veni alții, din regiuni mai îndepărtate.

Trecem mai departe la *Raportul privitor la activitatea Școalei române de la Fontenay aux Roses*.

Este vorba aici de strămutarea Școalei române de la Fontenay aux Roses la Paris și pentru aceasta este nevoia să se achiziționeze un imobil la Paris.

Dacă datorită cursului monetar și operațiunilor monetare care se pot face, se poate cumpăra la Paris un imobil în condițiuni avantajoase, socotesc că este bine să folosim această ocaziune.

Eu am avut problema cumpărării unui imobil pentru Legația noastră din Berlin și, găsind condițiunile foarte grele, am renunțat. Prețul mi s-a părut excepțional de mare și am găsit că în această perioadă nu putem face asemenea investițiuni și am renunțat să-l cumpărăm cu toate stăruințele pe care le face Legația noastră și cu toate că atașatul militar de la Berlin are biroul într-o mansardă, iar serviciile de presă și propagandă lucrau în condițiuni imposibile.

De aceea, eu vă rog să vedeți dacă această sumă de 9.000.000 franci francezi, cât se cere și care reprezintă vreo 10.000.000 lei, este un preț convenabil.

Al. Ottulescu: Extrem de ieftin.

M. Antonescu: Rog pe dl ministru al Finanțelor și pe dl ministru al Culturii Naționale să trimeată câte un delegat la fața locului, care să cerceteze posibilitățile de folosire ale acestui local și valoarea lui, în vederea cumpărării, în cazul când rezultatele acestor cercetări vor fi favorabile.

I. Petrovici: Școala de la Fontenay aux Roses este inutilă în momentul de față acolo unde se găsește.

Domnilor, dl prof. dr. Tomescu a întocmit *un anteproiect de decret-lege pentru organizarea sanitară a Statului*.

Acest anteproiect, care cuprinde pentru întâia oară în sinteză întreaga organizare sanitară a Țării Românești, eu îi rog pe domnii miniștri să-l cerceteze și să vadă dacă au unele observațiuni de făcut, pentru că un asemenea decret-lege, care așează bazele sanitare ale Statului Român, desigur că atinge o sumă de probleme, unele legate de apărarea militară și de activitatea sanitară a Armatei, altele de administrație și de competența organelor locale, alte probleme de asistență socială și așa mai departe.

Eu vă semnez, de pildă, că s-au fixat în această lege o serie de organe noi, pe care dacă le realizăm se ajunge la noi sarcini bugetare.

Ministerul de Finanțe să examineze dacă acesta este momentul pentru ca să adoptăm această organizare sanitară. Iată, de pildă, luând la întâmplare art. 82, aici se spune: „pe lângă serviciul sanitar urban mai funcționează și un oficiu de ocrotire, având menirea de a rezolva problemele locale de ocrotire și asistență socială”.

Acest oficiu de ocrotire, ca să funcționeze, trebuie să fie dotat cu mijloace financiare.

Pe de altă parte, veți ajunge într-o coliziune a activității dv. cu aceea a Consiliului de Patronaj sau a Crucii Roșii; pentru alte activități cu Asociațiile particulare care au asemenea rosturi. Noi trebuie să reglementăm aceste raporturi și să le precizăm.

Dr. P. Tomescu: La fiecare articol care presupunea noi investiții, am adăugat un alineat, de pildă, aici se spune: „oficiale de ocrotire se înființează pe măsură ce se va dispune de personalul de specialitate necesar și se vor putea realiza fondurile necesare bunei lor funcționări”.

M. Antonescu: Aici, în Guvern, când este vorba de creare de secțiuni la Facultăți și încă găsim mijloacele ca să le creăm, dar în județ, unde dv. știți ce înseamnă asemenea dispozițiuni, când, imediat ce există o vocație pentru numirea în funcțiunile Statului, această numire se face, cu aparența că nu este o sarcină nouă.

Apoi, o problemă asupra căreia vă rog să vă gândiți este problema asistenței sanitare și a asistenței sociale, pentru că, dacă Ministerul Muncii, în organizarea de Stat viitoare, – dacă se va face cândva –, va căpăta funcțiuni de organizare a muncii agricole și de supraveghere a muncii agricole și țărănești, nu numai a muncii industriale, pentru că noi suntem țară de agricultori, dacă Ministerul Muncii se va ocupa, din puncte de vedere al organizării muncii, al ocrotirii muncii agricole, și cu organizarea muncii agricole, în genere, va trebui să despărțim problema asistenței sociale de problema sanitară, și să vedem în ce măsură dăm asistența socială și sanitară Ministerului Sănătății sau Ministerului Muncii.

Este o problemă esențială, pe care se reazemă întregul sistem al legii.

Eu vă voi arăta toate observațiunile pe care le am de făcut asupra legii și rog pe domnii colegi să examineze acest anteproiect și fiecare departament să-și facă observațiunile.

Ce este cu *adresa referitoare la situația laboratorului de analiză și igienă din Timișoara?*

Dr. P. Tomescu: Aceasta este o chestiune care nu se mai poate pune pentru anul acesta, ci pentru viitorul an școlar.

Este o problemă penibilă pe care o amânăm cu un an, pentru că s-au luat măsuri în această privință.

M. Antonescu: Aici este întreit dezacord între Ministerele Sănătății, Culturii Naționale și mai ales al Românizării.

T. Dragoș: Cu Românizarea, nu. Românizarea a dat tot ce i s-a cerut.

I. Petrovici: Românizarea este neutră, adică nu servește pe nimeni.

M. Antonescu: Vă rog să examinați această problemă, dle ministru Dragoș, pentru că nu aș vrea să mai auzim asemenea lucruri penibile.

Primăria Municipiului București a transmis Președinției Consiliului o listă cu membri ai învățământului care ocupă localul școlilor primare din Capitală, fără să aibă drept de locuință, adică în afară de cadrul legal. Astfel, la o singură școală cu care începe tabelul, la Sectorul I Galben sunt 6 membri ai învățământului care locuiesc în localurile școlilor primare și unde ocupă câte 5 camere cu baie, bucătărie și alte dependințe.

Vă rog să examinați toate aceste tablouri, cu atât mai mult cu cât eu, ca membru al învățământului, mă simt legat și dornic să ocrotesc pe membrii învățământului, dar nu cred că este potrivit ca atunci când nu se pot organiza cantine în școlile primare, sau învățământul nu se poate face în condițiuni normale, nu cred că este potrivit în acest timp să se ocupe de către membrii Corpului Didactic apartamente întregi în școli.

Eu, timp de doi ani, de când sunt aici am avut o canapea la Președinția Consiliului de Miniștri, iar acum locuiesc într-o singură cameră în care dorm și îmi trec ziua și noaptea. Natural că nu recomand aceasta ca formulă generală, dar trebuie să se țină seama de împrejurările prin care trecem.

Eu n-am nici casă, iar după 20 ani de serviciu la Stat – căci de atât timp servesc Statul –, mobilele mele stau într-un subsol. Desigur că aceasta nu este normal. Este cu atât mai puțin normal, cu cât eu, ca ministru al Afacerilor Străine, îmi îndeplinesc obligațiunile prin anumite invitațiuni făcute la Președinția Consiliului, dar, într-o perioadă de război, găsesc că institutorii care stau în câte patru, cinci camere, cu baie și cu alte dependențe, cred că se mai pot restrânge față de greutățile prin care trece țara.

I. Petrovici: Și este cu atât mai grav cu cât sunt câte trei directori care stau: sunt foștii directori și actualul director.

M. Antonescu: Cei care au pierdut calitatea legală de a locui, să nu mai rămână acolo pe contul Statului, cu toate cheltuielile de încălzire, servitori și celelalte. Pe de altă parte, rog să se examineze situația în întreaga țară și să se ia măsuri în această privință, pentru că nu este potrivit ca, pe de o parte, să recomandăm să nu abuzeze nimeni de împrejurările grele de astăzi, iar noi să ocrotim asemenea situații.

Dosarul alegerii domnului Al. Em. Lăzărescu ca epitrop la Așezămintele „Nifon Mitropolitul” din București

În urma unei întâmpinări a dlui g-ral Popescu Sanitaru, dl Mareșal Antonescu a dispus să se facă o anchetă în această chestiune.

I. Petrovici: Este o epitropie la Seminarul „Nifon” lăsată printr-un testament încurcat și imprecis, ca toate testamentele de felul acesta și a fost un loc vacant. A fost ales de Corpul Profesoral al Seminarului dl Al. Lăzărescu, care face parte din familia testatorului. Atunci s-au ivit două proteste. În primul rând, unul din epitropi este și tatăl lui Lăzărescu și s-a spus că nu se poate și fiul și tatăl să facă parte ca epitropi. Al doilea protest arată că ar fi o crimă la activitatea lui Lăzărescu.

Pentru aceste motive s-au făcut proteste care au ajuns la dl Mareșal și la Patriarh, care are un rol de supraveghetor.

Care este situația în momentul de față? S-a recurs la o comisiune de arbitru, care a fost acceptată de toată lumea. Patriarhia are un reprezentant, cei care au protestat au un reprezentant și are și familia un reprezentant în această comisie, care urmează să stabilească dacă dl Lăzărescu poate să fie epitrop. Această comisiune nu și-a dat încă răspuns. Hotărârea ei va fi obligatorie, din moment ce a fost acceptată de toată lumea.

M. Antonescu: Știți că într-un referat al Ministerului Culturii Naționale se protestează în contra constituirii acestui juriu.

I. Petrovici: Referatul este prost făcut.

M. Antonescu: Așteptăm ca într-un Consiliu viitor să ne informați asupra hotărârii acestui juriu bine întocmit.

Adresa Episcopiei ortodoxe din Oradea-Beiuș referitoare la întemeierea unui orfelinat eparhial

Episcopia de Beiuș cere sprijinul ca să i se acorde un ajutor mai important pentru întemeierea acestei opere creștine și românești, pentru copiii orfani ai eroilor neamului.

Eu am pus această chestiune în Consiliu numai pentru ca să transmit această cerere dlui g-ral Davidescu și să-l rog s-o examineze dacă în cadrul programului I.O.V., care a fost alcătuit, dacă la Beiuș Episcopia poate, construind un asemenea așezământ, să-l pună la dispoziția Armatei în condițiunile stabilite de I.O.V., așa încât din fondurile I.O.V. să puteți sprijini această construcție.

Vă rog să-mi răspundeți după ce examinați chestiunea.

Am pus la ordinea de zi *Situația și graficele privind executarea Acordului româno-german din 17 ianuarie 1942 și a Acordului româno-italian din 29 noiembrie 1941*, pentru că dl Mareșal Antonescu mi-a transmis o serie de grafice întocmite pe baza datelor Direcțiunii Controlului din Cabinetul Militar. Pe această lucrare, dl Mareșal Antonescu a pus rezoluția:

„Să se treacă domnului Mihai Antonescu.

Situația este mai mult decât gravă.

Germanii nu-și respectă angajamentele, fiindcă nu pot.

Trebuie să ne dea compensații în altceva”.

Problema ne preocupă și am dat instrucțiuni la Berlin pentru ca să vedem aceste compensații, iar scrisoarea dlui von Ribbentrop îmi anunță acest plan.

Am pus la ordinea de zi această problemă pentru alt motiv: constat că cifrele date și graficele date dlui Mareșal nu corespund cu cele pe care le-am avut eu.

Vă rog să examinați dv. și să-mi faceți o evidență la zi și pentru Germania și pentru Italia, pe baza unor date pe care le-am cerut și nu le-am avut nici până astăzi.

Îmi trebuie să am acest material documentar, pentru că vreau să pregătesc un memorandum pe care să-i trimet Guvernului german, și s-ar putea să am ocazia să remit și la Roma un asemenea memorandum cu care ocazie să discut toate problemele. Vă rog să examinați aceste grafice și să stabilim de aici înainte, în principiu, că toate graficele privitoare la economia națională să fie date numai de Ministerul Economiei Naționale. Și, în orice caz, să nu mai fie supuse nici dlui Mareșal, nici mie în viitor asemenea lucrări și tablouri – dl Vlădescu să ia act de aceasta –, fără să poarte viza Ministerului Economiei Naționale, pentru că altminteri ajungem la cifra controversate și la lipsă de informații, așa încât nu mai știm ce măsuri putem lua.

Situația însămânțărilor

A. Pană: S-au realizat, până la 22 noiembrie, 85% din însămânțări, și anume: 91% în Vechiul Regat, 62,4% în Basarabia, 80% în Bucovina.

M. Antonescu: S-au făcut 8% în ultima săptămână și 3% între 8 și 15 noiembrie.

Din situația pe care o aveți din țară rezultă că lucrările se pot relua?

A. Pană: În sudul Basarabiei și în Dobrogea, da.

M. Antonescu: De ce ați întârziat așa de mult cu însămânțările din Basarabia, dle guvernator?

G-ral C. Voiculescu: Nu din vina mea, dle președinte. Până la 24 octombrie n-am avut nici o ploaie în Basarabia și la 7 noiembrie a început zăpada. Am avut numai 14 zile de lucru efectiv. De la ultimele informații și până astăzi, s-au mai însămânțat în Basarabia încă 50.000 ha.

M. Antonescu: Cât reprezintă aceasta ca procent de creștere?

G-ral C. Voiculescu: Ajungem la 66%. Avem 62% la 15 noiembrie. De atunci și până acum nu s-a putut ara nimic. În ultimele zile s-au reluat arăturile în Sudul Basarabiei.

M. Antonescu: Se vor putea continua?

G-ral C. Voiculescu: Cred că da. Eu, însă, am făcut și o variantă de modificare a planului agricol, în cazul când muncile agricole nu vor putea fi reluate.

M. Antonescu: Cum stăm cu ogoarele?

A. Pană: Am ajuns la 1.750.000 ha.

M. Antonescu: Foarte puțin. Dle g-ral Vasiliu, puneți jandarmii.

G-ral C. Vasiliu: Îi punem, dar cu cine să iasă?

G-ral C. Voiculescu: Au fost foarte buni jandarmii agricoli.

G-ral C. Vasiliu: Părerile sunt împărțite.

G-ral C. Voiculescu: În Basarabia au fost foarte buni.

M. Antonescu: Ca măsură administrativă generală, trebuie să se dea din nou prefectilor o circulară, ca să li se atragă atenția că situația nu este mulțumitoare.

G-ral C. Vasiliu: Unde este timpul prielnic, se mai lucrează.

A. Pană: Numai în Moldova, în Bucovina și în Basarabia de Nord și de mijloc nu se poate lucra; în restul țării se poate lucra și se lucrează.

M. Antonescu: 3% din arături pe săptămână e puțin. Am făcut anul trecut în șase săptămâni 10.680.000 ha și acum, în trei luni, n-am făcut decât 2.000.000 ha.

A. Pană: Ne mai trebuie 400.000 ha, ca să realizăm planul.

M. Antonescu: Avem nevoie de mai multe ogoare. Vă rog să-mi prezentați o hartă, cu rezultatele pe județe.

I. N. Fințescu: Însămânțările se fac acum în bune condițiuni, sau nu cumva se strică sămânța?

A. Pană: Sămânța n-o stricăm, însă grâul are mai puține șanse decât grâul semănat mai devreme. Ogoare, însă, trebuie să facem.

M. Antonescu: Faceți ogoare.

A. Pană: Depinde și de regiune. În Banat și Oltenia se pot face și însămânțări.

M. Antonescu: Județul Constanța este foarte slab; județul Tulcea, la fel.

A. Pană: A fost o secetă cumplită. Acum se poate lucra.

M. Antonescu: Notați, vă rog, dle Strihan: telegrame speciale domnilor prefecti de Constanța, Tulcea, Brăila, Muscel, Iași și Roman.

Pe dl guvernator g-ral Voiculescu îl rog să execute pe domnii prefecti de la Tighina, Cetatea-Albă, Chilia și Ismail, mai ales.

G-ral C. Voiculescu: Chiar acolo se lucrează acum.

M. Antonescu: Dacă vremea de iarnă ne împiedică să facem însămânțările, riscând să pierdem sămânța, mai bine o păstrăm. Continuăm, însă, cu ogoarele.

A. Pană: Se vor face ogoare și însămânțări numai pe alocuri.

M. Antonescu: În Transnistria cum stăm?

Gh. Alexianu: Am depășit planul: avem 680.000 ha însămânțate. Grâul este foarte frumos. Avem ogoare multe însă nu avem sămânță. V-am dat o situație.

M. Antonescu: Voi discuta cu dv. și alte probleme. Cât mai rămâneți în București?

Gh. Alexianu: Aș vrea să plec mâine-seară.

M. Antonescu: Vom reveni asupra unor chestiuni în legătură cu Transnistria.

Proiect de Jurnal al Consiliului de Miniștri pentru autorizarea deplasărilor în străinătate a personalului C.F.R.

Ni se propune un Jurnal prin care, conform hotărârii pe care am luat-o anterior, Consiliul de Miniștri să autorizeze Regia Autonomă a Căilor Ferate ca, pentru deplasările în interes de serviciu și când durata nu depășește șapte luni, să obțină numai o aprobare de la Ministerul Lucrărilor Publice, prezentând în prealabil avizul favorabil al Ministerului Afacerilor Străine. Pentru deplasările mai mari de șase luni, aprobarea se va face, de la caz la caz, de Consiliul de Miniștri.

Eu v-aș ruga, dle ministru Bușilă, nu să desființați, pentru că n-avem dreptul de la lege, procedura aprobării prin Jurnalul Consiliului de Miniștri, ca s-o trecem Ministerului Lucrărilor Publice, ci dv. să cereți această aprobare de principiu și la sfârșitul fiecărei luni să prezentați un Jurnal.

C. Bușilă: Așa am și spus: deplasările vor fi comunicate lunar Președinției Consiliului.

M. Antonescu: Nu, le supuneți. Ca să nu stăm în fiecare zi să facem câte un Jurnal – și Calea Ferată are nevoie să trimeată foarte mulți funcționari în străinătate, este explicabil –, ca modalitate practică: supuneți o dată pe lună lista tuturor celor care pleacă.

C. Bușilă: De aceea spun: Nu comunicare, ci ratificare. Acolo este scris: Spre aprobare.

M. Antonescu: Eu, în orice caz, am semnat Jurnalul și rog și pe domnii miniștri să-l semneze. Trebuie, însă, dle ministru Bușilă, să ne dați lista.

Va trebui să modificăm Legea contabilității, fiindcă altfel facem un lucru nesincer și o formalitate, care însemnează câteva semnături nefolositoare.

Adresa referitoare la problema descărcării vagoanelor de marfă în București

C. Bușilă: Dv. ați dat dispoziția ca vagoanele să fie descărcate la termenele fixate. Calea Ferată n-o poate face.

M. Antonescu: Au fost cazuri când Guvernământul Transnistriei a pierdut – și a pierdut economia românească și Statul Român – 27 vagoane de cereale, care s-au stricat, fiindcă n-au fost expediate la timp în Transilvania de Nord.

Alte transporturi de cartofi au fost pierdute, de asemenea, pentru că au stat câteva zile vagoanele nedescărcate.

Aceasta însemnează că marfa se strică, deci pierde proprietarul mărfii, oricine ar fi el, și cu atât mai grav dacă este Statul, cum este cazul Transnistriei. Pierde și Calea Ferată, pentru că stă cu vagoanele imobilizate, nu poate încasa locațiunea pentru ele și își micșorează și capacitatea de transport. Iar noi stăm cu brațele încrucișate și spunem: Pentru că nu sunt mijloace, trebuie să piardă toată lumea.

S-a luat măsura că nu se pot păstra mărfurile în vagoane mai mult de patru zile, dar această măsură n-a fost respectată. Sunt cazuri când nu se poate respecta. În asemenea împrejurări, aș ruga pe dl Fiñescu ca, prin dl g-ral Constantin, să arate Căilor Ferate că au îndatorirea să atragă atenția reprezentantului Subsecretariatului de Stat al Aprovizionării din localitate. Aceasta descarcă marfa, o ia pe prețul zilei și o vinde, scăzând cheltuielile de transport. Aceasta este soluția.

I. N. Fiñescu: Cred, totuși, că sunt cazuri când mărfurile nu pot fi luate.

M. Antonescu: Când sunt cazuri în care nu pot fi descărcate mărfurile în termen de patru zile, atunci Ministerul Economiei Naționale singur poate autoriza prelungirea acestui termen, pentru că altfel stricăm și mărfurile, imobilizăm și vagoanele și nu realizăm nimic.

Numai pentru cazuri cu totul excepționale, atunci fără îndoială, trebuie să dăm o facultate organului de Stat, care veghează la politica economică a Statului.

C. Bușilă: Da, plătind locația, ca să nu se facă abuzuri.

M. Antonescu: Evident, plătind locațiunea. Și ar fi bine ca dv., dle ministru Fișescu și dl ministru Bușilă, chiar să luați măsura ca pentru tot ceea ce trece peste termenul de patru zile, să se majoreze locația cu 10%.

C. Bușilă: Ajungem la cifre astronomice.

M. Antonescu: Dle ministru, n-avem vagoane. Vă voi arăta, când vom ajunge la aprovizionarea cu lemne, că timp de două săptămâni de zile nu m-am ocupat deloc de această chestiune – într-o zi, onorabilul meu prieten și coleg, dle Fișescu, când, într-un Consiliu, i-am spus că m-am ocupat de zarzavaturi câteva luni, mi-a prezentat aceasta ca un lucru, de care n-ar fi fost potrivit să mă ocup; recunosc că este mai potrivit să te ocupi de principiile morale și istorice ale unui neam, decât de zarzavaturile lui, dar trebuie să te ocupi și de zarzavaturi, pentru că altfel se fac dezordini –, a fost destul ca timp de două săptămâni să nu mă ocup de aprovizionarea cu lemne și să nu execut pe dl g-ral Bădescu, pentru ca intrările de lemne în Capitală să ajungă până la 300 și până la 160 vagoane pe zi, de unde înainte avem o medie zilnică de 320-350 vagoane.

I. N. Fișescu: Să nu credeți, însă, că nu ne-am ocupat noi în fiecare săptămână și chiar ieri. Dl g-ral Bădescu face rapoarte săptămânale.

M. Antonescu: Trebuie luate măsuri.

I. N. Fișescu: Calea Ferată nu mai poate face față.

G-ral T. Orezeanu: Firele telegrafice și telefonice au fost întrerupte, din cauza viscolului, pe Bărăgan, în Sudul Basarabiei și în alte părți din țară.

M. Antonescu: Dle g-ral Orezeanu, vreți să vă prezint eu lista vagoanelor parcate și cum stau în anumite stații câte 17 zile, fără întrebuințare:

O am și pe aceasta, dar faptul nu se datorește vremii. Trebuie să puneți pe domnii de la Direcție – au lucrat excelent în toate ocaziunile, însă sunt momente când se relaxează –, puneți-i ca, pe fiecare săptămână, pe fiecare lună, să vă prezinte situația vagoanelor din întreaga țară, și supravegheați personal această operațiune. Este singurul mijloc pe care îl puteți întrebuința. Dacă o faceți personal, veți putea constata că, în lunile august și septembrie, ați avut o serie de vagoane parcate inutil.

Vă rog să cercetați.

I. N. Fișescu: Avem mii de vagoane cu lemne, care nu se pot transporta.

Am vorbit cu dl. g-ral Orezeanu și am căzut de acord cu D-sa, că trebuie să facem toate eforturile.

M. Antonescu: Dle g-ral Bădescu, care este măsura practică pe care ați luat-o și care sunt liniile unde aveți transporturi masive de executat?

G-ral N. Bădescu: Am 6.400 vagoane. Am lemne pe Valea Oltului, pe Valea Prahovei, am lemne la Telega, și nu se încarcă.

M. Antonescu: Faptul că nu se încarcă, se datorește tot viscolul?

G-ral T. Orezeanu: Dacă se încarcă mai mult de 300 vagoane pe zi, nu se pot transporta la București.

M. Antonescu: Eu sunt un realist care urmăresc în fiecare zi, și pe cifre, situația. Am văzut intrările. Au fost 116 vagoane pe zi. Un asemenea număr duce, în mod fatal, dle general, la falimentul aprovizionării.

G-ral T. Orezeanu: Nu am lista la mine să v-o arăt.

M. Antonescu: Am să vă dau eu lista.

G-ral T. Orezeanu: Nu de lemne, căci noi încărcăm și alte mărfuri importante. În ceea ce privește lemnele, noi am adus până acum mai mult decât s-a adus în fiecare an, dar noi încărcăm și alte mărfuri mai importante decât lemnele.

M. Antonescu: Aveți o criză în ceea ce privește reparațiile de vagoane?

G-ral T. Orezeanu: Nu.

M. Antonescu: Mergând la Cernăuți, am văzut toată rețeaua de cale ferată. Am putut constata că foarte multe vagoane au început să se resimtă. Nu se poate compara situația de acum, cu cea de acum un an.

Vă rog, să luați măsuri, dle g-ral Orezeanu, ca nu cumva într-o zi să ne trezim cu o criză de vagoane.

G-ral N. Bădescu: În total se încarcă 5000 vagoane pe zi.

I. N. Fințescu: În foarte multe cazuri avem mărfuri, care nu se pot încărca din cauza transporturilor. Avem mii de metri cubi de lemn de foc, care nu se pot încărca.

Gh. Alexianu: În Transnistria s-au rupt foarte mulți stâlpi de telegraf și telefon.

M. Antonescu: Dle g-ral Orezeanu, pe ziua de 24 ați avut 974 vagoane încărcate cu mărfuri urgente și cca 1000 vagoane la celelalte mărfuri.

Prin urmare, nici 40% din cereri nu ați satisfăcut.

G-ral T. Orezeanu: Sunt foarte multe cereri.

M. Antonescu: Dar nici programul stabilit de Consiliul Superior de Transporturi, care a ținut seama de posibilitățile dvs., nu l-ați executat.

G-ral T. Orezeanu: Nu s-a ținut seama că vine viscolul.

M. Antonescu: Dle g-ral Orezeanu, vă rog să vă revizuiți situația și programul, să-mi aduceți situația, pentru ca s-o discutăm împreună.

Armata a mai mobilizat ceva vagoane în ultima vreme?

G-ral T. Orezeanu: Da, 1000 de vagoane de petrol pe zi.

M. Antonescu: Eu am constatat, cu prilejul unor cercetări făcute, că un tren a stat 24 de zile într-o stație.

Aceasta nu este o afacere, dle general.

G-ral T. Orezeanu: Mi s-a spus de către germani că dacă toate Căile Ferate din Europa ar funcționa ca în România, ar fi bine.

M. Antonescu: Pe mine mă interesează cât merg de bine ale noastre.

I. Petrovici: Sunt elevi care, când le reproșezi că iau nota 5, îți răspund că sunt alți elevi care iau nota 3. (Ilaritate)

M. Antonescu: Nu vreau să spun că transporturile nu și-au făcut datoria.

Dvs. știți că eu totdeauna v-ama ajutat în măsurile pe care le-ați luat. Sunt măsuri, de pildă, cu caracter militar, când Armata însăși are nevoie să fie ajutată prin diverse măsuri luate de Guvern, cum a fost cazul unor trenuri destinate pentru front, care au rămas imobilizate și au ajuns să stea la București, la Iași și la Huși zile întregi, din cauza lipsei de comunicație, și din cauza trenurilor germane.

Știți că a trebuit să intervin la dl. von Ribbentrop și la Führer, spre a cere să se reglementeze transporturile germano-române pe liniile noastre.

Vă rog să-mi arătați toată situația, ca să vedem ce măsuri trebuie să luăm și ce intervențiuni trebuie să facem, fie prin Marele Stat Major pentru o nouă reglementare, fie chiar intervențiuni cu caracter internațional pentru trenurile și vagoanele care ar fi imobilizate din cauza circulației internaționale. Aceasta, cu atât mai mult, cu cât va intra în curând o serie de transporturi noi care vor trebui să primeze. De aceea, trebuie să profităm de această situație, pentru ca, în două-trei săptămâni, să intensificăm la maximum transporturile de aprovizionări.

G-ral T. Orezeanu: Și pentru lemne am făcut tot ce s-a putut face.

M. Antonescu: Toate transporturile sunt în scădere. Am să vă aduc cifre.

Vă rog să veniți la mine cu cifrele dvs. și să vă voi convinge că toate transporturile sunt în scădere.

G-ral T. Orezeanu: Liniile telegrafice și telefonice sunt rupte din cauza viscolului.

Cererea funcționarilor Direcției Generale P.T.T. pentru scutirea de zilele de prestație sau de echivalentul lor în bani

C. Bușilă: Chestiunea a rămas s-o mai discutăm.

M. Antonescu: S-a hotărât că de prestație nu este nimeni scutit. Dacă chestiunea a rămas în suspensie pentru funcționarii publici, aceasta s-a datorit faptului că nu se dăduse încă sporul.

Acum s-au dat suplimentele și, deci, nu mai putem face nici o derogare de la dispozițiile generale.

C. Bușilă: În silozurile din țară avem foarte puține depozite de cereale.

Aceasta provine din faptul că țăranii, de frica rechizițiilor, nu depun cerealele în silozuri.

Astăzi am primit o scrisoare de la Corpul II Teritorial, Serviciul Intendenței, prin care suntem solicitați să dăm numele depozitarilor de cereale și să-l comunicăm.

Conform regulamentului, noi nu putem da numele celor care au depozitat cerealele în silozuri. Dacă dăm numele, atunci nimeni nu va mai depune cerealele în silozuri.

I. N. Fițescu: Se pune și problema utilizării silozurilor, pentru că astăzi, într-adevăr, nu se fac depozite în aceste silozuri.

În această situație, ele trebuie să fie puse la dispoziția, fie a Subsecretariatului Aprovizionării, fie a Transnistriei.

C. Bușilă: Aceasta am cerut-o și am intervenit, și la Aprovizionare, și la Armată, ca să utilizeze silozurile pentru depozite.

I. N. Fițescu: Mie nu mi-a venit nimic.

C. Bușilă: V-am comunicat și dvs., și la Armată. Țăranii nu depun cerealele din cauza fricei de rechiziție, dar când voi da și numele depozitarilor, atunci nu mai vine nimeni la silozuri.

M. Antonescu: Eu sunt un om care am obiceiul să lucrez cu precizii. Sunt realist. Dacă dvs. imi puneți problema generală a silozurilor și îmi spuneți că vreți să aveți depozite anonime, eu vă răspund, că sunt de acord cu dvs.

Urmează numai ca să concretizați care nume silozuri aveți în vedere și dacă Ministerul Aprovizionării nu le-a rezervat pentru alte depozite.

C. Bușilă: Nici 10% nu sunt utilizate.

Corpul II Teritorial îmi cere să dau numele persoanelor, care au depozitat cereale în silozuri.

M. Antonescu: Nu se poate să lucrăm împotriva intereselor noastre.

Vă rog să luați măsuri și să răspundeți că nu se poate satisface cererea, pentru că ceea ce urmărește Guvernul este să încurajeze aceste silozuri.

C. Bușilă: Ei cer să declarăm numele depozitarilor.

M. Antonescu: Mă mir că ați mai pus problema la Consiliul de Miniștri. Trebuia să răspundeți că aceasta este o problemă care nu privește Corpul II Teritorial.

C. Bușilă: Mi-e frică de aceste instituții, pentru că ele pot lucra și cu forța. Mi s-a adus la cunoștință că unul trimis de la Constanța ca să încerce lemne a fost bătut fără nici un motiv de un ofițer care i-a luat și lemnele.

M. Antonescu: Vă rog să discutați problema în Delegația Economică și să vedeți ce trebuie făcut.

În chestiunea transporturilor, dle g-ral Bădescu, pe care linii aveți nevoie de vagoane spre a aduce lemne în Capitală?

G-ral N. Bădescu: Aduc lemne în Capitală din regiunile Prahova, Buzău și Troțuș.

M. Antonescu: Dle g-ral Orezeanu, vă rog să luați măsuri, fiindcă aceste linii nu sunt îngreunate cu alte transporturi, pentru ca să nu putem continua transporturile de lemne.

Avem o perioadă de timp în care putem face transporturi masive. Dacă lăsăm să treacă această perioadă de timp, atunci degeaba ne mai facem iluzii, căci nu vom putea realiza nimic.

Încă o dată, dle g-ral Orezeanu, eu nu am obiceiul să nu-mi arăt, atunci când trebuie, toată recunoștința mea. Nici prin minte nu-mi trece să critic munca Direcțiunii Generale a Căilor Ferate, și excelențele rezultate pe care le-au dat transporturile, nu numai cele civile, dar și cele militare, și transporturile războiului.

Nu este vorba aici de o critică, însă atunci când se petrec unele relaxări, trebuie să luăm imediat măsuri, ca să vedem întâi cauzele, și să le înlăturăm. Unele din cauze vă depășesc pe dvs., dar trebuie să facem coordonarea cu Marele Stat Major, și acolo unde, nici această coordonare, nici Ministerul Comunicațiilor nu vor putea face nimic, acolo va trebui să intervenim noi, Guvernul, prin mijloace internaționale, ca să rezolvăm problema.

Întâmpinarea Legației Italiene referitoare la taxele de export înființate la 5 august 1942

Când s-a instituit taxa de export – nu știu dacă dl. Fișescu era prezent –, am fost preocupat de prețul pâinii, căci nu voiam să scumpim pâinea pe care o dădeam funcționarilor, muncitorilor și familiilor celor mobilizați.

I. N. Fișescu: Am fixat prețul pâinii.

M. Gr. Romașcanu: S-au făcut calculele, și pentru pâinea fabricată cu 50% grâu, 30% orz, și 20% cartofi, s-a fixat un preț de 17 lei, iar pentru pâinea care conține 70% grâu și 30% orz, s-a fixat 19 lei.

Oricare ar fi pâinea cumpărată de cetățean, fie că el cumpără din pâinea de 19 lei, fie de 17 lei, întrucât el are dreptul numai la 250 grame, totdeauna va plăti 50 de bani în plus.

Spre a se remedia această situație și pentru că diferența de 50 de bani la fiecare rație de pâine însemnează un capitol important, s-a făcut o decizie și un decret pentru ca diferența aceasta de un leu să intre în bugetul Statului.

În câteva zile lucrurile vor fi desăvârșite. Proiectul de lege este la Finanțe, la dl. Eugen Dumitrescu, unde va căpăta forma definitivă.

M. Antonescu: Cât se va plăti pâine în Capitală?

M. Gr. Romașcanu: Pâinea fabricată fără cartofi se va plăti cu 18 lei, iar pâinea cu un procent oarecare de cartofi se va plăti cu 20 lei.

M. Antonescu: Ce cantitate de pâine cu cartofi se produce astăzi?

M. Gr. Romașcanu: În prezent nu se fabrică pâine cu cartofi.

M. Antonescu: Prin urmare, se va plăti cu 18 lei pâinea fără cartofi.

M. Gr. Romașcanu: În momentul când va intra în funcțiune fabrica de pâine cu cartofi, atunci vom publica și prețul acestei pâini.

M. Antonescu: O dată cu introducerea acestui sistem, vă rog să-mi spuneți și mie, pentru că în materie de prețuri intră și probleme de ordin politic și psihologic, nu numai tehnic, vă rog să-mi aduceți la cunoștință toate aceste fixări de prețuri, ca să le știm și noi.

M. Gr. Romașcanu: Toate aceste chestiuni sunt supuse dlui ministru Fințescu, pe care le studiază în prealabil.

M. Antonescu: La zahăr, dvs. ați sporit prețul și pentru cantitățile din recolta anului trecut.

Ați realizat pentru Stat un beneficiu, din această diferență, cum am făcut anul trecut, când am admis această ridicare?

M. Gr. Romașcanu: De data aceasta s-au luat toate măsurile, ca nici o pierdere să nu sufere Statul. Printr-o decizie s-a prevăzut ca toți detentorii de zahăr, cu orice titlu, să declare stocurile pe care le dețin, la Ministerul Finanțelor, fixându-se o anumită zi pentru această operațiune. Tot atunci, dl. Munteanu de la Direcția Taxelor de Consumație a dat ordin agenților din toată țara, ca să constate cantitățile existente. Pe baza acestor cantități, în termen de zece zile, urmează să se facă calculele.

Cred că socotelile sunt încheiate și nu a putut exista nici o evaziune în dauna Statului.

M. Antonescu: Prin urmare, diferența este încasată de Stat.

Cât credeți că realizați din această diferență?

M. Gr. Romașcanu: Este o sumă mică, pentru că stocurile din anul acesta sunt prea mici.

M. Antonescu: Fiți atenți, pentru că am impresia că și aici este o evaziune.

M. Gr. Romașcanu: Dl. director Munteanu de la Taxele de Consumație este foarte vigilent și cred că a luat toate măsurile.

M. Antonescu: În privința taxelor de export, într-o ședință anterioară, împreună cu dl. ministru Fințescu am discutat problema unor prețuri speciale pentru export, altele decât prețurile interne, care să ne ducă la anumite avantagii, la înlăturarea unor acte de retorsiune din partea altor State împotriva noastră, și la înlăturarea rezultatelor la care am ajunge prin ridicarea taxelor vamale din partea altor State în dauna noastră.

Ați ajuns la un rezultat?

Al. Neagu: Ne temem că nu se va ajunge la nici un rezultat, fiindcă așa este natura omenească. Iată, la mazăre, exportul din România se face de către societățile germane, care au împins la ridicarea prețurilor ...

M. Antonescu: Și vor împinge și de acum înainte.

Al. Ottulescu: Eu sunt informat că fac lucrurile acestea și cu alt scop: emit facturi cu prețuri mai mari decât valoarea mărfii, și în modul acesta, pe de o parte, ele își primesc prețul, iar pe de alta, iau și suplimentul în lei, supliment pe care eu, Banca Națională, îl emit, și își creează o rezervă, pe care o întrebuințează la diferite operațiuni.

Așa că eu finanțez exportul în Germania, dar emit mai mult decât export.

Aici trebuie toată severitatea, pentru că noi putem face un control, și putem pune sancțiuni severe în contra acelor care ar factura mai mult decât valoarea mărfurilor exportate.

M. Antonescu: Faptul că există un preț dublu pentru cumpărătorii germani, și față de faptul că între prețul intern și prețul de destinație este o mare diferență, nu vă arată dvs., că, într-un fel oarecare, Statul trebuie să intervină, pentru ca să ia și el ceva din această diferență colosală dintre prețul intern și prețul internațional?

Se speculează astăzi pe unele prețuri ...

Al. Neagu: Aceasta a fost taxa de export.

M. Antonescu: Dvs. singur mi-ați spus că taxa de export este greu de menținut, că nu este o soluție, și că trebuie găsită alta.

Taxa de export nu este o soluție, pentru că noi, în timp ce suntem de bună-credință și venim cu taxe de export, pentru ca Statul să se aleagă cu ceva, când venim cu aceste taxe, ni se spune: „Veniți cu taxe? Aceste taxe sporesc prețul de vânzare”

Speculațiile intermediarilor, rezervele de care vorbește dl. guvernator, acelea nu ridică prețurile, dar taxele de export, oficiale, formale și curate, acelea ridică prețurile. Dacă nu am alte mijloace, și dacă cele pe care le am la dispoziție nu-mi dau rezultate, atunci trebuie să recurg la alte căi: eu cred că trebuie să obligăm pe exportatori ca, din cantitățile de mărfuri exportate, să dea Statului o anumită cotă-parte în natură, pe prețul intern. Cel puțin atât să facem, și să ajungem și noi să ne creăm stocuri, pe care, pe urmă, să le dăm noi singuri, fără ca să mai fie nevoie să recurgem la intermediari pentru propriile noastre operațiuni.

A. Pană: În chestiunea aceasta a exportului, eu am propus dlui Fintescu, ca să facem un monopol al acestui export, și toate beneficiile realizate să le trecem venit la Stat.

Al. Neagu: Ajungem la monopolizarea comerțului exterior.

I. N. Fintescu: În legătură cu exportul, finanțarea acestui export s-a făcut cu banii noștri, și n-a fost nici o frână pentru a nu mări prețurile oferite de exportatori.

M. Antonescu: Și nici nu va fi.

I. N. Fintescu: Oarecare rezultate s-au și obținut.

De îndată ce Banca Națională nu mai dă bani decât numai pentru petrol, de îndată ce Banca Națională și Ministerul Economiei Naționale obligă băncile particulare să nu mai dea avansuri fără nici o socoteală, celui care vrea să exporte marfă în Germania, de îndată prețurile vor scădea.

M. Antonescu: Până când dați drumul din nou la export, până când deblocați exportul, ajungem, fatal, la acest rezultat.

I. N. Fiñescu: Nu se găseau ouă. A fost destul ca Banca Națională să nu mai deconteze pentru ouă, pentru ca să apară ouă pe piață.

M. Antonescu: Fără îndoială că aceasta este măsura care trebuie luată, când aprovizionarea internă este amenințată. Eu, însă, mă ocup de prețul internațional al mărfurilor.

I. N. Fiñescu: Este foarte ademenitor exportul, dar nu poate fi făcut printr-un monopol de Stat, așa cum vrea dl ministru Pană.

A. Pană: Eu n-am spus: monopol de Stat; am spus numai monopol.

I. N. Fiñescu: Dacă nu sunt oameni cu experiență – exportul este un întreg savantlâc – compromitem și ideea și pierdem în loc să câștigăm.

A. Pană: Nu pentru toate articolele, ci numai pentru unele din ele.

M. Antonescu: Am să vă arăt la un alt Consiliu o experiență pe care am făcut-o eu și din care am adus Statului un câștig de câteva sute de milioane.

I. N. Fiñescu: Dacă vreți, vă aducem și noi sute de milioane.

M. Antonescu: Pe trecut, dle ministru Fiñescu. Și din această experiență rezultă că s-au făcut excесе cu libertatea prețurilor de export ...

S. Ghiolu: Sigur că da.

M. Antonescu: ... și că au câștigat numai intermediarii.

Al. Ottulescu: Și nu menținem nici prețurile, fiindcă cumpărăm scump.

M. Antonescu: Desigur, pentru că nici străinii, cărora le vindem cu 800.000 lei vagonul de fasole, n-o să ne vândă ieftin produsele lor.

Al. Ottulescu: Noi putem impune societăților germane o disciplină și o regulă, nu să exporte ele pe orișice preț vor, cu banii noștri, și încă pe prețuri fictive.

M. Antonescu: Sunt așa de mult de părerea dv. că chiar (*sic*) întorcându-mă de la Marele Cartier General, le-am spus dumnealor: Nu mai lăsăm libertate la export; organizăm exportul și impunem o disciplină exportatorilor.

I. N. Fiñescu: Mi se pare că dl Romașcanu a făcut un studiu asupra plafonării beneficiilor la export.

M. Gr. Romașcanu: Situația este următoarea: din totalul comerțului exterior noi avem un export de 80% de petrol, pentru care primim 80% armament. Rămânem cu 20% la export și la import. Majoritatea acestor importuri se fac din Germania și din Italia.

Noi suntem angajați, din punctul de vedere al prețurilor, într-o cursă permanentă a prețurilor noastre cu prețurile de import. Nu s-a urcat cursul mărcii, însă s-au ridicat prețurile mărfurilor. Am un dosar ...

M. Antonescu: Vreți să vi-l dau și eu pe al meu? I-am arătat dlu von Ribbentrop că prețurile materiilor prime importate de noi din Germania pentru fabricarea armamentului s-au ridicat cu 265%.

M. Gr. Romașcanu: În asemenea condițiuni, menținerea prețurilor este o imposibilitate. Să vă dau un caz: carnea se vindea cu 160 lei kg. Când am dat drumul la export, carnea a început să se vândă cu 200 lei kg viu, în Banat. De aici o urcare a prețurilor cărnii, a mezelurilor etc.

Și atunci, iată ce am propus eu într-un studiu, pe care l-am înaintat dlu ministru Fiñescu. Mai întâi, sunt hotărât împotriva monopolului, care nu dă rezultate.

M. Antonescu: Dar pentru o organizare a exportatorilor, trebuie să fu.

M. Gr. Romașcanu: Sunt pentru o triere a tuturor exportatorilor, urmând ca cei ce vor fi păstrați să fie controlați aproape.

M. Antonescu: Vă rog să luați și stenogramele Consiliului de Miniștri: de două ori am cerut acest lucru.

M. Gr. Romașcanu: Pentru importatori, beneficiile au fost plafonate la 14%. Am cerut să se aplice aceeași măsură și pentru exportatori.

M. Antonescu: Imposibil, aceasta este iluzoriu. Dle Romașcanu, iartă-mă, dar aceasta nu este o soluție. Exportatorii vor ajunge să facă facturi pe alte prețuri și să-și constituie depozite în franci elvețieni, la diferență.

Al. Ottulescu: Și aici își fac depozite de lei, pentru că decontează mărci pentru lei efectivi.

Eu i-aș pune la zid pe cei care fac facturi pe prețuri fictive. Îmi sporesc mie emisiunea, din cauza prețurilor fictive.

S. Ghiolu: Problema are două laturi. Prețurile trebuiesc fixate și verificate prin anumite țări, unde francul elvețian este monedă efectivă. Noi n-avem interesul să fixăm prețuri joase, pentru că atunci pierdem diferența în franci elvețieni.

Cred că soluția este în a fixa prețul la export, în raport cu prețurile interne și a da posibilitate Statului să recupereze diferența între prețurile fixate de noi și prețurile de export, diferență care poate fi controlată și care intră în tezaurul Statului.

Atunci am o frână, aceea a prețurilor interne, care pot fi controlate și care nu se urcă, așa cum se întâmplă în cazul când înființăm taxe de export.

M. Antonescu: Eu vă atrag atenția că sunt miniștri străini care vin să-mi vorbească despre cursa prețurilor, în care sunt angajate produsele noastre în comerțul reciproc. O parte din reprezentanții țărilor neutrale – singurele cu care mai avem raporturi de comerț, în afară de Germania și Italia – mi-au ținut acest limbaj.

Dacă 83% din comerțul nostru extern este cu Germania, desigur că marea problemă este reglementarea raporturilor de comerț cu această țară. Din aceste 83%, avem circa 65% petrol pentru Germania și 87% petrol pentru Axă și țările aliate, care intră și este calculat în balanța Germaniei.

Prin urmare, dacă continuăm să dăm petrol pe prețurile Oel-Paktului, iar, pe de altă parte, primim mărfuri foarte puține din Germania și primim mai ales materii prime, care intră în fabricația materialului de război – și le primim pe prețuri excesive – însemnează că noi, sistematic, smulgem din economia națională contravaloarea prestațiilor noastre, care nu-și găsesc echivalent. Aceasta este grava problemă, care se pune în raporturile cu Germania.

De aceea, eu am pus la Marele Cartier chestiunea că Oel-Paktul trebuie să se aplice și în ceea ce privește materiile prime furnizate din Germania, pentru armamentul produs la noi în țară. Nu este admisibil ca pentru armamentul fabricat în Germania, cu mână de lucru mai scumpă și cu completări de materiale de acolo, să se respecte prețurile Oel-Paktului, iar pentru materia primă, care ni se trimite din Germania și care urmează să fie prelucrată cu o mână de lucru plătită mai avantajos la noi în țară, ca să se fabrice un armament ce urmează să fie trimis în Rusia, noi să plătim sporuri de prețuri, care se ridică până la 265%, fiindcă atunci însemnează că răsturnăm nu numai echilibrul prețurilor, dar întreaga noastră economie națională.

Ceea ce mă preocupă, însă, este altceva. În această problemă, Germania nu se conduce după criterii tehnice sau de echilibru economic, ci se conduce după criterii politice, urmărind anumite obiective prin toate mijloacele care îi stau la îndemână, așa cum trebuie să facem și noi în raporturile noastre. Pe mine mă preocupă nu numai exporturile cu Germania; acolo prețurile merg după Oel-Pakt și trebuie să avem grijă numai ca exportatorii din Germania să nu abuzeze. Ceea ce ne preocupă este comerțul exterior, care rămâne în afară de Germania și Italia, dacă noi putem lua de la celelalte țări singurele mărfuri care pot intra pe piață sau dacă ne putem procura singurele devize care ne sunt necesare pentru plățile externe și pentru operațiile de care are nevoie Banca Națională. Dacă lăsăm liberă cursa de prețuri, în aceeași măsură lucrăm pentru intermediari și mărim, fictiv, disponibilitățile de devize în străinătate, pentru că ele nu corespund valorii mărfurilor exportate. Banca Națională în aceeași măsură își reduce potențialul de devize în străinătate, în profitul unor particulari, care realizează câștiguri ilicite, tot în valută străină, dar în prejudiciul Statului. În aceeași vreme obligăm Statele respective să-și ridice prețurile de export spre România la nivelul acestor operații, care au fost astfel făcute – și nu le putem pretinde să le coboare –, adică ridicăm prețurile la interior pentru aceste produse, puține care sunt, și în raport cu ele intrăm în cursa prețurilor interne și creăm pentru Banca Națională obligațiuni de emisiune corespunzătoare.

I. N. Fițescu: Cu Statele neutrale, Statul nostru n-are raporturi care să ajungă la un spor de emisiune.

M. Antonescu: Dar indiferent de mărfurile care intră pe piață, nu plătește tot Banca Națională?

S. Ghiolu: Acolo este cursul oficial.

M. Antonescu: Pe mine nu mă preocupă finalitatea economică: emisiunea. Dacă ridicați prețurile interne, ca să se absoarbă această monedă, Banca Națională are un volum monetar, care este fictiv creat, prin acest joc de care profită intermediarii.

S. Ghiolu: Importându-se marfa, lei dispar de pe piață.

I. N. Fițescu: Nu ne interesează deocamdată schimbul cu Germania. Să-l lăsăm deoparte, fiindcă este condus de alte reguli.

M. Antonescu: Și pentru că trebuiesc luate și măsuri politice.

I. N. Fițescu: Ceea ce ne preocupă este schimbul cu țările neutrale. Să luăm de exemplu Elveția. Acolo noi exportăm mărfuri, care au prețuri maxime și mărfuri care n-au prețuri maxime. Dacă exportăm mărfuri care au prețuri maxime interne, eu sunt de părere că nu putem vinde la extern, cu prețurile de la intern, fiindcă atunci ar însemna să îmbogățim Elveția în dauna noastră. De aceea, aici trebuie să vie atașați comerciali și să ne ajute, ca să putem vinde cu prețul din Elveția și să ne putem crea disponibil.

Trebuie să vând în Elveția cu prețul elvețian, și să-mi procur franci elvețieni.

Dar eu trebuie – și aici dvs. aveți foarte mare dreptate –, eu trebuie să vin și să spun exportatorului: „Nu vreau ca dta singur să câștige, ci te impun cu un impozit; îți dau un câștig oarecare”.

M. Antonescu: Eu nu sunt pentru statizare și monopol de statizare.

I. N. Fițescu: Aici sunt de părere să venim cu măsuri urgente.

M. Antonescu: Taxele ne duc la un surplus de preț.

I. N. Fiñtescu: Nu e vorba de taxe.

Al. Neagu: Cu sistemul acesta nu se schimbă nivelul de prețuri pe piața elvețiană.

I. N. Fiñtescu: Nu poate elvețianul să-mi ceară să-i vând cu un preț mai ieftin decât vând eu în altă parte.

În ceea ce privește prețurile și exporturile în țările neutrale, cred că Banca Națională nu face eforturi, pentru că finanțarea acestor exporturi se face de băncile de depozite – băncile care acumulează depozite astăzi –, însă nu intră aici și băncile particulare. În Germania sunt numai două bănci care au fost decretate prin lege că sunt străine, și cărora puțin le pasă; dau orice preț.

Prin urmare, este o discriminare în ceea ce privește exportul, între țările neutrale și celelalte.

În ceea ce privește mărfurile care n-au preț maximalizat, aici partea este mai dificilă, căci, de îndată ce se ridică taxa la export la o anumită marfă, nu mai putem ști care este, exact, câștigul exportatorului.

Trebuie, prin urmare, să revedem, pe articole, exportul nostru, dacă putem introduce prețul maximal la tot exportul, și să vedem cum să facem, să manevrăm, ca să aducem la îndeplinire gândul dlui prim-ministru, care este bine chibzuit.

M. Antonescu: Trebuie să plătești prețuri remuneratorii, însă din care să nu profite exclusiv intermediarii.

Al. Ottulescu: Problema trebuie studiată.

M. Antonescu: Da, trebuie studiată, dar aș vrea să adaug numai atât: dl. Fiñtescu spune că Banca Națională nu participă cu nimic. Am să vă arăt că Banca Națională participă și plătește scump. Dacă acest intermediar lucrează într-o anumită afacere, pe care o termină, el își creează un depozit în franci elvețieni, pe care depozit îl speculează în străinătate așa cum vrea.

Vă rog, deci, să studiați mijloacele economice și financiare în legătură cu această chestiune.

Al. Neagu: Exportatorul nu poate să factureze marfa pe un preț în lei, superior celui care ar rezulta din prețul în deize străine prin cursul oficial, căci îl băgați la pușcărie. În realitate, el vinde la un preț superior celui declarat în franci elvețieni, ca să poată plăti.

M. Antonescu: Prin urmare, organizăm chiar noi acest lucru.

I. N. Fiñtescu: Dacă marfa trece din Elveția în Franța, atunci pierdem orice legătură și nu mai putem urmări fraudă.

S. Ghiolu: Nu putem stârpi totul.

M. Antonescu: Eu nu sunt pentru economia etatistă, nu sunt pentru monopolul de Stat. Vreau numai ca Statul, din această economie a schimburilor, să nu lucreze numai pentru intermediari.

Aceasta este ceea ce vreau.

Al. Neagu: V-am spus și ieri, că prețurile mărfurilor italienești care vin în România s-au scumpit cu mult înainte de a se fi scumpit mărfurile românești.

M. Antonescu: Să-mi dați datele necesare, când au fost urcate prețurile, ca să arăt în scris că nu este vorba de taxe de export propriu-zise, ci e vorba de o simplă operațiune împotriva ridicării prețurilor italiene, la armament și, în general, la Apărarea Națională, unde trebuie să limităm acest fapt.

Să-mi dați voie, să vă aduc aici contribuția celor 15 ani de curs la Universitate, unde se spune studenților, că ori de câte ori un Stat ridică taxele vamale, celălalt are dreptul să răspundă prin măsuri identice.

Prin urmare, indiferent de raporturile de concepție și finalitatea fenomenului actului în practica internațională, ridicarea taxelor de export, nu numai de import, poate să producă consecințe internaționale și, în orice caz, Statul cu care te găsești în raporturi poate să-ți răspundă cu aceeași măsură: numește și el taxe de import, cele cu care taxează mărfurile destinate României, și îți ține teoria, că consumatorul intern suportă diferența, dar îți spune, că așa cum suportă surplusul la mărfurile tale, tot așa ridică și taxele produselor respective.

S. Ghiolu: Germanii o și fac astăzi.

M. Gr. Romașcanu: În prezent suntem angajați într-o cursă de prețuri foarte mare, care ne pune în imposibilitate de a menține prețul intern.

M. Antonescu: Eu sunt de părere ca dvs., ținând seama de ceea ce s-a făcut până acum, fiindcă noi am prezentat memorandumul Germaniei în nenumărate rânduri și am discutat de multe ori problema prețurilor, să stabiliți soluțiuni practice, ca să putem ajunge, chiar acum, în timpul acordurilor, la un paralelism al prețurilor.

Germania și Italia au ajuns la un sistem de solidaritate a prețurilor.

M. Gr. Romașcanu: Este unicul Acord în Europa.

M. Antonescu: Domnilor, să nu ne facem iluzii, și să nu discutăm numai în abstract. Este sigur că în perioada de război de lungă durată, se produce o secare a mijloacelor de producție, deci o ridicare a prețurilor. Sunt țări care au un sistem de stabilitate de prețuri, sau chiar două sisteme de prețuri, internațional și intern. Și unele, și altele sunt obligate, sunt silite să complinească, prin acest sistem al prețurilor, nevoile de viață, care se răresc în măsura în care războiul durează.

Dacă cerealele românești se răresc la importul în Germania și li se ridică prețul, fatal se ridică și prețul germanilor. Singurul lucru care trebuie făcut este să ne apărăm și în interior, să facem ceea ce trebuie.

I. N. Fișteșcu: Nu este admisibil ca unul să se îmbogățească, de exemplu, așa cum s-a făcut cu mazărea, și altul să moară.

M. Antonescu: Vom anunța că anul viitor vom fixa și la mazăre preț maximal.

A. Pană: Am anunțat.

M. Antonescu: *Nota Legației germane împreună cu protocolul referitor la urcarea prețurilor petrolului*

Mi s-a transmis de Legațiunea Germană o corespondență în legătură cu protocolul asupra urcării prețului la produsele petroliere.

Preambulul acestui protocol mi se pare periculos și mă declar împotriva lui.

Iată ce spune acest preambul: „Ținând seama de urcarea generală a cheltuielilor de producție în domeniul economiei petroliere românești, Guvernul Reichului este dispus de a ridica din nou, conform dorinței Guvernului Regal Român, prețul produselor petroliere ce se exportă în Germania, în cadrul Acordului German-Român din 1 octombrie 1940 privitor la plata livrărilor petroliere române și al schimbului de scrisori asupra urcării prețului produselor petroliere de la 31 octombrie 1941, asupra cărora s-au decis următoarele, între cele două guverne: ... ”

Cu alte cuvinte, pe baza acestui protocol mi se va spune, atunci când voi discuta menținerea prețurilor germane, „D-ta ceri majorarea prețurilor la petrol și nu-mi poți impune să mențin stabilitate prețurilor mărfurilor mele.”

De altă parte, noi pierdem economia românească, pentru că ne epuizăm rezervele de petrol prin această producție intensivă pe care o facem. Economia românească pierde prin prețurile la petrol, pierdem și prin diferența de prețuri, fiindcă livrările de petrol în Germania n-au fost acoperite prin livrări de armament în valoare egală. Prețul armamentului s-a ridicat, și noi am respectat prețul la petrol.

Și după toate celelalte, tot noi am făcut o politică de sprijinire a producției în România, importând cu prețuri ridicate, și finanțând importul și producția internă, în România, la capătul acestora, tot noi suntem cei care apărem că solicităm majorări de prețuri.

Nu se poate admite acest lucru. I-am spus dlui Neubacher, și vă rog să nu primiți.

I. N. Fințescu: Proiectul nu este al Economiei Naționale.

M. Antonescu: Unde se negociază?

I. N. Fințescu: La Ministerul Afacerilor Străine.

M. Antonescu: Domnule ministru, dvs. nu puteți să-mi impuneți părerea, atunci când Germania îmi cere să tratez la Ministerul Afacerilor Străine. Eu nu pot spune Germaniei că refuz să tratez cu ea la Ministerul Afacerilor Străine.

Domnilor miniștri, eu vă rog să ne susțineți totdeauna, însă să înțelegeți și poziția de politică externă a României.

De altfel, vreau să terminăm, odată pentru totdeauna, cu această problemă, pentru că dacă este să facem discuții, sau vă trec dvs. toate problemele internaționale, și refuz să mă mai ocup de ele, sau când prin lege eu port răspunderea acestor negocieri, mi se pare potrivit, ca eu (*sic*) aceeași demnitate să port această răspundere efectiv.

La 15 septembrie, dl. Neubacher, printr-o notă adresată Ministerului Afacerilor Străine, a spus:

„Între D-sa și dl. ministru al Economiei Naționale se ajunsese la o înțelegere principală cu privire la majorarea retroactivă de la 1 mai 1942, a prețurilor pentru livrările de uleiuri minerale românești în Germania;

Urmând a se trata unele detalii, pentru care dl. ministru al Economiei Naționale s-a declarat, în parte, incompetent, dl. Neubacher ruga pe dl. vicepreședinte ca, în calitatea sa de ministru al Afacerilor Străine, să numească o comisiune cu care ar putea discuta și rezolva aceste chestiuni”.

I. N. Fințescu: Mă înscriu în fals împotriva afirmațiilor făcute de dl. Neubacher.

M. Antonescu: Foarte bine.

I. N. Fințescu: Cu toate consecințele.

M. Antonescu: „A urmat o nouă intervențiune scrisă la 25 septembrie, a Legațiunii Germaniei. În același timp, dl. consilier Klugkist s-a prezentat la Direcțiunea Economică a acestui Departament, cu scopul de a informa, că o comisiune germană condusă de D-sa, și compusă din doi membri ai Legațiunii Germaniei, a fost deja constituită, și că era gata de a începe, la Ministerul Afacerilor Străine, negocierile cu comisiunea română ce va fi fost desemnată în acest scop.

În urma acestor demersuri, dl. vicepreședinte al Consiliului, prin ordinul în rezoluție de la 3 octombrie, a dispus constituirea unei asemenea comisii, ce trebuia să fie numită de acord de către d-nii miniștri Fințescu și Cristu.

În executarea rezoluţiunii dlui vicepreşedinte, şi potrivit înţelegerii luate de către directorul Afacerilor Economice din Ministerul Afacerilor Străine, cu dl. ministru al Economiei Naţionale, comisiunea română a fost constituită în felul următor:

Dl. consilier de legaţie Vintilă Petala, ca delegat al Ministerului Afacerilor Străine;

Dl. inginer Andonie, directorul general al Minelor, ca delegat al Ministerului Economiei Naţionale;

Dl. Mircea Marinescu, consilier în Ministerul Finanţelor, ca reprezentant al acelui Departament.

Comisiunea urma să fie completată când lucrările o vor impune, pentru chestiuni speciale, cu reprezentanţi ai Căilor Ferate, şi ai Subsecretariatului de Stat al Aerului”.

Comisiunea s-a întrunit, cu reprezentanţii Ministerului Economiei Naţionale, Ministerului Finanţelor, împreună cu delegatul Ministerului Afacerilor Străine, şi membrii acestei comisiuni au fost de acord, şi pot spune că punctul de vedere al delegatului Ministerului Afacerilor Străine este chiar mai intransigent decât al celorlalţi, pentru că refuză textul şi îmi propune să insist pentru păstrarea textului propus de el.

Nu văd de ce aş regreta procedura întrebuiţată.

Eu voi răspunde Legaţiei Germane, că comisiunea nu a ajuns la acord în ceea ce priveşte redactarea acestui protocol, şi că urmează ca să primesc bazele care au fost oferite de Ministerul Economiei Naţionale în tratările anterioare, şi de Comisiunea Mixtă întrunită la Ministerul Afacerilor Străine, în ultima vreme, chiar la cererea Germaniei, pentru că altfel nu putem merge mai departe pe bazele actuale.

I. Marinescu: În tratările anterioare, au menţinut ideea că sporul de preţ nu este pentru spor de producţie, ci pentru explorările pe care Misiunea Germană le cere în interesul producţiei.

I. N. Finţescu: Şi acesta este un argument foarte important.

M. Antonescu: Dl. Klugkist a cerut să-i ofer o formulă care, fără să depăşească mandatul limitat, să dea, totuşi, un maximum de făgăduieli în privinţa preţului.

A cerut să se treacă menţiunea, că majorarea preţului la armament apare automată şi neapărat corespunzătoare cu sporul consimţit pentru producţia petrolieră românească.

Aceasta a cerut-o dl. Klugkist, însă o asemenea propunere am refuzat, după cum am refuzat şi pe dl. Neubacher, când mi-a cerut schimbarea cursului mărcii pentru livrările de petrol. Lucru pe care l-a cerut şi dlui Răzmiriţă, ca să recalculeze cursul de decontare al mărcii.

Al. Neagu: Subsecretariatul de Stat al Aerului a primit o scrisoare de la Berlin, în care se arată că materialul pentru Aer suferă o majorare de 27%.

Eu am spus, să se ia marfa, şi preţul se va fixa pe urmă.

M. Antonescu: Aceasta înseamnă că, Statul Român, după ce îşi epuizează rezervele de petrol, după ce face investiţii, ca să sporească producţia, după toate aceste sacrificii, consimte şi la sporirea preţului armamentului, care merge pe câmpul de luptă.

Acesta este limbajul pe care l-am ţinut la 22 septembrie, la Marele Cartier German.

Prin urmare, suntem de acord pe principii, și vom comunica aceste principii Legației Germane, refuzând textul propus.

Apelul Crucii Roșii Internațional pentru aprobarea unei autorizații de export pentru 100 vagoane fasole necesare ajutorării populației în suferință

Domnilor, Crucea Roșie îmi trimite o cerere adresată la Ministerul Afacerilor Străine, în legătură cu o autorizație de export pentru 100 vagoane fasole.

Ministerul Afacerilor Străine a intervenit la Economia Națională. Problema a fost discutată în Delegația Economică a Guvernului și la Ministerul Aprovizionării.

Acum se intervine din nou, însă nu putem satisface cererea, căci nu avem fasole de dat.

Ceea ce, însă, aș dori, este să dăm 100 de vagoane de cereale și alte diferite pentru populația din Grecia, întrucât m-am angajat să dau această cantitate.

I. N. Fințescu: Mi-a cerut și dl. Neubacher.

M. Antonescu: Mi s-a cerut o cantitate de 1.500 vagoane de cereale. Din această cantitate am dat 300 vagoane în cadrul contingentelor germane, însă plata nu în cadrul contingentelor germane, pentru că am avut propuneri de plată cu franci elvețieni.

Domnule ministru al Economiei Naționale, v-am transmis chiar dvs. aceste cereri.

Pentru că nu puteam să dau 1.500 vagoane, am spus că dau 300 și am adăugat că dau 100 vagoane cu titlul gratuit.

Rog pe dl. ministru al Finanțelor să deschidă un credit ca să acoperim plata a 100 vagoane pe care le-am dat.

Al. Neagu: Adică 20 milioane lei.

M. Antonescu: Poate dl. Alexianu ne face un preț mai ieftin.

Gh. Alexianu: Le trecem în contul excedentului.

M. Antonescu: *Nota Legației noastre din Budapesta referitoare la regimul răniților maghiari de origine română din spitalele din capitala Ungariei.*

Dl. Filoti îmi trimite o notă în care îmi arată că în spitalele ungurești sunt mulți răniți români. De pildă, într-un singur spital, arată că sunt 200 de răniți români, nu din armata noastră, ci din Transilvania de Nord. În Spitalul 201, sunt 40 soldați; în Spitalul 202 sunt 16 amputați; la Spitalul 503 sunt 135; la Spitalul 505 sunt 30 convalescenți; la „Horthy Miklos” sunt 60. La celelalte spitale nevizitate, ar mai fi încă 100-120 răniți români. La spitalul de pe Insula Margareta sunt 12 amputați români. Cei mai mulți sunt răniți în primăvară și grav, iar cei cu răni mai ușoare au rămas în spitalele din apropierea frontului.

Nota adaugă că toți răniții cer cărți de rugăciune și biblii.

Sunt o serie de cereri în legătură cu propaganda și de aceea rog, și Marele Stat Major, să vadă ce mijloace am putea întrebuința, pentru ca să trecem în Ungaria, la dispoziția Legației, mijloacele necesare, ca să ajutăm direct pe acești români, răniți în spitalele de acolo.

Dr. P. Tomescu: Cu acest prilej, vă pot informa că în spitalele noastre am găsit mulți români din teritoriile cedate. I-am întrebat, cum au ajuns aici, și mi-au răspuns, că în spitalele germane, când s-a făcut triere și când au fost întrebați ce naționalitate au, ei au răspuns că sunt români, deși în realitate ei erau români, dar luptaseră în armata ungară.

M. Antonescu: Rog să se vadă, care este tratamentul românilor din Ungaria și să se facă rugămintea domnilor de la Budapesta să aplice un tratament de egalitate soldaților de origine etnică română.

*Nota Legației Germane privitoare la ajutorarea populației grecești;
Referatul Direcției Economice privitor la aceeași problemă*

Prin urmare, pentru populația grecească, se trimit cele 100 vagoane.

Gh. Minescu: Totul este gata; așteptăm numai vagoanele.

M. Antonescu: *Proiect de decret pentru rechiziționarea de imobile din București;
Proiect de decret pentru rechiziționarea de imobile din provincie*

Am pus problema la Consiliul de Miniștri, pentru că se propune rechiziționarea unor imobile, proprietatea C.N.R.-ului, și găsesc paradoxal ca Statul să ajungă să-și rechiziționeze singur propriile lui bunuri. Nu putem face aceasta.

T. Dragoș: Însemnează să evacuăm pe români din aceste imobile. Tot ceea ce voi putea, voi da.

Al. Marcu: Ni se atribuie imobile locuite de români, neevacuabili.

M. Antonescu: Pe de altă parte, Ministerul Propagandei are nevoie urgentă de localuri. Vă rog, dle ministru Dragoș, să-l ajutați să le aibă.

Proiect de regulament pentru coordonarea și organizarea activității studenților români din străinătate

Am citit acest proiect de regulament. Rog și pe dl g-ral Davidescu să-l citească în vederea măsurilor de executare efective, care trebuiesc luate prin atașaii militari, cât și în vederea complectării acestui memoriu, prin dispozițiunile pe care Ministerul Apărării Naționale și Marele Stat Major urmează să le ia, fără întârziere ...

Al. Marcu: Am pus o serie de măsuri, care nu se vor publica.

M. Antonescu: ... în legătură cu situația studenților din acest an.

Al. Marcu: Știți că bursele au căzut în desuetitudine, fiindcă este mult mai ușor pentru studenți să capete valută. Statul cheltuiește sume mari cu aceste avantajii valutare acordate studenților, fără să existe la bază principiul selecționării prin concursuri. Avem 13 bursieri în Germania și 1159 profitori valutari, care sunt, în realitate, tot bursieri.

Pe de altă parte, din acești 1159, 323 sunt sași.

I. Petrovici: Acestea sunt burse date de Statul German.

Al. Marcu: Nu, sunt studenți care beneficiază de valută.

M. Antonescu: Și acum, Grupul Etnic German mai cere încă 300.000.000 lei.

Al. Marcu: Și atunci, propunerea practică este ca aceste diferențe de valute să formeze un fond pentru studenții care vor reuși la concurs.

M. Antonescu: Ce ar fi dacă am face chiar un decret, prin care să stabilim că nici un ajutor monetar să nu fie acordat decât pe bază de concurs și cu recomandarea Universităților?

I. Petrovici: Până acum sistemul era: pentru burse, concurs, iar pentru valută, recomandarea Facultăților.

M. Antonescu: Știți ce se întâmplă: dacă studentul a fost bun, i se dă recomandarea.

A venit cineva odată să-mi ceară o amânare de studii pentru un tânăr care făcea studii de drept. I-am răspuns: Și eu am făcut studii de drept în țară, dar pentru

aceasta nu cred că trebuie să scutesc pe cineva de obligațiunile lui militare. Și încă făcea studii elementare, în Facultate.

Al. Marcu: Iar profesorul care dă recomandarea, unui student, crede că acesta este singurul caz.

M. Antonescu: Ce măsuri propuneți?

Al. Marcu: Să se constituie un fond valutar, care să fie atribuit prin concurs.

M. Antonescu: Se constituie o comisiune formată din reprezentantul Ministerului Culturii Naționale, reprezentantul Băncii Naționale și reprezentantul Marelui Stat Major, care dă avizul asupra propunerilor de bursă și de schimb.

Al. Marcu: Celor care sunt la studii în străinătate, trebuie să le controlăm activitatea, pentru că nu-i putem rechema pe toți.

M. Antonescu: Da. Pe dl g-ral Davidescu îl rog să examineze chestiunea burselor și schimburilor pentru studenții din străinătate și să completeze acest proiect de regulament cu observațiunile pe care le va face Marele Stat Major și Ministerul Apărării Naționale, în ceea ce privește executarea serviciului militar.

Hotărârea Consiliului de Miniștri în această privință este următoarea: Toate bursele și schimburile acordate studenților în străinătate să nu fie menținute decât acelorora care mai au câteva luni ca să termine complet studiile sau celor care continuă în străinătate studiile de specializare, care nu pot fi făcute în țară. Ceilalți trebuie să-și facă serviciul militar.

Cei care vor să mai rămână în străinătate trebuie să se oblige să se supună unui examen special, care va alege singur pe cei care pot beneficia de burse și de schimburi.

Dle Marcu, eu am spus și mențin, din aceasta vă rog să nu ieșiți: cine a mers în străinătate, fiind protejat de întâmplare sau de politică și nu și-a făcut datoria, nu merită să rămână mai departe acolo. Puțin mă interesează dacă mai are cinci luni sau cinci ani până să termine toate studiile. N-a meritat niciodată și nu merită nici acum sacrificiile Statului. N-am ajuns să dau banii invalizilor, ca să întrețin în străinătate pe profitorii burselor noastre. Cei care vor să rămână să aducă sau un certificat de studii de la Universitatea respectivă, ca să dovedească merite excepționale, sau să se supună unui examen special. Cum avem în Germania, în Italia și în Franța institute de cultură, putem să instituim asemenea examene cu comisiuni formate din miniștrii noștri plenipotențari, care pot face asemenea examene pentru studiile politice, sociale și economice, atașaii noștri militari și delegații noștri tehnici, cum avem la Berlin și la Roma, și cu participarea reprezentanților așezămintelor noastre de cultură din centrele universitare din Germania, Italia și Franța.

Rog pe dl g-ral Davidescu să dea dispozițiile cele mai severe. Am întâlnit alaltăieri, la gară, într-un tren de răniți, pe unul din foștii mei elevi, înnebunit, pentru că trecuse tancul peste el. Am întâlnit în fiecare spital sute de studenți de ai mei, răniți, de care sunt mândru. Și atunci nu văd pentru ce domnii care sunt în străinătate și au beneficiat până acum de protecția Statului să fie întreținuți mai departe cu burse și schimburi din banii Statului, beneficiind și de exonerarea de serviciul militar, în timp ce eminenții copii ai acestui neam, care și-au făcut studiile la București, pentru că n-au avut acest privilegiu, să se ducă și să moară pe câmpul de bătaie. Aceasta nu se poate.

Prin urmare, rog să se ia măsurile cele mai severe de revizuire. Să rămână în străinătate numai cei care merită. Rog pe domnii miniștri Petrovici și Marcu să-mi

propună un decret pe baza căruia să stabilim că bursele și schimburile nu se dau decât pe baza concursurilor organizate de Universități, pentru ca în străinătate să nu mai rămână decât cei merituoși. Ministerul Culturii Naționale, Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Finanțelor și Ministerul Propagandei sunt însărcinate cu executarea acestui decret, o dată cu Marele Stat Major, care va veghea și dânsul la executarea acestor dispoziții.

I. Petrovici: Aș propune, pentru lămurirea acestei chestiuni, și cineva de la Ministerul Afacerilor Străine.

M. Antonescu: Am să trimit pe dl secretar general Davidescu. Am dat deja instrucțiuni că nu vom mai ține în străinătate pe studenții care profită de această ocazie, ca să nu-și facă serviciul militar.

M. Gr. Romașcanu: Situația este mai gravă: sunt unii care și-au terminat studiile în străinătate, și-au luat doctoratul, au venit în țară și pe urmă au plecat din nou.

M. Antonescu: Germanii și-au revizuit pe toți conaționalii lor de la noi din țară. A fost mobilizat și dl Welkisch, șeful Serviciului de presă, și au mai fost mobilizați și alții. Când germanii, care au o armată atât de mare, desființează privilegiile corpului diplomatic, noi să ținem în străinătate tineri care fac reflecții asupra operei naționale a Guvernului! Aceasta nu se poate.

După legile elementare, pe care le expuneam studenților în anul I de facultate, starea de război este determinată întâi prin ruperea raporturilor între Statele beligerante și, în al doilea rând, prin chemarea supușilor proprii, pentru îndeplinirea datoriei militare, aceasta a doua măsură urmând să fie aplicată de atașajii militari. Și adăugam, în română de onoare: de altfel, atașajii militari n-au nevoie să constrângă pe cei din străinătate să se întoarcă în țară, în timp ce alții se duc pe câmpul de luptă.

Eu nu fac decât să fiu consecvent cu principiile mele de dascăl, nu numai cu răspunderea mea de aici.

Propaganda în străinătate prin colete alimentare

Mi s-a propus să trimitem asemenea colete alimentare în Germania, în Italia, în Franța și recent în Finlanda. Cum la 8 decembrie este sărbătoarea națională a Finlandei, vă rog, dle ministru Marcu, să luați măsuri. Consiliul de Patronaj va trimite 6000 cutii conserve; vom trimite și noi alimente, pe care le vom cumpăra din fondurile noastre de la Propagandă și de la Externe, pentru copiii din Helsinki, cu ocazia acestei sărbători naționale.

În ceea ce privește Franța, dădusem dispozițiuni să se trimească asemenea colete și unor copii francezi. Față de ultimele evenimente petrecute, nu știu dacă mai putem face acest lucru, este delicat și greu. Și atunci, pentru Franța, chestiunea nu se mai pune.

Țineți seama de disponibilitățile bugetare și faceți propuneri.

Înțelegeți-vă cu dl. Minescu, și îmi prezentați propuneri scrise, însă, să țineți seama de realități.

Pentru Finlanda simt nevoia să dau, fiindcă fac politică cu Finlanda, și pentru că, alături de aceasta, Ungaria, care a făcut politică cu Finlanda, a făcut și o mare propagandă acolo în ultima vreme.

Am izbutit și noi să facem tot ce am putut în această direcțiune, însă mă simt dator ca, alături de această acțiune de propagandă, să facem și un gest românesc de

sprijinire, pentru că se pare că situația populației finlandeze este nenorocită. Finlanda a ajuns la privațiuni foarte grele și, de aceea, trebuie să facem acest gest simbolic ca să trimitem ajutoare pentru copii din Helsinki.

Al. Marcu: Întâmplător, dvs., domnule președinte, aveți rapoarte de la consulii noștri din Belgia, rapoarte care arată că acest Stat este invadat cu diverse pachete conținând lucruri fără importanță, însă ambalate în hârtii subversive, și trimise drept cadouri unor personalități belgiene.

Aceste lucruri le face Ungaria și sistemul este bine organizat.

M. Antonescu: Să întrebuițăm și noi asemenea mijloace de propagandă, și am putea obliga și pe dl. Minescu, pentru că a încasat destul, și opinia publică în ultimii doi ani a contribuit, ori de câte ori i s-a cerut.

Deci, poate și Institutul Național al Cooperăției să facă și puțină operă de propagandă românească, nu numai cooperatistă.

Al. Marcu: Sunt funcționari belgieni, care primesc pachete cu alimente fără nici o importanță, însă însoțite de propagandă maghiară.

Să facem și noi acest lucru pentru propaganda românească.

M. Antonescu: Am dat destule cadouri de doi ani încoace, tuturor care au venit, și am trimis, și în străinătate, de la cel mai mare conducător, până la cel mai mic.

Trebuie, firește, să continuăm această operă, și pentru că aceasta este atmosfera și acesta este spiritul de propagandă al Ungariei.

Extras din buletinul de informații din 23 noiembrie a.c. referitor la situația muncitorilor

Dl. dr. Dănulescu nu este în București și, deci, nu putem discuta această chestiune.

Notă privitoare la comenzile de mașini, unelte și articole tehnice executate în Germania

Rog pe dl. g-ral Dobre să ia contact cu Legația Germană în legătură cu aceste comenzi, urmând ca prețurile să se stabilească ulterior.

Despre chestiunea aprovizionării cu lemne ne-am ocupat. Rog însă pe dl. g-ral Orezeanu să aibă gentilețea ca să dea imediat ordin, să se remedieze situația arătată de dl. g-ral Bădescu.

În ceea ce privește aprovizionarea cu combustibil lichid, care este situația instalației la conductă?

G-ral N. Bădescu: În toate părțile s-au făcut instalațiile. Sunt în total peste 18 stații, care au cel puțin șase rezervoare.

S. Ghiolu: Toate cozile la petrol au dispărut. La mahalale s-au făcut gropi lipite în pământ, în care s-a pus petrol.

M. Antonescu: *Notă referitoare la activitatea domnului inginer Dimitrie Leonida pentru construirea unei centrale hidroelectrice la Bicz.*

Am primit deja o notă prin dl. Fințescu în legătură cu aceasta și am spus că sunt de acord. Trebuie să vedem ce reprezintă. Vă rog să discutați în Delegația Economică și să vedeți, practic, ce reprezintă.

Referat privitor la reglementarea acțiunilor prezentate tardiv la Românzare

Dl. ministru Dragoș înaintează un referat privitor la reglementarea acțiunilor prezentate tardiv la Românzare.

Din acest referat rezultă că, în ultimele șase luni, s-au prezentat la Subsecretariatul Românizării peste 100 de cereri de nominalizări tardive semnate de ofițeri superiori și inferiori, care, fiind pe front, nu puteau avea cunoștință de termenele de nominalizare.

Eu v-am dat, dle Dragoș, în principiu, aprobarea ca să rezolvați aceste chestiuni de la caz la caz, și să le aprobați numai când veți constata bună-credință și forță majoră.

T. Dragoș: Însă este un lucru: eu, când admit unele cereri de acestea, înseamnă că le scot din patrimoniul Statului, fiindcă acțiunile sunt confiscate prin faptul nenominalizării la termen.

Al. Ottulescu: Dacă cineva era pe front și era în imposibilitate?

T. Dragoș: Eu aș dori să am dezlegarea Consiliului de Miniștri.

M. Antonescu: Dv. arătați Consiliului de Miniștri situația celor care sunt pe front, și, deci, datorită forței majore sunt împiedicați să depună titlurile. Pentru aceștia, cereți aprobarea ca să se facă nominalizarea titlurilor peste termenul prevăzut de lege.

În afară de textul de lege, cu prelungiri de termene, este tot ceea ce poate fi mai periculos.

T. Dragoș: Mă interesa să am dezlegarea Consiliului.

M. Antonescu: *Raportul domnului g-ral V. Cuzen, privitor la mânăuirea fondurilor create pentru cheltuielile de interese superioare de Stat*

Îl dau domnului Neagu.

Al. Neagu: Îl am și eu.

M. Antonescu: Aș dori să studiați problema și să găsiți soluțiunea care trebuie adoptată. Trebuie să revizuiam cheltuielile făcute din fondurile speciale. Trebuie ca să practicăm noi metode de gestionare care să ne facă să ne putem depărta de rigiditatea pe care trebuie să o aibă gestionarea banului public.

Iată, am făcut o constatare și rog pe dl ministru de Justiție să facă o anchetă: rog, în calitate de ministru al Propagandei Naționale, ca să trimită pe primul procuror la ministerul meu spre a face unele cercetări.

Ca ministru al Propagandei Naționale am dat daruri soției Mareșalului Göring, dlui Göbbels, domnului von Ribbentrop, și aceste daruri aveau și un rost ca să atragă atenția asupra realităților românești. Am trimis costume românești, am trimis covoare, am trimis Mareșalului Göring o armă. Am dat personalităților venite la noi aici darurile pe care am crezut de cuviință. Am dat Mareșalului von Keittel picturi românești, nu de valoare excepțională, dar picturi care reprezentau o expresie a vieții românești. Nu se poate face propagandă națională fără a stinge întrucâtva sensibilitatea oamenilor.

Dacă aș fi avut bani, eu personal aș fi dat și mi-aș fi procurat aceste cadouri, dar nu am bani și, deci, am fost nevoit să cheltuiesc din fondurile Ministerului Propagandei. Am făcut facturi și toate formalitățile, însă, din modul de întrebuintare, am trecut „cadouri”. Am făcut cea mai mare greșală, căci am depus la dosar și fotocopiiile, și chiar unele scrisori de mulțumire în original.

Dl g-ral Cuzen arată în raportul Domniei-sale: „Dl Mihai Antonescu a trimis în interval de un an și șase luni daruri în valoare de 1.800.000 lei. Aceste daruri se presupun că au fost în înțelegere cu conducerea Statului”. Ca și cum eu sunt din nori ca să am nevoie de autorizația dlui Mareșal pentru orice promisiune.

În sfârșit, trec peste aceasta. Am depus scrisorile, deși cele mai multe din aceste daruri le-am făcut chiar când am mers în străinătate împreună cu domnul Mareșal, care mi-a atras atențiunea că trebuie să trimitem anumite daruri.

Mărturisesc că și eu am primit, acum patru zile, un dar de la Guvernul Reichului, o mașină sport. Am fost măgulit și foarte jenat, dar mi s-a trimis acest automobil.

Scrisorile primite de mine, le-am depus ca acte justificative la dosar. Au dispărut de la dosarul fondurilor intereselor superioare de Stat. Nu sunt decât 6 scrisori dintr-un teanc de scrisori depuse chiar de mine.

De aceea, rog pe dl ministru al Justiției să trimită pe primul procuror în ministerul meu, ca să vadă unde sunt scrisorile, fiindcă eu nu am nimic de ascuns pe acest pământ.

După ce am făcut acest lucru, mă trezesc cu raportul dlui g-ral Cuzen, care spune: „S-au dat cadouri”; parcă eu le-am dat, după imaginația mea, unor persoane fără importanță.

Trebuie să se creeze la aceste fonduri ale intereselor superioare de Stat o anumită determinare, pentru ca mâine să nu se spună, că poate aceste cadouri nu ar fi în interese superioare de Stat.

Mi s-a spus, apoi, că am dat unor funcționari ajutoare din fondul intereselor superioare de Stat. Eu recunosc că este ilegal, însă nu am dat decât acelor care au avut merite excepționale în legătură cu propaganda, și care au adus o muncă excepțională pentru propagandă.

Dar nu știu dacă aceste lucruri rezultă din lucrări, din acte, și eu nu vreau să risc, să mi se spună la un moment dat că am practicat aceleași metode pe care le-au practicat predecesorii mei.

Rog pe dl ministru al Finanțelor să ia notă de toate aceste cheltuieli de la Externe și Propagandă, în ceea ce mă privește, și chiar de la Președinție, unde am dat numai la două biserici și unde chestiunea privește și pe dl Mareșal. Vă rog să puneți chiar puțină atențiune.

De asemenea, trebuie să vedeți că, probabil, același lucru ce se petrece la noi cu Fondul Intereselor Superioare de Stat, se petrece cu fondurile de la Interne sau de la Armată, pentru ca să nu rămână oamenii descoperiți, făcând cheltuielile cele mai legitime și normale, pentru ca să pară că și noi continuăm procedura din trecut, sau atunci când alții și-au făcut legi și s-au acoperit, în trecut, prin întrebuițarea unor fonduri, mâine să ne trezim noi înaintea justiției. Nu este potrivit.

S-a făcut același lucru cu Consiliul de Patronaj. Consiliul de Patronaj, lucrând cu bani de donații, a dat bani pentru biserici, 2.300.000. Mâine s-ar putea spune că fondul asistenței sociale al Patronajului nu putea să fie destinat unor cheltuieli pentru biserici.

Vă rog să examinați și această latură și să puneți regulă. Eu nu vă cer să legalizați nimic din ceea ce a fost nepotrivit și, dacă a fost o greșală, trebuie să vedem ce se poate face ca să o îndreptăm, sau dacă trebuie s-o plătim, însă trebuie ordine și legalizare, ca să nu mai avem surpriza unor asemenea rapoarte care constată mereu diferite operațiuni.

Al. Neagu: Dl g-ral Cuzen a fost la Finanțe și am avut o conferință cu D-sa. Mi-a prezentat un proiect, care îți dă numai impresia că rezolvă problema, însă nu o rezolvă.

Voi face eu un raport și voi redacta noul proiect.

M. Antonescu: Vă rog să-l redactați dv. și să examinați toate situațiile și de la Interne, și de la Armată, pentru ca să se facă un decret cu caracter general.

Al. Neagu: Nu m-am putut înțelege cu dl g-ral Cuzen.

M. Antonescu: *Dosarul privitor la sumele acordate de Minister pentru ajutorarea refugiaților*

Rog pe dl Forțu ca, pe baza acestui dosar, să examineze tot ce s-a dat. Să se ceară săptămâna aceasta relațiuni de la toate departamentele, și rog pe dl ministru al Finanțelor să examineze, cu dl Forțu, toate aceste date, pentru că și aici trebuie lucrat cu toată grija.

Trebuie examinat tot ce s-a dat până acum, chiar și ce s-a dat prin credite speciale.

Gr. Forțu: Sunt o sumă de dosare ale refugiaților, împrăștiate la toate ministerele, fără nici o legătură între ele.

Actualmente caut un sediu, în care să mă pot instala.

M. Antonescu: Rog pe dl Dragoș, care poartă chiar și o răspundere plină de remușcări, pentru că refugiații de la Românizare au făcut statistica.

Gr. Forțu: Această statistică a stabilit 190.000 de refugiați, cu familiile lor.

Am să vă arăt, mâine, latura politică, și în afară de aceștia mai sunt încă vreo 70.000-80.000 de refugiați împrăștiați prin toată țara.

M. Antonescu: Cifrele sunt controversate. Am examinat și datele Institutului Statistic, și ale Ministerului de Interne, fiindcă sunt oarecare controverse în această privință.

G-ral D. Popescu: Noi avem 220.000 refugiați.

Gr. Forțu: Aș vrea să pot obține, de la Ministerul Finanțelor, ajutoare pentru aprovizionări masive pe un an întreg, lemne, alimente și bani. Dacă s-ar putea obține de la Finanțe o sumă importantă, am putea face mult.

Al. Neagu: Nu putem da la toată lumea.

Gr. Forțu: Noi cerem aproximativ 300.000.000 lei, care, aproape în întregime, este recuperabilă, căci noi dăm prefectilor bani pentru procurare de alimente și încălțăminte, dar, în același timp, valorile se întorc înapoi și se acoperă.

M. Antonescu: Vă rog să vorbiți și cu dl g-ral Constantin, pentru ca să vedem în ce măsură poate să ne ajute D-sa, prin mijloace directe. Poate că nu va fi nevoie de o finanțare atât de mare, pentru că noi nu putem să cerem Ministerului Finanțelor și Băncii Naționale ca, după ce s-au dat chiar luna aceasta sporurile de salarii pe trei luni, după ce avem atâtea nevoi de aprovizionare, și forța militară de suportat, să venim tocmai acum cu cereri de sume excepțional de mari.

Firește, dle Forțu, dv. veți face planul și dl ministru al Finanțelor îl va examina.

Gr. Forțu: Toată această problemă s-ar rezolva, dacă dv. ați convoca această conferință interministerială, în care vom pune problema refugiaților.

M. Antonescu: Vă rog să o convocați chiar dv. aici, la Președinție.

M. Gr. Romașcanu: Cred că problema are un caracter mai general. Dosarele de la instituțiuni trebuie să aibă un anumit model, și eu, când am avut nevoie de dosare, m-am dus la Banca Națională, ca să iau un asemenea model. Acolo dosarele se pun într-o anumită ordine, pentru ca în orice moment să poată exista o posibilitate de găsire a celui dosar, și, totodată, acoperirea necesară.

Problema este prea gravă, mai ales în sectoarele cu răspundere mare.

Eu nu sunt gestionar, dar oricând poate să vină cineva și să mă întrebe: „Cum ai scumpit prețul unui articol cu cinci bani?”

Eu nu sunt în măsură să pot să mă justific cum am stabilit acest preț.

Eu propun, să se facă o lege specială în care să se stabilească tipul dosarului administrativ și sancțiuni severe pentru toți cei care sustrag acte din dosare.

M. Antonescu: Nu este nevoie de o lege specială, nu este nevoie de o unificare, căci aceasta înseamnă o adevărată paperaserie.

Firește că trebuiesc luate măsuri, însă de o lege nouă nu e nevoie, pentru că și în Statutul funcționarilor sunt pedepse severe disciplinare, și în Codul Penal, pentru sustragere de acte.

M. Gr. Romașcanu: În general, la administrațiile publice, dosarele se țin cu foarte multă neregularitate. Așa cum se țin ele la Banca Națională, este o imposibilitate ca să se sustragă acte din dosare.

M. Antonescu: În chestiunea refugiaților rog pe dl ministru de Interne să delege pe dl subsecretar de Stat Strihan; dl Titus Dragoș va participa personal, din partea Subsecretariatului de Stat al Românilor, sau va trimite pe cineva care cunoaște problema refugiaților; dl ministru al Finanțelor va delega pe dl Vulcănescu, iar din partea Propagandei va lua parte dl secretar general Bădăuță, din partea Ministerului Afacerilor Străine va participa la lucrări dl secretar general Davidescu.

De asemenea, din partea Ministerului Culturii Naționale, va lua parte, în această primă fază a lucrărilor, o persoană pe care o va desemna dl ministru.

Dle Forțu, după ce veți aduna toate datele, veți face o conferință, chiar cu domnii miniștri și veți lua măsuri, fiindcă, deocamdată, activitatea dv. trebuie coordonată, și trebuiesc luate informațiile necesare.

Raportul anchetei făcute la Brașov în legătură cu existența unei brutării clandestine patronată de primarul orașului; nemulțumirile personalului ceferist; uciderea tânărului Wiedmann

Acest raport îl dau dlui ministru al Afacerilor Interne.

În ceea ce privește nemulțumirile personalului ceferist, vreau să întreb pe dl g-ral Orezeanu dacă, mai cu seamă în ultima vreme, și după mărirea salariilor și acordarea suplimentelor pe trei luni, se mai simt nemulțumiri în mijlocul ceferiștilor?

În regiunea Brașov să examinați dv. dacă sunt nemulțumiri speciale. Se pare că acest tânăr Wiedmann a fost omorât, pe când presta munca de folos obștească.

G-ral C. Vasiliu: S-au bătut doi inși.

M. Antonescu: Atunci de ce, din nou, Serviciul de Control al Președinției reactualizează problema.

G-ral D. Popescu: Acest Wiedmann a murit de un an de zile.

I. Petrovici: Este o criză de probleme.

M. Antonescu: Se vede că n-avem destule.

Circulara nr. 7548 din 17 octombrie a.c. referitoare la întocmirea unei broșuri cuprinzând activitatea Ministerelor de la 6 septembrie 1940 până la 6 septembrie 1942

Rog pe domnii miniștri care n-au răspuns la această circulară, să răspundă.

G-ral V. Iliescu: „Monitorul Oficial” nu mai face o broșură decât în trei luni.

M. Antonescu: *Rapoartele de inspecții ministeriale*

Rog pe domnii miniștri, care n-au trimis rapoartele de inspecție, să înțeleagă că n-am vrut să fac din aceasta o simplă formalitate și să-mi trimeată note efective cu rezultatele constatate.

Rog ca toate problemele tratate în chestionarul care a fost trimis să fie examinate în județe.

G-ral C. Vasiliu: Este prea încărcat chestionarul.

M. Antonescu: Iată de ce am pus atâtea chestiuni acolo: dacă, de pildă, dl ministru Petrovici se duce într-un județ, se preocupă în special de școli. Și atunci, în chestionar am prevăzut toate problemele privitoare la școli, așa cum, normal, trebuie să intre în acest cadru. Dl ministru al Finanțelor, când se duce să inspecteze un județ, se preocupă de încasările aparatului fiscal și de situația băncilor sau instituțiilor economice. De aceea, este normal ca într-un asemenea chestionar să pun toate problemele, care pot să intre în preocupările domnilor miniștri, ținând seama de specializarea și de răspunderea fiecăruia. Dar nici prin minte nu-mi trece să vă pun să scrieți volume, ca să răspundeți la toate întrebările. Dv., însă, veți cere organelor locale să vă dea note informative asupra tuturor problemelor.

Iată, de pildă, dle g-ral Vasiliu, să presupunem că prefectul județului Severin vă dă o notă în care vă arată că în acel județ sunt 12 bănci. Atunci, dv. veți chema pe președintele Camerei de Comerț locale și veți controla datele primite de la prefectură, constatând, totodată, dacă, în legătură cu activitatea băncilor, nu vi se face vreo reclamație.

Prin urmare, nu vă pun să scrieți volume. Având conducerea unui județ, cereți situația generală și, unde sunt abateri grave, luați măsuri urgente. În rest, prezentați datele caracteristice ale administrației, pe care le-ați primit de la organele locale, însă controlând câteodată datele acestea, ca să corespundă realității, nu ca să le luați pur și simplu și să le transmiteți mai departe; cei care vă dau datele acestea răspund de ele față de dv.

Domnilor, trecem la chestiunile referitoare la provincii:

Basarabia:

Cererea Guvernământului pentru aprobarea unor viramente ce urmează să fie efectuate în planul de investiții

G-ral C. Voiculescu: Am rezolvat această problemă împreună cu dl ministru Neagu.

M. Antonescu: *Suspendarea unor dispozițiuni din Decretul-lege nr. 772/1942, pentru înființarea economatelor de aprovizionare a funcționarilor publici*

G-ral C. Voiculescu: Problema a fost tranșată de comun acord cu dl g-ral Constantin.

M. Antonescu: *Memoriul Sindicatului Agricol din județul Orhei privitor la acordarea unor credite de investiții și exploatare, pentru refacerea gospodăriilor basarabene*

Prin acest memoriu se cere acordarea de credite de investiții de câte 10.000 lei la ha, precum și acordarea de credite de producție, încă de câte 10.000 lei la ha. Se mai cere amânarea plății tuturor datoriilor până la noiembrie 1943.

G-ral C. Voiculescu: Nu se poate, dle președinte.

M. Antonescu: Eu vă dau acest memoriu ca să-l examinați și să vedeți în ce măsură pot fi satisfăcute cererile. Am dat o serie de avantajii celor din Basarabia.

Acum să le dăm și retroactiv o ștergere de datorii, când cei de aici au suportat războiul! Nu se poate.

G-ral C. Voiculescu: Sigur că nu se poate, dle președinte.

M. Antonescu: *Telegrama dlui g-ral Voiculescu referitoare la punerea la dispoziție a Guvernământului Transnistriei a 700 căruțe pentru transportul sfeclei*

G-ral C. Voiculescu: Am dat dispoziții, dle președinte.

M. Antonescu: Căruțe, nu dispoziții, dle guvernator, fiindcă sfecla nu se transportă cu dispoziții, ci cu căruța.

Gh. Alexianu: Am primit o telegramă de la Corpul IV Armată Iași, în care ni s-a spus că nu ni se pot pune la dispoziție căruțele, fără aprobarea Ministerului Apărării Naționale.

G-ral C. Voiculescu: Eu am oprit această trimitere pe baza dispoziției Subsecretariatului de Stat al Aprovizionării. Apoi am dat ordin să se pună căruțele la dispoziția Guvernământului Transnistriei, pe baza telegramei cifrate, care am primit-o. Am făcut o inspecție la Orhei și am constatat că acolo prefectul era în plină execuție a dispoziției mele. Nu știu ce amestec are Corpul IV Armată aici. Căruțele au început să treacă la Râbnîța.

M. Antonescu: De ce am însărcinat pe dl g-ral Nicolaescu cu transporturile? Dle g-ral Davidescu, vă rog să întrebați pe dl g-ral Nicolaescu de ce nu execută dispozițiile hotărâte de Guvern, ca să nu mai fim noi aceia care pun ordine în raporturile dintre Ministerul Apărării Naționale și organele subalterne în organizarea transporturilor.

Căruțe dați, dle g-ral Voiculescu?

G-ral C. Voiculescu: Dau, dle președinte. Am să dau astă-seară din nou un ordin telefonic.

M. Antonescu: Să dați căruțe, nu ordine.

Noi facem un program, care trebuie să se execute. Când se ia o măsură și se stabilește o hotărâre, ea trebuie executată, pentru că altfel nu mai putem conta pe nimic. Am vorbit despre însemnătatea transporturilor din Transnistria. Vreți să iau eu transporturile și să pun pe altcineva să le conducă?

G-ral C. Voiculescu: Am să controlez și am să văd cine a oprit trecerea căruțelor din Basarabia în Transnistria.

M. Antonescu: *Raportul Marelui Stat Major referitor la precizarea atribuțiilor Guvernământului Bucovinei în legătură cu asigurarea ordinei interne în această provincie*

G-ral C. Calotescu: Eu sunt răspunzător, fiindcă eu sunt șeful poliției acolo.

M. Antonescu: Rog Statul Major să nu ne mai complice existența, punându-le probleme de administrație, care ne creează o seamă de dificultăți. Vă rog să citiți scrisoarea pe care am adresat-o dlui g-ral Pantazi în această privință, rugându-l să intervină la Statul Major. Eu respect Armata; știți bine că am făcut totdeauna tot ce am putut, dar nu este potrivit ca Statul Major, mai ales când are atâtea răspunderi grele, să mai ridice și probleme de administrație. Am ajuns eu să mă ocup de sobele din vagoanele trenurilor de răniți, și de acțiunea pentru ocrotirea invalizilor, orfanilor și văduvelor de război, într-o vreme când Marele Stat Major a tratat trimiterea eșalonului II, fără să spună un singur cuvânt ministrului de Externe. Mai bine s-ar fi ocupat de problema aceasta.

Acum, o dată ce am stabilit o lege, să mai revenim asupra ei și să schimbăm ordinea din Bucovina. Nu poate fiecare să facă propuneri referitoare la administrație și la organizare în Statul Român.

Memoriul I.P.S.S. Mitropolitul Bucovinei, privitor la reorganizarea administrației Fondului Bisericesc

Domnul guvernator îl cunoaște?

G-ral C. Calotescu: Nu-l cunosc, dle președinte.

M. Antonescu: Atunci, vă rog să examinați acest memoriu, pe care mi l-a transmis dl Mareșal Antonescu, să vă spuneți părerea și, dacă va fi nevoie, voi cere asentimentul colegilor; dacă nu, voi hotărî chiar eu.

Problema concentrării medicilor

G-ral C. Calotescu: Am 129 de posturi bugetare; 60 sunt ocupate; din acestea, 34 medici sunt concentrați.

M. Antonescu: Iată o problemă pentru Marele Stat Major.

Și mai este o problemă pentru Marele Stat Major, dle g-ral Davidescu. Am să vă rog s-o examinați și dv. și să-mi dați un rezultat asupra ei: este vorba de situația medicilor din Capitală. Sunt prea mulți medici în Capitală; sunt medici care n-au fost niciodată pe front; sunt medici care fac bani și specialitate, într-o perioadă când alții stau pe front de luni de zile și sunt medici care ar putea să salveze interesele de mâine ale Statului, dacă și-ar pune specialitatea lor la dispoziția nu numai a spitalelor din Capitală, dar și acelorora din prima zonă, ca să facă pe mulți răniți recuperabili, să îngrijească pe amputați în condițiuni normale.

Rog și pe dl ministru Tomescu să studieze această problemă.

Dr. P. Tomescu: S-a început o lucrare la Statul Major în acest sens, de ieri. Se vede că dv. ați comunicat acolo aceste constatări.

M. Antonescu: Eu am făcut o anchetă.

Dr. P. Tomescu: Se face acum o nouă lucrare de repartitie a medicilor.

M. Antonescu: Dar vreau să se constate și situația de astăzi. Este o problemă de ordine de bătaie, de care trebuie cineva să răspundă. Nu putem sta să facem numai critici și planuri.

G-ral C. Vasiliu: Sunt tabele întregi de medici evrei la Statul Major. Din aceștia, sunt unii care pot fi utilizați.

G-ral C. Calotescu: Eu nu pot să utilizez pe medicii evrei.

G-ral C. Vasiliu: Nu în zona dv., dar în alta. Aduceți medici evrei de la București la Cernăuți și întrebuințați-i acolo, decât să stea să măture străzile pe aici, cum au făcut la Craiova, unde au fost puși să măture parcul, în loc să fie dați unde trebuie.

M. Gr. Romașcanu: La începutul lunii la Botoșani au fost 25 de cazuri de febră tifoidă. Acolo, medicii români au fost puși să îngrijească pe evrei.

M. Antonescu: *Înființarea unui economat general al Provinciei pentru aprovizionarea funcționarilor, independent de economatul general al funcționarilor Statului*

G-ral C. Calotescu: Chestiunea a fost rezolvată.

M. Antonescu: *Necesitatea aprovizionării cu fierărie de la Uzinele „Vulcan”, pentru complectarea grinzilor podului metalic de la Cernăuți*

G-ral C. Calotescu: La Cernăuți este un pod care leagă tot Nordul Provinciei cu orașul. Ei bine, în loc să se aducă fier, pentru terminarea acestuia, s-a început construirea unui nou pod mai la vale, la Jucica. Eu rog să ni se trimeată fier pentru acesta, mai ales că are nevoie numai de câteva grinzi pentru legături.

M. Antonescu: Rog pe dl ministru Bușilă să-mi trimită și mie o notă asupra datelor la care Uzinele „Vulcan” s-au obligat să execute această lucrare și de ce au întârziat.

Rezilierea contractului intervenit între Primăria comunei Dorohoi și domnii Sigmund Olier, Alfred Strominger și Isidor Kreisel

G-ral C. Calotescu: Aveți acolo un referat.

M. Antonescu: De ce este nevoie de Consiliul de Miniștri?

G-ral C. Calotescu: Dacă nu-i nevoie de Consiliu, atunci să mi se dea delegație.

M. Antonescu: Este un contract de concesiune.

G-ral C. Calotescu: Despre care se spune că este oneros.

M. Antonescu: În principiu, Consiliul de Miniștri este de acord că, dacă contractul este oneros, el să fie reziliat. Întrucât contractul este încheiat de Ministerul Afacerilor Interne, atunci acest minister trebuie să-l rezilieze.

Raportul Guvernământului Transnistriei privitor la situația financiară a acestei provincii

Îl dau dlui ministru al Finanțelor să-l studieze.

Cererea Guvernământului Transnistriei pentru admiterea principială a sistemului decontării și plății furniturilor luate de Armată, în proporție de 30% în lei și 70% în R.K.S.S.

Dle guvernator Alexianu, vi se va comunica la timp rezultatul.

Notă referitoare la repartizarea celor 3000 de vagoane de zahăr ce urmează să fie aduse din Transnistria

Când dați zahărul, dle Alexianu?

Gh. Alexianu: Mi s-a dat repartiția pentru 3000 vagoane de către Comerțul Zahărului.

M. Antonescu: Numai 3000 vagoane? V-ați angajat la mai mult.

Gh. Alexianu: Restul este pentru nevoile de acolo. Am trimis 60 vagoane pe front.

M. Antonescu: Memoriul Institutului Central de Statistică privitor la problemele ridicate de românii de peste Bug

Rog pe dl Alexianu să citească acest memoriu și să vadă, ținând seama de măsurile locale, ce se poate face în această direcție.

Punctul 15 din ordinea de zi, referitor la situația transporturilor din Transnistria, se va studia.

Aprovizionarea cu hârtie rotativă

Gh. Alexianu: Nu mai avem hârtie nici pentru Propagandă.

M. Antonescu: Nici noi nu avem pentru presă. Am discutat chestiunea, ca ziarele să nu mai apară luna.

Dle Marcu, vă rog să vedeți ce putem da pentru Transnistria.

Convenția de clearing nr. 109.740 din 18 sept. a.c., încheiată de I.N.C.O.O.P. cu Guvernământul Transnistriei

Convenția nr. 89.346/1942, încheiată de I.N.C.O.O.P. cu Guvernământul Basarabiei

Convenția nr. 89.347/942, încheiată de I.N.C.O.O.P. cu Guvernământul Bucovinei

Aceste convenții vor fi examinate împreună cu domnii miniștri Fițescu și Neagu.

Raportul Corp. III Armată privitor la unele stări de lucruri din Transnistria

Domnilor, sunt unele stări în legătură cu anumite încercări ce s-au făcut în Transnistria – am vorbit cu domnul Alexianu –, și pe care nu le vom examina astăzi.

Vom discuta măsurile ce trebuiesc luate într-un Consiliu special pentru apărarea națională.

Pe dl general Vasiliu îl rog, fiindcă sunt și unele chestiuni de informații, să examineze, până la Consiliul acela, raportul Corpului III Armată și măsurile care urmează să le luăm.

Notă referitoare la necesitatea echilibrării planului financiar prin vânzarea imobilelor evreiești și realizarea beneficiului vânzărilor de cereale din Transnistria

T. Dragoș: Pentru aceasta ați fixat ședință în cursul săptămânii.

M. Antonescu: Planul trebuie discutat cu dl guvernator.

Notă privitoare la situația drepturilor de pensie ale pensionarilor din Bucovina și Basarabia, rămași sub ocupația sovietică

Rog pe dl ministru al Finanțelor ca să examineze cu domnii guvernatori din Basarabia și Bucovina, această chestiune, fiindcă se cere o sarcină în plus de 200 milioane lei, și nu cred că este momentul să venim cu asemenea sarcini².

▼
D.A.N.I.C., fond P.C.M., Cabinetul Ion Antonescu, ds. 510 (fost 482)/1942, vol. II, f. 516-646

---

² Finalul textului stenogramei lipsește din dosar.

INDICE ANTROPONIMIC

A

Acimovici, ministru de Interne al Serbiei, 335
Alba, comandor, 119
Alexandrescu, Gheorghe, 76, 92, 96-99, 105
Alexandru III, 90
Alexianu, Gheorghe, prof., 1, 32, 38, 39, 69-79, 85, 103-117, 119, 121, 161, 162, 166-172, 177- 180, 182, 184, 187-190, 195, 205, 206, 209, 210, 228, 229, 243, 244, 301, 302, 313, 319, 322-325, 327-331, 333, 334, 338, 340, 342-344, 356, 372, 386, 393, 395-399, 401-407, 412, 470, 475, 490, 494, 530, 531, 570, 598, 601, 613, 623, 625, 626
Alswald, comandor, 252
Andonie, Gheorghe, 259, 294, 297, 327, 532
Antonescu, Eftimie, președintele Societății „Concordia”, 413, 414
Antonescu, Ion, mareșal, *passim*
Antonescu, Mihai, *passim*
Antonescu Victor, 530
Antoniade, 344
Arbore, g-ral, 180
Argetoianu, Constantin, 388
Arghiropol, g-ral, 207
Arhip, Ion, g-ral, 344, 365, 373, 380, 383, 457, 458, 481, 488, 510
Arion, 470
Asnavorian, 236
Astmann (Hasmann), comandor, 113, 119, 165, 166, 232, 244, 252

B

Baraș, 289, 290
Barbul, 309, 556, 562
Bardescu, 86
Basarabi, dinastie domnitoare în Țara Românească, 479
Bădăuță, 101, 621
Bădescu N., g-ral, 234, 250-252, 422, 464, 475, 4977 570, 600, 601, 603, 61
Bădulescu, Al., prof., 511, 515, 532, 544, 546-548, 550-563, 565-569
Bănulescu, Gavril, 37
Bârjovanu, N., col., 397, 571
Beck (d-na și dl), 379
Becker (Bäcker), g-ral, 172, 270, 365, 366, 535
Bercu, Gherman, 416
Berfalvi, 73
Bossy (Bossie), Raoul, 60, 260, 283, 305, 310
Bova Scoppa, Renato, 66, 72, 314, 342, 416, 420, 536, 537
Brătianu, Ion, 388
Bujoiu, Ion, 556
Buradescu, Traian, 108
Burileanu, dr., 72, 142, 143
Bușilă, Constantin, ing., 1, 11, 31-36, 38, 45, 48, 51, 53, 58-61, 69, 75, 76, 84, 86, 87, 90, 106, 120, 122, 140, 141, 147, 148, 150, 162, 167-169, 174, 175, 188, 191, 195, 205, 206, 210, 215, 223, 226, 227, 234, 236, 237, 344, 351, 358, 377, 392, 422, 444-448, 458, 464, 476, 480, 504, 505, 570, 580, 582, 588-592, 599, 600, 602, 625
Buzdugan, ministru, 469

Calotescu, Corneliu, g-ral, 1, 23-25, 28, 29, 31, 37-39, 76-78, 80, 81, 95, 98-100, 102, 107, 120, 121, 162, 189-190, 200-207, 209, 223, 228, 344, 352, 383, 387, 393, 409-412, 570, 579, 623-625

Carol al II-lea, 60, 74, 506, 507

Casian, col., 104, 108, 110, 121

Chinăraru, g-ral, 180

Ciano, 273, 465, 491

Cioroianu, Marin, col., 455

Clara, doamna, 479

Clodius, Karl, 25, 32, 63, 64, 83, 92, 115, 137, 230-232, 252-255, 257, 261, 262, 266, 269, 270, 273-285, 287, 288, 290, 293-295, 299, 304-313, 318, 372, 447, 493, 511-516, 528, 534, 551, 552, 554, 556-558, 571-573, 561, 562

Codreanu, director, 86, 109, 115

Colan, episcop, 501

Comârzan, procuror general la Iași, 211

Constantin, Constantin, g-ral, 1, 4, 6-10, 19, 20, 43-45, 64, 69, 72, 76, 85, 86, 100, 103, 104, 107, 108-111, 113, 114-121, 125, 127, 162, 167, 169-172, 179, 180-186, 194, 196, 197, 210, 225, 226, 234, 250, 251, 256, 258, 259, 299-302, 315-323, 326, 339, 340, 343, 344, 346-350, 355-358, 375, 393-397, 404, 411, 412, 415, 417-420, 422, 464, 470, 471, 4, 475-478, 481, 495, 499, 580, 599, 620, 622

Constantinescu, Gheorghe, 76, 108, 119, 167

Corbu, director, 38, 121, 375

Cristescu, Eugen, 103, 481

Cristu, C., 419, 472, 611

Cucu, N., 1, 38

Cuza, prof., 387

Cuzen, V., g-ral, 618-620

Damian, 54

Davidescu Gheorghe, 234, 621

Davidescu, Vintilă, g-ral, 571, 580, 593, 597, 614-616, 623

Davidescu, col., 111, 165, 228, 229, 231, 253, 296

Davidoglu, prof., 368

Dănulescu C., dr., 122, 135, 344, 381, 423, 442, 451, 457, 458, 480, 617

Diaconescu, N., col., 481

Dobrici, Djurosinovic, Milan, 453

Doicescu, arhitect, 37, 578

Drăculești, familie de domnitori din Țara Românească, 479

Dobre, Gheorghe, g-ral, 1, 16, 17, 44-46, 54, 68, 75, 76, 79, 81-83, 102-107, 110, 114, 116, 121, 122, 132, 138, 145-147, 162, 189, 196, 219, 226, 234, 241 242, 255, 257, 259, 262, 263, 265, 266, 294-296, 302, 309, 311, 320, 324, 325, 336-338, 344, 357, 362, 364, 366, 374, 391, 393, 396, 406, 415-417, 419-422, 426, 428, 432, 453, 458, 464-466, 469, 472-474, 480, 490, 499, 505, 508, 511, 514, 516, 527, 530-532, 546, 549, 561, 570, 592, 617

Dragoș, Titus, 23, 24, 26, 29, 31, 45, 49, 57, 71, 73, 74, 76, 96, 99, 122, 143, 144, 150, 151, 157-159, 162, 198-203, 210, 211, 215, 222-225, 234, 344, 352, 362, 363, 370, 388, 389, 391, 393, 412, 413, 422, 430, 457, 459, 464, 481, 500, 570, 577, 581, 586, 587, 595, 614, 617, 618, 620, 621, 626

Dumitrescu, D., 107

Dumitrescu, Eugen (Finanțe), 620

Dumitrescu, N., stenograf, 258, 344, 510

E

Emanoil, 34
Enescu, 4 03

F

Ferdinand, Rege, 149
Ferero, 359
Fierăscu, Dumitru, stenograf, 44,
75, 121, 161, 233, 258, 301, 393,
421, 480, 510, 532, 570

Filderman, Wilhelm, 357

Filoff, 155, 592

Filoti, 613

Fințescu, I. N., prof., 1, 23-31, 34, 44-
46, 56, 61-66, 71, 72, 75, 76, 79-85,
93-95, 97, 99, 100, 102-104 107,
120-122, 125, 128, 130-139, 144,
146-148, 151, 152, 155, 156, 160,
161, 165, 167, 170, 172, 197, 234,
235, 237, 238, 242-248, 250-252,
255-261, 265, 267, 269, 281, 286-
298, 300-302, 307, 309, 313, 314-
317, 319-323, 326-328, 332-334,
336-338, 340-345, 347-350, 352-
355, 357-364, 366-368, 370, 372-
374, 376, 377, 379, 381, 383-385,
391, 393-398, 402, 404, 405, 409-
416, 418, 420-422, 438, 441, 442,
449-455, 457, 458, 462, 464-471,
473-476, 478-485, 487, 488, 490-
492, 494-495, 497-500, 504-506,
510, 511, 515, 518, 519-521, 523,
526-566, 568-570, 575, 578-580,
583, 585-587, 589, 590, 598-606,
608-613, 617, 626

Flondor, 468, 469, 471, 472

Florescu, g-ral, 443

Forțu, Gr., prof, 571, 573-576, 581,
620, 621

Freitag, 473

Frențiu, episcop, 500

Fuchs, 357

Fülopp, 256, 380, 458, 469, 472

Funk, 63, 64, 83, 118, 125, 137, 138,
143, 176, 253, 254, 262, 277, 278-
280, 283, 292, 294, 297, 298, 305-
307, 316, 363-365, 367, 420, 492,
512, 519, 528, 530, 536, 551, 557,
558

G

Geani, 273

Gerstenberg, g-ral, 248, 265

Gheorghe, Ion, g-ral, 263, 420

Gheorghiu, col., 310

Gherman, 468, 469, 472

Ghibănescu, g-ral, 416

Ghiolu, Stavri, 122, 135, 137, 138, 147,
151, 152, 155, 160, 162, 165, 167,
169-173, 180, 182, 189, 197, 210,
252, 255, 257, 259, 274, 287-289,
294, 295, 297, 299-302, 304, 313-
317, 319-325, 327, 328, 330, 335-
340, 342-344, 355, 356, 361, 370,
374, 393-395, 397, 398, 406, 407,
412, 414-420, 422, 441, 449, 450,
455, 458, 464-474, 477-481, 511,
527, 529, 531, 532, 570, 606-610,
617

Gianini, ambasador, 328, 329, 416, 465

Gigurtu, Ion, 149

Giurescu, C.C., 159

Giurgiuveanu, 199, 200

Göbbels, Joseph Paul, 618

Goga, doamna, 324

Goga, Octavian, 388, 425

Goldrim, 472

Göring Albert, fratele mareșalului, 283

Göring Herman Wilhelm, mareșal, 115,
253, 268, 278, 282, 283, 473, 492,
508, 512, 513, 516, 526, 533, 540,
542, 551, 557, 558, 618

Grigorcea, 66

H

Hațiegan, 454, 455
Henke, ministru, 571, 573
Hitler, Adolf, 573
Homer, epic grec, 443

I

Iamandi, doamna, 388, 425
Iliescu, col., 170
Iliescu, Victor, g-ral, 45, 76, 162, 344, 351, 392, 422, 480, 496, 497, 570, 621
Inonú, Ismet, președintele Turciei, 495
Ionescu, A., stenograf, 44, 161, 233, 343, 480, 570
Ionescu, Ion, prof., 590
Iorga, Nicolae, 159

J

Jienescu, Gheorghe, g-ral, 16, 45, 63, 64, 76, 112, 150, 162, 165, 166, 190-192, 194-196, 220, 223, 229, 231, 234, 246-248, 253, 265, 422, 427, 431, 433, 435, 440, 452, 453, 480, 488
Jinga, prof., 73
Jodel, g-ral, 229

K

Katz, 472
Keittel, von, mareșal, 230, 255, 263, 270, 307, 312, 365, 491, 530, 548, 618
Killinger, Manfred, von, 54, 107, 114, 115, 270, 278, 361, 384, 431, 470, 493, 513, 514, 523, 529, 530, 534, 540, 548, 550, 555
Klein, Sache, 256, 469, 472

Klugkist, Henrick, dr., 415, 523, 532, 611, 612
Kreisel, Isidor, 625

L

Lăzărescu, Al., Em., 596
Lecca, 214, 383, 384, 386
Leonida, Dimitrie, 617
Leoveanu, Emanoil, g-ral, 424, 426, 427
Lupescu, Elena, 344, 387
Lustig, 472

M

Malaxa, Nicolae, 391
Maniu, Iuliu, 86, 87
Manoilescu, 60
Marcu, Al., prof., 1, 15, 36-38, 46, 60, 61, 101, 121, 162, 215-222, 227, 344, 366, 371, 422, 441, 448-451, 481, 501, 570, 614-617, 625
Marcu, Duiliu, arh., 60, 61
Mareș, președintele Sindicatului Agricol, 105, 151
Marinescu, I., 1, 9-11, 17, 18, 25, 32, 33, 44-46, 51, 56, 58, 60, 65, 66, 70, 75, 76, 80, 86, 90, 122, 162, 171, 211, 215, 235, 258, 260, 297, 344, 352, 354, 368, 387, 422, 432, 436, 448, 455, 457, 474, 480, 496, 540, 570, 612
Marinescu, Mircea, 521, 530, 550
Mănuilă, prof., 197
Mehedinți, prof., 43
Melinte, 416, 468
Michail, S., 301
Mihai, Rege, 506
Mihail, S., stenograf, 75, 121, 532
Mihălcescu, Irineu, 501
Mihuț, maior, 455

Minescu, Gh., 1, 45, 62, 69, 76, 82, 122, 133-136, 151, 161, 162, 178, 226, 344, 371-373, 397, 422, 454, 464, 469, 476, 571, 614, 616, 617

Mociorniță, 219

Moisiu, 416

Molotov, V. M., 194

Müller, 447

Munteanu, 105

Munteanu, de la Direcția Taxelor de Consumație, 604

Mussolini, Benito, 573

N

Nădejde, 61

Năsturaș, ing., 589

Neagoe Vodă, 479

Neagu, Al., 162, 164, 165, 171, 177, 183, 185-188, 196, 197, 210, 211, 216, 223, 234, 237, 240, 242, 247, 248, 255, 259, 266, 268, 285, 288-290, 292, 294, 295, 302, 303, 306, 309, 315, 317, 320, 321, 327, 331, 333-335, 337, 339, 342, 344, 345, 348, 350, 351, 353-356, 359, 363, 373, 374, 379, 388, 389, 391, 393-395, 398, 399, 403, 404, 410, 414, 416-422, 424, 428, 451, 457, 459-466, 470, 475, 478-480, 484, 485, 488, 490, 491, 505, 511, 515, 517-519, 522, 544-561, 563, 566, 568, 570, 582, 583, 585, 590, 592, 605, 609, 612, 613, 618-620, 622, 626

Negel, 171, 349

Nenițescu, 477

Neubacher, Hermann, dr., 32, 54, 56, 63, 71, 138, 139, 156, 160, 161, 173, 183, 256, 262, 265, 282, 297, 298, 303-305, 313, 326-328, 332, 470, 471, 611-613

Nicolaescu, Dorin, 76, 81, 102, 344, 393-396, 571

Nicolaescu, g-ral, 111, 114, 120, 167, 170, 172, 257, 495, 623

Nicolau, 211

Niculescu, Dragomir, 455

Niculescu, Mircea, 156, 506

Noveanu, Arthur, 415

Noveanu, V., dr., 1, 25, 27-31, 76, 97, 102, 105, 162

O

Olier, Sigmund, 625

Orezeanu, T. C., g-ral, 38, 76, 85, 102-104, 107-109, 115-118, 121, 210, 234, 250-252, 255, 257, 258, 268, 288, 289, 298, 302, 339, 344, 345, 358, 359, 362, 376, 422-424, 431, 432, 511, 514, 515, 528-532, 571, 580, 584-585, 593, 594, 600-603, 617

Ottulescu, Alexandru, 45, 65, 66, 95, 98, 234, 255, 259-261, 284, 286-288, 291, 295, 302-306, 315, 329, 333, 337, 338, 393, 466, 480, 485, 493, 494, 496, 511, 514-516, 520-523, 525, 528, 531, 532, 543-546, 548, 549, 551-570, 584, 593, 594, 605-607, 609, 618

P

Pană, Aurelian, 1, 7, 10, 11, 22, 23, 43-45, 61-63, 72, 84-86, 90, 105, 122, 151-153, 162, 164, 170, 175-180, 182, 228, 234, 249, 250, 255, 256, 258, 301, 302, 313-323, 337, 338, 340, 342, 371, 373, 374, 396, 412, 422, 433, 435, 439-442, 447, 453, 454, 464, 465, 475, 478-480, 498, 499, 509, 510, 570, 597, 598, 605, 606, 610

Pandele, 466

Pantazi, Constantin, g-ral, 3, 16, 18, 20, 75, 122, 123, 148, 149, 155, 162, 165,

167, 179, 187, 190-193, 196-198, 207,
208, 213, 220, 222, 227-229, 232,
234, 238-240, 245, 246, 248, 255,
344, 346, 349, 354, 356, 357, 360,
366, 384, 385, 389, 391, 392, 422-
433, 435-439, 442, 443, 446, 447,
450, 461, 463, 580, 581, 583, 623

Parizian, 387

Pascal, 523

Patraș, 98, 99

Pavel, 70

Păcuraru, 397

Păiș, Nicolae, viceamiral, 45, 57, 67,
68, 76, 104, 106, 107, 113, 114,
116, 119-122, 146-148, 157, 158,
162, 165-169, 210, 212, 215,
218, 227, 234, 237, 253, 265,
266, 269, 276, 344, 350, 422,
450, 452, 459, 464, 476-478,
480, 494-496, 506, 589, 592

Pălăngeanu, N., g-ral, 344, 352, 380,
382-384, 386, 387, 481, 488

Pârvu, ing., 494

Pella, 67, 68, 276

Petala, Vintilă, 612

Petit, consilier, 75

Petrescu, Costin, pictor, 479

Petrescu, I. C., prof., 1, 18, 41-43, 45,
76, 122, 131, 162, 224, 344, 356,
377, 422, 434, 435, 438, 462, 463,
479, 481, 570

Petrovici, Ion, prof., 1, 14, 17, 18-20,
36, 37, 41-43, 45, 54, 55, 76, 86, 89,
90, 122, 131, 138, 140-142, 144,
148, 149, 154, 155, 158, 159, 162,
215-224, 227, 230, 344, 350, 351,
356, 367, 374, 378-380, 389-392,
422, 433, 434, 436, 438, 442, 446,
456, 459-461, 480, 497, 498, 501-
503, 570, 575, 587, 594-596, 601,
614-616, 621

Pius XII, papă, 42

Pop, Valer, 86

Popa, A., 344

Popa, 502

Popescu, Dumitru, g-ral, 1, 9, 13, 14,
16, 39, 41, 45, 59, 73, 76, 100, 122,
124, 125, 134, 136, 149, 150, 152,
154, 158, 162, 170, 185, 186, 190-
192, 224, 234-237, 239, 240, 244,
344, 345, 370, 373, 377, 378, 441,
442, 446, 481, 483, 488, 498, 577,
580, 620, 621

Popescu, Ion Anton, arh., 455

Popescu Sanitaru, g-ral, 596

Popovici, Mihai, 86, 87

Porumbeanu, 58

Prat, 536

Prezente, frați, 472

Priard, 472

Proca, 590

Puhl, 138

R

Raeder, amiral, 266

Rarincescu, Constantin, 160

Rădulescu, 347

**Răsmiriță (Răzmiriță, Răsmeriță),
Nicolae**, 230-234, 245, 246, 252-257,
259-263, 265-280, 282-285, 287-303,
305-331, 333-340, 342, 343, 406,
416, 419, 447, 464-466, 491, 492,
511, 514, 517, 523, 528-530, 532,
540, 542, 544, 554, 556, 565, 612

Râmniceanu, R., 76, 92, 94, 96-98,
122, 133, 231, 232, 261, 303,
396, 466, 517, 543, 544, 556

Ribbentrop, Joachim von, 165, 166, 172,
173, 176, 180-182, 229, 230-232, 234,
244, 252-257, 262-264, 266-284, 286-
288, 296, 305, 306, 308-310, 312,
330, 361-363, 365, 372, 420, 447,
470, 493, 494, 512, 513, 516, 519,
520, 528, 529, 533, 534, 536, 540,

548, 550, 554, 555, 557, 558, 583,
602, 606, 618

Richthoffen, von, g-ral maior, 265

Ritter, ambasador, 166, 229, 231,
232, 253, 263, 296, 310

Roggeri, ministru, 571, 573

Romanescu, 468

Romașcanu, M. Gr., 346, 422, 441, 450,
451, 454, 464, 465, 472-474, 479-481,
490, 505, 510, 570, 603, 604, 606,
607, 610, 616, 620, 621, 624

Rosenberg, dr., 381

Rosetti, g-ral, 497

Rotkirch, g-ral, 244, 323

Rottmann, 472

Ruhe, von, 513

S

Schmidt, Guido, 144-146, 232, 277,
279, 282, 283, 508

Schmidt (de la Grupul Etnic German),
496, 497

Schwartz, 458

Scutaru, 299, 336

Sfetescu, 440

Simonovici, Grigore, 102

Solomon, 472

Sorge, 36

Staedel, Wilhelm, episcop, 148, 149

Stelzer, 74

Sterian, Paul, 327, 511, 532

Steriopol, comandor, 113, 114

Stoenescu, Nicolae, g-ral, 1, 6-22, 24, 25,
29-31, 34, 37, 42, 45, 57, 58, 61, 66,
68, 105, 121, 122, 124, 127, 136-138,
140, 141, 143, 148, 152, 156, 160,
162-165, 184, 201, 241, 247, 270,
290, 294, 355, 375, 414

Stoicescu, 17, 45, 50

Strihan, Petre, 1, 8, 12, 13, 15, 17, 43,
45, 70, 76, 78, 153, 154, 162, 234,
236, 238-240, 357, 369, 370, 422,

442, 443, 446, 447, 464, 479, 481,
500, 570, 598, 621

Stroe, g-ral, 192

Strominger, Alfred, 625

Sturza, consilier, 179

Ș

Ștefan cel Mare, 379

Ștefănescu, col., 316

Șteflea, Ilie, g-ral, 116, 272, 439

T

Tătărescu, Gheorghe, 388, 425

Tăutu, Aloisiu, preot unit, 503

Teodorescu, 24

Teodorescu, col., 515

Titulescu, Nicolae, 12

Tomaziu, 104, 105

Tomescu, Petre, dr., 76, 122, 138,
141, 142, 144, 161, 422, 432,
451, 453, 457, 480, 570, 594,
595, 613, 624

Toningen, 294

Trent, 473

Turtureanu, col., 127

Ț

Țânțăreanu, 75

V

Vaida, 388

Vasilescu, I., stenograf, 107, 393,
421

Vasilescu, ing. arh., 59-61

Vasilu, Constantin, g-ral, 1, 11, 13, 19,
36, 76, 122, 123, 125, 132-136, 144,
157, 158, 161, 162, 184, 186, 192,
194-196, 206, 207, 209, 211-215,
221, 222, 228, 341, 344, 356, 379,

380, 383, 384, 387, 422, 446, 453,
457, 458, 481, 499, 500, 570, 580,
598, 621, 622, 624, 626
Vântu, prof., 157
Vlad Călugărul, 479
Vlădescu, Ovidiu, 7, 16, 158, 159, 501,
597
Vlădescu, g-ral, 160
Voiculescu, Constantin, g-ral, 1-3,
9, 15, 17, 19, 20, 23, 30, 37, 39,
43, 76, 78, 82, 84, 85, 90, 91,
102, 107, 119-121, 162, 173-177,
179, 180, 185, 186, 190, 192,
197, 199-201, 203-205, 344, 352,
373, 374, 393, 394, 396-398,
407-411, 570, 578, 579, 597,
598, 622, 623

Vogoride, 86, 90
Vulcănescu, Mircea, 1, 16, 18, 22, 29,
45, 76, 122, 162, 184, 186, 231, 234,
243, 344, 375, 422, 463-465, 470,
471, 473, 546

W

Welkiseh, 616
Wiedmann, 621

INDICE TOPONIMIC

A

Ada-Kaleh, 276
Alba, județ, 134
Albița, 120
America de Sud, 35
Amsterdam, 293
Ankara, 35, 536
Arad, oraș, 134, 316
Arad, județ, 579, 580
Argeș, județ, 42, 44, 70, 134, 348, 357, 372, 373, 407, 439, 440
Asia, 35
Atachi, 169
Atena, 470

B

Bacău, oraș, 31, 134, 357
Bacău, județ, 446
Baia, oraș, 134
Baia, județ, 446, 579, 580
Balcani, 276, 360
Banat, 249, 598, 606
Barbarovka, 170
Basarabia, 1-3, 18, 21-23, 30, 37, 38, 40, 41, 43, 56, 69, 70, 76, 77, 82, 84, 85, 87, 89, 91-93, 96, 99-102, 106, 107, 118, 120, 150, 162, 173-175, 179, 180, 185, 197-206, 208, 228, 229, 332, 335, 342-344, 371, 375, 376, 389, 393-396, 407-412, 439, 440, 445, 446, 460, 465, 498, 499, 570, 577, 578, 597, 598, 600, 622, 623, 626
Băicoi, 440
Băița, 464, 465

Bălți, 102, 118, 394
Bărăgan, 600
Beiuș, 596, 597
Belgia, 3335, 617
Berlin, 32, 35, 60, 63, 64, 137, 138, 146, 171-173, 182, 187, 216, 221-223, 230, 232, 244, 252, 255, 258, 260-262, 266, 269, 273-275, 287, 289, 290, 298, 301, 304, 305, 307, 310, 313, 326, 328, 330, 331, 336, 361, 362, 371, 375, 413, 414, 416, 419, 437, 447, 448, 464, 491-493, 511, 513-516, 518, 520, 522, 523, 527-529, 531, 533, 536, 537, 540, 543, 544, 550, 557, 559, 563, 566, 567, 578, 583, 584, 594, 597, 612
Berna, 35, 536
Bicaz, 617
Bihor, județ, 13, 134
Blaj, 501
Bolgrad, 86-89, 91
Bolzești, 240
Borizovka, 191
Botoșani, 510, 624
Brașov, oraș, 71, 149, 191, 347, 358, 374, 428, 429, 442, 451, 452, 458, 473-475, 479, 621
Brașov, județ, 440, 474
Brazi, 264
Brăila, oraș, 92, 106, 119, 120, 156, 235, 236, 397, 468
Brăila, județ, 321, 579, 580, 598
Bruxelles, 216
Bucovina, 1-3, 21-26, 28, 30, 31, 38, 40, 41, 69, 76, 78, 81, 86, 91-93, 96, 97, 99-102, 107, 109, 118,

- 121, 150, 162, 188, 189, 197-200, 202-205, 208, 228, 229, 269, 332, 343, 344, 362, 373, 383, 389, 393, 394, 410, 412, 439, 444-446, 460, 498, 499, 570, 577, 597, 598, 623, 624, 626
- București**, 1, 2, 7, 10, 13, 14, 16, 17, 20, 21, 30, 38, 63, 70, 80, 83, 85, 104, 105, 118, 148, 153, 154, 177, 185, 190, 191, 193, 194, 198, 215, 218, 226, 236, 251, 258, 264, 269, 274, 278, 282, 305, 307, 308, 313, 335, 341, 343, 348, 351, 352, 356-358, 382, 390, 393, 397, 400, 402, 405, 406-408, 434, 447, 448, 455, 459, 468, 470, 477, 478, 488, 511, 513, 515, 527, 532, 541, 542, 550, 556, 571, 572, 578, 579, 582, 588, 591, 595, 596, 598-601, 614, 615, 617, 624
- Budapesta**, 36, 181, 190, 227, 431, 613, 614
- Buenos Aires**, 34
- Bug**, 116, 172, 256, 365, 625
- Bugaz**, 106, 167, 494
- Bulgaria**, 36, 64, 83, 114, 155, 190, 226, 227, 264, 265, 271, 272, 297, 309, 310, 324, 365, 420, 437, 454, 455, 479, 526
- Buzău**, oraș, 250, 374, 397
- Buzău**, regiune, 603
- C**
- Cadrilater**, 83, 570, 592
- Cahul**, județ, 395
- Caucaz**, 119, 229, 281, 310, 312, 382
- Caucazia**, 112
- Câmpina**, 264, 412
- Cernavodă**, 191, 264
- Cernăuți**, 30, 31, 38, 97, 100, 101, 105, 107, 189, 205-207, 390, 402, 407-409, 447, 448, 486, 494, 601, 624, 625
- Cetatea Albă**, 395, 598
- Chile**, 101, 102
- Chilia**, 598
- Chișinău**, 2, 31, 37, 38, 101, 197, 393, 407-409, 473, 494
- Cilibia**, 397
- Cluj**, 73, 205, 390, 571, 572, 576
- Constantinopol**, 496
- Constanța**, oraș, 55, 70, 119, 120, 156, 397, 468, 506, 589, 603
- Constanța**, județ, 598
- Copanca**, 84, 175-177
- Covurlui**, județ, 70, 579, 580
- Craiova**, 36, 155, 553, 592, 624
- Crâuleni**, 191
- Crimeea**, 594
- Criuleni**, 408
- Croația**, 152, 226, 299, 314, 317, 419, 474, 490
- Curtea de Argeș**, 428, 429
- D**
- Danemarca**, 300, 417
- Dobrogea**, 597
- Dobrogea de Sud**, 83, 84, 91, 592
- Dolj**, județ, 180, 240
- Dorohoi**, comună, 625
- Dunărea**, 67, 68, 92, 147, 249, 264, 275, 276, 476, 477, 494, 496, 588, 589, 593
- E**
- Elveția**, 35, 129, 130, 156, 259, 274, 305, 308, 335, 339, 398, 419, 518, 536, 608, 609
- Europa**, 35, 36, 272, 273, 279, 286, 338, 361, 362, 364, 493, 502,

514, 526, 528, 572, 583, 585,
601, 610
Europa Centrală, 35, 458

F

Fălcu, 459
Finlanda, 314, 417, 469, 474, 616,
617
Fontenay aux Roses, 221, 594
Franța, 221, 226, 259, 290, 291,
365, 417, 420, 474, 609, 615, 616

G

Galați, 92, 106, 119, 120, 147, 148,
156, 174, 282, 397, 589
Geneva, 144, 155
Germania, 5, 25, 32, 35, 36, 56, 64,
68, 74, 83, 112, 113, 122, 125,
136-138, 145, 151, 152, 155,
161, 172, 180, 182, 217, 220,
233, 234, 248, 253, 265, 267,
268, 271-276, 278-282, 284-291,
293, 296, 297, 300, 302, 304-
306, 309, 314, 315, 320, 323,
325-334, 336-340, 342, 353, 359-
366, 372, 373, 382, 394, 398,
406, 412, 415, 417-420, 437,
447-449, 464-466, 469, 470, 472,
473, 491, 494, 496, 508, 511,
512, 514-524, 527, 529, 533,
535-542, 544-553, 556, 558-560,
562, 563, 566, 568, 572, 585,
605-611, 614, 617
Ghidighici, 37
Giurgiu, 125, 191, 264, 441, 589
Golta, 405
Gorosoia, sat, 479, 480
Grecia, 416, 470, 471, 474, 479, 613
Grenoble, 216

H

Haga, 552
Harcan (în Transnistria), 191
Hârșova, 104
Helsinki, 616, 617
Huși, 357, 601

I

Ialomița, județ, 44, 72, 321, 407, 433
Iași, oraș, 59, 211, 226, 357, 390,
430, 444, 601
Iași, județ, 441, 459, 480, 579, 580,
598
Ilfov, județ, 397, 499
Ismail, 70, 395, 598
Italia, 25, 66, 72, 152, 256, 257, 259,
271-273, 298-301, 313-316, 319,
322, 329, 339, 340, 342, 359-
362, 365, 379, 394, 398, 403,
415-417, 419, 420, 432, 465,
466, 469, 479, 490, 491, 511,
523, 527, 532, 537, 539, 569,
572, 607, 608, 610, 615, 616
Iugoslavia, 453

J

Japonia, 495
Jucica, 625

K

Kamceatka, 294
Kiel, 588

L

Lemberg, 107
Lisabona, 365
Lomaș, masiv, 144
Londra, 92, 295

M

Madrid, 34
Margareta, insulă, 613
Marea Adriatică, 119
Marea Baltică, 476
Marea Caspică, 112
Marea Mediterană, 119, 166, 227, 527
Marea Neagră, 106, 119, 165-167, 227, 232, 252-255, 265, 266, 269, 334, 335, 588
Mehedinți, județ, 456
Milano, 340, 478
Mociu, 391
Mogoșoaia, 593
Moldova, 206, 249, 356, 442, 446, 598
Moldovanca, regiune, 195
Muntenia, 201, 397
Murmansk, 106
Muscel, județ, 579, 580, 598

N

Napoli, 340
Neamț, județ, 441, 579, 580
Nehoiși, 250
New York, 478
Nicolaev, 119, 167, 168, 170, 210
Nistru, 70, 119, 168, 169, 188, 191, 341, 344, 379, 382, 386, 408, 593
Norvegia, 259, 274, 309, 394
Novorossisk, 116, 119

O

Oancea, 120
Oceacov, 192
Odessa, 38, 39, 85, 86, 102-104, 106, 107, 109-112, 114-116, 118, 120, 121, 155, 167-171, 177,

179, 187, 195, 196, 206, 244, 334, 335, 402, 490, 494, 530, 531

Olanda, 285, 293, 335
Oltenia, 200, 201, 249, 444, 598
Oltenița, 191
Oradea, 390, 500, 596
Orhei, județ, 203, 622, 623
Orient, 36
Ovidiopol, 168

P

Palestina, 156
Panciu, 48
Paris, 216, 594
Petroșani, 103, 132, 136, 186, 194, 426
Pitești, 582
Ploiești, 191, 234-236, 250, 264, 431, 444, 477, 490
Plugari, comună, 480
Pogăceaua, 391
Polonia, 223
Portugalia, 35, 274, 335, 419
Prahova, județ, 374, 397, 439, 440, 442, 474
Prahova, regiune, 603
Predeal, 7, 47, 142, 170, 273, 297, 302, 515
Prut, 120
Pucheni, 378
Putna, județ, 396

R

Radna, 43
Rădăuți, 41
Râbnita, 623
Râșnov, cetate, 149
Reșița, 86, 132, 136, 145, 186, 191, 194, 283, 421

Roma, 66, 221, 227, 273, 328, 340,
342, 403, 465, 466, 491, 503,
531, 543, 568, 584, 597

Roman, oraș, 210, 357

Roman, județ, 210, 211, 357, 598

România, *passim*

Rostov, regiune, 112, 594

Rusia, 67, 112, 158, 196, 233, 270,
292, 302, 308, 311, 312, 325,
364-366, 379, 495, 527, 547, 607

S

Sărmașu, 391

Sârgheni (Rădăuți), 412

Scandinavia, 35

Serbia, 335

Severin, județ, 579, 580

Siberia, 320, 335

Sibiu, 226

Silezia, 223

Sinaia, 58, 68, 142, 143, 191, 407

Slatina, 346-348

Slobozia (plasă în Transnistria), 372

Slovacia, 226, 258, 314, 474

Smelinka, 107, 118, 328, 405

Sofia, 35, 91, 447, 448

Soroca, 119, 186

Spania, 35, 518

Strășeni, 408, 409

S. U. A., 5, 91

Suedia, 35, 63, 259, 274, 275, 298,
300, 314, 335, 394, 476, 518

Sulina, 275

T

Taganrog, 195

Târgu Frumos, 459, 460

Tecuci, 499

Tecuci, județ, 579, 580

Teleajen, 264

Telega, 600

Teleorman, județ, 374

Tighina, județ, 2, 112, 167, 191, 264,
395

Timișoara, 101, 206, 371, 390, 453,
475, 591, 595

Timiș-Torontal, județ, 249, 279

Timoc, 276

Tiraspol, 38, 39, 106, 110, 112, 168,
170, 172, 179, 205, 397

Transcaucazia, 112

Transilvania (Ardeal), 73, 74, 86,
193, 340, 372, 426, 431, 439,
502, 534, 571, 576, 580, 581

Transilvania de Nord (Ardealul de Nord), 73, 205, 230, 425, 501,
503, 570, 571, 573, 575, 576,
599, 613

Transnistria, 1, 32, 38, 39, 69, 70,
85, 101-118, 120, 138, 160-162,
165, 167, 169-174, 178-180, 182-
185, 187, 188, 191, 192, 195,
205, 209-211, 228, 230-232, 234,
243-245, 252-257, 275, 282, 285,
299, 301-304, 314, 315, 322-324,
327-334, 340, 342, 344, 356,
357, 359, 372, 380, 393-407,
412, 415, 450, 470, 474-476,
480, 490, 494, 495, 498, 511,
530-532, 550, 570, 594, 598,
599, 601, 602, 623, 625, 626

Trotuș, regiune, 603

Tulcea, județ, 598

Turcia, 157, 193, 479, 495, 496

Turda, 72, 73, 291

Turnu-Severin, 148

Tutova, județ, 321, 579, 580

Ț

Țicău, 125

U

Ucraina, 113

Ungaria, 35, 36, 114, 271, 272, 276,
301, 309, 359, 431, 437, 480,
526, 571, 614, 616, 617

V

Valea Oltului, 600

Valea Prahovei, 226, 600

Vaslui, oraș, 397

Vaslui, județ, 579, 580

Vatra Dornei, 205, 206

Văleni (de Munte), 250

Vâlcea, județ, 579, 580

Veneția, 222

Viena, 68, 83, 227, 431, 476, 557,
571, 572

Vișag, 572, 576

Vlașca, județ, 38, 366, 441

Volcineț, 169

Z

Zürich, 472

CUPRINS

Introducere.....	III
Lista documentelor	XXVII
Documente.....	1
Indici (antroponimic, toponimic)	627

Tiparul executat la **S.C. LUMINA TIPO s.r.l.**
str. Luigi Galvani nr. 20 bis, sect. 2, București
tel./fax 211.32.60; tel. 212.29.27
E-mail: **office@luminatipo.com**
www.luminatipo.com

ISBN 973-8308-16-X

9 789738 308169